Geji New Testament Portions

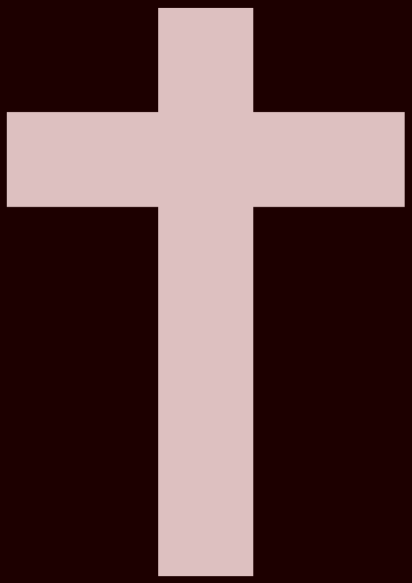

Portions of the New Testament in the Geji language of Nigeria

Geji New Testament Portions

Portions of the New Testament in the Geji language of Nigeria

copyright © 2023 The Seed Company in collaboration with Language Developers and Bible Translators Association

Language: (Geji)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.
You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.
- If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.
Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Jul 2025 from source files dated 2 Jul 2025
1d007d04-9717-58d3-914b-11692f80c43e

Contents

Matiyu 1
Lukka 46
Yohana 93
PALTI WUL GA MAN KOPTI JI BOTLI 130
Roma 176
1 MAN KORINTI 200
2 MAN KORINTI 220
Man Galatiya 234
MAN APISA 242
YAKUBU 249
1 YOHANA 255

Gaɓa maŋ taŋmti tumal Matiyu

Dlaŋmti majwe Yesu Almasihu yil tet tumalsi wu

1 Gaŋ kaɗe takarda gwe naŋma mbokti ang ten mbalaŋ jwe Yesu Almasihu yen ga Dauda, yen ga Ibarahim yil tet tumalsi wu.
2 Ibarahim kaɗe aba ga Ishaku,
Ishaku ka zi Yakubu,
Yek Yakubu zi Yehuda suk yilkeni jwasi,
3 Yehuda kaɗe aba ga Peres suk Zera, ana gwasaŋ kaɗe Tamar.
Peres ka zi Hezaron,
Yek Hezaron zi Aram,
4 Aram ka zi Aminadab,
Aminadab ka zi Nashon,
Yek Nashon zi Salmon,
5 Salmon ka zi Bo'az malgwe ana gwas kaɗe Rahab wu.
Bo'az ka zi Obida malgwe ana gwas kaɗe Rut wu.
Yek Obida zi Yese,
6 Yese ka zi Dauda guu,
Dauda ka zi Sulemanu malgwe ana gwas wo, tek go kili ga Wuriya kaɗe ti wu.
7 Yek Sulemanu guu zi Rehobowam.
Yek Rehobowam zi Abija,
Abija ka zi Asa,
8 Asa ka zi Yehoshapat.
Yek Yehoshapat zi Joram,
Joram ka zi Yuziya.
9 Yek Yuziya zi Jotam,
Jotam ka zi Ahaz,
Ahaz ka zi Hezekiya.
10 Yek Hezekiya zi Manasa,
Manasa ka zi Amon,
Amon ka zi Josiya.
11 Yek Josiya zi Yekoniya suk yilkeni jwasi ka sa'i gwe sa yem maŋ Yehuda ɗe zhel a Babila wu.
12 Kaal ɗa daŋmti zhel gwasaŋ a Babila, yek Yekoniya zi Shayeltiyel,
Shayeltiyel ka zi Zerubabel.
13 Yek Zerubabel zi Abihud,
Abihud ka zi Eliyakim,
Eliyakim zi Azor.
14 Yek Azor zi Zadok,
Zadok ka zi Akim.
Akim zi Eliyud.
15 Yek Eliyud zi Eliyaza,
Eliyaza ka zi Matan,
Matan ka zi Yakubu.
16 Yek Yakubu zi Yusupu kos ga Maryam malgwe zi Yesu gwe asa mbet ɗe Almasihu wu.
17 Tet ten Ibarahim hal yek la Dauda mbalaŋ ɗe kutl cet wupsi kaŋ. A Tet ten Daude yek la daŋmti zhel gwasaŋ a Babila go mbalaŋ ɗe kutl cet wupsi ka pak. Tet ten daŋmti zhel gwasaŋ a Babila yek la Almasihu mago mbalaŋ ɗe kutl cet wupsi kaŋ.

Zaŋt ga Yesu Almasihu

18 Kangwe zaŋt ga Yesu Almasihu ni wu wuggu. A Yusupu yi ɗe yen kos ga Maryam ana ga Yesu, tun basa ɓo palŋ hapti so yek ta mbi yen tuki tumal Shishi ga Nya a bata ɓo yis maani so.
19 Ama naŋk ɗe hwa mbalaŋ kaɗe Yusupu yen kos gwas wu, yek bata lami ɗe taŋs lak Maryam ka nsha ka dlo mbalaŋ so. Yek ta gwe taŋs zakti mukli.
20 Ama tun a ta yima daamti gwas ten palŋti nu, yek Yen shinti ga Nya tul malti ka tlunkati. Yek ta wulti ɗe, Yusupu yen ga Dauda, kan Maryam ɗe kili gwa, ba ɓanti cik so, yen tuk gwe ta mbi go sut mal Shishi ga Nya kaŋ.
21 Ta zi yen, aka zit shin ɗe Yesu, naŋk ɗe tik ka kis mbalaŋ jwas ɗaka palŋti byas wul kawu.
22 Ili pi naŋk gwisi ta gaɓa gwe Nya dlaŋm tumal maŋ dlaŋmti gaɓa gwas wu njikaŋ.
23 Gaɓa gwe wule, <<Yek ge yen kili gwe ɓo yis maani sowu a mbi yen tuki, ata zi yen maani, asa zit shin ɗe Imanuwel.>> Gwe yek ɗe, <<Nya ni sukmi wu.>>
24 De Yusupu paɗaŋl tet yembaŋl wu, yek ta kop ilgwe yen shinti ga Nyami hwit ɗe taŋs paŋli wu, yek ta hap Maryam ɗe kili gwasi.

25 Ama yek bata yisti so se nak ta
zi yen cina gwasi, yek ta zit shin ɗe
Yesu.

2

Tulti ga man yisti kyatlal tet gabas

1 Sa zi Yesu ka ban Baitalami ka atl
ga Yehudiya, ka sa'i gwe Hiridus ni
ɗe bal guu wu, yek man yisti kyatlal
jon tet gabas tul Wurshelima, Yek sa
kum gazi ɗe,
2 <<Guu ga man Yehuda gwe sa ya
zat wuk gwi? Ma yen kyatlal gwas a
tu gabas, yek kan ma tuli tan ngusit
atli.>>
3 Hiridus guu kumi nu wugo, yek
ili hwotti suk mas man Wurshelima
i'e.
4 Yek Hiridus guu mo mas kiɗi
man Paris suk man yisti mbat gaɓa
ga Musa yek ta ngemsi ɗe, <<Bohwe
a'ako kan man dlamti gaɓa Nya wule
sa zi Almasihu ko?>>
5 Yek sa ballit ɗe, <<Ka ban Baita-
lami ka atl ga Yehudiya,>> nak ɗe
man dlamti gaɓa ga Nya lishi ɗe,
6 << <Ki ban Baitalami ga atl ga
Yehudiya,
ko njaa, kik ɗe nak'eni ka ban
jwe ni ka atl ga Yehudiya wu
so,
ten ɗe ka ki kan sa zi bal guu gon,
malgwe a dam ɗe bacina ga
mbalan ji man Yisiraila ata pi
kyo gwasan wu.> >>
7 Yek Hiridus guu mbe mbalami
mukli, yek ta kum gaz ga sa'i gwe
kyadlali yil wu.
8 Yek ta wulsi ɗe, <<Lak ngo yenni
i'e, kume ka mbit wu, a kaa lak hwini
nini ammago ba lak ngusit atl pak.>>
9 De sa kum gaɓa ga guumi wu, yek
sa zigaa. Yek kyatlal gwe sa yeni wu
ngusi kopti na si yek lak dlal sut gaa
ga lubii gwe yeni ni wu.
10 Sa yen kyadlali wugo yek sa pal
hwol tuk i'e.
11 De sa te ka lubiimi wugo, yek
sa yen yeni suk Maryam ana gwasi
yek sa ngus a cina ɗatka. Yek sa ɓul
ngura jwasan yek sa balti zinariya,
suk luban, suk mur.
12 Ama yek yen shinti ga Nya dalisi
kang ka tlunkat ɗe bas koɓi tumal
Hiridus so, yek sa pal gazan tu ten
zobsi tantu.

Apti te Masar ka

13 Man yisti kyadlali zigaa wugo
yek yen shinti ga Nya gaɓa suk
Yusupu ka tlunkati yek ta wulti ɗe,
<<Tlinya tak kan yeni suk ana gwasi
tak aɓan te Masar ka, tak daman teka
se a hwikii ilgwe kaa pali ka kaali wu
ten ɗe Hiridus a ngwe tas tlo yeni.>>
14 Yek Yusupu tlinya yek ta kan
yeni suk ane ka gasi yek sa ap te
Masar ka,
15 yek sa dan a Masar hal se sa'i
gwe Hiridus guu mash wu. Nak
gwisi pi ta njikan gaɓa gwe Nya dlam
tumal man dlamti gaɓa gwas wu ɗe,
<<Tet Masar kan a mbe yen gini.>>

Tlot mil maani ka atl ga Yehudiya

16 De Hiridus guu lak yisi ɗe man
yisti kyadlali pallat ɗe kadlan wugo,
yek mbadl gwas lil i'e, yek ta laki tas
tlo mas mil maani ji ban Baitalami
suk jwe ni njaa kali wu ka. Yek sa tlo
mas mil mani man gin ɗe lop suk ji
atl ɗaasi ka ndakce na sa'i gwe man
yisti kyadlali hwit wu.
17 Gwisi kaɗe sa'i gwe sa njikan
gaɓa gwe Irimiya man dlamti gaɓa
ga Nya dlam wu ɗe,
18 <<Sa kum yal gon ka ban Rama,
Yal kulu na du tuk i'e.
Rahila ka nama kulu ten bi mil jwasi
ta nge sheltidli,
nak ɗe sa tlwet mil kawu.>>

Zakti Masar

19 Ama kaal ɗa mashkan ga
Hiridus guu, yek yen shinti ga Nya
tul mal Yusupu ka tlunkati a Masar.
20 Yek ta wulti ɗe <<Tlinya tak kan
yeni suk ana gwasi tak palan teka atl
ga Yisiraila ka, nak ɗe mbalan jwe sa
nama lamti tlot ga yeni go sa mash
wu.>>
21 Yek Yusupu kan yeni suk ane yek
sa pal teka atl ga Yisiraila ka.
22 Ama yek ta kumi ɗe Alkilawus
ka dan ɗe guu ka lal ga aba gwas
Hiridus a tik ɓal ɗe guu ga atl

Yehudiya wu, yek ɓanti laṭ kaḷi citi. Ama ɗe Nya daḷit kaŋ kaˍ tlunkaṭ ɗe baṣ li kaḷi tu kaḷi sowu, yek taˍ li tu Galili.
23 Yek taˍ lak daŋ kaˍ baŋ gwe asaˍ mbe ɗe Nazarat wu. Naˍnu kaŋ ilgwe maŋ dlaṃti gaɓa ji Nya dlaṃ wu daŋ ɗe gem, gwe wule, <<Sa mbet ɗe maŋ Nazarat wu.>>

3

Lakti icin gaˍ Yohana maŋ baptisma

1 Kaˍ multi jwisi wo yek Yohana maŋ baptisma yil deɓaḷ yek taˍ ngusi lakti icin kaˍ me kaˍ atl gaˍ Yehudiya,
2 yek taˍ wul mbalaŋ ɗe, <<Cin atl gaa naḳ ɗe kanti gaˍ Nya ɗe guu gaŋaŋ ɓal njaa wu.>>
3 Maḷgaŋ go tik ɗe maḷgwe Ishaya maŋ dlaṃti gaɓa gaˍ Nya gaɓa tenti wu, ɗe taˍ wule,
<<Yal gaˍ maḷgwe naṃa takti bi kaˍ me wu, gwe naṃa wulti ɗe,
<Laḳaṃi Bagaa tantu gwe ta koɓi wu, Laḳaṃiti tantu taṇi ɗe taki.> >>
4 A Yohana lak lukaḷ maḍlaŋ rakumi ataˍ hap dlo gwas naˍkul, kaɓa suk duu kaɗe ilgaˍ nguki gwasi.
5 Yek mas maŋ Wurshelima suk Yehudiya suk mas atl jwe ni njaa mal dlaḷka Yodan wu ngusi laṭ malti.
6 Yek saˍ ngusi dlaṃti byas wul jwasaŋ ataˍ nisi ma paḷti baptisma kaˍ dlaḷka Yodan.
7 Yek Yohana yen maŋ Paresi suk maŋ Saduki wonti saˍ naṃa tulti maḷti taṣ paḷisi baptisma wu, yek taˍ wulsi ɗe. <<mil wokaŋzi naḳkii, wok daḷikii kaŋ ɗe taḳ aɓi lilti mbadl gaˍ Nya maŋ tulti wu wo?>>
8 Paḷaŋ wul jwe a mbok ang ten cit atl gaa gwakaŋ wu.
9 Baḳ ɓo ngetl ɗe kii wo Ibaṛahim kaɗe aba gwakaŋ so, Nya a mani palti mil Ibaṛahim naˍ ye jin.
10 Naḳ ninge mago ndal ni ten zhila tlindi, mas tlindi gwe wut hwa mil sogo sa wotl ka asaˍ lak kaˍ wutu.
11 Ami wo naˍ ze kaŋ a nikii ma paḷti baptisma taˍ mbok ang ɗe kaa ci atl gaa mal Nya wi, ama kaal ɗaˍ ami wo maḷgon a tuli maḷgwe nal manaŋ wu, maḷgwe kaptaḷan gwas mago a mbuki ta tusit kaˍ sowu. Tik ka paḷikii baptisma naˍ Shishi gaˍ Nya suk wutu.
12 Gal pelti wul gwas nit ang, ta taas lu pelti wul gwas ka, ataˍ pel kaptiɗaḳaˍ gwe wo ka, ataˍ wut gwesi kaˍ nhu gwasi, apaa taˍ kwel kaptiˍ ka naˍ wutu gwe baˍ a mbaṣhdli sowu.

Saˍ paḷi baptisma Yesu

13 Kaˍ sa'i gwisi wo yek Yesu yil tet Galili yek taˍ li dlaḷka Yodan taˍ Yohana paḷit baptisma.
14 Ama yek Yohana nda ngeti ɗe ta paḷit baptisma so, yek taˍ wul Yesu ɗe, <<Amik ka li malki taḳ paḷi baptisma ama yek kik li tet ɗa?>>
15 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ningo zaki taˍ naḳ gwisi pi taŋ paḷ mas ilgwe ni ndakce mal Nya wu.>> Yek paa Yohana baḷ gaa gwasi yek taˍ paḷi Yesu baptisma.
16 De saˍ paḷi baptisma Yesu wu, ɗe taˍ yil tot ɗaḳaˍ ze kaˍ wugo yek dlo nya ɓuli, yek taˍ yen Shishi gaˍ Nya naḳ kulu sut nya yek taˍ sak dlaḷ tenti.
17 Yek yal gaɓa gon sut nya wuli ɗe, <<Gaŋ go yen gi kaŋ a lamti, a naṃa kumti taṃti gwas i'e.>>

4

Sheɗan cingaḷ Yesu

1 Yek Shishi gaˍ Nya taḷa Yesu kaˍ me taˍ Sheɗan cingaḷti.
2 Taˍ paḷ kaḷkaze multi ɗe kutl ɗe wupsi naˍ kaˍ cin naˍ kaˍ gas wu, yek kuzaŋ njel tlot gwasi i'e.
3 Yek Sheɗan maŋ cingaḷtisi li tet malti yek taˍ wulti ɗe, <<Kume ki wo yen gaˍ Nya kaɗe ki wu, hwi ye jin ɗe taṣ pal ɗe ilgaˍ nguki.>>
4 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni gaˍ lishi kaˍ gaɓa gaˍ Nya ɗe, <Ilgaˍ nguki tokte kaɗe maŋ ketaḷti gaˍ mbalaŋ so, ama mas gaɓa gwe a yil sut mal Nya wu.> >>
5 Yek Sheɗan taḷat Wurshelima baŋ gwe Nya botli wu, Yek taˍ tolti to ten gaa lubii gaˍ Nya ka,

6 Yek ta wulti ɗe, <<Kume yen ga
Nya kaɗe ki go ɗakci su ka, naɨk ɗe ni
ga lishi ɗe,
<< <Nya a hwi mil shinti jwas gaɓa
tenki
asa ngibki ka na ang gwasaɲ,
kangwe ka ɓo asaɲ ten ye sowu.> >>
7 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni ga lishi
pak ɗe, <Baɨk cingal Nya Bagaa gwa
so.> >>
8 Yek Sheɗan po talat ten tlal
tlandal gon, yek ta mbokit ang ten
guu ji dii atli suk mbunti jwasaɲ.
9 Yek ta wulti ɗe, <<Ba balki mas
wul jimi, ɗe kume ka ngus atli yek ka
balaɲ nalti wu.>>
10 Yek Yesu wulti ɗe, <<Tli ɗa malaɲ
ka Sheɗan, ni ga lishi ka gaɓa ga Nya
ɗe, <Ngusi atl Nya Bagaa gwa, a ti na
ngus kaɲ ka kumit bi.> >>
11 Yek Sheɗan zakti, yek mil Shinti
ji Nya tuli yek sa ndallit gahwulaɲ.

Yesu nda palti wul gwas a Galili

12 Yesu kumi ɗe sa le Yohana kawu
yek ta zak luisi yek ta li ka kat atl ga
Galili.
13 Yek ta zak Nazarat yek ta li
Kaparnahum baɲ gwe ni njaa ten bi
bal dlalka Galili ka kat atl ga Zabalun
suk Naptali wu.
14 Naɨk gwisi pi ten ɗe ta ilgwe
Ishaya maɲ dlamti gaɓa ga Nya dlam
wu njikaɲ gaɓa gwe wuli ɗe,
15 <<Kat atl ga Zabalun suk ga Nap-
tali gwe ni ka Galili,
Lu ga majwe ba maɲ Yehuda ka
sowu,
lu gwe lak gaa tu bal ze hal yek
ɗakci dlalka Yodan wu
16 Majwe sa nama damti ka damshal
wu
sa yen bal cilti wi.
Mbalaɲ jwe sa nama damti ka daɲ-
daɲ mashkaɲ go
Cilti a yilisi tot wi.>>
17 Ka sa'i gwisi kaɲ Yesu nde dlamti
gaɓa mbalaɲ ɗe, <<Cin atl gaa, naɨk ɗe
kanti Nya ɗe guu ganaɲ njaa wu.>>

Yesu mbe maɲ dipti ze ɗe wupsi

18 Ta nama lat ten bi bal dlalka
Galili nu go, yek ta yen Siman gwe
asa mbet ɗe Biturus wu suk yilka
gwasi Andarawus asa nama dipti ze
na wul dopti kwes gwasaɲ.
19 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Koɓaɲni
nini ba pallaɨki ɗe maɲ ngot mbalaɲ
naɨk gwe aka dop kwes wu.>>
20 Nige-nige yek sa lak wul dopti
kwes gwasaɲ ka yek sa kopti.
21 Sa nama lat nugo yek Yesu yen
Yakubu suk Yohana yilka gwasi. Si
wo mil ji Zabadi kaɲ, Yesu mbisi asa
nama laɨkanti wul dopti kwesi suk
aba gwasaɲ ka jirgi ze. Yek ta mbesi,
22 yek nige-nige yek sa zak jirgi suk
aba gwasaɲ yek sa kopti.

Yesu zi ang wonti mbalaɲ

23 Yek Yesu matl ka mas kat atl
Galili ata nima mbokti ang mbalaɲ
ten gaɓa ga Nya ka lu motgaa gwasaɲ
ata nisi ma dlamti gaɓa maɲ tamti
ten bi kanti Nya ɗe guu gwasaɲ. Yek
ta pita ndokti mas cwo suk lashi
kumti tamti ga dli ji mbalaɲ.
24 Yek bi gwas matl ka mas atl ga
Siriya, yek maɲ bami ngusi tullat
ji mbalaɲ jwasaɲ jwe dli tamisi bi
sowu. Na majwe sa citi ka na cwo
wonti wu, suk majwe nama kumti dli
suk majwe yetal ni kasi ju, suk maɲ
maparpaɗa suk majwe dli jwasaɲ tla
kawu, yek ta ndoksi mas jwasaɲ.
25 Yek mbalaɲ wonti, maɲ Galili,
suk maɲ Dikapolis, suk maɲ Wur-
shelima, suk maɲ Yehudiya hal suk
majwe ni tu ten kati gon ga dlalka
Yodani wu kop kaal ga Yesu.

5

Mbok ang ten wul ga Yesu ten tlandal

1 Yesu yeni ɗe mbalaɲ wonti mo-
gaa wu, yek ta to ten tlandal ilgon
gwasi. Ta daɲ na zhila wu, yek mil
lishti jwas li tet malti.
2 Yek ta njelisi mbokti ang ten wul
ɗe,
3 <<Maɲ albarka kaɗe majwe yis
lashi ndalti gwasaɲ ten bi wul
ji Nya wu,
ten ɗe guu ga Nya wo gwasaɲ
kaɲ.

4 Maŋ albarka kaɗe majwe asa̱ pa̱l
duu tuk wu,
ten ɗe sa wutisi bi tang ten
mbadl wu.
5 Maŋ albarka kaɗe majwe basa palli
gaa gwasaŋ ɗe ilgon sowu
ten ɗe sa mbi wul ji dii atli.
6 Maŋ albarka kaɗe majwe sa̱ nama
kuzaŋ suk ka̱lka̱ze ɗe ta̱s pa̱l
ilgwe ni ndakce wu,
ten ɗe tuk gwasaŋ a njikaŋ.
7 Maŋ albarka kaɗe majwe asa̱ yen
gonti wu
ten ɗe si mago sa yen gonti
gwasaŋ wu.
8 Maŋ albarka kaɗe majwe mbadl
jwasaŋ ni mbuni wu
ten ɗe sa yen Nya.
9 Maŋ albarka kaɗe majwe asa̱ la̱kaŋ
dlo ga̱ mbalaŋ wu
ten ɗe sa mbesi ɗe mil ji Nya.
10 Maŋ albarka kaɗe majwe sa̱ nama
tlat bomti ten pa̱lti wul ndakce
wu
ten ɗe boo ga̱ Nya wo gwasaŋ
kaŋ.
11 <<Kii wo maŋ albarka kaŋ ka̱ sa'i
gwe mbalaŋ byalkii yek sa̱ lakkii ka̱
bomti yek sa̱ shelikii lal gaa ga̱ pa̱lti
mas byas wul ten bi gi wu.
12 Ta̱ mbadl gwakaŋ ta̱mi aka̱a pa̱l
hwol tuki i'e na̱k ɗe Nya a ɓatlkii nal
ka̱ boo gwas wu, nu kaŋ sa̱ lak maŋ
dla̱mti ga̱ba ga̱ Nya jwe tulikii cina ju
ka̱ bomti.

Mbokti ang ten kwi suk cilti

13 <<Kii wo kik ɗe kwi ga̱ dii atli,
kume kwi po ta̱m sogo, ɗa̱ nii kaŋ
sa palli ta̱mti gwi? Ma̱lgon a po pa̱l
ilgon na̱ nali so, ama sa wut ka a
mbalaŋ li na̱ asaŋ a dani.
14 <<Kik ɗe cilti ga̱ dii atli. Ai
baŋ gwe ni ten za̱nda̱l go sa manaŋ
hwunda̱lti ka̱ so.
15 Mbalaŋ lakaŋ wutu ka̱ pitila asa̱
yitle ka na̱ gal so, ama asa̱ sa̱ zi ten
lu za̱ti. Kangwe a cili, a mbalaŋ yen
lu ka̱ lubiimi wu.
16 Na̱k gwisi kaŋ haŋ ta̱ cilti
gwakaŋ ngusi cilti, ta̱ mbalaŋ yen
hwa pa̱t gwakaŋ asa̱ ta̱s shin ga̱ Aba
gwakaŋ gwe ta̱ ni to nya ka̱wu.

Ga̱ba ga̱ Yesu ten mba̱t ga̱ba ga̱ Musa

17 <<Ba̱k da̱maŋ gwa we a tuli, ta
tlok Mba̱t Ga̱ba ga̱ Musa suk Lishti
ji maŋ Dla̱mti Ga̱ba ga̱ Nya ka̱ so, a
tul ɗe ta tlok ka̱ so a ma a tul ɗe ta
njika̱mi ka.
18 Gem kaŋ dlo nya suk dii atl
a taas ka, ama ko ta̱ ilgwe ni ɗe
nak'eni ka̱ Mba̱t Ga̱ba ga̱ Musa, mago
a tlokdli ka̱ so se njikaŋ mas.
19 Ten na̱k gwisi kaŋ mas ma̱lgwe
nge kopti mba̱ti gon a gi̱bi, ko ta̱
mba̱ti gwisi kaŋi ɗe gwe nda nak'eni
mani wu, yek ta̱ mboki ang mbalaŋ
ɗe ta̱s pa̱li nugo, sa mbet ɗe ma̱lgwe
ni nak'eni ka̱ guu ga̱ Nya. A mas
ma̱lgwe kop mba̱t ga̱be yek ta̱ mboki
ang mbalaŋ dani go sa mbet ɗe kak-
she a guu ga̱ Nya.
20 A nikii ma hwiti, kume pa̱lti
wul ndakce gwakaŋ man ga̱ maŋ
Paresi suk maŋ mbokti ang mbalaŋ
ten Mba̱t Ga̱ba ga̱ Musa wu sowu,
kaa te ka̱ guu ga̱ Nya so.

Mbotik ang ga̱ Yesu ten lilti mbadli

21 <<Ka̱a̱ kumi ɗe tet go sa̱ dla̱mi
mbalaŋ jinaŋ ɗe <ba̱k tlo mbalaŋ so,
majwe tlo mbalaŋ go sa nolti.>
22 Ama ami wo a nikii ma hwiti
ɗe mas ma̱lgwe mbadl lilit na̱ yilka
gwas go sa nolti. A ma̱lgwe hwi yilka
ɗe, <Ki wo mbalaŋ ga̱ koo lu,> sa
nolti, a ma̱lgwe wul yilka gwas ɗe,
<Ki wo ka̱dla̱n ka̱ɗe ki wu!> Mbun ɗe
ta̱ lakti buu wutu.
23 <<Na̱ nu kaŋ kume ka̱ ɓa ba̱l
wul ka̱ lu takti wul, yek ka̱ daami go
ma̱lgon nama lilti mbadl na̱ ki wu,
24 lak la̱kaŋ dlo gwa suk ma̱li pa
apaa ka̱ nda takti wuli.
25 <<La̱kaŋ dlo gwa suk ma̱lgwe
ta̱lak dlaboo wu ba̱le-ba̱le a kayi ten
tantu la̱t ka̱ lu kisti ga̱be. La̱kaŋ dlo
gwa sukti, ka̱ pa̱li nu sowu ta lakki
ka̱ ang ga̱ maŋ kisti ga̱ba, a maŋ kisti
ga̱be lakki ka̱ ang ga̱ maŋ hapti dlo
asa̱ lek ka ka̱ lu gwe asa̱ le maŋ pa̱lti
byas wullu.
26 A nikma hwiti ɗe gem kaman
yilti ka̱ so, se ka̱ ɓatl mas ilgwe maŋ
kisti ga̱ba tlwek ɗe ta̱k ɓatl wu.

Mbokti ang ɗe baḵ pi suk kili gạ maḷgon so

27 <<Kaạ kume ɗe tek go saˍ dlaḿ ɗe
<baḵ paṇ paḷaṇ so.>
28 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe
mas maḷgwe yen kili mbalaṇ yek taˍ
lam multi sukti go maḷi pi paḷaṇ sukti
kaˍ mbadl gwas wi.
29 Kume gwel gwa kaṭi gaˍ ang
shinti kaɗe maṇ lakti gwa ten paḷti
byas wullu, yilli ka akaˍ lakka. A
mani ki taˍ kaṭ dli gon gwa kaˍ ni ɗaˍ
so ɗaˍ gwe taṣ lak mas dli gwa kaˍ buu
wutu wu.
30 A kume a ang shinti gwa kaɗe
maṇ lakti akaˍ paḷ byas wullu, kotl ka
taḵ lakka. A maniki taˍ kaṭ dli gon
gwa kaˍ ni ɗaˍ so ɗaˍ gwe taṣ lak mas
dli gwa kaˍ buu wutu wu.

Mbokti ang ten zakti kili punka

31 <<Tek go saˍ wulsi ɗe, <Mas
maḷgwe lam zakti gaˍ kili gwas go taṣ
baḷti lishti zakti.>
32 Ama a nikii ma hwiti ɗe mas
maḷgwe zak kili gwasi aba ten paṭ
paḷaṇ kaṇ taˍ mbit sogo taˍ lakti ten
paṭ palaṇ wi. A maḷgwe hap kili gwe
saˍ zakti go, taˍ naṃa paṭ paḷaṇ sukti.

Mbokti ang gaˍ Yesu ten bi mot gaɓa suk Nya

33 <<Kaạ po kume ɗaɗe tek go saˍ
hwi mbalaṇ ɗe, <Baṣ mo gaɓa suk
Nya ten lal so, ama taṣ paḷ ilgwe saˍ
mo gaɓa naˍ Nya dani.>
34 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe,
baḵ mo gaɓa suk Nya so. Baḵ mo
gaɓa naˍ dlo nya so naḵ ɗe yek ɗe lu
daṇti gaˍ Guu Nya wu.
35 A baḵ mwe naˍ dii atl so, naḵ ɗe
yek ɗe lu zaṭ asaṇ gwas wu, baḵ mwe
naˍ Wurshelima so pak, ai yek ɗe baṇ
gaˍ Bal Guu.
36 Baḵ mo gaɓa naˍ gaa gwa so, naḵ
ɗe ka man pallaṭ gaˍ maɗlaṇ ɗe naṃ
gaˍ gaa gwa hwoli sogo duuni dani
sowu.
37 Kaˍ mas ilgwe kaa dlaṃ wu taˍ
gaɓa gwakaṇ dlaḷ ten <Yii> sogo
<Wowo.> Kume ɗakci nu wu, tet mal
Maṇ Ngalci wu kaṇ yil teɗi.

Mbokti ang gaˍ Yesu ten pallaṭ ami

38 <<Kaạ kumi ɗe tek go saˍ dlaṃ ɗe
<Gwel kaˍ lal gaˍ gwel, shin kaˍ lal gaˍ
shin.>
39 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe,
baḵ nge ɗe taˍ mbalaṇ tekii gaẓi so.
Kume maḷgon ɓek kalkaṇg ten kaṭ
ang shinti go, ballit kaṭi gaˍ ang yali
wu pak.
40 Kume maḷgon taḷak dlaboo ten
bi kukaḷ gwa gaˍ tugiɓi go, baḷti lukaḷ
gaˍ tukaali pak.
41 Kume maḷgon zik ngetli taḵ li
sukti dlentaṭ gaˍ mil ɗe naṃ wu, li
sukti hal mil ɗe lop.
42 Mas maḷgwe ngemik wul go patti
ɗaˍ so, a maḷgwe ngemik dul go baḷti.

Lam maṇ nget gwa

43 <<Kaạ kumi tek go saˍ dlaṃ ɗe,
<Lam yilka gwa, akaˍ nge maṇ nget
gwa.>
44 Ama ami wo a nikii ma hwiti ɗe
taḵ lamaṇ majwe ngekii wu, ngemi
Nya majwe nikii ma cit dlelngapcan
wu.
45 Kume kaˍ paḷi naḵ gwisi go kaa
daṃ ɗe mil ji Aba gwakaṇ gwe ni to
nya kaẉu, ti ɗe ataˍ laki a cin yili hwa
mbalaṇ suk byasi, ataˍ laki a ze nde
maṇ paḷti wul ndakce suk maṇ paḷti
byasi.
46 Kume majwe saˍ lamkii wu kaṇ
akaạ lamsi naˍ ngusaṇ go, ɗaṇi kaṇ sa
ɓatlkii gwi? Ai ko taˍ maṇ kanti wulpi
boo mago naḵ gwe akaạ paḷi wu kaṇ
asaˍ paḷi.
47 A kume yilkeni jwakaṇ kaṇ akaạ
gaɓesi naˍ ngusaṇ go, naˍ yek kaạ man
naa mbalaṇ ye? Ai mbalaṇ jwe ɗe
maṇ Yehuda kaˍ sowu mago nu kaṇ
asaˍ paḷi.
48 Nuk go daṃaṇ gaˍ njikmi naḵ
kangwe gaˍ Aba gwakaṇ gwe ni nya
wu njikaṇ wu.>>

6

Mbokti ang gaˍ Yesu ten baḷti wul

1 <<Paṇ ɗem-ɗem baḵ paḷaṇ hwa
wul ten ɗe taˍ mbalaṇ yeni asaˍ taṣkii
so. Kume kaạ paḷi nu go, kaa mbi
ɓatlti mal Aba gwakaṇ gwe ni nya
wu so.

2 <<Kume kaa ɓa baḷ wul maṇ laṣhi
wul wu, baḳ paṇta gaɓa dani naḳ
gwe a maṇ riya paḷi ka lu motgaa
gwasaṇ suk ɗaṇ ten tantu ka ten ɗe
ta mbalaṇ taṣsi wu so. Gem, amik ka
hwikii ge sa mbi ɓatlti gwasaṇ wi.
3 Ama kume kaa ɓa baḷ wul maṇ
laṣhi wul wu, baḳ zaki ni a ang yali
gwakaṇ yis ilgwe ang shinti naṃa
paḷti wu so.
4 Kangwe baḷti wul gwakaṇ a ni
ga hwundaḷi wu, a Aba gwakaṇ ɗe
ata yen wul gwe a mbalaṇ paḷi ga
hwundaḷi wu ɓatlkii.

Mbokti ang ga Yesu ten ngemti Nya

5 <<Kume kaa ɓa ngem Nya go, baḳ
paḷi naḳ maṇ paḷti riya so, naḳ ɗe
si wo asa laam ngemti Nya a nya
ɗaṇka lu motgaa gwasaṇ ka suk ɗaṇ
ten tantu ka kangwe mbalaṇ a yensi
dani wu. Gem, amik ka hwikii ge sa
mbi ɓatlti gwasaṇ.
6 Ama kume kaa ɓa ngem Nya go te
punka, akaa le dlabii ka akaa ngem
Aba gwakaṇ gwe ba mbalaṇ a yenti
dani sowu. Ti ɗe ata yen mas ilgwe
ni ga hwundaḷi kaẉu ta ɓatlkii.
7 Kume kaa ɓa ngem Nya go, baḳ
paṇta kaṗti gaɓa ten wul ɗe naṃ
naḳ majwe asa paḷ wul naḳ wule
si wo hwa mbalaṇ kaɗe si wu so.
Sa daṃaṇ gwa we ten kaṗti gaɓa
gwasaṇ kaṇ ta katisi kaṇg.
8 Baḳ paḷi naḳ gwasaṇ wu so naḳ ɗe
Aba gwakaṇ yis ilgwe kaa lami tun a
baḳaa ɓo ngemti sowu.
9 <<Nuk'wu, kume ka ɓa ngem Nya
go akaa wuli ɗe,
<< <Aba gaṇaṇ gwe ni to nya kaẉu,
haṇ ta mbalaṇ ɓanti shin gwa
10 Haṇ ta daṃti gwa ɗe guu tuli.
Haṇ ta ilgwe ka lami wu pi
ten dii atli naḳ gwe a pi to nya
kaẉu.
11 Baḷni ilgwe ma guk ase wu.
12 Taasini mas byas wul jinaṇ ka
naḳ gwe ama taasi majwe asa
paḷini byas wul wu.
13 Baḳ zakni taṇ nda so ɗe kume sa
ɓa cingaḷni wu.
Ama akaa te ka dlo gaṇaṇ suk Maṇ
Ngalci wu.>
14 Kume kaa taasi byas wul majwe
paḷikii byas wul wu, Aba gwakaṇ
gwe ni to nya kaẉu mago ta taasikii
gwakaṇ ka.
15 Ama kume kaa taasi byas wul
majwe sa paḷikii byas wul wu ka
sogo, Aba gwakaṇ mago ta taasikii
gwakaṇ wu ka so.

Mbokti ang ga Yesu ten kaḷkaze

16 <<A kume ka ɓa paḷ kaḷkaze wu,
baḳ docinaṇ cina gwel naḳ maṇ paḷti
riya so, naḳ ɗe si wo asa docin cina
gwel ta mbalaṇ yeni asa yisi ɗe sa
naṃa kaḷkaze wu. Gem, amik ka
hwikii ge sa mbi ɓatlti gwasaṇ wi.
17 Ama kume kaa paḷ kaḷkaze go
aka polaṇ gwel gwakaṇ ka akaa tuksi
mili ten gaa,
18 ba mbalaṇ yenkii asa yisi ɗe
kaa naṃa paḷti kaḷkaze so, ama Aba
gwakaṇ ɗe ata yen mas ilgwe ni ga
hwundaḷi kaẉu a ɓatlkii.

Mbokti ang ten bi mot wul to nya ka

19 <<Baḳ mwe wul gaa gwakaṇ ten
dii atl so, lu gwe a daḳmbi lili ka, a
kaci ka wu.
20 Mwe wul gwakaṇ to nya ka, ka
lu gwe daḳmbi a lili ka so, a ba a kaci
ka so wu. Mukaḷ mago sa man teti
asa mukaḷi ka so.
21 Ten ɗe ka lu gwe wul gwakaṇ ni
wu, kaḷi kaṇ mbadl gwakaṇ ni pak.

Cilti ga dli

22 <<Gwel kaɗe cilti ga dli. Kume
gwel gwa ni hwaɓi wu, dli gwa a ni
cili.
23 Ama ɗe kume cilti ga dli gwa wo
daṃshal ka go, gem daṃshal gwe ka
ni giɓi go bali kaṇ.

Daṃti ɗe zhel ga Nya suk daṃti ɗe zhel ga wulpi

24 <<Mbalaṇ a man daṇ ɗe zhel ga
bagaa ɗe lop ka sa'i ɗe naṃ so. Ngetli
kaṇ taṣ lam gon ata nge gon, sogo taṣ
kumi bi gon ata nge kumti bi gon.
Mbalaṇ a man daṃti ɗe zhel ga Nya
suk lamti wulpi so.

Ba ilgon hwotkii so

25 <<Ten nak gwisi kan, a nikii ma
hwiti ɗe bak hwotan gaa gwakan ka
damti gwakan so, ten bi ilgwe kaa
nguk wu, suk ilgwe kaa tla wu sogo
lukal gwe kaa lak wu. Ase mbadl ga
mbalan manan ilga nguki sa? Aba
dli ga mbalan manan lukal ga laki
sa?
26 Ɓo yenan yadl la, basa ɓak zhin
so, basa wotl wul zhin so, a basa moo
wul ka nhu so. Ama Aba gwe ni nya
wu nama citi na si. Kaa yisi ɗe kaa
nal man yadl mal Nya sa?
27 Wok ni ka kii gwe ɗe wul hwotti
wugo ta mani mbalti gaa gwas ko ta
sa'i ɗe nam dani wo?
28 <<Yek laki yek lukal gwe kaa lak
wu a hwotkii ye? Ɓo yenan buzha ɗe
asa kiɗi ka me wu la, kangwe basa
pal ilgon so, a basa pi lukal so wu.
29 Mas na nak gwisi, ko ta Sule-
manu guu na mas nalti gwas mago,
ta kin mbuni lukal yek ta kinti ka nak
ɗe nam ka buzha jin so.
30 Ɗe hal Nya kin buzha ka me ka
na mbunti wu, si ɗe sa ni ɗa ase, ama
ayo asa kweli ka ka wutu wugo, se kii
kan ba Nya a palikii sa? Kii mbalan
jwe basa ngasti ten Nya sowu!
31 Na nu kan bak hwotan gaa
gwakan akaa nama wulti ɗe, <Yek
ma ngukan ye?> Sogo <Yek ma tla ye?
> Sogo <Yek ma lakan ye?>
32 Majwe sa yis Nya sogo sik ɗe
man ngot wundal ji wul jimi, ama kii
wo Aba gwakan gwe ni to nya kawu
yisi ɗe kaa lam wul jwisi mas.
33 Ama ngo guu ga Nya suk palti
wul ndakce gwasi, apaa ta mbalikii
mas naa wul jwisi.
34 Ten nak gwisi kan, bak hwotan
gaa gwakan na wul jwe a pi ayo wu
so, ayo a tul na wul jwasi. Hwotti ga
ase kumkii wi.

7

Bak zi du gaa yilkeni jwakan so

1 <<Bak zi du gaa malgon so, kii
mago malgon a zikii so.
2 Ten ɗe na wundal kisti gaɓa gwe
ka pali mbalan go, wundalisi kan
sa paliki. Gal cingalti wul gwe ka
cingali mbalan ɗa go na nali kan sa
cingaliki.
3 <<Yek laki ɗe ka nama zat gwel
ten nak'en ilgon ɗe ni yilka gwa gwel
wu, ama yek ba bali gwe ni ka gwa
wu hwotki so ye?
4 Ɗa nii kan ka wul yilka gwa ɗe,
<Han ta yillik nak'en ilgan ɗe nik ka
gwel wu ka,> Ama a ki wo bali ka ni
ka gweli gwa wu gwi?
5 Ki man riya, yilli bal ilgwe nikka
gwel wu ka, tak man yenti lu i'e ɗa
apaa ka man yillat nak'en ilgon gwe
ni ka gwel ga yilka gwa wu ka.
6 <<Bak balan kaɗi wul gwe sa botli
kawu so. A bak balan zok mbuni ye
Alade so. Ten ɗe sa li na asan dani,
asa palikii gaa asa kumikii cwo.

Ngweni, ngemini, kotlan bi dlabi-imi

7 <<Panta ngemti sa balkii, ngweni
kaa mbi, kotlan bi dlabii sa ɓulikii.
8 Mas malgwe ngemi go sa balti,
a malgwe ngwe go ta mbi. Malgwe
ngusi kotlti bi dlabii go sa ɓuliti.
9 <<Ka kii wo wok ɗe gwe ɗe yen
gwas a ngemit baredi ata balti ye
wo?
10 Sogo tas ngemit kwesi ata balti
wuci wo?
11 Kii ɗe man ngalci wu mago yek
kaa yis kangwe kaa bal hwa wul mil
jwakan wu, Aba gwakan gwe ɗe ta ni
to nya kawu pa? Ai ta balan hwa wul
majwe sa ngemit wu.
12 Ilgwe kaa lami ɗe ta mbalan
palikii wu, kii mago palisi nu pak.
Nu kan Mbat Gaɓa ga Musa suk
takarda ji man dlamti gaɓa ga Nya
mbok ang.

Mbok ang ten kopti ngaptlan tantu

13 <<Koɓi tu ka ngaɓi tantu nak
ɗe tantu gwe a tala mbalan ka buu
wutu go alti kan ni wu. Kopti tantu
gwisi wo bom so, a majwe asa koɓi
go wonti kan sani.
14 Tantu gwe a mbalan koɓi asa
mbi mbadl go ngaptlan kan ni, a
kopti gwas bomi. Mbalan jwe asa
koɓi tu kali go sa wonti so.

Tumal yandi ga tlindi kan asa yis tlindi wul

15 <<Pan ɗem-ɗem na man dlamti gaɓa ga Nya ga lali, majwe asa tul malkii nak wule mbala kan ama kaɗilap jwe kuzan nama tlot gwasan i'e kaɗe si wu.
16 Tumal pat jwasan kan kaa yissi. Kaa man kotlti yandi inabi ten tlindi zhina a? Ko a man kotlti yandi tulan ten tlindi wuɓal la?
17 A nak gwisi kan mas hwa tlindi wo ata wut hwa yandi, a byasi wo ata wut byas yandi.
18 Hwa tlindi wo ba a wut byas yandi so, a ba a byas tlindi a wut hwa yandi so.
19 Kume nuk go, mas tlindi gwe wut hwa yandi sogo asa wotl ka asa wut ka wutu.
20 Ten nak gwisi kan kaa yis man dlamti ga ɓa ga Nya ji lali tu ten pat jwasan.

A yiskii so

21 <<Mas majwe asa mbe ɗe Bagaa wu kaa te ka guu ga Nya so, ama se majwe asa pal ilgwe Aba gi gwe ni wu nya lami wu.
22 Ten cin gwisi wo, mbalan wonti a wulan ɗe, <Bagaa, Bagaa! Ale ma laki mbalan icin ten gaɓa ga Nya na shin gwa na? Ale ma yillan mazhe ɗaka mbalan ka na shin gwa na? A ma pal wul cit ɓanti wonti na shin gwa.>
23 Apaa a wulsi ɗe, <A yiskii so, tli ɗa malan ka, kii man palti byas wul! >

Mbalan ɗe lop man kinti bii

24 <<Ten nak gwisi kan, mas malgwe kum gaɓa gini yek ta koɓi go, ta dam nak man ɓotlkan yisti wul gwe kin lubii ten pa wu.
25 De ze nda wi ɗe dlalka njikan wu, yek yetal tli toɗi yek ɓo lubiimi, ama yek ba nda so nak ɗe ten pa kan ta lak zhila lubii wu.
26 Ama mas malgwe kum gaɓa gi gan yek ta nge kopti go, ta dam nak kadlan gwe kin lubii ten yelsi wu.
27 De ze nda wi ɗe dlalka njikan, yek yetal tak ɓo lubiimi wu, yek lubiimi nda ka, byas ndati.>>
28 Yesu pak wul jwisi wu, yek ɓanti ci mbalan ten kangwe ta hwisi gaɓe wu,
29 nak ɗe ta hwisi gaɓa nak man iko gon, ba ɗe nak kangwe a man yisti Mbat Gaɓa ga Musa pali wu so.

8

Yesu ndok man cwo gita gon

1 Yesu yil sut ɗaka tlandali kawu, yek mbalan wonti kopti.
2 Yek man gita gon li tet malti, yek ta ngusit atli yek ta balti nalti. Yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, kume tamik ɗa go ka pallan ɗe man lashi daskan.>>
3 Yek Yesu tak ang yek ta tanti, yek ta wuli ɗe, <<Ta tami ɗa, dam ɗe man lashi daskan.>> Yek mali ndoki kali-kali.
4 Yek Yesu wulti ɗe, <<Bak hwi malgon ilgan so, ama li ta man Paris ɓo yenki aka bal wul sadaka nak gwe Mbat Gaɓa ga Musa dlam wu. Pali nak gwisi ta mbalan yisi ɗe ka ndoki wi.>>

Yesu ndok zhel ga bal man hapti dlo gon

5 Yesu te ka ban Kaparnahum wu, yek bali ga man hapti dlo ga Roma gon li tet malti yek ta ngemti ɗe tas zit ang ne.
6 Yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, zhel gi ni lubii a atli zatak dli tlet ka, ta nama tlat bomti i'e.>>
7 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ba li a lak ndokti.>>
8 Yek mali wulti ɗe, <<Bagaa, a mbuki tak li tet ɗa ka so, gaɓa kawei zhel gi a ndoki.
9 Nak ɗe ami mago a atl ɗa malgon ka kan ani, a man hapti dlo jon ni atl ɗa ka pak wu. A wul gon ɗe, <Li te du,> ata li. A po wul gon ɗe, <Li teɗi,> ata li te. A wul zhel gi ɗe <Pali nak gan,> ata pali nu wu.>>
10 Yesu kum gaɓa gami wugo, yek ta ngip bi ka ang yek ta wul majwe sa nama kopti kaal gwas wu ɗe, <<Gem a mik kaa hwikii ge, ka man Yisiraila

mago a ɓo yen maḷgwe ngaṣti ten Nya gwas ndaḷ naḳ gạ maḷgaṇ wu so.>>
11 A niki ma hwiti ɗe majwe baṇ maṇ Yehuda kạ sowu naḳ maḷgaṇ wonti a yil tet tu gabaṣ suk tet tu yemma asạ daṃ naṇ zhila asạ nguk wul suk Ibaṛahim suk Ishaku suk Yakubu kạ guu gạ Nya.
12 Ama majwe mbun ɗe taṇ sik ni ɗe mil guumi go sa laksi to deɓaḷ ka kạ duu daṃshal, a duk kaṇ sa kuli asạ as ang bi.
13 Yek Yesu wul maṇ hapti dlomi ɗe, <<Zigaa, a piki naḳ kangwe kạ ngaṣki ten Nya ɗe taṇ pik wu.>> Yek zhel gạ maṇ hapti dlomi ndoki kaḷi-kaḷi.

Yesu ndok nkwe gạ Biturus

14 De Yesu te lubii ɗạ Biturus kạ wu, yek taṇ mbi nkwe gạ Biturus ten zazzaɓi.
15 Yek Yesu taṇ ang gwasi, yek zazzaɓi zakti, yek taṇ tlinya yek taṇ paḷit wul.

Yesu ndok wonti mbalaṇ kạ sukti

16 De sukti pi wugo, yek saṇ tullit mbalaṇ jwe maẓhe ni kaṣi ju wonti. Yek taṇ yilli maẓhesi ka naṇ gaɓa gạ bi gwasi, yek taṇ ndok mas majwe dli taṃi bi sowu.
17 Naḳ gwisi pi ten ɗe taṇ ilgwe Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa gạ Nya dlaṃ wu njikaṇ. Gaɓa gwe wule,
<<Taṇ yem cwo jinaṇ ka
yek taṇ hwulaṇni naṇ laṣhi kumti
taṃti gạ dli jinaṇ.>>

Majwe saṇ wule sa kop Yesu wu

18 Yesu yeni wi ɗe mbalaṇ wonti gandaḷti wu, yek taṇ laki ɗe taṣ ɗakci bal dlaḷke taṣ pal tu ten kaṭi gwe ni tu te duk wu.
19 Yek maṇ yisti Mbaṭ Gaɓa gạ Musa gon li tet malti, yek taṇ wulti ɗe, <<Maṇ lishti, baṇ kopki mas lu gwe ka li wu.>>
20 Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwen-gwen wo shu nisi ɗa, a yadl mago bii nisi ɗa, ama ami yen gạ mbalaṇ wo lu multi ni ɗạ so.>>
21 Yek ɗe naṃ kạ mil lishti ji Yesu wulti ɗe, <<Bagaa, zakaṇni ta lak lep aba gi paa, apaa a lak kopki.>>
22 Yek Yesu wulti, <<Zak hwu mbalaṇ taṣ lep yilkeni jwasaṇ.>>

Yesu matl yetaḷ nyaze

23 Yek Yesu te kạ jirgi ze, yek mil lishti jwas kopti.
24 Saṇ ni nugo yek baḷ yetaḷ nyaze gon tli tot ten bal dlaḷke hal yek zesi tlinya naḳ wule a cin jirgi naṇ gaa. Ama a Yesu naṃa ndet yembaḷ.
25 Yek mil lishti jwas sak paḍaḷti, yek saṇ wulti ɗe, <<Bagaa kisni ne, maṇ ɓa su gaẓ gaa ze!>>
26 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yek laki yek ɓanti a cikii ye? Kii majwe baṇ ngaṣti ten Nya gwakaṇ ndaḷ sowu.>> Yek taṇ tlinya yek taṇ matl yetaḷi suk zesi. Yek mas tlo ang, yek lu daṃ mbetlak.
27 Yek mbalaṇ ngip bi kạ ang, yek saṇ ngusi wulti kạ dlo gwasaṇ ɗe, <<Wok ɗe gaṇ ɗe hal yetaḷ suk kapsi ze mago asạ kumit bi go?>>

Ndokti gạ maṇ maẓhe a Gadasina

28 Yesu mbuk lu kạ kaṭ atl gạ Garasina wu, yek maṇ maẓhe jon ɗe lop jwe asạ daṃ ka gazukɗi mo sukti. Maṇ maẓhe jwisi wo saṇ daṃ ɗe wul cit ɓanti i'e wi, hal saṇ laki yek baṇ mbalaṇ po man kopti tu ten tantu gwisi so.
29 Yek saṇ des le yek saṇ wuli ɗe, <<Yek ɗe ze gwa suk mi ye, ki Yen gạ Nya? Kạ tul ɗe taḳ nolni a baṇ multi ɓo njikaṇ sa?>>
30 Kạ sa'isi wo a alade jon ni njaa kaḷi saṇ naṃa kyo.
31 Yek maẓhesi ngem Yesu ɗe, <<Kume ɗe kạ yillaṇi kạwu, akạ za-kni taṇ te kạ alade ju.>>
32 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yillaṇ te ka.>> Yek saṇ yil ɗaḳạ mbalaṃi ka, yek saṇ lak te kạ aladesi. Yek mas aladesi lok su kạ zesi ka yek saṇ maṣhi.
33 Yek maṇ kyo aladesi lak dlaṃi mbalaṇ wul mas jwisi naṇ ilgwe pi naṇ maṇ maẓhe ju pak.

34 Yek mas maɲ baɱi yil suɗi taʂ yen Yesu, saˌ yenti wugo yek saˌ ngemti taʂ zakisi kaṭ atl gwasaɲ.

9

Yesu ndok maḷgwe dli gwas tla kaẉu

1 Yek Yesu te kaˌ jirgi ze, yek taˌ pal te kaˌ baɲ gwas ka.
2 Yek majon tulli maḷgwe dli tlet kaẉu malti a atl ten lumulti. Taˌ yen ngaʂti ten Nya gwasaɲ wu, yek taˌ wul maɲ cwoɓi ɗe, <<Yen gini baˌ ilgon hwotki so, saˌ taasik byas wul gwa kaẉi.>>
3 Naˌ kumti naḳ gwisi, yek maɲ yisti Mbaṭ Gaɓa gaˌ Musa jon wul yilkeni jwasaɲ ɗe, <<Maḷgaɲ naɱa cutgaa suk Nya!>>
4 Naḳ ɗe Yesu yis ilgwe saˌ naɱa daamti gwasaɲ dani wu, yek taˌ wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaaˌ naɱa daamti byas wul kaˌ mbadl gwakaɲ ye?
5 Gwik bom so gwi? naˌ taˌ wule, <Saˌ taasik byas wul gwa kaẉi.> Sogo taˌ wule, <Tlinya taḳ zigaa?>
6 Ama a naɱa lamti taḳ yisi ɗe iko ni yen gaˌ mbalaɲ ɗa taʂ taasi byas wul mbalaɲ ka ten dii atli.>> Yek taˌ wul maḷgwe dli tlet kaẉu ɗe, <<Tlinya taḳ kan lumulti gwa taḳ li lubii.>>
7 Yek maḷi tlinya yek taˌ li gaʂ lubii.
8 Wonti mbalaɱi yeni nu wu, yek ɓanti cisi, yek saˌ baḷ nalti Nya ɗe taˌ baḷ iko paḷti naḳ gwisi mbalaɲ wu.

Yesu mbe Matiyu

9 De Yesu ci cina naˌ zaṭgaa wu, yek taˌ yen maḷgon gwe asaˌ mbet ɗe Matiyu ataˌ ni naˌ zhila kaˌ lu kanti wulpi boo. Yek taˌ wulti ɗe, <<Koɓaɲni,>> Yek taˌ tlinya yek taˌ kopti.
10 Kaal naḳ gwisi ɗe kaaˌ Yesu suk mil lishti jwas ɓa nguk wul kaˌ lubii gaˌ Matiyu wu, yek maɲ kanti wulpi boo suk maɲ paḷti byas wul wonti tuli, yek saˌ lak daɲ naˌ zhila mal Yesu suk mil lishti jwasi yek saˌ nguk wul.
11 De maɲ Paresi yeni nu wugo, yek saˌ wul mil lishtisi ɗe, <<Yek laki ɗe maɲ lishti gwakaɲ naɱa ngukti wul suk maɲ kanti wulpi boo suk <maɲ paḷti byas wul ye>?>>
12 Yesu kumi nu wugo yek taˌ wulsi ɗe, <<Majwe baˌ cwo naɱa cit gwasaɲ sowu ngo maɲ ikaɲ so, se maɲ cwo.
13 Ama a lamti taḳ sak yenaɲ ilgwe gaɓa gaɲaɲ mbokti ang dani wu, gaɓa ɗe taˌ wuli ɗe, <Yenti gonti kaɲ a lami, baˌ ɗe we sadaka so.> Ten naḳ gwisi kaɲ, a tul ɗe taˌ mbe maɲ wul ndakce so, maɲ paḷti byas wul kaɲ a tuli mbet gwasaɲ.>>

Kumti gaẓi ten paḷti kaḷkaẓe

14 Kaˌ sa'i gwisi, yek mil lishti ji Yohana tul mal Yesu yek saˌ ngemti ɗe, <<Yek laki ɗe naˌ mi, naˌ maɲ Paresi a maˌ paḷ kaḷkaẓe ama mil lishti jwa wo baʂa paḷi so ye?>>
15 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yelaɲ ji pyal kos a paḷ duu tuki a pyal kosi yi suksi ya? Ai multi jwe sa kamisi pyal kosi kaẉu yi teɗi, kaˌ sa'isi kaɲ sa paḷ kaḷkaẓe.
16 <<Ai maḷgon kamaɲ pyal yadi ataˌ tlaɱ keshti gaˌ gus ka naˌ nali so, kume taˌ paḷi nugo gus lukaḷi a kesh ka man kangwe kesh cina wu.
17 A baˌ mbalaɲ a shot pyal ze inabi kaˌ gus ngura kul so. Kume taˌ paḷi nu go, ngure a kesh ka a ze inabisi shot te atl ka a yekge ngure lil kaˌ wi. Pyal ze inabi wo kaˌ pyal ngura kul kaɲ a shoti. Paḷti naḳ gwisi ka laki asaˌ mbi ze inabisi suk ngura kuli.>>

Ndokti gaˌ kili maɲ cwo suk palti kaami gaˌ yen kili gwe maʂh wu

18 Yesu nisi ma gaɓa nu go yek bacina gaˌ lu motgaa gaˌ maɲ Yehuda gon tuli, yek taˌ ngus atl a cina ɗatka, yek taˌ wulti ɗe, <<Ninge ninge kaɲ yen gi ya maʂhi, ama lite taḳ taɲti ta pal kaami.>>
19 Yek Yesu tlinya yek taˌ kopti suk mil shinti jwas ji botli.
20 Yek kili gon gwe taˌ paḷ gin ɗe kutl cet lop a hwulan nitma shotti wu, li tet tu tukaal gaˌ Yesu, yek taˌ taɲ bi lukaḷ gwasi.

21 Nak ɗe ta wuli ka mbadl gwas ɗe, <<Ko ta lukal gwas kan a ta ni go, ba ndoki.>>
22 Yek Yesu ballati yek ta yenti wu yek ta wulti ɗe, <<Yen gini ba ilgon hwotki so, ngasti ten Nya gwa ndoki wi.>> yek ta ndoki kali-kali.
23 De Yesu mbuk lu ɗa bacinesi kawu, yek ta mbi mbalan asa nama hotti shetal asa nama shilan kali.
24 Yek Yesu wule, <<Balanni nini lu, yen kilisi ɓo mash so, yembal kan ta nama ndeti.>> Yek sa gitliti.
25 Sa yilli mbalami deɓal wu, yek Yesu te ka giɓi yek ta ngiɓi ang yen kilisi, yek ta tlinya.
26 Yek gaba gwisi matl ka kat atl gwisi mas.

Yesu ndok dwa

27 Yek Yesu li cina wu, yek dwa ɗe lop jon kopti, asa nama wulti to nya kaɗe, <<Yesu yen ga Dauda yen gonti ganan ne!>>
28 De Yesu te ka lubii gon wu, yek dwami li tet malti. Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaa kan ka mbadl ɗe ba man ndokti gwakan ma?>>
Yek sa wule, <<Yii, Bagaa, ka mani.>>
29 Yek Yesu tan gwel gwasan, yek ta wule, <<Han ta pikii nak gwe kaa kan ka mbadl wu,>>
30 De Yesu dlam nu wu, yek gwel gwasan ɓuli. Yek ta dalisi kang i'e, yek ta wulsi ɗe, <<bak dlami malgon ilgan so.>>
31 Ama yek sa ngusi dlamti ilgwe ta palisi wu ka kat atli mas.

Yesu ndok malgwe bata gaba dani sowu

32 De sa ɓa zak bami go, yek majon tulli malgon gwe mazhe ngiɓit bi kawu yek bata gaba dani sowu.
33 Yesu yilli mazhesi ɗaka mali kawu, yek mali njel gaba. Yek majwe ni kali wu ngip bi ka ang, yek sa wule, <<Ma ɓo taba yenti ilgon nu ka man Yisiraila so.>>
34 Yek man Paresi wule, <<Na iko ga guu mazhe kan ta nama yillat mazhe ka.>>

Yesu yen gonti ga mbalan

35 Yek Yesu ngusi matlti yek ta ngash kiɗi ban suk nak mili mas ata nama dlamti tami gaba ka lu motgaa jwasan ten bi guu ga Nya, ata nama ndokti ga wundal ji co mas suk majwe dli tamisi bi sowu.
36 Ama ɗe ta yen mbalan wonti mogaa wu, yek gonti gwasan citi nak ɗe sa nama tlat bomti asa cac-cal ɗanka wu, nak wule mbala jwe man kyo nisi ɗa sowu.
37 Yek ta wul mil lishti jwas ɗe, <<Wotlti zhimi nali, ama man wotlti wo sa wonti so.
38 Ngeman Bagaa ga wotlti zhimi tas mbal man wotlti zhimi jon.>>

10

Yesu shin mil lishti ɗe kutl cet lop

1 Yek ta mbe mil lishti jwas ɗe kutl cet lop ju yek ta balsi iko tas man yillat ɗa yetal ka a tas man ndokti ga mas co suk majwe dli tamisi bi sowu.
2 Shin ji mil shinti ji botlisi kaɗe ɗe, Siman gwe asa mbet ɗe Bitu-rus wu, suk yilka gwasi Andarawus, suk Yakubu yen ga Zabadi suk yilka gwasi Yohana,
3 suk Pilibus, suk Bartalomi, suk Tomas, suk Matiyu man kanti wulpi boo, suk Yakubu yen ga Halpa, suk Tadiwus,
4 suk Siman man Kan'ana suk Yehuda Iskariyoti malgwe bal bi Yesu wu.
5 Mil shinti ɗe Kutl cet ɗe lop jimi kan Yesu shinsi, yek ta lakisi icin kaal ɗe, <<Bak lan mal majwe ba Man Yehuda ka sowu so, a bak te ka ban Samariya so.
6 Ama lan mal man Yisiraila jwe gil kawu.
7 Lanni a kaa hwi mbalan ɗe, <Kanti ga Nya ɗe guu ganan ɓal njaa.>
8 Ndokan majwe dli tamisi bi sowu, pallan majwe mash wu kaami, ndokan man gita ka tas pal ɗe man lashi daskan, a kaa yilli mbalan yetal ka. Ten koo lu kan sa balkii, kii mago bali ten koo lu pak.

9 Kaa ɓa li wu baǩ kaman wulpi ga zinariya sogo ga zil galla sogo ga hwol galla ka aljihu gwakan so.
10 A baǩ kaman ngura sogo mayafi sogo lukal ɗe lop suk kaptalan suk sanda so. Ten ɗe man palti wul wo mbun ɗe tas mbi ilga nguki ka palti wul gwasi.
11 <<Mas ban gwe kali wu, ngo hwa mbalan ka bami a kaa te lubii ɗatka akaa dam kali hal se gas gwe ka zak bami wu.
12 Kume ka te ka lubiimi wugo a kaa wulisi sallama.
13 Kume hwa mbalan ni ka lubiimi ta mbi sallama gwakan. Kume hwa mbalan ni ka lubiimi sowu, sallama gwakan a pallikii.
14 Mas malgwe nge kanti gwakan sogo malgwe nge kumti gaɓa gwakan wu, a kaa bat kushka gwe nikii ten asan ka ɗe kaa ɓa zak lubiimi wu, sogo ɗe kaa ɓa zak bami wu.
15 Gem amik ka hwik ge, ten gas kisti gaɓa wo, Nya a dlwe mbadl man Sodom suk man Gomora man man ban jwisi.
16 <<Yekgu a nama shinti gwakan naǩ mbala jwe sa te ka dlo ga kaɗilap wu. Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe taǩ daman na ɓotlkan naǩ wuci, ama daman ɗe majwe basa pi ɓarna sowu naǩ kulu.
17 <<Pan ɗem ɗem na mbalan naǩ ɗe sa man talat gwakan dlaboo, asa ɓoki ka lu motgaa gwasan wu.
18 A sa talakii a cina ji bacina suk man kisti gaɓa suk guu jwasan ta damisi ɗe sheda suk majwe ba Man Yehuda ka sowu.
19 Kume sa talakii malsi wu, ba kangwe kaa gaɓa wu sogo ilgwe kaa dlam wu hwotkii so, ten ɗe sa balkii ilgwe kaa dlam wu ka sa'i gwisi,
20 naǩ ɗe ba kik ka gaɓa so, ama Shishi ga Aba gwakan ka gaɓa tumalkii wu.
21 <<Yilka a bal bi ga yilka gwasi asa tloti, a aba a bal bi ga yen gwasi. Mil a tli man zat jwasan gaa hal asa laki tas tlosi.
22 Mas mbalan a ngekii ten bi shin gini. Ama mas malgwe dlo mbadl hal pakti go tik ka mbi kisti.
23 Kume sa lakkii ka bomti ka ban gan wu, aɓan te ka bami gan ka. Gem amik ka hwikii ge, kaa ɓo pak matlti ɗanka ban ji Yisiraila ka so Yen ga Mbalan a pali.
24 <<Yen lishti nal man man lishti gwas so, a ba zhel nal man baboo gwas so.
25 Ai pali wi, ɗe yen lishti dan naǩ man lishti gwasi, a zhel dan naǩ baboo gwas wu. Kume sa mbe baboomi ɗe Ba'alzabul Guu Mazhe go, ɗe yek sa mbe mil boo gwas ye?
26 <<A nikii ma hwiti ba ɓanti gwasan cikii so, naǩ ɗe ba ilgon ni ga yitle gwe basa ɓul ka sowu. A ba ilgon ni ga hwundali ka, gwe ba mbalan a yilli ten dii sowu.
27 Ilgwe a hwikii ka damshal wu, dlaman ka dlo cin, ilgwe sa hwikii ka shu kang go, lakan icin gwas ten gaa bii.
28 Baǩ ɓanti majwe asa tlo dli ga mbalan ama basa man tlot ga mbadl gwas sowu so. Ama ɓanti malgwe ta man tlot ga dlisi ata man lakti ga mbadli ka buu wutu wu.
29 Ale asa wul yadl balbal ɗe lop ka wulpi galla ɗe nam na? Ama ko gon gwasan a nda ten atl ɗe bana yisti ga Aba gwakan gwe ni nya wu ka sowu.
30 Ai ko ta madlan gaa gwakan mago ga dlami kan ni malti.
31 Ten naǩ gwisi ai kaa manan balbal wonti na nalti.>>
32 <<Mas malgwe mbok ang ɗe ti wo gi kan a cina ga mbalan wu, ammago ba mbok ang tenti ɗe gini, a cina ɗa Aba gi gwe ni to nya ka wu.
33 Ama mas malgwe nge mbokti ang ɗe ti wo gi kan mal mbalan go, ammago ba nge mbokti ang tenti ɗe gini a cina ɗa Aba gi gwe ni to nya kawu.>>

Dlanti kan a tulli, tami danti kan a tulli so

34 <<Baǩ daman gwa we tamti danti kan a tulli ten dii atl so. Tamti damti kan a tulli so dlanti kan a tulli.

35 Nak ɗe a tul ɗe
<< <ta mo yen mani suk aba gwasi,
a mo yen kili suk ana gwasi,
ta mo nkwe suk aka gwasi,
36 man boo ga mbalan a dam ɗe
yelan dlanti jwasi.>
37 <<Mas malgwe lam aba gwasi sogo ana gwas manan go mali mbuk danti ɗe man kopti gi so. A malgwe lam yen gwas ga maani sogo ga madli manan go, mali mbuk danti ɗe man kopti gi so.
38 Mas malgwe kan bomti nak gudal yencin gaa tas koɓan sowu, mali mbuk danti ɗe man kopti gi so.
39 Mas malgwe lam mbadl gwas go, ta hwul na mbadl gwasi, ama malgwe hwul na mbadl gwas ten bi gi go ta mbi mbadl gwasi.
40 <<Mas malgwe kankii go ami kan ta kamanni. Malgwe kaman go, malgwe shinan wu kan ta kanti.
41 Mas malgwe kan man dlamti gaɓa ga Nya ten ɗe ti wo man dlamti gaɓa ga Nya kawu, mali a mbi albarka gwe tumal man dlamti gaɓe. A mas malgwe kan man palti wul ndakce ten ɗe ti wo man palti wul ndakce kawu, mali a mbi albarka tumal man palti wul ndakce.
42 A mas malgwe bal ko ta mbuka ze ɗe nam nak mil jin ten ɗe si wo mil lishti ji wu, Gem amik ka hwikii ge, ta sa ba ɓatlti so.>>

11

Yohana man baptisma shin mil lishti jwasi

1 Yesu paki hwit gaɓa mil shinti jwas ji botli ɗe kutl cet lop ju wu, yek ta zak luisi yek ci ta cina na zatgaa yek ta te ka ban jwe ni ka kat atl ga Galili wu ata nisi ma mbokti ang suk lakti icin ten gaɓa ga Nya.
2 Ka sa'isi wo a Yohana man baptisma ni ga le ka, ɗe ta kum ilgwe Yesu nama palti wu wu, yek ta shin mil lishti jwas malti,
3 tas kum gazi ɗe, <<Kik ɗe man tulti gwa, ko tan zi gwel tulli ga malgon?>>
4 Yek Yesu wulsi, <<Lak hwi Yohana ilgwe kaa kumi yek kaa yeni wu.
5 Dwa ɓa yenti lu, kulki ɓa li na asan, man gita nama palti ɗe man lashi daskan, majwe kum kang sowu ɓa kum kang, asa nama pallat ɗa majwe mash wu kaami, a majwe ba ilgon nisi ɗa sowu nama kumti gaɓa man tamti.
6 Man albarka kaɗe malgwe bata kot asan ten bi gi sowu.>>
7 De mil shinti ji Yohana zigaa wu, yek Yesu njeli hwit gaɓa wonti mbalan ten bi Yohana, yek ta wulsi ɗe, <<Bohwe yek kaa la yenti ka me ye na? Tlal me jwe a yetal wuni kan kaa sa yenti ya?
8 Kume nuk sogo, to yek a kaa sa yenti ye? Kaa daman we malgon kan kaa yenti na mbuni lukal ten dli ya? Wowo, majwe asa lak mbuni lukal jwo ka dlaboo ga guu kan asa dami.
9 To, yek akaa sa yenti ye? Man dlamti gaɓa ga kan kaa sa yenti gwas a? Yii, amik ka hwikii ge, ta man man dlamti gaɓa ga Nya na nalti pamma.
10 Tik ɗe malgwe takarda gaɓa tenti ɗe,
<< <Yekgu ba lak yen shinti gini tas tulik cina
tik ɗe malgwe ta lakamik lu wu.>
11 <<Gem amik ka hwiti ge, ka mas mbalan jwe modli wutsi go gon nak man Yohana man baptisma so. Ama malgwe tik ɗe nak'eni ka guu ga Nya wu nal man Yohana man baptisma.
12 Tun tet ka multi ji Yohana man baptisma hal yek la ase, guu ga Nya nama tlat bomti, a majwe nit ma balti bomti nama lamti tas kan guumi ka na ndalti.
13 Nak ɗe mas Mbat Gaɓa ga Musa suk lishti ji man dlamti gaɓa ga Nya, dlam gaɓa ten bi guumi a ba Yohana ɓo tul sowu.
14 Kume kaa kan ilgwe sa dlam wu, Yohana kaɗe Iliya gwe sa dlam gaɓa ɗe ta tullu.
15 Mas malgwe kang kumti gaɓa nidɗa wu tas kumi.>>

16 <<Na yek ba cingal mbalan ji se
ye? Nak mil mbalan jwe ni ka lu jetit
gwasan wu kan sa ni, jwe sa nama
mbet ga yelan jetit jwasan asa nama
wulti de,
17 << <ma hotikii mbazhel
yek bakaa dlal so,
yek ma wulikii koo multi mashkan
yek bakaa kul so.>
18 Nak de Yohana tuli bata nguki ata
tla i'e so yek sa wule, <man yetal
kade ti.>
19 Yek Yen ga Mbalan tul wu ata
nguki ata tlat, yek sa wule, <Malgan
nguk wul hwo ata tla wul hwo, yelan
ga man kanti wulpi boo suk <<man
palti byas wul.>> > Ama mas na nu
mbalan yen botlkan yisti wul ga Nya
tumal palti wul gwasi.>>

Ban jwe nge cit atl gaa wu

20 Yek ta njeli dalti kang ban jwe ta
pal wul jwe a lak mbalan ten ngipti
bi ang yek sa nge cit atl gaa wu.
21 Yek ta wule, <<Kii wo wul cit
gonti kan man Korazin! Kii wo wul
cit gonti kan man Betsaida! Wul
ngipti bi ang gwe sa pali malkii go,
de da a Taya suk Sidon kan sa pali go
da sa ci atl gaa, asa lak gus lukal asa
cat mbatlal ten gaa jwasan asa nama
balti bi.
22 A nikii ma hwiti de, ten gas kisti
gaba wo Nya a dlo mbadl na man
Taya suk Sidon mankii.
23 Kii man Kaparnahum, kaa
daman gwa we sa tlilkii to nya ka?
Wowo, ai ka atl kan sa sulkii, ka
lu damti ga majwe mash wu. Wul
ngipti bi ang gwe sa pali ka ban
gwakan wu kan sa pali a Sodom go
da a yi hal ase.
24 A nikii ma hwiti de ten cin
kisti gaba wo sa yen gonti ga Sodom
mankii.>>

Lan tet malanni tak mbi shukti

25 Ka sa'i gwisi wo, yek Yesu wule,
<<A pal hwol tuk naki Buka, Bagaa
ga dii atli suk dlo nya nak de ka
hwundali wul jwisi man botlkan yisti
wul suk majwe yisti nisi da wu, ama
yek kaa mboki ang mil mbalan dani.
26 Yii Aba, ten nak gwisi ka tan
yeniki.
27 <<Mas wul wo Aba gi ka balanni.
Malgon yis Buke so se Yeni, a ba
malgon yis Yeni so se Buke suk
malgwe yeni hwit bi ga Buke wu.
28 <<Lan tet malanni mas jwakan,
kii de kaa nak wi akaa nama tlat
bomti na wul man dibalti gaa wu,
ami wo ba balkii shukti.
29 Kaman ilgwe a dlam wu nak gwe
a tla kan gudal yencin ka yal gwas
wu, palan ilgwe a mbokikii ang dani
wu, nak de ami wo man kumti bi kan
a man ngusalti gaa atl kan, apaa kaa
mbi shukti ga mbadl gwakan.
30 Ten de gudal yencin gini gwe yek
de ilgwe a dlam wu bom so, a ba wul
ji dibal so.>>

12

Kumti gazi ten cin shukti ga man Yehuda

1 Ka multi jwisi ten gas Asabar cin
shukti ga man Yehuda, a Yesu suk mil
lishti jwas nama yilti ka zhin alkama
gon a kuzan ba tlo mil lishtisi, yek
mil lishtisi njel celti gaa alkama asa
nama ngukti.
2 De man Paresi yensi wu, yek sa
wulti de, <<Bo yen ilgwe mil lishti
jwa nama palti gas Asabar wu, ko de
Mbat Gaba ga Musa wule ba mbalan
pali so wu.>>
3 Yek Yesu ballisi de, <<Ase, kaa
yenan ilgwe sa lishi ten Dauda guu
suk yelan lat jwasi de kuzan ba tlosi
wu sa?
4 Ai, ta te ka lubii ga Nya, yek
sa kan burodi gwe sa zi kawu yek
sa nguki, ko de mbun de ta malgon
nguk so se man Parismi na ngusan
wu.
5 Ko kaa bo yeni ga lishi ka Mbat
Gaba ga Musa de, a man Paris pal
ilgwe ba yek sowu ka lubii ga Nyami
gas shukti, ama yek ba ni de we sa
cel mbat gabe ka so sa?
6 A nikii ma hwiti de malgwe ta nal
man lubii ga Nya wuggu.
7 Da kaa yis ilgwe laki yek gaba ga
Nya wuli de, <Yenti gonti kan a lami

ba ɗe we takti wul so.> Da kaa yen maɲ laʂhi paɭti ilgwe ba yek sowu na byas wul so.
8 Ten ɗe Yen ga Mbalaɲ wo Bagaa ga gas shukti kaɲ.>>

Yesu ndok maɭgwe ang gwas tla kawu

9 Yesu zak lwisi wugo, yek ta te ka lu motgaa gwasaɲ,
10 a maɭgon ni ɗa kaɭi gwe ang gwas tla kawu. Yek maɲ Paresi ngem Yesu ɗe, <<Mbun ɗe ta ndok mbalaɲ gas shukti ya?>> Sa ngem ti nu taʂ man dopti gwas na paɭti wul gas shukti.
11 Yesu wulsi ɗe, <<Wok ka kii gwe ɗe mbaɭa a niɗɗa, a mbaɭe nda ka shu gas shukti a baʈa yillaʈ ɗaka shusi ka ten gas shukti so wo?
12 Ai mbalaɲ manaɲ mbaɭa i'e? Ten nak gwisi kaɲ, sa dlaɱ ɗe ba mbalaɲ paɭ hwa wul gas shukti so so.>>
13 Yek ta wul maɭi ɗe, <<Tak ang gwa,>> yek ta taki. Yek ami ndoki, yek pal nak gon wu.
14 Yek maɲ Paresi yili, yek sa tak dlaɱ gaɓa ten kangwe sa pi asa tlo Yesu wu.

Gaɓa ga Ishaya maɲ dlaɱti gaɓa ga Nya njikaɲ wi

15 De Yesu yisi nu wugo, yek ta zak lwisi, yek mbalaɲ wonti kop kaal gwasi, yek ta ndok mas maɲ cwo jwe sa ni kaʂi wu.
16 Yek ta hwisi ɗe baʂ dlaɱi mbalaɲ ilgon tenti so.
17 Ili pi nu ten ɗe ta gaɓa gwe Nya dlaɱi tumal Ishaya wu njikaɲ ɗa, gaɓa gwe wule,
18 <<Zhel gi gwe a botli wu kawu,
a lamti a nima hwol tuk na ti i'e.
Ba njikaɲti na Shishi gini
ata paɭi mas kaʈ atl ji baɲ kisti
gaɓa ga gem.
19 Ta dlak gaɓa suk maɭgon so, a baʈa
tlil yal gwas nya so,
a baʂa kum yal gwas ɗaɲ ten
tantu ka so.
20 Ta pak celti mamo gwe ɓal njaa ta
cel kawu so,
a baʈa mbaʂh pitila gwe ɓa lam
maʂhkaɲ wu so.
se ta laki yek paɭti gem ci baɲ.
21 Majwe ba Maɲ Yehuda ka
sowu a zi mbadl tenti.>>

Yesu suk Ba'alzabul Guu Mazhe

22 Yek sa tullit maɲ mazhe gon, maɭi wo ta gaɓa dani so, a dwa kaɲ yek Yesu ndokti yek ta man gaɓa suk yenti lu.
23 Yek ɓanti ci mas mbalaɲ jwe ni kaɭi wu. Yek sa wule, <<Bohwe, ale maɭgaɲ go yen ga Dauda kaɲ na?>>
24 Ama maɲ Paresi kumi nu wu, yek sa wule, <<Ai na iko ga Ba'alzabul Guu Mazhe kaɲ maɭgaɲ naɱa yillaʈ ga yetaɭ ka.>>
25 Nak ɗe Yesu yis daamti gwasaɲ wu, yek ta wulsi ɗe, <<Mas guu gwe mbalaɲ jwas tatl gaa gwasaɲ ɗe lop ten nget ga yilkeni jwasaɲ go baɱi a dlaɭ so. A mas baɲ sogo boo gwe a mbalaɲ jwasaɲ tatl gaa gwasaɲ ɗe lop ten nget ga yilkeni jwasaɲ go, baɱi sogo boomi a dlaɭ so pak.
26 Kume Sheɗan ka yilli Sheɗan go, ɗa ni kaɲ baɲ gwas a dlal gwi? Nak ɗe ta naɱa dlanti suk gaa gwas wu.
27 A kume na iko ga Ba'alzabul kaɲ a naɱa yillaʈ ga mazhe kawu, mil lishti jwakaɲ wo na iko ga wok asa yilli ka wo? Sik ka daɱikii ɗe maɲ kisti gaɓa.
28 Ama kume na iko ga Shishi ga Nya kaɲ a naɱa yillaʈ mazhe ka wu, Nya ɗe guu tulikii wi.
29 <<Sogo ɗa nii kaɲ maɭgon a man tet ka lubii ga ndaɭi mbalaɲ ata yemit wul ka gwi? Se ta ɓal maɲ lubiimi ka paa ata manit yemti wul ka.
30 <<Maɭgwe ni suk ami sowu, maɭi naɱa nget gini. A maɭgwe zi ang ten moti sowu catti kaɲ maɭi naɱa catti ka.
31 Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe, sa man taasti ga mas byas wul suk gaɓa mbulti Nya ga mbalaɲ ka, ama maɭgwe dlaɱ byas gaɓa ten Shishi ga Nya go sa taasit ka so.
32 Mas maɭgwe dlaɱ gaɓa mbulti ten Yen ga Mbalaɲ go sa taasit ka. Ama mas maɭgwe dlaɱ gaɓa mbulti

ten Shishi ga Nya go sa taasit ka so,
ko nak ninge sogo cin ga ayo.

Tlindi suk yandi gwasi

33 <<A hwa tlindi wut hwa yandli.
Ama kume tlindi wo lili kawu, a wut
lili yandi. Tu ten wundal ga yandi
kan a mbalan yis wundal ga tlindi.
34 Wonti wokanzi nakkii nini, da ni
kan kaa dlam hwa wul gwi? Ai ilgwe
ni ka mbadl wu kan a bi dlami.
35 Hwa mbalan wo ata yilli hwa
wul tet ka hwa wul gwe ta zi ka
mbadl gwas wu, a byas mbalan wo
ata yilli byas wul tet ka byas wul gwe
ta zi ka mbadl gwas wu.
36 Ama amik ka hwikii ge, mbalan
a dlam mas byas ilgwe sa dlam wu
ten cin ga ayo cin kisti gaba.
37 Sa kisik gaba ten ilgwe ka dlam
wu, gon a ilgwe ka dlam laki aka ni
de man palti wul ndakce sogo man
palti byas wul.>>

Lal ga Yona

38 Yek man Paresi suk man yisti
Mbat Gaba ga Musa jon wulti de,
<<Man lishti, ma nama lamti tak
palini wul ngipti bi ang gwe a mbok
ang de ki wo sut mal Nya kan ka ni
wu.>>
39 Yek ta ballisi de, <<Byas mbalan
ji ase man lashi palti gem nama lamti
yenti wul ngipti bi ang gwe a damisi
de lal wu, ama sa zisi lal gon so, seko
wundal lal ga Yona man dlamti gaba
ga Nya wu.
40 Nak kangwe Yona pal multi de
mekan cin suk gasi ka tuk ga bal
kwes wu, nak gwisi kan Yen ga
Mbalan a mul de mekan cin suk gasi
ga lebi ka atli.
41 Ten cin ga ayo man Neniba a
tlinya suk mbalan ji se tas mbokisi
ang de sa pal ilgwe ba yek sowu. Nak
de man Neniba ci atl gaa ten byas
wul gwasan na kumti dlamti gaba
ga Yona, ama malgwe nal man Yona
wuggu!
42 Ten cin ga ayo Guu ga Madli
Sheba a tlinya suk mbalan ji se tas
mbokisi ang de sa pal ilgwe ba yek
sowu. Ten de ta tli tet ka dlenti lu
tas kati kang wundal ga botlkan yisti
gaba ga Sulemanu guu, ama malgwe
nal man Sulemanu wuggu!

Palti ga byas mazhe

43 <<Kume byas mazhe yil daka
mbalan kawu, ata ngusi matlti danka
lu jwe ze ni da sowu ten ngot lu gwe
ta shuk wu ama a bata mbi so.
44 Apaa ata wul gaa gwas de, <Ba
pal teka lubii gwe a zaki wu ka.>
Kume ta pali yek ta mbi lubiimi go
sa taasi ka yek sa lakami ka a ba
malgon ni gibi sowu.
45 Ta sak mbe byas mazhe jwe
ngalci manti wu de nitgi tedi, asa
sak dam gibi. Ka kaali wo a damti
ga mali lil man kangwe tani tek wu.
Nak gwisi kan a pi na byas mbalan ji
ase.>>

Ana ga Yesu suk yilkeni jwas tul malti

46 Ata yima hwit gaba mbalan jwe
mo gaa wu nu wugo, yek ana gwas
suk yilkeni jwas tuli yek sa dlal a
debal, sa nama lamti tas gaba sukti.
47 Yek malgon wulti de, <<Ana gwa
kawu suk yilkeni jwa a debal, sa
nama lamti tas gaba sukki.>>
48 Yek ta ballit de, <<Wok de ana gi
suk yilkeni ji wo?>>
49 Yek ta mbok ang ten mil lishti
jwasi, yek ta dlam de, <<Ana gi suk
yilkeni ji kawu ade.
50 Mas malgwe pal ilgwe Aba gi
gwe ni to nya kawu lami wu, mali
kade ana gini a tik de yilka gini ga
maani suk ga modli.>>

13

Cingalti gaba na man bakti zhin

1 Yek Yesu yil daka lubiimi ka ten
cin jwisi, yek ta sak dam ten bi bal
ze.
2 Yek mbalan ngusi motgaa malti
hal yek sa luk lakti dlo se nak ta
sak te ka jirgi ze yek ta dam gibi, a
mbalami ni ten bicikdi.
3 Yek ta hwisi gaba wonti na
cingalti gaba, yek ta dlam de, <<Man
kolti zhin gon yil de ta la bakti zhin
gwasi.

4 Ta na̱ma catti wunda̱l gwas nugo,
yek jon lok ten tantu yek yadl sak
ɗaka̱mi ka.
5 Yek wunda̱li jon lok ka̱ gacal, lu
gwe ba̱ atl ni ka̱li i'e sowu. Yek te
ba̱le-ba̱le na̱k ɗe atl nal ka̱li sowu.
6 Ama ɗe cin mat wugo yek ilgwe
sa̱ ɓak wu ladа̱l ka yek nko ka, na̱k
ɗe tla̱lki nisi ɗa i'e sowu.
7 Wunda̱li jon lok ka̱ lu gwe il ni
ka̱li wu, yek ili kiɗi yek ngip ilgwe sa̱
ɓak wu ka.
8 Yek jon lok ka̱ hwa lu, yek ilgwe
sa̱ ɓak wu pa̱l gwe i'e. Jon wo ɗe
zaba̱l, jon wo ɗe kutl ɗe mukka a jon
wo ɗe kutl ɗe mekan.
9 Ma̱lgwe ka̱ng kumti niɗɗa̱ go, ta̱s
kum ga̱ba ga̱mi.>>

Ilgwe laki a Yesu hwi ga̱ba mbala̱n na̱ cinga̱lti ga̱ba wu

10 Yek mil lishti jwas tul malti yek
sa̱ ngemti ɗe, <<Yek laki aka̱ hwi
mbala̱n ga̱ba na̱ cinga̱lti ga̱ba ye?>>
11 Yek ta̱ ballisi ɗe, <<Nya ba̱lkii
yisti wul ga̱ hwunda̱li gwe ni guu ga̱
Nya wu, ama si wo sa̱ ba̱lsi so.
12 Mas ma̱lgwe wul niɗɗa̱ go, sa
mba̱lit ɗa, kangwe wul a nit ɗa nal
wu. A mas ma̱lgwe wul niɗɗa̱ sowu,
naki gwe niɗɗa̱ wu mago sa kamit ka.
13 Ilgwe laki a dla̱mti wul na̱
cinga̱lti ga̱ba go yek ɗe,
<<Ko ta̱s kusi, sa yenni so,
Ko ta̱s ka̱t ka̱ng sa kumi, a ba̱sa
yis gaami so.
14 Gem ilgwe Ishaya ma̱n dla̱mti ga̱ba
ga̱ Nya dla̱m tensi wu njika̱n wi, ɗe ta̱
wule
<< <Kaa ngusi kumti ga̱ba, ama kaa
yis gaa ga̱ ilgwe ka̱a̱ kumi wu
so
Kaa ngusi yenti wul, ama kaa yis
ilgwe ka̱a̱ yenni wu so.
15 Na̱k ɗe mas jwasa̱n mbadl
ka̱nga̱lisi ka̱wu,
Ba̱ ka̱ng gwasa̱n a kum ga̱ba so,
a yekgu sa̱ yitla gwel gwasa̱n
ka̱wi.
Sa lak yen wul na̱ gwel gwasa̱n,
sa lak kum ga̱ba na̱ ka̱ng
gwasa̱n.
Ten ɗe ba̱ mbadl gwasa̱n yis
gaami so
hal asa̱ pal tet mala̱nni
ten ɗe ta ndoksi.>
16 Ama kii wo ma̱n albarka ka̱n, na̱k
ɗe a gwel gwaka̱n yen wul a ka̱ng
gwaka̱n kum ga̱ba wu.
17 Gem amik ka hwikii ge, ma̱n
dla̱mti ga̱ba ga̱ Nya suk mbala̱n ma̱n
pa̱lti wul ndakce wonti lami ta̱s yen
ilgwe ka̱a̱ na̱ma yenti wu, ama yek
ba̱sa̱ yeni so. Asa̱ lami ɗe ta̱s kum
ga̱ba gwe ka̱a̱ na̱ma kumti wu ama
yek ba̱sa̱ kumi so.

Ilgwe cinga̱lti ga̱ba na̱ ma̱n ɓakti zhin na̱ma mbokti ang dani wu

18 <<Kati ka̱ng ilgwe cinga̱lti ga̱ba
na̱ ma̱n ɓakti zhin na̱ma mbokti ang
dani wu.
19 Kume mbala̱n kum ga̱ba ten gu-
umi yek ba̱ta̱ yis gaa ga̱ ilgwe ga̱be
dla̱m wu sowu, a sheɗan tulli ata̱
yem ga̱be ɗa̱ka̱ mbadl ga̱ ma̱li ka.
Gwisi ka̱ɗe wunda̱l gwe lok ten tantu
wu.
20 Wuda̱li gwe lok ka̱ gacal go, yek
ɗe ma̱lgwe kum ga̱be wugo ata̱ ndа̱ki
ba̱le-ba̱le na̱ hwol tuk wu.
21 Ama na̱k ɗe ga̱be lak kiɗi tla̱lki
ka̱ mbadl gwas sowu, ba̱ ga̱be a dla̱l
ka̱ti so, ka̱ sa'i hwottidli suk bomti
tul ten bi ga̱be wugo ata̱ pal na̱ kaali
ba̱le-ba̱le.
22 Wuda̱li jwe lok ka̱ ili go, yek
ɗe mbala̱n jwe asa̱ kum ga̱be, ama
a hwottidli ga̱ dii atl ge suk laamti
wulpi laki a ba̱ ga̱be a nali ta̱ wut mil
so.
23 A wunda̱li jwe lok ka̱ hwa lu go
na̱k mbala̱n jwe sa̱ kum ga̱be yek sa̱
yis gaami wu ka̱n. A ga̱be laksi ten
wutti mil jwe wonta̱t ji jon la zamba̱l,
jon wo kutl ɗe nitgi, a jon wo kutl ɗe
mekan.>>

Cinga̱lti ga̱ba na̱ ɓakti byas alkama ka̱ zhin

24 Yek Yesu cinga̱ltisi ga̱ba gon ɗa,
yek ta̱ dla̱m ɗe, <<Guu ga̱ Nya wo
na̱k ma̱lgon gwe ɓak hwa wunda̱l
alkama ka̱ zhin gwas wu ka̱n,
25 yek gas gon ka̱ gasi a mbala̱n
ni atli yek yela̱n dlanti gwas sak ɓak

byas wundaḷ alkama ka zhimi yek paa ta zigaa ilgon gwasi.
26 De hwa alkame tlal ɗe mbutl gaa wu, yek byas alkame tlal pak.
27 <<Yek zhel ji maḷi li tet malti yek sa wulti ɗe, <Bagaa, a wule hwa wundaḷ alkama kaṇ ka ɓak ka zhin gwa wu na? Yek ɗa nii kaṇ byas alkama yil tot giɓi gwi?>
28 <<Yek ta wulsi ɗe, <Yelaṇ dlanti gi ka sak ɓaki.>
<<Yek zheli wulti ɗe, <Ka lami ɗe taṇ sak ndus byas alkame ɗaka zhimi ka?>
29 <<Yek ta wulsi ɗe, <Wowo, gon a ten ndusti byas alkame ka, akaa lak ndus hwaɓi jon ka.
30 Zakaṇsi taṣ kiɗi ka lu ɗe naṃ hal se ka gisi. Kume sa'i tloti ɓal go ba hwi maṇ tloti ɗe, tlo byas alkame ka akaa ɓal na zaa, gaami-gaami akaa kweli ka, apaa kaa mo hwa alkame a kaa wut ka nhu gini.> >>

Cingaḷti gaɓa na gwe mastat

31 Yek Yesu po cingaḷisi gaɓa gon ɗa, yek ta wulsi ɗe, <<Guu ga Nya wo naḳ gwe mastat gwe maḷgon kaami yek ta ɓak ka zhin gwas wu kaṇ.
32 Ko ɗe gwe mastat wo nda nak'eni man mas gwe wullu, ama kume tlindi gwas nallu go a daṃ ɗe bal tlindi man mas naa tlindi a yatl lak bii gwasaṇ ka mil ami.>>

Cingaḷti gaɓa na yiis

33 Yek ta hwisi cingaḷti gaɓe gon ɗa yek ta dlaṃ ɗe, <<Guu ga Nya wo naḳ yiis gwe kili gon lak ka apti gal cingaḷti ɗe mekan, yek ta ngusi wuti hal yek yiisi ngashi wu kaṇ.>>

Yesu gaɓa na cingaḷti gaɓa

34 Yesu hwi mbalaṇ wul jin mas na cingaḷti gaɓa, baṭa dlaṃisi ilgon ba cingaḷti gaɓa so.
35 Na nu kaṇ ta njikaṇ ilgwe Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya dlaṃ wu gwe wule,
<<Ba ɓul bi gini a hwisi wul na cingaḷti gaɓa,
Ba hwisi wul jwe ni ga hwundaḷi ka tun tet ten lakti zhila dii atl wu.>>

Ilgwe cingaḷti gaɓa na maṇ ɓakti zhin naṃa mbokti ang dani wu

36 Yek Yesu zak lu gwe wonti mbalaṃi ni wu, yek ta te giɓ boo. Yek mil lishti jwas te malti yek sa wulti ɗe, <<Bo hwini ilgwe cingaḷti gaɓa ten byas alkama ka zhin naṃa mbokti ang dani wu.>>
37 Yek ta wulsi ɗe, <<Yen ga mbalaṇ kaɗe maṇ ɓakti hwa wundaḷ alkama ka zhimi,
38 a dii atl kaɗe zhimi, hwa wundaḷ alkame kaɗe mil guumi, byas alkame kaɗe mil ji Maṇ Ngalci,
39 a yelaṇ dlantisi ɗe ta ɓak byas alkame wu kaɗe Ibilis. Wotlti zhimi kaɗe pakti ga dii atli, a man wotlti zhimi kaɗe mil shinti ji Nya.
40 <<Naḳ kangwe asa mo byas alkama asa kweli ka na wutu wu, naḳ gwisi kaṇ sa paḷi ka pakti ga dii atli.
41 Yen ga Mbalaṇ a shin mil shinti jwasi asa mo wul jwe a lak mbalaṇ ten paḷti byas wul wu suk mas maṇ paḷti ngalci, asa mbolsi ɗaka guu gwas ka.
42 A paa asa wutsi su ka buu wutu maṇ cicit ka, kaḷi kaṇ sa kuli asa naṃa asti ang bi.
43 Ka sa'i gwisi kaṇ maṇ paḷti wul ndakce a cil naḳ cin, ka guu ga Aba gwasaṇ. Ta mas maṇ kaṇg kumti kum gaɓa gaṇ.

Cingaḷti gaɓa na zok wul ang gwe ni hwundaḷi ka

44 <<Guu ga Nya wo naḳ zok wul gwe sa hwundaḷi ka ka zhin wu kaṇ, gwe ɗe maḷgon te dani wu yek ta po hwundaḷi ka ɗa. Ten bi hwol tuk gwasi yek ta wul mas wul jwas ka yek ta sak wul zhimi na wulpi.>>

Cingaḷti gaɓa na zok mbuni ye

45 <<Guu ga Nya wo naḳ wule maṇ wulti wul ka, gwe naṃa ngot zok mbuni ye,
46 yek maḷi mbi zok ye gon maṇ mbunti i'e, yek ta sak wul mas wul jwas ka yek paa ta wul yesi na wulpisi.

Cingaḷti gaɓa na dipti ze

47 <<Guu ga Nya wo nak wul dipti ze gwe sa lak ka bingi ze yek dop wundal kwes wonti,
48 de njikan wugo, yek man dopti kwesi dlak wul dipti zesi to ten bicikdi ka. Yek sa dam na zhila yek sa dakam hwa kwesi yek sa mosi ka gada, ama byas kwesi wo yek sa wut ka.
49 Nak gwisi kan sa pali ten pakti ga dii atli, mil shinti ji Nya a tuli asa hwul dlo ga man palti wul ndakce suk man ngalci
50 asa wut man ngalci ka buu wutu man ciciti, kali kan sa kuli asa nama asti ang bi.>>

Cingalti gaba na gus wul ang suk pyali

51 Yek Yesu ngemsi de, <<Kaa yis gaa ga wul jin mas a?>>
Yek sa ballit de, <<Yii Bagaa.>>
52 Yek ta wulsi de, <<Ten nak gwisi kan, man lishti Mbat Gaba ga Musa gwe dam de yen lishti ka guu ga Nya go, nak ba boo gwe ata yilli pyal wul suk gus wul tot ka bii wul ang gwas wu kan tani.>>

Sa nge Yesu a Nazarat

53 De ta pak dlamti cingalti gaba jin wugo, yek ta zak luisi.
54 Yek ta pal ban gwasi yek ta njeli mbokti ang mbalan ten gaba ga Nya ka lu motgaa gwasan yek mbalami ngip bi ka ang. Yek sa ngusi dlamti de, <<A ako kan malgan mbi wundal botlkan yis wul jin, suk iko palti wul ngipti bi ang gan ko?
55 Ale tik de yen ga kapinta wu na? ale gasal gwas kade Maryam na? A yilkeni jwas kade kaa Yakubu, suk Yusupu, suk Siman suk Yehuda na?
56 A yilkeni jwas ji madli mago sa nan de sa? Tet ako kan malgan mbi mas wul jimi ko?>>
57 Yek mbadl lilisi na ti.
Yek Yesu wulsi de, <<Asa bal nalti man dlamti gaba ga Nya ko ako, ama ka ban gwasi suk lubii gwas wo basa balti nalti so.>>
58 Nak de sa ngassi tenti sowu, yek bata pal wul ngipti bi ang kali i'e so.

14

Mashkan ga Yohana man baptisma

1 Ka multi jwisi yek Hiridus Antipas guu kum gaba ten Yesu.
2 Yek ta wul majwe asa palit wullu de, <<Malgan co Yohana man baptisma kan Nya pallat kaami! Yek laki yek iko palti wul ngipti bi ang nit da nak gwisi.>>
3 Tek go a Hiridus laki yek sa dop Yohana yek sa balti, yek sa let ka ten bi ga Hirodiya, kili ga Pilip yilka gwas wi.
4 Nak de a Yohana kul hwi Hiridus de, <<Mbun de tak kan Hirodiya de kili gwa so!>>
5 Hiridus lami de tas tlo Yohana ka, ama yek banti ga mbalan citi, nak de sa kan de Yohana wo man dlamti gaba ga Nya kade ti wu.
6 Ama yek cin zat ga Hiridus ballat tet wu go, yek yen kili ga Hirodiya dlal a cina ga mandaki jwe tul ka biki hwol tukisi, yek dlaltisi tamit da i'e
7 yek Hiridus mo gaba na Nya yek ta palit alkawol de ta balti mas ilgwe ta ngemi wu.
8 Yek ana gwas hwit ilgwe ta ngemi wu, yek yen kilisi wul Hiridus de, <<Balan gaa ga Yohana man Baptisma ade ka gali nige-nige!>>
9 Yek gabe hwot guumi i'e, ama nak de ta mo gaba na Nya, a mandaki jwas ka ju kali wu, yek ta dlam de ta balti ilgwe ta lami wu.
10 Yek ta shinlu yek sa kotli gaa Yohana ka ata ni ga le ka,
11 yek sa tulli gaami ka gali yek sa bal yen kilisi, yek ta tale gasal gwasi.
12 Yek mil lishti ji Yohana sak kan dli gwasi yek sa lepti ka, Yek pa sa sak hwi Yesu ilgwe pi wu.

Yesu bal mbalan zangu de namtan ilga nguki

13 De Yesu kum ilgwe pi wugo, yek ta te ka jirgi ze, yek ta li ka lu gwe mbalan ni da sowu tas dam na ngus da. Ama yek mbalami kum lu gwe ta ni wu, Yek sa zak ban jwasan yek sa kopti ten asan.

14 De Yesu yil ɗaka jirgi ze ka wu,
yek ta yen motgaa ga wonti mbalaŋ,
yek ta yen gonti jwasaŋ yek ta ndok
majwe dli tamisi bi sowu.
15 Sukti pi wugo, yek mil lishti jwas
tul malti yek sa wulti ɗe, <<Sukti ka
ɓali, a lu ge go lubii ni ɗa kali so. Palli
bi mbalami tas li ɗaŋka mil baŋ jwe
ni njaa wu ka, tas wuli gaa gwasaŋ
ilga nguki ɗa.>>
16 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ni ngetli
ɗe tas zigaa so. Balansi ilgon tas
nguki.>>
17 Yek sa ballit ɗe, <<Ilgon nini ang
aɗe so, se nak baredi ɗe namtan suk
kwes ɗe lop.>>
18 Yek ta wulsi ɗe, <<Taleni nini
teɗi.>>
19 Yek ta wul mbalami ɗe tas daŋ
na zhila ten me. Yek ta kan baredi
ɗe namtami suk kwes ɗe loɓi yek ta
lak gaa nya, yek ta pal hwol tuk na
Nya yek ta cac-cal baredisi. Yek pa ta
bal mil lishti jwasi yek sa ngusi balti
mbalaŋ.
20 Yek mas mbalami nguki yek
kumsi. Yek mil lishtisi mo losali jwe
sa wu, hal yek njikaŋ gaɗa ɗe kutl cet
lop.
21 Wontat ga majwe nguk wu, pal
mani ɗe zangu namtan baŋ na modli
suk mil mbalaŋ.

Yesu li na asaŋ ten gaa ze

22 Sa naŋa pakti, yek Yesu laki yek
mil lishti jwas te ka jirgi ze yek sa
ndet cina ten lat tu ten kati gon ga
zesi, a ti gaa gwas wo ta yima pallat
bi motgaa wonti mbalami.
23 Ta pallisi bi paki wu yek ta to
ten zandal tlandal tas ngem Nya. Hal
yek sukti luk pi ata yi kali ti na ngusi.
24 Ama a jirgi ɓal teka dlo bal ze ka,
a kapsi ze naŋa jekti ga jirgi ɗaŋ ka
nak ɗe yetal naŋa wulti tet tu cina
ga jirgi wu.
25 Yek Yesu li malsi na asaŋ ten gaa
zesi ka bultlwe ga cina.
26 Mil lishtisi yenti ten lat na asaŋ
ten gaa ze wugo yek ɓanti cisi. Yek
sa wuli ɗe, <<Gu co lul kaŋ!>> Yek sa
lak yal na ɓanti.
27 Yek Yesu gaɓesi yek ta wulsi ɗe,
<<Ba ilgon hwotkii so! Ami kaŋ, ba
ɓanti cikii so!>>
28 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa,
kume kik go, wulaŋ ɗe ta li tet malki
ten gaa zesi.>>
29 Yek ta wulti ɗe, <<Li teɗi.>>
Yek Biturus yil ɗaka jirgi ka, yek ta
njel lat mal Yesu ten gaa zesi.
30 Ama ɗe Biturus kum ndalti ga
yetali wu, yek ɓanti njel cit gwasi yek
ta njel sut gaz gaa ze. De ta ba su gaz
gaa ze wu, yek ta lak yal, yek ta wuli
ɗe, <<Kisaŋ ne, Bagaa!>>
31 Yek Yesu tak ang gwasi bale-bale
yek ta ngiɓit ang yek ta dalti toɗi, yek
ta wulti ɗe, <<Ki ɗe ba ngasti ten Nya
gwa ndal sowu, yek lakki ten celti ka
mbadl ye?>>
32 Yek sa te ka jirgi mas jwasaŋ, yek
paa yetali mul atli.
33 Yek majwe sa ni ka jirgi wu
ngusit atli, asa naŋa wulti ɗe, <<Gem
kaŋ, yen ga Nya kaɗe ki!>>

Yesu ndok mbalaŋ ka kat atl ga Genisarat

34 De sa ɗakci bal zesi wugo yek sa
yil to ten bi cikɗi gwe ni njaa mal atl
ga Genisarat wu ka.
35 Maŋ bami yisi ɗe Yesu kaɗe
gwisi wu, yek sa shini lu mas
mbalaŋ jwasaŋ, yek mbalami tulli
mas mbalaŋ jwasaŋ jwe dli tamisi bi
sowu malti,
36 yek sa ngemti ɗe tas nak taŋ ko
ta bi lukal gwas ne, yek mas majwe
taŋi wu mbi ndokti.

15

Ilgwe a bacina ji maŋ Yehuda pali wu

1 Yek maŋ Paresi suk maŋ yisti
mbat gaɓa ga Musa jon tet Wurshe-
lima tul mal Yesu yek sa ngemti ɗe,
2 <<Yek laki a mil lishti jwa nge
kopti wul jwe a kiɗi jinaŋ pali wu ye?
De si wo basa pol ang ka pa so, ɗe sa
ɓa nguk wullu!>>
3 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A kii, yek
laki ɗe akaa cel mbat gaɓa ga Nya ka,
ten bi palti wul jwakaŋ ye?

4 Ai Nya dlaman ɗe, <Ta mbalan bal nalti aba suk ana gwasi,> a
<malgwe byal aba, sogo ana gwas go,
ngetli kan ta tlot ka.>
5 Ama kii wo akaa mboki ang
mbalan ɗe, kume ilgon ni mbalan ɗa
gwe ta bal aba sogo ana gwasi ten ɗe
tas zisi ang wu ni mali ngetli ɗe tas
zisi ang so, ten ɗe ta manisi wulti ɗe
<Mas ilgwe gwe a lamikii balti go, a
pal alkawol wi ɗe ba bal Nya.>
6 Nak gwisi mbok ang ɗe, po yi mali
ngetli ɗe tas bal nalti aba suk ana
gwas so.* Na palti wul gwakan nak
gwisi kan kaa palli gaba ga Nya ten
koo lu.
7 Kii man palti riya! Ilgwe Ishaya
man dlamti gaba ga Nya dlam tenkii
ni ndakce gwe wule!
8 << <Na kul bi kan a mbalan jin
balan nalti,
ama mbadl jwasan dlenti suk
ami.
9 Ten koo lu kan asa ngusi atli,
asa mbok ang ten mbat gaba ga
mbalan ɗe gaba ga Nya.>†>>

Ilgwe a lil mbalan kawu

10 Yek Yesu mbe mbalami yek ta
wulsi ɗe, <<Kuman gaba gan akaa yis
gaami!
11 Ilgwe a su tu ka bi wu kaɗe man
lilti ga mbalan ka so, ama ilgwe a yil
tot tu ka bi ga mbalan wu kaɗe man
lilti gwas ka.>>
12 Yek mil lishtisi tul malti yek sa
wulti ɗe, <<Ama ka yisi ɗe ilgwe ka
dlam wu nda man Paresi mbadl a?
>>
13 Yek ta ballisi ɗe, <<Mas ilgwe ba
Aba gini, gwe ni Nya wu ka bak sogo
sa tus ɗa ten zhila gwas ka.
14 Hwulankii suksi, si wo dwa kan,
ama asa nde dwa cina. A kume dwa
ka nde dwa cina go, mas jwasan sa
lok ka shu.>>
15 Yek Biturus wulti ɗe, <<Yillini
gaa ga cingalti gaba gwisi.>>
16 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ase hal
ninge kaa po yisan gaami sa?
17 Kaa bo yisi ɗe mas ilgwe a su tu
ka bi mbalan go ka tuk kan a su, apaa
ka kaali wo a yil ɗaka mali kasa?
18 Ama wul jwe a yil tot ka bi go,
wul jwe nit ka mbadl wu kan, a yek
ɗe man lilti ga mbalan ka.
19 Ten ɗe tot ka mbadl kan a byas
daamti ngusi yilti. Wudal ji tlot
mbalan, suk lamti pat palan, suk mas
byas pat suk modli, suk pat mukal,
suk shelti lal mbalan gaa, suk lil shin
mbalan ka.
20 Wul jimi kaɗe man lilti ga
mbalan ka, ama ngukti wul na duu
ang wo lil mbalan so.>>

Ngasti ten Nya ga kili gon

21 De Yesu zak luisi wu yek ta li ka
kat atl ga Taya suk Sidon.
22 Yek kili Kan'ana gon gwe ni kali
wu tul malti yek ta tlil yal nya yek
ta wulti ɗe, <<Yen gonti gi ne, Bagaa
yen ga Dauda! Mazhe jon nama nolti
ga yen gini i'e.>>
23 Ama yek ba Yesu wulti ɗe ilgon
so. Yek mil lishti jwas tul malti yek
sa ngemti yek sa wulti ɗe, <<Mbol
kili gan ne, ten ɗe ta nama kopti
ata nama hwotti ganan na tlilti yal
nya.>>
24 Yek ta wulsi ɗe, <<Mal mbala ji
Yisiraila jwe gil ju na ngusan kan sa
shinanni.>>
25 Yek kilisi sak ngus na gahwulan
a cina gwasi, yek ta wulti ɗe, <<Zi ang
ne, Bagaa!>>
26 Yek ta wulti ɗe, <<Mbun ɗe ta
kan ilga nguki ga mil lubii a bal kaɗi
so.>>
27 Yek kilisi wulti ɗe, <<Go nu kan,
ama ai kaɗi nguk ilga nguki gwe a
yili baboo gwas ɗa ang ka a nda sut
gas tebul wu.>>
28 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalan,
ngaski ten Nya ndali! Ka mbi ilgwe
ka ngemi wu wi.>> Yek yen ga kil-
isi mbi ndokti na dlamti gwas nak
gwisi.

Yesu ndok wonti mbalan

* **15:6 15:6** Ka lishtisi jon wo sa lishi ɗe*Aba sogo ana gwasi* † **15:9 15:9** YenIsh 29:13

29 Tet kaḷi go, yek Yesu koɓi tu bal
ze ga Galili. Yek ta to ten tlaṇdaḷ yek
ta daṃ na zhila.
30 Mbalaṇ wonti tul malti, sa tulit
kulki, suk dwa suk maṇ gita suk
bebe, suk naami jon wonti yek sa
wutsi atl a cina gwasi yek ta ndoksi.
31 Yek mbalaṃi ngip bi ang ɗe sa
yen bebe ten gaɓa, a maṇ gita ndok
wi, a kulki ɓa li na asaṇ, suk dwa ten
yenti lu wu. Yek sa taṣ Nya ga maṇ
Yisiraila.

Yesu baḷ mbalaṇ zangu ɗe wupsi ilga nguki

32 Yek Yesu mbe mil lishti jwasi yek
ta wulsi ɗe, <<A naṃa yenti gonti
ga mbalaṇ jin, sa mul ɗe mekan aɗe
malaṇ wi a baṣa nguk ilgon so. A
lamisi pallaṭ bi asa yi kuzaṃi so, ten
ɗe gon asa ngusi paḷti gwel maṣhkaṇ
ten tantu na kuzaṇ.>>
33 Yek mil lishtisi wulti ɗe, <<Ako
kaṇ ma mbi ilga nguki gwe a kum
wonti mbalaṇ jin ka me gaṇ ko?>>
34 Yek ta ngemsi ɗe, <<Baredi ɗe
naṃi ka nikii ang?>>
Yek sa wulti ɗe, <<De mukka suk
nak kwes jon.>>
35 Yek ta wul wonti mbalaṃi ɗe taṣ
daṃ atli.
36 Yek ta kan baredi ɗe mukke suk
kwesisi yek ta paḷ hwol tuk na Nya,
yek ta cac-cali yek ta baḷ mil lishtisi
yek sa baḷ mbalaṃi.
37 Yek ko wokko nguki yek kumti.
Ka kaali yek mil lishtisi yem gaɗa ɗe
mukka ga losaḷi gwe mbalaṃi zaki
wu.
38 Wontaṭ ga mani jwe nguk go sa
la zangu ɗe namtan ban na modli
suk mil mbalaṇ.
39 Yesu palli bi wonti mbalaṃi
wugo yek ta te ka jirgi ze yek ta li ten
kaṭ atl ga Magadan.

16

Lamti yenti lali sut nya

1 Yek maṇ Paresi suk maṇ Saduki
jon tul mal Yesu, yek sa ngemti ɗe taṣ
mbokisi ang ten lal gwe a mbok ang
ɗe ti wo sut mal nya kaṇ ta ni wu.
2 Yek ta ndaḳisi ɗe, <<Kume cin ɓa
ndabi go, akaa wule <Ayo go lu a
taṃi, dlo nya ka zwilaṇ wu.>
3 A kume kaa yen lu zwilaṇ ka, ɗe
nyaze naṃa tlil tot na gasi wo wugo
akaa wule, <Ase go ze a nda.> Kaa yis
wul jwe a pi ka dlo nya wu, ama yek
baḳaa yis gaa ga lal ji multi ga se so.
4 Mbalaṇ ji se wo byasi suk maṇ
laṣhi ngipti alkawol kaṇ, sa naṃa
lamti ɗe taṣ yen lali, ama baṣa mbok-
isi ang ten lal gon so se wundaḷ ga
Yona wu.>> Yek Yesu zaksi yek ta
zigaa.

Tlokaḷ mbokti ang ga maṇ Paresi suk maṇ Saduki

5 Sa ɗakci bal zesi tu te duk wu, ase
mil lishti jwas lak maṣaṇ yek baṣa
kan baṛedi so.
6 Yesu wulsi ɗe, <<Paṇ ɗem-ɗem
na yiis ga maṇ Paresi suk maṇ
Saduki.>>
7 Yek sa ngusi gaɓa ka dlo gwasaṇ
yek sa dlaṃ ɗe, <<Ilgwe laki yek
ta dlaṃ nugo, naḳkaṇ ma kamaṇ
baṛedi ang so.>>
8 Yesu yis ilgwe sa naṃa dlaṃti
wu, yek ta wulsi ɗe, <<Kii ɗe ba
ngaṣti ten Nya gwakaṇ ndaḷ sowu!
Yek laki yek kaa naṃa gaɓa ten bi
laṣhi baṛedi ye?
9 Hal ase kaa ɓo yis gaami sa?
Kangwe a cal baṛedi ɗe namtan yek
mbalaṇ ɗe zangu namtan nguk wu
maṣnikii kawu nwa? Gaɗa ɗe naṃi
kaṇ kaa me ga ilgwe ɗe sa wu?
10 Sogo baṛedi ɗe nitgi gwe a baḷ
mbalaṇ zangu ɗe wupsi yek sa nguk
wu. Gaɗa ɗe naṃi kaṇ kaa me ga
ilgwe ɗe sa wu?
11 Yek laki ɗe yek baḳaa yisi ɗe ten
bi baṛedi kaṇ a nikii ma gaɓa so ye?
Ai ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe
taḳ hwulaṇkii na yiis ga maṇ Paresi
suk maṇ Saduki.>>
12 Yek pa sa yis gaami ɗe ten bi
yiis gwe asa laki baṛedi wu kaṇ ta
nisi ma gaɓa so, ten ɗe taṣ hwul gaa
gwasaṇ na mbok ang ga maṇ Paresi
suk maṇ Saduki kaṇ.

Biturus dlaṃ ɗe Yesu kaɗe Almasihu

13 De Yesu mbuki ten kaṭ atl gaˍ
Kaisariya Pilibi wu, yek taˍ ngem mil
lishti jwas ɗe, <<De wok a mbalaṇ
mbe yen gaˍ mbalaṇ wo?>>
14 Yek saˍ wulti ɗe, <<A jon dlaṃ ɗe
Yohana maṇ baptisma, jon wo asaˍ
dlaṃ ɗe Iliya, a jon wo asaˍ dlaṃ ɗe
Irimiya sogo gon kaˍ maṇ dlaṃti gaɓa
gaˍ Nya.>>
15 Yek taˍ ngemsi ɗe, <<A kii pa, kaˍ
yenti gwakaṇ wo, wok ɗe ami wo?>>
16 Yek Biturus wulti ɗe, <<Kik ɗe
Almasihu yen Nya gwe ni kaami
wu.>>
17 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ki wo maṇ
albarka kaṇ, Siman yen gaˍ Yona. Ten
ɗe mbalaṇ kaˍ mbokik ang ten naḳ
gwisi so, Aba gi gwe taˍ ni to nya
kaẉu kaṇ.
18 Ama amik ka hwik ge, kik ɗe
Biturus a ten ye gaṇ kaṇ ba kin
motgaa gaˍ maṇ kopti gini, iko gaˍ
maṣhkaṇ a ci baṇ ten mot gaami so.
19 Ba baḷki wul ɓulti dlabii gaˍ guu
gaˍ Nya, mas ilgwe kaˍ ɓal ka ten dii atl
go taˍ ni ɗe ilgwe saˍ ɓal ka a nya wu.
A mas ilgwe kaˍ paṭl ka ten dii atl go
taˍ ni ɗe ilgwe saˍ paṭl ka a nya wu.>>
20 Yek Yesu daḷi kaṇg mil lishti
jwas i'e ɗe baṣ hwi mbalaṇ ɗe tik ɗe
Almasihu so.

Yesu dlaṃ gaɓa ten kangwe maṣhkaṇ gwas ani wu

21 Kan tet kaˍ sa'i gwisi, yek Yesu
nde hwit gaɓa mil lishti jwas ten ɗe
ngetli kaṇ taṣ su Wurshelima taṣ tla
wonti bomti kaˍ ang gaˍ bacina ji maṇ
Yehuda suk kiɗi maṇ Paris suk maṇ
yisti Mbaṭ Gaɓa gaˍ Musa, hal asaˍ tlot
ka, ama ten cin na mekan wo ta pal
kaami.
22 Yek Biturus mbet te malkaṃi ka
yek taˍ matlti yek taˍ wulti ɗe, <<Nya a
kan so, go maṇ paṭ tenki kaˍ so.>>
23 Yek Yesu balaṭ tet tu malti yek taˍ
wulti ɗe, <<Hwulki suk ami Sheɗan.
Ka lakaṇ ten paḷti byas wul, naḳ ɗe
paḷti wul gaˍ Nya nik mbadl so, se gaˍ
mbalaṇ wu.>>
24 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe,
<<Mas maḷgwe a koɓaṇ go, taṣ nge
gaa gwasi ataˍ kan gudaḷ yencin ɓakti
gaa gwasi ataˍ koɓaṇni.
25 Mas maḷgwe naṃa lamti kisti
mbadl gwas go ta mbi mbadli so,
ama maḷgwe hwul naˍ mbadl gwas
ten bi go ta mbi mbadli.
26 Yek ɗe taṃti gaˍ mbalaṇ ye, ɗe taˍ
mbi mas wul gaˍ dii atli ge, ama yek taˍ
hwul suk mbadl gwas wu? Sogo yek
mbalaṇ a man baḷti kaˍ lal gaˍ mbadl
gwas ye?
27 Yen gaˍ Mbalaṇ a ya tul suk mil
shinti jwasi kaˍ nalti gaˍ Aba gwasi ataˍ
ɓatl mas mbalaṇ, ta baḷ ko wokko ten
paḷti wul gwasi.
28 Gem, amik ka hwikii ge, majon
ni ɗa a nya aɗe kaˍ kii, majwe sa maṣh
so se saˍ yen palti gaˍ Yen gaˍ Mbalaṇ
kaˍ iko guu gwas wu.>>

17

Ballaṭi gaˍ dli gaˍ Yesu

1 Kaal ɗaˍ multi ɗe mukka, yek Yesu
kan Biturus suk Yakubu suk yilka gaˍ
Yukubu gwe asaˍ mbet ɗe Yohana wu,
yek saˍ to kaˍ tlal tlaṇdaḷ gon si naˍ
ngusaṇ.
2 Saˍ ni nu go, yek dli gwas ballaṭi
asaˍ naṃa yenti. Yek cina gwel gwas
cil ka naḳ wule cin, yek lukaḷ gwas
hwoli ka pat.
3 Baḷe-baḷe yek kaaˍ Musa suk Iliya
yilisi asaˍ naṃa gaɓa suk Yesu.
4 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa,
mbun wi naḳ ɗe maˍ ni ɗa aɗe wu,
kume taṃik ɗaˍ go, ma lak bii bukka
ɗe mekan, ɗe naṃ wo gwa, gon wo
gaˍ Musa a gon wo gaˍ Iliya.>>
5 A taˍ yima gaɓa nugo, yek kalun-
tun maṇ cilti gon yitlasi ka, yek saˍ
kum yal gaɓa gon a giɓi ten wulti ɗe,
<<Gaṇ go yen gi kaṇ a lamti, a naṃa
kumti taṃti gwas i'e. Katiti kaṇg!>>
6 Mil lishtisi kum gaɓa gwisi wugo,
yek saˍ lok te atl ka naˍ ɓanti.
7 Yek Yesu taṇsi yek taˍ wulsi ɗe,
<<Tlaṇnya ka, baˍ ɓanti cikii so.>>
8 Saˍ tlil gaa nya wugo, yek baṣaˍ po
yen maḷgon so, se Yesu naˍ ngusi.
9 Saˍ ɓa yil sut ɗaḳaˍ tlaṇdaḷi kaẉu,
yek Yesu hwisi ɗe, <<Baḳ hwi maḷgon

ilgwe kaa yeni wu so, se Yen ga Mbalan pal kaami tot ɗaka gazukɗi pa.>>
10 Yek mil lishtisi wulti ɗe, <<Yek laki a man yisti mbat gaɓa ga Musa dlam ɗe se Iliya tul pa ye?>>
11 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem, Iliya a tuli tas lakan wul mas ɗa.
12 Ama amik ka hwikii ge Iliya tul wi yek ba mbalan yisti so, yek sa palit ilgwe sa lami wu. A nak gwisi kan Yen ga Mbalan a tla bomti ka ang gwasan pak.>>
13 Yek mil lishtisi yisi ɗe ta nisi ma gaɓa ten Yohana man Baptisma.

Yesu ndok yen man maparpaɗa

14 Sa pal tet ka mbalan wugo, yek malgon li tet mal Yesu yek ta ngus a cina ɗatka.
15 Yek ta wulti ɗe, <<Bagaa yen gonti ga yen gi ne. Cwo maparpaɗa nima cit gwasi ata nama tlat bomti i'e. A cwoɓi ngusi lakti gwas ka wutu sogo ka ze.
16 A talat mal mil lishti jwa, ama yek basa man ndokti gwas so.>>
17 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii mbalan ji se, majwe basa bal gem na Nya sowu, asa kangal mbadl jwasan ka wu! Hal a gasi kan ba pita damti sukkii gwi? Hal a gasi kan ba ngusi dlot mbadl nakii gwi? Taleni nini yeni teɗi.>>
18 Yek Yesu matl mazhesi yek ta yil ɗaka yeni ka yek ta ndoki kali-kali.
19 Yek mil lishtisi li mal Yesu ka sa'i gwe mbalan po yi malti sowu yek sa ngemti ɗe, <<Yek laki yek bama man yillat ga mazhesi ka so ye?>>
20 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilgwe laki go, yek ɗe kaa ngaskii ten Nya i'e so. Gem amik ka hwikii ge, ɗe kume ngasti ten Nya gwakan nal nak gwe mastat go, kaa mani akaa wul tlandal ge ɗe, <Tli ɗa ɗe ka tak li te du,> a tlandali li kali. A ba ilgon a kankii gaa so.>>
21 Wudali go basa yil so se na ngemti Nya suk palti kalkaze ze.

Yesu po dlam wundal mashkan gwe ta pali wu ɗa

22 Mil lishtisi mogaa ka lu ɗe nam a Galili wu, yek ta wulsi ɗe, <<Sa bal bi ga Yen ga Mbalan ka ang ga mbalan
23 sa tloti. Ama ten cin na mekan wo ta pallat kaami.>> Yek ili hwot mil lishtisi i'e.

Gaɓa ten ɓatlti wulpi boo lubii ga Nya

24 Yesu suk mil shinti jwas mbuki ban Kaparnahum wugo yek man kanti wulpi boo lubii ga Nya tul mal Biturus Yek sa wulti ɗe, <<Man lishti gwakan ɓatlan wulpi boo lubii ga Nya sa?>>
25 Yek Biturus wulsi ɗe, <<Ata ɓatli.>>
Biturus te gibboo wugo yek Yesu wulti ɗe, <<Siman, yek ɗe daamti gwa ye? Ka ɓa yeni go tet mal ka wokko kan a guu ji man dii atl gan kan wulpi boo wo na? Tet mal mbalan ji bami nwa ko mal mandaki?>>
26 Yek Biturus wulti ɗe, <<Tet mal mandaki.>>
Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwisi nama mbokti ang ɗe ba mil ji bami a ɓatl so.>>
27 <<Ama ten ɗe ma lak ndesi mbadli, su bal ze tak suk lak wul dopti kwesi. Bul bi ga kwes gwe ka doɓi na nam wu, ka mbi wulpi zil galla gwe a mbuk ɓatlti wulpi boo gi suk gwa wu. A pa ka kan wulpi aka ɓatlsi na nali.>>

18

Kakshe ka guu ga Nya

1 Ka sa'i gwisi wo yek mil lishtisi li mal Yesu yek sa ngemti ɗe, <<Wok ɗe kakshe ka guu ga Nya wo na?>>
2 Yek ta mbe nak'en yen gon tet ɗe tas dlal ka dlo gwasan,
3 yek ta wulsi ɗe, <<Amik ka hwikii ge, ɗe kume kaa palli gwakan pal nak mil mbalan sowu, kaa mbi guu ga Nya so.
4 Ten nak gwisi kan mas, malgwe palli gaa gwas nak nak'en yen gan go mali kaɗe kakshe ka guu ga Nya.

5 <<Mas maɲgwe kan yen mbalaɲ naɲk gaɲ kaɲ shin gi go ami kaɲ taɲ kamaɲnni.

Wul lakti gaɲ mbalaɲ ten ndati

6 <<Ama mas maɲgwe lak ɗe naɲm kaɲ mil jin ɗe saɲ ngaɲssi tenaɲ wu ten paɲlti byas wul go, a maniti ɗe taɲs ɓalit ye naɲkti hwo yal asaɲ lakti kaɲ bal ze.
7 <<Mbalaɲ ji dii atl ge wo wul cit gonti kaɲ, naɲ wul wonti jwe a lak mbalaɲ ten paɲlti byas wul wu! Ni ngetli ɗe taɲ wul jwe a lak mbalaɲ ten paɲlti byas wul wu tuli, ama maɲgwe tulli wuli go wul cit gonti kaɲ.
8 Kume a ang gwa sogo asaɲ gwa laki a kaɲ paɲl byas wullu, kotl ka akaɲ lak ka. A manik ɗe taɲk mbi mbadl maɲ laɲshi pakti naɲ ang ɗe naɲm sogo asaɲ ɗe naɲm, ɗaɲ gwe taɲs lakki kaɲ buu wutu gwe baɲ a mbaɲshdli so naɲ ang jwa suk asaɲ jwa wu.
9 A kume a gwel gwa lakki ten paɲlti byas wullu, yilli ka akaɲ lak ka! A manik ɗe taɲk mbi mbadl maɲ laɲshi pakti naɲ gwel ɗe naɲm, ɗaɲ gwe taɲs lakki kaɲ buu wutu naɲ gwel jwa wu.

Cingaɲlti gaɓa naɲ mbaɲla gwe gillu

10 <<Kii dai paɲ ɗem-ɗem baɲk mbulaɲ gon kaɲ nak mil jin so. A nikii ma hwiti, mil shinti ji Nya jwe saɲ naɲma ɓaɲtti gwasaɲ wu ni to nya ka a cina gaɲ Aba gini cin suk gasi.
11 Yen gaɲ Mbalaɲ tul ɗe taɲs kis majwe gillu.*

Cingaɲlti gaɓa naɲ mbaɲla gwe gillu

12 <<Nik kaaɲ yeni gwi naɲ? Kume mbaɲla zambaɲl ɗe naɲm ni maɲ kyo ɗa yek gon gwasaɲ gil kaɲ go, ta zakaɲ naami ɗe kutl topsi naɲ topsi ju ten paɲt kyo ataɲ sa ngot gaɲ mbaɲle gwe gillu sa?
13 Gem, amik ka hwikii ge, kume taɲ mbit ɗu go, a paɲl hwol tuk naɲ ti man ɗe kutl topsi naɲ topsi jwe baɲsaɲ gillit kaɲ so ju.
14 Naɲk gwisi kaɲ Aba gwakaɲ gwe ni to nya kaɲwu lami ɗe taɲ ɗe naɲm kaɲ nak mil jin gil kaɲ so.

Kume gon gwakaɲ paɲli byas wul yilka gwas wu

15 <<Kume yilka gwa paɲlik byas wul wu, li malti akaɲ hwit byas ilgwe taɲ paɲlik wu, kii sukti kii naɲ ngwekaɲ. Kume taɲ katik kaɲ wu kaɲ palli yilka gwa ten tantu wi.
16 Ama kume taɲ nge kumti gwa wu, ngo mbalaɲ ɗe naɲm sogo mbalaɲ ɗe lop akaɲ li malti, kangwe asaɲ wule ɗe, <Ten gaɓa gaɲ mbalaɲ ɗe lop sogo ɗe mekan kaɲ asaɲ dlaɲlli mas gaɓa.>†
17 Kume taɲ nge kumti gwasaɲ wu, hwi motgaa gaɲ maɲ kopti. A kume taɲ nge kumti gaɲ motgaa gaɲ maɲ kopti go, akaɲ pallaɲt naɲk maɲgwe ɓo yis Nya sowu sogo naɲk maɲ paɲlti byas wul gwe nge cit atl gaa wu.
18 <<Amik ka hwikii ge, mas ilgwe kaɲ ɓal ka ten dii atl go taɲ ni ɗe ilgwe saɲ ɓal ka a nya wu. A mas ilgwe kaɲ paɲtl ka ten dii atl go taɲ ni ɗe ilgwe saɲ paɲtl ka a nya wu.
19 <<Amik ka hwikii wu ɗaɲɗe, kume mbalaɲ ɗe lop kaɲ kii ten dii atl dlaɲlli gaɓa ɗe sa ngem ilgon go, Aba gi ɗe taɲ ni nya wu a paɲlisi.
20 Ten ɗe, kume mbalaɲ ɗe lop sogo ɗe mekan mogaa naɲ‡ shin gi go, ani suksi.>>

Cingaɲlti gaɓa naɲ zhel gwe baɲta taas wul ɗaɲ ten mbadl kaɲ sowu

21 Yek Biturus li mal Yesu yek taɲ ngemti ɗe, <<Bagaa asaɲmi ɗe naɲmi kaɲ yilka gi a paɲli byas wul a taasit kaɲ gwi? Asaɲmi ɗe nitgi ya?>>
22 Yek Yesu ballit ɗe, <<Amik ka hwikii ge asaɲmi ɗe nitgi tokte kaɲ so, ama se la asaɲmi ɗe kutl nitgi ɗe nitgi.
23 <<Guu gaɲ Nya wo naɲk wule guu gwe lami ɗe, taɲs dlaɲm wul ang gwas gwe ni a ang gaɲ zhel jwas wu kaɲ.
24 De guumi ɓa dlaɲm go, yek saɲ tul-lit maɲgon gwe taɲ naɲma kopti gwas wulpi zil gaɲlla wonti gwe ɗe hal maɲli a maɲshi a baɲta man ɓatlti sowu.
25 Naɲk ɗe maɲli a man ɓatlti gwas sowu, yek guumi dlaɲm ɗe taɲ wulti ka suk kili gwasi suk mil jwasi suk mas

* **18:11 18:11** Kaɲ lishtisi jon ji cina wo, lu ndati ɗe 11 ni ɗaɲ so. † **18:16 18:16** YenK. M. 19:15 ‡ **18:20 18:20** Sogo*kaɲ*

ilgwe nidda wu ta batlti wulpi gwas da.
26 <<Yek zheli ngus na gahwulan a
cina gwasi yek ta ngemti yek wulti
de, <Dlo mbadl na ami, ba batlki mas
wulpi gwa.>
27 Yek guumi yen gonti gwasi yek
ta taasi mali mas duli ka yek ta zakti.
28 <<Ama yek na yilti ga zhel gwisi
yek ta mo suk yelan palti wul gwas
gon, gwe ta nama kopti gwas wulpi
zil galla gwe ba nal sowu, yek ta
ngibit yal lukal ata nitma wulti de,
<Batlan wulpi gwe a nama kopti gwa
wu.>
29 <<Yek zheli gwisi ngus na gah-
wulan yek ta ngemti de, <Dlo mbadl
na ami, ba batlki wulpi gwa!>
30 <<Ama yek zheli nge kumti
gwasi yek ta sak let ka ka lu leti, ten
de se ta batlti wulpi gwasi mas.
31 Naa zhel ji mali yen ilgwe pi wu
wugo yek mbadl jwasan lili, yek sa
sak hwi guu gwasami mas ilgwe pi
wu.
32 <<Yek guumi mbe zheli malti,
yek ta wulti de, <Ki wo byas zhel
kan.> A taasik mas dul gwe a nama
kopti gwa wu ka nak de ka ngeman
de ta taasik kawu.
33 Ki wo mbunan de tak yen gonti
ga yilka gwa zhel nak gwe a yen
gonti gwa wu sa?
34 Mbadl lili guumi i'e yek ta laki
yek sa nol zheli ka, se nak ta batlti
mas dul gwe nit gaa wu.>>
35 <<Nu kan Aba gi gwe ni nya wu
a pali ko wokko ka kii de bata taasi
yilkeni jwas byas wul ka sowu.>>

19

Mbokti ang ga Yesu ten zakti kili punka

1 De Yesu pak dlamti wul jimi
wugo, yek ta zak kat atl ga Galili yek
ta li kat atl ga Yehudiya, lu gwe ni tu
te duk da dlalka Yodan wu.
2 Yek mbalan wonti kopti yek ta
ndok man cwo kali.
3 Yek man Paresi jon tul malti de
sa cingalti na kumti gas wul, yek sa
wulti de, <<Ko Mbat Gabe kaman de
ta mbalan zak kili gwas ten bi ilgon
na?>>
4 Yek ta ballisi de, <<Ase kaa bo
yenni ga lishi de, <Ten ndat zhile wo,
ti de ta pal mas wul go, ta palsi ba
mani suk kili mbalan.>
5 Yek ta wule, <Ten nak gwisi kan,
a ba mani zak aba suk ana gwasi ata
ngatli kili gwas dli, a si de lobi dam
de dli de nam>*
6 Yek laki yek basa po yi de mbalan
de lop so, ama de nam ka bali. Ten
nak gwisi kan, mas ilgwe Nya palli
de nam wu, ba malgon hwuli so.>>
7 Yek sa ngemti de, <<De nuk go
yek laki yek Musa dlam de kume
mbalan a zak kili gwas go tas balti
lishti zakti ye?>>
8 Yek Yesu wulsi de, <<Ndalli gaa
gwakan ka laki yek Musa kamikii de
tak zakan modli jwakan. Ama tet ten
ndat zhile wo nuk ni so.
9 Amik ka hwikii wu dada, mas
malgwe zak kili gwasi yek ta hap
zopsi a ba ten bi pat-palan ka sowu,
mali nama pat palan sukti.>>
10 Yek mil shinti jwas wulti de,
<<De kume nu kan ni ka dlo ga kos
suk kili gwas go, lashi hapti man
hapti.>>
11 Yek Yesu ballisi de, <<Mas
mbalan ka kan gaba gan so, se ko
majwe Nya kamisi wu.
12 Mbalami jon wo sa laksi go
maani ka so, a jon wo palti kan
mbalan palisi nak gwisi, a jon wo sik
nge hapti ten bi guu ga Nya. Mas
malgwe a man kanti gaba gan go tas
kaami.>>

Yesu laki albarka mil mbalan

13 Yek sa tulli mil mbalan mal Yesu
tas wutisi ang gaa ata ngemisi Nya.
Ama yek mil lishti jwas matl majwe
tullasi wu.
14 Yek Yesu wulsi de, <<Zakan nak
mil mbalan tas tul malanni bak
mbolansi ka so, ten de guu ga Nya wo
ga wundal gwasan kan.>>
15 Ta wutisi ang albarka gaa wugo
yek ta zak luisi.

* **19:5 19:5** Yen L. Z. 2:24

Samali maŋ wul ang

16 Sa ni nugo yek malgon tul mal Yesu yek ta wulti ɗe, <<Maŋ lishti, wundal hwa wul gwik ni ngetli ɗe ta pali a mbi mbadl gwe ba a paki sowu gwi?>>

17 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yek laki ɗe ka ngemaŋ ten bi hwa wul ye? Ai Nya na ngus kaɗe hwa wul! Kume ka naŋma lamti tak mbi mbadl gwe ba a paki sowu go kop mbat gaɓa ju.>>

18 Yek mali ngem Yesu ɗe, <<Mbat gaɓe jwi?>>

Yek ta ballit ɗe, << <Tlo mbalaŋ so, pi suk kili ga malgon so, pi mukal so, sheli lal malgon gaa so,

19 bal nalti aba suk ana gwa,>† aka <lam yelaŋ daŋmti gwa nak gwe ka lam gaa gwa wu.>‡ >>

20 Yek samali wul Yesu ɗe, <<A kop mbat gaɓa jwisi wi, yek yi kaal ye?>>

21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kume ka naŋma lamti tak daŋm njikmi go, sak wul mas wul jwa ka, aka bal wulpi maŋ lashi wul ka daŋm ɗe maŋ wul ang a nya. Apaa aka lak koɓaŋni.>>

22 Yen samali kumi nu wugo yek ta zigaa na lilti mbadli, nak ɗe ti wo maŋ wul ang i'e kaɗe ti wu.

23 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, a bom i'e ta maŋ wul ang te ka guu ga Nya.

24 Ta ɓo hwikii ɗaɗa, gara ta rakumi koɓi tu ka shu alipla ɗa gwe ta maŋ wul ang te ka Nya ɗe guu wu.>>

25 Mil lishtisi kumi nu wugo yek ngip ang bi i'e yek sa ngemti ɗe, <<De nu ka go, yek wok ka mbi kisti wo?>>

26 Yek Yesu wutisi gwel yek ta dlaŋm ɗe, <<Mal mbalaŋ wo, go maŋ pat ka so! Ama mal Nya wo ko yek ke a man pati.>>

27 Yek Biturus ballit ɗe, <<Mi wo ma zak wul wi mas ten bi kopti gwa! Yek ɗe ilgwe ma mbi wu ye?>>

28 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, ka multi maŋ tulti ka sa'i gwe Yen ga Mbalaŋ a daŋm ten gobdlan guu gwas maŋ nalti wu, kii ɗe kaa koɓaŋ wu mago kaa daŋm ten gobdlan kutl cet lop, akaa kissi gaɓa maŋ boo ɗe kutl ɗe lop ji Yisiraila ju.

29 Apaa mas malgwe zak lubii jwasi sogo yilkeni jwasi sogo aba sogo ana sogo mil mbalaŋ sogo zhin gwasaŋ ten bi gi wu mbi asaŋmi ɗe zabal ga ilgwe sa zaki wu. Asa mbi mbadl gwe ba a paki sowu pak.

30 Ama mbalaŋ wonti jwe sik ɗe ji cina ju a pal ɗe maji tukaali, a majwe sik ɗe ji tukaal ju a pal ɗe maji cina.

20

Cingalti gaɓa na maŋ kolti zhin ka zhin inabi

1 <<Guu ga Nya wo nak maŋ zhin gon gwe yil na gasi tas ngo majwe a kolit zhin ka zhin inabi gwas wu kaŋ.

2 Ta pal gaŋm suksi ten ɗe ta ɓatlsi na wulpi dinari ɗe naŋm ɗe naŋm ten ndat cin gwasaŋ, yek ta laksi ka zhin inabi gwasi.

3 <<Yek ta yili ka sa'i galla ɗe topsi, yek ta yen mbalaŋmi jon ten daŋmti ten koo lu ka lu wulti wul ka.

4 Yek ta wulsi ɗe, <Kii mago sak kolaŋ zhin ka zhin inabi gini, ba ɓatlkii kangwe mbun ɗe ta ɓatl wu.>

5 Yek sa li ka zhimi.

<<Yek ta yil ɗa ka dlo cin suk ka sa'i galla ɗe mekan ka sukti yek ta po pali nak gwisi ɗa.

6 Ta po yil ɗa sa'i galla ɗe namtan ka sukti yek ta po yen majon ɗa a nya basa naŋma palti ilgon so, yek ta wulsi ɗe, <Yek laki yek kaa nda cin ten koo lu nu ye?> >>

7 <<Yek sa ballit ɗe, <Ilgwe laki go, nakkaŋ malgwe ilgwe ma pali wu so.>

<<Yek ta wulsi ɗe, <Kii mago sak kolaŋ zhin ka zhin ɗaaka.>

8 <<Cin nda bii wugo yek maŋ zhimi wul malgwe ata zit ang ten yenti zhimi wu ɗe, <Mbe maŋ kolti zhin ju tak ɓatlsi. Nda zhila ɓatlisi na majwe pak kaal ten lat ka zhimi wu, aka paki na majwe nda cina ten lat wu.>

† **19:19 19:19** YenYil 20:12-16; K. M. 5:16-20 ‡ **19:19 19:19** Yen Lib 19:18

9 <<Yek majwe sa mbesi ka sa'i galla ɗe namtan wu tulli, yek sa balsi ko wokko wulpi ndat cin.
10 Yek majwe li tet ka zhimi cina wu dam gwa we sa balsi wulpi ta man ko wokko. Ama yek sa bal ko wokko wulpi ndat cin pak.
11 De sa kan wulpi wugo, yek sa njet nalanti ten man zhimi.
12 Asa nama wulti ɗe, <Majin ɗe sa ya tul ka kaali go sa'i ɗenam kan sa pali ka zhimi, ama yek ka ɓatlsi ndakce sukmi ɗe ma nda cin ten kolti zhin wu.>
13 <<Ama yek ta balli gon gwasan ɗe, <Yelan gini, a tek gazi so. Ale gam kan ma pali sukkii ten ɗe ta ɓatlkii wulpi dinari ɗe nam ɗe nam na?
14 Kan wulpi gwa tak zigaa. A mik lami ɗe ta bal majwe sa ya tul ka kaali wu ndakce sukkii.
15 Ko ba manan palti ilgwe a lami wu na wul gi so? Ko dakalti ga alheri gwe a pali wu kan ka nama palti.>
16 <<Nak gwisi kan, maji tukaali pal ɗe ji cina, a ji cina pal ɗe maji tukaali.>>

Yesu po dlam gaɓa ten bi mashkan gwas ɗa

17 A Yesu suk mil lishti jwas nama lat Wurshelima yek ta mbesi te kaali ka yek ta wulsi ɗe,
18 <<Yek gu ma ɓa lan Wurshelima. Apaa sa tak yen ga mbalan ka ang ga kiɗi man Paris suk man yisti Mbat Gaɓa ga Musa, sa palit kisti gaɓa ɗe ta tlot ka.
19 Asa takti ka ang ga majwe ba man Yehuda ka so wu, sa hwit gaɓa mbulti asa ɓoti asa ɓakti ka ten gudal yencin. Ama ten cin na mekan wo sa pallat kaami!>>

Ilgwe ana ga Yakubu suk Yohana ngemi wu

20 Ka sa'i gwisi wo yek ana ga mil ji Zabadi tul mal Yesu suk mil jwasi, yek ta ngus atl a cina gwasi tas ngemit ilgon.
21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yek ka lami kam ye?>>
Yek ta wulti ɗe, <<A nama lamti tak laki ta mil ji jee dam malki, ta gon dam ten ang shinti, a gon wo ten ang yali gwa ka guu gwa.>>
22 Yek Yesu wul mili ɗe, <<Kaa yis ilgwe kaa nama ngemti wu so, kaa man tlat bomti gwe ba tla gwa?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Ma mani,>>
23 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yii kaa man tlat bomti gwe ba tla wu, ama malgwe a dam ten ang shinti suk ang yali gi go, amik ka lak mali so. Lu damti jwisi wo ji majwe Aba gi gwe ni nya wu a botli wu kan.>>
24 De naa mil lishti jwas ɗe kutl ju kumi nu wugo, yek mbadl jwasan lil na yilkeni ɗe loɓi.
25 Yek Yesu mbesi ka lu ɗenam mas jwasan yek ta wulsi ɗe, <<Kaa yis kangwe a guu ji majwe ba man Yehuda ka sowu pal iko ten ma jwasan wu. Ko ta bacina jwasan mago asa pali nak gwisi.
26 Ama kii wo ba ni nak gwisi ka dlo gwakan so. Mas malgwe nama lamti tas dam ɗe kakshe ka kii go, ngetli kan tas damikii ɗe man palti wul.
27 A mas malgwe nama lamti tas dam ɗe bacina gwakan go, ngetli kan tas damikii ɗe zhel,
28 nak gwisi kan yen ga mbalan tul ɗe ta malgon palit wul so, ama ta tul ɗe pal wul, ata bal mbadl gwasi, ten ɗe ta mbalan wonti mbi kis ɗa.>>

Yesu ndok dwa ɗe lop

29 De Yesu suk mil lishti jwas ɓa zak ban Yeriko go, yek wonti mbalan kopti.
30 A dwa ɗe lop jon ni na zhila ten bi tantu, sa kumi ɗe Yesu nama lat wugo, yek sa njel wulti to nya kaɗe, <<Bagaa Yen ga Dauda, yen gonti ganan ne!>>
31 Yek mbalami matlsi yek sa wulsi ɗe tas dam mbetlak, ama yek sa wuli to nya kaɗe, <<Bagaa, Yen ga Dauda yen gonti ganan ne!>>
32 Yek Yesu dlal ka yek ta wulsi ɗe, <<Yek kaa nama lamti ta palikii ye?>>
33 Yek sa ndakit ɗe, <<Bagaa ma nama lamti tan man yenti lu.>>

34 Yek Yesu yen gonti gwasaŋ yek
taˌ taŋ gwel jwasaŋ. Yek saˌ njel yenti
lu kaḷi-kaḷi yek saˌ kop kaal gwasi.

21

Yesu te kaˌ baŋ Wurshelima

1 De Yesu suk mil lishti jwas mbuki
nak'en baŋ Betapaj njaa a Wurshe-
lima ten Zaŋdaḷ Tlaŋdaḷ Zetun wu,
yek taˌ shin mil lishti jwas ɗe lop te
cina gwasaŋ ka.
2 Yek taˌ wulsi ɗe, <<Laŋ te kaˌ baŋ
gwe nikii cina wu ka, kaa yen zhaki
suk yen gwas gaˌ ɓali ka kaˌ baṃi.
Paṭlini nini si teɗi.
3 A kume maḷgon wulkii ɗe ilgon
go, akaaˌ hwit ɗe Bagaa naṃa lamti
gwasaŋ ata ya pallaṣi teɗi.>>
4 Pi naḳ gwisi taˌ njikaŋ ilgwe maŋ
dlaṃti gaɓa gaˌ Nya dlaṃ wu ɗe,
5 <<Hwi maŋ Sihiyona ɗe,
<Bo yeni ni guu gwakaŋ ka tu-
likii wu,
maŋ kumti bi kaɗe ti, taˌ to ten zhaki,
ten yen zhaki kaŋ taˌ naṃa laṭi.>
>>
6 Yek mil lishtisi sak paḷ ilgwe Yesu
hwisi ɗe taṣ paḷi wu.
7 Yek saˌ tulli zhaki suk yen gwasi,
yek saˌ wut lukaḷ jwasaŋ tensi ten ɗe
taˌ Yesu to taṣ daṃi.
8 Yek wonti mbalaŋ wut lukaḷ
jwasaŋ ten tantu, yek jon jwasaŋ kotl
daa tet ten tlindi yek saˌ taṭali ten
tantu.
9 Yek mbalaŋ jwe saˌ nit tu cina ju,
suk jwe saˌ nit tu tukaal wu ngusi
wulti to nya kaɗe,
<<Hosana gaˌ yen Dauda!>>
<<Maḷgwe tul naˌ shin gaˌ Bagaa
go, maŋ albarka kaŋ!>>
<<Hosana gaˌ Maŋ Nalti!>>
10 De Yesu te Wurshelima wugo
yek mas baṃi hwot ka naˌ bi gwasi.
Yek maŋ baṃi ngusi kumti gaẓi ɗe,
<<Wok ɗe gwisi wo naˀ>>
11 Yek mbalaŋ jwe naṃa kopti kaal
gwas wu ndaḳisi ɗe, <<Yesu kaŋ,
maŋ dlaṃti gaɓa tet Nazarat kaˌ atl
gaˌ Galili.>>

Yesu mbol maŋ wulti wul ɗaḳaˌ lubii gaˌ Nya ka

12 Yek Yesu te kaˌ lubii gaˌ Nya yek taˌ
mbol majwe asaˌ wul wul ka kaḷi wu.
Yek taˌ jek tebul ji majwe asaˌ balli
wulpi mbalaŋ wu ka, suk gobdlan ji
majwe asaˌ wul kulu kaˌ ju ka.
13 Yek taˌ wulsi ɗe, <<Ni gaˌ lishi
ɗe, <Sa mbe lubii gi ɗe lubii ngemti
Nya,> ama yek kaaˌ palli ɗe lu hwunti
ji mukaḷ wi.>>
14 Yek dwa suk majwe kaṭ dli jon
jwasaŋ tla kaˌ ju tul malti kaˌ lubii gaˌ
Nyami, yek taˌ ndoksi.
15 Ama yek kiɗi maŋ Paṛis suk maŋ
yisti Mbaṭ Gaɓa gaˌ Musa yen wul
ngipti bi ang gwe taˌ paḷi wu, suk
kangwe mil mbalaŋ naṃa wulti to
nya kaɗe, <<Hosana gaˌ Yen gaˌ Dauda
wu,>> Yek mbadl gwasaŋ lili.
16 Yek saˌ ngemti ɗe, <<Ama kaˌ
naṃa kumti ilgwe mil jee naṃa
dlaṃti gwa?>>
Yek Yesu ballisi ɗe, <<Yii, kaaˌ ɓo
taɓa dlaṃti luisi kaˌ gaɓa Nya so nwa?
>>
<<De, <Ka lak mil mbalaŋ suk mil laḷi
ten taṣti gwa!> >>
17 Yek taˌ zaksi kaḷi, yek taˌ li baŋ
Betani yek taˌ mul kaḷi.

Yesu paḷi tlindi tulaŋ bi gaa

18 Lu tlo wi ɗe taˌ dop tantu palti
tot kaˌ baŋ wugo yek kuzaŋ njel tlot
gwasi.
19 Yek taˌ yen tlindi tulaŋ ten bi
tantu yek taˌ li mali ama yek bataˌ
mbi ilgon dani so se daa. Yek taˌ wul
tulaṃi ɗe, <<Baḳ po wut mil so hal
pakti gwa!>> Yek tlindi koo ka kaḷi-
kaḷi.
20 Mil lishtisi yeni nu wugo, yek saˌ
ngip ang bi Yek saˌ ngemti ɗe, <<Daˌ
nii kaŋ tlindi koo ka baḷe-baḷe nu
gwi?>>
21 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem amik
kaa hwikii ge, ɗe kume kaaˌ ngaṣkii
ten Nya yek baḳaaˌ cel kaˌ mbadl
sowu, ilgwe mbi tulaŋ gaŋ kaŋ kaa
man lakti a pi tokte so. Ama kaa
mani wulti tlaŋdaḷ gaŋ ɗe, <Tlinya
taḳ suk nda kaˌ bal ze,> a pi naḳ gwe
kaaˌ dlaṃ wu.

22 De kume kaa bal gem go, kaa
mbi mas ilgwe kaa ngemi ten gaba
suk Nya wu.>>

Kumti gazi ten iko palti wul ga Yesu

23 De Yesu te ka lubii ga Nya de
ta ɓa hwi gaba mbalan wu, yek
kiɗi man palti wul ka lubiimi suk
bacina ji Man Yehuda tul malti yek sa
ngemti de, <<Na wundal ga iko gwi
kan ka nama palti wul jin jwi? Wok
balki iko palti wul jimi wo?>>
24 Yek Yesu ballisi de, <<Kii mago
ba ngemkii wul de nam. Kume kaa
dlami go ba hwikii wundal ga iko
gwe a nama palti wul jin da wu.
25 Baptisma ga Yohana go tet ko
kan yil ko? Sut mal Nya ma, ko tet
mal mbalan kan.>>
Yek sa dlam gaba a dani ka dlo
gwasan, yek sa dlam de, <<Kume
ma wuli de, <Sut mal Nya wu,> ta
ngemanni de, <Yek laki yek bakaa
bal gem da so ye?>
26 A kume ma dlaman de, <Tet mal
mbalan kawu,> ma namma ɓanti ga
ilgwe mbalan a manini palti wu, nak
de mas mbalan kan de Yohana wo
man dlamti gaba ga Nya ka wu.>>
27 Nuk laki yek sa balli Yesu de,
<<Ma yisi so.>>
Yek ta wulsi de, <<Ami mago ba
hwikii wundal iko palti wul gwe a
nima palti wul jin na nali wu so.

Cingalti gaba na malgon suk mil jwas de lop

28 <<Yek de daamti gwakan ye?
Man mil mani de lop gon ni da. Ta
wul kaksha yen gwas de, <Yen gini,
lak kol zhin ka zhin inabi ase.>
29 <<Yek yeni ballit de, <Ba li so,>
ama yek ta lak daamti ka kaali yek
ta li ka zhimi.
30 <<Yek abe li mal mangabisi yek
ta hwit ilgwe ta hwi kakshesi wu.
Yek ta ballit de, <To, bali aba gini,>
ama yek bata li ka zhimi so.
31 <<Wok de malgwe pal ilgwe aba
gwas lami wu ka mil de loɓi go?>>
Yek sa ballit de, <<Ga cinesi.>>
Yek Yesu wulsi de, <<Gem amik ka
hwikii ge, man kanti wulpi boo suk
man pat-palan a te ka Nya de guu
cina da kii.
32 Ai Yohana man baptisma tulan
de tas mbokikii ang ten kangwe kaa
pal zok wul wu, yek kaa nge balti
gem na ti. Ama man kanti wulpi boo
suk man pat-palan bal gem na ti. Ko
de kaa yeni nu ma wu ama yek bakaa
ci atl gaa yek kaa bal gem na ti so.

Cingalti gaba ten man kolti zhin jwe kan haya zhin inabi wu

33 <<Bo kuman cingalti gabe gon
da, man zhin gon ɓak inabi. Yek ta
gandali ka na bal sambal, yek ta ɗuk
shu cetti ze inabi a giɓi, yek ta kin lu
damti ga man ɓatti. Yek pa ta bal mil
haya zhimi yek ta li ka atl gon.
34 De gis ga inabi tul wugo yek ta
shin zhel jwas mal mil haye, ten de
tas kamit yandi inabisi gwasi.
35 <<Ama yek mil haye dop zhel
jwasi, yek sa ɓo gon, yek sa tlo gon,
yek sa lak gon na ye.
36 Yek ta shin zheli jon jwe wonti
man ji cina ju malsi, yek sa po palisi
nak kangwe sa pali ji cina ju.
37 Ka kaali wo, yek man zhimi shin
yen gwas malsi. Ta wuli de, <Sa
yenan nalti ga yen gini.>
38 <<Ama yek mil haye yen yeni
wugo, yek sa wul yilkeni jwasan de,
<Malgan kade man cit gadosi. Ma
tloti ka ta gado gwas dam de ganan.>
39 Yek sa dopti yek sa lakti te kaal
bal sambal ga zhimi ka yek sa tloti.
40 <<To, de man zhimi pal wugo
yek ta pali mil haya jwisi ye?>>
41 Yek sa ballit de, <<Gem ka go ta
tlo man ngalci jwisi ka, ata bal zhimi
majwe a balti wul zhimi gwas ka gis
wu.>>
42 Yek Yesu wulsi de, <<A kaa kumi
ka gaba ga Nya sa? Ai nan ga lishi de,
<< <Ye gwe man kinti bii nge wu,
yek ɓal de ye gwe ni hwaɓi ka
kinti biimi man naami wu
Gwisi wo palti ga Bagaa kan,
a wul ngipti bi ang kan a
malanni.>

43 <<Ten gwisi kaŋ a nikii ma hwiti ɗe, Sa kan Nya ɗe guu ɗaˌang gwakaŋ ka asaˌbaḷ majwe sa paḷ hwa wul wu.
44 Maḷgwe nda ten yesi go ta caccal ka, a maḷgwe yesi ndet gaa go a nolti naḳ apti.>>
45 De kiɗi maŋ Paris suk maŋ Paresi kum cingaḷti gaɓa jimi wu, yek saˌyisi ɗe tensi kaŋ taˌnama mbokti ang.
46 Yek saˌlam dopti gwasi ama yek ɓanti gaˌwonti mbalaŋ jwe ni kaḷi wu cisi naḳ ɗe mbalaṃi kan ɗe ti wo maŋ dlaṃti gaɓa gaˌNya kaɗe ti wu.

22

Cingaḷti gaɓa ten biki hapti

1 Yek Yesu po hwisi cingaḷti gaɓa gon ɗa yek taˌwulsi ɗe,
2 <<Guu gaˌNya wo naḳ taˌguu gwe paḷi yen gwas shiri biki hapti kaŋ.
3 Yek taˌshin zhel jwas mal majwe taˌshinisi lu ɗe taṣ tul wu, ama yek baˌmajwe taˌshinisi lu wu tul so.
4 <<Yek taˌshin zheli jon malsi ɗa, yek taˌwulsi ɗe, <Hwi majwe a shinisi lu ju ɗe, a pak zaṭ ilgaˌnguki wi. Sa mbosh basi tla suk tla jwe saˌketaḷsi ɗe ji biki wu wi, maˌpak laḳaŋti ko yek ke wi. Laŋ tet kaˌlu biki haptisi.>
5 <<Ama yek baṣaˌkat kaŋg so yek saˌzigaa ilgon gwasaŋ. Yek gon li kaˌzhin gwasi, yek gon la wulti wul ka.
6 Yek naami jwasaŋ dop zheli yek saˌɓosi hal yek saˌtlosi ka.
7 Yek mbadl gaˌguumi lil i'e. Yek taˌshin maŋ hapti dlo jwasi yek saˌtlo maŋ tlot mbalaŋ jwisi ka, yek saˌkwel baṃi ka.
8 <<Yek taˌwul zhel jwas ɗe, <Pak paḷti shiri biki wi, ama majwe a shinisi lu ɗe taṣ tul go mbun ɗe taṣ sa biki so.
9 Ningo laŋ ɗaŋ ten tantu ka taḳ mbe mas majwe kaaˌmbisi wu tet kaˌlu biki.>
10 Yek zheli li ɗaŋ ten bal tantu ka yek saˌmbe mas majwe saˌmbisi ju teɗi. Naˌhwa mbalaŋ suk mbalaŋ ji koo lu se naḳ lu biki hapti njikaŋ ka naˌmaŋdaḳi.
11 <<Ama yek guu te kaˌlu biki ɗe taṣ yen kangwe ni wu, wugo yek taˌyen maḷgon gwe baṭaˌlak lukaḷ biki sowu.
12 Yek guumi ngemti ɗe, <Yelaŋ gini, ɗaˌnii kaŋ kaˌte tet aɗe baŋaˌlukaḷ biki so gwi?> Yek baˌmaḷi mbi ilgaˌdlaṃi so.
13 <<Yek guumi wul majwe asaˌpaḷit wul wu ɗe, <Balaŋ asaŋ gwas ka suk ang gwasi taḳ laḳaŋti te kaˌduu daṃshal ka. Kaˌlu gwisi kaŋ taˌkuli ataˌas ang bi.>
14 <<Ai wonti mbalaŋ kaŋ saˌshinisi lu, ama mbalaŋ ji botli wo saˌwonti so.>>

Kumti gaẓi ten bi ɓatlti wulpi boo gaˌKaisar

15 Yek maŋ Paresi lak dlaṃ gaɓa kaˌdlo gwasaŋ ten kangwe sa pi asaˌdopti kaˌgaɓa gwas wu.
16 Yek saˌshin mil lishti jwasaŋ suk mbalaŋ ji Hiridus jon yek saˌwulti ɗe, <<Maŋ lishti, maˌyisi ɗe ki wo maŋ gem kaŋ, akaˌnima mbokti ang mbalaŋ ten gaɓa gaˌNya naˌgem. Kaˌkan mas mbalaŋ gaa ɗe naṃ, baka baḷ jon nalti man jon so.
17 Ningo ɓo hwini, yek ɗe daamti gwa ye? Mbun ɗe taŋ ɓatl wulpi boo gaˌguu Kaisar a ko mbunaŋ so?>>
18 Ama naḳ ɗe Yesu yis byas daamti gaˌmbadl gwasaŋ wu, yek taˌwulsi ɗe, <<Yek laki yek kaaˌnaṃa lamti cingaḷti gi ye, kii maŋ paḷti riya!>>
19 <<Bo mbokini nini ang ten wulpi gwe asaˌɓatl wulpi boomi ɗaˌwu.>> Yek saˌbaḷti wulpi dinari.
20 Yek taˌngemsi ɗe, <<Hoto suk shin gaˌwok ɗe gaŋ wo?>>
21 Yek saˌballit ɗe, <<Kaisar.>>
Yek taˌwulsi ɗe, <<Baḷaŋ Kaisar wul gaˌKaisar, akaaˌbaḷ Nya wul gaˌNya.>>
22 Saˌkumi nu wugo yek ngip bi ang, yek saˌzakti yek saˌzigaa.

Kumti gaẓi ten bi palti kaami

23 Ten cin gwisi kaŋ maŋ Saduki majwe asaˌwuli ɗe, mbalaŋ a pal kaami sowu tul mal Yesu, yek saˌngemti.

24 Yek sa wuli ɗe, <<Maŋ lishti,
Musa wuli ɗe, kume mbalaŋ maʃhi
a ba ta ɓo zi yen sowu. Ta maŋgaɓi
gwas kan kili gwe ta zakti wu taʃ zi
yen yilka gwasi.
25 To, majon ni ɗa yilkeni ɗe nitgi
ka mi. Kakshe gwasaŋ paɭ hapti hal
yek ta maʃhi a bata ɓo zi yen so, yek
maŋgaɓi gwas hap kilisi ɗe ta zakti
wu.
26 Nak gwisi pi na na loɓi suk na
mekami hal yek la na nitgisi.
27 Ka kaali wo yek kilisi lak maʃhi.
28 Yek ningo, ten cin gwe mbalaŋ a
pal kaami go, ɗe kili ga wok tani wo,
nak ɗe mas jwasaŋ sa hapti wu?>>
29 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Daamti
gwakaŋ kaŋi hwaɓi so, nakkaŋ kaa
yis ilgwe sa lishi ka gaɓa ga Nya wu
so a bakaa yis iko ga Nya so.
30 Ten ɗe ten cin gwe mbalaŋ a pal
kaami go mbalaŋ a paɭ hapti so a
basa hap ka so, ama sa daŋ nak mil
shinti ji Nya.
31 Ningo ten bi palti kaami ga
mbalaŋ wo, kaa dlaŋaŋ ilgwe Nya
hwikii wu sa?
32 De ta wule, <Amik ɗe Nya ga
Ibarahim, Nya ga Ishaku suk Nya
ga Yakubu.> Nya ga majwe ni kaami
kaɗe ti, ba ɗe we Nya ga hwu so.>>
33 Mbalami kum ilgwe ta dlaŋ
wugo yek sa ngip bi ang ten wundaɭ
ga mbokti ang gwasi.

Mbat gaɓa gwe nal mani wu

34 Maŋ Paresi kum kangwe Yesu
man ngetl ga maŋ Saduki wugo yek
sa mogaa.
35 Yek gon gwasaŋ maŋ yisti Mbat
Gaɓa ga Musa i'e ngem Yesu ten ɗe ta
cingalti.
36 Yek ta wulti ɗe, <<Maŋ lishti,
Gwik nal mani ka Mbat Gaɓa ga
Musa gwi?>>
37 Yek Yesu ballit ɗe, << <Lam Nya
Bagaa gwa na mas mbadl gwa, na
mas daŋti gwa, suk mas daamti
gwa.>
38 Yek ɗe lakti zhila ga mbat gaɓa a
yek ɗe gwe nal mani wu.
39 A gwe kop kaali go nak gwisi kaŋ
ni. Yek ɗe, <Lam yelaŋ daŋti gwa
nak kangwe ka lam gaa gwa wu.>
40 Mas lishti ga Mbat Gaɓa ga Musa
suk ji Maŋ Dlaŋti Gaɓa ga Nya dlaɭ
ten mbat gaɓa ɗe lop jimi.>>

Kumti gazi ten Almasihu

41 Maŋ Paresi mogaa ka lu ɗe naŋ
wugo, yek Yesu ngemsi ɗe,
42 <<Yek ɗe daamti gwakaŋ ten
Almasihu ye? Yen ga wok ɗe ti wo?
>>
Yek sa ballit ɗe, <<Yen ga Dauda,>>
kaŋ.
43 Yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki yek
Shishi ga Nya lak Dauda ten mbet
gwas ɗe <Bagaa> ye? Nak ɗe Dauda
dlaŋ ɗe,
44 << <Bagaa hwi Bagaa gi ɗe,
Daŋ ten kat ang shinti gini
se a palli maŋ nget jwa
a atl ɗaaki.> >>
45 <<De kume Dauda mbet ɗe,
<Bagaa> go, ɗa nii kaŋ ta nit ɗe yen
gwi?>>
46 Yek ba malgon manit ballat il-
gon so. Kan ten cin gwisi yek ba
gon gwasaŋ po mbi ndaɭi gahwulaŋ
ngemti gwas ten bi ilgon so.

23

Yesu ɓuli maŋ yisti Mbat Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi gal ɗa gaa ka

1 De mbalaŋ mogaa wonti suk mil
lishti jwas wugo, yek Yesu wulsi ɗe,
2 <<Maŋ yisti Mbat Gaɓa ga Musa
suk Maŋ Paresi kaɗe majwe Nya
balsi iko mbokti ang ten Mbat Gaɓa
wu.
3 Ten nak gwisi kaŋ, palaŋ mas
ilgwe asa mbokikii ang dani. Koɓaŋ
gaɓa gwasaŋ ama bak palaŋ ilgwe
asa paɭi wu so, nak ɗe basa kop ilgwe
asa mbok ang dani wu sowu.
4 Asa ɓal wul maŋ diɓalti gwe a
bomi kanti gaa mbalaŋ wu, asa zi
maŋ kanti ka yal. Ama basa zi maŋ
kanti wuli ang so ko ta na yen ang.
5 <<Mas wul jwe asa paɭi go ten ɗe
ta mbalaŋ yensi ɗa kaŋ. Asa ɓal bal
kumshi takarda gwe sa lish ga gaɓa
ga Nya a giɓi wu, asa ɓal ten bicina

jwasaŋ. Asa paŋ tlal rasa gwe a taŋ atl wu, ɗaŋ ten bi lukaŋ jwasaŋ ka.
6 Sa lam gobdlan ji kiɗi mbalaŋ ka lu biki, asa lam mbuni gobdlan ka lu motgaa jwasaŋ hwo.
7 Asa lami ɗe ta ngusi gaɓet gwasaŋ ka motgaa ga wonti mbalaŋ taŋs mbesi ɗe, <Maŋ lishti.>
8 <<Ama kii wo ba maŋgon mbekii ɗe, <Maŋ lishti so,> ten ɗe kii wo Bagaa gwakaŋ ɗe naŋm kaŋ, mas jwakaŋ wo yilkeni kaŋ.
9 A baŋk mbe maŋgon ten dii atl ge ɗe, <Aba> so, Aba gwakaŋ wo ɗe naŋm kaŋ gwe ni ta to nya kawu.
10 A baŋs mbekii ɗe <bacina> so, Ten ɗe na ngus kaɗe bacina gwakaŋ.
11 Maŋgwe tik ɗe kakshe gwakaŋ go taŋs daŋmikii ɗe zhel.
12 Mas maŋgwe baŋ nalti gaa gwas go, sa shitit gaa sut atli. Ama mas maŋgwe shit gaa gwas sut atl go, sa pallaŋt ɗe kakshe.
13 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ yisti mbaŋt gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paŋti riya! Kaa yitle mbalaŋ dlaɓii tet ka guu ga nya ka. Kii gaa gwakaŋ wo kaa te so, a baŋkaa zak majwe sa naŋma lamti tet wu taŋs te so.
14 Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ lishti Mbaŋt Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paŋti riya! A kaa nguki wul ang modli jwe kos maŋshisi kawu ka, akaa ngusi paŋti tlal ngemti Nya ten ɗe ta mbalaŋ yenkii ɗa. Ten naŋk gwisi kaŋ, sa nolkii na bomti i'e.*
15 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ yisti Mbaŋt Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paŋti riya! Akaa ɗakci bal ze, akaa li dlenti baŋ ten ɗe taŋk mbi maŋ kopti ɗe naŋm. Ama kume maŋli te ka koptisi wugo, akaa pallaŋt ɗe yen buu wutu mankii gaa gwakaŋ asaŋmi ɗe lop.
16 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii dwa bacina! Kaa wuli ɗe, <Mas maŋgwe mo gaɓa suk lubii ga Nya go ilgon ni ɗa so, ama maŋgwe mo gaɓa na zinariya gwe ni ka lubii ga Nyami go, ngetli kaŋ taŋs paŋ ilgwe ta wuli ɗe ta paŋli wu.>
17 Kii dwa kaɗlaŋ gwik ɗe kakshe gwi, zinariye ya ko lubii ga Nyami ɗe a palli zinariye zoki wu?
18 Kaa po wuli ɗe, <Kume mbalaŋ mo gaɓa na bagadi go ilgon ka so, ama kume mbalaŋ mo gaɓa na wul gwe sa taki Nya ten bagadi go ngetli kaŋ taŋs paŋ ilgwe ta wuli ɗe ta paŋli wu.>
19 Kii dwa! Gwik ɗe kakshe gwi, ilgwe sa taki Nya gwa ko bagadi ɗe a palli ili zoki wu?
20 Ten naŋk gwisi kaŋ maŋgwe mo gaɓa na bagadi go maŋli mo gaɓa na nali suk mas ilgwe ni dani wu.
21 A maŋgwe mo gaɓa na lubii ga Nya go, maŋli mo gaɓa na nali suk maŋgwe a ta daŋm giɓi wu.
22 A mas maŋgwe mo gaɓa suk nya go, maŋli mo gaɓa na gobdlan guu ga Nya suk Nya gaa gwasi.
23 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ mbokti ang ten Mbaŋt Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paŋti riya! Akaa baŋ zakka ga wul yaji suk daa wolo, ama yek kaa zak wul jwe mbun mani ka Mbaŋt Gaɓe wu. Kaa zak paŋti gem, suk yenti gonti suk ngaŋsti ten Nya. Jimi kaɗe wul jwe mbun ɗe taŋk paŋli wu, ama baŋk zakaŋ paŋti jon ju so.
24 Kii dwa bacina! Akaa cindaŋ ze ga tle gwakaŋ ka ten ɗe ka lak saŋga nak'en kwaro, ama akaa saŋga rakumi!
25 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ mbokti ang ten Mbaŋt Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi! Kii maŋ paŋti riya! Akaa pol tukaal ga kopi suk gal ka, ama tugiɓi wo ga njikaŋmi ka na byas wul gwakaŋ suk tet gaŋzi mbalaŋ suk lamti gaa gwakaŋ.
26 Ki dwa maŋ Paresi! Nde na polti tugiɓi ga kopisi suk gali ka apaa tukaalisi poldli pak.
27 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ mbokti ang ten Mbaŋt Gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paŋti riya! Kii wo naŋk gazukɗi jwe sa ɓesi

* **23:14 23:14** Ka lishti jon ji cina wo ndati ɗe 14 ni ɗa so

hwol atl wu kaŋ, ham kaa taŋ yeni tu tukaal hwo, ama tugiɓi wo is ji majwe maŋsh wu suk mas wundaŋ ga daŋskaŋ wonti kaŋi giɓi.
28 Naŋk gwisi kaŋ tu tukaal gwakaŋ wo akaa mboki ang mbalaŋ ɗe kii wo maŋ paŋlti wul ndakce kaŋ, ama tu tugiɓi wo kaa njikaŋ na shelti mbalaŋ suk ngalci.
29 <<Kii wo wul cit gonti kaŋ, kii maŋ mbokti ang ten mbaŋt gaɓa ga Musa suk maŋ Paresi, kii maŋ paŋlti riya! Akaa kin gazukɗi ji maŋ dlaŋmti gaɓa ga Nya, akaa ɓe gazukɗi ji maŋ paŋlti wul ndakce ado.
30 Akaa wuli ɗe, <Ma naŋ ɗa kaa multi ji maŋ zaŋt jinaŋ go, mi wo ma mo ang suksi ten tlot ji maŋ dlaŋmti gaɓa ga Nya so.>
31 Na nu kaŋ kaa mbok ang ɗe kii wo mil ji majwe sa tlo maŋ dlaŋmti gaɓa ga Nya ju kaŋ.
32 Ten naŋk gwisi kaŋ pakaŋ paŋlti ilgwe maŋ ngalci suk maŋ zaŋt jwakaŋ lak zhile wu!
33 <<Kii wuci, mil wokaŋnzi naŋk kii nini! Ɗa nii kaŋ kaa yilli gaa gwakaŋ ɗaka nolti ga buu wutu ka gwi?
34 Ten naŋk gwisi kaŋ ba shinikii lu na maŋ dlaŋmti ga gaɓa Nya, suk maŋ ɓotlkaŋ yisti wul, suk maŋ mbokti ang ten mbaŋt gaɓa ga Musa. Kaa tlo jon jwasaŋ, akaa ɓak jon jwasaŋ ka ten gudaŋl yencin, a jon jwasaŋ wo kaa ɓosi ɗaŋnka lu motgaa jwakaŋ ka, kaa ngusisi kopti gwasaŋ baŋban akaa laksi ka bomti.
35 Ba shin ma jwisi suɗi ten ɗe ta mas hwulan ji maŋ paŋlti wul ndakce jwe sa tlosi ten dii atl wu daŋmikii gaa. Kan tet ten hwulan ga Habila maŋ paŋlti wul ndakce, hal yek la ga Zakariya yen ga Berekiya, maŋlgwe kaa tlot ka ka dlo ga lu maŋ cilti suk bagadi takti wul Nya wu.
36 Gem amik ka hwikii ge, mas wul jimi a mbi mbalaŋ ji se.

Yesu hwotdli na Wurshelima i'e

37 <<Anya maŋ Wurshelima, maŋ Wurshelima! Baŋ maŋ tlot ɗa maŋ dlaŋmti gaɓa ji Nya, suk lakti ga majwe sa shinsi malki wu na ye! Kangwe a lami ɗe ta moo mil jwa ɗe naŋm, naŋk gwe a kol moo mil jwas ka bibaku gwas wu, ama yek ka nge wu.
38 Bo yeni, ningo sa zakik lubii gwa ɗe kupayi wi.
39 Ten naŋk gwisi kaŋ, amik ka hwikii ge, kaa po yenaŋ so se gas gwe kaa wuli ɗe, <Maŋ albarka kaɗe maŋlgwe naŋma tulti na shin ga Bagaa wu.> >>

24

Yesu dlaŋm kangwe sa jek lubii ga Nya kaŋwu

1 De Yesu zak lubii ga Nya wu, ta naŋma zaŋtgaa nugo yek mil lishti jwas mbokit ang ten kinti bii jwe ni ka lubii ga Nyami wu.
2 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaa yen kinti bii jee ya! Gem amik ka hwiki ge, ko sa zak ye gon ten gon so, sa cac-cati ka mas.>>

Ndat zhila tlat bomti

3 De Yesu daŋm na zhila ten Zaŋndaŋl Tlaŋndaŋl Zetun wu, yek mil lishti jwas li malti si na ngusaŋn. Yek sa wulti ɗe, <<Hwini, a gasi kaŋ ilgaŋmi a pi gwi? Yek ɗe lal ga palti gwa suk ga pakti dii atl gwi?>>
4 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Daŋmaŋn na kaŋng gaa baŋk zaki ni a maŋlgon shelkii so.
5 Ten ɗe mbalaŋn wonti a tul na shin gini, a ngusi wulti ɗe, <Amik ɗe Almasihu,>* asa shel mbalaŋn wonti wu.
6 Kaa kum wonti dlanti suk wonti gaɓa ten bi dlanti, ama baŋ hwotkii so. Ngetli kaŋn taŋ wul jwisi pi, ama paktisi ɓo tul so.
7 Mbalaŋn a tli mbalaŋn jon gaa, a guu tli guumi jon gaa. A paŋl kuzaŋn suk nwuti ga atl ɗaŋnka.
8 Mas wul jimi wo ndat zhila tlat bomti ka yi.
9 <<Apaa saŋ lakkii ka ang ga majwe a nolkii wu hal asa tlokii. Mas mbalaŋn a ngekii ten bi gini.

* **24:5 24:5** Sogo*Kiristi.* Naŋk gwisi ni ka ndati 23

10 Ka sa'i gwisi wo mbalan wonti
a pal na kaali, sa bal bi ga yilkeni
jwasan, asa nge yilkeni jwasan.
11 Man dlamti gaba ga Nya ji lali
wonti a yili asa shel mbalan wonti.
12 Nak ɗe pat ngalci a mbaldli i'e
wu, lamti ga mbalan wonti a ndaɗi
ka.
13 Ama mas malgwe dlo mbadli
yek ta tale paktisi go ta mbi kisti.
14 Asa lak cin ten tami gaba ga guu
ga Nya mal mas mbalan, ta damisi ɗe
sheda apaa paktisi tuli.

Byas bomti

15 <<Ten nak gwisi kan, kume kaa
yen <lili wul cit daɗi,> gwe Daniyel
man dlamti gaba ga Nya dlam ɗe sa
dlalli ka Lu man Cilti wu,† ta malgwe
nama dlamti lishti wu yis gaami,
16 ta majwe ni Yehudiya wu ap to
ka tladal ka.
17 Ba malgwe ni ten gaa bii wu,
wuli ɗe ta suk kan ilgon a giɓ boo so.
18 Ba malgwe ni ka zhin wu wule
ta pal tet lubii tas kan godo gwas so.
19 Modli man mil tuk suk man mil
kaal a dam ɗe wul cit gonti ka multi
jwisi.
20 Ngeman Nya ɗe ba apti gwisi
tulikii ka sa'i ndaɗiti sogo ten cin
shukti so.
21 Nak ɗe ka sa'isi wo mbalan a te
ka bomti man ciciti, wundali gwe ba
ɓo taba pat so tun nak sa lak zhila ga
dii atli hal ase wu, a ba gon a po tul
nak gwisisi sowu.
22 Sa hul wontat ga multi jwisi ka
sogo, ko malgon a sa kaami so, ama
ten bi ga mbalan ji botlisi yek laki
yek sa hul wontat ga multi jwisi ka.
23 Ka multi jwisi wo kume malgon
wulkii ɗe, <Bo yeni ni, Almasihu
ka kawu aɗe sogo te duk go!> Bak
kaman so.
24 Nak ɗe Almasihu ji lali suk man
dlamti gaba ga Nya ji lali wonti a yili.
Asa pal kiɗi lali suk wul ngipti ang
bi tas gilli mbalan ɗa, hal kume man
pat ka go sa gilli mbalan ji botli pak.
25 To ɓo yeni ni, yekgu a hwikii wi
bale.
26 <<Ten nak gwisi kan, kume sa
wulkii ɗe, <Tik tek gu te ka lap
kawu,> bak lan so. A kume sa wulkii
ɗe, <Tani to ka punka ga hwundali
kawu,> bak kaman so.
27 Nak ɗe nak kangwe a nyaze cibi,
a cilli lu gabas suk yemma wu, nak
gwisi kan palti ga Yen ga Mbalan ani.
28 Ai mas lu gwe hwu tlu ni go, kali
kan a zhipki mogaa.

Palti sut ga Yen ga Mbalan

29 <<Na pakti tlat bomti giɓi jimi,
<< <Cin a pal duuni
a ba lip a po cil so.
kyadlal a lok sut nya,
Sa nwu kiɗi wul ji nya.>
30 <<Apaa ka yen lal ga Yen ga
Mbalan ka dlo nya, mas mbalan ji dii
atl kul ten ɓanti. Sa yen tulti ga Yen
ga Mbalan ten nyaze, na iko suk nalti
i'e.
31 Ta shin mil shinti jwasi asa hot
noo teti, asa moo mbalan ji botli jwas
tet tu gabas suk yemma suk kudu suk
arewa, suk tet ten mas dii atli.

Mbokti ang ten tlindi tulan

32 <<Ta tlindi tulan damikii ɗe wul
mbokti ang, kume mil ang gwas ɓa
pal zelaɗi yek nda telti daa wugo, a
kaa yisi ɗe watlan ɓal njaa.
33 Nak gwisi kan, hal kume kaa yen
mas wul jimi ɗe a hwikii wu ten pat
wugo, yisi ɗe sa'isi ɓal njaa, ɓal ten bi
dlabii.
34 Gem amik ka hwikii ge, mbalan
ji se a mash so, se mas wul jin pi pa.
35 Dlo nya suk dii atl a taas ka, ama
gaba gi wo a taasdli so ko njet.

Malgon yis sa'i gwe Yesu a pal wu so

36 <<Malgon yis cimi sogo sa'isi
gwe wul jimi a pi wu so, na mil shinti
ji Nya, hal Yeni se Abe na ngusi.
37 Nak kangwe pi ka multi ji Nuhu
go, nak gwisi kan a pi ten palti ga Yen
ga Mbalan.
38 Tun ka sa'i gwe ba ze ga Nuhu ɓo
yitla dii atl ka sowu, mbalan nama

† **24:15 24:15** YenDan 9:27; 11:31; 12:11

ngukti wul asa nama tlati, asa nama palti hapti, asa nama hapti ka hal yek la sa'i gwe Nuhu te ka jirgi ze wu,
39 a basa yisi ɗe ilgon a pi so, se nak zesi tuli yek yemsi kawu. Nak gwisi kan a pi ten palti ga Yen ga Mbalan.
40 Ka sa'i gwisi wo mbalan ɗe lop ani ka zhin, sa kan gon asa zak gon.
41 Modli ɗe lop a nima nakti hwo ten hwo, sa kan gon asa zak gon.
42 <<Ten nak gwisi kan, daman na kang gaa nak ɗe bakaa yis cin gwe Bagaa gwakan a pal dani wu sowu.
43 Ama yisi ɗe, ai ba boo a yisan ka sa'i gwe mukal a tul wugo, ta zakini a yembal kanti so, a bata zaki a mukali tet ka lubii so.
44 Nak gwisi kan, kii mago daman na kang gaa ko a gasi, nak ɗe Yen ga Mbalan a tul ka sa'i gwe bakaa zi ɗe ta tul wu sowu.

Zhel man palti gem suk man lashi palti gem

45 <<Wok ɗe zhel man palti gem, man bolkan yisti wul, gwe bagaa gwas a zak zhel jwas ka ang gwasi ɗe tas balsi wul ga nguki ka sa'i ngukti wul gwi?
46 Man albarka kaɗe zhel gwe bagaa gwas a pali ata mbit ten palti ilgwe ta zit wu.
47 Gem amik ka hwikii ge, ta pallat ɗe bacina ten mas wul gwasi.
48 Ama kume ɗe zheli wo man ngalci kawu ta dlam ka mbadl gwas ɗe, <Bagaa gi a pal bale so,>
49 yek ta nda bot ɗa zhel yilkeni jwasi yek ta njel ngukti wul ata nama tlatdli suk man tlati-tlati.
50 Bagaa ga zheli a pal ten cin gwe bata zi ɗe ta pal dani sowu, ka sa'i gwe bata yisi sowu.
51 Bagaami a palit byas boti ata nolti suk man palti riya, kali kan ta kuli ta as ang bi.

25

Cingalti gaba na mil modli ɗe kult

1 <<Ka sa'isi wo guu ga Nya a ni nak mil modli ɗe kult jwe sa yem pitila jwasan tas sa batti ga yen kos wu.
2 De namtan kasi wo kadlan kan, a ɗe namtam wo botli.
3 Ka sa'i gwe kadlami ju ba kan pitilla jwasan go yek basa kan mil gwe sa mbali ka pitile wu ang so.
4 Ama man botlkan jo yek sa kan mili ɗanka buntan mil jwasan ka, ɗe sa ba kan pitila jwasan wu.
5 Yek ba yen kosi tul bale so, yek mas mil modlisi njel pat gengaɗi hal yek sa yembal ka mas jwasan.
6 <<De te ka dlo gas ka ka bal go, yek sa kum shele ɗe, <Yen kosi ka bal wu, lan teɗi tak mbiti.>
7 <<Yek mil modlisi tlinya mas jwasan yek sa njel lakanti pitila jwasan.
8 Yek kadlami ju wul man botlkan ju ɗe, <Nak besini mil jwakan ne, pitila jinan nama mashkan.>
9 <<Yek sa wulsi ɗe, <Wowo, mili a kumini sukkii so. Kaa sak wul gwakan tet mal man wulti kawu a mani.>
10 <<De sa sa wulti mili wugo yek yen kosi mbuk lu. Yek majwe ta mbisi na shiri wu te ka lu biki sukti, yek paa sa le dlabii ka.
11 <<Ka kaali wo yek kadlan mil modli ju pali, yek sa wuli ɗe, <Bagaa, Bagaa, nak bulini dlabii ka!>
12 <<Ama yek ta wulsi ɗe, <Gem, amik ka hwikii ge, a yiskii so.>
13 <<Ten nak gwisi, se tak daman na kang gaa, nak ɗe bakaa yis cimi sogo sa'isi sowu.

Mbokti ang ten palti gem

14 <<Nak gwisi kan, guu ga Nya wo nak malgwe a pi tafiya yek ta mbe zhel jwasi, yek ta zak wul ang gwas ka ang jwasan wu kan.
15 Yek ta hwulisi wulpi zinariya. Ta bal gon gwasan ngura zinariya ɗe namtam, ta bal gon ngura zinariya ɗe lop, yek pa ta bal gon ngura zinariya ɗe nam. Ta balsi nak gwisi, ko wokko ten ndalti gwasi yek pa zigaa.
16 Yek malgwe ta balti wulpi ngura zinariya ɗe namtam wu kan gwas wu, yek ta ngusi wulti wul ka na nali

hal yek ta mbi wulpi ngura zinariya ɗe namtam dani.
17 Nu kaŋ malgwe ta balti ngura ɗe lop wu pali, ti mago yek ta mbi mbalti wulpi zinariya ngura ɗe lop dani.
18 Ama yek malgwe kan wulpi ngura zinariya ɗe naŋ wu lak ɗuk shu ka atli, yek ta hwundal wulpi ga ba boo gwas ka a giɓi.
19 <<Pal tlal multi wugo yek ba boo ga zhel jwisi pali tas dlaŋ wulpi suksi.
20 Yek zhel gwe kan wulpi ngura zinariya ɗe namtan wu te malti yek ta balti zinariya jon ɗe ngura namtan ɗa, yek ta hwit ɗe, <Ba boo gini, ka balaŋ wulpi ngura zinariya ɗe namtan. Ama yekgu a mbi ɗe ngura namtan dani wi.>
21 <<Yek ba boo gwas wulti ɗe, <Madalla, hwa zhel maŋ palti gem, ka pal gem ten wul njet, ningo ba pallak ɗe bagaa ga wul wonti. Te sut malaŋni tak tla tami mbadl ga ba boo gwa!>
22 <<Yek zhel gwe kan wulpi ngura zinariya ɗe lop wu te malti, yek ta balti zinariya jon ngura ɗe lop ɗa, yek ta hwit ɗe, <Ba boo gini, ka balaŋ wulpi ngura zinariya ɗe lop. Ama yekgu a mbi ngura ɗe lop dani wi.>
23 <<Yek ba boo gwas wulti ɗe, <Madalla, hwa zhel, maŋ palti gem, ka pal gem ten wul njet, ningo ba pallak ɗe bagaa ga wul wonti. Te sut malaŋni tak tla tami mbadl ga ba boo gwa!>
24 <<Yek malgwe kan wulpi ngura zinariya ɗe naŋ wu tuli. Yek ta dlaŋ ɗe, <Ba boo, a yisi ɗe ki wo wundal malgwe ba mbalaŋ a yis gaa gwas sowu kaŋ, a ka wotl zhin ka lu gwe baka ɓak sowu, a ki wo maŋ lamti wul ga ten koo lu kaŋ.
25 Nak gwisi ka laki yek ɓanti cinni yek a sak ɗuk shu ka atli, yek a hwundal ngura zinariya gwa ka a giɓi. Ningo kan il gwa.>
26 <<Yek ba boo gwas wulti ɗe, <Ki wo byas zhel maŋ lakal! Ashe ka yisi ɗe ami wo a wotl zhin ka lu gwe ba ɓak sowu, a mo wul ka lu gwe ba cat wundal so gwa?
27 Ai da ka lakini nini wulpi gi ka banki, kangwe ɗe ba pal wugo a mbi mbalti ten gaami wu.>
28 <<Yek ba boomi wuli ɗe, <Kamaŋ wulpi ɗaka ang gwas ka, tak balaŋ maŋ ngura ɗe kutl wu.
29 Ten ɗe mas malgwe ilgon niɗɗa go sa mbaliti tas mbi nal. Ama malgwe ilgon niɗɗa sowu go, nak ilgwe niɗɗa wu mago sa kamit ɗa ang ka.
30 Ningo lakaŋ zhel ga ten koo lu wu, te ka duu daŋshal ka. Aduk kaŋ ta kuli ata as ang bi.>

Kisti gaɓa ten cin ga ayo

31 <<Sa'i gwe yen ga mbalaŋ a tul ka nalti gwasi suk mas mil shinti ji Nya wu, ta daŋ ka gobdlan guu gwas maŋ nalti.
32 Sa moo mas mbalaŋ ji dii atl a cina gwasi, ta hwulsi kak-kak nak kangwe a maŋ kyo hwul mbala suk mal wu.
33 Ta wut mbale tu ten ang shinti, ata wut mali tu ten ang yali gwasi.
34 <<Apaa guumi wul majwe sa ni tu ten ang shinti gwas wu ɗe, <Laŋ teɗi, kii ɗe Aba palikii albarka wu! Kamaŋ guu gwe sa shiryekii tun basa ɓo pal dii atl sowu.
35 Ten ɗe kuzaŋ tloni yek kaa balaŋ ilga nguki, a kalkaze tloni yek kaa balaŋ ze yek a tla, a ni ɗe maŋdaki yek kaa kamaŋ ka lubii gwakaŋ,
36 ɗe lukal ni ɗa sowu yek kaa balaŋ lukal, a pal cwo yek kaa gaɓeni, ani ga le ka yek kaa sa yenti gini.>
37 <<Apaa maŋ palti wul ndakce ballit ɗe, <Bagaa, a gasi kaŋ ma yenki a kuzaŋ naŋa tlot gwa yek ma balki ilga nguki, sogo a kalkaze naŋa tlot gwa yek ma balki ze yek ka tla gwi?
38 A agasi kaŋ ma yenki aka ni ɗe maŋdaki yek ma kanki ka lubii gaŋaŋ, sogo a ba lukal nik ɗa so yek ma balki lukal gwi?
39 A gasi kaŋ ma yenki aka naŋa cwo sogo ga le ka yek ma sak yenki gwi?>

40 <<Guumi a ballisi ɗe, <Gem amik
ka hwiki ge, naḵ ɗe kaa̱ paḷi naḵ mil
yilkeni ji jee go, ami kaṇ kaa̱ paḷini.>
41 <<Apaa guumi wul majwe sa̱ ni
tu ten ang yali gwas wu ɗe, <Tli ɗa̱
malaṇ ka, kii ɗe bi nikii gaa wu, te
teka̱ buu wutu gwe ba̱ a mbaṣhdli
sowu gwe sa̱ paḷi sheɗan suk mil
shinti jwas ju.
42 Ten ɗe kuzaṇ tloni yek baḵaa̱
baḷaṇ ilga̱ nguki so, a kaḷkaze tloni
yek baḵaa̱ baḷaṇ ze yek a tla so,
43 a ni ɗe maṇdaḵi yek baḵaa̱
kamaṇ ka̱ lubii gwakaṇ so, ɗe lukaḷ
ni ɗa̱ sowu yek baḵaa̱ baḷaṇ lukaḷ so,
a paḷ cwo yek baḵaa̱ kula so, ani ka̱
lu leti ka yek baḵaa̱ sak yenaṇ so.>
44 <<Si mago, sa ballit ɗe, <Bagaa,
a gasi kaṇ ma̱ yenki a kuzaṇ naṃa
tlot gwa yek baṃa̱ baḷki ilga̱ nguki
so, sogo a kaḷkaze naṃa tlot gwa yek
baṃa̱ baḷki ze yek ka̱ tla so, sogo aka̱
ni ɗe maṇdaḵi yek baṃa̱ kanki ka̱
lubii gaṇaṇ so, sogo a ba̱ lukaḷ nik ɗa̱
so yek baṃa̱ baḷki lukaḷ so, sogo aka̱
naṃa cwo sogo aka̱ ni ga̱ le ka yek
baṃa̱ sak yenki so gwi?>
45 <<Apaa ta̱ ballisi ɗe, <Gem amik
ka hwiki ge, naḵ ɗe kaa̱ nge paḷti naḵ
mil yilkeni ji jee wu, ami kaṇ kaa̱ nge
paḷti.>
46 <<Ma̱ jimi a te ka̱ bal bomti gwe
ba̱ pakti niɗɗa̱ sowu, a maṇ paḷti
wul ndakce te ka̱ daṃti gwe a paki
sowu.>>

26

Bacina ji maṇ Yehuda dlaḷli gaḃa ɗe taṣ tlo Yesu ka

1 De Yesu pak dlaṃti mas gaḃa jimi
wu, yek ta̱ wul mil lishti jwas ɗe,
2 <<Kaa̱ yisi ɗe biki ɗakciti wo
multi ɗe lop ka̱ ɓali, asa baḷ Yen ga̱
Mbalaṇ taṣ pakti ten gudaḷ yencin.>>
3 Yek kiɗi maṇ Paṛis suk bacina ji
mbalaṇ mogaa ka̱ lubii ga̱ bali ga̱
maṇ paḷti wul ka̱ biimi gwe asa̱ mbet
ɗe Kayapas wu,
4 yek sa̱ dlaḷli gaḃa ten kangwe sa
pi asa̱ dop Yesu asa̱ tlot ka mbukli
wu.
5 Ama yek sa̱ wuli ɗe, <<Ba̱ ɗe
ka̱ sa'i biki so, sogo mbalaṇ a tlil
dlanti.>>

Sa̱ tuksi Yesu mil maṇ taṃi wusaṇ a Betani

6 To a Yesu ni ka̱ baṇ Betani ka̱ lubii
ga̱ maḷgwe asa̱ mbet ɗe Siman maṇ
gita wu,
7 yek kili gon tul malti na̱ buntaṇ
mili gwe sa̱ paḷi na̱ ye onis wu,
buntaṃi ni ga̱ njikmi na̱ mil maṇ
taṃi wusaṇ maṇ wulpi i'e. De Yesu
ɓa nguk wul wu, yek ta̱ shotit mili sut
ten gaa.
8 Ama ɗe mil lishti jwas yeni nu
wugo yek mbadl lilisi yek sa̱ wul
yilkeni jwasaṇ ɗe, <<Ai, go lilti wul
ka kaṇ.
9 Ten ɗe sa wullaṇ mil gaṇ ka̱ go, ai
sa mbi bal wulpi asa̱ hwuli maṇ laṣhi
wul.>>
10 Naḵ ɗe Yesu yis ilgwe sa̱ naṃa
dlaṃti wu, yek ta̱ wulsi ɗe, <<Yek laki
ɗe kaa̱ naṃa hwotti ga̱ kili gaṇ ye? Ai
hwa wul kaṇ ta̱ paḷini.
11 Maṇ laṣhi wul ni ɗa malkii ko a
gasi, ama ami wo ko a gasi kaṇ bani
sukkii so.
12 Mil gaṇ ɗe ta̱ shoti gaa wu,
shiryat kaṇ ta̱ shirya dli gini ten ɗe
taṣ lebaṇni.
13 Gem amik ka hwikii ge, mas lu
gwe sa lak icin ga̱ taṃi gaḃa gaṇ ten
dii atl go se sa̱ dlaṃ ilgwe kili gaṇ
paḷi wu ten bi daamti gwasi.>>

Yehuda baḷ bi ga̱ Yesu

14 Yek gon ka̱ mil shinti ɗe kutl
cet lop ju, gwe asa̱ mbet ɗe Yehuda
Iskariyoti wu li mal kiɗi maṇ Paṛis,
15 yek ta̱ ngemsi ɗe, <<Kume a
baḷkii ti go yek kaa baḷaṇ ye?>> Yek
sa̱ baḷti wulpi hwol gaḷla ɗe kutl ɗe
mekan.
16 Tun tet ka̱ sa'i gwisi yek ta̱ njel
ngot tantu gwe ta koɓi taṣ baḷsi Yesu
wu.

Yesu nguk wul ga̱ Biki Ɗakciti suk mil lishti jwasi

17 Ten cin na ɗe naṃ ga̱ Motgaa
Burodi Maṇ Laṣhi Yis, yek mil lishtisi
tul mal Yesu yek sa̱ wulti ɗe, <<A ako

kaŋ ka lami ɗe taŋ shiryek ngukti wul Biki Ɗakcitisi ko?>>
18 Yek ta ballisi ɗe, <<Te ka baŋ mal maŋgon akaa wulti ɗe, <Maŋ lishti dlaŋ ɗe, sa'i gwas ɓal njaa. Ta nguk wul Biki Ɗakciti suk mil lishti jwas a lubii ɗakka.> >>
19 Yek mil lishtisi paŋli naŋk gwe Yesu zisi wu, yek sa sak shiryesi ilga nguki ga Biki Ɗakcitisi.
20 Ɗe sukti ka ɓal ɗe nguktisi ka ɓal wu, yek Yesu daŋm na zhila suk mil lishti ɗe kutl cet lop ju taŋs nguki.
21 Sa naŋma ngukti wuli nugo yek ta wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, ɗe naŋm tet ka kii a baŋl bi gini.>>
22 Yek ili hwotsi i'e, yek sa ngusit wulti ɗe, <<Ko ami kaŋ, Bagaa?>>
23 Yek ta ballisi ɗe, <<Maŋlgwe naŋma sulti ang suk ami ka gal wu kaŋɗe maŋ baŋlti bi gini.
24 Yen ga Mbalaŋ a maŋshi naŋk kangwe sa lish gaɓa tenti wu, ama maŋlgwe a baŋl bi gwas wu daŋm ɗe wul cit gonti wi! Sa zaŋt so mago, da a maniti.>>
25 Yek Yehuda, maŋlgwe baŋl bi gwas wu dlaŋm ɗe, <<Maŋ Lishti, ko ami kaŋ? >> Yek Yesu ndaŋkit ɗe, <<Ka dlaŋm na bi gwa wi ɗe ki kaŋ.>>
26 Asa naŋma ngukti nu wu yek ta kan burodi yek ta pi godiya Nya yek ta cac-cali, yek ta baŋl mil lishti jwasi yek ta wulsi ɗe, <<Kamaŋnni taŋk ngukaŋnni. Gaŋ go tlu dli gi kaŋ.>>
27 Yek ta kan yen mbuke yek ta pi godiya Nya yek ta takisi yek ta wule, <<Tlani mas jwaskaŋ.
28 Gaŋ go hwulan gi kaŋ, gwe yek ɗe pyal dlaŋllaŋt gaɓa wu. Hwulan gwe sa shoti ten ɗe ta mbalaŋ wonti mbi taasti byas wul jwasaŋ ka ɗa wu.
29 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten ge ba po tla ze inabi so se gas gwe ba tla pyal zesi gon sukkii ka guu ga Aba gi wu.>>
30 Ɗe Yesu suk mil lishti jwas wul koo wu, yek sa yili, yek sa to ten Zaŋdaŋl Tlaŋdaŋl Zetun.

Biturus a nge yisti ga Yesu

31 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Kaa aɓi mas jwakaŋ akaa zakaŋ ka gas ge, ten bi ilgwe a pi na ami wu. Naŋk gwe ni ga lishi ɗe,
<< <Ba ɓo maŋ kyoɓi,
a tunga mbaŋla jwas cat ka.>
32 Ama kume a pal kaami wugo, ba li Galili cina ɗaakii.>>
33 Yek Biturus wulti ɗe, <<Ko taŋs ap ka mas jwasaŋ ten bi ga ilgwe a mbik wu mago, ami wo ba ap so.>>
34 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gem amik hwik ge, ka nge yisti gini asaŋmi ɗe mekan ka gas gaŋ a paa gunda kol nda lakti yal.>>
35 Yek Biturus dlaŋm ɗe, <<Ko ta maŋshkaŋ kaŋ ba maŋsh sukki, ba nge yisti gwa so.>> Yek mas mil lishtisi dlaŋm naŋk gwas wu pak.

Yesu ngem Nya a Gesaŋmani

36 Yek paa Yesu suk mil shinti jwas li ka lu gwe asa mbe ɗe Getsaŋmani wu, gwe yek ɗe lu cetti mil Zetun wu. Yek ta wulsi ɗe, <<Daŋmaŋ aɗe ami wo ba tok ngem Nya to du.>>
37 Yek ta kan Biturus suk mil ɗe lop ji Zabadi ju, kaa Yakubu suk Yohana, yek ta njel paŋlti duu tuki yek ta hwotdli i'e.
38 Yek ta wulsi ɗe, <<Duu tuk gwe ni ka mbadl gi wu a man tlot gini. Daŋmaŋ aɗe suk ami, baŋk ndemaŋ yembaŋl so.>>
39 Yek ta nak ɗam ɗa malsi ka njet, yek ta ngus atli yek ta ngem Nya. Yek ta wule, <<Aba gini, kume ɗe maŋ paŋt ka wu, kami mbuka bomti gaŋ ka. Ko ɗe ba ɗe ilgwe a lami wu kaŋ a paŋli sowu, ama ta paŋl ilgwe ka lami wu.>>
40 Yek ta pal tet mal mil lishtisi yek ta mbisi ten ndet yembaŋl. Yek ta ngem Biturus ɗe <<Ashe kaa manaŋ daŋmti kaami suk ami ko ta ga sa'i ɗe naŋm sa?>>
41 Yek ta wulsi ɗe, <<Daŋmti kaami taŋk gaɓa suk Nya, kangwe kaa te ka cingaŋlti so wu. Shishi lami ama dli gwakaŋ ka ndaŋl so.>>
42 Yek ta pal to ka asaŋmi na lop yek ta gaɓa suk Nya yek ta wule, <<Aba gini, kume ni ngetli ɗe ta tla mbuka bomti gaŋ wu. To, ta ilgwe ka lami wu pi.>>

43 De ta po pal tet wu, yek ta mbisi
ten ndet yembali ɗa, nak ɗe gwel
jwasan njikan ka na yembal wu.
44 Yek ta zaksi kali, yek ta po pal te
ka asami na mekan yek ta gaɓa suk
Nya yek ta kaɓal gaɓa gwe ta dlam
tet wu ɗa.
45 Yek paa ta pal te mal mil lishtisi
ka yek ta hwisi ɗe, <<Hal ninge kaa
yima ndet yembal akaa nama shukti
ya? To, ningo sa'isi pi wi, sa tak Yen
ga Mbalan ka ang ga man palti byas
wul.
46 Tlannya, tan zangaa! Man balti
bi gi ka ɓal tet wu!>>

Sa dop Yesu

47 Ta nisi ma gaɓa nugo yek
Yehuda, gon ka man kopti jwas ɗe
kutl cet lop ju mbuk lu tet malsi.
Yehude tul suk wonti mbalan man
kiɗi puka, suk sanda ɗan ang jwasan
ka. Majwe kiɗi man Paris suk bacina
ji mbalan ka shinsi tet wu.
48 To, man balti bisi dlalli lal
suksi ten ɗe, <<Malgwe a njop bi
gi ten kalkang gwas wu kaɗe mali!
Doɓanti.>>
49 Yehuda nama mbukti lu, yek ta
lak ngip Yesu te dlo ka yek ta wulti
ɗe, <<Sallama gwa, Man Lishti! >>
Yek pa ta njop bi gwas ten kalkang
gwasi.
50 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yelan gini,
pal ilgwe tullak wu.>>

Yek wonti mbalan ɗam teɗi, yek sa
dop Yesu yek sa ngipti.
51 Sa yeni nu wugo, yek gon ka
mbalan jwe sa ni suk Yesu wu, yilli
bal puka. Yek ta wotl zhel ga bal man
Paris te kang ka, yek ta kotlit kang
ka.
52 Yek Yesu wulti ɗe, <<Palli bal
puka gwa ka kaptami, nak ɗe mas
malgwe kan bal puka go, bal puka ka
tlot wu.
53 Kaa daman gwa we ba lami go
ba gaɓa suk Aba gini ata zi-ang, ata
shini lu na mil shinti jwas wonti man
motgaa ga man hapti dlo ɗe kutl cet
lop sa?
54 Ama ɗa ni kan a njikan ilgwe
gaɓa ga Nya dlam ɗe ngetli kan ta pi
wu gwi?>>
55 Ka sa'i gwisi wo yek Yesu wul
wonti mbalami ɗe, <<Kaa li tet na
kiɗi puka suk sanda tak doɓanni
nini, man ɓatti tantu kaɗe ami a?
A dam na zhila ko gasi gwik-gwi
ka lubii ga Nya, yek a mboki ang
mbalan ten gaɓa ga Nya ama yek
bakaa doɓan so.
56 Ama mas wul jin pi, ten ɗe
ta lishti ji man dlamti gaɓa ji Nya
njikan ɗa.>> Na kumti nak gwisi yek
mil lishti jwas zakti yek sa ap ka.

Sa tala Yesu bal dlaboo sanhiridin

57 Yek majwe dop Yesu ju talat mal
Kayapas, bacina ga man Paris, ka li
kan man yisti Mbat Gaɓa ga Musa
suk kiɗi ji mbalan mogaa.
58 Ama yek Biturus ngusi kopti
gwasan tet dlenti, hal yek ta lak
mbuki ka dii boo lubii ga bacina ga
man palti wul ga lubii ga Nyami. Yek
ta dam atl mal man ɓatti lubii ga Nya
tas yen ilgwe a pi wu.
59 Yek man Paris suk man damti
dlaboo Sanhidirin ngusi ngot lal gwe
sa sheli Yesu gaa tas man tlot gwas
ɗa.
60 Ama yek basa mbi ilgwe sa man
dlamti wu so, ko ɗe mbalan wonti
shelit lal gaa wu.

Ka kaali yek mbalan ɗe lop lak yil
toɗi
61 yek sa wule, <<Malgan dlam ɗe,
<Ba man jekti lubii ga Nya ka, a kin
lisi ten multi ɗe mekan.> >>
62 Yek bacina ga man Paris tlinya
yek ta wul Yesu ɗe, <<Ka manan
ballat ilgon sa? A sheda jin ɗe sa
nama dlamti tenki wu pa?>>
63 Ama yek Yesu dam mbetlak.

Yek bacina ga man Paris wulti ɗe,
<<A mok na shin ga Nya man mbadli.
Dlamini, kik ɗe Almasihu yen ga Nya
ma?>>
64 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yii, nu kan.
Ama amik ka hwikii ge, ndok ase kaa
yen Yen ga Mbalan ta dam ten kat
ang shinti ga Nya Man Ikosi ten tulti
ka kaluntun ka dlo nya.>>

65 Yek bacina ga maŋ Parismi kesh
lukal jwas ka na lilti mbadli, yek ta
wule, <<Kaa kum gaɓa cutgaa suk
Nya gwe ta dlam wu wi! Sheda yek
ma yima ɓatti ye? Ningo kaa kum
gaɓa cutgaa suk Nya tet bi gwas wi.
66 Yek ɗe daamti gwakaŋ a dani ye?
>>
Yek sa ballit ɗe, <<Mbun ɗe ta tlot
ka.>>
67 Yek sa bazet ɓakaŋ ten cina gwel,
yek sa ɓok-ɓoti, yek jon jwasaŋ ɓet
kalkang,
68 asa nama wulti ɗe, <<Bo hwini
gaɓa ga Nya ɗe kume kik ɗe Al-
masihu wu, dlamini malgwe ɓok
wu?>>

Biturus nge yisti ga Yesu

69 Ka sa'i gwisi wo a Biturus ni
na zhila ka gip boomi nugo, yek ɗe
nam ka mil modli jwe asa pal wul ka
lubiimi wu li malti, yek ta wulti ɗe,
<<Ki mago suk Yesu maŋ Galili wu
kaŋ ka ni.>>
70 Yek Biturus nge yisti ga Yesu a
cina ɗa mas jwasaŋ ka, yek ta wule,
<<Ami wo a yis gaɓa gwe ka nama
dlamti wu so.>>
71 Yek ta yil to dlaboo ka, yek
yen kili gon po yenti ɗa, yek ta wul
majwe ni kali wu ɗe, <<Malgaŋ ni
suk Yesu ba Nazarat.>>
72 Yek Biturus po nge yisti ɗa, hal
yek ta mo gaɓa na Nya, yek ta wule,
<<Ami wo a yis mali so!>>
73 Po lam danti wugo, yek majwe
nama dlalti kali wu li mal Biturus,
yek sa wulti ɗe, <<Ki mago gon
gwasaŋ kaŋ. Kangwe aka gaɓa wu
ɓulik gal ɗa gaa ka wi.>>
74 Yek Biturus njeli palti bi gaa gaa
gwasi, ata nama mot gaɓa na Nya ten
wulti ɗe, <<A yis mali so!>>

Ta nama dlamti nugo yek gunda
kol lak yal.
75 Yek Biturus daam gaɓa gwe Yesu
hwit wu, <<Ka nge yisti gini asami
ɗe mekan a paa gunda kol nda lakti
yal.>> Yek Biturus yil deɓal yek ta kul
i'e.

27

Sa tala Yesu a cina ga Bilatus gobna

1 Lu tlo wugo, yek kiɗi maŋ Paris
suk bacina ga mbalaŋ dlalli gaɓa ɗe
tas tlo Yesu ka.
2 Yek sa ɓalti ka, yek sa yillat deɓal
yek sa talat mal Bilatus gobna.

Yehuda tlo gaa gwasi

3 De Yehuda ɗe tik bal bi gwas wu
yeni ɗe sa dlalli gaɓa ɗe sa tlo Yesu
kawu, yek ta pal duu tuk na gaa
gwasi. Yek ta pal tet mal kiɗi maŋ
Paris suk bacina ga mbalami, yek ta
pallisi wulpi hwol galla ɗe kutl ɗe
mekami.
4 Yek ta wulsi ɗe, <<A pal byas wul
wi, a bal bi ga malgwe bata pal byas
ilgon sowu ten ɗe ta tlot ka.>>
Yek sa ballit ɗe, <<Yek ɗe biki
ganaŋ ye? Go ai ki kaŋ hwotki.>>
5 Yek Yehuda shot wulpi ka ka lubii
ga Nyami yek ta zak luisi. Yek ta
zigaa yek ta sak lak zaa yal yek ta tlo
gaa gwasi.
6 Yek kiɗi maŋ Paris yem wulpi,
yek sa wule, <<Mbun ɗe taŋ wuttaŋ
wulpi gaŋ ka lu mot wulpi ga lubii
ga Nya so, nak ɗe wulpi hwulan ka
wu.>>
7 Yek sa moo bi gwasaŋ yek sa
dlalli gaɓa a dani, yek sa wul lu ga
maŋ kinti cikɗa na wulpi, ten ɗe tas
ngusi lepti ji mandaki kali.
8 Ten nak gwisi ka laki asa mbe lu
gwisi ɗe Lu Hwulan hal cin ga ase.
9 Na nu kaŋ gaɓa gwe Irimiya maŋ
dlamti gaɓa Nya dlam wu njikaŋ.
Gaɓa gwe wule, <<Yek sa kan wulpi
hwol galla ɗe kutl ɗe mekan, wulpi
gwe maŋ Yisiraila pal gam gwas ɗa
wu,
10 yek sa wul lu ga maŋ kinti cikɗa
na nali nak gwe Nya dlalli ɗe ta pi
tenaŋ wu.>>

Bilatus gobna ngem Yesu

11 To, ka sa'i gwe Yesu ni cina
ga gobna wu, yek gobne ngemti ɗe,
<<Kik ɗe guu ga maŋ Yehuda nwa?
>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Yii, nu kaŋ
ni.>>

12 Ama sa'i gwe kiɗi maɲ Paɾis suk
bacina ji mbalaɲ dlaɱit byas wul gaa
go, yek baˌ Yesu wule ilgon so.
13 Yek Bilatus ngemti ɗe, <<Kaˌ
kumaɲ byas wul jwe saˌ zik gaa wu
sa?>>
14 Ama yek baˌ Yesu ballit ɗe ilgon
so, yek ili ci ɓanti gobne i'e.

Bilatus kis gaɓa ɗe taˌ tlo Yesu ka

15 To, kaˌ sa'i Biki Ɗakcitisi wo,
gobna ku naˌ ɓulti maɭ gaˌ le ka ɗe
naɱ gwe mbalaɲ botli wu wi.
16 Kaˌ sa'i gwisi wo a maɭ gaˌ le ka
gon gwe mbalaɲ yisti i'e wu ni ang,
maɭgwe asa mbet ɗe Barabas wu.
17 Ɗe mbalaɱi mogaa wu, yek Bi-
latus ngemsi ɗe, <<Gwik kaa lami ɗe
ta zakti gwi, Barabas a, sogo Yesu ɗe
asaˌ mbet Almasihu wu?>>
18 Naɭk ɗe Bilastus yisi ɗe dakaɭti kaˌ
laki yek saˌ tulli Yesu a malti wu.
19 A Bilastus ni gaˌ daɱi naˌ zhila
ten gobdlan kisti gaɓa nugo yek kili
gwas shinlu ɗe taʂ wulti ɗe, <<Yil
ɗaɭkaˌ tantu gaˌ maɭ wu ɗe baɮaˌ paɭ
byas ilgon sowu ka, naɭk ɗe a ci kaˌ dli
i'e naˌ tlunkaɮ tenti wu.>>
20 Ama yek kiɗi maɲ Paɾis suk
bacina ji mbalaɲ cok mbalaɱi ɗe taʂ
wule ɗe taʂ zak Barabas taʂ tlo Yesu
ka.
21 Yek gobne ngemsi ɗe, <<Gwik
kaa lami ɗe ta zakikii ti kaˌ mbalaɲ
ɗe loɓi jwi?>>
Yek saˌ ballit ɗe, <<Barabas,>>
22 Yek Bilatus ngemsi ɗe, <<A yek
ba paɭi naˌ Yesu ɗe asaˌ mbet ɗe Al-
masihu wu ye?>>
Yek saˌ ballit ɗe, <<Ɓakti ka ten
gudaɭ yencin!>>
23 Yek taˌ ngemsi ɗe, <<Ten ɗe yek
ke? Byas wul yek taˌ paɭi ye?>>
Ama yek saˌ mbaɭ yal gwasaɲ ten
wulti to nya kaɗe, <<Ɓakti ka ten
gudaɭ yencin!>>
24 Bilatus yeni ɗe ta man paɭti ilgon
dani so, a yekgu mbalaɱi ɓa lam tlilti
dlanti wu, yek taˌ kan ze yek taˌ pol
ang gwas ka ten yenti gaˌ gwel gaˌ
mbalaɱi ataˌ naɱa dlaɱti ɗe, <<Ami
wo ze gi ni kaˌ alhaki gaˌ hwulan gaˌ
maɲ laʂhi paɭti byas wul gaɲ so, go
ze gwakaɲ kaɲ.>>
25 Yek mas mbalaɱi ballit ɗe,
<<Haɲ taˌ alhaki gaˌ hwulan gwas ni
ten gaa gaɲaɲ mi suk mil jinaɲ.>>
26 Yek taˌ zakisi Barabas. Yek taˌ laki
yek saˌ ɓo Yesu, yek paa taˌ baɭsiti ɗe
taʂ ɓakti ka ten gudaɭ yencin.

Maɲ wuli Yesu gaɓa mbulti

27 Kaal naɭk gwisi, yek maɲ hapti
dlomi ji gobna taɭa Yesu kaˌ pada gaˌ
gobne, yek saˌ mwet motgaa ji maɲ
hapti dlo gaˌ atli gaa.
28 Yek saˌ ndusit wul ɗaˌ ten dli ka
yek saˌ lakit zil lukaɭ gon wundaɭi ji
guu,
29 yek saˌ paɭ tagiya guu gon naˌ ili
yek saˌ kinit gaa, yek saˌ lakit sanda kaˌ
ang shinti gwasi, yek saˌ ngusi ngusti
a cina gwasi asaˌ nitma wulti gaɓa
mbulti ɗe, <<Naˌ nalti gwa, guu gaˌ
maɲ Yehuda!>>
30 Yek saˌ baʐet ɓakaɲ, yek saˌ kan
sande yek saˌ ngusit ɓot gaa ɗa.
31 Ɗe saˌ wulit gaɓa mbultisi paki
wu, yek saˌ ndusit zil lukaɭi ka, yek
saˌ lakit lukaɭ gwas lisi. Yek saˌ zigaa
sukti ten ɗe sa sak ɓakti ka ten gudaɭ
yencin.

Saˌ Ɓak Yesu ka ten gudaɭ yencin

32 Saˌ naɱa zaɮgaa nugo yek saˌ mo
suk maɲ Sayirin gon, maɭgwe asaˌ
mbet ɗe Siman wu, yek saˌ zit ngetli
ɗe taʂ kan gudaɭ yencin gwe sa ɓak
Yesu ka a dani wu.
33 Yek saˌ mbuki kaɭu gwe asaˌ mbe
ɗe Golgota, gwe yek ɗe Is Gaa wu.
34 Yek saˌ baɭ Yesu ze inabi gaˌ kutltli
suk yoki ilgon ɗe taʂ tla, ama taˌ lami
ɗe taˌ kum yokit ɗu go yek taˌ nge tlati.
35 Ɗe saˌ ɓakti ka ten gudaɭ yencin
wu, yek saˌ lak guria ten ɗe taʂ hwul
lukaɭ gwas ɗa.
36 Kaˌ kaali wo, yek saˌ daɱ naˌ zhila
kaɭi yek saˌ ngusi ɓaɮti gwasi.
37 Yek saˌ zi lishti gwe dlaɱ byas
ilgwe taˌ paɭi wu dap ten gaa gwasi,
gwe saˌ lishi ɗe: GAɲ GO TIK Ɗ E
YESU, GUU GAˌ MAɲ YEHUDA.
38 Yek saˌ ɓak mukaɭ maɲ ɓaɮti
tantu ɗe lop jon ka ten gudaɭ yencin

sukti, gon wo ten kat ang shinti a gon wo ten kat ang yali gwasi.
39 Yek man kopti tu kali ngusit wulti gaɓa mbulti asa nama wotlti gaa jwasan,
40 yek sa ngusi wulti ɗe, <<Ki ɗe ka dlam ɗe ka jek lubii ga Nya ka aka kin lisi ka multi ɗe mekan wu! Kis gaa gwa la! Kume ki wo yen ga Nya ke ki wu, yil sut ɗa ten gudal yencimi ka la!>>
41 Nak gwisi kan kiɗi man Paris suk man yisti mbat gaɓa ga Musa suk bacina ji mbalan wulit gaɓa mbulti.
42 Yek sa wuli ɗe, <<Ta kis naa mbalan, ama yek bata kis gaa gwas dani so. Kume ti wo guu ga man Yisiraila ka go tas yil sut ɗa ten gudal yencimi ka la, apaa ma bal gem na ti.
43 Ta ngasti ten Nya, han ta Nyami kisti ninge ɗe tamit ɗa wu, nak ɗe ta dlam ɗe, <Ami wo Yen ga Nya kaɗe ami wu.> >>
44 Nak gwisi kan mukal jwe sa ɓaksi ka ten gudal yencin sukti ju wulit zobi pak.

Mashkan ga Yesu

45 Tun tet ka tlo cin, yek damshal yitla atli ka mas, se nak cin celti ta la sa'i galla ɗe mekan ga ka sukti.
46 Ta la sa'i galla ɗe mekan ga ka sukti go yek Yesu tlil yal gwas nya yek ta wuli ɗe, <<Eloyi, Eloyi, lama sabaktani?>> Ilgwe yek ɗe. <<Nya gini, Nya gini, yek laki yek ka lakan ka ye?>>
47 Majwe ni kali wu kum ilgwe ta dlam wu, wugo yek sa wuli ɗe, <<Ta ɓa mbe Iliya suɗi.>>
48 Yek gon gwasan yem na apti yek ta kan wushgali, yek ta lak ka ze inabi gwe mbayi wu, yek ta ɓak ten sanda yek ta takit ɗe tas tla.
49 Yek naami jwasan wuli ɗe, <<Bo zakanti tan ɓo yeni ni, ko Iliya a suk kisanti.>>
50 Yek Yesu po tlil yal gwas nya ɗa na ndalti, yek paa ta kotl mbadl ka.
51 Yek labule ga lubii ga Nya kesh su tlo ka, kan sut tu nya hal sut tu atli. Yek atl nwuti yek kiɗi ye tat-tatli.
52 Yek gazukɗi ɓu-ɓuli yek mbalan ji botli jwe mash wu wonti pal kaami.
53 Yek sa yil tot ɗaka gazukɗi jwasan ka, ɗe Yesu pal kaami tot ka gazukɗi wu, yek sa li ka ban man cilti ga Nya yek sa ngusi mbok ang ten gaa jwasan mal mbalan wonti.
54 Ka sa'i gwe bal man hapti dlo ga Roma suk majwe sa nama ɓatti gwas wu yen kangwe lu nwuti suk mas wul jwe pi wu wu, yek ɓanti cisi i'e yek sa dlam ɗe, <<Gem, malgan go yen ga Nya kan!>>
55 Ama a wonti modli jon jwe sa kop Yesu tun tet Galili ɗe asa ngusit palti wul wu. Modli jwisi dlal te dlenti ka yek sa ngusi yenti wul jwe nama pat wu.
56 Modli jimi kaɗe kaa Maryam man Magadala, suk Maryam ana ga Yakubu suk Yusupu, suk ana ji mil ji Zabadi ju.

Lepti ga Yesu

57 De sukti pi wugo, yek man wul ang gon man Arimatiya, malgwe shin gwas kaɗe Yusupu wu tuli. Yusupu wo yen lishti ga Yesu kan.
58 Ta li mal Bilatus yek ta ngemti ɗe tas balti hwu dli ga Yesu yek Bilatus laki yek sa balti.
59 Yek Yusupu kan hwuunisi yek ta lak ka zani leni man mbunti,
60 yek ta zat ka pyal gazukɗi gwasi, gwe ta ɗuk ka ye wu. Yek ta jek bal ye gon ten bisi yek paa ta zigaa.
61 Ama ka sa'i gwisi wo akaa Maryam man Magadala, suk Maryami gon wu ni na zhila tu te duk ɗa gazukɗisi ka.

Man ɓatti ga gazukɗi ga Yesu

62 Ten cin gwe kop kaali wu, gwe yek ɗe cin gwe kop kaal ga cin palti shiri wu. Yek kiɗi man Paris suk man yisti Mbat Gaɓa ga Musa mogaa mal Bilatus.
63 Yek sa dlam ɗe, <<Na nalti gwa, ma daam ilgwe man gillat mbalan gan dlam ɗe ta yi kaami wu. Ta wuli ɗe, <Ka kaal ga multi ɗe mekan wo ba pal kaami.>

64 Ten naɬ gwisi kaɲ ningo laki taˌ ɓaɬ gazukɗisi i'e hal se paɬ multi ɗe mekami. Sogo mil lishti jwas a lak mukaɬ hwu gwas ka asaˌ hwi mbalaɲ ɗe taˌ pal kaami wi. Kume pi nu go, gillaɬ gwe sa gilli mbalaɲ kaˌ kaali wu a man gaˌ cine naˌ lilti.>>
65 Yek Bilatus ballisi ɗe, <<Yemaɲ maɲ hapti dlo, taɬ suk ɓataɲ luisi, kan gwe ka man ɓaɬti wu.>>
66 Yek saˌ sak ɓaɬti gazukɗisi ka, yek saˌ ɓo hatimi gaˌ guu ten ye gazukɗisi, yek sa wut maɲ hapti dlo ten ɓaɬti luisi.

28

Palti kaami gaˌ Yesu

1 De gas shukti shige wu, kaˌ bultlwe gaˌ gas lahadi, yek Maryam maɲ Magaɗala suk Maryam gon wu sa yenti gazukɗisi.
2 Yek atl nwuti i'e, ten ɗe yen shinti gaˌ Nya gon yil sut nya. Yek taˌ sak gudaɬ ye gaˌ ten bi gazukɗisi ka, yek taˌ daɲ ten yesi.
3 Yen shinti gaˌ Nyami ngusi cilti naɬ cit bi gaˌ nyaze, a lukaɬ gwas wo hwoli pat naɬ apdaga.
4 Maɲ ɓaɬti gazukɗisi yenti wugo yek ɓanti gwas cisi i'e, hal yek saˌ lok te atl ka naɬ majwe maʂh wu.
5 Yek yen shinti gaˌ Nyami wul modlisi ɗe, <<Baɬ ɓanti so, a yisi ɗe Yesu kaɲ kaaˌ naɲa ngot gwasi gwe saˌ ɓakti ka ten gudaɬ yencin wu.
6 Taɲi aɗe so, taˌ pal kaami wi naɬ gwe taˌ dlaɲ wu. Laɲ teɗi taɬ yenaɲ lu gwe saˌ mullaɬ atl wu.
7 Ningo, laɲ naˌ aniya taɬ sak hwi mil lishti jwas ɗe, <Taˌ pal kaami wi, a ningo ta suikii Galili cina. a Galilisi kaɲ kaa yenti.> A mi wo ilgwe tullaɲ wuggu.>>
8 Yek modlisi zak gazukɗisi ɓa-ɓa a ɓanti naɲa cit gwasaɲ, ama a mbadl jwasaɲ njikaɲ naˌ hwol tuki, yek saˌ yem naˌ apti taʂ sak hwi mil lishti jwasi.
9 Yek Yesu naˌ gaa gwas mo suksi yek taˌ wulisi ɗe, <<Sallama gwakaɲ.>> Yek saˌ ɗam tet malti yek saˌ ngip asaɲ gwasi yek saˌ ngusit atli.
10 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Baˌ ɓanti cikii so. Laɲ ni taɬ sak hwi yilkeni ji ɗe taʂ li Galili, kaɬi kaɲ sa yenaɲni.>>

Maɲ hapti dlo maɲ ɓaɬti gazukɗi dlaɲ ilgwe pi wu

11 A modlisi naɲa zaɬgaa nugo yek jon kaˌ maɲ hapti dlo ju te kaˌ baɲ, yek saˌ dlaɲi kiɗi maɲ Paɾis mas ilgwe pi wu.
12 De kiɗi maɲ Paɾismi suk bacina ji mbalaɲ paɬ daɲti wu, yek saˌ dlaɬli gaɓa yek saˌ baɬ maɲ hapti dlomi bal wulpi,
13 yek saˌ wulsi ɗe, <<Hwi mbalaɲ ɗe, <Mil lishiti jwas kaaˌ sak mukaɬ hwu gwas ka, kaˌ sa'isi wo amaˌ naɲa ndet yembaɬ.>
14 Kume gaɓe mbuki mal gobna go, ma gaɓa sukti kangwe kaa te kaˌ bomti sowu.>>
15 Yek maɲ hapti dlomi kan wulpi, yek saˌ paɬi kangwe saˌ wulsi ɗe taʂ paɬi wu. Gaɓa gwisi kaɲ a maɲ Yehuda dlaɲi, hal cin gaˌ se.

Aiki gwe Yesu zi mil shinti jwas paɬti wu

16 To, yek mil lishti ɗe kutl cet naɲ ju li Galili, yek saˌ to ten Zaɲdaɬ Tlaɲdaɬ gwe taˌ hwisi ɗe taʂ mogaa kaɬi wu.
17 De saˌ yenti wu, yek saˌ ngusit atli. Ama yek jon jwasaɲ tatl mbadl jwasaɲ tenti.
18 Yek Yesu ɗam njaa tet malsi yek taˌ wulsi ɗe, <<Saˌ baɬaɲ mas iko to nya ka suk ten dii atl wi.
19 Ten naɬ gwisi, ningo sak hwi mas mbalaɲ ji dii atl ɗe taʂ koɓaɲni, lakaɲsi taʂ daɲ ɗe mil lishti jini, akaaˌ nisi ma paɬti baptisma naˌ shin gaˌ Aba suk gaˌ Yen suk gaˌ Shishi gaˌ Nya.
20 Akaaˌ nisi ma mbokti ang ɗe taʂ kop wul jwe a zi kii paɬti wu. Yekgu ani sukkii ko agasi hal se cin gwe dii atl a paki wu.>>

Gaɓa maɲ taɱti tumal Lukka

Ndat zhila gaɓa

1 Mbalaɲ wonti lish gaɓa ten ilgwe
pi ka tlo gaɲaɲ wu.
2 Sa lish ilgwe ma kumi mal majwe
yeni na gwel gwasaɲ tet ten ndat
zhile wu, a zhel maɲ dlaɱti gaɓa ga
Nya kaɗe si.
3 Yek laki, ami mago a bodlal gaɓe
i'e wugo, yek a yeni go mbun ɗe
ta lishik kangwe ni wu, maɲ nalti
Tiyopolos,
4 taɡ yisi ɗe ilgwe ka kumi go gem
kaɲ.

Yen shinti ga Nya dlaɱ zat ga Yohana maɲ baptisma

5 Ka gin gwe ɗe Hiridus ni ɗe guu
ka atl ga Yehudiya wu, maɲ Paris
gon, asa mbet ɗe Zakariya, gwe ni
ka mbalaɲ ga Abija bal maɲ daɲti ka
bii ngemti Nya ga cina. Shin ga kili
ga Zakariya kaɗe Alisabatu, ti mago
maɲ gas ga Haruna bal maɲ daɲti ka
bii ngemti Nya ga cina wu.
6 Mas jwasaɲ sa pal hwa daɲti gwe
Nya lami wu, sa kop mbat ga Nya naɡ
kangwe ta lami ta mbalaɲ koɓi wu.
7 A ba mil nisi ɗa so. Naɡ ɗe
Alisabatu wo ba maɲ zat yen kaɗe ti
sowu, a mas jwasaɲ go sa koli wi.
8 Gas gon Zakariya naɱa palti wul
ka lubii ga Nya ɗe cin palti wul
gwasaɲ ka bii ngemti Nyami ballat
tet wu.
9 Naɡ kangwe a maɲ Parismi kul
pali wu. Yek sa botl Zakariya tas te
ka lubii ga Nyami tas kwel turare
maɲ taɱti wusaɲ. Yek ta te giɓi.
10 A mbalaɲ wonti ni deɓal asa
naɱa ngemti Nya ɗe Zakariya naɱa
kwelti turare wu.
11 Ta ni nugo, yek yen shinti ga Nya
kawu ten kat ang shinti a malkaɲ lu
kwelti turare.
12 Yek ɓanti ci Zakariya, ɗe ta yen
yen shinti ga Nyami wu.
13 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe,
<<Ba ɓanti cik so Zakariya, Nya kum
ngemti gwe ka ngemti wu yi. Kili
gwa Alisabatu a zik yen aka zit shin
ɗe Yohana.>>
14 <<Sa zat wugo, ka pal hwol tuki,
a mbalaɲ wonti a pal hwol tuk
na zat gwas pak.
15 Yeni a daɲ ɗe bal mbalaɲ mal Nya.
Ta tla ɗuk so a bata tla mas ilgwe
a gillit gaa kawu so.
Sa njikaɲ mbadl gwas na Shishi
ga Nya ata yi ka tuk ga ana
gwasi.
16 Tik ka palli maɲ Yisiraila wonti
mal Bagaa Nya gwasaɲ.
17 Ta tuli Bagaa Yesu cina, ata pal wul
na ndalti naɡ gwe Iliya maɲ
dlaɱti gaɓa ga Nya pali wu.
Ta tulli taɱti daɲti ka tlo ga mil
suk maɲ zat jwasaɲ.
Ta palli mbalaɲ maɲ lashi kumti
bi asa daɲ ɗe maɲ kumti bi suk
maɲ palti zok wul.
Na nu kaɲ ta lakami Yesu mbalaɲ
jwasi.>>
18 Yek Zakariya wul yen shinti ga
Nyami ɗe, <<Da nii kaɲ ba yisi ɗe
ilgwe ka dlaɱ go a pi nu gwi? Naɡ
ɗe ami wo kol mbalaɲ ka ɓali a kili
gi mago ta koli wu?>>
19 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe,
<<Amik ɗe Jibirailu gwe naɱa daɲti
mal Nya wu. Nya shinaɲ ɗe ta hwik
gaɓa maɲ taɱti gee.
20 Yek yekgu ka nge gaɓa gini, ama
a daɲ ɗe gem kume multi njikaɲ wu.
Yek laki ɗe ningo ka po man gaɓa so,
se gas gwe sa zi yeni wu.>>
21 Mbalaɲ naɱa ɓatti yilti ga Za-
kariya, yek sa njel daamti gwasaɲ ɗe
yek laki ɗe bata yil tet bale so ye.
22 Ta yil tet wugo yek bata man
gaɓa so, yek sa yisi ɗe Nya ɓulit gwel
yek ta yen ilgon ka lubii ga Nyami.
Yek ta ngusi gaɓa na ang ama bata
man gaɓa na bi gwas so.
23 Multi ga palti wul gwasaɲ ka bii
ngemti Nyami paki wugo, yek ta li
gazi.
24 Laɱ multi wugo, yek kili gwas
Alisabatu mbi yen, yek ta hwudal

gaa gwas ka a gibboo ga lip ɗe namtan.
25 Yek ta wule, <<Nya yen gonti gaŋaŋ yek ta baŋni yen wi. Ta kami nsha gwe a cin ka mbalaŋ wu kawi.>>

Yen shinti ga Nya dlaŋ zat ga Yesu

26 Alisabatu njikaŋ lip ɗe mukka na yen tuk wugo, yek Nya shin yen shinti gwasi asa mbet ɗe Jibirailu ka baŋ gon asa mbe ɗe Nazarat ka atl ga Galili.
27 Ta shinti mal yen kili gon gwe bata ɓo yis maani sowu asa mbet ɗe Maryam, ti kaŋ maŋgon asa mbet ɗe Yusupu naŋa kopti gwas ɗe yen kili gwas wu. Yusupu wo maŋ gas ga gus guu ga maŋ Yisiraila gwe asa mbet ɗe Dauda wu kaŋ.
28 Yek yen shinti ga Nyami tul mal Maryam, yek ta wulti ɗe, <<A naŋa gaɓet gwa na hwol tuki ki ɗe ka mbi hwa wul sut mal Nya wu. Guu ga Nya ni sukki.>>
29 Maryam kum gaɓetisi wugo, yek ɓanti citi, yek ta daamti ɗe, <<Yek yen shinti ga Nyami a hwit ye?>>
30 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Ba ɓanti cik so Maryam, ka mbi hwa wul sut mal Nya.
31 Ka mbi yen tuki, aka zi yen maani, aka zit shin ɗe Yesu.
32 Ta daŋ ɗe kaksha mbalaŋ, asa mbet ɗe yen ga Guu ga Nya maŋ nalti. Nya Bal Kakshe a balti nalti ga maŋ zat ga koli gwasi Dauda.
33 Tik ka daŋ ɗe guu gwe ba pakti niɗɗa sowu ga maŋ Yisiraila, ta daŋ ɗe guu ga Israila gwe ba a paki sowu.>>
34 Yek Maryam ngem yen shinti ga Nyami ɗe, <<Ɗa nii kaŋ a pi nu gwi, ɗe ba ɓo yis maani sowu?>>
35 Yek yen shinti ga Nyami wulti ɗe, <<Shishi ga Nya a su sut tenki. Ndalti ga Guu ga Nya a yitlak ka, nak ɗe nu kaŋ ni wu, yen gwe ka zat go sa mbet ɗe Yen ga Nya.
36 Yilka gwa Alisabatu mago yen nit tuki ka kolit gwasi, a mbalaŋ kul wule, ti wo maŋ zat yen ka so, yekgu ta ɓal ka lip ɗe mukka gwasi.
37 Ilgon kan Nya gaa so.>>
38 Yek Maryam wul yen shinti ga Nyami ɗe, <<Ami wo zhel ga Nya kaŋ, haŋ ta daŋ nak gwe ka dlaŋ wu.>> Yek yen shinti ga Nyami zigaa.

Maryam la gaɓet ga Alisabatu

39 Kaal ɗa laŋti multi, yek Maryam li ka baŋ gon ɗe ni ten zandal wu ka atl ga Yehudiya bale-bale,
40 Yek ta te ka lubii ga Zakariya, yek ta gaɓe Alisabatu.
41 Na kumti yal gaɓet ga Maryam, yek yen gwe ni Alisabatu tuk wu nwuti, yek mbadl ga Alisabatu njikaŋ na Shishi ga Nya.
42 Yek ta wul Maryam na ndalti ɗe, <<Ki wo maŋ mbit hwa wul ga Nya kaŋ man mas modli, a yen gwe ka zat wu mago maŋ mbit hwa wul ka pak!
43 Hwa wul yek a mbi naŋ ye, ɗe ana ga Bagaa gi li tet malaŋ wu?
44 Na kumti yal gaɓet gwa Maryam, yek yen ga nii tuk wu nwuti na hwol tuki.
45 Ki wo maŋ mbit hwa wul ga Nya kaŋ nak ɗe ka zi mbadl ɗe gaɓa gwe Nya shinik lu sut na nali wu pi wu.>>

Koo taŋsti Nya ga Maryam

46 Yek Maryam ballit ɗe,
<<Bagaa Nya kaŋ mbadl gi naŋa taŋsti gwasi,
47 Nak ɗe tik ɗe maŋ kisti gi wu.
48 Nak ɗe ta yisi lu wu, ko ɗe ami wo zhel gwas kaŋ gwe ba ani ten bi ilgon sowu.
Ningo gin ten gin sa mbe ɗe maŋ mbit hwa wul ga Nya.
49 Nak ɗe Nya Bal Kakshe wo maŋ nalti kawu ta pali kiɗi wul,
shin gwas kaɗe maŋ cilti.
50 A ta yen gonti ga majwe ɓantit wu gin ten gin.
51 Na ang gwas maŋ ndalti kaŋ ta pal kiɗi wul,
yek ta cat maŋ nali gaa ka suk mas wul jwe nisi ka mbadl wu.
52 Yek ta yilli kiɗi guu ɗaka gobdlan gwasaŋ ka,
yek ta bal nalti majwe sa mbulsi wu.

53 Yek ta ɓal hwa wul majwe ni ka
kuzaŋ wu,
yek ta mbol maŋ wul koo ami.
54-55 A ta zi ang ten zhel jwasi maŋ
Yisiraila
naɨk ɗe a baṭa maṣaŋ gaɓa gwe ta
dlaḷli ka dlo gwas suksi gwe ɗe
ba a paki sowu so.
A ta kul yen gonti ga koli gaŋaŋ
Ibirahim suk majwasi gin ten
gin,
naɨk gwe ta dlaṃi ma jinaŋ ji cina
wu.>>
56 Yek Maryam daṃ suk Alisabatu
lip ɗe mekan yek paa ta pal gaẓi.

Zaṭ ga Yohana maŋ baptisma

57 Yek zaṭ yen ga Alisabatu tul wi
yek ta zi yen maani.
58 Yek gaɓe maṭl ɗaŋka yelaŋ daŋti
gwas ka suk yilkeni, kangwe Nya yen
gonti gwas i'e wu, yek mas mbalaŋ
paḷ hwol tuk sukti.
59 Yeni mul ɗe wusupsi na zaṭ
wugo, yek sa saḷti, yek yilkeni ji Al-
isabatu mogaa mas suk yelaŋ jwasi
gas saḷti ga yeni, yek sa lami ɗe taṣ
zit shin ga koli gwasi Zakariya.
60 Yek gasaḷ gwas wulsi ɗe, <<Nuk
so, ɗe Yohana kaŋ ka mbeti.>>
61 Yek sa wulti ɗe, <<Yek nu ye? Ka
gaṣ gwakaŋ wo maŋ shin wu ni ɗa
so.>>
62 Yek sa paḷi kolisi na ang ɗe, nii
kaŋ sa mbe shin ga yeni gwi?
63 Yek ta ngwe ɗe taṣ baḷti wul
lishti, yek ta lishi ɗe, <<Shin gwas
kaɗe Yohana.>> Na kumti nu yek
mbadl tatlisi.
64 Zakariya naṃa lishti shin ga
yeni, yek bi ɓuliti yek ta nda gaɓa.
Yek ta njel taṣti ga Nya.
65 Yek ɓanti ci yelaŋ daŋti jwasi yek
sa ngusi dlaṃti ilgwe pi wu mas ten
zaŋdaḷ atl ga Yehudiya.
66 Mas majwe kum gaɓe jo yek ili
cisi ɓanti, yek sa ngem yilkeni ɗe,
<<De yek yeni a daŋ ye?>> Naɨk ɗe
ang ga Nya maŋ ndaḷti ni tenti nu
wu.

Koo taṣti Nya ga Zakariya

67 Yek Shishi ga Nya njikaŋ mbadl
ga Zakariya aba ga Yohana yek ta
dlaṃ gaɓa ga Nya ten ilgwe a ya pi
wu, yek ta wule,
68 <<Ma taṣaŋ Nya ga maŋ Yisiraila
naɨk ɗe ta naṃa tullaṭ ga maŋ
kisti ga mbalaŋ jwas wu.
69 Ta ɓalma shinti ga bal maŋ kisti
gaŋaŋ suɗi
tet ka gaṣ ga zhel gwasi Dauda
guu.
70 Naɨk kangwe Nya dlaṃi maŋ
dlaṃti gaɓa gwas ji cina wu.
71 Ningo ta ɓalma shinti ga maŋ kisti
gaŋaŋ, taṣ kisnii ɗaɨka ang ji
mas maŋ nget gaŋaŋ ka.
72 Naɨk kangwe ta wulaŋni ɗe ta yen
gonti ji kolsi jinaŋ wu,
a baṭa maṣaŋ zok gaɓa gwe ta
dlaḷli ka dlo gwas suksi wu so,
73 Yek ɗe gaɓa gwe ta dlaḷli ka dlo
gwas suk koli gaŋaŋ Ibirahim
wu.
74 Ta hwini ɗe ta kisnii ɗa mal maŋ
nget gaŋaŋ ka,
kangwe ba ɓanti kopti gwas a
cinni sowu,
75 Na zok mbadli suk paḷti hwa wul
ka daŋti gaŋaŋ mas a cina
ɗatka.
76 Ki nak en yen gi go, sa mbek ɗe
maŋ dlaṃti gaɓa ga Nya Bal
Kakshe,
kik ɗe maŋ laɨkaŋti mbadl ga
mbalaŋ ji Nya, naɨk ɗe ka
tuli Almasihu cina aka laɨkaṃit
tantu tulti wu,
77 Kik ka hwi mbalaŋ jwasi kangwe
sa mbi kisti wu,
ten taasti byas wul jwasaŋ ka.
78 Naɨk ɗe Nya wo maŋ yenti gonti
kaŋ i'e wu,
ta shin Almasihu suɗi naɨk gwe a
cin yil tot na cilti wu.
79 A cilti gwisi ka cilli maŋ daŋti ka
daṃshal suk majwe ni ka daŋ-
daŋ maṣhkaŋ wu,
ata koɓi naṃi ten tantu taṃti
mbadli.>>
80 Yek Yohana nali yek ta ndaḷi ata
naṃa ɓotlkaŋ, yek ta daṃ ka laɓi se
naɨk ta nda dlaṃti gaɓa ka dlo ga maŋ
Yisiraila.

2

Zaṭ ga Yesu

1 Ni nu ka multi jon, yek gaɓa yil
sut mal guu ga maṇ atl ga Rom asa
mbet ɗe Kaisar Ogostus, ɗe ngetli kaṇ
taṣ dlaṃ wontaṭ ga majwe ni ka atl
gwas wu mas na shin gwasaṇ.
2 Yek ɗe ndat zhila dlaṃti wontaṭ
ga mbalaṇ ka multi jwe Kiriniyas ni
ɗe gobna ga Siriya wu.
3 Yek mbalaṇ li mas jwasaṇ taṣ
dlaṃsi ɗaṇka baṇ jwasaṇ ka.
4 Naḳ ɗe Yusupu wo maṇ gaṣ ga
Dauda kawu, yek ta zak Nazarat ka
atl ga Galili yek ta li ka baṇ Baita-
lami ka atl ga Yehudiya. Baṇ gwe
sa zi Dauda maḷgwe tik ɗe gus guu
gwasaṇ wu.
5 Yusupu mago ta su taṣ dlaṃsi suk
Maryam yen kili gwe ta naṃa kopti
gwas wu. A yen nit tuki.
6 Sa ni Baitalami nugo yek zaṭ yen
tuliti.
7 Yek ta zi yen cina gwasi yen
maani yek ta kusti ka na wul lut yen
kaali. Yek ta lakti ka wul tlat ze ji tla
naḳ ɗe baṣa mbi punka ka lubii gwe
a maṇdaḳi shuk wu sowu.

Maṇ kyo suk mil shinti ga Nya

8 A maṇ kyo naṃa multi ten dii atli
njaa ka lwisi, asa naṃa ɓaṭti mbaḷa
jwasaṇ ka gasi.
9 Ba na yisti gwasaṇ so, yek yen
shinti ga Nya tuli yek ta dlaḷ malsi,
yek nalti ga guu ga Nya cilli lwisi ka.
Yek ɓanti cisi i'e.
10 Yek yen shinti wulsi ɗe, <<Ba
ɓanti ciki so, gaɓa ga Nya maṇ taṃti,
maṇ hwollaṭ mbadl kaṇ a tullikii
gwe ni ɗe ga mbalaṇ mas wu.
11 Ase go ka bal baṇ ga Dauda
sa zikii maḷgwe ɗe ta kis mbalaṇ
ɗaka byas wul kawu, asa mbet ɗe
Almasihu Bagaa.
12 Ilgwe ka yeni wuggu, ka mbi yen
ga kusi ka wul lut yen kaali a atli ka
wul tlat ze ji tla.>>
13 A ba maḷgon ɓo kum gaɓe so, yek
wonti mil shinti ji Nya suk yen shinti
gon wu, njel taṣti ga Nya ɗe,
14 <<Nalti ga Nya Bal Kakshe to
nya ka, ten dii atl wo taṃi mbadl ga
mbalaṇ jwe ta naṃa hwol tuk na si
wu.>>
15 Sa ni nugo, yek mil shinti ji
Nyami zaksi yek sa pal to nya ka,
yek maṇ kyoɓi wul yilkeni ɗe, <<Mi
mago ma ɓo su Baitalamisi pak, taṇ
sak yenaṇ ilgwe naṃa paṭ wu, gwe
ɗe Bagaa Nya hwini wu.>>
16 Yek sa li ka baṃi ɓaa-ɓaa, yek sa
mbi ka Maryam suk Yusupu suk yen
laḷi gwasaṇ ata ni atli ka wul tlat ze
ji tla.
17 Yek maṇ kyoɓi yenti wugo, yek
sa dlaṃisi ilgwe yen shinti ga Nya
hwisi ten yen ni wu.
18 Mas majwe kum gaɓa gwe maṇ
kyo ju dlaṃ wu, yek sa ngip bi ka
ang asa naṃa yenti wul cit ɓanti ten
ilgwe maṇ kyoɓi dlaṃ wu.
19 Yek Maryam ngip gaɓe mas ka
mbadl gwasi, yek ta ngusi daamti
gwas a dani.
20 Yek maṇ kyoɓi pal gazaṇ na
hwol tuki, na taṣti nalti ga Nya na
ilgwe sa kumi yek sa yeni wu ndakce
naḳ kangwe yen shinti ga Nya hwisi
wu.

Zaṭ shin ga Yesu

21 Yeni njikaṇ multi na wusupsi
wugo, yek sa saḷti, yek sa zit shin ɗe
Yesu, shin gwe yen shinti ga Nya baḷi
a baṣa ɓo mbi tuk gwas sowu.
22-24 Yek multi jwe a kili maṇ zaṭ
yen kul paḷi na daṣkaṇ njikaṇ wugo,
yek Maryam suk Yusupu li ka lubii
ga Nya a Wurshelima naḳ gwe dlaṃ
ka mbaṭ ga Musa wu. Yek sa taki
wul Nya kangwe mbaṭ gwe Nya baḷ
Musa dlaṃ wu, <<Kulu me ɗe lop
sogo mil kulu boo ɗe lop,>> kaṇ sa
mboshi asa taki Nya. Yek sa taḷa
Yesu Wurshelima taṣ takiti Nya, naḳ
gwe mbaṭ gwe Nya baḷ Musa dlaṃ
wu, <<Mas yen maani gwe ɗe yen
cingo, ta daṇ ɗe maṇ laṣhi daṣkaṇ ga
Nya.>>
25 Ka multi jwisi wo, a maḷgon ni ɗa
a Wurshelima asa mbet ɗe Saminu,
maṇ zok mbadl gon a hwa zhel ga
Nya kaɗe ti. Ta naṃa ɓaṭti maḷgwe

a kis maŋ Yisiraila wu. A Shishi gaˌ Nya ni sukti.
26 Shishi gaˌ Nya hwit ɗe ta ɓo maʂh so se taˌ yen Almasihu gwe Nya a shinti sut wu.
27 Yek Shishi gaˌ Nya taļa Saminu kaļu lubii gaˌ Nyami lu gwe kaˌ Maryam suk Yusupu taļa Yesu taʂ paļit naˌk gwe mbaˌt gaˌ Musa dlaˌm wu.
28 Yek Saminu kan yeni kaˌ ang gwasi yek taˌ taʂ Nya, yek taˌ wule,
29 <<Bagaa Nya , ningo zhel gwa
a maʂh naˌ taˌmi mbadli, naˌk
kangwe kaˌ dlaˌmi wu.
30 Naˌk ɗe gwel gi yen kisti gwa wu,
31 kisti gwe kaˌ paļi mas mbalaˌn
wu.
32 Tik ɗe cilti gwe a cilli majwe baˌ
Maˌn Yehuda kaˌ sowu,
a tik ɗe maļgwe maˌn Yisiraila a
ndaļ kaˌti wu.>>
33 Yek aba gwasi suk ana gwas ngip bi kaˌ ang naˌ cit ɓanti naˌ ilgwe Saminu dlaˌm ten yen gwasaˌn wu.
34 Yek Saminu ngem Nya taʂ baļsi zok wul gwasi, yek taˌ hwi ana gwas Maryam ɗe, <<Yen gaˌn go mbalaˌn wonti kaˌ Israila a ngeti asaˌ nda, a wonti a lamti asaˌ dlaļi, a ta daˌn ɗe lal gwe baˌ mbalaˌn lami sowu.
35 Naˌ nu kaˌn wul jwe saˌ zi kaˌ mbadl gwasaˌn wu a yil deɓaļ. Ilgaˌn a ciki naˌk wule puka kaˌ tul mbadl gwa.>>
36 Kol gasaļ maˌn dlaˌmti gaɓa gaˌ Nya gon ni ɗa asaˌ mbet ɗe Hannatu, yen gaˌ Panuwel maˌn gaʂ gaˌ Ashiru. Taˌ daˌn bii kos gin ɗe nitgi,
37 yek kos gwas maʂhi, yek taˌ ɓal kaˌ gin ɗe kutl naˌ wusupsi naˌ wupsi. Baˌta huul naˌ lubii gaˌ Nya so, ataˌ ngem Nya naˌ kaˌ cin naˌ kaˌ gasi ataˌ paļ kaļkaze pak.
38 Yek taˌ li mal kaˌ Saminu suk kaˌ Maryam kaļu bii ngemti Nyami, yek taˌ ngusi hwol tuk naˌ Nya yek taˌ hwi gaɓa mbalaˌn jwe naˌma ɓaˌtti kisti gaˌ Wurshelima wu ten yeni.
39 Kaˌ Yusupu suk Maryam pak paļti ilgwe mbaˌt gaˌ Musa dlaˌm ɗe taʂ paļi wugo, yek saˌ pal gazaˌn a Nazarat kaˌ atl gaˌ Galili.
40 Yek yeni nali yek taˌ ndaļi, yek taˌ njikaˌn naˌ ɓotlkaˌn yisti wul, a hwa wul gaˌ Nya ni sukti.

Yesu gaɓa suk kiɗi maˌn lishti ataˌ yi nak'eni

41 Mas gin, a aba suk ana gaˌ Yesu li Wurshelima taʂ paļ Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila.
42 Yesu njikaˌn gin kutl cet lop wugo, yek saˌ to naˌk gwe asaˌ kul paļi wu.
43 Saˌ pak motgaami wi ɗe saˌ ɓa pal gazaˌn go yek Yesu sa tukaali a Wurshelima, abaˌ abe suk ane yisi so.
44 Saˌ daˌm gwa we taˌ ni suksi kaˌ mbalaˌn, yek baˌ ni nu so. Yek paa saˌ nda ngot gwas kaˌ yilkeni suk majwe saˌ yissi ju asaˌ nda cin ten a laˌt wi.
45 Yek baʂaˌ yenti so. Yek saˌ pal te Wurshelima ka ten ngot gwasi.
46 Saˌ mul ɗe mekan ten ngot gwas wugo, yek saˌ lak mbit kaˌ dlo ji maˌn lishti kaˌ lubii gaˌ Nya, ataˌ naˌma kumti gwasaˌn ataˌ naˌma bodlaļti gwasaˌn naˌ kumti gaʂ wul.
47 Mas majwe kumti jo yek saˌ ngip bi kaˌ ang a ɓanti naˌma cit gwasaˌn naˌ yisti wul gwasi naˌ kangwe ataˌ ballisi gaɓa wu.
48 Aba gwas suk ana gwas mbit wugo, yek ɓanti cisi, ɗe saˌ yenti kaˌ dlo gaˌ maˌn lishti wu, yek ana gwas wulti ɗe, <<Maˌ naˌma ta ngot gwa suk aba gwa yek laki yek kaˌ paļini nu ye? >>
49 Yek taˌ wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaˌ naˌma ngot gi ye? Kaˌ yisi ɗe ngetli kaˌn nii ɗe taˌ paļ wul gaˌ aba gi sa?>>
50 Yek baʂaˌ yis ilgwe taˌ nisi ma dlaˌmti wu so.
51 Yek taˌ kopsi yek saˌ li Nazarat ataˌ naˌma kopti gaɓa gwasaˌn. Yek ana gwas ngip ili mas kaˌ mbadl gwasi.
52 Yek Yesu ngusi nalti ataˌ naˌma ɓotlkaˌn yisti wul suk hwol hwulaˌn mal Nya suk mal mbalaˌn.

3

Gaɓa gaˌ Yohana maˌn baptisma

1 Kaˌ gin ɗe kutl cet namtan ɗe Kaisar Tiberiyas ni ɗe bal guu kaˌ atl

ga Rom. A Bilatus ni ɗe gobna ga maŋ Yehudiya. A Hiridus kaɗe guu ga maŋ Galili. Yilka gwas Pilip wo ata ni ɗe guu ga maŋ Ituriya suk Tarakanitus. A Lisaniyas ni ɗe guu ga maŋ Abilen.

2 Ka Anana suk Kayapas kaɗe kiɗi maŋ Paris. Yek Nya gaɓa suk Yohana yen ga Zakariya ata nama daŋti ka laɓi.

3 Yek ta ngusi matlti ɗaŋka baŋ jwe ni njaa mal dlalka gon asa mbe ɗe Yodan wu ata nima hwit gaɓa mbalaŋ ɗe, tas cit atl gaa mal Nya tas taasisi byas wul jwasaŋ ka asa palisi baptisma.

4 Nak gwe ni ga lishi ka lishti ga Ishaya maŋ dlamti gaɓa ga Nya ɗe:

<<Tik ɗe yal gwe nama takti bi na
ndalti ka laɓi gwe nama wulti
ga mbalaŋ ɗe,
<Lakami Bagaa tantu gwakaŋ,
lakamaŋ daŋti gwakaŋ.
5 Njikamaŋ goraŋdlaŋ ka.
Takaŋ tantu jwe kontan kaju ka.
6 Na nu kaŋ mas mbalaŋ a yen kisti
ga Nya.> >>*

7 Yek Yohana hwi mbalaŋ jwe ɗe mogaa tas palisi baptisma wu ɗe, <<Buɓul nak kii, wok hwikii ɗe tak aɓii lilti mbadl ga Nya maŋ tulti wo?

8 Palaŋ ilgwe a mbok ang ten cit atl gaa gwakaŋ wu. Bak wulaŋ ɗe kii wo maŋ gas ga Ibirahim wo ka ni ka maŋ palti byas wul so so, nu kaŋ ni so. Nya a man pallat mil ye asa daŋ ɗe mil ji Ibirahim.

9 Nak ninge mago bi ndal ni ten zhila tlindi, mas tlindi jwe wut mil sogo a wotl ka a wut ka wutu.>>

10 Yek mbalami kum gazi ɗe, <<Yek ma pali ye?>>

11 Yek Yohana wulsi ɗe, <<Malgwe lukal ɗe lop niɗɗa wu, ata bal ɗe naŋm malgwe niɗɗa sowu; a malgwe ilga nguki niɗɗa wu tas pali nu pak.>>

12 Maŋ kanti wulpi boo tul mal Yohana tas palisi baptisma, yek sa ngemti ɗe, <<Maŋ lishti, yek ma pali ye?>>

13 Yek Yohana wulsi ɗe, <<Mbokaŋ ang ten gem gwakaŋ, bak kamaŋ wulpi boo mal mbalaŋ nal man kangwe sa zikii kanti wu so.>>

14 Yek maŋ hapti tlo jon kum gazi ɗe, <<Yek ma pali ye?>>

Yek Yohana ballisi ɗe, <<Bak kamaŋ wulpi mal mbalaŋ ngetli so, a bak sheli lal malgon gaa so. Dlo mbadl na ɓatlti gwakaŋ.>>

15 Mbalaŋ mas nama ɓatti tulti ga Almasihu bale, sa lami tas yisi ko gwa Yohana kaɗe Almasihu.†

16 Yek Yohana ndakisi ɗe, <<Ami wo na ze kaŋ a palikii baptisma, ama bal malgon a ya tuli malgwe nal manaŋ wu, ta man ngetl ga ta patl kaptalaŋ gwasi. Tik ka palikii baptisma na Shishi ga Nya suk wutu.

17 Ta huul tlo ga gwesi suk kapti na gal pelti wul gwasi. Ta taas lu cokti tul gwas ka mas ata wut gwesi ka nhu gwasi. Kapti wo ata kweli ka na wutu gwe ba a mbash sowu.>>

18 Yohana hwisi wundal gaɓa jwisi wonti maŋ ndalti ɗe ta nisi ma hwit gaɓa maŋ tamti wu.

19 Yohana gaɓa ten Hiridus guu ten hapti gwe ta hap kili ga Pilip yilka gwas wu, suk byas wul jwe ta pali wonti wu.

20 Yek Hiridus guu yitla Yohana ka bii gwe asa tel maŋ palti byas wul wu, ɗa ten byas wul jwe ta pali wu.

21 Gas gon sa nima palti baptisma mbalaŋ wonti. Yek Yesu na gaa gwas mago yek sa paliti. Ta naŋma ngemti Nya nugo, yek tlo nya ɓuli.

22 Yek Shishi ga Nya yil sut nya nak kulu yek ta dlal ten Yesu. Yek gaɓa wul sut nya ɗe, <<Kik ɗe yen gi gwe a lamki wu. A naŋma hwol tuk na ki i'e.>>

Dlamti gas ga Yesu

23 Yesu ni ka gin ɗe kutl ɗe mekan ɗe ta nda dlamti gaɓa ga Nya mbalaŋ wu, ka yisti ga mbalaŋ wo Yesu wo yen ga Yusupu kaŋ,

Yusupu wo yen ga Heli.

24 Heli yen ga Matat,

* **3:6 3:6** YenIsh 40:3-5. † **3:15 3:15** Sogo*Kiristi*

Matat yen ga Lawi,
Lawi yen ga Malki,
Malki yen ga Jannai,
Jannai yen ga Yusupu.
25 Yusupu yen ga Matatiya,
Matatiya yen ga Emos,
Emos yen ga Nahu,
Nahu yen ga Azariya,
Azariya yen ga Esli,
Esli yen ga Najaya.
26 Najaya yen ga Ma'ata,
Ma'ata yen ga Matatiya,
Matatiya yen ga Shimeya,
Shimeya yen ga Yusupu,
Yusupu yen ga Yoda.
27 Yoda yen ga Yowana,
Yowana yen ga Repaya,
Repaya yen ga Zerubabel,
Zerubabel yen ga Shayeltiyel,
Shayeltiyel yen ga Niri.
28 Niri yen ga Malki,
Malki yen ga Addi,
Addi yen ga Kosama,
Kosama yen ga Almadama,
Almadama yen ga Er.
29 Er yen ga Yosi,
Yosi yen ga Eliyeza,
Eliyeza yen ga Yorima,
Yorima yen ga Matat,
Matat yen ga Lawi.
30 Lawi yen ga Saminu,
Saminu yen ga Yehuda,
Yehuda yen ga Yusupu,
Yusupu yen ga Yonam,
Yonam yen ga Eliyakim.
31 Eliyakim yen ga Malaya,
Malaya yen ga Mainana,
Mainana yen ga Matata,
Matata yen ga Natan,
Natan yen ga Dauda.
32 Dauda yen ga Yesse,
Yesse yen ga Obida,
Obida yen ga Bo'aza,
Bo'aza yen ga Salmon,
Salmon yen ga Nashon.
33 Nashon yen ga Aminadab,
Aminadab yen ga Aram,
Aram yen ga Hesruna,
Hesruna yen ga Peresa,
Peresa yen ga Yehuda.
34 Yehuda yen ga Yakubu,
Yakubu yen ga Ishaku,
Ishaku yen ga Ibirahim,
Ibirahim yen ga Tera,
Tera yen ga Nahor.
35 Nahor yen ga Seruk,
Seruk yen ga Reza,
Reza yen ga Pelek,
Pelek yen ga Eba,
Eba yen ga Shela.
36 Shela yen ga Kenan,
Kenan yen ga Arpakshad,
Arpakshad yen ga Shem,
Shem yen ga Nuhu,
Nuhu yen ga Lamek.
37 Lamek yen ga Metusela,
Metusela yen ga Enok,
Enok yen ga Yared,
Yared yen ga Mahalalel,
Mahalalel yen ga Kenan.
38 Kenan yen ga Enosh,
Enosh yen ga Shitu,
Shitu yen ga Adamu,
Adamu wo ga Nya.

4

Shedan cingal Yesu

1 Yek Shishi ga Nya njikan Yesu,
yek ta zak lu dlalka Yodan, yek Shishi
ga Nyami talat ka labi,
2 kalu gwe Shedan cingalti wu.
Multi de kutl de wupsi a bata nguk
ilgon so, a kuzan balma tlot gwas i'e.
3 Yek Shedan wulti de, <<Kume ki
wo Yen ga Nya kago, palli ye gan de
burodi.>>
4 Yek Yesu wulti de, <<Ni ga lishi de,
<Ilga nguki na ngus kade man lakti
mbalan asa dan na mbadl so.> >> *
5 Yek Shedan tolti ten tlal lu gon,
yek ta mbokit ang ten dii atli na mas
wul jwe ni gibi wu ka nak danti.
6 Yek Shedan wulti de, <<Ba pallak
de bagaa ga mas mbuni wul jimi,
mas ji kan, a ba mani balti malgwe
a lamit wu.
7 Ba balki mas, kume ka ngus atli
yek ka balan nalti wu.>>
8 Yek Yesu ballit de, <<Ni ga lishi de,
<Bagaa Nya gwa na ngus kan ka balti

* **4:4 4:4** YenK. M. 8:3. † **4:8 4:8** YenK. M. 6:13.

nalti, ti na ngus kan ka dan ɗe zhel gwasi.> >>†
9 Yek Sheɗan talat Wurshelima, yek ta tolti ten gaa lubii ga Nya, yek ta wulti ɗe, <<Kumɗe Yen ga Nya kaɗe ki wu, ɗakci lu suɗi,
10 nak gwe ni ga lishi ɗe, <Nya a shin mil shinti jwas suɗi
11 asa ngipki na ang gwasan. A baka ɓo asan ten ye so.> >>‡
12 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ni ga lishi ɗe, <Bak cingal Bagaa Nya gwa so.> >>§
13 Sheɗan pak cingalti ga Yesu wugo, yek ta zakti, yek ta ɓat zobsi cin gon ɗa.

Sa nge Yesu a Nazarat

14 Yek Yesu pal te atl ga Galili ka a mbadl gwas ni ga njikmi na ndalti Shishi ga Nya, yek mbalan wonti kum gaba tenti mas ka atli.
15 A ta kul hwi gaba mbalan kalu motgaa ga gwasan, a mas mbalan tasti.
16 Yek Yesu li ka nak'en ban gon asa mbe ɗe Nazarat, kalu gwe ta nal wu, yek ta te kalu motgaa gwasan nak kangwe ata kul pali gas shukti wu.
17 Yek sa balti lishti gwe Ishaya yen shinti dlamti gaba ga Nya lish wu. Yek ta ɓul lu gwe lishtisi wuli ɗe,
18 <<Shishi ga Nya ni ka ami,
Nya botlan ɗe ta dlami gaba man
tamti majwe ba ilgon nisi ɗa
sowu.
Ta shinan ɗe ta hwi majwe ni ga ɓali
wu ɗe sa patlsi,
Dwa mago sa yen lu,
A ta yilli majwe ni ka bomti danti suk
baboo jwasan wu ka pak,
19 Ta hwisi ɗe, gin gwe Nya a kis
mbalan jwas wu tul wi.>>*
20 Yek ta le lishtisi ka yek ta bal man danti kalu motgaami. Yek ta dam na zhila. Majwe ni kalu motgaami jo yek sa wutit gwel.
21 Yek ta wulsi ɗe, <<Gaba gee dan ɗe gem malkii ase wi.>>
22 Mas mbalan jwe ni kali wu dlam hwa gaba tenti. Yek ɓanti cisi ten gaba gwe ta dlam wu. Yek sa wuli ɗe, <<Da nii kan a pi nu gwi? Ko yen gan go tik ɗe yen ga Yusupu wu so? >>
23 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A yisi ɗe ka dlam gaba tenan nu ɗe, <Man balti ikan, ndok gaa gwa la.> Ilgwe ka lam dlamti go yek ɗe, <Yek laki ɗe baka pal wul cit ɓanti ka ban gwa nak gwe ka pali a Kaparnahum so ye?> >>
24 Yek Yesu po hwisi ɗe, <<Gem kan, man dlamti gaba ga Nya a mbi nalti ka ban gwas so.
25 Gem, guli modli ni ɗa wonti ka atl ga Israila ka gin gwe Iliya man dlamti gaba ga Nya ni ka atli wu. Gin ɗe mekan na tatlti tlo, ɗe ba ze nda sowu, yek kuzan tlo mbalan mas ka atl ga Israila.
26 Ama ba Nya shin Iliya mal modli ju so. Yek ta shinti mal guli kili gon a Zarepat man danti ka atl ga Sidon.
27 Sogo ɓo daamanki ten Ilisha man dlamti gaba ga Nya malgwe laki yek Naaman ndoki ɗaka cwo gita kawu, a Naaman wo man Siriya kan, a man cwo gita ni ɗa wonti ka Israila jwe nama lamti ndokti wu.>>
28 Yek sa kumi nu wugo, yek mbadl lili majwe ni kalu motgaami wu.
29 Yek sa tlinya na apti, yek sa tol Yesu ten zandal bami. Sa nama lamti tas jekti sut ten zandali.
30 Yek Yesu yil ɗaka tlo gwasan ka yek ta zigaa.

Yesu mbol mazhe ɗaka malgon ka

31 Yek Yesu li Kaparnahum ban gon ka atl ga Galili, yek ta nisi ma gaba kalu motgaa gwasan gas shukti.
32 Ka lwisi mago ɓanti ci mbalan ten ilgwe ta dlam wu nak ɗe mas gaba gwas wo kiɗi gaba kawu.
33 A Yesu ni kalu motgaa, yek man byas mazhe gon njel tlilti yal nya ɗe,
34 <<Tli ɗa mal ni ka! Yek mo ni sukki ye, Yesu ga man Nazarat? Ka sa tlot ganan kaa? A yisi, ki wo man cilti kan gwe Nya shinti sut ɗu.>>
35 Yek Yesu dlallat ka, yek ta wulti ɗe, <<Dam mbetlak!>> Yek ta po wul

‡ **4:11 4:11** YenZab 91:11,12. § **4:12 4:12** YenK. M. 6:16. * **4:19 4:19** YenIsh 61:1,2.

mazhesi ɗe, <<Yil ɗaka ti ka.>> Yek mazhesi jek mali a atli ka tlo mbalan yek ta yil ɗaka mali ka kangwe bata kumit cwo sowu.
36 Yek ɓanti ci mbalan yek sa wuli ɗe, <<Ndalti yek ni gaɓa ga malgan ɗa nu ye, ɗe mas na mazhe mago asa kum gaɓa gwas wu?>>
37 Yek gaɓa ten ilgwe ta pali wu matl ɗanka bami ka.
38 Yek Yesu yil ɗaka lu motgaa ga gwasan ka, yek ta li lubii ɗa Siman.
39 Yek Yesu ngus malti yek ta matl cwoɓi, yek cwoɓi zakti yek ta tlinya ninge-ninge yek ta njelisi palti wul.
40 Cin ɓal njaa ta nda bii go yek wonti mbalan man cwo tul malti yek ta ngusi zat ang gwas tensi asa nama ndokti,
41 mazhe mago sa yil ɗaka mbalan ka wonti asa nama lakti yal asa nama wulti ɗe, <<Kik ɗe Yen ga Nya.>> Yek ta matlsi yek bata zaksi tas gaɓa so nak ɗe sa yisi ɗe tik ɗe Almasihu wu.
42 Lu tlo wugo, yek Yesu li kalu gon na ngusi, a mbalami nama ta ngot gwasi yek sa mbit wugo yek sa wulti ɗe bas zigaa ata zaksi so.
43 Ama yek ta wule, <<Ngetli kan nii ɗe ta dlam gaɓa man tamti ten kangwe mbalan a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu, nak ɗe yek laki yek sa shinan sut ɗu.>>
44 Yek ta ngusi dlamti gaɓa kalu motgaa ji Man Yehuda a Yehudiya.

5

Yesu mbe man kopti jwas ji cina

1 Gas gon, Yesu nama dlamti gaɓa ga Nya ten bi bal ze gon asa mbe ɗe Jeneselet. Yek mbalan wonti dan njaa malti tas kumti.
2 Yek ta yen jirgi ze jon ɗe lop jwe ba malgon ni giɓi sowu ten bi bal zesi, ji man dopti kwesi, sa wut kali, asa nama polti wul dopti kwes gwasan.
3 Yek ta te ka jirgi zesi ga Siman Biturus wu. Yek ta ngem Siman Biturus tas nak jek jirgi te ka zesi ka. Yek ta dam ka jirgi zesi yek ta nde hwit gaɓa mbalan.
4 Ta pak gaɓe wugo, yek ta wul Siman Biturus ɗe, <<Nii go li kalu gwe dlunti mani wu, aka lak wul dopti kwes gwa ka zesi, ka doɓi wonti.>>
5 Yek Siman Biturus wule, <<Man lishti, ma mul ten dipti ze a bama dop ilgon so, ama nak ɗe ka dlam nugo ma po lak wul dopti kwesi ka zesi ɗa.>>
6 Sa lak wul dopti kwesi wugo, yek njikan ka na kwesi hal ɓa nda keshti.
7 Yek sa mbe yilkeni jwasan jwe ni te ka zopsi jirgi gon kawu tas lak zisi ang. Yek sa li teɗi yek sa zisi ang, yek jirgi pak lop njikan ka na kwesi nak wule a su gas gaa ze.
8 Siman Biturus yen ilgwe nama pat wu wugo, yek ta ngus na gaa hwulan a cina ɗa Yesu ka, yek ta wule, <<Bagaa, a nama ngemti gwa tak zakanni, man palti byas wul kaɗe ami.>>
9 Na Siman Biturus na majwe ni sukti wu yen kangwe sa dop kwesi wugo yek ili ngusisi cit ɓanti.
10 Yelan dopti kwes jwasi, ka Yakubu suk Yohana mil ji Zabadi mago ili cisi ɓanti pak. Yek Yesu wul Siman Biturus ɗe, <<Ba ɓanti cik so, ndok ase, mbalan kan ka ngusi dopti gwasan kwes ka po ni so.>>
11 Sa nama yilti tot ten bi cikɗi, yek sa zak mas wul jwasan yek sa kop Yesu.

Yesu ndok man gita gon

12 Yesu ni ka ban gon nu go, yek ta mo suk man bal cwo gita gon, yek mali yen Yesu wugo, yek ta ngus a cina ɗatka yek ta ngusal gaa gwas atli. Yek ta ngem Yesu ɗe, <<Bagaa, kume ka lami go aka ndokanni.>>
13 Yek Yesu tak ang, yek ta tan mali, yek ta wulti ɗe, <<A lami wi, ndoki,>> na dlamti nu, yek mali ndoki.
14 Yek Yesu wulti ɗe, <<Bak hwi malgon so, ama li mal man Paris tas yenki aka balti ilgwe ta taki Nya wu, nak gwe ni ka mbat ga Musa wu.

Na nu kan mas mbalan a yisi ɗe ka ndoki wi.>>
15 Mas na ndwal gaɓa gwe Yesu bal mali wu, yek gaɓa tenti ngusi matlti ka mbalan. Yek mbalan wonti ngusi lat tet malti tas kumti, si mago tas ndokti ɗaka cwo gwasan ka.
16 A Yesu kul yil ɗaka mbalan ka, ata la ngem Nya ka me.

Yesu ndok malgwe tli tlet kawu

17 Gas gon Yesu nima hwit gaɓa mbalan ka ban gon, a man Paresi suk man yisti mbat ga Musa jwe yil tet ka atl ga Galili suk Yehudiya suk tet ka bal ban Wurshelima wu ni na zhila njaa kali. A ndalti gwe Nya bal Yesu tas ndok mbalan wu ni tenti.
18 Yek majon kan malgon ɗe asan tlet kawu ten lumulti, sa nama tlot gwasan tas telti gibboo tas lakti atli a cina ɗa Yesu ka.
19 Yek basa mbi tantu so nak ɗe mbalan wonti hwo wu. Sa yeni nu wugo, yek sa tolti ten gaa bii yek sa ɓul gaa biimi yek sa yillat suɗi ten lumulti gwasi, yek sa mullat atli ka tlo ga mbalan a cina ɗa Yesu ka.
20 Yek Yesu yen zat mbadl ten Nya gwasan wugo, yek ta wul man cwoɓi ɗe, <<Sa taas byas wul jwa kawi.>>
21 Yek man Paresi suk man yisti mbat ga Musa ngusi nalanti ɗe, <<Wok ɗe gan ɗe paa ta dlam gaɓa mbulti ga Nya nu wo? Nya na ngus kaɗe man manti taasti byas wul ga mbalan ka.>>
22 Nak ɗe Yesu yis ilgwe sa nama daamti gwasan dani wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka nama daamti gwakan nu ye?
23 Gwik bom so mani gwi, na ta mbalan wule, <Sa taas byas wul jwa kawi,> sogo tas wule <Tlinya tak zi-gaa?>
24 Ama tak yisi ɗe ami Yen ga Mbalan man taasti byas wul ji mbalan ka ten dii atli.>> Yek ta wul malgwe asami tlet kawi ɗe, <<Tlinya tak kan lumulti gwa tak li gee.>>
25 Ninge yek mali tlinya ten gwel ga mbalan wonti yek ta tlil lumulti gwasi yek ta pal gazi ata nama tasti ga Nya.
26 Mas jwasan yek sa ngip bi ka ang ɗe ɓanti ɓa cisi wu. Yek sa ngusi tasti ga Nya asa nama wulti ɗe, <<Ase kan ma yen wul cit ɓanti.>>

Yesu mbe Lawi

27 Kaal ɗa nu, yek Yesu yil ɗaka ban gwe ta nima hwit gaɓa mbalan wu ka, yek ta yen man kanti wulpi boo gon asa mbet ɗe Lawi.* Ata ni na zhila kalu kanti wulpi boomi. Yek Yesu wulti ɗe, <<Li te tak koɓanni.>>
28 Yek ta zak kanti wulpi boomi yek ta kop Yesu.
29 Yek Lawi mbe motgaa hwol tuki a lubii ɗatka ta mbalan yen nalti ga Yesu. Man kanti wulpi boo wonti suk majon asa nama ngukti wul suksi.
30 Yek man Paresi suk man yisti mbat ga Musa jon nda nalanti asa nama wulti ga man kopti ji Yesu ɗe, <<Yek laki ɗe kaa nama ngukti akaa nama tlati suk man kanti wulpi boo suk man palti byas wul ye?>>
31 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Majwe ba cwo nama cit gwasan sogo, sa ngo man ikan so, se man cwo.
32 A tul ɗe ta mbe man palti zok wul so, ama man palti byas wul tas ci atl gaa mal Nya.>>

Kumti gazi ten kalkaze ngemti Nya

33 Yek majon wul Yesu ɗe, <<Man kopti ji Yohana wo asa pal kalkaze ngemti Nya nja-nja, mil lishti ji man Paresi mago nu. Ama man kopti jwa wo basa pali nu so nak ɗe asa nguk wul asa tla ze mas cin wu.>>
34 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ka yeni go yelan ji pyal kos a pal kalkaze ngemti Nya a pyal kos yi suksi a?
35 Ama gas gwe sa kan pyal kos kawu kan sa pal kalkaze ngemti Nya.>>
36 Yek Yesu mwesi gaɓa gon ɗe, <<Mbalan a kesh pyal lukal ata dlam ten gusi so. Kume ta pali nugo, ta kesh pyal lukal gwas ka. A ba pyalisi a mbun ten gusi so.

* **5:27 5:27** Sogo*Matiyu*

37 A ba mbalan a shot pyal ze inabi ka gus zwi kuul so ɗe kume ta pali nugo, gus zwi kuli a mbutl ka, a ze inabisi a shot ka, a zwi kuli mago a lilka.
38 Pyal ze inabi wo ka pyal zwi kuul kan asa shoti.
39 A ba mbalan a lam tlat pyal ze inabi kaal ɗa ta tla gusi wi so, ta wule, gusi wu tam man pyali wu.>>

6

Gaba ten gas shukti

1 Gas shukti ga Man Yehuda gon yek Yesu suk man kopti jwas koɓi tuka zhin alkama gon yek sa ngusi celti gaa alkame asa nama wumti asa nama ngukti.
2 Yek man Paresi jon wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe ka nama palti ilgwe ba mbun ɗe ta mbalan pali gas shukti wu nak gwe ni ga lishi ka mbat ga Musa so gwe?>>
3 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ka yisan ilgwe Dauda pali ɗe kuzan nama tlot gwasi suk yelan jwas wu sa?
4 Kangwe ɗe ta te ka bii ga Nya yek ta kan burodi gwe sa zi ka biimi wu, yek ta nguki hal yek ta bal naami man kopti jwasi, gwe mbun ɗe ta mbalan mas nguk sowu, se man danti ka biimi. Nu kan mbat ga Musa dlam pak.>>
5 Yek Yesu po dlamisi ɗaɗe, <<Ami Yen ga Mbalan wo, amik ɗe bagaa ga gas shukti.>>
6 Gas shukti ga Man Yehuda gon ɗa, yek Yesu te kalu motgaa ga gwasan ata nisi ma gaba, a malgon ni kali ɗe ang shinti gwas tla kawu.
7 Yek man yisti mbat ga Musa suk man Paresi wuti gwel Yesu tas ɓo yeni, ko ta ɗakcan mbat ga Musa ata ndokti mbalan gas shukti, tas mbi byas ilgon tenti.
8 A Yesu yis ilgwe sa nama daamti gwasan dani wu. Yek ta wul mali ɗe, <<Tlinya tak dlal a nde,>> yek mali tlinya yek ta dlal a cina ɗaasika.
9 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A nama ngemti gwakan, cin palti byas wul kaɗe gan ma, ko ga palti hwa wul, ta yilli mbadl kaa ko ta tlo mbadli?>>
10 Yek ta ngusi yenti gwasan nam-nam, yek ta wul mali ɗe, <<Tak ang gwa,>> yek ta tak ami go ndoki wi.
11 Ten nu kan yek mbadl lili man yisti mbat ga Musa suk man Paresi i'e. Yek sa nda gaba ten ilgwe sa palit wu.

Yesu botl man kopti jwas ɗe kutl cet lop

12 Ka multi jwisi, yek Yesu to ten tladal, tas ngem Nya, yek ta mul ten ngemti Nya.
13 Yek lu tlo wugo, yek ta mbe man kopti jwasi mas jwasan. Yek ta botl ɗe kutl cet lop kasi, yek ta mbesi ɗe mil shinti ji botli.
14 Ka Siman gwe Yesu zit shin ɗe Biturus wu, suk yilka gwasi Andarawus, suk Yakubu suk Yohana suk Pilip suk Bartilomi
15 suk Matta suk Tomas suk Yakubu yen ga Halpa suk Siman gwe asa mbet ɗe man lamti ji mbalan ga atl gwas wu.
16 Suk Yehuda yen ga Yakubu suk Yehuda Iskariyoti malgwe bal bi ga Yesu tas tlot wu.
17 Yek Yesu yil sut ka tladal suk man kopti jwasi. Yek ta dlal ten bal dii atl gon suk mbalan wonti suk man kopti jwasi. Ka lwisi mago a wonti mbalan tet ɗanka atl ga Yehudiya suk Wurshelima suk tet ka atl ga Taya suk Sidon jwe ni ten bi bal ze wu ni ɗa.
18 Sa li tet ɗe tas kumti asa mbi ndokti ɗaka cwo gwasan ka, majwe duu mazhe dopsi mago yek sa ndoki pak.
19 Yek mas mbalan dlosi ɗe tas tanti na ang nak ɗe ndalti nama yilti tet tenti wu. Yek mas jwasan sa ndoki.

Mbit hwa wul ga Nya suk byasi

20 Yek Yesu yen man kopti jwasi, yek ta wulsi ɗe, <<Kii wo man mbit hwa wul ga Nya kan kii ɗe ba ilgon ni kii ɗa sowu. Na nu kan Nya a dan ɗe guu ka mbadl gwakan.

21 Kii wo maŋ mbit hwa wul gaˍ Nya kaŋ kii ɗe kuzaŋ naŋma tlot gwakaŋ ninge wu, naˍ nu kaŋ gas gon wo a kumkii. Kii wo maŋ mbit hwa wul gaˍ Nya kaŋ kii ɗe kaˍ naŋma kulu ninge wu, naˍ nu kaŋ gasi gon wo ka gitli.
22 Kii wo maŋ mbit hwa wul gaˍ Nya kaŋ kii ɗe mbalaŋ naŋma nget gwakaŋ, yek saˍ yillaŋkii ɗaŋkaˍ dlo gwasaŋ ka, asaˍ naŋma byalti gwakaŋ, asaˍ naŋma wulti gwakaŋ ɗe, <Kii wo maŋ byas mbadl kaŋ,> naŋk ɗe maŋ kopti gaˍ Yen gaˍ Mbalaŋ kaɗe kii wu.
23 Paˌlaŋ hwol tuki akaˍ lak icin! Bal ɓatlti naŋma ɓaˌtti gwakaŋ to nya ka. Daamaŋ kangwe kolsi jwasaŋ paˌli maŋ dlaŋmti gaɓa gaˍ Nya tek wu.
24 Ka daŋ ɗe wul cit gonti kii ɗe wul ni kii ɗaˍ wu, ninge kaɗe hwol tuk gwakaŋ.
25 Ka daŋ ɗe wul cit gonti kii ɗe kuzaŋ naŋma tlot gwakaŋ so ni wu, naˍ nu kaŋ kuzaŋ a ya tlokii gas gon. Ka daŋ ɗe wul cit gonti kii ɗe kaˍ naŋma gitlti ni wu, naˍ nu kaŋ ka ya lak paˌl duu tuki akaˍ naŋma kulu.
26 Ka daŋ ɗe wul cit gonti kii ɗe mbalaŋ naŋma taˌsti gwakaŋ wu. Nu kaŋ kolsi jwasaŋ taˌs maŋ shelti lal yisti gaɓa gaˍ Nya pak.

Lamaŋ maŋ nget gwakaŋ

27 <<A ni kii ma hwiti, kii ɗe kaˍ naŋma kumti gi wu, lamaŋ maŋ nget gwakaŋ. A kaˍ paˌlisi hwa wul.
28 Paˌli hwa wul maŋ byalti jwakaŋ, akaaˍ ngemi Nya majwe paˌlikii ngalci wu.
29 Kume maˌlgon ɓek kalkaŋng ten kaˌt ang shinti wu, ballit kaˌt ang yali pak. A kume maˌlgon lam wul yitlat gwa wu, baˌlti lukaˌl gwa pak.
30 Mas maˌlgwe ngemik wul go akaˍ baˌlti. A maˌlgwe kamit wul ka ngetli go baŋk wule taˌs pallik so.
31 Paˌli hwa wul mbalaŋ naŋk gwe kaˍ lami ɗe taˌs paˌlikii wu.
32 De kume majwe lamkii wu kaŋ kaaˍ lamsi naˍ ngusaŋ go, ɗaˍ nii kaŋ ka mbi hwa wul gwi? Maŋ paˌlti byas wul mago saˍ lam maŋ lamti jwasaŋ.
33 A kume majwe paˌlikii hwa wul kaŋ, akaaˍ paˌlisi naˍ ngusaŋ go, yek hul dlo gwakaŋ suk maŋ paˌlti byas wul ye? Maŋ paˌlti byas wul mago asaˍ paˌli nu.
34 De kume majwe asaˍ ɓatlkii wu kaŋ ka baˌlsi duul go, ɗaˍ nii kaŋ kaˍ mbi hwa wul gwi? Maŋ paˌlti byas wul mago asaˍ paˌli yilkeni nu taˌs ɓatlsi ɗa.
35 Ama, kii wo lamaŋ maŋ nget gwakaŋ, akaaˍ paˌlisi hwa wul. Baˌlini a baŋk zaŋ mbadl pallaˌti so. Apaa kaaˍ mbi bal ɓatlti akaaˍ daŋ ɗe mil ji Nya Bal Kakshe. A taˍ paˌli hwa wul majwe baˌsa paˌl hwol tuk sowu suk maŋ ngalci.
36 Daˌmaŋ ɗe maŋ yenti gonti ji mbalaŋ naŋk kangwe Aba gwakaŋ ni ɗe maŋ yenti gonti wu.

Baŋk lilaŋ yilkeni kaˍ so

37 <<Baŋk zi byas wul maˌlgon so, kii mago sa zikii so pak. Baŋk paˌli byas daˌmti maˌlgon so, kii mago maˌlgon a paˌlikii so. Taasaŋ byas wul ji mbalaŋ ɗaˍ ten mbadl ka, kii mago sa taas gwakaŋ ka.
38 Baˌlini, kii mago sa baˌlkii. Gal gaˍ njikmi i'e, hal a ngusi shoti, hal a shoti ki naami kaˍ ang lukaˌl, gal gwe kaaˍ cingaˌli naˍ nali go, kii mago naˍ nali kaŋ a cingaˌlikii.>>
39 Yek Yesu hwisi gaɓa gon ɗe, <<Daˌ nii kaŋ dwa a nde dwa cina gwi? Kume pi nugo, mas jwasaŋ sa nda kaˍ shu.
40 Yen lishti a nal man maŋ lishti gwas so. Ama yen maŋ lishti gwe pak lishti gwas wugo taˍ daˌm naŋk maŋ lishti gwasi.
41 Kaˍ man yenti yen coklan kaˍ gwel gaˍ yilka gwa ama baŋkaˍ man yenti gudaˌl yencin gwe ni kaˍ gwel gwa wu so
42 Daˌ nii kaŋ kamaŋ wulti gaˍ yilka gwa ɗe, <Yilka gini, haŋta yillik yen coklan gaˍ kaˍ gwel wu ka,> a yekgu go baŋkaˍ man yenti gaˍ bal gudaˌl yencin gwe ni kaˍ gweli gwa wu sowu? ki maŋ paˌlti riya, nda ndusti gudaˌl yencin gwe nikkaˍ gwel wu ka, kangwe ka man yenti lu i'e akaˍ ndusi nak coklan gwe ni kaˍ gwel gaˍ yilka gwa wu ka.

Yisti tlindi ten yandi gwasi

43 <<Hwa tlindi wutaŋ byas yandi
so aba byas tlindi wut hwa yandi so.
44 Tlindi wo ten yandi gwas kaŋ
a mbalaŋ yisi. Ka kotl tulaŋ tet ten
tlindi iil so, sogo yandi inabi tet ten
tlindi tulaŋ so.
45 A hwa mbalaŋ paḷ hwa wul naƙ
ɗe hwa wul ka nik ka mbadli wu,
a byas mbalaŋ wo byas wul kaŋ
ata pali, naƙ ɗe byas wul ka nit ka
mbadli wu. Ilgwe ni ka mbadl go,
yek kaŋ a bi dlaṃi.

Lakti zhila kinti bii ten pa

46 <<Yek laki aka mbe ɗe Bagaa ye?
Ɗe ka nge paḷti ilgwe a hwiki ɗe taƙ
paḷi wu?
47 Maḷgwe li tet malaŋni yek ta kati
kaŋ yek ta paḷ ilgwe a hwit ɗe taṣ paḷi
go, ba hwiki wundaḷ ga maḷi.
48 Ta ni naƙ maḷgwe ɗe ta ɓa kin
bii gwas go, yek ta ɗuk atl dlunti,
yek ta lak zhila kinti biimi ten pa,
yek dlaḷka njikaŋ wugo, yek ze tak ɓo
biimi, ama ba nda so. Naƙ ɗe zhila
biimi wo ten pa kaŋ ni wu.
49 Mas maḷgwe kum gaɓa gini a
baṭa paḷ ilgwe a hwit ɗe taṣ paḷi wu
sogo, naƙ maḷgwe ta kin bii gwas ɗe
baṭa nda zhila biimi hwaɓi sowu kaŋ
ta ni, yek dlaḷka njikaŋ wugo, yek ze
ɓo biimi wugo yek paḷ byas ndati.>>

7

Yesu ndok zhel ga bal maŋ hapti tlo ga maŋ Roma gon

1 Yesu paki dlaṃti mas gaɓe jwisi
mbalaŋ wugo, yek ta li ka baŋ Ka-
parnahum.
2 Yek zhel ga bal maŋ hapti tlo ga
maŋ Roma gon kawu na cwo naƙ
wule ta maṣhinni, a maŋ hapti dlomi
lam zheli i'e.
3 Maŋ hapti dlomi kum bi ga Yesu
wugo, yek ta shin kiɗi Maŋ Yehuda
jon taṣ ngem Yesu taṣ lak ndok zhel
gwasi.
4 Sa li mal Yesu wugo, yek sa
ngemti i'e, yek sa wulti ɗe, <<Mbun
ɗe taƙ ndok zhel ga maḷgaŋ,
5 naƙ ɗe ta lam mbalaŋ jinaŋ hal ta
kinini lu motgaa wu.>>
6 Yek Yesu li suksi. Ta ɓal njaa taṣ
mbuki lubiimi go, yek bal maŋ hapti
dlomi shin yelaŋ jwasi taṣ hwi Yesu
ɗe, <<Ki wo maŋ nalti kaŋ, baƙ nol
gaa gwa so, a mbuki taƙ li tet lubii
ɗaaka so.
7 Yek laki yek baa mbuki ɗe ta li tet
malki so. Gaɓa kaḷi, zhel gi a ndoki.
8 Ami mago a ang ɗa maḷgwe nii
cina wu kaŋ a ni, a maŋ hapti tlo jon
nii atl ɗaaka pak, aa kul wul gaŋ ɗe,
<Li kaḷu gee,> ata li; aa po wul gaŋ ɗe,
<Li te,> ata li te. A kume a wul zhel
gi ɗe, <Paḷi naƙ gaŋ wu,> ata paḷi.>>
9 Yesu kumi nu wugo yek ta ngip
bi ka ang, ɗe ta yen zaṭ mbadl ten
Nya ga maḷi wu, yek ta ballaṭ mal
mbalaŋ jwe naṃa kopti gwas wu,
yek ta wulsi ɗe, <<A ni kii ma hwiti,
ka maŋ Yisiraila mago, a yen maŋ
zaṭ mbadl ten Nya na ndaḷti naƙ ga
maḷgaŋ so.>>
10 Majwe maŋ hapti dlomi shinsi
wu pal tek wugo yek sa mbi go zhel
ga maḷi ndoki wi.

Yesu palli yen ga guli kili gon gwe maṣh wu kaami

11 Ɓo laṃ daŋti so, yek Yesu lika
nak'en baŋ gon asa mbe ɗe Nayin
a maŋ kopti jwas suk mbalaŋ wonti
naṃa kopti gwasi.
12 Sa ɓal njaa taṣ te ka bi dlaboo
baṃi go, yek majon kawu na hwuu
ga yen gon, a tik ɗe yen ga kili gwe
kos maṣhit kawu na ngusi, a mbalaŋ
wonti naṃa kopti gwasaŋ.
13 Yek Yesu yen kilisi wugo, yek
gonti gwas citi, yek ta wulti ɗe, <<Po
kul so.>>
14 Yek Yesu lak taŋ wul kanti hwuu-
nisi na ang yek majwe kan hwuunisi
wu dlaḷi, yek ta wule, <<Yen mbalaŋ,
tlinya!>>
15 Yek yeni tlinya yek ta njel gaɓa.
Yek Yesu baḷtiti ana gwasi.
16 Yek ɓanti ci mbalaŋ mas jwasaŋ,
yek sa baḷ nalti Nya asa naṃa wulti
ɗe, <<Bal maŋ dlaṃti gaɓa ga Nya
tulini wi. Nya su suɗi taṣ kis mbalaŋ
jwas wi.>>

17 Yek gaɓa ten ilgwe Yesu paḷi wu maṭl ɗaṇka Yehudiya ka suk baṇ jwe ni njaa wu.

Maṇ kopti ji Yohana maṇ baptisma li mal Yesu

18 Maṇ kopti ji Yohana maṇ baptisma hwi Yohana mas wul jwe Yesu naṃa paḷti wu wugo, yek ta mbe ɗe lop kaṣi.
19 Yek ta shinsi mal Yesu taṣ kum gaẓi ɗe, <<Kik ɗe maḷgwe a tuḷ gwa? Ko taṇ ɓaṭti ta yi suɗi?>>
20 Sa li mal Yesu wugo yek sa wulti ɗe, <<Yohana maṇ baptisma shinnii malki taṇ kum gaẓi ɗe, ko kik ɗe maḷgwe a tul wu? Ko taṇ ɓaṭti ta yi suɗi?>>
21 Sa ni kaḷi nugo, yek Yesu ndok mbalaṇ wonti ɗaka cwo jwasaṇ ka, yek ta yilli maẓhe ɗaka mbalaṇ ka, yek ta ɓuli gwel dwa wonti.
22 Yek Yesu hwi mil shinti ɗe, <<Lak hwi Yohana wul jwe kaa kumi yek kaa yeni wu, gwel ji dwa ɓuli, majwe man laṭ na asaṇ sowu li na asaṇ, maṇ cwo gita ndoki, a majwe kum kaṇ sowu kum kaṇ, a majwe maṣh ju tli ɗaka maṣhkaṇ ka, majwe ba ilgon nisi ɗa sowu kum gaɓa ga Nya maṇ taṃti.
23 Nya a baḷ hwa wul majwe zak zaṭ mbadl tenaṇ sowu.>>
24 Kaal ɗa zaṭ gaa ga maṇ kopti ji Yohana, yek Yesu nde gaɓa mbalaṃi tenti ɗe, <<Wok nii ka laɓ ɗe ka la yenti gwas wo? Ko maḷgwe ni naḳ tlal me jwe yetaḷ naṃa nwuti wu kaṇ ka la yenti?
25 Yek wok ka la yenti gwas wo? Maḷgwe kinti na hwa lukaḷ gwa? Maṇ lakti hwa lukaḷ suk maṇ daṇti taṃti wo ɗa guu kaṇ asa ni.
26 Yek wok ka la yenti wo? Maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ma? Nu kaṇ ni, ta nal maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya pamma.
27 Ti kaṇ gaɓa ga Nya dlaṃ ɗe,
<<<Yen shinti gi a tulik cina,
maḷgwe a laḳamik lu apaa ka
nda tulti wu.>
28 A ni kii ma hwiti, mas mbalaṇ zaṭi ga modli, gon nal naḳ Yohana so, ama maḷgwe tik ɗe nak'eni ka majwe kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṇ wu nal manti.>>
29 Mas majwe kum gaɓe wu, mas na maṇ kanti wulpi boo sa kan ka mbadl gwasaṇ ɗe, tantu ga Nya wo gem kaṇ, naḳ ɗe Yohana paḷisi baptisma wu.
30 Ama yek maṇ Paresi suk maṇ yisti mbaṭ ga Musa nge kopti ilgwe Nya lamisi kopti wu, naḳ ɗe sa nge ta Yohana paḷisi baptisma wu.
31 Yek Yesu wule, <<Yek mbalaṇ ten dii atl ninge ndaali ye? Ndakce suk yek sa ni ye?
32 Sa ni ndakce suk mil mbalaṇ jwe ni kaḷu motgaa wu ɗe sa wul yilkeni ɗe,
<<<Ma hotiki mbaẓhel, yek ka nge
dlalti,
ma wul koo maṣhkaṇ yek ka nge
kulu.>
33 <<De Yohana maṇ baptisma tul go, a baṭa nguk wul so, baṭa tla ze inabi so, ama yek ka wule, <Maṇ maẓhe kaɗe ti.>
34 Yek ami Yen ga Mbalaṇ tuli, a naṃa ngukti wul a naṃa tlati yek ka wule, <Bo yenaṇti ta nguk wul hwo ata tla ze inabi i'e pak, yelaṇ ji maṇ kanti wulpi boo suk maṇ paḷti byas wul.>
35 Mas na nu go, majwe kan ɓotlkaṇ gwe a Nya baḷi wugo, sa yisi ɗe ɓotlkaṃi wo gem kaṇ.>>

Kili maṇ paḷti byas wul gon pi mil Yesu

36 Yek ba Paresi gon asa mbet ɗe Siman mbe Yesu taṣ nguk wul a lubii ɗatka, yek Yesu li lubiimi yek ta daṇ na zhila taṣ nguki. Nu kaṇ a Maṇ Yehuda paḷi, kumɗe sa ɓa nguk wul go asa tlalti asaṇ a atli.
37 A kili gon ni ka baṃi gwe paḷ byas wul ka daṇti gwas wu. Yek ta kumi ɗe Yesu naṃa ngukti wul a lubii ɗa ba Paresi wu ka, yek ta kan buntaṇ mil gon teɗi na mil maṇ taṃi wusaṇ gwe asa wul na bal wulpi wu.
38 Yek ta lak dlaḷ a malkaṇ ɗa Yesu ka, ata naṃa kulu, a luu gwas naṃa lokti ten asaṇ ga Yesu. Yek ta taasi ka na maḍlaṇ gaa gwasi. Yek ta ngusi

swatti asaŋ ga Yesu ata naŋma paŋt mil daŋni.
39 Yek ba Paresi wu yen ilgwe kili
wu naŋma paŋlti wu wugo yek ta wul
ka mbadl gwas ɗe, <<Maŋlgaŋ go, Nya
ka shinti ɗe maŋ dlaŋmti gaɓa gwas
go ɗa ta yis wundaŋl kili gwe naŋma
taŋnti gwas wu ɗe maŋ paŋlti byas wul
kaŋ.>>
40 Yek Yesu wul ba Paresisi ɗe, <<A
lamik hwit ilgon.>>
Yek ta wulti ɗe, <<Hwini, maŋ
lishti.>>
41 Yek Yesu wule, <<Maŋlgon naŋma
kopti ji mbalaŋ ɗe lop jon wulpi, gon
wo ta naŋma kopti gwas wulpi gwe
asa ɓatl zhel ka gin ɗe naŋm na tatlti
tlo wu, a gon wo ta naŋma kopti gwas
wulpi gwe asa ɓatl zhel ka multi ɗe
kutl ɗe namtan wu.
42 Yek baŋsa ɓatl dani sogo, yek ta
zakisi mas jwasaŋn. Ka yenti gwa wo
gwik ka lamti mani gwi?>>
43 Yek Siman wulti ɗe, <<Ka yenti gi
wo maŋlgwe wulpi gwas wu nal mani
wu.>> Yek Yesu wule, <<Gem kaŋn ka
dlaŋmi.>>
44 Yek ta ballaŋt mal kilisi yek ta wul
Siman ɗe, <<Bo yen kili gee, a te boo
ɗakka baka balaŋn ze ta pol asaŋn gi
so, ama yek ta pol asaŋn gi ka na luu
gwasi yek ta taasi ka na madlaŋn gaa
gwasi.
45 Nak a te boo ɗakka, ka gaɓe
i'e so a baka ngiɓaŋn ni yek ka wup
kaal kaŋn gi so, ama nak a te teɗi
yek kili gaŋn naŋma ta wupti asaŋn gini.
Paŋlti ji Maŋn Yehuda kaŋn kume sa ɓa
gaɓe yilkeni go, asa ngipsi te tlo ka
asa wup gaskaŋn gwasaŋn sogo ang
gwasaŋn.
46 Ka pi mil ten gaa so, ama ti wo
ta naŋma tuksaŋt mil ten asaŋn gini.
47 Yek laki a nikma hwiti ɗe, wonti
byas wul jwas jo mas a taasit kawi
nak ɗe ta lamaŋn i'e wu. Maŋlgwe sa
taasit njet byas wul kago, njet kaŋn
ata paŋl lamti gwasi.>>
48 Yek ta wul kilisi ɗe, <<Sa taas
byas wul jwa kawi.>>
49 Yek maŋndaki jwe naŋma ngukti
wul suksi wu wul yilkeni ɗe, <<Wok
ɗe gaŋn ɗe hal ata taas byas wul ga
mbalaŋn kago?>>
50 Yek Yesu wul kilisi ɗe, <<Zaŋt
mbadl ten Nya gwa kiski wi; zigaa na
taŋmi mbadli.>>

8

Modli jon kop Yesu

1 Nak laŋm daŋnti wugo, yek Yesu
maŋtl ɗaŋnka kiɗi baŋn ka suk nak mili
ata naŋma dlaŋmti gaɓa maŋn taŋmti ten
kangwe mbalaŋn a kan Nya ɗe guu ka
mbadl gwasaŋn wu, a maŋn kopti jwas
ɗe kutl cet lop ju ni sukti.
2 Suk modli jon jwe sa yilli maʒhe
ɗakasi ka yek sa baŋlsi ndokti wu, ka
Maryam maŋn Magadala maŋlgwe sa
yillit maʒhe ɗe nitgi kawu,
3 Suk Yuwana kili ga Kuza gwe ata
paŋli wul Hiridus guu wu, suk Suzana,
suk modli wonti jwe naŋma paŋlti wul
suk Yesu suk maŋn kopti jwas ɗe kutl
cet lop ju na wul ang jwasaŋn wu.

Cingaŋlti gaɓa ten maŋn zhin gwe cat wundaŋl wu

4 A mbalaŋn naŋma ta motgaa mal
Yesu tet ka baŋn ɗaŋnka, yek Yesu wule,
<<Haŋnta ɓo hwikii gaɓa gon.
5 Maŋlgon la catti wundaŋl ka zhin
gwasi, ta naŋma catti wudaŋli nugo,
yek naami lok ten tantu yek mbalaŋn
koɓi dani yek yatl ɗakmi ka.
6 Yek naami lok ka gokca, yek te
wugo yek ladaŋl ka, naŋk ɗe ba lwisi ni
diki i'e sowu.
7 Yek naami lok ka iili, yek nal suk
iili, yek iili ngap ka yek ba kiɗi so.
8 Yek naa wudaŋli jon lok ka hwa lu
yek sa kiɗi, yek paŋl gwe nal.>> Yesu
pak gaɓe wugo, yek ta gaɓa na ndaŋlti
ɗe, <<Maŋlgwe kaŋn kumti niɗɗa go,
haŋn taŋs kumi.>>
9 Yek maŋn kopti jwas ngemti ilgwe
ta lamisi dlaŋmti ka gaɓe wu.
10 Yek ta wulsi ɗe, <<Kii wo sa
baŋlkii yisti wul gwe ni ga hwudaŋli ga
kangwe mbalaŋn a kan Nya ɗe guu ka
mbadl gwasaŋn wu, ama naa mbalaŋn
wo, a hwisi gaɓa ga hwudaŋli kangwe,

* **8:10 8:10** Yen Ish 6:9.

<ko taṣ yeni, sa man yenti so, ko taṣ kumi, sa yis gaami so.>*

11 <<Ilgwe a lamikii dlaṃti go yek ɗe, wundaḷ go yek ɗe gaɓa ga Nya.
12 Jwe lok ten tantu go saˌ ni naḳ majwe kum gaɓe yek Sheɗan kan ɗaˌ ten mbadl gwasaṇ ka, baṣ zi mbadl gwasaṇ ten Nya asaˌ mbi kisti so.
13 Wudaḷ jwe lok kaˌ gokca go saˌ ni naḳ majwe kum gaɓe yek saˌ kan naˌ hwol tuki, ama yek baˌ dlunti kaṣi so. Saˌ baḷ gem njet yek bomti tulisi wugo yek saˌ pal naˌ kaali.
14 Wudaḷ jwe lok kaˌ iil go saˌ ni naḳ majwe kum gaɓe ama yek daṇti gaˌ se naˌ ayo suk lamti wul ji dii atli suk kumti taṃti daṇti ngapsi yek baˌ zaṭ mbadl ten Nya gwasaṇ ndaḷ so.
15 A wundaḷ jwe lok kaˌ hwa lu go, saˌ ni naḳ majwe kum gaɓe wu, yek saˌ ngiɓi kaˌ mbadl gwasaṇ yek saˌ tlo mbadli yek zaṭ mbadl ten Nya gwasaṇ ndaḷi, yek saˌ paḷ hwa daṇti.
16 <<Mbalaṇ a lak wutu ten pitila ataˌ yitle ka naˌ kaṣaḷ so, sogo ataˌ zi te gaṣ gobdlan kaˌ so, ama ta zi ten wul zaṭi kangwe mas maṇ tet kaˌ biimi a yen cilti wu.
17 Mas ilgwe ni gaˌ hwudaḷi go a yil deɓaḷ, a mas ilgwe ni gaˌ yitle go a ɓuli.
18 Paṇ ɗem'ɗem naˌ kangwe akaˌ kat kaṇ wu, naḳ ɗe maḷgwe ilgon niɗɗaˌ wu, sa mbaḷit dani, a maḷgwe baˌ ilgon niɗɗaˌ sogo nak njeti gwe niɗɗaˌ wu mago sa kamit ka.>>

Ana suk yilkeni ji Yesu tul malti

19 Yek ana suk yilkeni ji Yesu tul malti, ama yek baṣaˌ mbi mbukti lu malti so naḳ ɗe mbalaṇ wonti hwo wu.
20 Yek maḷgon wul Yesu ɗe, <<Ana gwa suk yilkeni jwa ni deɓaḷ saˌ naṃa lamti yenti gwa.>>
21 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ana gini suk yilkeni ji kaɗe majwe kum gaɓa gaˌ Nya yek saˌ koɓi wu.>>

Yesu dlaḷli yetaḷ ze ka

22 Gas gon yek Yesu wul maṇ kopti jwas ɗe, <<Maˌ laṇ te ten kaṭ bi cikɗi gaˌ tekgu ka.>> Yek saˌ te kaˌ jirgi ze yek saˌ njel laṭi.
23 Saˌ naṃa laṭ nugo, yek yebaḷ kan Yesu, yek bal yetaḷ gon tli tot kaˌ zesi, yek ɓanti dopsi naḳ ɗe zesi ɓalma tet kaˌ jirgi wu.
24 Yek maṇ kopti jwas paḍaḷti yek saˌ wulti naˌ ndaḷti ɗe, <<Maṇ lishti, tlinya ka, maˌ ɓa lam maṣhkaṇ!>> Yek Yesu tlinya yek taˌ matl yetaḷi suk ze gwe naṃa tlit wu, yek zesi mul atli.
25 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Zaṭ mbadl gwakaṇ ɓal ko?>> Yek ɓanti cisi, yek saˌ wul yilkeni ɗe, <<Wok ɗe gaṇ ɗe paa ataˌ matl yetaḷ suk ze gwe naṃa tlit wu asaˌ kum gaɓa gwas nu wo?>>

Yesu ndok maṇ maẓhe

26 Yek Yesu suk maṇ kopti jwas ngusi laṭ ten ze yek saˌ mbuki ten kaṭ atl gaˌ Garasina gwe ni ten kaṭ ang gon gaˌ zesi wu.
27 Yek Yesu yil tot ten bi cikɗi wugo, yek maṇ maẓhe gon kaẉu koo tlisi gwe ataˌ daṃ kaḷu gwe asaˌ lep mbalaṇ wu, ataˌ mul wonti kaḷi wi.
28 Naˌ yenti gaˌ Yesu, yek taˌ nda a cina ɗatka yek taˌ des lee, yek taˌ wule, <<Yek moo sukki ye, Yesu, yen gaˌ Nya Bal Kakshe? A naṃa ngemti gwa baḳ nolaṇ so.>>
29 Taˌ dlaṃ nu ɗe taˌ Yesu huulti suk maẓhesi. A maẓhesi kul ɓoti ko ɗe asaṇ suk ang gwas wo gaˌ ɓali kaṇ ni naˌ zaa gaḷla wu, a maṇ ɓaṭti gwas ni malti ama ataˌ ɓatl ka a maẓhesi mbolti te kaˌ me ka.
30 Yek Yesu ngemti ɗe shin gwa kaɗe wokko?

Yek taˌ wule, <<Wonti.>> Naḳ ɗe maẓhe jwe ni kaṭi go wonti kaṇ saˌ ni wu.
31 Yek maẓhesi ngusi ngemti gaˌ Yesu baṣ mbolsi te kaḷu gwe sa daṇ kaˌ bomti wu so.
32 A wonti alade jon naṃa kyo ten zaṇdaḷ njaa mal bal zesi, yek maẓhesi ngem Yesu ɗe taṣ zaksi taṣ te gipsi, yek taˌ zaksi.
33 Yek saˌ yil ɗaḳaˌ maḷi ka yek saˌ te kaˌ aladesi, yek aladesi tli naˌ apti yek saˌ lok kaˌ bal zesi yek saˌ maṣhi.

34 Yek maɲ kyo aladesi yeni nu
wugo, yek saˌ aɓi yek saˌ lak hwi
mbalaɲ ɗaɲkaˌ baɲ ka.
35 Yek mbalaˌmi yili taṣ lak yen
ilgwe pi wu, yek saˌ li tet mal Yesu
wugo, yek saˌ yen maˌlgwe maẓhe yil
ɗaˌkaˌ ti kaˌwu njaa mal Yesu naˌ lukaˌl
ten tli ataˌ ɓal hwaɓi, yek ɓanti njel cit
gwasaɲ.
36 Yek majwe ni kaˌli ɗe ili pi wu,
ngusi hwiti mbalaɲ kangwe Yesu
ndok maˌli wu.
37 Yek mas mbalaɲ kaˌ atl gaˌ
Garasina ngem Yesu taṣ zak baˌmi
naˌk ɗe ɓanti cisi i'e wu. Yek Yesu ɓa
te kaˌ jirgi taṣ zigaa go,
38 yek maˌlgwe taˌ yillit maẓhesi
kaˌwu ngemti ɗe, <<Ba kopki,>> ama
yek baˌ Yesu zigaa sukti so.
39 Yek Yesu wulti ɗe, <<Pal gee taˌk
dlaˌm ilgwe Nya paˌlik wu.>> Yek maˌli
li kaˌ bal baˌmi yek taˌ ngusi dlaˌmti
ilgwe Yesu paˌlit wu.

Yesu palli yen kili gon kaami

40 Yek Yesu pal te ten kaˌt bi bal
ze gon wu kaˌwu yek mbalaɲ wonti
paˌlit ɗem, naˌk ɗe ti kaɲ saˌ naˌma ɓaˌtti
gwas wu.
41 Yek maˌlgon kaˌwu asaˌ mbet ɗe
Yayirus, bali kaɲ kaˌlu motgaa gaˌ
gwasaɲ, yek taˌ lak ngus a cina ɗaˌ
Yesu ka ataˌ naˌma ngemti gwas ɗe taṣ
li tet lubii ɗatka.
42 Yen gwas ɗe naˌm gaˌ maˌdli maɲ
gin ɗe kutl cet lop ɓal njaa taṣ maṣhi.
Yek Yesu ɓal ten tantu laˌt lubiimi go
yek mbalaɲ wonti ngusi kopti gwasi
asaˌ naˌma ɗamti njaa malti.
43 A kili gon ni kaˌ mbalaˌmi gwe
paˌl gin ɗe kutl cet lop a hwulan
nitma shoti wu, a baˌtaˌ mbi maˌlgwe
a ndokti wu so.
44 Yek taˌ te tekaˌ mbalaˌmi ka yek
taˌ li tukaal ɗaˌ Yesu ka yek taˌ taɲ
bi lukaˌl gwasi, ninge-ninge yek shoti
hwulami tlo ang.
45 Yek Yesu wule, <<Wok taɲaɲ wo?
>>
Yek kokko wule tik so, yek Siman
Biturus wule, <<Maɲ lishti, mbalaɲ
wonti lakki tlo, asaˌ naˌma ngapti
gwa.>>
46 Yek Yesu wule, <<Maˌlgon
taɲaɲni, a kum ndaˌlti yil tet kaˌ
ami.>>
47 Yek kilisi yeni go saˌ yisit lu kaˌwi,
yek taˌ yil teɗi a tli gwas naˌma daˌdalti
yek taˌ lak ngus a cina ɗaˌ Yesu ka, yek
taˌ dlaˌmit ilgwe laki ɗe taˌ taɲti wu suk
kangwe taˌ mbi ndokti kaˌli wu a cina
ɗaˌ mbalaɲ mas.
48 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalaɲ,
zaˌt mbadl ten Nya gwa ndokki wi,
zigaa naˌ taˌmi mbadli.>>
49 A baˌ Yesu ɓo pak gaɓe so, yek
yen shinti kaˌ ɓal wu tet lubii ɗaˌ
Yayirus ka, yek taˌ hwi Yayirus ɗe,
<<Baˌ maɲ lishtisi po tlamba laˌt tet so,
yeni maṣh wi.>>
50 Yek Yesu kumi nu wugo, yek taˌ
wul Yayirus ɗe, <<Baˌ ɓanti cik so, zi
mbadl ɗe ta tli ɗaˌkaˌ maṣhkaɲ ka.>>
51 Saˌ mbuk lu lubiimi wugo, yek
baˌtaˌ zak maˌlgon taṣ te kaˌ biimi sukti
so se Biturus suk Yohaɲa suk Yakubu
suk aba naˌ ana gaˌ yeni.
52 Mas mbalaɲ jwe ni kaˌ lubiimi go
yek saˌ pita kulu asaˌ naˌma desti lee
naˌ maṣhkaɲ gaˌ yen kilisi. Yek Yesu
wulsi ɗe, <<Po kulaɲ so, yen kilisi ɓo
maṣh so, yebaˌl kaɲ taˌ naˌma ndeti.>>
53 Yek saˌ mboshu kaˌ gaɓe yek saˌ
gitlti, naˌk ɗe saˌ yisi ɗe taˌ maṣh wu.
54 Yek Yesu ngip ang gaˌ yeni, yek
taˌ gaɓa naˌ ndaˌlti ɗe, <<Yen mbalaɲ,
tlinya.>>
55 Yek mbadl gwas palli, yek taˌ
tlinya ninge, yek Yesu wulsi ɗe taṣ
baˌlti ilgaˌ nguki.
56 Yek maɲ zaˌt gaˌ yeni ngip bi kaˌ
ang. Ama yek Yesu wulsi ɗe baṣ hwi
maˌlgon so.

9

Yesu shin maɲ kopti jwas ɗe kutl cet lop

1 Yesu mo mil shinti ji botli jwas
ɗe kutl cet lop wu, yek taˌ baˌlsi ndaˌlti
taṣ yilli mas maẓhe ka suk taṣ ndok
mbalaɲ maɲ cwo wonti,
2 yek taˌ shinsi taṣ dlaˌmisi gaɓa
ten kangwe mbalaɲ a kan Nya ɗe
guu kaˌ mbadl gwasaɲ wu a taṣ ndok
mbalaɲ.

3 Ta wulsi ɗe, <<Baḵ kamaṇ ilgon ang so ɗe kaɓa li wu, baḵ kamaṇ sada so, a baḵ kamaṇ ngura so, a baḵ kamaṇ ilga nguki so, a baḵ kamaṇ wulpi so, a baḵ kamaṇ lukaḷ ɗe lop so.
4 Mas lubii gwe sa kan ki wu, daṃaṇ kaḷi, se gas gwe ka zigaa wu.
5 Mas baṇ gwe nge kanti gwakaṇ wu, kaɓa zak baṃi go aka bat kushka ga baṃi ɗa ten asaṇ gwakaṇ ka, yek ka daṇ ɗe ilgwe a daamisi gaɓa gwe ka hwisi wu.>>
6 Yek sa yili yek sa ngusi tet ɗaṇka baṃi ka asa naṃa dlaṃti gaɓa ga Nya maṇ taṃti asa naṃa ndokti ga maṇ cwo mas lu gwe sa li wu.

Mbadl ga Hiridus guu hwot ka

7 Yek Hiridus guu kum ilgwe naṃa paṭ wu wugo yek ili hwotti i'e. Naa mbalaṇ wule, Yohana maṇ baptisma kaṇ Nya pallaṭ na mbadli.
8 Naa mbalaṃi jon wule Iliya ka palli. Naami wo sa wule ɗe naṃ ka maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ji cina kaṇ Nya pallaṭ kaami.
9 Yek Hiridus wule, <<Yohana wo a laki yek sa kotlit gaa kawi, wok ɗe gwe a yima kumti wul wonti tenti go?>> Yek ta ngwe taṣ yenti.

Yesu baḷ ilga nguki mbalaṇ zambaḷ ɗe kutl ɗe namtan (5,000)

10 Mil shinti ji botlisi pal wugo, yek sa hwi Yesu ilgwe sa paḷi wu, yek ta li ka baṇ gon asa mbe ɗe Betsaida suk mil shinti jwasi na ngusaṇ.
11 Mbalaṇ yeni nu wugo, yek sa kopti wonti, yek ta kan maṇdaḵi gwasaṇ yek ta hwisi gaɓa ten kangwe mbalaṇ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṇ wu, yek ta ndok maṇ cwo.
12 Cin ɓal njaa ta nda bii go, yek maṇ kopti ɗe kutl cet lop ju, li tet malti yek sa wulti ɗe, <<Hwi mbalaṇ jee taṣ zigaa taṣ lak ngo ilga nguki suk lu gwe sa mul wu ɗaṇka baṇ jwe ni njaa wu ka, a ɗee ɗe ma naṇ go, a kansi so, aba ilga nguki ni ɗa so.>>
13 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Baḷaṇsi ilga nguki ci la,>> yek sa wule, <<Burodi ɗe namtan suk kwes ɗe lop ka nini ɗa, kume nuk go taṇ lak wuli ilga nguki mbalaṃi teɗi.>>
14 Maani zambaḷ kutl ɗe namtan ka ni kaḷi. Yek ta wul maṇ kopti jwas ɗe, <<Moosi kutl ɗe namtan-namtan asa daṃ na zhila.>>
15 Yek sa paḷi nu, yek mas jwasaṇ sa daṃ atli.
16 Yek Yesu kan burodi ɗe namtan wu, yek ta tlil gaa nya yek ta paḷ hwol tuk na Nya, yek ta cal burodisi yek ta baḷ maṇ kopti jwasi yek sa hwuli mbalaṃi.
17 Yek sa nguki yek kumsi yek sa mo naami gwe sa wu hal njikaṇ gaɗa kutl cet lop.

Biturus dlaṃ ɗe Yesu kaɗe Almasihu

18 Gas gon, Yesu naṃa ngemti Nya na ngusi yek maṇ kopti jwas li tet malti yek ta ngemsi ɗe, <<Mbalaṇ wule wok ɗe ami wo?>>
19 Yek sa wulti ɗe, <<Mbalaṇ wule Yohana maṇ baptisma kaɗe ki, naami wo sa wule Iliya, a naami wo sa wule ɗe naṃ ka maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ji cina kaṇ Nya pallaṭ kaami wi.>>
20 Yek ta wulsi ɗe, <<A kii hwa? ɗe wok kaa yisaṇ wo?>> Yek Siman Biturus wulti ɗe, <<Kik ɗe Almasihu gwe Nya shinti sut wu.>>
21 Yek Yesu hwisi ɗe baṣ hwi maḷgon so.
22 Yek ta wulsi ɗe, <<Ngetli kaṇ ta Yen ga Mbalaṇ tla bomti ten wul wonti, a kiɗi mbalaṇ suk kiɗi maṇ Paris suk maṇ yisti mbaṭ ga Musa a ngeti, a mbalaṇ a tloti. Ama ten ndat cin na mekan wo Nya a pallaṭ kaami.>>
23 Yek ta wul mbalaṃi mas jwasaṇ ɗe, <<Mas maḷgwe lam daṇti ɗe maṇ kopti gi go, se ta nge gaa gwasi, ata lam tet ka bomti ten daṇti ɗe maṇ kopti gini ko gasi.
24 Na nu kaṇ mas maḷgwe lam gaa gwas man kopti gi go, ta mbi Nya boo so. Ama maḷgwe baḷ gaa gwas ten kopti gi go, ta mbi Nya boo.

25 Yek ɗe taɱti gaˌ mbalaɲ ye, ɗe taˌ mbi mas hwa wul ten dii atli a baṭaˌ mbi Nya boo sowu?
26 Naˌ nu kaɲ mas maḷgwe nsha kopti gi citi suk gaˌ gaɓa gi go, nsha yisti gwas a cinni ami Yen gaˌ Mbalaɲ ɗe a pal sut naˌ nalti gini suk nalti gaˌ bal Aba gini suk gaˌ mil shinti gaˌ Nya maɲ cilti wu.
27 Gem kaɲ a ni kii ma hwiti ɗe majon ni kaˌ kii jwe sa maṣh so se saˌ yen gas gwe Nya a daɲ ɗe guu kaˌ mbadl gwasaɲ wu.>>

Ballaṭ gaˌ Yesu

28 Kaal ɗaˌ multi ɗe wusupsi ɗe Yesu pak dlaɱti gaɓa wu, yek taˌ kan kaˌ Biturus suk Yohana suk Yakubu, yek taˌ to kaˌ tlaḍaḷ suksi taṣ ngem Nya.
29 Taˌ ɓalma ngemti Nya go, yek cinagwel gwas ballaṭi, yek lukaḷ gwas pal hwoli naˌ cilti hal naɱa zhilaḳti gwel.
30 Saˌ ni nugo yek mbalaɲ ɗe lop kaɰwu, kaˌ Musa suk Iliya
31 kaˌ nalti gaˌ Nya asaˌ naɱa gaɓa sukti ten bi gas gwe ta pal to Nya kaɰwu suk maṣhkaɲ gwe ta maṣh a Wurshelima taṣ njikaɲ ilgwe Nya dlaɱ wu.
32 Biturus suk majwe ni sukti wu dlenti kaˌ yebaḷ wi, ama yek saˌ paḍaḷ wugo yek saˌ yen nalti gwasi suk mbalaɲ ɗe lop jwe ni sukti wu.
33 Mbalaɲ ɗe loɓi ɓa lam zaṭgaa go, yek Biturus wul Yesu ɗe, <<Maɲ lishti, mbuni ɗe maˌ naɲ a ɗee wu, haɲ taɲ paḷikii mil bii ɗe mekan, gon wo gwa a gon wo gaˌ Musa a gon wo gaˌ Iliya.>> A baˌ Biturus yis ilgwe taˌ naɱa dlaɱti wu so.
34 Taˌ naɱa dlaɱti nugo, yek kaluntun yitlasi ka, yek ɓanti njel cit gwasaɲ.
35 Yek gaɓa wul sut kaˌ kaluntumi ɗe, <<Gaɲ go tik ɗe yen gi gwe a botlti wu, kumaɲ gaɓa gwasi.>>
36 Yek gaɓe paki wugo, yek saˌ yen Yesu naˌ ngusi. Yek baṣaˌ hwi maḷgon ilgwe pi wu kaˌ multi jwisi so se kaˌ kaali.

Yesu ndok yen gon maɲ maẓhe

37 Kaal ɗaˌ multi ɗe naɱ, yek saˌ yil sut ɗaḳaˌ tlaɲḍaḷi kaˌ wugo yek mbalaɲ wonti mbi Yesu.
38 Yek maḷgon kaˌ mbalaɱi wule, <<Maɲ lishti, a naɱa ngemti gwa taḳ yen gonti gaˌ yen gini, tik ni ɗa naˌ ngusi.
39 A maẓhe kul twet kaˌ gaa, ataˌ lak yal, a maẓhesi ɓot ten atli, a bi gwas yilli hwol ɓakaɲ. A baṭa zakti so se taˌ kumit cwo naḳ wule ta tloti.
40 Yek a ngem maɲ kopti jwa taṣ yillaṣi ka yek baṣa mani so.>>
41 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii mbalaɲ ji se wo kaaˌ zi mbadl ten Nya so a maɲ yokit kaɗe kii, hal a gasi kaɲ ba daɲ sukkii a naɱa tlot mbadl naˌ laṣhi zaṭ mbadl gwakaɲ ten Nya gwi? Taḷa yeni teɗi.>>
42 Yeni ɓa li tet mal Yesu go yek maẓhesi ɓot ten atli. Yek Yesu matl maẓhesi, yek taˌ ndok yeni, yek taˌ baḷtiti aba gwasi.
43 Yek ɓanti cisi, ɗe saˌ yen nalti gaˌ Nya wu yek saˌ ngip bi kaˌ ang.

Yesu po dlaɱ kangwe ta maṣh wu ɗa

A saˌ yima yenti wul cit ɓanti gwe Yesu paḷi wu, yek taˌ wul maɲ kopti jwas ɗe,
44 <<Baḳ maṣaɲaɲ ilgwe ba hwikii wu so. Sa baḷ bi gini ami Yen gaˌ Mbalaɲ a ang ɗaˌ byas mbalaɲ ka.>>
45 Ama yek baṣaˌ yis ilgwe taˌ nisi ma hwiti wu so, gaˌ hwudaḷi kaɲ ni malsi, a ɓanti kumti gaẓi naɱa cit gwasaɲ.

Gaɓa ten maḷgwe a daɲ ɗe bali wu

46 Yek gaɓa nda kaˌ dlo ji maɲ kopti ji Yesu ten ɗe wok ka daɲ ɗe bali kaṣi wo.
47 Yek Yesu yis daamti gwasaɲ yek taˌ kan nak'en yen gon yek taˌ zaṭ njaa malti.
48 Yek taˌ wulsi ɗe, <<Mas maḷgwe kan nak'en yen mbalaɲ naḳ gaɲ kaˌ lal gi go, ami kaɲ taˌ kamaɲni. A maḷgwe kamaɲ go, taˌ kan maḷgwe shinaɲ sut wu. Maḷgwe tik ɗe nak'eni kaˌ kii mas go, tik ɗe bali.>>
49 Yek Yohana wul Yesu ɗe, <<Maɲ lishti, maˌ yen maḷgon taˌ naɱa yillaṭ

ga maẓhe ka ka shin gwa, yek ma hwit ɗe taṣ zaki naḳ ɗe baṭa ni ka mi sowu.>>
50 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zakaṇti, majwe ngekii sogo gwakaṇ kaṇ.>>

Mbalaṇ ji baṇ gon a Samariya nge Yesu

51 Ta ɓal njaa taṣ pal to Nya kago yek ta zi ka mbadl gwas ɗe ta li Wurshelima.
52 Yek ta shin mil shinti cina ɗati taṣ laḳamisi lu ka baṇ Samariya gon.
53 Yek maṇ baṃi nge kanti ga Yesu naḳ ɗe sa yisi ɗe a Wurshelima kaṇ ta lam sut wu.
54 Maṇ kopti jwasi ka Yakubu suk Yohana yeni nu wugo, yek sa wul Yesu ɗe, <<Bagaa, ka lami taṇ mbe wutu sut nya ta kwelsi ka?>>
55 Yek Yesu ballaṭ malsi yek ta matlsi.
56 Yek sa li ka baṃi gon.

Bomti kopti ga Yesu

57 Sa naṃa laṭ ten tantu, yek maḷgon wul Yesu ɗe, <<Ba kopki mas lu gwe ka li wu.>>
58 Yek Yesu wulti ɗe, <<Gwengwen wo shu daṇti nisi ɗa, yatl mago lumulti nisi ɗa, ama ami Yen ga Mbalaṇ wo lumulti niɗɗa so.>>
59 Yek ta po wul maḷgon ɗaɗe, <<Koɓaṇni.>> Yek maḷi wulti ɗe, <<Bagaa, haṇta ɓaṭ maṣhkaṇ ga aba gini aa lepti paa.>>
60 Yek Yesu wulti ɗe, <<Zak majwe maṣh wu taṣ lep yilkeni jwasaṇ, ama ki wo lak dlaṃi mbalaṇ gaɓa ten kangwe sa kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṇ wu.>>
61 Yek maḷgon po wulti ɗaɗe, <<Bagaa, ami wo ba kopki, ama haṇta lak palli bi a lubii paa.>>
62 Yek Yesu wulti ɗe, <<Mas maḷgwe nda gut zhin na gil tla ata naṃa celti gwel kaal go, ta man kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl gwas so.>>

10

Yesu shin mbalaṇ ɗe kutl ɗe nitgi na lop jon

1 Kaal ɗa nugo yek Bagaa Yesu botl mbalaṇ ɗe kutl ɗe nitgi na lop jon yek ta shinsi lop-lop ka baṇ jwe ta lam laṭ na gaa gwas wu.
2 Yek ta wulsi ɗe, <<Zhimi nali, aba maṇ wotlti wonti so. Ngemaṇ maṇ zhimi, taṣ shin maṇ wotlti teɗi taṣ wotli.
3 Laṇni, a shinti, naḳ mil mbaḷa ka tlo ji hwuli.
4 Baḳ kamaṇ wulpi ko ngura ko kaptaḷan ang so, a baḳ daṃaṇ ɗe ka gaɓe maḷgon ten tantu so.
5 <<Mas lubii gwe ka te giɓi wu aka wule, <Taṃi mbadl ka lubii gee.>
6 Kume maṇ hwol tuk ni ka lubiimi go hwol tuk gwakaṇ a daṃiti. A kume maṇ hwol tuk ni ka lubiimi sowu, taṃi mbadl gwakaṇ a pallikii.
7 Daṃaṇ ka lubiimi aka nguki aka tla mas ilgwe sa baḷkii wu naḳ ɗe maḷgwe paḷ ilga paḷi go ta mbi ɓatlti gwasi wu. Baḳ koɓaṇ lubii ɗaṇka so.
8 <<Kume kaa te ka baṇ yek sa pikii ɗem wu, ngukaṇ mas ilgwe sa baḷkii wu.
9 Ndokaṇ maṇ cwo ka baṃi aka hwisi ɗe, <Cin gwe mbalaṇ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṇ wu ɓal njaa malkii.>
10 Ama kume kaa te ka baṇ yek baṣa pikii ɗem sogo, aka yil ɗaṇ ten tantu baṃi ka aka wulsi ɗe,
11 <Kushka ga baṇ gwakaṇ mago ma bat ɗa ten asaṇ gaṇaṇ kawi. Ama taḳ yisi ɗe cin gwe mbalaṇ a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṇ ɓal njaa malki.>
12 A ni kii ma hwiti ɗe, gas pakti ga dii atl wo, Nya a yen gonti ga maṇ Sodom man maṇ baṇ wu.
13 <<Kaa daṇ ɗe wul cit gonti wi maṇ Korazin suk Betsaida, wul cit ɓanti gwe sa paḷikii wu kaṇ sa paḷi maṇ Taya suk maṇ Sidon go, sa ci atl gaa wi ba sen so. Sa lak gus lukaḷ asa daṇ ka mbaṭlaḷ asa daamsi ten byas wul jwe sa paḷi wu.
14 Gas pakti ga dii atl wo, Nya a yen gonti ga maṇ Taya suk Sidon mankii.
15 Kii maṇ Kaparnahum, ka daṃaṇ gwa we Nya a kankii to nya ka? Ko

* **10:15 10:15** Na bi Giris sa mbe ɗe *Hadis*

njaa! Nya a sulkii aka daṇti ga maṇ maṣhkaṇ.*
16 <<Mas maḷgwe kum gaɓa gwakaṇ go ta kumti gaɓa gini wi, mas maḷgwe nge kumti gaɓa gwakaṇ go ta nge kumti gaɓa gini, mas maḷgwe nge kumti gaɓa gi go ta nge Nya maḷgwe shinaṇ wu.>>
17 Yek mbalaṇ ɗe kutl ɗe nitgi na lop ju palli na hwol tuki yek sa wul Yesu ɗe, <<Bagaa, maẓhe mago asa kum gaɓa gaṇaṇ ɗe ma hwisi gaɓa ka shin gwa wu.>>
18 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A yen Sheɗan nda sut nya naḳ nyaze gwe ci bi sut nya wu.
19 A baḷki ndaḷti gwe ka li ka dlo ji wuci suk yendaḷ a baṣa paḷikii ilgon sowu, aka mani na maṇ nget gwakaṇ Sheɗan.
20 Mas na nu, baḳ paḷaṇ hwol tuk ɗe maẓhe kum gaɓa gwakaṇ so, ama paḷaṇ hwol tuk ɗe shin gwakaṇ ni ga lishi a nya.>>

Yesu paḷ hwol tuk na Nya

21 Ka multi jwisi, yek Yesu njikaṇ na hwol tuk ga Shishi ga Nya yek ta wule, <<A paḷ hwol tuk na ki, Aba gini, Bagaa ga nya suk dii atli, ɗe ka hwudaḷi mas wul ju maṇ ɓotlkaṇ suk maṇ yisti wul, yek ka baḷ yisti nak mil mbalaṇ wu. Nu kaṇ ni, Aba, ɗe mbuniki taḳ paḷi nu wu.
22 <<Aba gi baḷaṇ wul mas. Maḷgon yis yeni wu so, se Abe na ngusi. A ba maḷgon yis Abe so se yeni suk majwe yeni lami ɗe ta baḷsi yisti wu.>>
23 Yek Yesu ballaṭ mal maṇ kopti jwasi, yek ta hwisi na ngusaṇ ɗe, <<Kii wo maṇ mbit hwa wul kaṇ ɗe gwel gwakaṇ yenikii ilgwe ka yeni wu.
24 A ni kii ma hwiti, maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya wonti suk guu lami taṣ yen ilgwe ka yeni, yek baṣa yeni so, taṣ kum ilgwe ka kumi wu yek baṣa kumi so.>>

Cingaḷti gaɓa ten lamti ga yelaṇ daṇti

25 Gas gon maṇ yisti mbaṭ ga Musa gon tlinya ka mbalaṇ taṣ cingaḷ yisti Yesu, yek ta wulti ɗe, <<Maṇ lishti, yek nii ngetli ɗe ta paḷi a mbi Nya boo ye?>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Yek mbaṭ ga Musa dlaṃ ye? Nii kaṇ ka yisi gwi? >>
27 Yek maḷi wule, << <Lam Bagaa Nya gwa na mas mbadl gwa† na mas yisti gwa na mas ndaḷti gwa, aka lam yelaṇ daṇti gwa naḳ gaa gwa.>‡ >>
28 Yek Yesu wule, <<Gem kaṇ ka dlaṃi, ka paḷi nugo, ka mbi Nya boo.>>
29 Yek ba maḷi lami ɗe ta Yesu ngipti na byas wul so, yek ta wule, <<Wok ɗe yelaṇ daṇti gi wo?>>
30 Yek Yesu hwisi gaɓa gon yek ta wule, <<Gas gon maḷgon yil sut Wurshelima ta su Jeriko, yek ta mo suk kiɗi mukaḷ maṇ ɓatti tantu. Yek sa dopti, yek sa ɓoti, yek sa yemit wul ka, yek sa zakti a atli naḳ hwuuni.
31 Yek bal maṇ Paṛis gon yil sut Wurshelima pak, yek ta yen maḷgwe mukaḷ dopti yek sa ɓot wu, yek ta tlat a malkaṇ ɗatka yek ta zigaa ilgon gwasi.
32 Yek yen shinti ga bal maṇ daṇti ka bii ngemti Nyami koɓi tukaḷi pak yek ta yenti a atli, yek ta zigaa ilgon gwas pak.
33 Ni nugo, yek maḷgon yil tot Samariya yek ta yen maḷi a atli yek gonti gwas citi.
34 Yek ta li tet malti yek ta polit lu gwe sa wotlti wu ka, yek ta wutit ikaṇ dani. Yek ta kanti ten zhaki gwasi yek ta taḷat kaḷu multi ga maṇdaḳi.
35 Sa mul ɗe naṃ wugo, yek ta baḷ wulpi maṇ lubiimi. Yek ta wulti ɗe, <Yeni maḷi gee, kume ka tlo wulpi nal man gwe a baḷki wugo ba palliki ɗe a pal wu.> >>
36 Yek Yesu ngem maṇ yisti mbaṭi ɗe, <<Ka mbalaṇ ɗe mekan jo, wok ɗe yelaṇ daṇti ga maḷgwe te ang ɗa mukaḷ go?>>

† **10:27 10:27** Yen K. M. 6:5. ‡ **10:27 10:27** Yen Lib 19:18.

37 Yek maḷi balli Yesu ɗe, <<Maḷgwe
yen gonti gạ maḷi wu.>> Yek Yesu
wulti ɗe, <<Ki mago lak paḷi nu.>>

Yesu tul a lubii ɗạ Marta suk Maryam ka

38 Yesu suk maṇ kopti jwas ni ten
tantu Wurshelima yek sạ te ka yen
baṇ gon gwe kili gon asạ mbet ɗe
Marta kan maṇdaḳi gwasi a lubii
ɗaat kaẉu.
39 A yilka gon ni Marta ɗa asạ mbet
ɗe Maryam maḷgwe daṃ njaa mal
Bagaa Yesu ata naṃa kumti gaɓa
gwas wu.
40 Marta wo ta naṃa ta paḷti ilga
nguki, yek ta li mal Yesu yek ta wulti
ɗe, <<Bagaa, ka yen kangwe yilka gi
zakaṇ na ngwe ɗe a naṃa paḷti mas
wul wu sa, hwiti taṣ lak zi ang.>>
41 Yek Bagaa Yesu wulti ɗe,
<<Marta, mbadl gwa tli ten gaɓa gaṇ,
wul wonti naṃa hwotti gwa.
42 Wul ɗe naṃ kaṇ ka daamki dani.
Maryam botl ilgwe mbun wu aba
maḷgon a kamit ka so.>>

11

Yesu dlaṃ kangwe maṇ kopti jwas a ngem Nya wu

1 Gas gon, Yesu naṃa ngemti Nya
kaḷu gon. Ta paki wugo, yek ɗe naṃ
ka maṇ kopti jwas wulti ɗe, <<Bagaa,
mbokinii ang ten kangwe ma ngem
Nya wu, naḳ kangwe Yohana mboki
ang maṇ kopti jwas wu.>>
2 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaạ ɓa ngem
Nya go aka wule, <Nya bal Aba, ta
nalli shin gwa maṇ cilti, daṃ ɗe guu
ka mbalaṇ mas ten dii atli.
3 Baḷnii ilga nguki ga mas cin.
4 A ka taasini byas wul jinaṇ ka naḳ
gwe ama taas ga yilkeni ɗa ten mbadl
gaṇaṇ kaẉu. Baḳ zakni taṇ paḷ byas
wul so.> >>
5 Yek Yesu po wul maṇ kopti jwas
ɗaɗe, <<Wok nii ka kii gwe ɗe ta li
mal yelaṇ daṇti gwasi ka tlo gasi ata
ngemit duul burodi ɗe mekan, yek ta
wulti ɗe,
6 <Yekgu yelaṇ gon gi tul malaṇni
tet kaḷu gon, aba ilga nguki gwe ba
baḷti wu ni ɗa so.>
7 <<A paa yelaṇ daṇti gwe ta la
ngot burodi malti wu wul tet punka
ɗe, <Baḳ hwotaṇ so, ma le dlabii
gaṇaṇ kaẉi, ma mul atl wi suk mil
jini bamaṇ tlat nya a baḷki ilgon so.>
8 A ni kii ma hwiti ɗe ta tlinya ata
baḷti ilgon ten ɗe ti wo yelaṇ daṇti
gwas so, ama naḳ ɗe ta ngaɓit naḳ
ngemti wu ta tlinya ata baḷti mas
ilgwe ta lami wu.
9 <<A ni kii ma hwiti ɗaɗe, paṇta
ngemti, Nya a baḷkii. Paṇta ngoti,
ka mbi. Paṇta kotlti dlabiimi, Nya a
ɓulikii.
10 Mas maḷgwe ngemi go, Nya a
baḷti. Maḷgwe ngwe go, ta mbi.
Maḷgwe ɓo dlabiimi go, Nya a ɓuliti.
11 <<Wok yen gwas a ngemit kwes
ka kii, ata baḷti wuci wo?
12 Sogo, ta yen gwas ngemit mbutli,
ata baḷti yendaḷ wo?
13 Kume kii maṇ paḷti byas wul yek
ka yis kangwe ka baḷ hwa wul mil
jwakaṇ go, ɗa nii kaṇ a kan bal Aba
gaṇaṇ ga to nya kaẉu gaa gwi, ti ɗe
ta baḷ Shishi ga Nya majwe ngemti
wu.>>

Yesu mbol guu maẓhe

14 Gas gon Yesu naṃa yillaṭ ga
maẓhe gwe baṭa gaɓa sowu ɗaka
maḷgon ka. Yek maẓhesi yil ka wugo,
yek maḷi gaɓa yek ɓanti ci mbalaṇ.
15 Yek naa mbalaṃi wule, <<Guu
ga maẓhe ka baḷti ndaḷti yillaṭ maẓhe
ka.>>
16 Naa mbalaṃi jon lami taṣ yen
ilgwe ta paḷi wu, yek sạ wulti ɗe,
<<Paḷini wul cit ɓanti, taṇ yisi ɗe sut
mal nya kaṇ ka ni.>>
17 Yek Yesu yis daamti gwasaṇ
wugo yek ta wulsi ɗe, <<Kume
mbalaṇ ka baṇ ɗe naṃ dlansi ten tli
gwasaṇ go, baṃi a dlaḷ so, nu kaṇ
mas lubii gwe calti ɗe lop asạ naṃa
nget ji yilkeni go lubiimi a nda.
18 Kume Sheɗan calti ɗe lop ata
naṃa nget ga gaa gwas go, nii kaṇ
nalti gwas a dlaḷ gwi? Kaạ wule,

na ndalti ga guu mazhe kan a nama yillat ga mazhe ka.
19 Kume ka wule, na ndalti ga guu mazhe kan a nama yillat mazhe kago, a kii hwa, na ndalti ga wok aka yilli mazhesi ka wo?
20 Ama kume na ndalti ga Nya kan a nama yillat ga mazhe kago, cin gwe mbalan a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu ɓa tuli.
21 <<Kume ndali mbalan na buula gwas dan na kan gaa ten ɓat boo gwas go, ilgon a tan wul lubii gwas so.
22 Ama kume malgwe ndal manti wu tuli, yek ta ndat na dlanti, yek ta man ngetl gwas go ta yem mas buula jwas jwe ta ndal giɓi wu ka, ata hwuli mbalan mas wul jwasi.
23 <<Malgwe ni suk ami sogo, nget kan ta nama nget gini; malgwe nama mooti suk ami sogo, ta nama catti ka.
24 A kume duu mazhe yil ɗaka tli ga mbalan ka wu, ata ngusi matlti ɗanka me ka kalu gwe ba ze ni ɗa sowu tas mbi lu shukti. Kume ta mbi sowu, apaa ta wule, <Han ta pal te ka malgwe a yil tet wu ka.>
25 Kume ta lak mbi mbadl mali sa taasi ka yek sa lakami ka wu,
26 ata lak yem mazhesi jon teɗi ɗe nitgi jwe yoki manti wu tas lak dan kali. Pakti danti ga mallu a lil man kangwe ta nda zhile wu.>>
27 Yesu dlam nu wugo, yek kili gon wulti na ndalti ɗe, <<Ta Nya bal hwa wul kili gwe zaki yek ta ngipki yek ka nal wu.>>
28 Yek Yesu wulti ɗe, <<Nu kan ni, ama majwe kum gaɓa ga Nya yek sa koɓi wu mbi hwa wul mani.>>
29 Mbalan ngusi mbalti wontat mal Yesu wu, yek ta nda wulti gwasan ɗe, <<Mbalan ji se wo byas mbalan kan, lamti gwasan wo ta palisi wul cit ɓanti ama basa yeni so se ga Yona wu.
30 Nak gwe Yona dan ɗe wul cit ɓanti mal man Neniba wu, nu kan ami Yen ga Mbalan a dami mbalan ji se.
31 Gas pakti ga dii atl wo, guu ga madli tet Sheba a kudu a tlinya suk mbalan ji se, ata hwisi ɗe sa pal hwa wul so. Ta tul tet dlenti tas kum gaɓa ɓotlkan ga guu Sulemanu, yek malgwe man Sulemanu wuk ɓal wu.
32 Gas pakti ga dii atl wo, man Neniba a tlinya suk mbalan ji se asa hwisi ɗe sa pal hwa wul so nak ɗe si wo sa ci atl gaa ɗe Yona hwisi gaɓa ga Nya wu, a yekgu malgwe man Yona wuk ɓal wu.
33 <<Mbalan a lak wutu ten pitila ata hwudali ka so, sogo ata yitle ka na gal so, ama ta zi kalu gwe mas malgwe te ka biimi wu a yen cilti wu.
34 Gwel kaɗe cilti ga tli, kume gwel gwa ni hwaɓi wu, tli gwa ani na cilti, ama kume gwel gwa ni hwaɓi sogo, mas tli gwa ani ka damshal.
35 Pan ɗem'ɗem ba cilti gwakan dan ɗe damshal so.
36 Kume mas tli gwa ni na cilti wu, damshal ani kii ɗa so, mas a dam na cilti nak gwe a pitila cilli lu wu.>>

Yesu wule Nya a dop kiɗi Man Yehuda na byas wul jwasan

37 Yesu pak gaɓe wugo, yek ba Paresi gon mbet a lubii ɗatka tas nguk wul, yek Yesu li ka lubiimi tas nguki.
38 Yek ba Paresisi yeni ɗe Yesu pol ang paa ta nda ngukti nak kangwe a Man Yehuda pali wu sogo, yek ili hwotti.
39 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kii man Paresi wo aka pol mbuka ze suk gali, ama mbadl gwakan ni ga njikmi na lamti mot wul suk yokiti.
40 Kadlan kaɗe kii, ka yisi ɗe Nya gwe pal tukaali wu ka pal tugiɓi pak sa?
41 Ka bal ilga nguki majwe ba ilgon nisi ɗa sowu tot ka gal gwe aka poli wu, a mbuni kii mal Nya mani.
42 <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi man Paresi, nak ɗe aka bal Nya ɗe nam ka kutl ka wul jwe aka mbi wu nak wul wolo suk dik daa suk mitlgulu suk ngum, ama zok danti suk lamti Nya wo yek ba hwotkii so. Ngetli kan tak koɓan jwisi, ama bak zakan jon ju so.

43 <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi man Paresi, nak ɗe lamti gwakan wo tas balkii hwa lu danti kalu motgaa ga gwasan ata mbalan pita gaɓet gwakan kalu motgaa wulti wul.
44 <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi, kii man Paresi nak gaa zukɗi gwe ba mbalan a yeni sowu kan ka ni, jwe mbalan jwakan nama lat dani a basa yisi ɗe yek ka laki asa dan ɗe man daskan sowu.>>
45 Yek gon ka man yisti mbat ga Musa wul Yesu ɗe, <<Man lishti, kume ka dlam nugo, mi mago ka byal nii.>>
46 Yek Yesu wule, <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi, kii man yisti mbat ga Musa, nak ɗe kaa zi diɓal mbat mbalan ama kii wo baka zisi ang tas man kopti ɗa sowu.
47 <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi nak ɗe kaa kin gaa zukɗi ga man dlamti gaɓa ga Nya mbuni jwe majwakan ji cina tlosi wu.
48 Kii na gaa gwakan, ka yisi yek ka kan ka mbadl gwakan ilgwe mbalan jwakan ji cina pali wu. Sa tlo man dlamti gaɓa ga Nya yek kii ne go yek ka kop kaal gwasan ɗe ka kin gaa zukɗi jwasan mbuni wu.
49 Yek laki yek Nya wul ka yisti gwas ɗe, <Ba shinisi lu na mil shinti gaɓa ga Nya suk mil shinti ji botli, mbalan a tlo naami, asa nol naami.>
50 Na nu kan Nya a dop mbalan ji se na byas wul jwasan ɗe sa tlo mas man dlamti gaɓa ga Nya tet ten ndat zhila danti ka dii atli.
51 Nde tet ten hwulan ga Habila yek su sut ten ga Zakariya, malgwe sa tlot ka tlo ga lu takti wul Nya kalu man cilti ka lubii ga Nya wu. * Gem kan a ni kii ma hwiti, sa dop mbalan ji se na mas byas wul jwisi.
52 <<Kaa dan ɗe wul cit gonti wi, kii man yisti mbat ga Musa, nak ɗe kaa yis mbati yek kaa nge kopti kii gaa gwakan, a bakaa zak malgon tas yisi so.>>
53 Yesu zak lwisi wugo, yek man yisti mbat ga Muse suk man Paresi nda ngabti gwasi, yek sa ngusit ngot bi na kumti gas wul wonti.
54 Sa nama ngoti tas telti ka gaɓa gwe bata man yilti ɗa giɓi ka sowu a tas dlam ilgwe ba yek sowu.

12

Yesu dali kan man kopti jwasi yek ta ndallisi mbadli

1 Yek mbalan wonti mogaa mal Yesu hal wontat gwasan laki yek sa nama zat asan ten ji yilkeni, yek Yesu nde hwit gaɓa man kopti jwasi yek ta wulsi ɗe, <<Pan ɗem'ɗem bak shelan lal yisti Nya nak ga man Paresi wu ka danti gwakan so.
2 Ilgon ni ga hwudali gwe ba a yil deɓal sowu so. Sogo ga hwudali ɗe ba mbalan a yisi sowu so.
3 Ilgwe kaa dlam ka damshal go a yil ten cilti. Ilgwe ka dlam ga hwudali te punka kago a kumi ten zandal.
4 <<A ni kii ma hwiti kii yelan jini, bak ɓanti majwe a tloki wu, kaal ɗa nugo a basa po man palti ilgon sowu so.
5 Ama ba hwiki malgwe ka ɓantit wu, tik ɗe Nya malgwe kaal ɗa tlot ga tlisi ta man lakti gwakan ka boo wutu. Gem, ɓantiti.
6 Ale yatl ɗe namtan wo kobo ɗe lop kan asa wul ka nwa? Mas na nu, Nya masan gon gwasan so.
7 Madlan gaa gwakan mago ga dlami kan ni mas. Ba ɓanti cikii so, ka ni hwaɓi man wonti yadli.
8 <<A ni kii ma hwiti ɗe mas malgwe dlam ka mbalan ɗe ta yisan go, ami Yen ga Mbalan a yisti a cina ɗa mil shinti ji Nya ka.
9 Malgwe nge yisti gi a cina ɗa mbalan kago, ami mago ba nge yisti gwas a cina ɗa mil shinti ji Nya ka.
10 Mas malgwe dlam gaɓa mbulti ten ami Yen ga Mbalan go sa taasit ka, ama malgwe dlam gaɓa nget ga Shishi ga Nya go sa taasit ka so.
11 <<Kume sa talakii kalu motgaa ga gwasan sogo mal guu ji ban sogo mal kiɗi man ban, ba hwotkii ɗe nii

* **11:51 11:51** Yen L. Z. 4:2; 1Lab 24:20-21.

kaɲ ka yilli gaa gwakaɲ suk ilgwe ka dlaɱ wu so
12 naɭk ɗe Shishi gaˌ Nya a baɭkii ilgwe ka dlaɱ kaɭi wu.>>

Cingaɭti gaɓa ten kaɖlaɲ maɲ wul ang gon

13 Yek maɭgon tet kaˌ mbalaɲ wulti ɗe, <<Maɲ lishti, hwi yilka gini taʂ huulini ilgwe aba gaɲaɲ maʂhi yek taˌ zakini wu.>>
14 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ba mbalaɲ, wok zaɲ ɗe maɲ huulti gaɓa kaˌ tlo gwakaɲ wo?>>
15 Yek taˌ wulti ɗe, <<Paɲ ɗem'ɗem baɭk zaɲ mbadl gwakaɲ ten mot wul wonti so, naɭk ɗe yek ka laki a mbalaɲ mbi mbadl sowu.>>
16 Yek taˌ cingaɭisi gaɓa gon ɗe, <<Maɲ wul ang gon kaɲ, zhin mbunit i'e.
17 Yek taˌ daamti kaˌ mbadl gwas ɗe, <Nhu gwe ba wut wul zhin wu njikaɲ kaɰwi.>
18 <<Yek taˌ po wul kaˌ mbadl gwas ɗaɖe, <Ilgwe ba paɭi go, ba tatl nhu jin ka a kin kiɗi a wut mas wul zhin gini suk wul ji giɓi.
19 A paa a wul gaa gi ɗe, <<Wul wonti nik ɗa gwe a taɭak gin wonti wu, shuk ilgon gwa, akaˌ ngusi kumti taɱti.>> >
20 <<Yek Nya wulti ɗe, <Ki wo kaɖlaɲ kaɲ, kaˌ gas nge kaɲ ka maʂhi, ta ɓo yen maɭgwe a nguk ilgaɲ ɗe kaˌ mwe gaa gwa wu.> >>
21 Yek Yesu wuli ɗe, <<Nu kaɲ ani mal majwe mwe wul gaa gwasaɲ ten dii atli ama mal Nya wo baˌ ilgon nisi ɗaˌ sowu.>>

Yesu ndaɭi mbadli maɲ kopti jwasi taʂ zi mbadl ten Nya

22 Yek Yesu hwi maɲ kopti jwas ɗe, <<A ni kii ma hwiti, baˌ ilgaˌ nguki suk lukaɭ gwe ka lak wu hwotkii so.
23 Kangwe ka daɲ wu manikii ilgaˌ nguki sa? A baˌ tli gwakaɲ manikii lukaɭ sa?
24 Bo yenaɲ yadli, baʂa ɓak zhin so a baʂa wotl so. A baˌ nhu wutti ilgaˌ nguki nisi ɗaˌ so, naɭk ɗe Nya kaˌ nisi ma baɭti ilgaˌ nguki wu. Nya lamkii man kangwe ta lam yatl wu sa?
25 Wok nii kaˌ kii ɗe ilgwe hwotti wu a mbaɭit multi ɗe naɱ dani wo?
26 Kume kaaˌ mani paɭti nak mil wul gaa gwakaɲ nu sogo, yek laki yek kaaˌ naɱa hwotti mbadl gwakaɲ ye?
27 <<Bo yenaɲ mbuni buzha kaˌ me kangwe asaˌ nal wu, baʂa paɭ ilgon so, a baʂa paɭi lukaɭ gaa gwasaɲ so. Ama ko taˌ Sulemanu guu naˌ nalti gwas mago taˌ ɓo taɓa kinti gwas mbuni nu so.
28 Kii ɗe baˌ zaɽ mbadl gwakaɲ ten Nya ndaɭ sowu, kume nu kaɲ Nya paɭ buzha kaˌ me mbuni jwe ase go saˌ ni ɗa ama ayo go asaˌ lak kaˌ wutu wu, a kii kaɲ baɽa baɭkii lukaɭ gwe ka lak wu sa?
29 Baɭk zaɲ mbadl gwakaɲ ten ilgaˌ nguki suk ilgaˌ tle so, mas baˌ hwotkii so.
30 Mbalaɲ gaˌ dii atl mas ɗe baʂaˌ yis Nya sowu naɱa ngot wul jwisi, ama kii wo Aba gwakaɲ yisi ɗe kaˌ lami taˌ wul jwisi ni kii ɗaˌ.
31 Dlokaɱaɲkii taɭk kamaɲ Nya ɗe guu kaˌ mbadl gwakaɲ, Nya a baɭkii mas wul jwisi.
32 <<Ko ɗe baɭkaaˌ wonti sogo, baˌ ɓanti cikii so, naɭk ɗe bal Aba gwakaɲ paɭ hwol tuk ɗe taˌ telkii kaˌ boo gwas wu.
33 Wulaɲ wul jwakaɲ ka akaaˌ baɭ wulpi majwe baˌ ilgon nisi ɗaˌ sowu. Zaɲ wul jwakaɲ to nya ka, kaɭu gwe baˌ a lil kaˌ sowu, lu gwe mukaɭ a mukli so, abaˌ daɭkmbi a lili kaˌ so.
34 Lu gwe wul jwakaɲ ni go kaɭi kaɲ mbadl gwakaɲ ani pak.
35 <<Daɱaɲ naˌ kaɲ gaa, taˌ wutu yenti lu gwakaɲ cili,
36 naɭk zhel jwe naɱa ɓaɽti gaˌ baboo gwasaɲ taʂ pal tet kaɭu motgaa hapti wu. Taˌ pal wugo ataˌ ɓwesi dlabi asaˌ ɓuliti ninge.
37 Zhel ju a mbi hwa wul kume baboomi palli a baʂa ɓo nde yebaɭ sowu. A ni kii ma hwit gem ɗe, ta ndus bal lukaɭ gwe taˌ lak wu ka, ataˌ wulsi ɗe taʂ daɱ atli taʂ nguk wul, ataˌ kopsi gaa-gaa ataˌ baɭsi ilgaˌ nguki.
38 Zhel jo maɲ mbit hwa wul kaɲ kume baboomi pal kaˌ tlo gas wu,

sogo ka bultlwe ata mbisi ten ɓatti gwas wu.
39 Ama tak yisi ɗe, kume baboo a yis tulti ga mukal go, ta zakti asa tet lubii asa lilit wul ka so.
40 Kii mago, daman na kan gaa, nak ɗe ami Yen ga Mbalan ba palli gas gwe baka ɓo zi tulti gi sowu.>>

Zhel man gem suk zhel man lashi gem

41 Yek Biturus wul Yesu ɗe, <<Bagaa, cingalti gaba gan go ten mi na ngwe nan ma, ko ten mas mbalan?>>
42 Yek Yesu wule, <<Wok ɗe man palti wul gibboo ga baboo gwas ɗe man gem, man zok mbadli suk man ɓotlkan go? Ti kan baboomi a zakit yenti lubii gwasi, ata bal zheli jon ju ilga nguki nak gwe sa zit palti wu.
43 Zhel go man mbit zok wul kan ɗe baboo gwas a pal tet kalu gwe ta li wu ata mbit ten palti hwa wul nu wu.
44 A ni kii hwiti gem ɗe, ta palli zhel wu ɗe bagaa ga wul jwasi mas.
45 Ama kume zhel wu wul ka mbadl gwas ɗe, <Baboo gi pal bale so,> yek ta njel ɓot ji zheli jon ju na modli na maani, yek ta njel tlati suk ngukti yek gaa ɓa gillit ka,
46 baboo ga zhel wu a palli gas gwe bata yisi sowu. Baboomi a palit byas ɓoti ata keshti ka ata zat ndakce suk majwe ba gem nisi ɗa sowu.
47 <<Zhel gwe yis ilgwe baboo gwas lami yek bata zi ka mbadl gwas ɗe tas pali sogo, sa palit byas ɓoti.
48 Ama malgwe bata yis ilgwe baboo gwas lami sowu, yek ta pal wul ɓot go, njet kan sa ɓoti. Mas malgwe sa balti wul nal go, sa ngo wul nal malti. Malgwe sa balti nal mani go, nu kan sa ngwe malti.

Yesu mbe mbalan tas yis ilgwe nama pat wu

49 <<Wutu kan a tuli ta laki mbalan ten dii atli, lamti gi wo ta wuti tlo.
50 Baptisma gwe sa pali wu ni ɗa, a mbadl gi tli wi i'e tas pali ni.
51 Ka daman gwa we tamti ga mbadl kan a tullikii ten dii atli a? Ko njaa, a ni kii ma hwiti ɗe, huulti tlo ji yilkeni suk yilkeni kan a tulli.
52 Ndok ase, mbalan ɗe namtan ka lubii a huul ɗe lop. Ɗe lop nama nget ga ɗe mekan, a ɗe mekan nama nget ga ɗe lop.
53 Tlo gwasan a hwuli, aba nama nget ga yen, a yen nama nget ga aba. Ana nama nget ga yen gwas ga madli, yeni mago ata nama nget ga ana gwasi. Nkwe ga madli nama nget ga kili ga yen gwasi. A kili ga yeni nama nget ga ana ga kos gwasi.>>
54 Yek Yesu po wul mbalan ɗaɗe, <<Kume kaa yen nyaze tli tot wugo, akaa wule ze a nda a zesi nda kuwa.
55 Kume ka kum yetal ɓalma hotti tet go, aka wule wutu cin a tuli, a wutu cinmi tul kuwa.
56 Ki man palti riya, ka man yisti kangwe a wul pi ten dii atli suk to nya kawu, ama yisti wul gwe nama pat ningo yek kanki gaa.
57 <<Yek laki a baka daamki tak yisan ilgwe mbun ɗe tak pali wu so ye?
58 Kume malgon mbet a dlaboo kisti gaba wu, tloki tak lakan tlo gwa sukti ten tantu, kume ka nge go, ta talak dlaboo mal man ndokalti gaba asa telki kalu gwe asa le man palti byas wul wu.
59 A nikma hwiti ɗe, ka yil ɗaka lwisi ka so se ka ɓatl ilgwe sa mboshik wu mas.>>

13

Cin atl gaa sogo aka mashi

1 Ka multi jwisi ɗe Yesu nisi ma hwit gaba wu, yek majon ɗe sa ni kali wu dlami Yesu man Galili jwe Bilatus laki yek sa tlosi asa nama mboshti mbala sogo mal tas tak Nya wu.
2 Yek Yesu ndakisi ɗe, <<Nak ɗe man Galili ju mash nugo, ka daman gwa we sa pal byas wul man naa mbalan mas a Galili a?
3 Ko njaa, a ni kii ma hwiti ɗe kume ka ci atl gaa sogo nu kan ka mashi mas jwakan nak gwasan wu.

4 Ko mbalaŋ ɗe kutl cet wusupsi
jwe tlal bii ndesi gaa a Siluwam yek
sa maŋsh go sa paŋl byas wul man mas
maŋ Wurshelima?
5 Ko njaa, a ni kii ma hwiti, kume
ka ci atl gaa sogo nu kaŋ mas jwakaŋ
ka maŋshi naŋk gwasaŋ wu.>>

Cingaŋlti gaɓa ten tlindi tulaŋ

6 Yek Yesu cingaŋlisi gaɓa gon ɗe,
<<Maŋlgon paŋl zhin yandi inabi gwasi
yek ta ɓak tlindi tulaŋ a giɓi, yek ta li
ka zhimi taŋs kotl yandi tulaŋmi ama
yek baŋta mbi ilgon dani so.
7 Yek ta wul maŋlgwe zhimi nit ang
wu ɗe, <Gin naa ɗe mekan ka ɓal gee
ɗe a naŋma tulti ngot yandi a dani a
baŋba mbi ilgon sowu. Yek laki ɗe
ma zak tlindi tulaŋ gaŋ kaŋlu gwe ma
ɓakaŋ yandi inabi kaŋli gwe? Wotl ka!
>
8 Yek maŋlgwe zhimi nit ang wu
wule, <Bagaa, ɓo zaki ta po paŋl gin ɗe
naŋm ɗa paa. Ba hwokit atl ɗa zhila ka
a wutit taki.
9 Kume guli wu aka zaki, kume guli
sowu aka laki a wotl ka.> >>

Yesu ndok kili gon gas shukti

10 Gas gon Yesu naŋma hwit gaɓa
mbalaŋ kaŋlu motgaa ga gwasaŋ gas
shukti gwasaŋ.
11 A kili gon ɗe maŋzhe laki yek cwo
tlet tli kaŋwu ni kaŋli, ta ɓal ka gin ɗe
kutl cet wusupsi ata ni kontami. A
baŋta man takti gwas so ko njet.
12 Yesu yenti wugo yek ta mbet tet
malti yek ta wulti ɗe, <<Kili mbalaŋ,
ka mbi ndokti ɗaŋka cwo gwa kaŋwi.>>
13 Yek Yesu zi kilisi ang ten gaa, yek
ninge tli gwas taki yek ta ngusi taŋsti
ga Nya.
14 Yek mbadl lili bali ga lu mot-
gaami ɗe Yesu ndok maŋlgon gas
shukti gwasaŋ wu. Yek ta wul
mbalaŋ ɗe, <<Cin ɗe mukka kaŋ sa
baŋlaŋnii kaŋ mbat ga Musa ɗe taŋ
paŋlaŋ wul jinaŋ, tulaŋ ka multi jwisi
taŋs ndokkii ama ba ɗe gas shukti
gaŋnaŋ so.>>
15 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kii maŋ
paŋlti riya, kaŋa kul paŋtl tla suk zhaki
jwakaŋ aka taŋlasi kaŋlu gwe sa tla ze
wu gas shukti sa?
16 Kili gaŋ ɗe gaŋs ga Ibirahim gwe
Sheɗan lakit cwo hal ta ɓal ka gin
ɗe kutl cet wusupsi go mbun ɗe ta
ndokti gas shukti sa?>>
17 Ta dlaŋm nu wugo yek nsha
ci mas maŋ nget gwasi, yek naa
mbalaŋmi ngusi hwol tuki ɗe sa yen
wul cit ɓanti gwe Yesu naŋma paŋlti
wu.

Yesu cingaŋl Nya ɗe guu ka mbadl ga mbalaŋ suk gwe mbukla

18 Yek Yesu wule, <<Nii kaŋ kanti
ga Nya ɗe guu ka mbadl ga mbalaŋ
ni gwi, na yek ba cingaŋli ye?
19 Kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl
wo, naŋk gwe mbukla kaŋ ni, gwe
maŋlgon ɓak ka zhin gwasi yek nali
yek daŋ ɗe bal tlindi, yek yatl paŋl bii
jwasaŋ ten mil ami.>>

Cingaŋlti gaɓa ten yiis

20 Yek Yesu po kum gaŋzi ɗaɗe, <<Na
yek ba cingaŋl Nya ɗe guu ka mbadl ga
mbalaŋ ye?
21 Kanti ga Nya ɗe guu ka mbadl
wo, naŋk yiis kaŋ ni gwe a modli laŋski
njet ka apti a to wu.>>

Ngaɓi dlabii

22 Yek Yesu ɓa li a Wurshelima go
yek ta koɓi ɗaŋnka kiɗi suk nak mil
baŋ ka ata nisi ma hwit gaɓa.
23 Yek maŋlgon ngemti ɗe, <<Bagaa,
maŋjwe Nya a kissi go njet ka?>>
Yek ta wulsi ɗe,
24 <<Dlokaŋmaŋkii taŋk koɓi tuka
ngaɓi dlabii naŋk ɗe mbalaŋ wonti a
ngwe taŋs koɓi tukaŋli ama baŋsa mani
sowu.
25 Kume baboomi tlinya yek ta le
dlabiimi kaŋwu, kaa dlaŋl a deɓaŋl aka
ngusi ɓot dlabiimi aka naŋma ngemti
gwas ɗe, <Bagaa, ɓulinii dlabiimi.>
<<A paa ta balli kii ɗe, <A yis kii so,
aba a yis lu gwe kaŋa yil tet wu so.>
26 <<A paa kaŋa wulti ɗe, <Mi ɗe ma
nguk wul yek ma tla sukki wu aka
dlaŋm gaɓa ɗaŋ ten tantu baŋ gaŋnaŋ
ka.>
27 <<A ta po balli kii ɗe, <A yiskii so,
a baa yis lu gwe ka yil tet wu so. Tli
ɗa malaŋ ka kii maŋ paŋlti byas wul.>

28 <<Kume kaa yen ka Ibirahim
suk Ishaku suk Yakubu suk mas man
dlamti gaba ga Nya ka dlo ga majwe
kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan
wu, a kii wo yek sa mbolkii go, kali
kan ka kuli aka as ang bi.
29 Mbalan a yil tet tucina suk tet
tukaali suk tet ten ang shinti suk ang
yali ga mas dii atli, asa dan kalu
motgaa hwol tuki suk majwe kan
Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu.
30 Na nu kan majwe nde bale wu a
pal tukaali, majwe nde ka kaali wu a
pal cina.>>

Yesu yen gonti ga Wurshelima

31 Yesu ni nugo yek man Paresi jon
li tet malti, yek sa wulti ɗe, <<Zigaa
ɗa kalu gan ka, nak ɗe Hiridus guu
nama ngot gwa tas tloki wu.>>
32 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Lak wulan
man byas mbadl wu ɗe, <Ase suk ayo
wo ba yilli mazhe ɗaka mbalan ka, a
ba ndok mbalan pak. Tli wu kan ba
paki.>
33 Mas na nu ngetli kan ni ɗe ta ci
cina na lat kalu gwe ba li wu, ase suk
ayo suk tli wu, nak ɗe sa man tlot
man dlamti gaba ga Nya kalu gon so
se a Wurshelima wu.
34 <<Kii man Wurshelima ɗe kaa
tlo man dlamti gaba ga Nya yek ka
lak majwe sa shinsi malkii na ye
wu, asami ɗe nami kan a lam mot
gwakan nak gwe a ana kol moo mil
jwas ka bibaku gwas wu, ama yek
kaa nge.
35 Yekgu sa zakikii lubii gwakan
wi koni. A ni kii ma hwiti ɗe, kaa
po yenan so se gas gwe kaa wule,
<Man mbit hwa wul ga Nya kaɗe
malgwe nama tulti ka shin ga Bagaa
Nya wu.> >>

14

Yesu ndok man cwo gon gas shukti

1 Gas shukti ga Man Yehuda, yek
Yesu te ka lubii ga bali ga man Paresi
gon tas nguk wul yek mbalan wutit
gwel tas yen ilgwe ta pali wu.
2 Yek malgon kawu na ang na asan
gwasi mas kiɗi ka, ta li tet mal Yesu.
3 Yek Yesu ngem man yisti mbat
ga Musa suk man Paresi ɗe, <<Mbat
ganan bali ɗe ta ndok mbalan gas
shukti a?>>
4 Yek basa wule ilgon so. Yek Yesu
tan man cwoɓi yek ta ndokti yek ta
wulti ɗe, <<Zigaa ilgon gwa.>>
5 Yek Yesu ngem mbalami ɗe,
<<Kume yen sogo tla gwakan nda ka
shu gas shukti go, ka yillat ka bale-
bale so ɗe gas shukti a?>>
6 Yek basa mbi ilga dlami so.

Nya nalli majwe palli gaa gwasan ɗe ilgon sowu

7 Nak Yesu yen majon ka mbalan
jwe sa mbesi tas nguk wul wu nama
botlti hwa lu danti ga kiɗi mbalan
wu, yek ta cingalisi gaba gon ɗe,
8 <<Kume malgon mbek kalu mot-
gaa hapti wu, bak lak dan kalu danti
ga kiɗi mbalan so, gon asa mbe
malgwe nal man ki wu.
9 Malgwe mbekii mas jwakan wu
tul wugo, ta wule, <Tlinya ka tak bal
lu,> nsha a ciki nak ɗe ka pal kalu
danti gwe ba nal nak gon wu sowu.
10 Ama kume sa mbek kalu motgaa
wugo aka ngo lu danti ga majwe
basa ni ten bi ilgon sowu. Kume
malgwe mbek wu tul wugo ta wulki
ɗe, <Yelan gini, li te tak dan a nde.>
A laki, a majwe ni kali wu yen nalti
gwa.
11 Mas malgwe nalli gaa gwas go
mbalan a pallat ɗe ilgon so, ama
malgwe palli gaa gwas ɗe ilgon sogo,
mbalan a nallati.>>
12 Yek Yesu wul malgwe mbet kalu
motgaami wu ɗe, <<Kume ka ɓa mbe
mbalan tas nguk wul a lubii ɗakka
sogo kalu motgaa hwol tuk wu, bak
mbe yelan jwa suk yilkeni jwa suk
majwa suk yelan danti jwa man wul
ang so, nak ɗe gas gon wo sa mbek
kalu motgaa gwasan pak asa palik
ilgwe ka palisi wu.
13 Ama kume ka ɓa mbe majon
kalu motgaa hwol tuki go, aka mbe
majwe ba ilgon nisi ɗa sowu suk
majwe man lat na asan sowu, suk
majwe tli gwasan tla kawu suk dwa.

14 Na nu kan ka mbi hwa wul ga Nya, nak ɗe si wo sa man ɓatlti gwa sowu. Nya ka ɓatlki gas gwe man palti zok wul a tlinya tot ka gaa zukɗi gwasan kaami wu.>>

Cingalti gaba ten bal motgaa hwol tuki

15 Yek malgon ɗe ta ni suksi wu kumi nu wugo yek ta wule, <<Man mbit hwa wul ga Nya kaɗe malgwe a nguk wul ka motgaa hwol tuki suk majwe kan Almasihu ɗe guu ka mbadl gwasan wu.>>
16 Yek Yesu wulti ɗe, <<Malgon ni ɗa, ta mbe mbalan wonti kalu bal motgaa ngukti wul gwe ta pali wu.
17 Yek motgaami ɓalɗa go yek ta shin zhel gwasi tas hwi majwe ta mbesi kalu motgaami wu tas li te.
18 Yek mas jwasan sa ngusi dlamti iljwe a laki a basa mbi lat kalu motgaami sowu. Yek gwe nda gaba wu wule, <Aya wul lu zhin, a lam lat yenti.> Yek ta wule ta mali tlo mbadli.
19 Yek gon po wule, <Aya wul tla gut zhin ɗe kutl, ba talasi tas nda gut zhin, lak wul mali ɗe tas tlo mbadli.>
20 Yek gon po wule, <Ka multi jee kan aya pal pyal kili. Ba mbi lat so.>
21 Yek zheli lak hwi baboomi mas ilgwe sa hwit wu. Yek mbadl ga baboomi lil i'e yek ta wul zheli ɗe, <Li ka bami aka matl ɗanka aka mbe majwe ba ilgon nisi ɗa sowu suk majwe man lat na asan sowu suk majwe tli gwasan tla kawu suk dwa.>
22 Yek ta pal wugo, yek ta wul baboomi ɗe, <Baboo, a pal ilgwe ka dlam wu yi, ama hal ninge naa lu yi.>
23 Yek baboomi wulti ɗe, <Kop tantu tak li ka nak mil ban tak mbe mbalan teɗi ta lwisi njikan.>
24 A ni kii ma hwiti ɗe majwe sa mbesi cina kalu motgaami jo, gon a tul ɗe tas lam ilga nguki ga motgaa hwol tuk gwe a pali wu so.>>

Bomti kopti ga Yesu

25 Mbalan wonti nama kopti ga Yesu yek ta ballat malsi yek ta wulsi ɗe,
26 <<Mas malgwe lam kopti gini a bata nge aba gwasi suk ana gwasi suk kili gwasi suk mil jwasi suk yilkeni modli suk maani, yek ta nge gaa gwas pak sogo, ta man danti ɗe man kopti gi so.
27 Mas malgwe kan bomti gwe ni ka kopti gi sogo, ta ɓo mbuk danti ɗe man kopti gi so.
28 <<Kume ka lam kinti lubii man wulpi go, se ka dami yek ka yen kangwe ka pali wu suk wulpi gwe a kinik lubiimi wu, ko ilgwe nik ɗa wu a kumik kinti lubiimi.
29 Kume ka lak zhila biimi yek baka man pakti kinti sogo, mbalan a gitliki.
30 Sa wule, <Malgan go kadlan kan, ta nda kinti bii yek bata man pakti so.>
31 <<Sogo kume guu ga ban gon gwe man hapti dlo jwas wo zangu ɗe kutl wu a la dlanti suk guu ga bami gon gwe man hapti dlo jwas wo zangu ɗe kutl ɗe lop wu. A bata dan ɗe tas yeni ko ta manan dlanti suk guu gwisi so so?
32 Kume ta mani sogo, ata shin mil shinti mal guumi, ata yi dlenti, tas ngo tamti danti ka dlo gwas sukti.
33 Nu kan kume ka zak mas wul jwakan sogo, ka man danti ɗe man kopti gi so.
34 <<Kwi wo hwa wul kan, ama lilka wugo, na yek a lakmi ye?
35 Mbalan a po pal ilgon na nali so nak ɗe basa wuti wo ka zhin sowu. Wutti kan sa wut ka. Malgwe kan kumti niɗɗa wu, han tas kumi.>>

15

Cingalti gaba ten mbala gwe gil kawu

1 Gas gon, man kanti wulpi boo suk majwe basa pal hwa wul sowu tul mal Yesu wonti tas kum gaba gwasi.
2 Yek man Paresi suk man yisti mbat ga Musa nda nalanti ɗe Yesu kan mandaki ga majwe basa pal hwa wul sowu ata nama ngukti wul suksi.
3 Yek Yesu hwisi gaba gon ɗe,

4 <<Wok ka kii gwe ɗe mbala ɗe
kutl ɗe kutl a nit ɗa a ɗe nam gil ka,
a bata zak kutl ɗe topsi na topsi kalu
ɗe nam ka me ata la ngot ga ɗe nam
wu se ta mbit so wo?
5 Ta mbit wugo ata pal hwol tuki
ata kanti a yal.
6 A ta talat lubii apaa ta mbe yelan
jwasi suk yelan danti tas pal hwol
tuk sukti nak ɗe ta mbi mbala gwas
gwe gil kawu.
7 A ni kii ma hwiti ɗe, nu kan Nya
suk mil shinti jwas a pal hwol tuki
nal na man byas wul ɗe nam gwe ci
atl gaa mal Nya wu man man palti
zok wul ɗe kutl ɗe topsi na topsi jwe
a po ci atl gaa sowu.

Cingalti gaɓa ten wulpi gwe gil kawu

8 <<Sogo ta wulpi ni kili mbalan
gon ɗa azurfa ɗe kutl, yek ɗe nam gil
ka. Ta ɓas wutu ata taas gibboomi ka
ata ngwe mas lu gwe ni wu se ta mbi.
9 Kume ta mbi wugo, ta mbe yelan
jwasi suk yelan danti tas pal hwol
tuk sukti nak ɗe ta mbi wulpi gwas
gwe gil kawu.
10 A ni kii ma hwiti ɗe, nu kan ani
ɗe wul hwol tuk mal Nya suk mil
shinti jwasi ɗe man byas wul ɗe nam
ci atl gaa wu.>>

Cingalti gaɓa ten yen gwe gil kawu

11 Yek Yesu wule, <<Malgon ni ɗa
man mil maani ɗe lop.
12 Yek mangaɓi wu wul aba
gwasan ɗe, <A lami ɗe tak balan gi
ka ilgwe ka zaki ni kaal ɗa mashkan
gwa wu ninge, ba ɓati tak mash paa
so.> Yek abe huulisi wul jwasi.
13 <<Lam multi wugo yek yeni yem
wul jwasi mas yek ta zigaa ka atl gon
dlenti, yek ta lil mas wul jwas ka ten
byas danti.
14 Yek wul jwas paki kawu, yek bal
kuzan gon te ka bami, yek yeni te ka
bomti nak ɗe ilgon poyit sowu.
15 Yek ta ngo ilga pali mal malgon
ka bami yek mali balti kyo alade
gwasi.
16 Yek basa balti ilga nguki so, yek
ta lami ɗe tas nguk ilga nguki ga
aladesi. Yek bata mbi so.
17 <<Yek ta lak pal ka hwa daamti
gwas wugo yek ta wul ka mbadl
gwas ɗe, <Zhel ji aba gi nama ngukti
asa nama tlati, a ilga nguki nisi ɗa
nal, ama ami wo amikgu ten tlat
kuzan wule ba mashinni.
18 Ba pal to mal aba gi ka aa wulti
ɗe: Aba, a pali Nya byas wul yek a
palik pak.
19 A po mbuk danti ɗe yen gwa so,
kaman nak zhel gwa.>
20 <<Yek ta nda tantu kali taɓa to
mal aba gwasi.
<<Ama yek abe yisti tet dlenti yek
gonti gwas citi yek ta tlinya na apti
yek ta ngipti te dlo ka yek ta ngusi
swatti gwasi.
21 <<Yek yeni wulti ɗe, <Aba, a pali
byas wul Nya yek a palik pak, a po
mbuki tak mbe ɗe yen gwa so.>
22 <<Yek abe wul zhel gwas ɗe,
<Lan na apti tak kaman lukal gwe
mbun mani wu teɗi suk zobbe suk
kaptalan.
23 Aka dop tla gwe bas mani wu
teɗi aka mboshi ama pallan hwol
tuki.
24 Nak ɗe yen gi go ta mashi yek
ningo ta pal wi, ta gilka yek ningo a
mbit wi.> Yek sa pal hwol tuk i'e.
25 <<A ba mankolisi ni lubii so ata
ni ka zhin, yek ta pal wugo yek ta
ngusi kumti ɓot gan-gan suk wulti
koo suk dlalti a lubii ɗaasika.
26 Yek ta mbe zhel gon gwasan tas
kum gas ilgwe nama pat wu?
27 Yek zheli wulti ɗe, <Mangaɓi
gwa ka pal wi, yek aba gwakan laki
yek sa mbosh tla gwe bas mani wu
ta mbalan pal hwol tuk sukti nak ɗe
yilka gwa pal boo ka tamti wu.>
28 <<Yek mbadl lili mankolisi i'e
yek ta nge tet gibboo, yek abe yil tot
gibboomi yek ta balti bi tas te gibboo.
29 Yek ta wule abe ɗe, <Yek nak
gwe? Mas danti gwe a dan sukki wu,
a nikma palti wul nak zhel, a mas
ilgwe ka lami go a paliki, ama ko ga
cin ɗe nam ka pali ilgon nu so, a baka

balan ko ta yen mal ɗe ta mboshi a mo mbalan ji so.
30 Ama yek yen gwa pal wi kaal ɗa tlot wulpi gwa ka ten mukal modli, yek ka mbe mbalan yek ka mboshit tla gwe bas mani wu.>
31 <<Yek abe wulti ɗe, <Yen gini, ka ni suk ami ko gasi, mas wul ji wo jwakan.
32 Mbun ɗe tan pal hwol tuki nak ɗe yilka gwa mashi yek ta tli ɗaka mashkan ka wu, ta gili yek ningo ta pal boo wu.> >>

16

Cingalti gaɓa ten malgon ɗe bata pal gem ten ngipti wul ga baboo gwas sowu

1 Yek Yesu wul man kopti jwas ɗe, <<Man wul gon ni ɗa gwe kan malgwe a palit wulbo gwas wu, ama yek ta lak kumi ɗe mali nitma lilti wul ka.
2 Yek baboomi mbet su gibboo ka, yek ta wulti ɗe, <A kumi ɗe ka nima lilti wul ka. Lak hwi kangwe ka nama palti wulbo gi wu ga lashi, ka po dan ɗe man palti wul ga boo gi so.>
3 <<Yek mali wul ka mbadl gwas ɗe, <Baboo gi mbolan wugo, ba pan nii? Nak ɗe ba ndalti kolti zhin ka niɗɗa sowu, a nsha ngemti wul ka cin wu.>
4 Yek ta po wule, <A yis ilgwe ba pali ɗe ta naa mbalan pal ɗem na ami a lubii ɗaasika wu wi.>
5 <<Yek ta mbe mas majwe baboo gwas nama kopti gwasan duul wu, yek ta ngem malgwe lat tet cina wu ɗe, <Nami kan baboo gi nama kopti gwa?>
6 <<Yek ta wulti ɗe, <Ta nama kopti gi buntan mili zambal ɗe wusupsi.> Yek mali wulti ɗe, <Dam atli tak lish zambal ɗe wupsi.>
7 <<Yek ta po ngem gon ɗaɗe, <A kii hwa, nami kan ta nama kopti gwa?>
<<Yek ta wulti ɗe, <Bal ngura zambal ɗe nam ga alkama.>
<<Yek ta wulti ɗe, <Kan wul lishti tak lish kutl ɗe wusupsi.>
8 <<Yek baboomi kum ilgwe man palti wulbo gwas nama palti wu wugo, yek ta tas byas ɓotlkan gwasi, nak ɗe mbalan ji ninge man pat na mbalan jwasan ji se man majwe ni ka cilti ga Nya wu.>>
9 Yek Yesu po wule, <<A ni kii ma hwiti, palan wul na wul ang gwakan tak mbi yelan ɗa. Na nu kan kume wul gwakan paki wugo sa pikii ɗem ka boo ga Nya.
10 <<Malgwe pal gem ten ngipti nak'en wul go, ta man palti gem ten ngipti kakshe. Malgwe pal gem ten nak'en wul sogo, ta mani ten kakshe so pak.
11 A kume ka pal gem ten ngipti wul ji dii atl sogo, wok ka balkii hwa wul ga Nya wo?
12 A kume ka pal gem ten ngipti wul ji malgon sogo, wok ka balkii gwakan wo?
13 <<Mbalan a man danti ɗe zhel ga baboo ɗe lop so, a kume ta pali nu go, ta nge gon ata lam gon, sogo a ta pali hwa wul gon ata mbul gon. Ka man danti ɗe zhel ga Nya suk zhel ga wulpi so.>>

Yesu hwi gaɓa man Paresi

14 Nak ɗe man Paresi wo man lamti wulpi kan i'e wu, yek sa kumi nu wugo yek sa desit njwaa.
15 Yek ta wulsi ɗe, <<Kik ɗe man lamti ɗe ta mbalan yenki ɗe man zok mbadli, ama Nya yis mbadl gwakan. Ilgwe mbalan yeni ɗe hwaɓi go, yek kan Nya a ngeti.>>
16 Yek Yesu po wul man Paresisi ɗaɗe, <<Mbat ga Musa suk lishti ji man dlamti gaɓa ga Nya ka ni ɗa, yek Yohana man baptisma tuli, ama nak sa dlam gaɓa man tamti ten kangwe mbalan a kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasan wu, yek mbalan nama tlot gwasan i'e tas te giɓi.
17 Tlo nya suk dii atl a man pakti ama ko njet ka mbat ga Musa wo gon a paki so.
18 <<A malgwe huul suk kili gwasi yek ta kan zopsi kili go ta nama pat palan, a malgwe kan kili gwe huul

suk kos gwas go, sa nama pat palan pak.>>

Yesu dlam gaba ten man wul gon suk malgwe ba ilgon nidda sowu

19 Yek Yesu wule, <<Malgon ni da man wul, ata lak lukal man wulpi ata nguk hwa ilga nguki ko gasi.
20 A malgon ni ten bi dlaboo gwasi asa mbet de Liazaru malgwe tli gwas wo mas usu wu a man ngemti wul kade ti.
21 A Liazaru bat ilga nguki gwe a lok sut ten lu ngukti ga man wul wu, a kadi lapti usu gwe nit ten tli wu.
22 <<Ni nugo yek Liazaru lak mashi yek mil shinti ji Nya sak kanti yek sa balti hwa lu danti ka boo ga Nya kalu gwe Ibirahim ni wu. Yek man wul wu mago yek ta lak mashi yek sa lepti.
23 Yek mbadl gwas li kalu danti ga man mashkan yek ta dan ka bomti, yek ta yen Liazaru suk Ibirahim tet dlenti.
24 Yek ta taki bi Ibirahim yek ta wulti de, <Aba Ibirahim, yen gonti gini, aka shin Liazaru tas lak yen ang gwas ka ze tas nak laki sut ten laka ne ta kum ndaditi ka bomti kan ani i'e ka wutu.>
25 <<Yek Ibirahim wulti de, <Yen mbalan, daamki de ka yi ten dii atl go, hwa wul nik da a Liazaru ni ka bomti, ama ningo ta bal ka tamti a malanni a ki wo ka ni kalu bomti.
26 A ban na nu mago, bal buu ni ka tlo ganan sukki kangwe mas malgwe ni tumalki wu a man lat tet kalu gwe ma ni wu so, aba malgwe ni tumalni wu a man dakciti tumalki so.>
27 <<Yek man wuli wulti de, <Aba Ibirahim, a nama ngemti gwa, tak shin Liazaru tas su lubii da aba gi ka.
28 Yilkeni ni da de namtan tas suk hwisi bas kop tantu gwe a kobi wu asa li tet kalu bomti gan so.>
29 <<Yek Ibirahim wule, <Mbat ga Musa suk lishti ga man dlamti gaba ga Nya nisi da tas katisi kan.>
30 <<Yek man wuli wulti de, <Nuk so Aba Ibirahim, kume malgon yil tot ka hwu mbalan yek ta li malsi go sa kumi asa cit atl gaa.>
31 <<Ama yek Ibirahim wulti de, <Kume sa kum ilgwe mbat ga Musa suk lishti ji man dlamti gaba ga Nya nisi ma dlamti wu sogo, ko ta malgon tlinya tot ka gaa zukdi kaami sa kumti so.> >>

17

Gaba ten palti byas wul suk taasti ka

1 Yek Yesu wul man kopti jwas de, <<Wul jwe a lak mbalan ten palti byas wul go a tuli, ama malgwe wul jwisi a tul tumalti go ta dam de wul cit gonti.
2 Da gwe ta malgon lak de nam ka nak mil jee tas pal byas wul go, a maniti tas balit ye nakti hwoo a yal asa lakti ka bal ze.
3 Pan dem'dem na gaa gwakan.
<<Kume yilka gwa palik byas wul wu, aka matlti, a kume ta ci atl gaa wu, aka taasi da ten mbadl ka.
4 Kume ta palik byas wul asami de nitgi ten cin de nam ata nama palti tet malki asami de nitgi ata nama cit atl gaa wu, aka taasi da ten mbadl ka.>>

Mbalini zat mbadl ten Nya dani

5 Yek mil shinti ji botlisi wul Bagaa de, <<Mbalini zat mbadl ten Nya dani.>>
6 Yek ta wulsi de, <<Kume zat mbadl ten Nya ni kii da njet nak gwe daazi wu, ka man wulti ga tlindi gan de, <Ndus daka lu gee ka tak sak dlal ka bal ze,> a ilgwe kaa dlam wu pi.
7 <<Kume zhel ni gon gwakan da a zheli nitma kolti zhin sogo kyo mbala, a na palti ga zheli tet ka zhin, a mali wulti de, <Li te tak dam na zhila tak nguk wul la?>
8 Bata wulti de, <Lak pali ilga nguki aka batti ta nguki aa tla ze apaa ka po nguki aka tla pak> sa?
9 Ta pal hwol tuk na zheli nak de ta kop gaba gwas wu?>>
10 Yek Yesu po wulsi dade, <<Kii mago nu kan, kume ka pal mas ilgwe sa hwikii de tak pali wu, ka wule, <Mi

wo zhel kaŋ jwe baŋma ni ten bi ilgon sowu, mi wo ilgwe mbun ɗe taŋ paḷi wu kaŋ ma naŋma paḷti.> >>

Maŋ gita ɗe kutl mbi ndokti

11 A Yesu ni ten tantu laṭ Wurshelima, yek ta yil ka tlo ga Samariya suk Galili.
12 Yek ta ɓa te ka nak'en baŋ gon nu go yek maŋ cwo gita jon kaju si ɗe kutl, yek sa dlaḷ te dlenti ka.
13 Yek sa tak bi na ndaḷti ɗe, <<Yesu, maŋ lishti, yen gonti gaŋaŋ.>>
14 Yek ta yensi wugo, yek ta wulsi ɗe, <<Laŋ mal maŋ Paṛis taṣ yisi ɗe kaa ndoki wi.>> Sa ɓal ten tantu laṭ go, yek sa ndoki.
15 Yek ɗe naŋm kaṣi yeni ɗe ta ndoki wugo, yek ta pal tet mal Yesu, ata naŋma taṣti ga Nya na ndaḷi yal.
16 Yek ta lak ngus a cina ɗa Yesu ka, yek ta ngusaḷ gaa gwas atli, yek ta paḷ hwol tuk na Yesu. A ti wo maŋ Samariya kaŋ.
17 Yek Yesu wule, <<A wule mbalaŋ ɗe kutl ka mbi ndokti nwa? Na topsi jon ju ɓal ko?
18 Yek ba maḷgon pal tet ɗe taṣ baḷ nalti Nya so se maŋdaḳi gaŋ ma?>>
19 Yek Yesu wul maḷi ɗe, <<Tlinya taḳ zigaa, zaṭ mbadl ten Nya gwa ndokki wi.>>

Palti sut ga Yen ga Mbalaŋ

20 Gas gon, yek maŋ Paresi ngem Yesu ɗe, <<A gasi kaŋ ma yen tulti ga Almasihu ɗe guu gwi?>> Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gas gwe Almasihu a daŋ ɗe guu ka mbadl ga mbalaŋ go mbalaŋ a man yenti na gwel so,
21 aba mbalaŋ a wule <Yek ɓal gaŋ> sogo <Yek tekgu> so, naḳ ɗe ka tlo gwakaŋ kaŋ ni wu.>>
22 Yek Yesu po wul maŋ kopti jwas ɗaɗe, <<Gas gwe ka lam yenti palti sut gini Yen ga Mbalaŋ wu ni teɗi ama baḳa yeni so.
23 Mbalaŋ a shelkii ɗe, <Tik tekgu,> sogo <Tik gee,> ama baḳ koɓaŋ gaɓa gwasaŋ so.
24 Gas palti sut gini Yen ga Mbalaŋ wo mbalaŋ mas a yenaŋni naḳ gwe a nyaze ci bi a cilti yil tet ten kaṭ dii atl gon a li ten kaṭi gon wu.
25 Ama naḳ jwisi a ɓo pi so se ami Yen ga Mbalaŋ tla bomti nal paa a mbalaŋ ji se a nge pak.
26 <<Naḳ gwe pi ka gin ga Nuhu wu nu kaŋ a pi ten gin gwe ba pal sut ten dii atl wu.
27 Mbalaŋ a naŋma ngukti, asa naŋma tlati, sa naŋma hapti modli asa naŋma hapti mil jwasaŋ ka. Na nu kaŋ yek cin gwe Nuhu te ka jirgi wu tuli, yek bal ze yil sut tu nya suk tot tu atli yek tlo mbalaŋ ka mas.
28 <<Nu kaŋ pi ka gin ga Lutu pak mbalaŋ naŋma ngukti suk tlati, asa naŋma wulti wul suk wulti ka, sa naŋma ɓakti zhin asa naŋma kinti bii.
29 Ama gas gwe Lutu zak baŋ Sodom wu, yek wutu suk wutu naḳ ze ngusi shoti sut nya yek tlosi ka mas.
30 <<Nu kaŋ ani ten gas gwe ami Yen ga Mbalaŋ a pal sut wu.
31 Ten cin gwisi wo, maḷgwe ni to ten tlal bii gwas kago baṣ yil sut ɗe ta yem wul jwas ɗa gibboo ka so. Nu kaŋ mas maḷgwe li ka zhin wu baṣ pal lubii so.
32 Bo daamaŋkii ten kili ga Lutu.
33 Mas maḷgwe nge ten mbadl gwas go ta mbi so ama maḷgwe baḷ mbadl gwas go zaṭi kaŋ ta zit ka.
34 A ni kii ma hwiti ɗe, ten gas gwe naḳ gwisi a pi wu, mbalaŋ ɗe lop ani ten lumulti ɗe naŋm, Nya a kan gon ata zak gon.
35 Modli ɗe lop a naŋma naḳti hwoo, Nya a kan gon ata zak gon.
36 Mbalaŋ ɗe lop ani ka zhin, Nya a kan gon ata zak gon kaḷi.>>
37 Yek maŋ koptisi ngem Yesu ɗe, <<A'ako kaŋ naḳ gwisi a pi ko?>>

Yek ta wulsi ɗe, <<Ka lu gwe hwu wul ni go, kaḷi kaŋ a zhipki mogaa.>>

18

Cingaḷti gaɓa ten guli kili gon suk maŋ kisti gaɓa

1 Yek Yesu hwi cingaḷti gaɓa maŋ kopti jwasi, kangwe sa ngusi tlot

gwasaŋ ten ngemti Nya a baŝ nak sowu.
2 Yek taˍ wulsi ɗe, <<Maŋ kisti gaƀa
gon ni ɗaˍ kaˍ baŋ gon, maļgwe baţaˍ
ƀanti Nya so a baţaˍ yen gonti gaˍ
maļgon sowu.
3 A guli kili gon ni kaˍ baɱi pak, yek
taˍ ngusi laţ mal maŋ kisti gaƀe taŝ
paļit hwa kisti gaƀa kaˍ dlo gwas suk
maŋ nget gwasi.
4 <<Yek maŋ kisti gaƀe nda ngeti,
ama yek taˍ lak wul kaˍ mbadl gwas
ɗe, <Ko ɗe a ƀanti Nya so abaˍ maļgon
hwotaŋ sowu,
5 ama naķ ɗe guli kili gaŋ twe gaa
naˍ ngemti wu, ba paļit ilgwe taˍ lami
wu taŝ zakaŋni ta shuki.> >>
6 Yek Yesu Bagaa wulsi ɗe, <<Bo
kumaŋ ilgwe maŋ kisti gaƀa gwe
baţa paļ gem ka kisti gaƀa gwas sowu
dlaɱ wu.
7 A baˍ Nya a paļi majwe taˍ botlsi
wu hwa wul jwe saˍ naɱa ngemti
gwas wu naķ ɗe saˍ naɱa ngemti
gwasi naˍ kaˍ cin naˍ kaˍ gas wu sa? Kaˍ
yeni go ta baļsi ilgwe saˍ lami wu baļe
sa?
8 A ni kii ma hwiti ɗe ta baļsi ilgwe
saˍ naɱa ngemti gwas wu baļe-baļe.
Ama kume ami Yen gaˍ Mbalaŋ pal
sut ten dii atl wugo, ba ya mbi maŋ
zaţ mbadl tenaŋ ma?>>

Cingaļti gaƀa ten ba maŋ Paresi gon suk maŋ kanti wulpi boo

9 Yek Yesu po hwi cingaļti gaƀa
majwe palli gaa gwasaŋ ɗe maŋ
paļti zok wul yek saˍ mbul mas naa
mbalaŋ wu,
10 yek taˍ wulsi ɗe, <<Majon ɗe lop
te kaļu lubii gaˍ Nya taŝ ngemti Nya.
Gon wo ba Paresi a gon wo maŋ
kanti wulpi boo.
11 Yek ba Paresi wu tlinya taŝ
ngemi Nya gaa gwasi yek taˍ wule,
<Nya a paļ hwol tuki naķ ɗe ami wo
baˍ naķ majwe asaˍ te mbalaŋ gaźi,
asaˍ paļ byas wul, asaˍ kop modli wu
kaŋ ani so. A baˍ naķ maŋ kanti wulpi
boo gaˍ tekgu kaŋ ani so.
12 Aa kul paļ kaļkaźe asaɱi ɗe lop
kaˍ multi ɗe nitgi, aa baļ ɗe naɱ kaˍ
kutl gaˍ mas ilgwe ni ɗaˍ wu.>
13 <<Yek maŋ kanti wulpi boo wu
dlaļ te dlenti ka, yek taˍ kin gaa gwas
giƀi, yek taˍ zi ang gwas ten ngetli, yek
taˍ wule, <Nya, yen gonti gini, ami wo
maŋ paļti byas wul kaŋ.> >>
14 Yek Yesu wule, <<A ni kii ma
hwiti, maŋ kanti wulpi boo wu li gaŝ
naˍ zok mbadli naķ ɗe Nya taas byas
wul jwas kaɰwu, baˍ naķ gaˍ ba Paresi
wu so, naķ ɗe mas maļgwe nalli gaa
gwas go sa nallaţ so, ama maļgwe
nalli gaa gwas sogo, sa nallaţi.>>

Yesu paļi ɗem mil mbalaŋ

15 Yek majon tulli mil jwasaŋ mal
Yesu taŝ wutisi ang gaa ataˍ ngemisi
Nya. Yek maŋ kopti jwas yeni nu
wugo yek saˍ matlsi.
16 Ama yek Yesu mbe mil mbalaɱi
tet malti yek taˍ wule, <<Zakaŋ
mil mbalaŋ taŝ li tet malaŋni, baķ
mbolaŋsi so, naķ ɗe Nya kaɗe guu gaˍ
mbalaŋ maŋ wundaļ mbadl gwasaŋ
wu.>>
17 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A ni kii ma
hwit gem ɗe mas maļgwe kan Nya
ɗe guu kaˍ mbadl gwas naķ gaˍ yen
mbalaŋ sogo Nya a daŋ ɗe guu gwas
so.>>

Maŋ wul gon gaƀa suk Yesu

18 Yek bali gaˍ maŋ Yehuda gon wul
Yesu ɗe, <<Hwa maŋ lishti, yek nii
ngetli ɗe ta paļi a mbi Nya boo ye?
>>
19 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yek laki yek
kaˍ mbe ɗe <hwaƀi> ye? Maļgon ni
hwaƀi so se Nya.
20 Kaˍ yis ilgwe mbaţ gaˍ Musa dlaɱ
wu ɗe, <Baķ kop modli so, a baķ tlo
maļgon so, a baķ pi mukaļ so, a baķ
sheli lal maļgon gaa so. A kaˍ baļ nalti
aba gwa suk ana gwa.> >>
21 Yek maļi wule, <<Mas jo a koƀi
wi aa yi nak'eni.>>
22 Yek Yesu kumi nu wugo yek
taˍ wul maļi ɗe, <<Wul ɗe naɱ yii
gwe baķaˍ ƀo paļi sowu, yek ɗe, lak
wul wul jwa ka mas akaˍ baļ wulpi
majwe baˍ ilgon nisi ɗaˍ sowu taķ mbi
wul to nya kaɗa, a paa kaˍ li te akaˍ
koƀaŋni.>>
23 Yek taˍ kumi nu wugo yek mbadl
liliti naķ ɗe ti wo maŋ wul kaŋ i'e wu.

24 Yesu yeni ɗe mbadl lili maḷi wugo yek taˍ wule, <<A bomi taˍ maṇ wul kan Nya ɗe guu kaˍ mbadl gwasaṇ.
25 Maṇ wul a man kanti gaˍ Nya ɗe guu kaˍ mbadl gwasaṇ so naḳ kangwe a bomi rakumi gaa taṣ te kaˍ shu alipla wu.>>
26 Mbalaṇ kumi nu wugo yek saˍ ngem Yesu ɗe, <<Kume nu kaṇ ni go wok Nya kisti wo?>>
27 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilgwe man ngetl gaˍ mbalaṇ go mal Nya wo man paṭ kaṇ.>>
28 Yek Biturus wulti ɗe, <<Yekgu maˍ zak wul jinaṇ wi mas yek maˍ kopki.>>
29 Yek Yesu wule, <<A yisi nu yek laki yek a ni kii ma hwit gem ɗe, mas maḷgwe zak lubii suk kili suk yilkeni suk maṇ zaṭ jwasi suk mil jwasi ten kanti gaˍ Nya ɗe guu kaˍ mbadl gwas go,
30 ta mbi wul nal ninge. Kaal ɗaˍ maṣhkaṇ gwas wo ataˍ mbi Nya boo.>>

Yesu po dlaṃ wundaḷ maṣhkaṇ gwe taˍ maṣh wu

31 Yek Yesu mo maṇ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju kaḷu ɗe naṃ yek taˍ wulsi ɗe, <<Ma to Wurshelima, a mas iljwe maṇ dlaṃti gaɓa gaˍ Nya lishi ten ami Yen gaˍ Mbalaṇ wu a daṇ ɗe gem.
32 Sa baḷ bi gi majwe baˍ Maṇ Yehuda kaˍ sowu, asaˍ wuli wul jon, asaˍ byalaṇni, asaˍ baze ɓakaṇ ten tli.
33 Sa ɓo naˍ tlemndi, asaˍ tloni. Ama ba nda cin ɗe mekan wugo ba tli ɗaḳaˍ maṣhkaṇ ka.>>
34 Ama yek baṣaˍ yis ilgwe taˍ nisi ma hwiti wu so. Saˍ hwudaḷisi gaɓe ka yek laki ɗe baṣaˍ yis gaami sowu.

Yesu ndok dwa maṇ ngemti wul gon

35 Yek Yesu ɓal njaa a Jeriko go yek dwa gon kaḷwu naˍ zhila ataˍ naṃa ngemti wul ten bi tantu.
36 Taˍ kum laṭ gaˍ wonti mbalaṇ wugo yek taˍ kum gaẓi ɗe, <<Yek naṃa paṭ ye?>>
37 Yek saˍ wulti ɗe, <<Yesu gaˍ Nazarat kaˍ naṃa laṭi.>>
38 Yek taˍ tlil yal nya naˍ ndaḷti yek taˍ wule, <<Yesu gaṣ gaˍ Dauda guu Israila, yen gonti gini.>>
39 Yek majwe ni cina wu matlti ɗe taṣ zak gaɓa, ama yek taˍ mbaḷ tlilti yal nya dani yek taˍ wule, <<Gaṣ gaˍ Dauda guu Israila, yen gonti gini.>>
40 Yek Yesu dlaḷi yek taˍ hwisi ɗe taṣ taḷa dwami tet malti. Taˍ ɓal njaa mal Yesu go yek Yesu ngemti ɗe,
41 <<Yek kaˍ lami ɗe ta paḷik ye?>>
Yek taˍ wule, <<Bagaa, lamti gi wo taˍ gwel gi ɓuli ta yen lu.>>
42 Yek Yesu wulti ɗe, <<Taˍ gwel gwa ɓuli taḳ yen lu. Zaṭ mbadl ten Nya gwa ndokki wi.>>
43 Yesu naṃa dlaṃti nu yek gwel gwas ɓuli yek taˍ yen lu yek taˍ kop Yesu ataˍ nima baḷti nalti Nya. Mbalaṇ yeni nu wugo yek mas jwasaṇ saˍ taṣ Nya.

19

Yesu kis Zakka maṇ kanti wulpi boo gon

1 Yek Yesu koɓi tukaˍ baṇ Jeriko.
2 A maḷgon ni ɗa asaˍ mbet Zakka, bali gaˍ maṇ kanti wulpi boo kaɗe ti. A maṇ wul kaˍ pak.
3 Taˍ naṃa lamti taṣ yen Yesu, ama bataˍ mani so naḳ ɗe ti wo ndoklan mbalaṇ kaḷwu, a mbalaṇ wonti kaḷi.
4 Yek taˍ ap te cina ka, yek taˍ to kaˍ tlindi laṇgali tu kaḷu gwe Yesu a koɓi wu taṣ yenti ɗa.
5 Yek Yesu ɓal gaṣ laṇgali go yek taˍ lak gaa nya yek taˍ wulti ɗe, <<Zakka, yil suɗi, maṇdaḳi gwa kaɗe ami ase.>>
6 Yek taˍ yil sut naˍ apti, yek taˍ paḷit ɗem naˍ hwol tuki.
7 Mas mbalaṃi yeni nu wugo, yek saˍ njel nalaṇti ɗe, <<Dạ maṇ paḷti byas wul kaṇ ta li.>>
8 Saˍ ɓal lubiimi go, yek Zakka tlinya yek taˍ wule, <<Bagaa, ba baḷ tatlti dlo gaˍ wul jini majwe a yemisi wulpi kaḷwu, a majwe baˍ ilgon nisi ɗaˍ sogo ba baḷsi, a majwe a tesi gaẓi go ba pallisi asaṃi ɗe wupsi.>>

9 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ase go kisti
tuli maɲ lubii gaɲ wi, naɓk ɗe Zakka
mago gaʂ gaˌ Ibirahim kaɰwu.
10 A ami Yen gaˌ Mbalaɲ a tul ɗe ta
ngo majwe gil kaɰwu ta kissi.>>

Cingalti gaɓa ten zhel maɲ gem suk gwe baˌ gem niɗɗaˌ sowu

11 Saˌ nima kati kaɲ Yesu nugo, yek
taˌ cingalisi gaɓa gon, naɓk ɗe taˌ ɓal
njaa kaˌ bal baɲ Wurshelima wu, a
mbalaɱi daɲ gwa we Almasihu a tul
ɗe guu ten dii atli ninge-ninge.
12 Yek taˌ wule, <<Bal malgon ni ɗa
gwe saˌmbet kaˌdlenti atl gon taʂ balti
guu a paa taˌpal tet kaˌatl gwasi.
13 Yek taˌmbe ɗe kutl kaˌzhel jwasi
yek taˌbalsi wulpi naɓk kangwe zhel a
mbi kaˌlip ɗe mekan wu mas jwasaɲ,
yek taˌwulsi ɗe, <Ngusi ballaʈ wulpi
se gas gwe a pal wu.> Yek taˌzigaa.
14 <<A baˌ maɲ atli lami ɗe taʂ daɲ
ɗe guu gwasaɲ so, yek saˌ shin mil
shinti kaal ɗaˌ ti taʂ lak dlaɱ ɗe saˌ
lamti ɗe guu so.
15 <<Saˌbalti guumi wugo yek taˌpal
tet kaˌ atli, yek taˌ mbe zhel jwe taˌ
balsi wulpi ɗe taʂ ngusi ballaʈi wu,
taʂ ɓo yeni naɱi kan taˌmbi mbalti
dani.
16 <<Yek gon li tet malti yek taˌwulti
ɗe, <Baboo, wulpi gwe kaˌbalaɲ go a
mbi ɗe kutl dani wi.>
17 <<Yek baboomi wulti ɗe, <Mbun
wi, kaˌpal gem ten nak'en wul, ba zaɓk
ɗe guu gaˌkiɗi baɲ ɗe kutl.>
18 <<Yek zheli naˌ lop wu wul ba-
boomi ɗe, <A mbi mbalti ɗe namtan
ten gwe kaˌbalaɲ wu.>
19 <<Yek baboomi wulti ɗe, <Ka
daɲ ɗe guu gaˌkiɗi baɲ ɗe namtan.>
20 <<Yek zhel naˌ mekan wul ba-
boomi ɗe, <Baboo, kan wulpi gwa,
ɓanti gwa cinni yek a kus kaˌnak'en
tutul yek a hwudali ka.
21 Naɓk ɗe kyo baˌmbalaɲ a yis gaa
gwa sowu, a daɲti sukki bomi, a
lamti wul ten koo lu kaɰwu, naɓk ɗe
akaˌwotl ilgwe baˌkik ɓak sowu.>
22 <<Yek taˌ wulti ɗe, <Kiyo byas
zhel kaɲ, ba nolki naɓk gwe kaˌyisaɲ
wu. Kume kaˌ yisi ɗe ami wo maɲ
bomti kaɲ a maɲ lamti wul ten koo
lu suk maɲ wotlti ilgwe baˌamik ɓak
sowu,
23 yek laki yek baɓkaˌ ngusi ballaʈ
wulpi gini kangwe a pal wugo aa mbi
ilgwe mbaʟ tli dani wu so ye? Naɓk ɗe
kaˌyisi ɗe nu kaɲ ani wu?>
24 <<Yek taˌwul majwe ni kaʟi wu
ɗe, <Kamaɲ ɗe naɱi gwe nit ang wu
ka akaˌbaʟ maɲ ɗe kutl wu.>
25 <<Yek saˌ wulti ɗe, <Baboo, ɗe
kutl kaˌnit ang ca.>
26 <<Yek baboomi wulsi ɗe, <Bo
kumini, mas maʟgwe ilgon niɗɗaˌwu
sa mbaʟit dani, a maʟgwe baˌ ilgon
niɗɗaˌ sowu, nak njeti gwe niɗɗaˌwu
mago sa kamit ka.
27 Mbe majwe nge ɗe guu gwasaɲ
wu teɗi, akaˌ tlosi ka ten gwel gini.>
>>

Yesu mbuk lu Wurshelima

28 Yek Yesu dlaɱ nu wugo, yek taˌ
ngusi tot Wurshelima.
29 Taˌ ɓal njaa kaˌ baɲ jwe asaˌ mbe
ɗe Betapaji suk Betani jwe ni ten
malkaɲ yen tlaɗaʟ gwe asaˌ mbe ɗe
Zaɲdaʟ Tlindi Zetun wu, yek taˌ mbe
maɲ kopti jwas ɗe lop. Yek taˌ wulsi
ɗe,
30 <<Laɲ kaˌ baɲ gwe ni cina ɗa ni
wu. Kaˌ te kaˌ baɱi wu ka mbi yen
zhaki gon gaˌ ɓali gwe baˌ maʟgon ɓo
to tenti sowu, akaˌ paʈlti, akaˌ li tet naˌ
ti.
31 Kume maʟgon ngemkii ɗe, <Yek
laki ɗe kaˌ naɱa paʈlti gwas ye wu?>
Akaˌ wulti ɗe, <Bagaa kaˌ naɱa lamti
gwasi.> >>
32 Yek majwe taˌ shinsi wu lak mbi
zhaki naɓk gwe taˌ hwisi wu.
33 Yek saˌ ɓa paʈlti wu yek manti kaˌ
ɓal wu yek taˌ ngemsi ɗe, <<Yek laki
ɗe kaˌ naɱa paʈlti gwas ye?>>
34 Yek saˌ wulti ɗe, <<Bagaa kaˌ
naɱa lamti gwasi.>>
35 Yek saˌ taʟat mal Yesu, yek saˌ wut
lukaʟ ten zhaki, yek saˌ zi Yesu tenti.
36 Saˌ naɱa laʈ wugo, yek mbalaɲ
ngusi talti lukaʟ jwasaɲ ten tantu.
37 Taˌ ɓal njaa kaʟu gwe tantu yil sut
kaˌ Zaɲdaʟ Tlindi Zetun wu, yek maɲ
kopti jwas mas njel paʟti hwol tuki
asaˌ naɱa taʂti gaˌ Nya naˌ ndaʟi yal

nak ɗe sa yen kiɗi wul cit ɓanti jwe ta pali wu.
38 Yek sa ngusi wulti ɗe,
<<Man mbit hwa wul ga Nya kaɗe guu gwe nama tulti ka shin ga Bagaa wu!>>*
<<Tamti mbadl ga mbalan mal Nya. Ma bal nalti Nya Bal Kak-she.>>
39 A man Paresi jon ni suksi, yek sa wul Yesu ɗe, <<Man lishti, matl man kopti jwa tas zak gaba.>>
40 Yek ta ballisi ɗe, <<A ni kii ma hwiti, kume majin zak gaba wu, ye a gaba ka lal gwasan.>>
41 Yek sa ɓal njaa a Wurshelima go yek Yesu yen bal bami yek cit gonti yek ta kuli.
42 Yek ta hwi ban Wurshelima ɗe, <<Nak wule kaa yisan tantu mbit hwol tuki ka multi jwakan, ama ga hwudali kan ni kii.
43 Cin gwe man nget gwakan a gandal ban gwakan na sabal ɗe tas dlansi sukkii wu ni teɗi, a man hapti dlo a ngaɓikii ka mas danti gwakan.
44 Sa catkii ɗanka nam-nam, asa tlo man ban jwakan ka mas, asa jek bii jwakan ka nak ɗe bakaa kan ɗe Nya tuli tas kiskii sowu.>>

Yesu mbol man wulti wul ɗaka lubii ga Nya ka

45 Yek Yesu li kalu lubii ga Nya yek ta nda mbolti ji man wulti wul ka jwe ni ka lubii ga Nyami wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Nya dlam ka lishti ɗe, <Lubii gi a dam ɗe lu ngemti gini,>† ama yek ka palli ɗe, <lu hwunti ji kiɗi mukal wi.>‡ >>
47 Yek ta ngusisi hwit gaba kalu lubii ga Nyami mas cin, ama yek kiɗi man danti ka bii ngemti Nyami suk man yisti mbat ga Musa suk kiɗi ji man bami njel ngot tantu gwe sa tlot wu.
48 Yek basa mbi so, nak ɗe majwe ni kali wu nama kumti tamti gaba gwas wu.

20

Sa ngem Yesu ndalti palti wul gwasi

1 Gas gon Yesu nima hwit gaba mbalan ata nisi ma dlamti gaba man tamti ka lubii ga Nya. Yek kiɗi man danti ka bii ngemti Nyami suk man yisti mbat ga Musa suk kiɗi ji man bami li teɗi.
2 Yek sa wulti ɗe, <<Hwinii, na wundal ndalti gwik ka nama palti wul jin jwi? Wok balki ndalti gwisi wo?>>
3 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Am mago ba ngemkii tak hwini nini:
4 Baptisma gwe Yohana pali mbalan go sut mal Nya kan ni ya? Ko ga mbalan kan?>>
5 Yek sa ngusi gaba dani ka dlo gwasan, yek sa wule, <<Kume ma wuli ɗe, sut mal Nya kago, ta wule, yek laki ɗe bama kaman gaba gwas so ye?
6 A kume ma wuli ɗe ga mbalan kago, mas mbalan jin a lakanni na ye nak ɗe mas jwasan sa kan ɗe Yohana man baptisma wo man dlamti gaba ga Nya kawu.>>
7 Yek sa wul Yesu ɗe, <<Ma yis lu gwe baptisma ga Yohana yil tet wu so.>>
8 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Am mago ba hwikii na ndalti gwe a nama palti wul wu so.>>

Cingalti gaba ten byas man kolti zhin

9 Yek Yesu cingali gaba mbalan yek ta wulsi ɗe, <<Malgon ni ɗa gwe ɓak zhin inabi gwas wu, yek ta bal majon tas kolit zhimi, yek ta li ka ban gon dlenti yek ta mul tu gon wonti.
10 Kotlti yandi inabisi ɓal go yek ta shin zhel gwas mal majwe ta balsi kolti zhimi wu tas kotlit yandi inabisi teɗi, yek sa ɓo zheli, yek sa mbolti koo ami.
11 Yek ta po shin zobsi zheli gon, yek sa po ɓot ɗa yek sa byalti yek sa mbolti koo ami pak.

* **19:38 19:38** Yen Zab 118:26 † **19:46 19:46** Yen Ish 56:7. ‡ **19:46 19:46** Yen Irm 7:11.

12 Yek ta po shin zheli ga na mekan ɗa, yek sa palit byas ɓoti yek sa mbolti koo ami ɗa pak.
13 <<Yek man zhimi wule, <Ningo yek ba pali ye?> Yek ta po wule, <Ba shin yen gini gwe a lamti wu, a yisi ɗe sa balti nalti.>
14 <<Yek man kolti zhimi yenti wugo, yek sa wule, <Yen ga man zhimi ka ɓallu, ti kan zhimi a pal ɗe gwasi kaal ɗa mashkan ga abe. Ma tloti, ta zhimi dan ɗe ganan.>
15 Yek sa yillat ɗaka zhimi ka yek sa tloti.
<<Yek man zhin wu a pali maju ye?
16 Ta tlosi ka ata bal zhimi majon.>>
Yek mbalan kumi nu wugo yek sa wule, <<Ba Nya zaki ta pi nu so.>>
17 Yek Yesu wutisi gwel, yek ta wulsi ɗe, <<Yek ɗe gaa ga gaba gan ɗe sa lishi gwe,
<< <Ye gwe man kinti bii nge wu, yek pal ɗe hwa ye kinti bii?>*
18 Mas malgwe nda ten ye wugo, ta caccal ka, a malgwe ye wu ndet gaa go, a nakti ka nak apti.>>
19 Yek man yisti mbat ga Musa suk kiɗi man Paris ngwe tas dop Yesu kali nak ɗe sa yisi ɗe tensi kan ta cingal gaba gwisi wu. Ama yek ɓanti ga mbalan cisi.

Batlti wulpi boo ga Kaisar

20 Yek kiɗi ji Man Yehuda shin majon jwe palli gaa gwasan ɗe hwa mbalan wu tas dop Yesu na byas ɓotlkan ka gaba suk kumti gas wul gwe sa palit wu tas baltiti gobna ga atli asa dopti ɗa.
21 Yek sa wulti ɗe, <<Man lishti, ma yisi ɗe gaba gwa wo gem kan aka palli mbalan mas ndakce, aka dlami mbalan gem kangwe sa yis Nya wu.
22 Mbun ɗe tan ɓatl Kaisar guu wulpi boo ganan ma?>>
23 Yek Yesu yis byas ɓotlkan gwasan yek ta wulsi ɗe,
24 <<Bo zan wulpi ta ɓo yeni. Shishi suk shin ga wok ni dani wo? >> Yek sa wulti ɗe, <<Ga Kaisar.>>
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Balan Kaisar wul jwasi, aka bal Nya wul jwas pak.>>
26 Yek basa mbi byas wul ka iljwe ta dlam ka mbalan wu so, yek basa po man gaba so nak ɗe kangwe ta ballisi gaɓe cisi ɓanti wu.

Kumti gasi ten tlit ɗaka mashkan ka

27 Yek kiɗi ji Man Yehuda jon jwe asa mbesi ɗe man Saduki ju, jwe asa kul wule majwe mash wu jo sa po tli ɗaka mashkan ka sowu tul mal Yesu tas ngemti. Yek sa wulti ɗe,
28 <<Man lishti, Musa lishi nii ka mbat ɗe, kume malgon mashi yek ta zak kili gwasi a bata zi yen sukti sogo, a yilka gwas hap kilisi tas zi yen yilka gwasi.>>
29 Yek sa wule, <<Majon si ɗe nitgi, mas jwasan yilkeni kan. Kakshe gwasan mashi yek ta zak kili gwasi a bata zi yen sukti so.
30 Yek gwe kopti wu hap kilisi yek ta lak mashi a bata zi yen sukti so pak.
31 Yek na mekan gwasan hap kilisi pak. Nanu-nanu yek mas jwasan hap kilisi asa nama mashkan a basa zi yen sukti so.
32 Yek kilisi lak mash pak.
33 Gas tlit ga dii atl wo wok ka ni ɗe kos gwas wo nak ɗe mas jwasan sa hapti wu?>>
34 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Mbalan ji se nama hapti modli asa nama hapti jwasan ka.
35 Ama majwe mbun ɗe Nya a pallasi kaami gas tlit ga dii atl go, hapti po yi ka dlo gwasan so.
36 A basa po mash so, sa pal ndakce suk mil shinti ji Nya. Sa pal ɗe mil ji Nya nak ɗe Nya a pallasi kaami wu.
37 Nak gwe Musa lishi ɗe majwe mash jo sa pallasi kaami ɗe ta gaba ten lu me gwe wutu ci wu kalu gwe Nya wulti ɗe, <Amik ɗe Nya ga Ibirahim suk ga Ishaku suk ga Yakubu.>†

* **20:17 20:17** Yen Zab 118:22 † **20:37 20:37** Yen Yil 3:6

38 Ti wo Nya ga maŋ maʃhkaŋ ka so, ama Nya ga majwe ni na mbadl wu kaŋ, naƙ ɗe malti wo mas mbalaŋ wo mbadl nisi ɗa wu.>>
39 Yek jon ka maŋ yisti mbat ga Musa wulti ɗe, <<Maŋ lishti, ka hwini gem.>>
40 Yek basa po man kumti gas ilgon malti so.

Kumti gasi ten Almasihu

41 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Ɗa nii kaŋ mbalaŋ a wule Almasihu wo yen ga Dauda guu gwi?
42 Naƙ ɗe Dauda dlam ka lishti ga Zabura ɗe,
<< <Nya wul Bagaa gi ɗe:
<<Daŋ ten ang shinti gini
43 se a laki yek ka man ngetl ga maŋ nget gwa
yek a palli guu suk mbalaŋ gwasaŋ a atl ɗakka.>> >‡
44 Naƙ ɗe Dauda guu mbet ɗe Bagaa go, ɗa nii kaŋ ta ni ɗe yen gwas gwi? >>

Yesu ɓuli gal ɗa gaa maŋ yisti mbat ga Musa ka

45 Yek Yesu dlami mas maŋ kopti jwas a cina ɗa mbalaŋ wonti ɗe,
46 <<Paŋ ɗem'ɗem suk maŋ yisti mbat ga Musa naƙ ɗe asa lak bal lukal asa ngusi matlti ɗanka ta mbalaŋ gaɓesi kalu motgaa ji mbalaŋ ɗa, asa lami ɗe ta mbalaŋ balsi lu danti ji kiɗi mbalaŋ kalu motgaa ga gwasaŋ suk kalu motgaa hwol tuki.
47 Sik ɗe majwe asa yemi wul guli modli ka asa pal tlal ngemti Nya ka mbalaŋ tas yensi ɗa. Yek laki ɗe Nya a nolsi nal man mas mbalaŋ.>>

21

Balti wulpi ga guli kili gon

1 Yek Yesu tlil gaa nya yek ta yen maŋ wul sa nama wutti wulpi ka wul wutti ka lubii ga Nya.
2 Yek ta yen guli kili gon gwe ba ilgon niɗɗa sowu talak bal nak njet wulpi gwe niɗɗa wu mas.
3 Yek Yesu wule, <<A ni kii ma hwit gem ɗe, wulpi gwe guli kili wu bali wu man ga naa mbalaŋ mas.
4 Naƙ ɗe si wo njet kaŋ sa bali tet ka nali gwe nisi ɗa wu, ama kili go njeti gwe niɗɗa wu kaŋ ta wuti mas.>>

Yesu dlam ilgwe a ya pi wu

5 Yek jon ka maŋ kopti ji Yesu nda gaba ten kangwe sa kin lubii ga Nya na hwa ye suk kangwe sa lakami na wul jwe mbalaŋ bali ɗe ga palti wul ka bii ngemti Nya wu. Yek Yesu wulsi ɗe,
6 <<Naƙ gwe ka nama yenti wul jin ju, cin ni teɗi gwe mas ye jwe ka nama yenti wu sa zak gon ten yilka gwas so, mas sa jek ka.>>
7 Yek sa wulti ɗe, <<Maŋ lishti, a gasi kaŋ naƙ gwisi a pi gwi? A yek ma yeni ama yisi ɗe naƙ gwisi ɓal njaa ta pi ye?>>
8 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Paŋ ɗem'ɗem ba malgon shelkii so naƙ ɗe mbalaŋ wonti a tuli asa wulkii ɗe sik ɗe ami, asa po wule, <Tlit ga dii atl ɓal njaa.> Baƙ koɓansi so.
9 Kume ka kum dlanti ɗanka suk lashi danti tamti wu, ba ɓanti cikii so, naƙ ɗe ngetli kaŋ ta nak gwisi pi wu. Ama ba yek ɓo ni ɗe tlit ga dii atl so.>>
10 Yek ta ngusi wulti gwasaŋ ɗe, <<Mbalaŋ ji atl gon a dlansi suk mbalaŋ ji atli gon. A mbalaŋ ka atl ga guu gon a dlansi suk mbalaŋ ga guumi gon pak.
11 Dii atl a wu na ndalti a kuzaŋ a tlo mbalaŋ, a mbalaŋ wonti ɗanka a mash na byas cwo. A kiɗi wul cit ɓanti a pi sut nya.
12 Ama naƙ jwisi a ɓo pi so se sa dopkii yek sa lakkii ka bomti. A sa talakii mal maŋ kisti gaɓa kalu motgaa ji Maŋ Yehuda asa balkii asa zakii kalu gwe asa zi maŋ palti byas wul ju. A sa talakii a cina ɗa guu ji baŋ suk kiɗi jwasaŋ ten ɗe kaa zi mbadl tenaŋ ni.
13 Na nu kaŋ ka mbi tantu gwe ka hwisi gaɓa tenaŋ wu.

‡ **20:43 20:43** Yen Zab 110:1

14 Ba ilgwe ka dlam a cina ɗaasika
wu hwotkii so.
15 Ba hwikii ilgwe ka dlam wu
suk ɓotlkan gaɓa kangwe man nget
gwakan a man nget gaɓa gwakan
sowu.
16 Man zat jwakan suk yilkeni
jwakan suk yelan jwakan a bal bi ga
jon jwakan ɗe tas tlokii.
17 Mas mbalan a ngekii nak ɗe kaa
zi mbadl tenan wu.
18 Ama ko ɗe nam ka madlan gaa
gwakan mago gon a gil ka so.
19 Kume ka dlo mbadl go Nya a
kiskii.>>

Yesu dlam kangwe ban Wurshelima a nda wu

20 Yek Yesu wulsi ɗaɗe, <<Kume
kaa yen man hapti dlo gandal Wur-
shelima wugo, tak yisi ɗe ndat ga
bami ɓal njaa.
21 Majwe ni ka atl ga Yehudiya go
sa ap to ka tladal ka. A majwe ni ka
ban Wurshelima wu yil ɗaka bami
ka. Majwe ni ka nak mil ban jo bas
te ka bal bami so.
22 Ka multi jwisi kan Nya a nol
mbalan, ta gaɓa gwe mil shinti
dlamti gaɓa ga Nya lishi wu dan ɗe
gem.
23 Modli man mil tuki suk man mil
kaal a dan ɗe wul cit gonti ka multi
jwisi nak ɗe bal bomti a te ka atli
a lilti mbadl ga Nya a su sut ten
mbalami wu.
24 Sa tlo jon jwakan ka dlanti a jon
wo sa pallasi ɗe zhel ɗanka atl jon
ka. Majwe ba Man Yehuda ka sowu
a ngaɓi Wurshelima se multi jwasan
njikan.

Palti ga Yen ga Mbalan

25 <<Mbalan a yen wul cit ɓanti ten
cin suk ten liɓi suk ten kyadlal. A ten
dii atl wo mbadl ga mbalan a lus ka
nak ɗe ɓanti a cisi i'e ɗe bal ze nwuti
wu.
26 Nak wule mbalan a na kotlan
mbadl ka na ɓanti, a bi mbadl
gwasan a ngusi ɓoti nak ɗe dlo nya
a wu wu.
27 A paa mas mbalan yenanni Yen
ga Mbalan ka nyaze, ka ndalti suk
bal nalti gini.
28 Kume ka yeni ɗe nu ɓa pi wu,
dlalan ndali, kisti gwakan ka ɓal
njaa.>>

Cingalti gaɓa ga Yesu ten tlindi tulan

29 Yek Yesu cingalisi gaɓa gon ɗe,
<<Bo yenan tlindi tulan suk naa
tlindi,
30 kume sa nda telti pyal daa wugo,
aka yisi ɗe watlan ɓal njaa.
31 Nu kan kume ka yen iljwe a
hwikii wu ɓa pi wu tak yisi ɗe kanti
ga Nya ɗe guu ka mbadl ga mbalan
ɓal njaa.
32 A ni kii ma hwit gem ɗe jon ka
mbalan ji se a ɓo mash so ɗe mas wul
jwisi a pi wu.
33 Dlo nya suk dii atl a paki ama ko
njet ka gaɓa gi wo a paki so.

Gaɓa ga Yesu ten danti na kan gaa

34 <<Pan ɗem'ɗem na gaa gwakan,
ba zat mbadl ten ngukti wul suk
tlat wul jwe a gillikii gaa kawu suk
daamti ten wul ji dii atl lil danti
gwakan ka so. De ba nuk sogo, cin
gwisi a tuli gasi gwe baka yisi sowu,
35 nak gwe a tarko dop wul wu. Nu
kan cimi a tuli mas mbalan ga dii atli.
36 Daman na kan gaa aka nama
ngemti Nya tak manan yilti ɗaka wul
jwisi ka aka man dlalti a cina ɗaaka
Yen ga Mbalan.>>
37 Yek Yesu ngusi hwit gaɓa
mbalan ka lubii ga Nya mas cin, sukti
ɓal go ata to ten Zandal Tlindi Zetun
ata mul to ka.
38 Na gasi ɓal go a mas mbalan
mogaa ka lubii ga Nya tas katit kan.

22

1 Cin Motgaa bukti burodi gwe ba
yiis ni giɓi sowu gwe a Man Yehuda
mbe ɗe Motgaa daamti ɗakcit boo ji
Israila wu ɓal njaa go,
2 yek kiɗi man Paris suk man yisti
mbat ga Musa ngusi ngot ga Yesu tas
laki tas tloti mukli nak ɗe ɓanti ga
mbalan cisi wu.
3 Yek Sheɗan te ka mbadl ga
Yehuda gwe asa mbet ɗe Iskariyoti

wu, ɗe naɱ kaˌ maɲ kopti botli jwas ɗe kutl cet lop ju.
4 Yek Yehuda li mal kiɗi maɲ daɲti kaˌ bii ngemti Nya suk maɲ hapti dlo jwasaɲ taṣ dlaɱ suksi kangwe ta baḷsi Yesu wu.
5 Yek saˌ paḷ hwol tuk i'e yek saˌ dlaɱ sukti ɗe sa baḷti wulpi.
6 Yek Yehuda ndaḳisi ɗe taˌ baḷsi Yesu. Yek taˌ ngo tantu gwe ta baḷsiti abaˌ maḷgon ni kaḷi sowu.

Yesu nguk burodi suk maɲ kopti jwasi

7 Cin Motgaa bukti burodi gwe baˌ yiis ni giɓi sowu ballaṭ tet wi gas gwe a mas lubii kaˌ baɲ Israila mbosh yen bagalla asaˌ taki Nya wu.
8 Yek Yesu shin Biturus suk Yohana taṣ lak laḳaɱisi lu gwe sa nguk wul kaˌ Motgaami wu.
9 Yek saˌ ngemti ɗe, <<A'ako kaɲ kaˌ lami ɗe taɲ paḷi ko?>>
10 Yek taˌ wulsi ɗe, <<Kaaˌ te kaˌ baɱi wugo ka mbi maḷgon naˌ tat ze a gaa akaˌ kopti kaˌ lubii gwe ta te wu,
11 akaaˌ wul baboomi ɗe, <Maɲ lishti kaˌ shinnii ɗe taɲ ngemki ɗe a'ako kaɲ ta nguk wul gaˌ Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila suk maɲ kopti jwas ko?>
12 Ta mbokikii ang ten bal punka gon to kaˌ tlal bii ka naˌ gobdlan a giɓi. Kaḷi kaɲ ka laḳaɱini lu.>>
13 Yek saˌ li wugo, yek saˌ lak mbi mas naḳ gwe taˌ hwisi wu. Yek saˌ laḳaɲ lwisi.
14 Yek sukti ɓal ɗe nguktisi kaˌ ɓal go, yek Yesu daɱ naˌ zhila suk mil shinti ji botli jwasi taṣ nguki.
15 Yek taˌ wulsi ɗe, <<A lami i'e ɗe ta nguk wul sukkii ten Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila a paa a nda tlat bomti.
16 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten gee ba po nguk wul sukkii kaˌ Motgaami naḳ gaɲ so se gas gwe ma paḷaɲ bal Motgaa to nya ka kaḷu gwe majwe Nya kissi wu a mogaa wu.>>
17 Yek taˌ kan mbuka ze inabi yek taˌ paḷ hwol tuk naˌ Nya yek taˌ wulsi ɗe, <<Kamaɲnii taḳ huuliini.
18 A ni kii ma hwiti ɗe, ndok ten gee ba po tla ze inabi sukkii so se gas gwe maˌ moo mal guu gaˌ Nya wu.>>
19 Yek taˌ kan burodi yek taˌ paḷ hwol tuk naˌ Nya yek taˌ caccali yek taˌ baḷsi yek taˌ wulsi ɗe, <<Gaɲ go tlu tli gi kaɲ gwe a baḷi kaˌ lal gwakaɲ wu, ngusi paḷti nu akaˌ naɱa daamti gini.>>
20 Saˌ nguk wugo, yek taˌ po kan mbuke yek taˌ wule, <<Mbuka gaɲ go gaˌ pyal dlaḷḷaṭ gaɓa kaɲ gwe ni kaˌ hwulan gi ɗe ba shoti kaˌ lal gwakaɲ wu.
21 Ama maḷgwe a baḷ bi gi wuggu taˌ naɱa ngukti wul suk ami.
22 Ami Yen gaˌ Mbalaɲ ba maṣhi naḳ kangwe Nya paḷi wu, ama maḷgwe a baḷ bi gi ɗe taṣ tlo go, ta daɲ ɗe wul cit gonti.>>
23 Yek maɲ kopti jwas njel ngemti ji yilkeni ɗe wok ka paḷ ilgon nu kaˌ mi wo?

Gaɓa ten maḷgwe a daɲ ɗe kakshe wu

24 Yek gaɓa te kaˌ dlo gaˌ maɲ kopti ji Yesu ten ɗe wok ka daɲ ɗe kakshe kaṣi wo.
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Guu ji majwe baṣaˌ yis Nya sogo, asaˌ paḷi wul mbalaɲ jwasaɲ taṣ yisi ɗe ndaḷti guu nisi ɗa, asaˌ lami ɗe taˌ mbalaɲ kansi ɗe maɲ paḷti hwa wul.
26 Ama kii wo baˌ ni nu malkii so. Haɲ taˌ maḷgwe ni ɗe kakshe kaˌ kii wu daɲ naḳ nak'eni, a maḷgwe ni ɗe bali kaˌ kii wu daɲ naḳ zhel.
27 Wok nal mani wo, maḷgwe naɱa ngukti wul gwa ko maḷgwe naɱa huulti ilgaˌ gaˌ nguki wu? Maḷgwe naɱa ngukti wu kaɗe kakshe. Ama yek amikgu kaˌ dlo gwakaɲ naḳ maɲ huulti ilgaˌ gaˌ nguki.
28 Kiik dlaḷ naˌ gem suk ami kaˌ bomti jwe a tla wu.
29 Naḳ gwe Aba gi pallaɲ ɗe guu wu, nu kaɲ kii mago a pallaḳii ɗe guu wi pak.
30 Ka nguki akaˌ tla akaˌ ngukti wul gini kaḷu gwe a ni ɗe guu wu, akaˌ daɲ kaˌ gobdlan guu akaˌ daɲ ɗe maɲ kisti

gaɓa ga maŋ gaŝ ga Israila ɗe kutl cet lop ju.>>
31 Yek Yesu wule, <<Siman Biturus, ɓo kumi, Sheɗan ngwe i'e taŝ pelkii naŋk gwe asa pel gwe alkama ɗaŋka kapti kawu.
32 Ama a nikma ngemti Nya ɗe ta zaŋt mbadl gwa dlal ten Nya, a kume ka ballaŋk tet malaŋ wugo, aka ndali mbadl yilkeni jwa.>>
33 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, ko ta ka bii gwe asa ɓal mbalaŋ wu ka mago, ba te sukki, a kume maŝhkaŋ ka ma wu, ba maŝh sukki.>>
34 Yek Yesu wulti ɗe, <<A nikma hwiti ɗe, ka nge yisti gini asami ɗe mekan ka gas gaŋ a paa gunda kol nda lakti yal ka bultlwe.>>
35 Yek Yesu ngem maŋ kopti jwas ɗe, <<A shinkii ba na wulpi so aba na ngura so aba na kaptalan sogo, yek ka mbi so ye?>>
Yek sa wule, <<Ma mbi mas wul.>>
36 Yek ta wulsi ɗe, <<Ningaŋ go mas malgwe wulpi suk ngura niɗɗa wu taŝ kami ata ngiɓi. Mas malgwe bal puka niɗɗa sogo, taŝ wul lukal gwas ka ata wuli.
37 A ni kii ma hwiti ɗe, ngetli kaŋ ta ilgwe sa lishi tenaŋ ka lishti ji maŋ dlamti gaɓa ga Nya wu daŋ ɗe gem, gwe wuli ɗe, <Yek sa pallaŋt ndakce suk maŋ paŋlti byas wul.> Ilgwe sa lishi tenaŋ wu ɓalma daŋnti ɗe gem.>>*
38 Yek maŋ kopti jwas wulti ɗe, <<Bagaa, kiɗi puka ɗe lop kaju.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kumi wi.>>

Sa dop Yesu

39 Yek Yesu zak bami yek ta to ka Zandal Tlindi Zetun naŋk gwe ata kul paŋli wu, yek maŋ kopti jwas kopti.
40 Ta to ka tlandaŋli wugo, yek ta wulsi ɗe, <<Ngemaŋ Nya, ba Sheɗan lakkii ten paŋlti byas wul so.>>
41 Yek ta nak ɗam ɗa malsi ka njet, yek ta ngus atli yek ta ngem Nya.
42 Yek ta wule, <<Aba, ka lami go aka kami bomti gaŋ ka, ko ɗe ba lamti gi ka sowu, ama kangwe ka lami wu.>>
43 Ta naŋma ngemti Nya nugo yek yen shinti sut nya ka ɓallu yek ta ngusit ndallat mbadli.
44 Naŋk ɗe ta ni ka bomti wu, yek ta dlot ten ngemti Nya hal lwani nitma lokti naŋk gudal hwulan.†
45 Ta pak ngemti Nyami wugo, yek ta pal te mal maŋ kopti jwas ka yek ta mbisi go sa naŋma ndet yebal, naŋk ɗe sa ni ka duu tuk wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Yek laki ɗe kaa naŋma ndet yebal ye? Tlannya taŋk ngemaŋ Nya ba Sheɗan lakkii ten ndat so.>>
47 Ta nisi ma gaɓa nugo yek majon kaju wonti sa sa dopti gwasi. Yehuda, gon ka maŋ kopti jwas ɗe kutl cet lop ju ka tullaŝi. Yek Yehuda ɗam njaa mal Yesu yek ta swatti.
48 Yek Yesu wulti ɗe, <<Yehuda, na swatti kaŋ ka baŋl bi gi Yen ga Mbalaŋ ma?>>
49 Yek maŋ kopti jwe ni suk Yesu wu yeni nu wugo yek sa ngem Yesu ɗe, <<Bagaa, taŋ kan kiɗi puka taŋ dlanni suksi a?>>
50 Yek gon ka maŋ kopti ji Yesu wotl zhel ga bal maŋ Paris gon hal yek ta kotlit kaŋ ga kat ang shinti ka.
51 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Zakaŋsi!>> Yek ta taŋ kaŋ ga malgwe sa wotlit kawu yek kami ndoki.
52 Yek Yesu wul kiɗi maŋ daŋnti ka bii ngemti Nyami suk maŋ hapti dlo jwasaŋ suk kiɗi jwasaŋ jwe tul ɗe taŝ dopti wu ɗe, <<Kaa li tet na kiɗi puka suk sada taŋk doɓaŋ ninini, mukaŋl kaɗe ami a?
53 A ni sukkii mas cin kalu lubii ga Nya yek baka doɓaŋ so, yek ninge kaŋ kaa ya mbi tantu dopti gini ka ndalti byas wul ga damshal.>>

Biturus nge yisti ga Yesu

54 Yek sa dop Yesu, yek sa zigaa na ti, yek sa talat ka boo ga bal maŋ Paris. Yek Biturus ngusi kopti gwasaŋ tet dlenti.

* **22:37 22:37** Yen Ish 53:12 † **22:44 22:44** Ka lishti jon ji cina wo, lu ndati ɗe 43 suk 44 ni giɓi so

55 Yek sa hot wutu a dii boo lubiimi wugo, yek sa dam atli, Biturus mago yek ta dam suksi njaa mal wuti.
56 Yek ɗe nam ka mil modli jwe nama palti wul ka lubiimi wu yenti wugo, yek ta wutit gwel, yek ta wule, <<Malgan go suk Yesu kan ta ni.>>
57 Yek Biturus wule, <<Suk Yesu kan a ni so, a yisti so pamma.>>
58 Lam danti wugo, yek malgon po yis Biturus ɗa, yek ta wule, <<Ki mago gon gwasan kan.>>
Yek Biturus wule, <<Amik so.>>
59 Nak po lam danti tek wugo, yek malgon po wulti ɗe, <<Gem, malgan go suk Yesu kan ta ni. Nak ɗe ti mago man Galili kawu.>>
60 Yek Biturus wule, <<A yis ilgwe ka nama dlamti wu so pamma.>> Ta nama dlamti nugo yek gunda kol lak yal ka bultlwe.
61 Yek Bagaa Yesu ballati, yek ta wuti gwel Biturus, yek Biturus daam ilgwe Yesu hwit wu ɗe, <<Ka nge yisti gini asami ɗe mekan a paa gunda kol nda lakti yal ase ka bultlwe.>>
62 Yek Biturus yil deɓal yek ta kul i'e.
63 Yek majwe nama danti mal Yesu wu ndet wulti wul jon asa nama ɓot gwasi.
64 Yek sa ɓalit gwel ka, yek sa njel wulti gwas ɗe, <<Hwini malgwe ɓok wu tan yisi ɗe ki wo man dlamti gaɓa ga Nya kan.>>
65 Yek sa ngusi byalti gwasi.

Yesu a cina ɗa kiɗi ji Man Yehuda ka

66 Lu tlo wugo, yek kiɗi man ban suk kiɗi man danti ka lubii ga Nya suk man lishti mbat ga Musa mogaa, yek man hapti dlo tulli Yesu malsi.
67 Yek sa wulti ɗe, <<Kume kik ɗe Almasihu‡ go, hwinii.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kume a hwikii mago ka kan gaɓa gi so.
68 A kume a kum gas ilgon malkii go ka balli so.
69 Ama ndok ase, ami Yen ga Mbalan a dan ten kat ang shinti ga Nya Bal Kakshe.>>
70 Yek mas jwasan ngemti ɗe, <<Kik ɗe Yen ga Nyami a?>>
Yek ta wulsi ɗe, <<Gem kan kaa dlami, nu kan ni.>>
71 Yek sa wule, <<Yek ma yii ma ɓatti ye, nak ɗe ma kumi tet bi ɗatka wu?>>

23

Yesu a cina ɗa Bilatus ka

1 Yek mas kiɗi ji man Yehudasi tlinya yek sa tala Yesu mal Bilatus gobna,
2 yek sa ndet zat duu gaa ɗe, <<Ma mbi malgan ten gillat ga mbalan jinan ɗe bas bal wulpi boo gwasan Kaisar guu so. A ta nama wulti ɗe tik ɗe Almasihu guu.>>
3 Yek Bilatus ngem Yesu ɗe, <<Kik ɗe guu ga man Yehuda?>>
Yek Yesu wule, <<Nu kan ni.>>
4 Yek Bilatus hwi kiɗi man danti ka lubii ga Nyami suk naa mbalan ɗe, <<Yek laki yek kaa tullat ye? Ami wo a mbi byas ilgwe ta pali wu so.>>
5 Yek mbalami ngusi wulti ɗe, <<Gaɓa gwe ata hwi mbalan wu kaɗe man tlilti mbadl gwasan ka mas ban ji Yehudiya, tet Galili kan ta nde, yek tik ɓallu a ɗee.>>

Sa tala Yesu mal Hiridus

6 Bilatus kumi nu wugo yek ta kum gazi ɗe ko Yesu wo man Galili kaɗe ti. Yek sa wulti ɗe man Galili kan.
7 Bilatus kumi ɗe Yesu wo ka atl ga Hiridus guu kan ta ni wu, yek ta wulsi ɗe, tas talat malti nak ɗe Hiridus guu ni Wurshelima ka multi jwisi wu.
8 Hiridus guu yen Yesu wugo, yek ta pal hwol tuki i'e nak ɗe ta lam multi ata nama kumti gaɓa tenti wu. Ta lami tas yen wul cit ɓanti gwe a Yesu pali wu.
9 Yek ta kum gas wul wonti mal Yesu ama yek ba Yesu wulti ɗe ilgon so.
10 Kiɗi man danti ka lubii ga Nya suk man yisti mbat ga Musa ni kali asa nama ta dlamti byas wul tenti.

‡ **22:67 22:67** Sogo *Kiristi*

11 Yek Hiridus suk maŋ hapti dlo
jwas wulit wul jon, yek saˌ wulit wul
jon yek saˌ lakit bal lukaˌl, yek saˌ
pallaˌt su mal Bilatus ka.
12 Ndok ten gasi, yek Hiridus suk
Bilatus daŋ ɗe yelaŋ, naˌk ɗe yelaŋ
dlanti kaˌɗe si wu.

Saˌ baˌl bi gaˌ Yesu taˌs tloti

13 Yek Bilatus mo kiɗi maŋ daŋti kaˌ
bii ngemti Nya suk kiɗi ji maŋ baˌmi
suk mbalaˌmi mas.
14 Yek taˌ wulsi ɗe, <<Kaaˌ tulli
maˌlgaŋ malaŋ ɗe taˌ naˌma gillaˌt gaˌ
mbalaŋ, ama yek a bodlaˌlti yek baa
mbit naˌ byas ilgon so.
15 A baˌ Hiridus mbit naˌ byas ilgon
so pak, yek laki yek taˌ pallaˌt tet
malaˌnni. Kiik ka yeni wu, taˌ paˌl
ilgwe a laki ɗe taŋ tlot wu so.
16 Yek laki ɗe ɓot kaŋ ba ɓoti a paa
a zakti.>>*
18 Yek mbalaˌmi ɓel bi yek saˌ ngusi
wulti naˌ ndaˌlti ɗe, <<Zaŋ gaa naˌ
maˌlgaŋ! A kaˌ zakini Barabas.>>
19 Barabas tulli dlanti kaˌ dlo gaˌ
mbalaŋ a Wurshelima, yek taˌ po tlo
maˌlgon. Yek laki yek saˌ ɓalti.
20 Yek Bilatus wulsi ɗaˌɗe, taˌ lami ɗe
taˌs zak Yesu.
21 Yek saˌ ngusi dlaˌmti naˌ ndaˌlti
ɗe, <<Bakaˌnti ten gudaˌl yencin taˌs
maˌshi!>>
22 Yek Bilatus po wulsi asaˌmi na
mekan ɗe, <<Yek laki ɗe kaˌ lami taˌ
maˌlgaŋ maˌshi ye? Byas wul yek taˌ
paˌli ye? A mbit naˌ byas ilgwe a laki
ta tlot wu so. Ba laki asaˌ ɓot naˌ
tlemndi a paa a zakti.>>
23 Ama yek saˌ nge, yek saˌ ngusi
wulti naˌ ndaˌlti ɗe, <<Bakaˌnti ten
gudaˌl yencin!>> Yek gaɓe gwasaŋ wu
kaˌ dlaˌli.
24 Yek Bilatus paˌlisi ilgwe saˌ lami
wu.
25 Yek taˌ zakisi Barabas, maˌlgwe saˌ
ɓalti ten ɗe taˌ tlo maˌlgon wu, yek taˌ
baˌlsi Yesu taˌs paˌlit ilgwe saˌ lami wu.

Saˌ ɓak Yesu ten gudaˌl yencin

26 Maŋ hapti dlo naˌma zaˌt gaa naˌ
Yesu nugo, yek saˌ mo suk maˌlgon asaˌ
mbet ɗe Siman maŋ baŋ Sayirin taˌ
naˌma laˌt Wurshelima. Yek saˌ dopti
yek saˌ zit gudaˌl yencin gwe saˌ ɓak
Yesu dani wu gaa, yek saˌ lakti taˌs kop
Yesu naˌ nali.
27 A mbalaŋ wonti naˌma kopti
gwasaŋ suk modli jon asaˌ naˌma desti
lee.
28 Yek Yesu ballaˌti, yek taˌ wulsi ɗe,
<<Modli Wurshelima, po kuli ninini
gaa so, kuli gaa gwakaŋ suk mil
jwakaŋ.
29 Gas gon wo ka wule, <Modli jwe
zi yen so, a baˌsaˌ lu mil kaal sogo maŋ
hwol tuk kaˌɗe si.>
30 Ten gasisi kaŋ
<< <mbalaŋ a wul tlaˌdaˌl ɗe, <<Ndenii
sut gaa,>>
asaˌ wul zaŋdaˌl ɗe, <<Yitlani
ka.>> >†
31 Kume saˌ paˌli nu a tlindi yi diki go,
nii kaŋ a pi gwi ɗe tlindi koo wu?>>
32 Yek saˌ taˌla mbalaŋ ɗe lop jon
jwe paˌl byas wul wu taˌs tlosi pak suk
Yesu.
33 Yek saˌ taˌlasi kaˌlu gwe asaˌ mbe
ɗe <<Is Gaa>> wu. Kaˌli kaŋ saˌ ɓakti
ten gudaˌl yencin suk mbalaŋ ɗe lop
jwe paˌl byas wul ju. Gon ni ten gudaˌl
yencin ten kaˌt ang shinti gwasi a gon
wo ten kaˌt ang yali gwasi.
34 Yek Yesu wule, <<Aba, taasi
majin byas wul jwasaŋ ka, naˌk ɗe
baˌsaˌ yis ilgwe saˌ naˌma paˌlti wu
sowu.>> Yek saˌ huul lukaˌl gaˌ Yesu kaˌ
dlo gwasaŋ ten botlti gaˌ maˌlgwe a
kan wu.
35 Yek mbalaŋ ngusi yenti gaˌ Yesu,
yek kiɗi jwasaŋ wulit wul jon ɗe,
<<Taˌ kis naa mbalaŋ, taˌs kis gaa
gwas la kume tik ɗe Almasihu gwe
Nya botlti wu.>>
36 Yek maŋ hapti dlo jwe ɓakti ten
gudaˌl yencimi wu wulit wul jon, yek
saˌ takit mbayi ze.
37 Yek saˌ wulti ɗe, <<Kume kik ɗe
guu gaˌ maŋ Yehuda go, kis gaa gwa
la.>>

---

* **23:16 23:16** Kaˌ lishti jon ji cina wo sa lishi ɗe, *ti.* 17 *Kaˌ Motgaa daamti ɗakcit boo ji Israila gwisi kaŋ a Bilatus kul laki asaˌ zak ɗe naˌm kaˌ majwe saˌ ɓalsi ju.* † **23:30 23:30** Yen Hos 10:8

38 Yek sa lishi ten gudal yencimi to
gaa ɗatkaɗe, <<Malgan kaɗe guu ga
man Yehuda.>>
39 Yek ɗe nam ka majwe pal byas
wul ɗe sa ɓaksi ten gudal yencin mal
Yesu wu, hwit byas gaba ɗe, <<Ale kik
ɗe Almasihu nwa? Kis gaa gwa aka
kisnii pak la.>>
40 Yek mali gon wu matlti yek ta
wulti ɗe, <<Banti ga Nya mago cik sa?
De ilgwe sa palini wu kan sa palit
wu.
41 Mi wo byas ilgwe ma pali wu
mbuki tas palini nu, ama malgan go
ta pal byas ilgon so.>>
42 Yek ta wul Yesu ɗe, <<A ka yisi lu
ne, kume ka ɓal ɗe guu wu.>>
43 Yek Yesu wulti ɗe, <<A nikma
hwit gem ɗe, ase go ka dan suk ami
ka Boo ga Nya.>>

Mashkan ga Yesu

44 Sa ni nugo, ka dlo cin, yek
damshal yitla lu ka mas, se nak cin
celti.
45 Yek cin zak cilti, yek labule ga
lubii ga Nya kesh su dlo ka.
46 Yek Yesu wul na ndalti ɗe, <<Aba
gini, ka ang gwakan a zi mbadl
gini.>> Ta dlam nu wugo, yek ta
mashi.
47 Yek bal man hapti tlo ga man
Roma gwe ni kali wu yeni nu wugo,
yek ta tas Nya, yek ta wule, <<Gem,
malgan go zok mbalan kan.>>
48 Yek mas majwe mogaa tas yen
ilgwe a pi wu yeni nu wugo, yek sa
ɓo ang ten ngetli, yek sa zigaa.
49 Yek mas majwe yis Yesu, suk
modli jwe kopti tet Galili wu dlal tet
dlenti, yek sa ngusi yenti ilgwe nama
pat wu.

Lepti ga Yesu

50-51 Malgon ni ɗa asa mbet ɗe
Yusupu man palti zok wul gon. Ta
nama hwol tuk ten ɓatti ga Nya tas
tul ɗe guu ka mbadl ga mbalan. Ti
wo man ban ga Yehuda gon kan
gwe asa mbe ɗe Arimatiya wu, a bal
mbalan ga man Yehuda ka pak. Ama
bata mo bi suksi ten ilgwe sa pali
Yesu wu so.
52 Yek ta li mal Bilatus yek ta
ngemti tas balti hwuu ga Yesu. Yek
ta zakti tas lak kami.
53 Yek Yusupu shit hwuunisi sut ɗa
ten gudal yencimi ka, yek ta kus ka
ka mbuni hwol lukal yek ta zi ka gaa
zukɗi gwe sa tlat ka paa a basa ɓo lep
malgon giɓi sowu.
54 A cin lakanti wul kan nak ɗe gas
shukti ɓal njaa wu.
55 Yek modli jwe kop Yesu tet Galili
wu li suk Yusupu yek sa yen gaa
zukɗisi suk kangwe sa zi hwuu ga
Yesu a giɓi wu.
56 Yek sa li gazan yek sa lakan
turare suk mil tuksati, yek sa shuki
ten gas shukti nak gwe mbat ga Musa
dlam wu.

24

Palti ga Yesu kaami

1 Gas ndat multi ɗe nam ga nitgi
kaal ɗa gas shukti ka bultlwe yek
modli ju li ka gaa zukɗi ga Yesu na
turare gwasan.
2 Yek sa mbi go sa gudal bal ye gwe
sa zi ten bi gaa zukɗisi wu kawi.
3 Yek modlisi te ka gaa zukɗisi
wugo yek basa mbi hwuu ga Yesu
Bagaa a giɓi so.
4 Sa nama daamti gwasan nugo
yek majon kaju si ɗe lop a malsi na
hwol lukal man cilti i'e.
5 Banti ɓa cisi go yek sa ngusal
gaa gwasan atli. Yek mbalami wulsi
ɗe, <<Yek laki ɗe ka nama ngot
ga malgwe ni kaami wu ka hwuu
mbalan ye?
6 Ta po yi ɗee so, ta tli ɗaka
mashkan ka wu nak gwe ta dlami ata
yi sukkii a Galili wu.
7 De ta wulkii ɗe sa bal bi ga Yen
ga Mbalan a ang ɗa man palti byas
wul ka asa ɓakti ten gudal yencin,
a ten gas na mekan wo ata tli ɗaka
mashkan ka.>>
8 Yek gaɓe te modlisi kan,
9 Yek sa pal tet kalu gaa zukɗisi
wugo, yek sa hwi mil shinti ji botli
ga Yesu ɗe kutl cet nam ju suk mas
majwe ni kali wu.

10 Modli jwe li kalu gaa zukɗisi
jo sik ɗe, Maryam Magadala suk
Yuwana suk Maryam ana ga Yakubu
suk naa modli jwe ni suksi wu.
11 Ama yek mil shinti ji botlisi palli
gaɓe ɗe jetiti yek basa kan so.
12 Yek Biturus tlinya na apti tas lak
yen ilgwe modli ju dlam wu, yek ta
kus gaa zukɗisi, yek ta yen lukal gwe
sa lep hwuuni ga Yesu a giɓi wu ten
kati gon, yek ta pal lubii a ili nitma cit
ɓanti ata nama daamti gwas a dani.

Man kopti ji Yesu ɗe lop mo sukti ten tantu Imawus

13 Ten gasisi, yek man kopti ji Yesu
jon ɗe lop nama lat ten tantu ban
gon asa mbe ɗe Imawus, dlentat ga
Imawus tet Wurshelima wo mil ɗe
nitgi kan.
14 Asa nama gaɓa ka dlo gwasan
ten mas wul jwe pi wu.
15 Sa nama gaɓa asa nama daamti
gwasan nugo yek Yesu kawu yek ta
njel lat suksi.
16 Ama yek basa yisi ɗe Yesu ka ni
malsi so.
17 Yek ta ngemsi ɗe, <<Yek kaa
nama dlamti ten tantu nan ye?>>
Yek sa dlal kali asa nama duu tuki.
18 Yek gon gwasan asa mbet
ɗe Kiliyopas ngemti ɗe, <<Kik ɗe
mandaki na ngwe a Wurshelima ɗe
baka yis iljwe nama pat ka multi jin
so gwa?>>
19 Yek Yesu ngemsi ɗe, <<Yek pi ye?
>>
Yek sa wulti ɗe, <<Iljwe pi ten bi
ga Yesu man Nazarat wu man dlamti
gaɓa ga Nya, man ndali gaɓa a man
palti kiɗi wul a cina ɗa Nya suk mas
mbalan wu.
20 Yek kiɗi man danti ka bii ngemti
Nya suk kiɗi jinan baltiti man tlot
gwasi yek sa ɓakti ten gudal yencin.
21 Ma lak mbadl ɗe tik ka yilli man
Yisiraila tet ɗaka ang ga man nget
ganan ka, ama yek multi ɗe mekan
ka ɓali na pat ga ili.
22 Yek modli jon ka mbalan jinan
cini ɓanti ɗe sa yil ka bultlwe yek sa
li kalu gaa zukɗisi,
23 yek basa mbi hwuu gwas so. Yek
sa pal teɗi yek sa hwini ɗe, gwel
gwasan ɓuli yek sa yen mil shinti
ji Nya jwe wulsi ɗe Yesu tli ɗaka
mashkan ka wi.
24 Yek jon ka mi li kalu gaa zukɗisi
pak yek sa mbi go ta po yi so nak gwe
modli ju dlam wu.>>
25 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Kii wo ka
kadlan hwo, a yisti mas wul jwe man
dlamti gaɓa ga Nya lishi wu bomikii
gaa!
26 Ngetli kan ta Almasihu tla bomti
nu apaa ta dan ka nalti gwasi.>>
27 Yek ta ndesi gaɓa ten lishti ga
Musa suk mas ga man dlamti gaɓa ga
Nya jwe lish gaɓa tenti wu.
28 Yek sa ɓal njaa a Imawus go, yek
Yesu pi wule ta zakansi tas li cina.
29 Yek sa ngemti tas dan suksi ka
bami nak ɗe sukti ka ɓallu, a cin
nda bii wi. Yek ta kopsi kalu gwe sa
mullu.
30 Yek sa dam na zhila tas nguk wul
wugo, yek ta kan burodi yek ta pal
hwol tuk na Nya yek ta caali yek ta
huulisi.
31 Yek ninge yek sa yisti, njet go yek
ta gilisi ka.
32 Yek sa wul ka dlo gwasan ɗe,
<<Ta hwini gaɓa ga Nya ten Al-
masihu ten tantu go, yek ba mbadl
kwekamini kasa?>>
33 Yek sa tlinya yek sa pal su Wur-
shelima ka, yek sa mbi man kopti
jwas ɗe kutl cet nam suk majwe ni
suksi ju.
34 Yek mas man koptisi ngusi wulti
ɗe, <<Gem kan, Yesu Bagaa tli ɗaka
mashkan ka wi yek ta mo suk Bitu-
rus.>>
35 Yek sa dlam ilgwe pi ten tantu
Imawus wu suk kangwe sa yisti ɗe ta
huulisi burodi wu.

Iljwe Yesu zaki man kopti jwas ɗe tas pali wu

36 Sa nama gaɓe nugo yek Yesu ka
ɓallu na gaa gwasi, yek ta dlal ka dlo
gwasan, yek ta wulsi ɗe, <<Ta mbadl
gwakan tami.>>
37 Yek ɓanti cisi mas jwasan, sa
dam gwa we lul kan sa yenti.

38 Yek ta ngemsi ɗe, <<Yek ka cikii ɓanti nu ɗe ba mbadl dlaḷikii so ye?
39 Bo yenaṇ ang suk asaṇ gini, ami kaṇ na gaa gini, taṇaṇni nini taḳ ɓo kumini. Lul kaḍe ami so, lul wo tli niɗɗa naḳ gi wu so.>>
40 Ta dlaṃ nu wugo, yek ta mbokisi ang ten ang suk asaṇ gwasi.
41 A ba mbadl gwasaṇ ɓo dlaḷ so, naḳ ɗe ili cisi ɓanti ama asa naṃa hwol tuk pak. Yek ta ngemsi ɗe, <<Ilga nguki ni kii ɗa a ɗee ma?>>
42 Yek sa baḷti kwes ga buki.
43 Yek ta kami yek ta nguki asa naṃa yenti.
44 Yek ta wulsi ɗe, <<Ilgwe a hwikii ɗe a yi sukkii wuggu, mas iljwe sa dlaṃ tenaṇ ka mbaṭ ga Musa, suk iljwe maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya lishi, suk ka Zabura wu a daṃ ɗe gem.>>
45 Yek ta ɓul mbadl gwasaṇ kangwe sa yis lishti ga gaɓa ga Nya wu.
46 Yek ta wulsi ɗe, <<Ilgwe ni ga lishi wuggu, Almasihu a tla bomti ata maṣhi, a ten ndat cin na mekan wo ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka.
47 A paa sa hwi gaɓa mbalaṇ ten dii atl ɗaṇka, ten bi cit atl gaa mal Nya suk taasti byas wul jwasaṇ ka ka shin gwasi. Tet Wurshelima kaṇ sa nde.
48 Kik ka yen wul jwisi na gwel gwakaṇ, akaa dlaṃi mbalaṇ.
49 Yekgu ba shinikii lu na maḷgwe aba gi dlaḷli gaɓa ɗe ta baḷi wu, ama ɓaṭi ka bal baṃi se Nya baḷkii ndaḷti sut paa.>>

Kanti ga Yesu to nya ka

50 Laṃ multi wugo, yek Yesu yilli maṇ kopti jwas te kaal bal baṇ Wurshelima ka, yek sa li Betani. Yek ta tlil ang gwas nya, yek ta ngemisi hwa wul ga Nya.
51 Ta nisi ma ngemti hwa wul ga Nya nugo, yek ta huul suksi, yek sa kanti to nya ka.
52 Yek sa ngus atli, yek sa baḷti nalti. Yek sa pal te Wurshelima ka na hwol tuki i'e,
53 yek sa ngusi laṭ ka lubii ga Nya mas cin, asa naṃa taṣti ga Nya Bal Kakshe.

Yohana

Gaɓe daṃ ɗe mbalaṇ

1 Ten ndat zhile wo Gaɓe ni ɗa, a
Gaɓe wo suk Nya kaṇ ni, a Gaɓe wo
Nya kaṇ.
2 Tik ni suk Nya tet ten ndat zhile.
3 Tumalti kaṇ sa paḷ mas wul, a ɗe
ba tumalti ka sogo sa paḷ ilgon ka wul
jwe sa paḷi wu so.
4 Tik ɗe maṇ baḷti mbadli, a mbadl
gwisi kaɗe cilti ga mbalaṇ.
5 Cilti naṃa cilti ka daṃshal, aba
daṃshali man tlat gaa gwas* so.
6 Maḷgon ni ɗa maḷgwe Nya ka
shinti sut wu, shin gwas kaɗe
Yohana.
7 Ta tuli tas baḷ sheda ga gem ten bi
ga cilti, kangwe mas mbalaṇ a kum
sheda gwisi asa baḷ gem tumalti wu.
8 A ba Yohana gaa gwas kaɗe cilti
so, ama ta tuli tas baḷ sheda ten cilti.
9 Cilti ga gem gwe a baḷ mas
mbalaṇ cilti wu, naṃa tul ten dii
atli.†
10 Tek go gaɓa gwisi daṃ ten dii
atli, a ko ɗe tumalti kaṇ sa paḷ dii atli
wu, ama ba mbalaṇ ji dii atli yisti so.
11 Ta tul mal mbalaṇ jwasi, ama
yek sa ge kanti gwasi.
12 Ama mas majwe kanti yek sa baḷ
gem na shin gwas go, ta baḷsi iko ga
naṭ ɗe mil ji Nya,
13 majwisi daṃ ɗe mil ji Nya tu
ten tantu zaṭ yen ga mbalaṇ so,‡ ba
ɗe tumal mot ga ba maani suk kili
mbalaṇ ka so, a ba ɗe tumal lamti
ga mbalaṇ ka so, ama tumal lamti ga
Nya kaṇ.
14 Gaɓe daṃ ɗe mbalaṇ yek ta daṃ
sukmi. Mik yen nalti gwasi, nalti ga
Yen ɗe naṃ gwe ba wundaḷ gwas ni
ɗa so ɗe ta yil sut mal Abe wu, ata
njikaṇ na alheri suk gem.
15 Yohana tlil yal nya yek ta baḷ
sheda tenti. Yek ta wuli ɗe, <<Gaṃi
kaɗe maḷgwe a wule, <Maḷgon a tul
ka kaal gini, maḷgwe nal manaṇ wu,
ten ɗe tik ni ɗa a basa ɓo zaṇ sowu.>
>>
16 Tumal nalti ga alheri gwas kaṇ
mas jinaṇ ma mbi albarka ten al-
barka.
17 Ai mbaṭ gaɓa wo tumal Musa
kaṇ Nya baḷi, ama alheri suk gem wo
tumal Yesu Almasihu kaṇ tuli.
18 Maḷgon ɓo taɓa yenti ga Nya
so, seko Yen ɗe naṃ gwas gwe ba
wundaḷ gwas ni ɗa sowu gwe tik ɗe
Nya, ata suk Abe wu ka mbokini ang
ten Nya.

Yohana maṇ baptisma hwi mbalaṇ ɗe ti wo Almasihu ka so

19 Ilgwe Yohana maṇ Baptisma hwi
mbalaṇ ka sa'i gwe maṇ Yehuda jwe
saṇi Wurshelima shin maṇ Paris suk
maṇ Lawi ɗe tas ngemti ɗe wok ɗe ti
wo wukgu!
20 Yek ba ta hwundaḷi so, ama
yek ta dlaṃisi ten dii ɗe, <<Amik ɗe
Almasihu so.>>
21 Yek sa ngemti ɗe, <<Kik ɗe
wokko? Kik ɗe Iliya a?>>
Yek ta wule, <<Amik so.>>
<<Kik ɗe Maṇ Dlaṃti Gaɓa ga
Nyami ya?>>
Yek ta ballisi ɗe, <<Wowo.>>
22 Yek sa po ngemti ɗa, yek sa wuli
ɗe, <<Kik ɗe wokko? Hwini ilgwe ma
lak dlaṃi majwe shinni wu. De yek
ka mbe gaa gwa ye?>>
23 Yek Yohana ballisi tet ka lishti ga
Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ɗe,
<<Amik ɗe yal ga maḷgwe naṃa ten
lakti icin ka me ɗe, <Laḳaṃi Bagaa
tantu> wu.>>§
24 Yek maṇ parisi jon jwe sa shinsi
wu
25 ngemti ɗe, <<Yek laki aka paḷi
mbalaṇ Baptisma ye, ɗe kik ɗe Al-
masihu so, sogo Iliya, sogo Maṇ
Dlaṃti Gaɓa ga Nyami sowu?>>
26 Yek Yohana ballisi ɗe, <<Na ze
kaṇ a paḷ Baptisma, ama maḷgon ni
ɗa a nya ka dlo gwakaṇ maḷgwe ba
kaa yisti sowu.

---

* **1:5 1:5** Sogo *daṃshal, a ba daṃshali man ngetl gwas dani so* † **1:9 1:9** Cilti ga gem gwe a baḷ cilti mas maṇ tulti ten dii atli wu ‡ **1:13 1:13** Na bi ga maṇ Girik wo *ga hwulan* § **1:23 1:23** YenIsh 40:3

27 Tik ɗe maḷgwe ta tul ka̱ kaal gi
wu, maḷgwe zaa kaptaḷan gwas mago
a mbuki ta̱ paṭl dani sowu.>>
28 Mas wul jimi wo ka̱ ba̱n Betani
ka̱n pi tu ten ka̱ti gon ga̱ dlaḷka
Yodan, ka̱lu gwe Yohana na̱ma paḷti
Baptisma wu.

Yesu Yen Bagalla ga̱ Nya

29 Lu tlo wugo yek Yohana yen
Yesu ata̱ nima la̱t tet tumalti yek ta̱
wuli ɗe, <<Ɓo yena̱n, Yen Bagalla ga̱
Nya, maḷgwe ta̱ kan byas wul ga̱ dii
atl wu!
30 Ga̱mi ka̱ɗe maḷgwe a dla̱m ɗe,
<Maḷgon a tul ka̱ kaal gini, maḷgwe ta̱
nal mana̱n wu, maḷgwe ta̱ ni ɗa aba̱
sa̱ ɓo za̱n sowu.>
31 Ami gaa gi mago a yisti so, ama
ilgwe laki yek a tuli a nima Baptisma
na̱ ze go yek ɗe ta̱ ma̱n Yisraila
yisti.>>
32 Yek Yohana ba̱l shaida ɗe, <<A
yen Shishi sut nya na̱k yadli yek ta̱
sak nda tenti.
33 Ami mago a yisti so, se na̱k
maḷgwe shina̱n ɗe ta paḷ Baptisma na̱
ze wu hwi ɗe, <Maḷgwe ka̱ yen Shishi
yil sut nya yek sak nda tenti wu ka̱ɗe
maḷgwe a paḷi mbala̱n Baptisma na̱
Shishi ga̱ Nya wu.>
34 A yeni na̱ gwel gini yek a hwi
mbala̱n ɗe ga̱n go Yen ga̱ Nya ka̱n.>>

Mil lishti ji Yesu ga̱ cina

35 Ten cin gwe kop kaali wu a
Yohana suk ɗe lop ka̱ mil lishti jwas
ni ka̱li,
36 ɗe Yohana yen Yesu ten la̱t tu
ka̱li wugo, yek ta̱ wule <<Ɓo yeni ni,
Yen Bagalla Nya ka̱ wu!>>
37 Ɗe mil lishti ɗe loɓi kum ga̱ɓa
ga̱ Yohana wugo, yek sa̱ kop kaal ga̱
Yesu.
38 Ɗe Yesu cel gwel kaali yek ta̱
yensi ten kopti gwas wugo, <<Yek ta̱
ngemsi ɗe yek ka̱a̱ lami ye?>>
Yek sa̱ wulti ɗe, <<Rabbi>> (gwe
yek ɗe ma̱n lishti wu), <<Ako ka̱n lu
da̱nti gwa ni ko?>>
39 Yek ta̱ ballisi ɗe, <<La̱n te, ta̱k
yeni ni.>>
Yek sa̱ lak yen lu gwe ta̱ nima
da̱mti wu, yek sa̱ ndacin sukti ka̱li.
A sa'i ɗe wupsi ga̱ ka̱ sukti ka̱ ɓali.
40 Andarawus yilka ga̱ Siman Bitu-
rus ni ka̱ majwe sa̱ kop kaal ga̱ Yesu
ɗe sa̱ kum ilgwe Yohana dla̱m wu.
41 Ilgwe Andarawus nda paḷti go
yek ɗe, ta̱ ngo yilka gwas Siman yek
ta̱ hwit ɗe, <<Ma̱ mbi Almasihusi
wi>> (gwe yek ɗe Maḷgwe Nya Botli
wu).
42 Yek ta̱ tulla̱t mal Yesu.
Yek Yesu yenti yek ta̱ wuli ɗe,
<<Kik ɗe Siman yen ga̱ Yohana. Sa
mbek ɗe Kepas>> (gwe yek ɗe Bitu-
rus* wu).

Yesu mbe Pilip suk Nataniyel

43 Ten cin gwe kop kaali wu, Yesu
lam la̱t Galili. Yek ta̱ mbi Pilip, yek ta̱
wulti ɗe, <<Koɓa̱nni.>>
44 Pilip wo ma̱n Betseda ka̱n, ba̱n
gwasa̱n ɗe na̱m suk Andarawus suk
Biturus.
45 Pilip mbi Nataniyel yek ta̱ hwit
ɗe, <<Ma̱ mbi maḷgwe sa̱ lish ga̱ɓa
tenti ka̱ mba̱t ga̱ɓa ga̱ Musa, suk
lishti ji ma̱n Dla̱mti Ga̱ɓa ga̱ Nya wu
wi, tik ɗe Yesu ma̱n Nazarat, Yen ga̱
Yusupu.>>
46 Yek Nataniyel ballit ɗe,
<<Nazarat we! Hal hwa ilgon a yil
tet ka̱li nwa?>>
Yek Pilip hwit ɗe <<Lite ta̱k ɓo
yeni,>>
47 Ɗe Yesu yen Nataniyel ten la̱t tet
malti wugo, yek ta̱ wulti ɗe, <<Ma̱n
Israila ga̱ gem ka̱ wu, maḷgwe lal ni
ka̱ti sowu.>>
48 Yek Nataniyel ngemti ɗe, <<Ɗa̱ni
ka̱n ka̱ yisa̱n gwi?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<A yenki aka̱
yi ga̱z tlindi tula̱n a ba̱ Pilip ɓo mbek
so.>>
49 Yek Nataniyel wul Yesu ɗe,
<<Ma̱n lishti, kik ɗe Yen ga̱ Nya, kik
ɗe Guu ga̱ ma̱n Yisraila.>>
50 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ka̱ ba̱l gem
ten ɗe a hwik ɗe, a yenki a ga̱z tlindi
tula̱n, ka yen kiɗi wul jwe ma̱n gwisi
wu.>>

---

* **1:42 1:42** Na̱ Bi Arameya Kepas Na̱ Giris BiturusGwe yek ɗe*Ye* wu

51 Yek Yesu po wulsi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge kaa yen dlo nya gaɓuli, suk mil shinti ji Nya ten toti suk yilti ten Yen ga Mbalan.>>

2

Yesu palli ze ɗe ze inabi

1 Ten multi ɗe mekan kan sa pal biki hapti ka ban Kana ka kat atl ga Galili. A ana ga Yesu ni ka lu biki haptisi,
2 a Yesu suk mil lishti jwas mago sa shinisi lu ɗe tas li ka lu biki haptisi pak.
3 De ze inabi paki wugo, yek ana ga Yesu sak hwi Yesu ɗe, <<Ze inabi pakisi ka wi.>>
4 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gasal, yek laki ɗe ka li tet malan ye? Ai sa'i gi ɓo pan so.>>
5 Yek ana ga Yesu hwi man palti wul kali ɗe, <<Palan mas ilgwe ta hwikii ɗe tak pali wu.>>
6 A kali wo kiɗi pyal ze ɗe mukka jwe sa kin na ye wu ni ɗa, jwe a kan tatze ɗe kutl ɗe lop sogo kutl ɗe mekan ga ze wu. Na ze ga pyal ze jwisi kan a man Yehuda pol daskan gwasan ka, nak kangwe sa ku na palti wu.
7 Yek Yesu hwi man palti wul kali ɗe, <<Njikaman pyal ze jwisi na ze>> yek sa njikami ka mas cekal-cekal.
8 Yek paa ta hwisi ɗe, <<Lakan zesi tak tale bagaa ga biki.>>

Yek sa pal ilgwe ta hwisi wu,
9 bagaa ga biki lami go pal ɗe ze inabi wi. A ba ta yis tet ka lu gwe ze inabisi yil tet wu so, ko ɗe man palti wuli wo sa yisi wu. Yek pa ta mbe yen kosi te malkami ka
10 yek ta wulti ɗe, <<Ko wokko hwa ze inabi kan asa nda yillati ta mandaki tla paa aka kaali wo asa tulli gwe tam sowu, ama ki wo yek ka zi hwa ze inabi ka se nin ma.>>
11 A gami kaɗe, wul cit ɓanti gwe Yesu nda palti ka ban Kana ka kat atl Galili wu. Yek ta mbokisi ang ten nalti gwasi, yek mil lishti jwas bal gem nati.
12 Ka kaali wo yek Yesu li Kaparnahum suk ana gwasi suk yilkeni jwasi suk mil lishti jwasi. Yek sa lam multi kali.

Yesu mbol mbalan man wulti wul ɗaka lubii ga Nya ka

13 De sa'i motgaa ɗakciti ga Man Yehuda ɓal njaa wu, yek Yesu to Wurshelima.
14 Ka dii boo lubii ga Nya yek ta mbi mbalan ka man wulti tla ka, suk mbala suk kulu, suk man ballat wulpi na zhila ten palti wul jwasan.
15 Yek Yesu takal tlemndi na zaa, yek ta mbolsi mas jwasan ɗaka dii boo lubii ga Nyami ka, na mbale suk tlaɓi, yek ta babbali tebul ji man ballat wulpi ka, yek ta cat-cat wulpi jwasan ka.
16 Yek ta hwi man wulti kulu ɗe, <<Yillansi ɗa ɗe ka! Bak pallan lubii ga Aba gi ɗe lu wulti wul ka so!>>
17 Yek mil lishti jwas daam lishti gwe sa lishi ka gaba ga Nya ɗe, <<Dakalti ten lubii gwa ka mbadl gi nima kwel gi nak wutu.>>*
18 Yek man Yehuda ngemti ɗe, <<Yek ɗe wul cit ɓanti gwe ka pali ten ɗe tan yeni ama yisi ɗe iko palti mas wul jimi nik ɗa gwi?>>
19 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Jekan lubii ga Nya gan ka, ba kin lisi ka multi ɗe mekan.>>
20 Yek man Yehuda ballit ɗe, <<Ka gini ɗe kutl ɗe wupsi na mukka kan sa kin lubii ga Nya gan, ama ki wo ka multi ɗe mekan kan ka kin ma?>>
21 Ama lubii ga Nya gwe ta nama gaba a dani go dli gwas kan.
22 Kaal ɗa palti gwas kaami kan, yek mil lishti gwas daam ilgwe ta dlam wu. Yek sa bal gem na lishti ga gaba ga Nya suk mas ilgwe Yesu dlam wu.

Yesu yis daamti ga mbadl ga ko wokko

23 A Yesu ni Wurshelima ka sa'i motgaa Daamti Dakcitisi, ɗe wonti mbalami yen wul cit ɓanti gwe ta

* **2:17 2:17** YenZab 69:9

naṃa palti wugo yek saˍ baḷ gem naˍ shin gwasi.
24 Ama yek baˍ Yesu baḷ gem naṣi so naḳ ɗe taˍ yis mas mbalaṇ wu.
25 Yesu lami ɗe taˍ mbalaṇ hwit wul ten maḷgon so, ten ɗe taˍ yis mas ilgwe ni kaˍ mbadl gaˍ mbalaṇ wu.

3

Nikodimus tul mal Yesu

1 Maḷgon ni ɗa shin gwas kaɗe Nikodimus, ti wo ɗe naṃ kaṇ tet kaˍ motgaa ji bacina gaˍ maṇ Yehuda jwe asaˍ mbesi ɗe Parisi wu.
2 Taˍ tul mal Yesu kaˍ gasi yek taˍ wulti ɗe, <<Maṇ lishti, maˍ yisi ɗe ki wo maṇ lishti kaṇ sut mal Nya. Ten ɗe maḷgon a man paḷti wul cit ɓanti jwe kaˍ naṃa paḷti wu so, ɗe kume Nya ni sukti sowu.>>
3 Yek Yesu ballit ɗe, <<Gem amik ka hwik ge, ba maḷgwe a yen Nya ɗe Guu wu seko saˍ saka zaṭ gaˍ maḷi.>>
4 Yek Nikodimus ngemti ɗe, <<Ɗaṇi kaṇ sa zi mbalaṇ ataˍ koli wi gwi? Maḷi a man palti te kaˍ tuk gaˍ ana gwas ka asaˍ saka zaṭ gwas a?>>
5 Yek yesu ballit ɗe, <<Gem amik ka hwik ge, ba maḷgwe a man tet kaˍ Nya ɗe Guu wu seko saˍ paḷit zaṭi gaˍ ze suk gaˍ Shishi gaˍ Nya.
6 Ilgwe a mbalaṇ zi go mbalaṇ kaṇ, ama ilgwe a Shishi gaˍ Nya zi go Shishi kaṇ.
7 Baˍ ilgwe a dlaṃ wu ɗe, <Ngetli kaṇ taṣ saka zaṭ gwa wu,> cik ɓanti so.
8 A yetaḷ ngusi nwuti lu a li kaˍ lu gwe lami wu. Akaˍ kum nwuti lu gwasi, ama baḳa yis tet kaˍ lu gwe yil tet wu sogo lu gwe naṃa laṭ wu so. Nu kaṇ ni suk maḷgwe ɗe Shishi gaˍ Nya kaˍ zaṭ wu.>>
9 Yek Nikodimus ngemti ɗe, <<Ɗaṇi kaṇ a pi nu gwi?>>
10 Yek Yesu wulti ɗe <<Ki ɗe maṇ lishti gaˍ maṇ Yisraila wu mago yek baḳaˍ yis gaa ji wul jimi sa?
11 Gem amik ka hwik ge, ilgwe maˍ yisi wu kaṇ maˍ naṃa gaɓa dani, ma nikii ma hwit gaɓa ten ilgwe maˍ yeni wu, ama mas naˍ nu yek kaaˍ nge kanti gaɓa gaṇaṇ.
12 A nikii ma dlaṃti gaɓa ten wul jwe ni dii atl wu yek kaaˍ nge baḷti gem. Ɗaṇi kaṇ kaa baḷ gem, ɗe a dlaṃikii gaɓa ten wul jwe ni nya wu gwi?
13 Maḷgon ɓo taɓa tot nya so, seko maḷgwe yil sut nya wu a tik ɗe Yen gaˍ Mbalaṇ.
14 Naḳ gwe Musa tlil wuci zil gaḷla nya kaˍ me wu, naḳ gwisi kaṇ ngetli kaṇ sa tlil Yen gaˍ Mbalaṇ nya pak,
15 ten ɗe taˍ mas maḷgwe ngaṣti tenti wu mbi mbadl maṇ laṣhi pakti.
16 <<Ten ɗe Nya lam dii atl i'e yek taˍ baḷ Yen ɗe naṃ gwe baˍ wundaḷ gwas ni ɗaˍ sowu, ten ɗe taˍ mas maḷgwe ngaṣti tenti go baṣ lil kaˍ so ama taṣ mbi mbadl maṇ laṣhi pakti.
17 Ten ɗe Nya shin Yen gwas sut ten dii atl ɗe taṣ kissi gaɓa mbalaṇ ji dii atli so, ama taˍ shinti sut ɗe taˍ dii atli mbi kisti tumalti.
18 Mas maḷgwe ngaṣti tenti ten Yen gaˍ Nya go sa nolti so. Ama mas maḷgwe nge ngaṣti tenti go saˍ kisti gaɓa wi, ten ɗe taˍ nge ngaṣti ten shin gaˍ Yen gaˍ Nya ɗe naṃ gwe baˍ wundaḷ gwas ni ɗaˍ sowu.
19 Kangwe kisti gaɓe ni wukgu, cilti tul ten dii atli, ama yek mbalaṇ lam daṃshal man cilti, ten ɗe paḷti wul jwasaṇ wo byasi kaṇ.
20 Mas maḷgwe ataˍ paḷ byas wul go, ataˍ nge cilti a baṭa li tet mal cilti so ten ɗe cilti a lak ɓuli byas paḷti wul gwas gal ɗaˍ gaa ka.
21 Ama mas maḷgwe ataˍ paḷ gem go ataˍ li tet mal cilti, ten ɗe taˍ mbalaṇ yeni ten dii ɗe ilgwe ataˍ paḷi go tumal zaṭ ang gaˍ Nya kaṇ.>>

Sheda gwe Yohana maṇ Baptisma baḷi ten Yesu wu

22 Kaal ɗaˍ naḳ gwisi yek Yesu suk mil lishti jwas li tu kaṭ atl gaˍ Yehudiya, kaḷi kaṇ taˍ laṃ multi suksi, ataˍ nima paḷti Baptisma mbalaṇ.
23 Yohana mago ataˍ nima paḷti Baptisma a Ainon lu gwe ni njaa a Salim ten ɗe ze ni ɗa nal kaḷi. Yek

mbalaŋ ngusi tulti asaˌ nisi ma paḷti Baptisma.
24 (Naḳ gwisi pi abaˌsaˌɓo le Yohana ka kaˌlu leti so.)
25 Yek mil lishti ji Yohana ngusi calti gaɓa suk maŋ Yehuda gon ten bi polti-polti jwe a maŋ Yehuda paḷi naḳ kangwe mbaṭ gaɓa gaˌ Musa baḷi wu.
26 Yek saˌli mal Yohana yek saˌwulti ɗe, <<Maŋ lishti, maḷgwe kaŋi sukti tu ten kaṭi gon gaˌ dlaḷka Yodan wu, maḷgwe kaˌhwi mbalaŋ gaɓa tenti ki naˌ gaa wu, tik tek gu taˌ naŋma paḷti baptisma a mbalaŋ wonti nima laṭ malti.>>
27 Yek Yohana ballisi ɗe, <<Maḷgon a man mbit ilgon so seko ɗe kume saˌ baḷti sut nya wu.
28 Kii gaa gwakaŋ mago sheda kaŋ, ten ɗe ami naˌ gaa gi kaˌ dlaŋmkii ɗe, <Amik ɗe Almasihu so ama saˌshinaŋ ɗe ta tul a cina gwasi.>
29 Kaˌbiki hapti wo amarya wo kili gaˌyen kos kaŋ. Yelaŋ gaˌyen kosi wo ataˌ ɓaṭi ɗe taṣ kum yal gaˌ yen kosi. Ataˌ paḷ hwol tuki ɗe kume taˌ kum yen kosi ten gaɓa wu. Naˌ nu kaŋ a hwol tuk gi njikaŋ.
30 Ngetli kaŋ taṣ ngusi mbaḷti dli, a ami wo a ngusi hwulti ka.

Maḷgwe yil sut nya wu

31 <<Maḷgwe yil sut nya go taˌman ko wokko, a maḷgwe ɗe tet dii atl kaŋ taŋi go ti wo gaˌ dii atl kaŋ, a gaɓa gwas wo ten wul ji dii atli kaŋ. Maḷgwe yil sut nya go taˌ man mas wul.
32 Taˌnaŋma dlaŋmti wul jwe taˌkumi yek taˌyeni wu, ama mas naˌ nu yek baˌmaḷgon kan ilgwe taˌdlaŋm wu so.
33 Ama mas maḷgwe kan ilgwe taˌ dlaŋm wu go, maḷi kan ɗe Nya wo maŋ paḷti gem kaŋ.
34 Ten ɗe maḷ gwisi ɗe Nya kaˌshinti sut go gaɓa gaˌ Nya ataˌ dlaŋmi, naḳ ɗe Nya baḷti Shishi gwasi ba mbaṭ wu.
35 Abe lam Yeni yek taˌzi mas wul a ang ɗatka.
36 Mas maḷgwe ci cina naˌbaḷti gem naˌ Yeni go mbadl maŋ laṣhi pakti nit ɗa. Ama mas maḷgwe nge Yeni go ta mbi mbadl so, ama lilti mbadl gaˌNya ni tenti.>>

4

Yesu gaɓa suk kili Samariya

1 Yek maŋ Parisi kum gaɓa ɗe Yesu naŋma mbit mil lishti wonti man Yohana, ataˌ nisi ma paḷti Baptisma.
2 Ko ɗe Yesu naˌgaa gwas kaɗe maŋ paḷti Baptisme so ama mil lishti jwas kaɗe maŋ paḷti wu.
3 De Yesu kum ilgwe naŋma paṭ ɗu wugo, yek taˌzak kaṭ atl gaˌ Yehudiya yek taˌpal te kaˌkaṭi gaˌ Galili ka.
4 A nit ngetli ɗe taṣ koɓi tu kaˌkaṭ atl Samariya.
5 Yek taˌli kaˌbaŋ gon gaˌ Samariya gwe asaˌ mbe ɗe Sekar, njaa mal lu gwe Yakubu baḷ yen gwas Yusupu wu.
6 Kaḷi kaŋ rijiya gaˌ Yakubu ni. De Yesu nak naˌlaṭ wugo yek taˌdaŋ naˌ zhila ten bi rijiye. Naḳ gwisi pi go a dlocin kaˌɓali.
7 Yek kili gon nga Samariya tuli mbot ze. Yek Yesu wulti ɗe, <<Nak baḷaŋ ze ta tla ne!>>
8 (Mil lishti jwas li kaˌbaŋmi, ten taṣ wul ilgaˌnguki teɗi.)
9 Yek nga Samariye wulti ɗe, <<Daŋi kaŋ ki maŋ Yehuda ama yek kaˌ nima ngemti ze gaˌ tle ami ɗe kili Samariya wu gwi?>> (Ten ɗe maŋ Yehuda wo baṣaˌ mo suk maŋ Samariya so.*)
10 Yek Yesu ballit ɗe, <<Da kaˌ yis baḷti wul gaˌNya suk maḷgwe ngemik ze go, ka ngemit ze ataˌ baḷki ze maŋ baḷti mbadli.>>
11 Yek kilisi hwi Yesu ɗe, <<Maŋ nalti ai baˌ guga niki ɗaṣo a yekgu rijiye wo dlunti kaŋ ni. A ako kaŋ ka mbi ze maŋ baḷti mbadl gwisi ko?
12 Kaˌ manaŋ maŋ zaṭ gaŋaŋ Yakubu ɗe taˌ baḷni rijiye, a ti gaa gwas mago taˌtla zesi, suk mil jwasi

* **4:9 4:9** Sogo *baṣa nguk ilgaˌnguki kaˌgal gwe a maŋ Samariya nguk a gibi so*

suk tunga dabbobi jwasaɲ ɗe saˍ tla tet kaˍ rijiye nwa?>>

13 Yek Yesu ballit ɗe, <<Mas maɲlgwe tla ze ge go kaɲlkaɲze a ya tloti,
14 ama mas maɲlgwe tla ze gwe ba baɲlti go kaɲlkaɲze a po saka tlot gwas so. Zesi a daɲm ɗe gwel ze gwe a ngusi telti ze kaˍ maɲli wu, hal a taɲlat kaˍ mbadl maɲn laʂhi pakti.>>
15 Yek kilisi wulti ɗe, <<Maɲn nalti, baɲlaɲn ze gwisi kangwe ɗe kaɲlkaɲze a po tlo so, abaˍ ba po ngusi tulti aɗe ɗe ta mbo ze sowu.>>
16 Yek Yesu hwit ɗe, <<Lak mbe kos gwa teɗi.>>
17 Yek kilisi wulti ɗe, <<Kos ni ɗaˍ so.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Gem kaɲn kaˍ dlaɲmi ɗe kaˍ wule kos nik ɗaˍ sowu.
18 Ten ɗe kaˍ hap maani ɗe namtan wi, a maɲlgwe kaˍ nima daɲmti sukti naɲk ninge go kos gwa kaˍ so. Ilgwe kaˍ dlaɲm go gem kaɲn.>>
19 Yek kilisi ballit ɗe, <<Maɲn nalti, aɓa yeni go ki wo maɲn dlaɲmti gaɓa gaˍ Nya kaɲn.
20 Maɲn zaɲt jinaɲn ngusi Nya atl ten bal tlaɲndaɲl gaɲn. Ama kii maɲn Yehuda wo, kaaˍ dlaɲm ɗe Wurshelima kaɗe lu gwe mbun ɗe taɲn ngusi atl Nya wu.>>
21 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kili mbalaɲn baɲl gem naˍ ilgwe a naɲma dlaɲmti wu, ten ɗe sa'i a tuli gwe ɗe baˍ mbalaɲn a ngusi Aba atl ten bal tlaɲndaɲl gaɲn sogo a Wurshelima so.
22 Kii maɲn Samariya wo akaaˍ ngusi atl ilgwe ɗe baɲkaaˍ yisi sowu. Ama mi maɲn Yehuda wo amaˍ ngusi atl ilgwe maˍ yisi wu, ten ɗe kisti wo tet kaˍ maɲn Yehuda kaɲn tuli.
23 Ama sa'i a tuli naɲk ninge mago pi wi sa'i gwe ɗe maɲn ngusti atl gaˍ gem a ngusi Aba atl kaˍ Shishi suk gem wu, ten ɗe wundaɲl ji mbalaɲn jwisi kaɲn Aba naɲma ngot gwasaɲn ɗe taʂ ngusit atli.
24 Nya wo Shishi kaɲn, a majwe sa ngusit atl go ngetli kaɲn taʂ ngusit atl kaˍ Shishi suk gem.>>
25 Yek kilisi wulti ɗe, <<A yisi ɗe Almasihu>> (maɲlgwe asaˍ mbet ɗe Kiristi wu), <<a tuli. Kume ɗe taˍ tul wugo, taˍ yillini gaa gaˍ mas wul ten dii.>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ami ɗe a nima gaɓa sukki wu, Amik ɗe ti.>>
27 Saˍ naɲma pakti gaɓa nugo yek mil lishti jwas pal teɗi, yek saˍ ngip bi ang ten ɗe saˍ mbit ten gaɓa suk kili mbalaɲn. Ama yek baˍ maɲlgon ngem kilisi ɗe, <<Yek kaˍ lami ye?>> Abaˍ maɲlgon ngem Yesu ɗe <<Yek laki ɗe kaˍ naɲma gaɓa sukti ye?>> so.
28 Yek kilisi zak tatze gwas kaɲli, yek taˍ pal te kaˍ baɲn ka yek taˍ wul mbalaɲn ɗe,
29 <<Laɲn teɗi, taɲk yenaɲn maɲlgwe dlaɲmi mas ilgwe a paɲli wu. Ko gon a tik ɗe Almasihu?>>
30 Yek mbalaɲmi ngusi yilti tet kaˍ baɲmi yek saˍ li tet kaˍ lu gwe Yesu ni wu.
31 A il gwisi naɲm paɲt nugo yek mil lishti jwas ngemti ɗe, <<Maɲn lishti nguk ilgaˍ nguki ne.>>
32 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilgaˍ nguki ni ɗa gwe ɗe baɲkaaˍ yis ilgon a dani sowu.>>
33 Yek mil lishti jwas ngusi ngemti ji yilkeni jwasaɲn ɗe, <<Ko naɲkkaɲn maɲlgon tullit ilgaˍ nguki naɲ?>>
34 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<Ilgaˍ nguki gi kaɗe, ta paɲl ilgwe maɲlgwe shinaɲn wu lami a pak paɲlti ilgwe taˍ zi wu.
35 Ale kaaˍ naɲmma dlaɲmti ɗe <lip ɗe wupsi kaˍ ɓali a paa kaaˍ nda wotlti zhin naɲ?> Ama amik ka hwikii ge, ɓo ɓulaɲn gwel taɲk yenaɲn zhin i'e, zhin jwakaɲn no paki wi, ningo wotlti kaˍ ɓali.
36 Naɲk gwisi kaɲn a maɲn wotlti zhimi mbi ɓatlti gwasi, ataˍ moo wul zhimi ataˍ taɲle kaˍ mbadl maɲn laʂhi pakti, ten ɗe taˍ maɲn ɓakti zhin suk maɲn wotlti zhin paɲl hwol tuk mas jwasaɲn.
37 Aduk go cingaɲlti gaɓa gwe asaˍ wule <Maɲlgon kaˍ ɓak zhin, yek maɲlgon wotl zhimi,> wu daɲm ɗe gem wi.
38 A shinki taɲk wotlaɲn zhin gwe ɗe baˍ kik tla bomti kolti sowu. Majon kaˍ tla bomti ten kolti, yek kii wo yek kaaˍ mbi ɓatlti tlat bomti gwasaɲn.>>

39 Maɲ Samariya wonti ji tet ka baɲ gwisi baḷ gem na Yesu ten bi ga ilgwe kilisi dlaɱ wu ɗe, <<Ta dlaɱi mas ilgwe a paḷi wu.>>
40 De maɲ Samariya tul mal Yesu wugo, yek sa ngemti ɗe taṣ daɱ suksi, yek ta daɱ suksi ga multi ɗe lop.
41 Ten bi ga ilgwe Yesu dlaɱ wu, yek mbalaɲ wonti baḷ gem naṭi.
42 Yek maɲ Samariya wul kilisi ɗe, <<Ningo ma baḷ gem ba ɗe we ten bi ga ilgwe ka dlaɱini wu tokte ka so, ama ten ɗe mi mago ma kumi na kaŋg gaɲaɲ, a ma yisi wi ɗe gem kaɲ, maḷgaɲ kaɗe Maɲ Kisti ga dii atli.>>

Yesu ndok yen ga bacina ga maɲ paḷti wul ga gobnati ga Roma

43 Kaal ɗa multi ɗe loɓi wo, yek Yesu zak kaṭ ga Samariya yek ta li kaṭ atl ga Galili.
44 (A Yesu na gaa gwas taɓa dlaɱti gaɓa gon ɗe, a baṣa baḷ nalti maɲ dlaɱti gaɓa ga Nya ka baɲ gwas so.)
45 De ta mbuki ka kaṭ atl ga Galili wu, yek maɲ Galili kanti na ang ɗe lop. Ten ɗe sa yen ilgwe Yesu paḷi ka Biki Daamti Dakciti a Wurshelima naḳ si mago sa la biki wu.
46 Yek ta po pal te ka baɲ Kana ga kaṭ atl ga Galili ka ɗa, ka lu gwe ta palli ze ɗe ze inabi wu. A kaḷi kaɲ bacina ga maɲ paḷti wul ga gobnati ga Roma, maḷgwe cwo naɱa cit ga yen gwas a Kaparnahum wu ni.
47 De maḷgwisi kumi ɗe Yesu naɱa palti Galili tet Yehudiya wugo yek ta li malti, yek ta ngemti ɗe taṣ lak ndok yen gwas ɗe ta ɓal ten bi maṣhkaɲ wu.
48 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kume hal kaa yen wul jwe sa baḷ sheda suk wul ngipti bi ang sogo kaa baḷ gem so ko njet.>>
49 Yek bacina ga maɲ paḷti wuli ngemti ɗe, <<Maɲ nalti, tedi taɲ li ne yen gi a lak maṣhi.>>
50 Yek Yesu ballit ɗe, <<Zigaa ilgon gwa, ten ɗe yen gwa asa kaami.>>

Yek maḷi baḷ gem na gaɓa ga Yesu yek ta zigaa ilgon gwasi.
51 A maḷi yi ten tantu laṭ lubii nugo, yek zhel jwas mo sukti yek sa hwit ɗe yen gwas ndoki wi.
52 Yek ta kum gaz ga dap sa'i gwe cwoɓi ndoki wu, yek sa hwit ɗe, <<Cwoɓi zakti a hwuli ka sa'i ɗe naɱ ga cin.>>
53 Yek Aba ga yeni yis gaami ɗe ka sa'i gwisisi kaɲ Yesu wulti ɗe, <<Zigaa ten ɗe yen gwa a daɱ asa kaami wu.>> Ten naḳ gwisi kaɲ yek maḷi suk mas maɲ lubii jwas baḷ gem.
54 Gaɱi kaɗe wul sheda gwe daɱ ɗe wul ngipti ang bi na ɗe lop gwe Yesu paḷi kaal ɗa zakti Yehudiya gwas ɗe ta pal tet Galili wu.

5

Yesu ndok kulki ka ze Betseda

1 Kaal ɗa naḳ gwisi, yek Yesu li Wurshelima ten bi biki ga maɲ Yehuda.
2 A a Wurshelime njaa mal Bi Dlabii Mbaḷa, bingi ze gon ni ɗa gwe sa gandaḷi ka na rumpa ɗe namtan wu. Na bi Arameya wo yek ɗe Betasda.*
3 Ka rumpa jwisi kaɲ a wonti maɲ cwo suk dwa, suk kulki, suk majwe dli tlesi kawu daɱi.
4 Ka sa'i gon wo a yen shinti ga Nya yil sut nya ata sak nwu zesi. Mas maḷgwe te ka zesi cina go ata mbi ndokti.†
5 A maḷgon ni ɗa kaḷi maḷgwe ta paḷ gin ɗe kutl ɗe mekan na wusupsi na cwo wu.
6 De Yesu yen maḷi a atl wu, yek ta yisi ɗe ta daɗe na cwo gwisi wi, yek ta ngemti ɗe, <<Ka lami ɗe ta ndokki nwa?>>
7 Yek maḷi ballit ɗe <<Maɲ nalti, naḳ kaɲ maḷgwe a zi ang ta mbi tet ka zesi ka sa'i gwe sa nwuni wu kaɲi ɗaso. De aɓa dlokaɱaɲ ɗe ta te giɓi go a maḷgon teni,>>

* **5:2 5:2** Ka lishti jon wo sa lishi ɗe*Betzeda*a ka jon sa lishi ɗe *Betsaida* † **5:4 5:3** Ka lishti jon cina wo, sa lak lu ndati *ɗe* 4a giɓi so

8 Yek Yesu wulti ɗe, <<Tlinya taꞞ kan lumulti gwa, akaꞋ zigaa ilgon gwa.>>
9 Ka꞊li ka꞊li yek ma꞊li ndoki, yek taꞋ kaꞋn lumulti gwasi yek taꞋ zigaa ilgon gwasi.

IlgaꞋmi pi go, ten Cin Shukti gaꞋ maꞋn Yehuda kaꞋn.
10 Ten naꞞk gwisi kaꞋn, yek maꞋn Yehuda wul ma꞊lgwe Yesu ndokti wu ɗe, <<Ase go Cin Shukti kaꞋn, a kaꞋ mbaꞈt gaɓa gaꞋ Musa wo mbun ɗe taꞞk kan lumulti gwa so.>>
11 Ama yek ma꞊li ballisi ɗe, <<Ma꞊lgwe ndokaꞋn wu wulaꞋn ɗe, <Kan lumulti gwa taꞞk zigaa ilgon gwa.> >>
12 Ten naꞞk gwisi kaꞋn yek saꞋ ngemti ɗe, <<Wok ɗe ma꞊lgwe wulki ɗe taꞞk kan lumulti gwa taꞞk zigaa ilgon gwa wo?>>
13 Ma꞊lgwe saꞋ ndoktisi go taꞋ yis ma꞊lgwe ndokti wu so pamma, ten ɗe Yesu gilit kaꞋ wi te kaꞋ wonti mbalaꞋn jwe saꞋni ka꞊li wu.
14 KaꞋ kaali wo yek Yesu mbit kaꞋ lubii gaꞋ Nya yek taꞋ wulti ɗe, <<Bo yeni ningo kaꞋ ndoki wi! Se taꞞk zak pa꞊lti byas wul, sogo ilgwe lil man ge wu a mbiki.>>
15 Yek ma꞊li zigaa yek taꞋ hwi bacina ji maꞋn Yehuda ɗe Yesu kaɗe ma꞊lgwe ndokti wu.
16 Ten naꞞk gwisi kaꞋn yek maꞋn Yehuda nde cit dlelngapcan Yesu ten ɗe ataꞋ pal wunda꞊l ji wul jimi ten Cin Shukti.
17 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Aba gi naꞋma pa꞊lti wul hal ase, a ami mago a naꞋma pa꞊lti wul pak.>>
18 Gaɓa gaꞋmi ɗe taꞋ dlaꞋm wu kaꞋ laki yek maꞋn Yehuda mba꞊l ngwot tantu tlot gwas ɗa. BaꞋ ɗe we ten bi pa꞊l wul ten Cin Shukti tokte kaꞋ so, ai yekgu taꞋ mbe Nya ɗe Aba gwas wi, taꞋ naꞋma pallaꞈt gaa gwas ndakce suk Nya.
19 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem amik ka hwikii ge, Yeni man pa꞊lti ilgon naꞋ ngus so, ilgwe taꞋ yen Aba gwas ten pa꞊lti wu kaꞋn ataꞋ pa꞊li, ten ɗe mas ilgwe a Abe pa꞊li go yek kaꞋn a Yeni pa꞊li pak.
20 Ten ɗe Abe lam Yeni yek taꞋ mbokit ang ten mas ilgwe ataꞋ pa꞊li wu. Yi, ta mbokit ang ten wul jwe saꞋ kiɗi man jin wu, kangwe kaa ngip bi ang ɗaꞋ wu.
21 Ten ɗe naꞞk kangwe a Abe tlil majwe maꞛshi ataꞋ ba꞊lsi mbadl wu, nu kaꞋn a Yeni ba꞊l mbadl majwe taꞋmit ɗaꞋ wu
22 Abe wo baꞈta kisi gaɓa ma꞊lgon so, ama taꞋ zak mas kisti gaɓa kaꞋ ang gaꞋ Yeni,
23 ten ɗe taꞋ mas mbalaꞋn ba꞊l Yeni nalti naꞞk kangwe asaꞋ ba꞊l Abe nalti wu. Ma꞊lgwe ba꞊l Yeni nalti sogo ma꞊li ba꞊l Abe ɗe taꞋ shinti sut wu nalti so pak.
24 <<Gem amik ka hwikii wu, mas ma꞊lgwe kum gaɓa gini yek taꞋ ba꞊l gem naꞋ ma꞊lgwe shinaꞋn sut go, taꞋ mbi mbadl maꞋn laꞛshi pakti wi, a baꞋ Nya a nolti so taꞋ mbi kisti tet kaꞋ maꞛshkaꞋn wi, yek taꞋ mbi mbadli.
25 Gem amik ka hwikii wu, sa'i a tuli naꞞk ninge mago pi wi, gwe ɗe majwe maꞛsh wu a kum yal gaꞋ Yen gaꞋ Nya a majwe kumi go sa pal kaami.
26 NaꞞk kangwe Abe naꞋ gaa gwas kaɗe maꞋn ba꞊lti mbadl wu, nu kaꞋn taꞋ laki yek Yeni daꞋm ɗe maꞋn ba꞊lti mbadl pak.
27 Yek taꞋ ba꞊lti iko kisti gaɓa ten ɗe tik ɗe Yen gaꞋ MbalaꞋn.
28 <<BaꞋ gaɓa gaꞋn ɗe a dlaꞋm wu daꞋmikii ɗe wul ngipti bi ang so, ten ɗe sa'i a tuli gwe ɗe mas majwe ni kaꞋ gazukɗi wu a kum yal gwasi
29 asaꞋ yil toɗi. Majwe saꞋ pa꞊l hwa wul go sa pal kaami, asaꞋ mbi mbadl maꞋn laꞛshi pakti, a majwe pa꞊l byas wul go sa tlilsi asaꞋ te kaꞋ nolti gaꞋ Nya.
30 A baꞋ a man pa꞊l ilgon naꞋ ngwe so, a pa꞊l kisti gaɓa gi kangwe Nya hwi ɗe ta pa꞊li wu, ten naꞞk gwisi kaꞋn kisti gaɓa gi wo gem kaꞋn. Ten ɗe ilgwe a lami wu kaꞋn a pa꞊li so, ama ilgwe ma꞊lgwe shinaꞋn wu lami kaꞋn a pa꞊li.

Sheda ten Yesu

31 <<Kume ɗe a ba꞊l sheda ten gaa gi go sheda gwe a ba꞊li go gaꞋ gem kaꞋ so.

32 Ama maɩgon naɱa baɩti sheda tenaɳni, a a yisi ɗe sheda gwe ataˍ baɩi tenaɳ go gem kaɳ.
33 <<Kaaˍ shin mbalaɳ mal Yohana yek taˍ hwikii gemi.
34 Mas naˍ naɨk gwisi a ngaɠaɳ ten ilgwe a mbalaɳ dlaɱ wu so. Ama a hwikii naɨk gwisi kaɳ ten ɗe taɨk mbi kisti.
35 Yohana wo pitilla gwe wutu naɱa tlot giɓi wu kaɳ, yek kaaˍ paɩ hwol tuk naˍ cilti gwas gaˍ nak njet sa'i gon.
36 <<Ama sheda gwe ni ɗa ten gaa gi go, man gaɓa gwe Yohana baɩi tenaɳ wu. Ten ɗe wul jin ɗe a naɱa paɩti go Abe kaˍ baɩaɳ ɗe ta paɩi, a wul jimi ɗe a naɱa paɩti wu kaˍ naɱa mbok ang ɗe Abe kaˍ shinaɳni.
37 Abe ɗe taˍ shinaɳ wu, ti naˍ gaa gwas kaɗe sheda gini. Kaaˍ ɓo taɓa kumti yal gwas so, a baɨkaaˍ ɓo taɓa yenti kangwe taˍ ni wu so,
38 a baˍ gaɓa gwas ni kaˍ mbadl gwakaɳ so, naɨk ɗe baɨkaaˍ baɩ gem naˍ maɩgwe Abe shinti sut wu sowu.
39 A kaaˍ ngusi bodlaɩti gaɓa gaˍ Nya i'e, ten ɗe kaaˍ ɓa yeni kaa mbi mbadl maɳ laɠhi pakti a giɓi. A gaɓa gaˍ Nya gwisi kaˍ naɱa baɩti sheda tenaɳni,
40 ama mas naˍ naɨk gwisi kaɳ yek kaaˍ nge laɨ tet malaɳni taɨk mbi mbadli.
41 <<Ami wo taɠti gaˍ mbalaɳ dikaɳ so.
42 Ten ɗe a yiskii, a yisi ɗe lamti gaˍ Nya ni kaˍ mbadl jwakaɳ so.
43 A tul naˍ shin gaˍ Aba gini, yek kaaˍ nge kanti gini, ama kume maɩgon tul naˍ shin gaˍ gaa gwas go, kaa kanti.
44 Ɗaɳi kaɳ kaa baɩ gem gwi, ɗe akaaˍ ngusi ngot taɠti kaˍ dlo jwakaɳ ama baɨkaa ngo taɠti gwe a yil sut mal Nya ti ɗe ti naˍ ngus kaɳ taˍ ni wu so gwi?
45 <<Baɨk daɱaɳ gwa we amik ka taɩa gaɓa gwakaɳ mal Aba so. Maɩgwe a taɩa gaɓa gwakaɳ wu kaɗe Musa, ti ɗe kaaˍ naɱa zaɨt mbadl ɗe ta zikii ang wu.
46 Ɗe da kume kaaˍ baɩ gem naˍ Musa go, da kaa baɩ gem naˍ ami, ten ɗe Musa paɩ lishti ten bi gini kaˍ lishti gwasi.
47 Ama naɨk ɗe kaaˍ baɩ gem naˍ ilgwe taˍ lishi wu sowu, ɗaɳi kaɳ kaa baɩ gem naˍ ilgwe a dlaɱ wu gwi?>>

6

Yesu baɩ mbalaɳ zangu ɗe naɱtan ilgaˍ nguki

1 Kaˍ kaal ɗaˍ naɨk gwisi wo yek Yesu ɗakci bal ze gaˍ Galili (gwe yek ɗe bal ze gaˍ Tibariya wu)
2 yek wonti mbalaɳ kopti, ten ɗe saˍ yen lal wul ngipti ang bi gwe taˍ paɩi majwe cwo naɱa cit jwasaɳ wu.
3 Yek Yesu to ten zaɳdaɩ yek taˍ daɳ kaɩi suk mil lishti jwasi.
4 A sa'i Biki Ɗakciti gaˍ maɳ Yehuda ɓal njaa.
5 Ɗe Yesu tlil gaa nya yek taˍ yen wonti mbalaɳ ten tot malti wugo, yek taˍ wul Pilip ɗe, <<A ko kaɳ ma wul ilgaˍ nguki gwe ɗe mbalaɳ jin a nguki a kumsi wu tet ko?>>
6 Yesu gem Pilip kaɳ ten taɠ ɓo cingaɩti, naɨk ɗe taˍ yis ilgwe ta paɩi wu.
7 Yek Pilip ballit ɗe, <<Ai ko taˍ wulpi gaˍ lip ɗe wusupsi gwe asaˍ ɓatl mbalaɳ ɗaˍ wu mago, a mbuk wulti ilgaˍ nguki gwe mas mbalaɳ jimi a mbi taɠ laɱi njet wu so!>>
8 Yek gon kaˍ mil lishti jwasi, maɩgwe shin gwas kaɗe Andarawus yilka gaˍ Siman Biturus wu, wul Yesu ɗe,
9 <<Yen gon kaɱwu aɗe naˍ naɨk mil baɾedi ɗe naɱtan suk mil kwes ɗe lop, ama yek a paɩi wonti mbalaɳ jimi ye?>>
10 Yek Yesu wul mil lishti jwas ɗe, <<Hwi mbalaɱi taɠ daɱ atli.>> A me ni ɗa wonti kaɩi, yek mbalaɱi daɱ atli, wontaɨt gwasaɳ la maani zangu ɗe naɱtan.
11 Yek Yesu kan baɾedisi, yek taˍ pi godiya Nya, yek taˍ hwuk-hwuli mbalaɱi ɗe saɳi atl naˍ zhila kaɩi wu, yek mas jwasaɳ mbi kangwe a kumsi wu. Naɨk gwisi kaɳ taˍ paɩi naˍ kwesi pak.

12 De sa nguki yek kumsi wugo,
yek ta wul mil lishti jwas de, <<Mo
losali jwe sa wu. Ten de ba ilgon lil
ka so da.>>
13 Ten nak gwisi kan, yek sa mo
losal baredi jwe sa wu, yek sa njikan
gada de kutl cet de lop na losal baredi
ji gudal baredi de namtan gwe sa pali
na bale gwe de sa de mbalami nguk
wu.
14 De mbalami yen wul ngipti ang
bi gwe Yesu pali wugo, yek sa wuli
de, <<Gem malgan kade man dlamti
gaba ga Nya gwe ta tul ten dii atl
wu.>>
15 De Yesu yis gaami de mbalami
nama lamti tas pallat de guu na
ndalti wugo, yek ta pal to ten tlandali
ka ti na ngusi.

Yesu li na asan ten gaa ze

16 De sukti pi wugo, yek mil lishti
yil sut daka tlandali ka yek sa su ten
bi bal ze,
17 Ka sa'i gwisi wo a damshal ba
pi, a ba Yesu bo tul malsi so. Yek
mil lishti jwas te ka jirgi ze, yek sa
njel zatgaa yek sa lak gaa tu ka ban
Kaparnahum.
18 Yek bal zesi njel kuzhilti ka i'e,
ten bi ga bal yetal gwe nama wulti
wu.
19 De sa pal mil de mekan sogo mil
de mekan na tatlti dlo asa nama zat
gaa wugo, yek sa yen Yesu ten lat na
asan ten gaa zesi, a ta nama lat tet
njaa mal jirgi. Yek banti njel cit ji mil
lishtisi.
20 Ama yek ta wulsi de, <<Ami kan,
ba banti cikii so.>>
21 Yek paa sa nda lamti de tas kan
Yesu ka jirgi zesi, yek jirgi mbuki ten
bicikdi gwe sa li wu bale-bale.

Mbalan ngo lu gwe Yesu ni wu

22 De lu tlo wugo yek wonti
mbalan jwe sani ten bi cikdi gwe ni
tu te duk da bal zesi wu, lak yis gaami
de jirgi ze de nam ka tul kali, yek
sa daami de Yesu te ka jirgisi suk
mil lishti jwas so, ama mil lishtisi na
ngusan ka sa zigaa.
23 Yek jirgi ze jon tet Tibariya tul
njaa ka lu gwe mbalami nguk baredi
gwe Bagaa pi godiya a dani wu.
24 De wonti mbalami yisi de Yesu
suk mil lishti jwas ni kali sowu, yek
sa te ka jirgi ze jwisi yek sa li Ka-
parnahum ten ngot ga Yesu.

Yesu kade Baredi gwe a bal mbadl wu

25 De sa mbit ten kati gon ga bal
zesi wugo, yek sa ngemti de, <<Man
lishti, a gasi kan ka li tet de gwi?>>
26 Yek Yesu ballisi de, <<Gem amik
ka hwikii wu, ilgwe laki yek kaa
nama ngot gi go ten de kaa nguk
baredi yek kumkii kan, ama ba de we
nakkan kaa yis gaa ga wul ngipti ang
bi gwe a pali wu ka so.
27 Bak tla bomti ten bi ilga nguki
gwe a lil kawu so, ama ngo ilga nguki
gwe ba a lil ka sowu, ilga nguki
gwe a talakii ten mbit mbadl man
lashi pakti wu. Gwisi kade wundal
ga ilga nguki gwe Yen ga Mbalan a
balkii wu. Ten de Nya Aba bo sheda
gwas ten Almasihu yek ta zi lali de ta
yedde nati.>>
28 Yek sa ngemti de, <<Dani kan ma
pi ama pal wul jwe Nya lami de tan
pali wu ye?>>
29 Yek Yesu ballisi de, <<Ilgwe Nya
lami go, yek de tak balan gem na
malgwe ta shinti sut wu.>>
30 Yek sa po ngemti de, <<Wul
ngipti ang bi gwi kan ka pali a ma
yeni tan bal gem na ki gwi? Yek ka
pali ye?
31 Man zat jinan nguk manna ka
me, nak gwe ni ga lishi wu de,
<Ta balsi ilga nguki sut nya de tas
nguki.>* >>
32 Yek Yesu wulsi de, <<Gem amik
ka hwikii wu, Musa ka balkii ilga
nguki sut nya so, ama Aba gi ka
balkii ilga nguki ga gem sut nya.
33 Ten de ilga nguki ga Nya kade
malgwe yil sut nya, ata nima balti
mbalan ji dii atl mbadli wu.>>

* **6:31 6:31** YenYil 16:4; Nih 9:15; Zab 78:24.

34 Yek sa ballit ɗe, <<Maŋ nalti
ningo ngusini balti ilga nguki gwisi
ko a gasi.>>
35 Yek Yesu dlaŋ ɗe, <<Amik ɗe ilga
nguki gwe a baḷ mbadl wu. Maḷgwe
li tet malaŋ go kuzaŋ a po tlot so, a
maḷgwe baḷ gem na ami go kaḷkaze a
tlot so ko njet.
36 Ama naḳ kangwe a hwikii wu,
kaa yenaŋ wi mas na naḳ gwisi yek
baḳaa baḷ gem so.
37 Mas majwe Aba gi baḷaŋsi go sa
li tet malaŋni, a maḷgwe li tet malaŋ
go ba mbolti so.
38 A yil sut nya ɗe ta paḷ ilgwe a
lami wu so, ama ten ɗe ta paḷ ilgwe
maḷgwe shinaŋ wu lami wu.
39 A ilgwe maḷgwe shinaŋ wu lami
go, yek ɗe ba ko ta ɗe naŋ ka majwe
ta baḷaŋsi wu gil ka so, ama ba tlilsi
ten cin pakti ga dii atli.
40 Ten ɗe lamti ga Aba gi kaɗe,
mas maḷgwe naŋa yenti ga Yeni ata
naŋa baḷti gem naṭi wu, ta mbi
mbadl maŋ laṣhi pakti wi, a ba tlilti
ten cin pakti ga dii atli.>>
41 Ten naḳ gwisi kaŋ yek maŋ
Yehuda njel nalaŋti ten Yesu ten ɗe
ta wuli ɗe, <<Amik ɗe ilga nguki gwe
yil sut nya wu.>>
42 Yek sa dlam ɗe, <<Ale gaŋi wo
Yesu kaŋ na yen ga Yusupu, maḷgwe
ma yis aba suk ana gwas wu? Ɗaŋi
kaŋ ta dlam ɗe, <Sut nya kaŋ a yil
gwi>?>>
43 Yek Yesu ballaṣi ɗe, <<Zakaŋ
nalaŋti ka dlo gwakaŋ.>>
44 <<Ba maḷgwe a man laṭ tet
malaŋ wu, seko kume Aba ɗe ta
shinaŋ wu ka dlaḳ maḷi teɗi, a ami
wo ba tlilti ten cin pakti ga dii atli.
45 Ni ga lishi ka lishti ji maŋ dlaŋti
gaɓa ga Nya ɗe, <Mas jwasaŋ Nya
ka mbokisi ang ten wul.>† A mas
maḷgwe kat kaŋg, yek ta kan ilgwe
Abe mbok ang ɗani wugo maḷi a li tet
malaŋni.
46 Maḷgon ɓo taɓa yenti ga Abe so,
se maḷgwe yil sut mal Nya wu, ti na
ngus ka taɓa yen ga Abe wi.
47 Gem amik ka hwikii wu, mas
maḷgwe baḷ gem go mbadl maŋ laṣhi
pakti nit ɗa.
48 Amik ɗe ilga nguki maŋ baḷti
mbadli.
49 Maŋ zaṭ jwakaŋ nguk manna ka
me, ama mas na naḳ gwisi yek sa
maṣhi.
50 Ama ilga nguki gwe yil sut nya
kawu, ten ɗe mas maḷgwe nguk ilga
nguki gwisi go ta maṣh so.
51 Amik ɗe ilga nguki maŋ baḷti
mbadl gwe yil sut nya wu. Mas
maḷgwe nguk ilga nguki gaŋi go ta
mbi mbadl maŋ laṣhi pakti. Ilga
ngukisi kaɗe dli gini, gwe ɗe ba baḷi
ta mbalaŋ ji dii atl mbi mbadl wu.>>
52 Yek maŋ Yehuda njel dlaḳti gaɓa
i'e ka dlo gwasaŋ asa naŋa wulti ɗe,
<<Ɗaŋi kaŋ maḷgaŋ a baḷaŋni tludli
gwasi ama ngukaŋ gwi?>>
53 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Gem amik
ka hwikii wu, ɗe hal kume kaa nguk
tludli ga Yen ga Mbalaŋ so, a baḳaa
tla hwulan gwas sogo, mbadl maŋ
laṣhi pakti ni ka kii so.
54 Mas maḷgwe ata nguk tludli gini
ata tla hwulan gi go mbadl maŋ laṣhi
pakti nit ɗa, a ba tlilti ten cin pakti ga
dii atli.
55 Ten ɗe tludli gi kaɗe ilga nguki ga
gem, a hwulan gi wo ilga tle ga gem
kaŋ.
56 Mas maḷgwe ata nguk tludli gini
ata tla hwulan gi go, ta naŋa daŋti
gwas ka ami, a ami mago a nima
daŋti ka maḷi.
57 Naḳ kangwe Aba ɗe mbadl nit ɗa
wu shinaŋni yek a naŋa daŋti ten
bi gwas wu, ten naḳ gwisi kaŋ mas
maḷgwe pallaŋ ɗe ilga nguki gwas
wu a mbi mbadl ten bi gini.
58 Amik ɗe ilga nguki gwe yil sut
nya wu. Maŋ zaṭ jwakaŋ nguk
manna ama yek sa maṣhi, ama
maḷgwe nguk ilga nguki gaŋi go, ta
mbi mbadl maŋ laṣhi pakti.>>
59 Yesu dlaŋ mas wul jimi ka sa'i
gwe ta nisi ma mbokti ang ten wul
ka lu motgaa a Kaparnahum wu.

Mil lishti ji Yesu wonti zakti

† **6:45 6:45** YenIsh 54:13

60 Na kumti nak gwisi, yek wonti ka mil lishti jwas dlam de, <<Gaba gan go man bomti kan, wok ka man kanti wo?>>
61 Nak de Yesu yisi de mil lishti jwas nama nalanti ten wul jimi wu, yek ta hwisi de, <<Mbokti ang ten wul gami ndakii mbadl a?
62 Ni kan kaa kumi gwi, de kaa yen Yen ga Mbalan ten palti to ka lu gwe de ta yil sut du wu!
63 Shishi kade man balti mbadli, dli ga mbalan wo ten bi ilgon kan ni so. Gaba gwe a dlamikii go gaba ga Shishi kan a mbadl ka pak.
64 Ama majon ni da ka kii majwe basa bal gem sowu.>> Ten de Yesu yis majwe basa bal gem nati sowu tet ten ndat zhile suk malgwe a bal bi gwas wu.
65 Yek Yesu po wuli de, <<Ilgwe laki yek a hwikii de malgon a man lat tet malan so seko de Aba balti iko lat tet wukgu.>>
66 Kaal da ga gaba gami de Yesu dlam wu, yek wonti ka mbalan jwe sa nama kopti gwas wu zakti, yek sa zak kopti gwas kaali.
67 Yek Yesu gem mil lishti de kutl cet lobi de, <<Kii mago kaa nama lamti zatgaa ma?>>
68 Yek Siman Biturus ballit de, <<Bagaa mal wok ma li wo? Gaba man balti mbadl man lashi pakti nik da.
69 Ma bal gem a ma yisi de kik de Man Cilti ga Nya.>>
70 Yek Yesu balli de, <<Ale kii de kutl cet lop kan a botlkii na? Ama de nam ka kii wo shedan kan?>>
71 (Ta nama gaba ten Yehuda yen ga Siman Iskariyoti, ten de tik ka bal bi gwasi, ko de ti wo de nam kan kasi de cutl cet lobi wu.)

7

Yilkeni ji Yesu bal gem nati so

1 Kaal da nak gwisi yek Yesu matl danka ban ji Galili ka, ama yek bata lami de tas li Yehudiya so ten de man Yehuda jwe ni kali wu nama lamti tlot gwasi.
2 A biki ga man Yehuda gwe asa mbe de Biki Bukka wu bal njaa,
3 Yek yilkeni ji Yesu wulti de, <<A mbunan de tak zak dee tak li Yehudiya, ten de ta mil lishti jwa yen wul ngipti bi ang gwe ka nama palti wu.
4 Ai mas malgwe nama lamti de ta mbalan yisti i'e go ta hwundalan palti wul gwas so. Nak de ka nama palti wul jin wu, se tak mboki ang dii atl ten gaa gwa tas yiski da.>>
5 Ten de ko ta yilkeni ji Yesu mago sa bal gem nati so.
6 Ten nak gwisi kan yek Yesu hwisi de, <<Sa'i gi bo pi so, a malkii wo ko ta sa'i gwik-gwi ten ndwal gwas kan ni.
7 Kii wo dii atli a ngekii so, ama ami wo ta ngeni ten de a nitma dlamti byas palti wul gwe ata pali wu.
8 Kii wo lan kalu Biki. Ami wo ba li kalu biki so ten de sa'i lat gi bo pi so.>>
9 De Yesu dlamisi gaba gwisi wu, yek ta nak lam damti a Galili.
10 Ama de yilkeni jwas li ka lu biki wu, yek Yesu li ka lu biki ama mukli ba de ten gwel ga mbalan so.
11 Yek man Yehuda ngusi ngot gwas ka lu biki, asa nama kum gazi de <<Mallu ka yi?>>
12 Yek wonti mbalami ngusi gaba ten Yesu mukli danka dlo jwasan ka. A jon jwasan nama wulti de, <<Ti wo hwa mbalan kan.>>
A jon wo sa nama wulti de, <<Wowo, ai shelti kan ta nama shelti ga mbalan.>>
13 Ama yek ba malgon man gaba tenti ka mbalan ten dii so, ten de sa nima banti bacina ji man Yehuda.

Yesu mboki ang mbalan ten wul kalu Biki Bukka

14 Se sa bal ka dlo ga Biki yek Yesu te ka dii boo lubii ga Nya, yek ta njeli mbokti ang mbalan ten wul.
15 Yek man Yehuda ngip ang bi asa nama kumti gazi de, <<Dani kan malgan pi yek ta yis wul jin jwi de bata bo taba lat kalu koyat lishti sowu?>>

16 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Wul jimi ɗe
a naɱa ma mbokti ang a a dani go ga
gaa gi ka so, ama ga malgwe shinaɲ
sut wu kaɲ.
17 Mas malgwe botli ɗe taș pal
ilgwe Nya lami go, ta yisi ɗe mbokti
ang ten wul gi wo sut mal Nya kaɲ
ni, a ba ga gaa gi ka so.
18 Malgwe ata mbok ang ten gaɓa
ga gaa gwas go, nalti kaɲ ti nima
ngweti gaa gwasi, ama malgwe a ta
pal wul ten ɗe taș ngwe nalti malgwe
shinti go, maɲ palti gem kaɗe ti, a
bata pal laṣhi gem so.
19 Ale Musa ka balki mbat gaɓa na?
Mas na gwisi yek ba malgon ka kii
kop mbat gaɓe so. Yek laki ɗe kaa
naɱa ngot tlot gi ye?>>
20 Yek mbalami ballit ɗe, <<Ki wo
maɲ mazhe kaɲ wok naɱa ngot tlot
gwa wo?>>
21 Yek Yesu wulsi ɗe, <<A pal wul
ngipti ang bi ɗe naɱ ama yek mas
jwakaɲ ngip ang bi.
22 Musa wulkii ɗe tak palaɲ salti,
ko ɗe tet malti kaɲ yil tet so, ama tet
mal maɲ gaz jwakaɲ ji da kawu, mas
na nu a kaa sal yen Gas Shukti.
23 Ama nak ɗe akaa sal mil Gas
Shukti ten ɗe tak koɓaɲ mbat gaɓa ga
Musa wu, yek laki ɗe kaa lil mbadl na
ami ten ɗe a ndok dli ga mbalaɲ Gas
Shukti i'e ye?
24 Zakaɲ kisti gaɓa ten wul jwe
a gwel gwakaɲ yeni dani wu, ama
Kisaɲ gaɓa ten ndwali.>>

Yesu kaɗe Almasihu

25 Ka sa'i gwisi kaɲ yek maɲ Wur-
shelima jon njel kumti gazi ɗe, <<Ale
malgaɲ kaɗe malgwe sa naɱa lamti
tlot gwas wu na?
26 Tik gu aɗe ta naɱa gaɓa ka
mbalaɲ ten dii, a ba malgon wulti ɗe
ilgon so. Ko nak kaɲ bacina ji naɱi
kamaɲ wi ɗe tik ɗe Almasihu na?
27 Yekgu ma yis tet ka lu gwe
malgaɲ yil tet wu, ama ɗe Almasihu
ga gem tul wugo malgon a yis tet kalu
gwe ta yil tet wu so.>>
28 A Yesu nisi ma mbokti ang ten
wul ka dii boo lubii ga Nyami, yek ta
tlil yal nya yek ta wuli ɗe, <<Yi, kaa
yisaɲni a kaa yis tet ka lu gwe a yil
tet wu. A tul ten ɗe ta pal wul na iko
ga gaa gi so, ama malgwe shinaɲ go
maɲ palti gem kaɲ. A bakaa yisti so,
29 ama ami wo a yisti ten ɗe sut
malti kaɲ ani a tik shinaɲni.>>
30 De Yesu dlaɱ nu wo yek
mbalaɱi ngo dopti gwasi ama yek
basa man taɲti gwas so nak ɗe sa'i
gwas ɓo pi sowu.
31 Mas na nu yek wonti ka
mbalaɱi bal gem nati. Yek sa dlaɱ
ɗe, Kume ɗe Almasihu tul wugo, ta
pal wul ngipti ang bi gwe a man ga
malgaɱi gwa?

Bacina ji maɲ Yehuda ngo dopti ga Yesu

32 Yek Maɲ Parisi kum mbalaɱi
ten gaɓa mukli ka dlo jwasaɲ ten
Yesu. Yek kiɗi ji maɲ Paris suk maɲ
Parisi shin maɲ ɓatti lubii ga Nyami
ɗe taș dopti.
33 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ani sukki
ga nak njet sa'i, a pa a pal to mal
malgwe shinaɲ wu ka.
34 Kaa ngoni a bakaa mbi so, a lu
gwe ani go, kaa man lat so.>>
35 Yek maɲ Yehuda gaɓa suk
yilkeni jwasaɲ yek sa dlaɱ ɗe, <<A
ako kaɲ ta li ko gwe ɗe hal ba ma
po mbiti sowu? Ko nak kaɲ ta li mal
mbalaɲ jinaɲ ɗe saɲi ga cati ɗaɲka
ka maɲ Girik ka, a ta mboki ang
mbalaɲ ji maɲ Girik ang ten wul kali
na?
36 Yek ɗe gaa ilgwe ta naɱa dlaɱti
wu ye, ɗe ta wule <Kaa ngoni ama
bakaa mbi so,> a yek ɗe daamti gwas
ye, ɗe ta wule <Lu gwe ani go kaa
man lat sowu ye>?>>

Alkawol ga ze maɲ balti mbadli

37 Ten cin pakti ga biki cin gwe
yek ɗe bali ga biki wu, yek Yesu
tlinya yek ta tlil yal nya yek ta dlaɱ
ɗe, <<Mas malgwe kalkaze naɱa tlot
gwas go taș li tet malaɲni taș tla ze.>>
38 Mas malgwe bal gem na ami go,
gwel ze gwe naɱa telti ze maɲ balti
mbadl wu a katal tot ka mbadl gwasi

nak* kangwe sa lishi ka gaba ga Nya wu.
39 Yesu nama gaba kan, ten bi ga Shishi ga Nya gwe sa bal majwe sa bal gem nati wu. Ten de ka sa'i gwisi wo sa bo bal Shishi ga Nya mbalan so, nak de Yesu bo te ka nalti gwas sowu.

Mbalan cal gaba ten Yesu

40 De mbalami kum gaba gwisi de Yesu dlam wugo yek sa wuli de, <<Gem kan, malgan kade man dlamti gaba ga Nyami.>>
41 Naami jwasan wo yek sa wule, <<Tik de Almasihusi.>>
Ama naami wo yek sa kum gazi de, <<Nango Almasihusi wo tet Galili kan ta yil tet da?>>
42 Ale gaba ga Nya dlaman de Almasihu wo ka gaz ga Dauda kan sa zati, a ta yil tet ka Baitalami ban gwe Dauda dam wu na?
43 Yek bi tatli mbalami ten Yesu.
44 Jon jwasan lami de tas dopti, ama yek ba malgon tanti so.

Lashi balti gem ga bacina ji man Yehuda

45 De man batti lubii ga Nyami pal tet du go yek kidi ji man Paris suk man Parisi ngemsi de, <<Yek laki yek bakaa kanti tet so ye?>>
46 Yek man batti lubii ga Nyami ndakisi de, <<Ai malgon bo taba gaba nak kangwe a malgan gaba wu so.>>
47 Yek man Parisisi wulsi de, <<Ah-wap! Kii mago ta gillakii wu nwa?
48 Ko kaa yenan malgon tet ka bacina jwakan sogo man Parisi gwe ta bal gem nati wu?
49 Ama wonti mbalan jimi de basa yis ilgon tet ka mbat gaba ga Musa sogo, ai majwe sa palisi bi gaa wu kan.>>
50 A Nikodimus de ta li mal Yesu tet da wu, ni ka man Parisisi yek ta wulsi de,
51 <<Nango mbat gaba ganan wuli de ta lil mbalan ka, tun a bama bo kuman gaba tet ka bi ga mali ten de ta yis ilgwe mali nama palti wu sa? >>
52 Yek sa ballit de, <<Ki mago man Galili kade ki a? Bo bodlali ka gaba Nya tak bo yeni la, ai man dlamti gaba ga Nya gon a taba yilti tet Galili so.>>
53 Yek paa ko wokko li lubii gwasi.

8

1 Ama yek Yesu to ten Tlandal Tlindi Zaitun.
2 Yek Yesu li lubii ga Nya buzge na gasi. Yek mbalami mas li tet malti yek ta dan na zhila ten de tas mbokisi ang ten wul.
3 Yek man yisti mbat gaba ga Musa suk man Parisi tulli kili gon gwe sa dopti ten pat palan wu. Yek sa laki yek kilisi dlal nya ka dlo gwasan,
4 yek sa hwi Yesu de, <<Man lishti, kili gan go ten pat palan kan sa dopti.
5 Ka mbat gaba ga Musa wo sa zini de, tan lak wundal jwasan na ye hal se sa mashi. Ki wo yek ka dlam ye? >>
6 Sa ngemti nu kan ten de tas kum ilgwe ta dlam wu sa nama lamti tas mbit na palti byas wul kangwe sa man talat gwas dlaboo wu da.

Ama yek Yesu ngus atli yek ta pita palti lishti na yen ang gwas ka atli.
7 De sa pita ngemti ga Yesu wugo, yek ta tlil gaa nya yek ta wulsi de, <<Kume malgwe bo taba palti byas wul sowu ni da ka kii go, ta mali dam de malgwe a nda lakti gwas na yesi wu.>>
8 Yek Yesu po ngusal gaa gwas atli yek ta pita lishti ten atli.

9 De sa kumi nu wugo, yek sa njel zatgaa da kali ka nam nam, kan tet ten kakshe gwasan hal yek la nak'eni gwasan, yek sa zak Yesu na ngusi suk kilisi a nya a cina gwasi.
10 Yek Yesu tlinya yek ta ngemti de, <<Kili mbalan, sa bal ko? Malgon man lilti gwa ka so nwa?>>
11 Yek ta ballit de, <<Wowo malgon gon mani so, man nalti.>>

* **7:38 7:38** Sogo *Malgwe kalkaze nama tlot gwas wu, tas li tet malanni. A ta tla ze* 38*malgwe bal gem na ami wu*

Yek Yesu ballit ɗe, <<Ko tạ ami mago ba lilki kạ so. Ningo zigaa ama baḳ po paḷ byas wul so.>>

Yesu kaɗe cilti gạ dii atli

12 Yek Yesu ci cina naˌ dlaṃti gaɓa mbalaṇ yek taˌ wuli ɗe, <<Amik ɗe cilti gaˌ dii atli. Mas maḷgwe naṃa kopti gi go ta li kaˌ daṃshal so, ama ta mbi cilti gaˌ mbadli.>>

13 Yek maṇ Parisi wulti ɗe, <<Kaˌ naṃa baḷti sheda ten gaa gwa ten naḳ gwisi kaṇ sheda gwe kaˌ baḷi go gem kaˌ so.>>

14 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kume a baḷ sheda ten gaa gi mago, sheda gwe a baḷi go gem kaṇ, ten ɗe a yis lu gwe a yil sut wu suk lu gwe ba li wu. Ama kii wo kaạ yis lu gwe a yil sut wu sogo lu gwe ba li wu so.

15 Kii wo kangwe a mbalaṇ kus wullu kaṇ a kaạ kis gaɓa, ama ami wo baˌ ba kisi gaɓa maḷgon so.

16 Ama kume ɗe ba kis gaɓa mago, kisti gaɓa gi wo gaˌ gem kaṇ, ten ɗe ami naˌ ngwe kaṇ ani so. Aba ɗe taˌ shinaṇ sut wu ni suk ami.

17 Kaˌ mbaṭ gaɓa gwakaṇ wo, saˌ lishi ɗe kume mbalaṇ ɗe lop baḷ sheda ze ɗe naṃ ten wul go, shede wo gem kaṇ.

18 To, a mi wo a naṃa baḷti sheda gaˌ gaa gini a Abe ɗe taˌ shinaṇ sut wu kaɗe na ɗe loɓi.>>

19 Yek saˌ ngemti ɗe, <<Ako kaṇ Aba gwa wi si ni ko naʔ>>

Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kaạ yisaṇ so abaˌ kaạ yis Aba gi so pak. De da kaa yisaṇ go da kaa yis Aba gi pak.>>

20 Taˌ dlaṃ gaɓa jimi kaˌ sa'i gwe taˌ nisi ma mbokti ang ten wul njaa mal lu gwe asaˌ zi wulpi kaˌ lubii gaˌ Nya wu. Ama mas naˌ nu yek baˌ maḷgon dopti so, ten ɗe sa'i gwas ɓo pi so.

Lu gwe ba li go ka man laṭ so

21 Yek Yesu po wulsi ɗaˌ ɗe, <<Ba zigaa ka a kaa ngoni, a kaa maṣh kaˌ paḷti byas wul gwakaṇ. Lu gwe ba li go, kaa man laṭ kaḷi so.>>

22 Gaɓa gaṃi laki yek bacina ji maṇ Yehuda kum gaẓi ɗe, <<Ko naḳkaṇ ta tlo gaa gwas ka na, ɗe taˌ wule, <Lu gwe ba li go, kaa man laṭ sowu>?>>

23 Yek Yesu ci cina naˌ dlaṃti ɗe, <<Kii wo tet kaˌ dii atl gaṇ kaṇ, a ami wo sut nya kaṇ a yili. Kii wo gaˌ dii atl gaṇ kaṇ, ami gaˌ dii atl gaṇ kaˌ so.

24 Gwisi kaˌ laki yek a wulkii ɗe kaa maṣh kaˌ paḷti byas wul gwakaṇ, ɗe hal kume kaạ baḷ gem ten ɗe amik ɗe maḷgwe a hwikii ɗe Amik ɗe ti wu* sowu kaa maṣh kaˌ paḷti byas wul gwakaṇ.>>

25 Yek saˌ gem Yesu ɗe, <<Bohwe wok ɗe ki wo naʔ>>

Yek taˌ ballisi ɗe, <<Amik ɗe maḷgwe a hwikii tun tet ten ndat zhile wu.

26 Wul wonti ni ɗa gwe ba man dlaṃti tenkii a kisikii gaɓa ɗaˌ wu. Ama maḷgwe shinaṇ sut go gem kaṇ ataˌ dlaṃi, a ilgwe a kumi malti wu kaṇ a dlaṃi mbalaṇ ji dii atli.>>

27 Yek baˌ mbalaṃi yis gaami ten ɗe ten Aba gwas kaṇ taˌ nisi ma gaɓa so.

28 Ten naḳ gwisi kaṇ yek Yesu wulsi ɗe, <<Kaˌ sa'i gwe kaa tak yen gaˌ mbalaṇ nya wu kaṇ, kaa lak yis gaami ten ɗe Amik De ti. Ka yis gaami ten ɗe baˌ ba paḷ ilgon naˌ iko gaˌ gaa gi so, ama ilgwe Aba mboki ang dani wu kaṇ a dlaṃi tokte.

29 Maḷgwe shinaṇ wu ni suk ami taˌ zakaṇni ami naˌ ngwe so, ten ɗe ilgwe taˌ lami wu kaṇ paḷi dlip.>>

30 Kaˌ sa'i gwe Yesu dlaṃ wul jimi go, yek wonti mbalaṇ ngaṣsi tenti.

Mbit gaa gaˌ gem

31 Yek Yesu wul maṇ Yehuda jwe saˌ baḷ gem naṭi wu ɗe, <<De kume kaạ ci cina naˌ kopti wul jwe a mbokikii ang dani wugo, kiik ɗe mil lishti jini ji gem.

32 Kaa yis gem a gemi a laki akaạ mbi gaa.>>

33 Yek saˌ ballit ɗe, <<Mi wo gaẓ ji Ibaṛahim kaṇ a baṃaˌ ɓo taɓa daṃti ɗe zhel ji maḷgon so. To yek laki yek kaˌ dlaṃ ɗe ma mbi gaa ye?>>

34 Yek Yesu ndaḳisi ɗe, <<Gem amik ka hwikii wu, mas maḷgwe ataˌ

* **8:24 8:24** Sogo*Amik ɗe ti* suk ndati ɗe 28 pak

paḷ byas wul go zhel gạ paḷti byas wul kạn.
35 Ai, zhel wo bạta daṃ kạ lubii ko
a gasi so, ama yen wo gạ lubiimi kạn
ko a gasi.
36 Ten naḳ gwisi kạn, hal kume ɗe
Yeni baḷkii mbit gaa go, kaa mbi mbit
gaa gạ gem.
37 A yisi ɗe kii wo maṇ gaz ji
Ibạrahim kạn, ama yekgu kaạ naṃa
ngot tlot gini, ten ɗe kaạ kan mbokti
ang ten wul gi so.
38 A nikii ma dlaṃti ilgwe a yeni
mal Aba gi wu, ama kii wo ilgwe kaạ
kumi mal Aba gwakạn wu kạn kaạ
naṃa paḷti.>>

Sheɗan kaɗe Aba gwakạn

39 Yek sạ ballit ɗe, <<Ai, mi wo
Ibạrahim kaɗe Aba gạnạn.>>
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ɗe da kume
Ibạrahim wo Aba gwakạn kạ go, da
kaa paḷạn ilgwe Ibạrahim paḷi wu.
40 Ama yekgu kaạ naṃa lamti tlot
gini, ami maḷgwe dlaṃikii gem gạ
gaɓa gwe a kumi mal Nya wu. Ai,
Ibạrahim wo ta paḷạn ilgon nu so.
41 Ten naḳ gwisi kạn, ilgwe a
Aba gwakạn pali wu kạn kaạ naṃa
paḷti.>>
Yek sạ wulti ɗe, <<Kạ naṃa lamti
taḳ wule mi wo aba nini gaa sa! Nya
na gaa gwas kaɗe Aba gạnạn, a tik ɗe
Aba gạnạn ti na ngusi.>>
42 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Da Nya kani
ɗe Aba gwakạn go kaa lamạnni, ten
ɗe sut mal Nya kạn a yili a ningo
amik gu aɗe. Ten bi tulli gạ gaa gi
kạn ani so ama tik shinạn suɗi.
43 Yek laki a baḳaa yis gaa gạ gaɓa
gi so ye? Ten ɗe baḳaa man katti
kạng so kạn.
44 Kii wo ji Aba gwakạn Sheɗan
kạn, lamti gwakạn wo taḳ paḷạn il-
gwe aba gwakạn lami wu kạn. Ti
wo maṇ tlot mbalạn kạn tun tet ten
ndat zhile, gem hwotti so ten ɗe gem
ni kạti so. Kume ta shel lal wugo ta
dlaṃ bi gwas wi, ten ɗe ti wo maṇ
shelti lal kạn aba gạ lali.
45 Ama ten ɗe gem kạn a naṃa
dlaṃti yek laki yek baḳaạ baḷ gem na
ami so.
46 Ka kii wo wok taɓa mbit gi na
paḷti byas wul wo? Ɗe kume gem
kạn a naṃa dlaṃ go yek laki yek
baḳaa baḷ gem na ami so ye?
47 Maḷgwe ɗe ti wo gạ Nya kạ go a
ta kum ilgwe a Nya dlaṃ wu. Ilgwe
laki ɗe baḳaa kumi sogo, yek ɗe kii
wo mbalạn ji Nya kạ so.>>

Yesu man Ibạrahim

48 Yek maṇ Yehuda ballit ɗe,
<<Ashe gem gạnạn kạn ɗe ma dlaṃ
ɗe, ki wo maṇ Samariya kạn a maẓhe
ni kạ ki wu!>>
49 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ami
wo maẓhe ni kạ ami so, Aba gi
kạn a baḷti nalti ama kii wo akaạ
mbulạnni.
50 A ngwe nalti gaa gi so, ama maṇ
ngoti ni ɗa a maḷgwisi kaɗe maṇ kisti
gaɓa.
51 Gem amik ka hwikii wu mas
maḷgwe kop mbokti ang ten wul gi
go ta maṣh so ko njaa.>>
52 Ten gaɓa gwisi kạn yek maṇ
Yehuda wuli ɗe, <<Yeke! Gem, ningo
ma yisi wi ɗe maṇ maẓhe kaɗe ki.
Ai, Ibạrahim maṣhạnni a nu kạn mas
maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya maṣhi, ama
ki wo yek kạ naṃa wulti ɗe, <Mas
maḷgwe kop mbokti ang ten wul gwa
go ta maṣh so!>
53 Ka daṃaṇ gwa we kạ manạn
Aba gạnạn Ibạrahim ma? Ko ta ti gaa
gwas mago ta maṣhi a nu kạn maṇ
dlaṃti gaɓa ji Nya maṣh pak! Ɗe yek
kạ palli gaa gwa ye?>>
54 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Kume ɗe a
baḷ nalti gaa gi mago, nalti gi ni ten
bi ilgon so. Aba gi kạ ni ɗe maṇ baḷti
nalti, maḷgwe akaạ wule tik ɗe Nya
gwakạn wu.
55 Kii wo kaạ yisti so ama ami wo a
yisti. Kume a dlaṃ ɗe a yisti sowu ba
daṃ ɗe maṇ shelti lali naḳkii, ama a
yisti a naṃa kopti gaɓa gwasi.
56 Aba gwakạn Ibạrahim paḷ hwol
tuk ten ɗe ta yen sa'i gini, ta yeni yek
ta paḷ hwol tuk i'e.>>
57 Yek maṇ Yehuda wulti ɗe, <<Ɓo
kumaṇti naḷ! Ki ɗe kạ ɓo paḷ gin ɗe
kutl ɗe naṃtan sowu, ama yek kạ
dlaṃ ɗe kạ yen Ibạrahim ma?>>

58 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Gem, amik
ka hwikii wu, tun a basa ɓo zi
Ibarahim so kan Ani ɗa!>>
59 Ten gaba gwisi kan yek sa yem
ye ɗe sa lakti ɗa. Ama yek Yesu hwun
ka, yek ta yil ɗaka lubii ga Nyami ka.

9

Yesu ndok malgwe sa zat dwa wu

1 A Yesu nama lat nugo, yek ta yen
malgon gwe sa zat dwa wu.
2 Yek mil lishti jwas ngemti ɗe,
<<Man lishti, wok pal byas wul wo
ɗe sa zi malgan ɗe dwa wu, ti nwa,
ko man zat jwasi?>>
3 Yek Yesu balli ɗe, <<Palti pal byas
wul ga mali sogo ga man zat jwas ka
laki so, ama ten ɗe ta mbalan yen iko
ga Nya tenti kan.
4 Ngetli kan tan cin cina na palti
wul ga malgwe shinan sut wu tun
ka cin. Ai gas nan teɗi sa'i gwe ba
malgon a man palti ilgon sowu.
5 Kume ɗe hal a yi ten dii atl go,
amik ɗe cilti ga dii atli.>>
6 Ɗe ta dlam gaba gwisi wugo yek
ta baza ɓakan ka atli, yek ta nyakam
atli yek ta tuksi mali ten gwel.
7 Yek ta hwit ɗe, <<Zigaa, sak pol
gwel gwa ka ka bingi ze ga Silom.>>
(ilgwe lishti gwisi nama mbokti ang
dani go, yek ɗe Malgwe sa Shinti wu.)
Ten nak gwisi kan yek mali sak pol
gwel ka, yek ta pali a ta nama yenti
lu.
8 Yek yelan damti jwasi suk majwe
ku na yenti gwas ten ngemti wul
wu kum gazi ɗe, <<Ale malgan kaɗe
malgwe ata dam na zhila ata gem
wul wu na?>>
9 Yek jon ji mbalami wule ti kan.
Yek jon jwasan wule, <<Wowo, tet
kan sa tesi sukti.>>
Mali ne go yek ta wulsi ɗe, <<Yii,
ami kan.>>
10 Yek sa ngemti ɗe, <<Ɗani kan pi
yek gwel gwa ɓul gwi?>>
11 Yek ta ballisi ɗe, <<Malgon wu ɗe
asa mbet ɗe Yesu wu, ka nyakam atli
yek ta tuksi ten gwel. Yek ta hwi ɗe
ta li bingi ga ze Silom ta poli ka. Ten
nak gwisi yek a li yek a poli ka, yek a
njel yenti lu.>>
12 Yek sa ngemti ɗe, <<Mali nan
ako?>>
Yek ta wuli ɗe, <<A yisi so.>>

Man Parisi bodlal kangwe dwami mbi ndokti wu

13 Yek sa tala malgwe tek go dwa
kawu mal man Parisi.
14 To, ten gas shukti kan Yesu
nyakam atli yek ta ɓul gwel ga mali.
15 Ten nak gwisi kan yek man
Parisi ngemti ten kangwe pi yek gwel
gwas ɓul wu. Yek mali ballisi ɗe,
<<Ta nyakam atli yek ta tuksi ten
gwel, yek a poli ka, a ningo a ɓalma
yenti lu.>>
16 Yek man Parisi jon wuli ɗe,
<<Malgan go sut mal Nya kan ta yil
so, ten ɗe bata zak palti wul gas
Shukti so.>>
Ama yek jon jwasan kum gazi ɗe,
<<Ɗani kan man palti byas wul a
man palti wul ngipti ang bi nak gwisi
gwi?>> Ten nak gwisi yek bi tatlisi
tenti.
17 Yek sa po gem mali ɗa, yek sa
wulti ɗe, <<Yek ɗe daamti gwa tenti
ye? Nak ɗe ki kan ta ɓul gwel gwa
wu.>>
Yek ta balli ɗe, <<Ai, mali wo man
dlamti gaba ga Nya kan.>>
18 Bacina ji man Yehuda wo sa bal
gem ɗe da go mali wo dwa kaɗe ti
ama yek ningo ta ɓa yen lu so. Ten
nak gwisi kan yek sa shin lu yek sa
mbe man zat jwas teɗi.
19 Yek sa ngemsi ɗe, <<Yen gwakan
kaɗe gan ma? Ti kan kaa wuli ɗe kaa
zat dwa gwa? Ɗani kan pi yek ningo
ta ɓalma yenti lu gwi?>>
20 Yek man zat ji mali balli ɗe,
<<Ma yisi ɗe ti wo yen ganan kan, a
ɗe dwa kan ma zati.
21 Ama mi wo ma yis kangwe pi
yek ningo ta ɓalma yenti lu, sogo
malgwe ɓulit gwel wu so. Ngemanti
ai ba yen mbalan ka po yi ɗe ti so, ta
dlamikii na bi gwasi.>>
22 Man zat jwas dlam nak gwisi
kan ten ɗe sa nama ɓanti bacina ji
man Yehuda ten ɗe tet da go man

Yehuda dlalli gaba ɗe mas malgwe dlam ɗe, Yesu kaɗe Almasihu go sa mbolti ɗaka lu motgaa gwasan ka.
23 Yek laki yek man zat ji mali dlam ɗe, <<Ai, ti wo yen mbalan ka po yi so ngemanti.>>
24 Yek sa po mbe malgwe ɗe tet da go dwa kaɗe ti wu ɗa. Yek sa wulti ɗe, <<Dlam gem kangwe Nya a mbi nalti ɗa wu. Ma yisi ɗe malgwisi wo man palti byas wul kan.>>
25 Yek ta ballisi ɗe, <<Ko man palti byas wul kaɗe ti a, ami wo a yisi so. Wul ɗenam kan a yisi. Tet da go dwa kaɗe ami ama ningo a ɓa yen lu.>>
26 Yek sa ngemti ɗe, <<Yek ta palik ye? Dani kan ta pi yek ta ɓulik gwel gwi?>>
27 Yek ta balli ɗe, <<A dlamikii wi yek bakaa kati kang so. Yek laki ɗe kaa nama lamti tak ya kumi ɗa ye? Ko kii mago kaa nama lamti tak daman ɗe mil lishti jwas kan?>>
28 Yek paa sa dlami mali byas gaba yek sa wulti ɗe, <<Kik ɗe yen lishti gwasi, ama mi wo mil lishti ji Musa kan!
29 Ma yisi ɗe Nya gaba suk Musa, ama malgwisi wo ma yis lu gwe ta yil tet wu so.>>
30 Yek mali ballisi ɗe, <<Ase kan a nama yenti wul gipti wul ang bi! Kaa yis lu gwe ta yil tet wu so, ama yek ta ɓuli gwel.
31 Ma yisi ɗe aba Nya a kati kang man palti byas wul so. Ama ata kati kang malgwe ata ngusit atli ata kumit bi wu.
32 Tun ten ndat zhila ga dii atli sa ɓo taba kumti ɗe malgon ɓul gwel ga malgwe sa zat dwa wu so.
33 Ai, ɗe da kume sut mal Nya kan ta yil sut sogo da ta manan palti ilgon so.>>
34 Yek sa balli mali ɗe, <<Ki ɗe sa zak ka palti byas wullu, ama yek ka nama lamti tak mbokini ang ten wul la?>> Yek sa mbolti.

Dwa ga Shishi ga Nya

35 De Yesu kumi ɗe sa mbol mali ɗe ta mbit wugo yek ta ngemti ɗe, <<Ka bal gem na Yen ga Mbalan ma?>>
36 Yek mali ngemti ɗe, <<Man nalti, wok ɗe ti wo? Hwini ten ɗe ta bal gem nati.>>
37 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ai, ka yenanti wi, tik ɗe malgwe ta nama gaba sukki ninge wu.>>
38 Yek mali dlam ɗe, <<Bagaa, A bal gem wi,>> yek ta ngusit atli.
39 Yek Yesu wuli ɗe, <<A tul ten dii atl gan ten ɗe ta pal kisti gaba kan, ten ɗe ta dwa man yenti lu, a majwe man yenti lu dam ɗe dwa.>>
40 De man Parisi jwe sani sukti wu kumi nu wugo yek sa ngemti ɗe, <<Yek ke? ka nama wulti ɗe mi mago dwa kaɗe mi pak a?>>
41 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Ai, da dwa kani ɗe kii go da palti byas wul a nikii gaa so. Ama nak ɗe kaa dlam ɗe kaa nama yenti lu wu, to, byas wul gwakan yikii gaa.

10

Cingalti gaba ten man kyo mbala

1 <<Gem amik ka hwikii ge, malgwe bata te mal tunga mbala tu ka bi dlabii so ama yek ta to giɓi tu ka zobsi tantu go, to mali wo mukal kan a man ɓatti tantu kan.
2 Malgwe te malsi tu ka bi dlabii go tik ɗe man kyo ga mbale.
3 A man ɓatti dlabii ɓulit bi dlabimi, a mbale kati kang yal gwasi. Ata mbe mbala jwas na shin jwasan ata talasi deɓal.
4 De ta yilli mbala jwas deɓal wugo, ata ndesi cina, a mbale kop kaal gwasi ten ɗe sa yis yal gwasi.
5 Ama sa kop mandaki so, seko tas abiti ten ɗe sa yis yal ga mandaki so.>>
6 Yesu dlami mbalami cingalti gaba, ama yek basa yis gaa ga ilgwe ta nisi ma dlamti wu so.

Yesu kaɗe hwa man kyo

7 Ten nak gwisi kan yek Yesu po dlam ɗe, <<Gem, amik ka hwikii wu amik ɗe dlabii ga mbale.
8 Mas majwe tuli cina go mukal kan suk man ɓatti tantu, aba mbale a katisi kang so.

9 Amik ɗe bi dlabiimi mas maḷgwe
te tumalaṇ go ta mbi kisti.* Ta te giɓi
ata yili ata naṃa paṭ kyo.
10 Mukaḷ wo ata tul kaṇ ten ɗe taṣ
mukaḷ wul, suk tloti ka, suk lilti ka,
Ama a tuli ten ɗe taṣ mbi mbadli asa
mbi ga njikaṃi.
11 <<Amik ɗe hwa maṇ kyo. A hwa
maṇ kyo wo tik ɗe maṇ baḷ mbadl
gwasi ten bi ga mbaḷe.
12 Yen haya ɗe sa kanti ten ɗe taṣ
pi kyoɓi go ti wo mbaḷa jwas ka so.
Kume ta yen kaɗi laɓi ten laṭ tet
wugo, a ta aɓi a ta zak mbaḷe. A kaɗi
laɓisi dop mbaḷe jon a ta cat jon ka.
13 A maḷi aɓi ten ɗe ti wo yen haya
kaṇ a ba ilgon hwotti na mbaḷe so.
14 <<Amik ɗe hwa maṇ kyo, A yis
mbaḷa jini a mbaḷa ji yisaṇni,
15 naḳ kangwe Abe yisaṇ wu nu
kaṇ a Abe. A nima baḷti mbadl gi ten
bi ga mbaḷe.
16 Mbaḷa jon ni ɗa jwe ba saṇi ka
tunga mbaḷe jin sowu. Si mago ngetli
kaṇ ta taḷasi teɗi. Si mago sa kati
kaṇg yal gini, asa daṃ ɗe tunga ɗe
naṃ na maṇ kyo ɗe naṃ.
17 Ilgwe laki yek Abe naṃa lamti
gi go yek ɗe a baḷ mbadl gini a kan il
gini.
18 Maḷgon a mani kanti mbadl gi
ka so, ten ɗe amik ɗe maṇ baḷti na
gaa gini. Iko baḷti ni ɗa, a iko kanti
lisi ni ɗa pak. Ilgwe Aba gi zi paḷti
wukgu.>>
19 Ten gaɓa gaṃi ɗe Yesu dlaṃ wu
kaṇ yek maṇ Yehuda njel calti gaɓa
ka dlo jwasaṇ tenti.
20 Yek wonti kasi wuli ɗe, <<Maṇ
maẓhe kaɗe ti naḳ gwisi ka laki yek
ta naṃa boli. Yek laki ɗe kaa katit
kaṇg ye?>>
21 Ama yek jon jwasaṇ wule,
<<Wowo, ai gaɓa gaṇ go gaɓa ga maṇ
maẓhe ka so. A maẓhe mani ɓulti
gwel dwa ma?>>

Maṇ Yehuda nge Yesu

22 Ka sa'i ndaɗiti asa naṃa biki ga
daamti ɓulti lubii ga Nya a† Wurshe-
lima,
23 a Yesu naṃa maṭlti ka Baranda
ga Sulemanu ka lubii ga Nya.
24 Yek maṇ Yehuda mogaa malti
yek sa wulti ɗe, <<Hal a gasi kaṇ ka
zak ni ka daṃshal gwi? Kume kik ɗe
Almasihusi go hwini ten dii la na.>>
25 Yek Yesu ballisi ɗe, <<A hwikii
yek baḳaa baḷ gem so. Wul ngipti
ang bi gwe a paḷi ka shin ga Aba gi
wu ka ɗe wul jwe mbok ang tenaṇ
wu,
26 ama yek baḳaa baḷ gem so ten ɗe
kii wo mbaḷa ji ka so.
27 Ten ɗe mbaḷa ji wo asa kumi bi,
a yissi asa koɓaṇni.
28 A nisi ma baḷti mbadl maṇ laṣhi
pakti, a baṣa maṣh so ko njaa, a ba
maḷgwe a man kanti gwasaṇ ɗa ang
gi ka na ndaḷti wu.
29 Aba gi ɗe ta baḷaṇsi wu ndaḷ man
ko wokko, a ba maḷgon a man kanti
gwasaṇ ɗa ang gwas ka so.
30 Ami suk Abe wo ɗe naṃ kaṇ.>>
31 Yek maṇ Yehuda po yem ye ɗa
ten ɗe sa lakti na nali.
32 Ama yek Yesu wulsi ɗe, <<A
paḷikii kiɗi wul ngipti ang bi sut mal
Aba gi wonti, gwik a giɓi kaa lakkii
ten lakti gi gwi?>>
33 Yek maṇ Yehuda ballit ɗe, <<Ai
ba ten bi hwa wul gwe ka paḷi wu
kaṇ ma lakki so, ama ten bi gaɓa
mbulti ga Nya gwe ka dlaṃ wu kaṇ.
Ki ɗe mbalaṇ kawai wu ama yek ka
naṃa pallaṭ gaa gwa ɗe Nya.>>
34 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ai sa lishi
ka mbaṭ gaɓa gwakaṇ ɗe, Nya dlaṃ
ɗe, <Kii wo wul jwe asa ngusisi atl
wu kaṇ>‡!
35 A ma yisi ɗe gaɓa ga Nya gwe
sa lishti wu ɓo taɓa shelti lal so, ɗe
kume Bagaa mbe majwe kum gaɓa
gwas wu ɗe, <wul jwe asa ngusisi atl
wu>
36 to, a ami ɗe Aba botltlaṇni yek
ta shinaṇ sut ten dii atl wu hwa, ɗaṇi
kaṇ a daṃ ɗe gaɓa ga mbulti ga Nya

* **10:9 10:9** Sogo ba kwet ang gaa byas ilgon a mbit so † **10:22 10:22** Takti lubii ga Nya gwe yek ɗe Hanukkah wu ‡ **10:34 10:34** Yen Zab 82:6

ten ɗe a wule, <Yen gạ Nya kaɗe ami gwi?>
37 Kume ɗe hal wul jwe Abe naṃa paḷti wu kaṇ a naṃa paḷti sowu, to baḳ baḷaṇ gem naˌ ami so.
38 Ama kume a naṃa paḷti wul jwe taˌ naṃa paḷti wu go, ko baḳ baḷaṇ gem naˌ ami so ma wu, baḷaṇ gem naˌ paḷti wuli, ten ɗe taḳ yisini akaạˌ yis gaami ɗe, Abe ni kaˌ mi, a ami mago ani kaˌ Abe.>>
39 Yek saˌ po ngwe taṣ dopti ɗa, ama yek taˌ yil ɗaḳaˌ ang gwasaṇ ka.
40 Yek taˌ pal te kaṭ atl gaˌ Yodan ka, kaˌ lu gwe Yohana nda paḷti Baptisma wu, yek taˌ daṇ kaḷi.
41 Yek mbaḷaṇ wonti tul malti. Yek saˌ ngusi wulti ɗe, <<Ko ɗe Yohana paḷ wul ngipti ang bi sowu, ama mas gaɓa gwe taˌ dlaṃ ten maḷgaṇ go gem kaṇ.>>
42 Kaˌ lu gwisi wo yek mbaḷaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu.

11

Maṣhkaṇ gaˌ Li'azaru

1 A maḷgon ni ɗa shin gwas kaɗe Li'azaru cwo naṃa cit gwasi, ti wo maṇ Betani kaṇ a Betani wo baṇ gaˌ kaˌ Maryam kaṇ suk yilka gwas Marta.
2 Li'azaru ɗe cwo naṃa cit gwas go yilka gaˌ Maryam kaṇ, a Maryami kaˌ ɗe maḷgwe shoti mil maṇ taṃi wusaṇ Bagaa ten asaṇ yek taˌ taasi ka naˌ maḍlaṇ gaa gwas wu.
3 Yek yilkeni jwas ji modlisi shini lu Yesu ɗe, <<Bagaa, maḷgwe kaˌ lamti wu cwo naṃa cit gwasi.>>
4 Ɗe Yesu kumi nu wugo yek taˌ dlaṃ ɗe, <<Cwo gwisi a ɓo la gaˌ maṣhkaṇ so, ama nalti kaṇ a tulli Nya, a mbaḷaṇ baḷ Yeni nalti tumali pak.>>
5 Yesu lam Marta suk yilka gwas Maryam suk Li'azaru.
6 Ama ko ɗe Yesu kumi ɗe cwo naṃa cit gaˌ Li'azaru wu, yek taˌ po mbaḷ multi ɗe lop kaˌ lu gwe taṇi wu.
7 Kaˌ kaali wo, yek taˌ hwi mil lishti jwas ɗe, <<Taṇ palaṇ te kaˌ kaṭ atl gaˌ Yehudiya ka.>>
8 Yek mil lishti jwas hwit ɗe, <<Maṇ lishti, kaˌ multi jon duk go maṇ Yehuda ngwe taṣ lakki naˌ ye, ama yek kaˌ ɓa po pal tok a?>>
9 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Awa ɗe kutl cet lop kaṇi ten ndat cin ɗe naṃ so nwa? To, mas maḷgwe naṃa zaṭgaa kaˌ cin go baṭa kot asaṇ so, ten ɗe taˌ naṃa yenti cilti gaˌ dii atl gaṇ.
10 A mas maṇ zaṭgaa kaˌ gas wo ataˌ kot asaṇ ten ɗe cilti ni malti so.>>
11 Ɗe taˌ pak dlaṃti gaɓa jimi wugo, yek taˌ wulsi ɗe, <<Yelaṇ gaṇaṇ Li'azaru ndembaḷ wi, ama bali a paḍaḷti ɗaḳaˌ yembaḷi ka.>>
12 Yek mil lishti jwas ballit ɗe, <<Bagaa, kume a yembaḷ kaṇ taṇi go, ai, ta ndoki ni.>>
13 Yesu wo ten bi maṣhkaṇ gaˌ Li'azaru kaṇ taˌ naṃa gaɓa, ama mil lishtisi wo saˌ daṃ gwa ten ndet yembaḷ gaˌ shukti kaṇ taˌ naṃa gaɓa.
14 Yek pa Yesu dlaṃisi ten dii ɗe, <<Li'azaru maṣh wi,
15 a naṃa paḷti hwol tuki ten bi gwakaṇ naḳ ɗe ani kaḷi sowu, kangwe kaa man baḷti gem wu. Ama ningo maˌ laṇ malti.>>
16 Yek Tomas (maḷgwe asaˌ mbet ɗe Ngusaṇ wu) wul yilkeni jwas mil lishtisi ɗe, <<Mi mago taṇ laṇni taṇ maṣhaṇ sukti.>>

Yesu kaɗe palti kaami suk mbadli

17 Ɗe Yesu mbuk lu kaḷi wugo yek taˌ kumi ɗe saˌ lep Li'azaru wi hal taˌ paḷ multi ɗe wupsi gaˌ leɓi wi.
18 Betani wo njaa suk Wurshelima kaṇ ni, dlentaṭ gwasaṇ paḷ mil ɗe lop *so.
19 A maṇ Yehuda wonti tul mal kaạˌ Marta suk Maryam taṣ gaɓesi naˌ maṣhaṇ gaˌ yilka gwasaṇ.
20 Ɗe Marta kumi ɗe Yesu ni tet wugo, yek taˌ li ɗe taṣ wulit ɗem. Maryam wo yek taˌ daṇ a lubii.
21 Yek Marta wul Yesu ɗe, <<Bagaa, ai, da ka naṇ ɗaˌ go yilka gi a maṣh so.

* **11:18 11:18** Bi Girik *sitadiya ɗe kutl cet namtan* Njet kaˌ ɓali taˌ paḷ kilomita ɗe mekan

22 Ama a yisi ɗe ko ta nak ninge
mago Nya a balki mas ilgwe ka
ngemi wu.>>
23 Yek Yesu hwit ɗe, <<Yilka gwa
aya pal kaami.>>
24 Yek Marta ballit ɗe, <<A yisi ɗe
taya pal kaami, ten cin pakti ga dii
atli.>>
25 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ai, amik ɗe
palti kaami a amik ɗe mbadli pak.
Malgwe ngasti tenan go, ko tas mash
mago ta dam na mbadli.
26 A malgwe yi kaami yek ta ci cina
na ngasti tenan go ta mash so. Ka bal
gem na gaba gami a?>>
27 Yek ta ballit ɗe, <<Yi, Bagaa, A
bal gem ten ɗe kik ɗe Almasihusi,†
Yen ga Nya gwe ta tul ten dii atl
wu.>>

Yesu kuli

28 De Marta dlam nu wugo, yek
ta sak mbe yilka gwas Maryam yek
ta hwit ɗe. <<Man lishti ɓal ɗa, ata
nama mbet gwa.>>
29 Na kumti nak gwisi yek Maryam
tlinya bale-bale, yek ta li mal Yesu.
30 To, aba Yesu ɓo mbuk lu ka bami
so, ata yi ka lu gwe Marta lak wulit
ɗem wu.
31 De man Yehuda jwe ni suk
Maryam ka lubiimi ɗe sa nama gabet
gwas wu yen kangwe ta tlinya bale-
bale yek ta yil deɓal wugo yek sa
kopti kaali, sa daman gwa we nak
kan ta sa kulu ten gazukɗisi.
32 De Maryam mbuki ka lu gwe
Yesu ni wu wugo yek ta yenti yek ta
nda te atl ka a cina gwasi yek ta wulti
ɗe, <<Bagaa, ai, da ka nan ɗa go yilka
gi a mash so.>>
33 De Yesu yenti ten kulu yek ta po
yen man Yehuda jwe sa tul sukti wu
si mago sa nam kulu wu, yek ili tan
mbadl gwas i'e.
34 Yek ta kum gazi ɗe, <<Ako kan
kaa lepti ko?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Bagaa, lite tak
yeni.>>
35 Yek lnwu shoti Yesu.
36 Ten nak gwisi kan yek man
Yehuda wule, <<Bo yenan kangwe ta
lamti wu na!>>
37 Ama yek jon jwasan wuli ɗe,
<<Ale tik ɓuli gwel ga dwa wu na?
To, yek laki yek bata pal ilgon gwe a
laki aba malgan a mash sowu so ye?
>>

Yesu palli Li'azaru kaami

38 Yek ili po hwot Yesu ka mbadl
gwas i'e ɗa, yek ta li mal gazukɗisi.
Gazukɗisi wo shu kan sa ɗuk ka ye,
yek sa yitla bisi ka na yesi gon.
39 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Jekan yesi
ka,>> Ama yek Marta yilka ga mali
ɗe ta mash wu wul Yesu ɗe,
<<Bagaa ningo hwunisi wusan wi
ten ɗe ta pal multi ɗe wupsi na
mashkan wi.>>
40 Yek Yesu hwit ɗe, <<Ale a hwiki
ɗe kume ka bal gem go ka yen nalti
ga Nya na?>>
41 Ten nak gwisi kan yek sa jek yesi
ka. Yek Yesu lak gaa nya yek ta dlam
ɗe, <<Aba, a pal hwol tuki nak ɗe ka
kati kang wu.
42 A yisi ɗe dlip aka kati kang, ama
a dlam nak gwisi ten bi ga majwe
sani aɗe wu, ten tas bal gem ɗe kik
shinan sudi.>>
43 De Yesu dlam nu wugo, yek ta tlil
yal nya yek ta wuli ɗe, <<Li'azaru, yil
todi!>>
44 Yek malgwe mashisi yil todi, ang
suk asan gwas wo ga ɓali ka na hwol
yadi, a cina gwel gwas wo ga yitle ka
na hwol lukal.
Yek Yesu wulsi ɗe, <<Patlanti ka,
tas zigaa.>>

Man Yehuda ɓel bi tas tlo Yesu

45 Ten nak gwisi kan yek man
Yehuda wonti jwe sa la gabet ga
Maryam wu yen ilgwe Yesu pali wu,
yek sa ngassi tenti.
46 Ama yek jon jwasan li mal man
Parisi yek sa dlamisi ilgwe Yesu pali
wu.
47 Yek kiɗi ji man Paris, suk
man Parisi mbe motgaa ga bacina
jwasan‡ yek sa dlam ɗe,

† **11:27 11:27** Sogo *Kiristi* ‡ **11:47 11:47** Asa mbe motgaa gwisi ɗe*Sanhidirin*

<<Yek ma naŋma paḷti ye? Maḷ gaṃi kaẉu ta nima paḷti wonti wul ngipti ang bi, gwe naṃa mbokti ang ɗe ti wo sut mal Nya taŋi wu!
48 Kume ma zakaŋti yek ta ci cina na paḷti wul jimi go, mas mbalaŋ a baḷ gem naṭi. A maŋ Roma a tuli asa kamini lu gaŋaŋ suk lubii ga Nya gaŋaŋ ka.>>
49 Ama yek gon gwasaŋ gwe asa mbet ɗe, Kayapa wu, maḷgwe tik ɗe bacina ga maŋ Paris ten gin gwisi wu wulsi ɗe, <<Kii wo kaa yis ilgon so ko njet.
50 Ase kaa yisaŋ gaami so nwa! Ai, a mani ni ta mbalaŋ ɗe naṃ ka maṣh ten bi mbalaŋ, ɗa gwe ta mas mbalaṃi ka lil ka wu.>>
51 Gaɓa gaŋ ɗe Kayapa dlaṃ go daamti ga gaa gwas ka so, ama naḳ ɗe tik ɗe bacina ga maŋ Paris ten ginisi wu, ta dlaṃ gaɓa ga Nya ɗe Yesu a maṣh ten bi ga maŋ Yehuda,
52 ba ɗe ten bi ji maŋ Yehuda na ngusaŋ so, ama ten ɗe taṣ mo mil ji Nya jwe saŋi ga cati ɗaŋka wu taṣ daṃ ɗe naṃ.
53 Kan tet ten cin gwisi yek sa paḷ tantu ga kangwe sa pi asa tlo Yesu wu.
54 Ten naḳ gwisi kaŋ yek ba Yesu maṭl ka maŋ Yehuda ten dii so. Ka lal ga naḳ gwisi wo yek ta zak kaṭ atl ga luisi yek ta li ka atl gwe ni njaa ka me wu, ka baŋ gwe asa mbe ɗe Iprem wu, kaḷi kaŋ ta daṃ suk mil lishti jwasi.
55 De sa'i Biki Ɗakciti ga maŋ Yehuda ɓal njaa wu, yek mbalaŋ wonti jwe sa ni ka kauye wu to Wurshelima ten ɗe taṣ pol gaa gwasaŋ ka, naḳ kangwe a maŋ Yehuda paḷi wu aba biki ɓo tul so.
56 Yek mbalaŋ pita ngot ga Yesu kaḷi, sa ngusi dlaḷti ɗaŋ nya ka ka lubii ga Nya asa naṃa ngemti ji yilkeni jwasaŋ ɗe, <<Yek ɗe daamti gwakaŋ ye? Ko naḳ kaŋ ta tul ka lu biki so na?>>
57 Ten ɗe kiɗi ji maŋ Paris suk maŋ Parisi dlaṃ wi ɗe, ta mas maḷgwe yis lu gwe Yesu ni wu sak dlaṃisi kangwe sa dopti ɗa wu.

12

Sa pi mil Yesu a baŋ Betani

1 A multi ɗe mukka ka ɓali asa paḷ Biki Ɗakciti nugo, yek Yesu li baŋ Betani baŋ gwe kaḷi kaŋ Li'azaru maḷgwe ɗe Yesu pallaṭ kaami wu naṃa daṃti wu.
2 Kaḷi kaŋ sa paḷi ilga nguki ga ka gasi Yesu. Marta ka hulisi ilga ngukisi, a Li'azaru ni ka majwe sa nguk ilga nguki suk Yesu wu.
3 Yek Maryam kan buntaŋ mil nardi maŋ taṃi wusaŋ maŋ wulpi i'e, yek ta shoti ten asaŋ ga Yesu, yek pa ta taasi ka na madlaŋ gaa gwasi. Yek taṃi wusaŋ ga mili njikaŋ mas lubiimi ka.
4 Ama yek Yehuda Iskariyoti ti ɗe gon kaŋ ka mil lishti jwas wu, maḷgwe tik ka lak baḷ bi gwas wu wuli ɗe,
5 <<Yek ɗe ilgwe laki ba a wul mil maŋ wulpi gaṃi ka a baḷ wulpi majwe ba ilgon nisi ɗa sowu so ye? Mil gwe wulpi gwas a mbuk ɓatlti ga lebura ga gin ɗe naṃ wu!*>>
6 Yehuda dlaṃ gaɓa gaṃi kaŋ ba ɗe ten ɗe a bi ga majwe ba ilgon nisi ɗa so wu hwotti kaŋ so, ama ten ɗe ti wo mukaḷ kaɗe ti. Naḳ ɗe tik nisi ɗe maŋ ngipti wulpi wu, ata mukaḷi tet giɓi.
7 Yek Yesu balli ɗe, <<Zakaŋti, naḳ ɗe ta zi mili ka kaŋ ten ɗe ga shiri ga cin gwe sa leɓaŋ wu.
8 Ai majwe wul nisi ɗa sowu naŋ sukkii ko agasi, ama aba ko agasi kaŋ kaa ni suk ami so.>>

Sa ɓel bi ten ɗe taṣ tlo Li'azaru

9 De maŋ Yehuda wonti kumi ɗe Yesu ni ɗa kaḷi wugo, yek sa tuli ba ɗe ten bi ga Yesu tokte ka so, ama taṣ yen Li'azaru ɗe Yesu pallaṭ kaami wu pak.
10 Ten naḳ gwisi kaŋ yek kiɗi ji maŋ Paris paḷ tantu tlot ga Li'azaru pak,

* **12:5 12:5** Bi Girik*Dinari ɗe zambaḷ ɗe mekan*

11 ten ɗe maɲ Yehuda wonti ngaṣsi
ten Yesu, yek saˌ kopti ten bi gaˌ
Li'azaru.

Yesu te kaˌ baɲ Wurshelima

12 Ɗe lu tlo wugo yek wonti
mbalaɲ jwe saˌ sa Biki Ɗakcitisi wu
kumi ɗe Yesu ni ten tantu laṭ Wur-
shelima.
13 Yek saˌ kotl daa daɓino yek saˌ
yil to malti ka yek saˌ wulit ɗem asaˌ
naɲma tliti yal nya ten wulti ɗe,
<<Hosana![†]>>
<<Maɲ albarka kaɗe maḷgwe tul kaˌ
shin gaˌ Bagaa wu!>>[‡]
<<Maɲ albarka kaɗe Guu gaˌ maɲ
Yisraila!>>
14 Ɗe Yesu mbi yen zhaki gon wu yek
taˌ to tenti, naḳ gwe saˌ lishi ɗe,
15 <<Baˌ ɓanti cik so, ki Sihiyona,
ɓo yen Guu gwa ten tulti,
ten yen zhaki.>>§
16 Ten ndat zhile wo yek baˌ mil
lishti jwas yis gaa gaˌ mas wul jimi so.
Se kaal ɗaˌ mbit nalti gaˌ Yesu kaɲ, yek
saˌ lak yisi ɗe mas wul jimi ni gaˌ lishi
tenti, a yekgu wuli pi naḳ kangwe ɗe
saˌ lishi wu.
17 Yek wonti mbalaɲ jwe saɲi sukti
kaˌ sa'i gwe taˌ taki bi Li'azaru taṣ
pallaṭ kaami, a taṣ yil tot ɗaḳaˌ
gazukɗi kaɲwu, ngusi dlaɲti mbalaɲ
ilgwe Yesu paḷi wu.
18 Wonti mbalaɲ li mal Yesu taṣ
wulit ɗem ten ɗe saˌ kum wul ngipti
ang bi gwisi ɗe taˌ paḷi wu.
19 Yek maɲ Parisi wul yilkeni
jwasaɲ ɗe, <<Bo yeni ni maˌ cin baɲ
so ko njet. A yekgu mas mbalaɲ ji dii
atl ɓal ma kopti gwasi!>>

Maɲ Girik jon ngo Yesu

20 To, maɲ Girik jon ni kaˌ majwe saˌ
sa ngusti atl Nya kaˌ mbalaɲ jwe saˌla
biki wu,
21 saˌ li tet mal Pilip, maḷgwe yil
tet Betseda kaˌ atl gaˌ Galili wu, yek
saˌ ngemti ɗe, <<Maɲ nalti, maˌ naɲma
lamti gaɓa suk Yesu.>>
22 Yek Pilip lak hwi Andarawus,
yek si ɗe loɓi li yek saˌ lak hwi Yesu.
23 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Sa'i gwe sa
nalli Yen gaˌ Mbalaɲ wu pi wi.
24 Gem amik ka hwikii ge, ɗe kume
gwe alkama nda kaˌ shu yek maṣh kaˌ
sogo, asa ɗe gwesi ɗe naɲm. Ama ɗe
kume gwesi maṣh kaˌ wugo, a wut mil
wonti.
25 Mas maḷgwe lam mbadl gwas go
sa hwulti ɗa. Ama mas maḷgwe nge
mbadl gwas ten dii atl gaɲ go, zaṭi
kaɲ taˌ naɲma zaṭi ka kangwe baˌ a
paki kaˌ sowu.
26 Mas maḷgwe a paḷi wuli go ngetli
kaɲ taṣ koɓaɲni. A mas lu gwe ani
go maɲ paḷti wul gi ani kaḷi suk ami
pak. Aba gi a nalli mas maḷgwe taˌ
nima paḷti wul wu.

Yesu dlaɲ bi maṣhkaɲ gwasi

27 <<Ningo mbadl gi naɲma hwotti
gini. Yek ba dlaɲ ye? Ta wule <Aba
kami sa'i gaɲi kaˌ nwa?> Wowo, ai,
sa'i gaɲisi kaɗe ilgwe laki yek a tul
ten dii atl wu.
28 A, Aba nalli shin gwa!>>
Yek yal gon wul sut nya ɗe, <<Ai, a
nalli wi, a ba ya nalli ɗa.>>
29 Ɗe mbalaɲ jwe saɲi kaḷi kum
yali wugo, yek saˌ wuli ɗe, <<Nyaze ɓo
gaa wi.>> Jon jwasaɲ wo yek saˌ wule,
<<Yen shinti gaˌ Nya kaˌ hwit gaɓa!>>
30 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yal gaɲi wo
ten bi gwakaɲ kaɲ tuli, ama baˌ ɗe ten
bi gi kaɲ tul so.
31 Ninge kaɲ sa kisi gaɓa dii atl gaɲ,
a ninge kaɲ sa mbol maɲ guu gaˌ dii
atl gaɲ ɗaḳaˌ gobdlan guu ka.
32 Ama sa'i gwe sa tlilaɲ tot ɗaḳaˌ
atl kaˌ go, ba dlaḳ mas mbalaɲ tet
malaɲni.>>
33 Yesu dlaɲ naḳ gwisi kaɲ taṣ
mbok ang ten wundaḷ gaˌ maṣhkaɲ
gwe ta paḷi wu.
34 Yek mbalaɲmi wulti ɗe, <<Maˌ
kumi kaˌ mbaṭ gaɓa gaɲaɲ ɗe Al-
masihu a maṣh so. To ɗaɲi kaɲ
ka wuli ɗe, <Ngetli kaɲ taṣ tlil Yen
gaˌ Mbalaɲ gwi? Wok ɗe Yen gaˌ
Mbalaɲmi wo>?>>
35 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Cilti ni
sukkii gaˌ nak njet sa'i. Laɲni tun

[†] **12:13 12:13** Bi Arameya <<Kisti>> gwe lak daɲ ɗe gaɓa taṣti [‡] **12:13 12:13** Yen Zab 118:25,26
§ **12:15 12:15**Yen Zak 9:9

a cilti yi sukkii ten ɗe daɱshal a lak man ngetl gwakaɲ. Maɲ laṭ kaˍ daɱshal wo taˍ yis lu gwe taˍ naɱa laṭ wu so.
36 Baḷaɲ gem naˍ cilti tun a cilti yi sukkii, ten ɗe taḳ daɱaɲ ɗe mil ji cilti.>> Yesu pakisi dlaɱti gaɓa wugo yek taˍ zigaa yek taˍ hwunisi ka.

Maɲ Yehuda ci cina naˍ nget baḷti gem naˍ Yesu

37 Ko ɗe Yesu ngusi paḷti wul ngipti ang bi wonti ten gwel gwasaɲ wu, ama mas naˍ naḳ gwisi yek baṣaˍ baḷ gem naṭi so.
38 Gwisi pi kaɲ taˍ njikaɲ gaɓa gaˍ Ishaya maɲ dlaɱti gaɓa gaˍ Nya ɗe,
<<Bagaa wok baḷ gem naˍ gaɓa gaɲaɲ wo
a wok ɗe maḷgwe saˍ mbokit ang ten iko gaˍ Bagaa go?>>*
39 Yek laki yek baṣaˍ man baḷti gem so, naḳ kangwe Ishaya po dlaɱ kaˍ luisi gon ɗe,
40 <<Taˍ pallaṣi ɗe dwa
yek taˍ kaɲgaḷ mbadl jwasaɲ ka,
ten ɗe baṣ yen lu naˍ gwel gwasaɲ so,
a baṣ yis gaami kaˍ mbadl gwasaɲ so,
hal asaˍ pal tet malaɲni ta ndoksi ɗaˍ so.>>†
41 Ishaya dlaɱ naḳ gwisi kaɲ ten ɗe taˍ yen nalti gaˍ Yesu yek taˍ gaɓa tenti.
42 Ama mas naˍ naḳ gwisi wo wonti mbalaɲ ngaṣsi tenti, hal suk wonti mbalaɲ tet kaˍ bacina jwasaɲ saˍ ngaṣsi tenti. Ama ten ɗe saˍɓanti maɲ Parisi yek baṣaˍ dlaɱ ɗe saˍngaṣ tenti so, ten ɗe baṣ mbolsi ɗaḳaˍlu motgaa gwakaɲ kaˍ so.
43 Naḳ ɗe saˍ lami ɗe taṣ mbi taṣti mal mbalaɲ man kangwe saˍ lami ɗe taṣ mbi taṣti mal Nya wu.

Gaɓa gaˍ Yesu a ndokaḷi gaɓa mbalaɲ

44 Yek Yesu tlil yal nya yek wuli ɗe, <<Mas maḷgwe baḷ gem naˍ ami go ami naˍ ngwe kaɲ maḷi baḷ gem ɗa tokte so, ama taˍ baḷ gem naˍ maḷgwe shinaɲ sut wu.
45 Mas maḷgwe naɱa yenti gi go, maḷi nima yenti gaˍ maḷgwe shinaɲ sut wu.
46 Naḳ cilti kaɲ a tuli ten dii atli ten ɗe baˍ mas maḷgwe ngaṣti tenaɲ wu daɱ kaˍ daɱshal so.
47 <<A mas maḷgwe kum gaɓa gini, ama yek baṭaˍ koɓi sogo amik ɗe maḷgwe a kisit gaɓa wu so. A tul ten ɗe ta paḷi nol dii atl so, ama a tul ten ɗe taˍ kis dii atli.
48 Mas maḷgwe ngeni yek taˍ nge kanti gaɓa gi go, maḷgwe a nolti wu ni ɗa, gaɓa gwe a dlaɱ wu ka nolti ten cin pakti gaˍ dii atli.
49 Ten ɗe ilgwe a naɱa mbokti ang dani go gi kaˍ so, ama Aba gi ɗe taˍ shinaɲ wu kaˍ dlaɱi ilgwe ba dlaɱ wu, suk kangwe ba dlaɱ gaɓe wu.
50 A a yisi ɗe mbalaɲ a mbi mbadl maɲ laṣhi pakti tumal gaɓa gaˍ Aba gini. Ten naḳ gwisi kaɲ mas ilgwe a dlaɱ go ndakce kaɲ ni suk kangwe Aba hwi ɗe ta hwikii wu.>>

13

Yesu pol asaɲ gaˍ mil lishti jwasi

1 Asaˍ ni naḳ gwisi tun abaˍ sa'i Biki Ɗakcitisi ɓo pi so. Yesu wo taˍ yisi ɗe sa'i zakti dii atl gwas taṣ pal to mal Aba ka paḷi wi. Naḳ ɗe taˍ lam mbalaɲ jwas ɗe saˍ ni ten dii atl wu, yek taˍ mbokisi ang ten kangwe taˍ lamsi wu.*
2 Kaˍ sa'i gwe Yesu suk mil lishti jwas nima ngukti ilgaˍ nguki gaˍ kaˍ gas wu, a sheɗan te kaˍ mbadl gaˍ Yehuda Iskariyoti yen gaˍ Siman wi ɗe taṣ baḷ bi gaˍ Yesu.
3 A Yesu yisi ɗe Aba lak mas wul kaˍ ang gwasi, taˍ yisi ɗe sut mal Nya kaɲ taˍ yil suɗi a malti kaɲ ta pal to ka.
4 Yek Yesu tlinya yek taˍ ndus lukaḷ gwas gaˍ tu kaali ka, yek taˍ kan tawul yek taˍ hap te dlo ka.
5 Kaal ɗaˍ naḳ gwisi yek taˍ shot ze kaˍ gali, yek taˍ njeli polti asaɲ mil lishti jwasi, ataˍ naɱa taasti ka naˍ tawul gwe taˍ hap te dlo kaˍ wu.

* **12:38 12:38**Yen Ish 53:1 † **12:40 12:40** YenIsh 6:10 * **13:1 13:1** Sogo*ta lamsi hal yek la pakti*

6 Yek Yesu li mal Siman Biturus.
Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa, kik ka
poli asaŋ ma?>>
7 Yek Yesu ballit ɗe, <<Naɓ ningo kaˌ
yis ilgwe a naŋma paɓti wu so, ama kaˌ
kaali wo kaa yis gaami.>>
8 Yek Biturus wulti ɗe, <<Wowo,
ami wo ka poli asaŋ so.>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<To, ɗe kume a
polik kaˌ sogo ki wo ilgon a mo sukki
so.>>
9 Yek Biturus wulti ɗe, <<Bagaa ɗe
nuk wu, asaŋ gi kaŋ ka poli ka tokte
so ama poli suk ang suk gaa gi pak!
>>
10 Yek Yesu ballit ɗe, <<Maɓgwe
wutit ze wugo asaŋ gwas kaŋ ataˌ poli
ka, dli gwas mbun wi. A yek ge kii wo
sabta nikii ɗa, ama baˌɗe mas jwakaŋ
kaˌ so.>>
11 Ten ɗe Yesu yis maɓgwe a baɓ
bi gwas wu, yek laki yek taˌ dlaŋm ɗe
baˌɗe mas jwakaŋ kaŋ sabta nikii ɗaˌ
sowu.
12 De taˌ polisi asaŋ wugo, yek taˌ
kin lukaɓ gwas lwisi, yek taˌ pal kaˌ
lu daŋmti gwasi yek daŋm atli. Yek taˌ
ngemsi ɗe, <<Kaaˌ yis gaa gaˌ ilgwe a
paɓikii gwa?>>
13 <<A kaaˌ mbe ɗe Maŋ <Lishti>
suk <Bagaa.> A gem kaŋ, ten ɗe naɓ
gwisi kaŋ ni.
14 Tun naɓ ɗe ami ɗe Bagaa suk
Maŋ lishti gwakaŋ ama yek a polikii
asaŋ wu, kii mago mbun ɗe taɓ poli
asaŋ yilkeni jwakaŋ.
15 A zikii lal wi, ten ɗe kii mago taɓ
paɓi naɓ kangwe a paɓikii wu.
16 Gem amik ka hwikii ge, zhel nal
man baboo gwas so, a baˌ yen shinti
nal man maŋ shinti gwas so.
17 Ninge ɗe kaaˌ yis wul jimi wu,
kaa daŋm ɗe maŋ albarka ɗe kume
kaaˌ paɓi wu.
18 <<Baˌ ɗe ten mas jwakaŋ kaŋ a
naŋma gaɓa so. Ten ɗe a yis majwe a
botli wu. Gwisi wo ten ɗe taˌ njikaŋ
ilgwe saˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ Nya kaŋ, ɗe,
<Maɓgwe naŋma ngukti wul gi wu tli
gaa.>†
19 <<A nikii ma hwiti gaŋmi kaŋ tun
ninge abaˌ ɓo pi so, ten ɗe kume ɗe
sa'i pi wugo akaaˌ baɓ gem ɗe Amik
ɗe ti.
20 Gem amik ka hwikii ge, mas
maɓgwe kan maɓgwe a shinti wu
go ami kaŋ taˌ kamaŋnni, a maɓgwe
kamaŋ go, maɓgwe shinaŋ wu kaŋ
maɓi kanti.>>

Yesu dlaŋm ɗe sa baɓ bi gwasi

21 De Yesu dlaŋm gaɓa gaŋmi wugo
yek ili hwotti kaˌ mbadl i'e. Yek
taˌ dlaŋm ten dii ɗe, <<Gem amik
ka hwikii ge, gon gwakaŋ a baɓ bi
gini.>>
22 Yek mil lishtisi ngusi yenti gaˌ
yilkeni jwasaŋ ka shu gwel, ten ɗe saˌ
yis yen lishti gwe taˌ naŋma gaɓa tenti
so.
23 A gon kaˌ mil lishtisi, yen lishti
gwe Yesu lamti i'e ni naˌ zhila njaa
malti.
24 Yek Siman Biturus hwit gaɓa gaˌ
paɓi naˌ ang ɗe, <<Ngemti, wok taˌ
naŋma gaɓa tenti wo.>>
25 Yek yen lishti gwisi ɗam te ka
yek taˌ ngaṣti ten ngetl gaˌ Yesu, yek
taˌ ngemti ɗe, <<Bagaa, wok ɗe ti wo?
>>
26 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ba njop nak
burodi kaˌ gali, a maɓgwe a baɓti go tik
ɗe maɓi.>> De Yesu kan nak burodisi
yek njop kaˌ gali wugo yek taˌ baɓ
Yehuda Iskariyoti yen gaˌ Siman.
27 Yehuda naŋma kanti burodisi,
yek Sheɗan te kaṭi.
Yek Yesu wulti ɗe, <<Ilgwisi ɗe ka
paɓi wu, se taɓ paɓi baɓe-baɓe.>>
28 Ama yek baˌ maɓgon yis ilgwe
laki yek Yesu dlaŋmit gaɓa gwisi kaˌ
majwe saˌ naŋma ngukti wuli wu so.
29 Naɓ ɗe Yehudasi kaˌ ɗe maŋ
ngipti wulpi gwasaŋ wu, yek jon kaˌ
mil lishtisi daŋm gwa gwe Yesu nit ma
hwiti ɗe taṣ wul ilgwe saˌ lami ɗe gaˌ
biki wu kaŋ, sogo ɗe taṣ baɓ ilgon
maŋ laṣhi wul.
30 Taˌ naŋma kanti nak burodisi yek
ta yili. Kaˌ sa'i gwisi wo a gas kaˌ ɓali.

Pyal mbaṭ gaɓa

31 De Yehuda zigaa wugo yek Yesu
dlaŋm ɗe, <<Ninge kaŋ saˌ nalli Yen gaˌ
Mbalaŋ, yek saˌ nalli Nya tumalti pak.

† **13:18 13:18** YenZab 41:9

32 De kume Nya mbi nalti tumalti wugo,‡ to, apaa Nya gaa gwas baḷ
Yeni nalti a Yeni mbi nalti baḷe-baḷe.
33 <<Mil jini, daṃti gi sukkii wo gạ
nak njet sa'i kạ ɓali. Naḳ gwe a hwi
maṇ Yehuda ɗe, lu gwe ba li go kaa
man laṭ sowu, naḳ gwisi kaṇ a nikii
ma dlaṃti ninge ɗe, kaa ngo lu gwe
ani wu.
34 <<Pyal mbaṭ gaɓa kaṇ a nikii ma
baḷti ɗe lamaṇ yilkeni jwakaṇ. Naḳ
kangwe a lamkii wu, naḳ gwisi kaṇ
kii mago lamaṇ yilkeni jwakaṇ.
35 Tu ten naḳ gwisi kaṇ mas
mbalaṇ a yisi ɗe, kii wo mil lishti ji
kaṇ, ɗe kume kaạ lam yilkeni jwakaṇ
wu.>>

Biturus a nge yisti gạ Yesu

36 Yek Siman Biturus ngemti ɗe,
<<Bagaa a ako kaṇ ka li ko?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Lu gwe ba li
go ka man kop gi naḳ ninge so, ama
ka kaali wo ka koɓaṇni.>>
37 Yek Biturus ngemti ɗe, <<Bagaa,
Yek laki ɗe ba man kopti gwa ninge
so ye? Ai, ba baḷaṇ mbadl gini ten bi
gwa.>>
38 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ase ka
baḷaṇ mbadl gwa ten bi gi nwa? Gem
amik ka hwik ge, ka nge yisti gini
asaṃi ɗe mekan aba gunda kol ɓo lak
yal so!

14

Yesu kaɗe tantu laṭ mal Aba

1 <<Ba ilgon hwotkii so. Baḷaṇ gem
na Nya a kaạ baḷ gem na ami pak.
2 Ka lubii ga Aba gi wo lu daṃti
ni ɗa wonti ɗe naḳ gwisi kani sogo,
da ba hwikii nu so. Ba to kaḷi a tok
laḳaṃikii lu.
3 Kume ɗe a to yek a laḳaṃikii lu
wugo, ba pali a yemkii to malaṇ ka,
ten ɗe taḳ daṃaṇ ka lu gwe ani wu.
4 Ai, lu gwe ba li go ka yisaṇ tantu
laṭi.>>
5 Yek Tomas wul Yesu ɗe, <<Bagaa,
ai ma yisaṇ lu gwe ka li wu so, ɗaṇi
kaṇ ma yis tantu laṭ kaḷi gwi?>>
6 Yek Yesu ballit ɗe, <<Amik ɗe
tantui, amik ɗe gemi a mik ɗe mbadli
pak. Ba maḷgwe a man laṭ mal Aba
wu se ta koɓi tu malaṇni.
7 De da gem kaạ yisaṇ go, da kaa
yis* Abe pak. A naḳ ningo kaạ yisti
wi, a kaạ yenti wi pak.>>
8 Yek Pilip wulti ɗe, <<Bagaa,
mbokini ang ten Abe, kume ka paḷi
nugo ma mbi ilgwe ma lami wu yi.>>
9 Yek Yesu ballit ɗe, <<Naḳ kangwe
a daṃ sukkii ga tlal sa'i nugo ama
hal ninge yek baḳa ɓo yisaṇ sa Pilip?
Mas maḷgwe yenaṇ wugo maḷi yen
Abe wi. Ɗaṇi kaṇ ka wule, <Mbokini
ang ten Abe gwi?>
10 Ka baḷaṇ gem ɗe ani ka Abe, a
Abe ni ka ami so nwa? Ai, gaɓa gwe
a nikii ma dlaṃti go na iko ga gaa gi
ka so. Ama Abe ɗe taṇi ka ami wu ka
naṃa paḷti wul jwasi.
11 Baḷaṇ gem na ami ɗe a dlaṃ ɗe
ani ka Abe a Abe ni ka ami wu, sogo
baḷaṇ gem ten bi ga wul ngipti bi ang
jwe a paḷi wu.
12 Gem amik ka hwikii ge, mas
maḷgwe naṃa ngaṣti gwas tenaṇ go
ta paḷ wul jwe a naṃa paḷti wu. Hal
ta paḷ kiɗi wul jwe kiɗi man jimi wu,
ten ɗe ba to mal Aba.
13 Mas ilgwe kaạ ngemi ka shin gi
go ba paḷi, ten ɗe ta Abe mbi nalti
tumal Yeni.
14 Ko yek kaạ ngemi ka shin gi go
ba paḷikii.

Yesu paḷ alkawol tulti gạ Shishi gạ Nya

15 <<Kume kaạ lamaṇ go kaa kop
mbaṭ gaɓa gini.
16 A ba ngem Aba, ata baḷkii Maṇ
Zaṭ Ang ti ne go ta daṃ sukkii ba
pakti.
17 Tik ɗe Shishi ga gem, gwe ba dii
atl a man kanti gwas so ten ɗe dii
atli ɓo taɓa yenti gwas so a baṭa yisti
so. Ama kii wo kaạ yisti wi, ten ɗe
ta naṃa daṃti sukkii, a ta daṃ ka
mbadl gwakaṇ.

‡ **13:32 13:32** ka lishti jon ji cina wonti wo sa lishi *De kume Nya mbi nalti tumalti goso*
* **14:7 14:7** Ka lishti jon ji cina wo ɗe *kume gem kaa yisaṇ go, da kaa yisi*

18 Ba zakkii nak majwe man zat
jwasan mash kawu so, ba tul malkii.
19 Nak njet sa'i ka ɓali a ba dii
atl a po yenan so, ama kii wo kaa
yenanni. Ten ɗe mbadl ni ɗa, kii
mago kaa dam na mbadl pak.
20 Ten cin gwisi kan kaa yisi ɗe ani
ka Aba gini, a kii wo kaa ni ka ami, a
ami mago ani ka kii.
21 Mas malgwe yis mbat gaɓa jini
ata nama kopti go tik ɗe malgwe
laman wu. A malgwe laman go Aba
gi a lamti, a ami mago ba lamti a
mbokit ang ten gaa gini.>>
22 Yek Yehuda (ba ɗe Yehuda
Iskariyoti so) wulti ɗe, <<Bagaa, yek
laki ɗe mi kan ka mbokini ang ten
gaa gwa, ama ba ɗe dii atl kan ka
mbokisi ang ten gaa gwa so ye?>>
23 Yek Yesu ballit ɗe, <<Mas
malgwe laman go, ta kop wul jwe a
mbok ang dani wu. A Aba gi a lamti,
ma tul malti a ma dam sukti.
24 Malgwe laman so go bata kop
wul jwe a mbok ang dani wu so.
Gaɓa jin ɗe kaa nama kumti go, gaɓa
ga gaa gi ka so, ama gaɓa ga Abe ɗe
ta shinan sut wu kan.
25 <<A dlamikii mas gaɓa jimi a yi
sukkii.
26 Ama Man Zat Ang gwe tik ɗe
Shishi ga Nya, ɗe Aba a shinti sut ka
shin gi wu, tik ka mbokikii ang ten
mas wul ata daamikii mas wul jwe a
dlamikii wu.
27 A nima zakti gwakan ka tami
damti, tami damti gi kan a nikii ma
balti. Ba nak kangwe a dii atl bali wu
kan a nikii ma balti so. Bak hwotan
gaa gwakan so ba ɓanti cikii so.
28 <<Kaa kuman ten dlamti ɗe, <Ba
zigaa ka a ba ya pal sut malkii ɗa.>
De kume kaa laman go, kaa pal hwol
tuki ten ɗe ba to mal Aba, ten ɗe Abe
mananni.
29 A, ningo a dlamikii wi tun a ba
ɓo pi so, ten ɗe sa'i gwe pi wugo akaa
bal gem.
30 Ba po dlamikii wonti gaɓa so, ten
ɗe man guu ga dii atl gan nima tulti,
ama iko nit ɗa tenan so.
31 Ami wo a nama palti ilgwe Aba
hwi ɗe ta pali wu ndakce, ten ɗe ta
dii atl yisi ɗe a lam Abe.
<<To, tlannya ma zakan lu gan.

15

Yesu kaɗe tlindi inabi ga gem

1 <<Amik ɗe tlindi inabi ga gem, a
Aba gi wo tik ɗe man kolti zhimi.
2 Mas yen angtlindi gwe ni ten ami
ɗe bata wut mil sowu ata wotl ka,
ama mas yen ami gwe a wut mil go
ata mbal lakanti ka* ten ɗe ta mbal
wut mil i'e ɗa.
3 Ko ta nak ninge mago sabta nikii
ɗa ten bi ga gaɓa gwe a dlamikii wu.
4 Sa ten dli gini, ami mago ten
dli gwakan. Nak kangwe a ba yen
angtlindi inabi a man wutti mil so
seko kume ɗe tani ten dli ga tlindi
inabisi wu, nu kan kii mago kaa
mani so seko kume ɗe kani ten dli gi
wu.
5 <<Amik ɗe tlindi inabi, a kik ɗe
mil ami. Malgwe sa ten dli gini, yek a
sa ten dli gwas go, mali ka wut wonti
mil, ten ɗe kume ɗe ba suk ami ka so
go kaa man palti ilgon so.
6 Mas malgwe sa ten ami sogo, mali
ni nak yen angtlindi gwe sa wotl
ka yek nko kawu. A mbalan moo
wundal ji mil angtlindi jwisi asa wut
ka wutu asa kweli ka.
7 Kume ɗe kaa sa ten dli gini yek
gaɓa gi sa ka kii go, kaa ngem mas
ilgwe kaa lami wu asa palikii.
8 Palan hwa damti wundali gwe a
mbok ang ɗe kii wo mil lishti ji kaɗe
kii wu, ten ɗe yek ɗe ilgwe a tulli nalti
Aba gi wu.
9 <<Nak kangwe Aba laman wu,
nak gwisi kan a nima lamti gwakan.
To, se tak daman ka lamti gwe a nikii
ma palti wu.
10 Ami wo a kop mbat gaɓa ga Aba
gini a dam ka lamti gwasi. Nak gwisi
kan kaa dam ka lamti gini ɗe kaa kop
mbat gaɓa gi wu.
11 A dlamikii gwisi kan ten ɗe ta
palti hwol tuk gi dam ka kii, a palti
hwol tuk gwakan njikan ɗa.

* **15:2 15:2** Bi man Girik ga *lakanti* yek ɗe *taasti* pak

12 Mbaṭ gaɓa gi kaɗe, taḳ lamaṇ yilkeni jwakaṇ naḳ kangwe a lamkii wu.
13 Lamti gon man lamti gaṇ so, ɗe ta mbalaṇ baḷ mbadl gwas ten bi ga yelaṇ gwasi.
14 Kii wo yelaṇ ji kaṇ ɗe kume kaa paḷ ilgwe a wulkii ɗe taḳ paḷi wu.
15 Ba po mbekii ɗe zhel so, ten ɗe zhel yis ilgwe a ba boo gwas paḷi wu so. Ama a naṃa mbet gwakaṇ ɗe yelaṇ jini ten ɗe a dlaṃikii mas ilgwe a kumi mal Aba gi wu wi.
16 Kiik botlaṇ so ama amik botlkii, yek a lakkii taḳ paḷaṇ hwa daṃti naḳ tlindi maṇ wutti mil jwe ba a paki sowu. Apaa Abe baḷkii mas ilgwe kaa ngemi ka† shin gi wu.
17 Mbaṭ gaɓa gwe a zikii wu kaɗe, taḳ lamaṇ yilkeni jwakaṇ.

Dii atl a nge mil lishti ji Yesu

18 <<Kume ɗe dii atl nge kii go, yisi ɗe da go ta nge pa yek ta nda nget gwakaṇ.
19 Da kume kii wo ga dii atl kani go, da dii atli a lam ilgon gwasi, ama ten ɗe kii wo ga dii atl ka so, a botlkii tet ka dii atli, yek laki yek dii atli nima nget gwakaṇ.
20 Daamaṇ ilgwe a dlaṃikii wu ɗe, <Ba zhel a man bagaa gwas so.>‡ Kume sa ci dlelngapcan go, kii mago sa cikii dlelngapcan pak. Da kume sa kop gaɓa gi go, da sa kop gaɓa gwakaṇ pak.
21 Sa paḷikii mas wul jimi kaṇ ten bi ga shin gini, ten ɗe sa yis maḷgwe shinaṇ sut wu so.
22 Da ba tuli yek a dlaṃisi gaɓa sogo, da byas wul a nisi gaa so. Ama ningo hujja nisi ɗa ten bi byas wul gwasaṇ so.
23 Mas maḷgwe nge go, maḷi nge Aba gi pak.
24 A paḷ wul wonti ka dlo gwasaṇ, wul jwe ba maḷgon ɓo ta ɓa paḷti so wu. Ɗe da a wule a paḷaṇ wul jwisi so go, da byas wul a nisi gaa so. Ama ningo sa yen wul ngipti ang bi jwe a paḷi wu, ama mas naḳ gwisi yek sa ngeni yek sa nge Aba gi pak.
25 Gwisi pi kaṇ ten ɗe ta njikaṇ gaɓa gwe ni lishi ka mbaṭ gaɓa gwasaṇ wu ɗe, <Sa ngeni ten koo lu.>§
26 <<Ba shinikii lu sut na Maṇ Zaṭ Ami, ta yil sut mal Abe ata susut malkii. Tik ɗe Shishi ga gem gwe a yil sut mal Abe wu, tik ka dlaṃ gaɓa tenaṇni.
27 A kii mago sheda kaṇ ten ɗe tun tet ten ndat zhile kaṇ kaa ni suk ami.

16

1 <<A dlaṃikii mas wul jimi kaṇ ten ɗe baḳ palaṇ na kaal ten bi baḷti gem gwakaṇ so.
2 Sa mbolkii ɗaka lu motgaa jwasaṇ ka. Gem sa'i yi teɗi gwe ɗe mas maḷgwe tlokii wu a daṃ gwa we Nya kaṇ ta nit ma paḷti wul wu.
3 Sa paḷi naḳ gwisi kaṇ ten ɗe sa yis Aba so a basa yisaṇ so pak.
4 A dlaṃikii wul jimi kaṇ ten ɗe kume sa'i paṭ jwasaṇ pi wugo a kaa daami ɗe a dlaṃikii wi.

Paḷti wul ga Shishi ga Nya

5 <<Ningo a ɓa to mal maḷgwe shinaṇ sut wu. Ama mas na naḳ gwisi yek ba gon gwakaṇ ngemaṇ ɗe, <A ako kaṇ ka li ko so?>
6 Mbadl jwakaṇ njikaṇ na duu tuki ten ɗe a dlaṃikii wul jimi.
7 Ama gem amik ka hwikii ge, zaṭgaa gi a manikii mani, ten ɗe Maṇ Zaṭ Ang gwisi a tul so ɗe kume a zigaa sowu. Ama kume a zigaa wugo ba shinikii lu sut na ti.
8 Sa'i gwe Maṇ Zaṭ Ami tul wugo ta mboki ang dii atl ɗe daamti gwasaṇ ten bi byas wul, suk palti wul ndakce, suk kisti gaɓa wo ndakce kaṇ ni so.
9 Daamti gwasaṇ ten byas wul ni ndakce so ten ɗe sa nge baḷti gem tenaṇni,
10 Daamti gwasaṇ ten paḷti wul ndakce ni ndakce so ten ɗe ba to mal Aba gini aba kaa ci cina na yenti gi so.

† **15:16 15:16** *ka* Sogo*na* ‡ **15:20 15:20** Yen Yoh 13:16 § **15:25 15:25** Yen Zab 35:19; 69:4

11 Daamti gwasaŋ ten kisti gaɓa ni
ndakce so ten ɗe saˌ kisi gaɓa maŋ
guu gaˌ dii atl gaŋ wi.
12 <<Naa wul wonti jwe ba dlaɱikii
wu ni ɗa ama naɡ ninge go kaa ɓo yis
gaa gwasaŋ so.
13 Ama sa'i gwe ɗe Shishi gaˌ gem
tul wugo, ta mbokikii ang ten mas
gem. Ten ɗe gaɓa gaˌ gaa gwas kaŋ ta
dlaɱ so, ama ilgwe taˌ kumi wu kaŋ
taˌ dlaɱi ataˌ hwikii wul jwe a pi wu.
14 Ta baˌlaŋ nalti ten ɗe ilgwe a hwit
wu kaŋ ta dlaɱikii.
15 Mas wul jwe ni Aba ɗaˌ go gi kaŋ.
Yek laki yek a dlaɱ ɗe Shishi a kan
wul jwe a hwit wu a taˌ dlaɱikii.

Paˌlti duu tuk a daɱ ɗe paˌlti hwol tuki

16 <<Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wo kaa po
yenaŋ so, ama kaal ɗaˌ nak sa'isi gon
wo kaa po yenaŋ ɗa.>>
17 Yek jon kaˌ mil lishtisi hwi yilkeni
jwasaŋ ɗe, <<Yek ɗe ilgwe taˌ naɱa
mbokti ang dani wu, ɗe taˌ wule,
<Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wo kaa po
yenaŋ so, ama kaal ɗaˌ nak sa'isi gon
wo kaa po yenaŋ ɗaˌ wu ye?> A yek ɗe
ilgwe taˌ naɱa mbokti ang dani wu,
ɗe taˌ wule, <Ten ɗe ba to mal Aba wu
ye>?>>
18 Yek saˌ ngusi kumti gaˌzi ɗe, <<Yek
ɗe ilgwe taˌ naɱa mbokti ang dani
wu, ɗe taˌ dlaɱ ɗe <Kaal ɗaˌ nak sa'i
gon wu ye>? To, mi wo maˌ yis gaa gaˌ
ilgwe taˌ naɱa dlaɱti wu so.>>
19 Yesu lak yisi ɗe mil lishti jwas
naɱa lamti taˌs ngemti ten gaɓa gwisi
wugo, yek taˌ wulsi ɗe, <<Kaaˌ naɱa
ngemti ji yilkeni jwakaŋ ten ilgwe
a mbok ang dani wu ɗe a dlaɱ ɗe,
<Kaal ɗaˌ nak sa'i gon wo kaa po
yenaŋ so, ama kaal ɗaˌ nak sa'isi gon
wo kaa po yenaŋ ɗaˌ wu nwa>?
20 Gem amik ka hwikii ge, kaa kuli
a kaaˌ paˌl duu tuki, ama dii atl a paˌl
hwol tuki. Kaa paˌl duu tuki, ama duu
tuk gwakaŋ a pal ɗe hwol tuki.
21 Kume ɗe kili mbalaŋ ɓa zi yen go
a cit i'e ten ɗe sa'i zaˌt yen gwas pi wi.
Ama ɗe taˌ pak zaˌt yen wugo a cicit
gwe taˌ tla wu maˌsaˌnit ka, ten ɗe ta
njikaŋ naˌ hwol tuk ten ɗe zi yen ten
dii atli.
22 Naɡ gwisi kaŋ nikii pak, ningo
kaŋi kaˌ duu tuki ama ba ya yenkii ɗa,
apaa kaaˌ paˌl hwol tuki. A baˌ maˌlgon
a kamikii hwol tuk gwakaŋ kaˌ so.
23 Ten cin gwisi wo kaa ngemi ilgon
so. Gem amik ka hwikii ge, Aba a
baˌlkii mas ilgwe kaaˌ ngemi kaˌ shin
gi wu.
24 Hal ninge kaaˌ ɓo ngem ilgon kaˌ
shin gi so. Ngemini kaa mbi, ten ɗe
taˌ paˌlti hwol tuk gwakaŋ njikaŋ ɗa.

A ci baŋ ten dii atl wi

25 <<Koɗe a dlaɱikii gaɓa naˌ
cingaˌlti gaɓa ten ɗe ta yillikii gaami
ɗaˌ wu. Ama sa'i gwe ɗe ba dlaɱikii
gaɓa ten bi gaˌ Aba ten dii wu ni teɗi,
abaˌ ba po dlaɱikii gaɓa naˌ cingaˌlti
gaɓa so.
26 Ten cin gwisi wo kaa ngem wul
kaˌ shin gini. Kaa ngem Aba naˌ
gaa gwakaŋ, amik ka ngemti kaˌ lal
gwakaŋ so.
27 Ten ɗe Abe naˌ gaa gwas naɱa
lamti gwakaŋ, naɡ ɗe kaaˌ lamaŋni
yek kaaˌ baˌl gem ɗe a yil sut mal Nya
wu.
28 A yil sut mal Aba yek a tul ten
dii atli, a ningo ba zak dii atli ta pal
to mal Abe ka.>>
29 Yek mil lishtisi wuli ɗe,
<<Yauwa! Ningo kaˌ ɓa gaɓa ten dii
ca kaˌ po yi ma gaɓa naˌ cingaˌlti gaɓa
so.
30 Ningo maˌ yisi wi ɗe kaˌ yis mas
wul. Kaˌ man ballaˌt gaɓa ten kumti
gaz wul tun abaˌ mbalaŋ ɓo ngemki
so. Gaɱi laki yek maˌ baˌl gem ɗe sut
mal Nya kaŋ kaˌ yili.>>
31 Yek Yesu ballisi ɗe, <<Ashe ningo
kaaˌ baˌl gem wu nwa?>>
32 <<To, ama sa'i aya pi, hal nin
mago yek gu pi wi gwe ɗe mas
jwakaŋ a ap ɗaŋkaˌ lubii jwakaŋ ka
akaaˌ zakaŋ naˌ ngwe wu. Ama mas
naˌ naɡ gwisi wo ami naˌ ngwe kaŋ
ani so ten ɗe Aba ni suk ami.
33 <<A dlaɱikii wul jimi kaŋ ten ɗe
taɡ mbi taɱti daɱti kaˌ ami. Ten dii
atl gaŋ go kaaˌ naɱa tlat bomti, ama
daɱaŋ naˌ dlot mbadli ten ɗe a ci baŋ
ten dii atli wi.>>

17

Yesu ngemi Nya gaa gwasi

1 De Yesu dlam gaba jimi wugo, yek ta tlil gaa gwas nya, yek ta gaba suk Nya yek ta dlam de.

<<Aba sa'i pi wi. Bal Yen gwa nalti, kangwe Yeni a balki nalti wu.

2 Ten de ka bal Yeni iko ten mas mbalan ten tas bal mbadl man lashi pakti majwe ka balti si wu.

3 Mbadl man lashi pakti kade ta mbalan yiski, ki de Nya de Nam gwe ki na ngwe kan asa ngusik atl wu asa yis Yesu Almasihu gwe ka shinti sut wu.

4 A balki nalti ten dii atli ten de a pak palti mas wul jwe ka zi wu.

5 Ningo Aba, nallan na nalti gwe ni da a malki tun basa po pal dii atli sowu.

Yesu ngemi Nya mil lishti jwasi

6 <<A mboki mbalan jwe ka* balansi ten dii atl wu ang tenki wi. Tun tek go si wo jwakan, yek ka balansi a yekgu sa kop gaba gwa wi.

7 Yek ningo sa yisi de mas ilgwe de ka balan go tet malki kan ni.

8 Ten de gaba gwe ka hwi go a dlamisi yek sa kan wi, yek sa yisi de gem tet malki kan a yil sudi, yek sa bal gem de kik shinan sudi.

9 A nama ngemti gwa ten bi gwasan. Ba de ten bi ga man dii atl kan a nama ngemti gwa so, ama ten bi ga mbalan jwe ka balansi wu, ten de si wo mbalan jwa kan.

10 Ai mas ilgwe ni da go gwakan, a mas ilgwe nik da go gi kan. Asa nama yenti nalti gini tumal wul jwisi.

11 A nama lat malki ba po ci cina na damti ten dii atl gan so. Ama si wo sa yi ten dii atli da paa. A Aba Man Cilti, katisi ang gaa na ndalti ga shin gwa gwe yek de shin gwe ka balanni ten de si mago tas dam de nam nak kangwe ani sukki wu.

12 Sa'i gwe a yi suksi go, a katisi ang gaa na ndalti ga shin gwa, gwe yek de shin gwe ka balan wu. A a katisi ang gaa ko gon gwasan gil ka so, seko malgwe sa botlti de tas lilti kawu nak gwisi pi nak kangwe gaba ga Nya dlam wu.>>

13 <<Ningo a ba to malki, ama a nama ngemti wul jimi kan a yi ten dii atli, ten bi ga man kopti ji je tas mbi wudal ga hwol tuk gi i'e ka mbadl gwasan.

14 A dlamisi gaba gwa yek dii atl ngesi ten de si wo mbalan ji dii atl ka so nak kangwe ami mago ba ga dii atli ka sowu.

15 Ba de we a nama ngemti gwa ten de tak yemsi da ten dii atl ka ka so, ama a nama ngemti gwa kan ten de tak te ka dlo gwasan suk Man Ngalci wu.

16 Si wo ga dii atl ka so nak kangwe ami mago ga dii atli ka sowu.

17 Pallasi de majwe sa bantik wu tumal gem gaba gwa ka de gemi.

18 A shinsi ten dii atli nak kangwe ka shinan sut wu.

19 A bantik ka damti gini ten bi gwasan, ten de tas dam de majwe bantik wu ga gem.

Yesu ngemi Nya mas sa bal gem wu

20 <<A ba si na ngusan kan a nisi ma ngemti so. Ama a nima ngemti gwa ten bi ga mas majwe sa ya bal gem tumal gaba gwasan wu,

21 Aba a nama ngemti gwa ten de tas dam de nam mas jwasan. Nak kangwe ka ni ka ami, a ammago ani ka ki wu. A nama ngemti gwa de tak laki tas dam ka mi ten de ta mbalan ji dii atl bal gem de kik shinanni.

22 Ami wo a bal mbalan jimi nalti gwe ka balan wu, ten de tas dam de nam nak kangwe ma ni de nam wu.

23 Ba dam kasi a ki wo ka ni ka ami ten de tas dam de nam i'e da, kangwe mbalan a yisi de kik shinan sut wu asa yisi de ka lamsi nak kangwe ka laman wu.>>

24 <<Aba a nama lamti de ta mbalan jin de ka balan wu dam suk ami ka lu gwe ani wu. A nama lamti tas yen nalti gwa, nalti gwe

* **17:6 17:6** Na bi ga man Yehuda*shin gwa*nak gwe ni ka lu ndati 26

ka balanni ten ɗe ka lamanni tun a basa ɓo pal dii atl sowu.
25 <<Aba Man Palti Wul Ndakce, mbalan ji dii atl yiski so, ama ami wo a yiski a mbalan je ne go sa yisi ɗe kik ɗe malgwe shinan sut wu.
26 A mbokisi ang ten kangwe ka ni wu, a ba ngusisi mbokti ang tenki, ten ɗe ta lamti gwe ka laman wu dam ka kasi, a ami wo kasi.>>

18

Sa dop Yesu

1 De Yesu pak ngemti Nyami wugo, yek ta koɓi gaz zandal Kidiron yek ta li ten ka ga tekgu suk mil lishti jwasi. A ten kati gwisi wo a zhin inabi gon ni ɗa, yek Yesu suk mil lishti jwas te giɓi.
2 A Yehuda, malgwe bal bi ga Yesu wu yis luisi, ten ɗe Yesu ku na lat kali suk mil lishti jwas wi.
3 Yek Yehuda tulli motgaa ga man hapti dlo suk man ɓatti lubii ga Nya jwe kiɗi ji man Paris suk man Parisi shinsi ka zhimi. A motgaa ji mbalami ni na pitilla suk wutu ga ɓasi ten mamo suk wul dlanti ɗanka ang jwasan ka.
4 Nak ɗe Yesu yis mas ilgwe a pi nati wugo, yek ta yil toɗi yek ta ngemsi ɗe, <<Wok ka nama ngot gwas wo?>>
5 Yek sa ballit ɗe, <<Yesu ga Nazarat.>>
Yek ta wulsi ɗe, <<Amik ɗe Ti.>> (A Yehuda man balti bi gwas wu ni a nya suksi kali.)
6 De Yesu dlam ɗe, <<Amik ɗe ti,>> wugo, yek mbalami pal na kaali hal yek sa lok te atl ka.
7 Yek Yesu po ngemsi ɗa, <<Wok ka nama ngot gwas wo?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Yesu ga Nazarat.>>
8 Yek Yesu ballisi ɗe, <<A hwikii ɗe amik ɗe ti. Kume ɗe ami kan ka nama ngot gi go, to zakan mbalan jimi tas zigaa.>>
9 Ilgami ɗe pi go ndakce kan ni na ilgwe Yesu dlam wu, ten ɗe tek ɗe ta nama gemti Nya go ta wuli ɗe, <<Ka mbalan jwe ka balan go ko ɗenam gil ka so.>>*
10 Nak ɗe bal puka ni Siman Biturus ɗa wu yek ta yilli toɗi, yek ta wotl zhel ga bacina ga man Paris, hal yek ta kotlit kang ga tu ang shinti ka. (Shin ga zhel gwisi kaɗe Malkus.)
11 Yek Yesu wul Biturus ɗe, <<Palli puka gwa ka kaptami. Ba tla wul ga buka gwe Aba balan ɗe ta tla wu sa?>>

Sa tala Yesu mal Bal Paris

12 Yek motgaa ga man hapti dlomi suk bacina gwasan suk man ɓatti lubii ga Nya dop Yesu yek sa ɓalit ang ka.
13 Yek sa nde na talat gwas mal Anana, malgwe tik ɗe nkwe ga Kayapa wu. A Kayapa kaɗe bacina ga man Paris ten gini gwisi.
14 Kayapa kaɗe malgwe bal shawori man Yehuda ɗe, a mbun mani ɗe kume mbalan ɗenam a mash ten bi ga naa mbalan wu.

Biturus nge yisti ga Yesu

15 Yek Siman Biturus suk gon ka mil lishtisi kop kaal ga Yesu. Nak bacina ga man parisi yis yen lishti gwisi wu, yek ta te gibboo ga diiboo ga bacinesi suk Yesu.
16 Ama yek Biturus dlal a deɓal ten bi dlabii. Yek yen lishti gwisi ɗe bacina ga man Parisi yisti wu, pal teɗi yek ta gaɓa suk yen kili man ɓatti bi dlabimi yek paa ta tel Biturus gibboomi.
17 Yek yen kili man ɓatti dlaboomi ɗe tani ten bi dlaboomi wu ngem Biturus ɗe, <<Anya! Ki mago gon kan ka mil lishti ga mallu so nwa?>> Yek Biturus ballit ɗe, <<Wowo ani kasi so.>>
18 A lu ndaɗi ka wi, ten nak gwisi kan yek man palti wul suk man ɓatti lubiimi hot wutu, yek sa dlal nya ten kumti. Biturus mago ta dlal nya suksi ata nima kumti wuti.

Bacina ga man Paris ngem Yesu

* **18:9 18:9** Yen Yoh 6:39

19 Yek bacina ga maŋ Paris ngusi
ngemti ga Yesu ten bi ga mil lishti
jwasi suk mbokti ang ten wul gwasi.
20 Yek Yesu ballit ɗe, <<Ai ten dii
kaŋ a dlaŋm gaɓa, a cina ga ko wokko
kaŋ a mboki ang mbalaŋ ten wul
ɗaŋka lu motgaa ga maŋ Yehuda suk
lubii ga Nya ka. A dlaŋm ilgon ga
hwundali so.
21 Yek laki ɗe ka naŋma ngemti gi
ye? Ai, se tak ngem majwe sa kumaŋ
wu, ten bi wul jwe a dlaŋmisi wu ten
ɗe sa yis ilgwe a dlaŋm wu.>>
22 De Yesu dlaŋm nu wugo, yek gon
ka maŋ ɓatti lubii ga Nya gwe taŋi
nya njaa wu ɓe kalkaŋg Yesu. Yek ta
wulti ɗe, <<Nu kaŋ ka balli bacina ga
maŋ Paris a?>>
23 Yek Yesu ballit ɗe, <<De kume a
dlaŋm ilgwe ni ndakce sogo, to se tak
mboki ang dani. Ama kume ilgwe a
dlaŋm go gem ka wu, to, yek laki yek
ka ɓe kalkaŋg ye?>>
24 Yek Anana laki yek sa tala Yesu
na ang gwas ga ɓali ka mal Kayapa
bacina ga maŋ Paris.

Biturus po kabal nget yisti ga Yesu

25 Nak ɗe Siman Biturus yi nya ten
kumti wutu kali wu, yek majon po
ngemti ɗa, yek sa wule <<Anya! Ki
mago ka mil lishti jwas kaŋ kaŋi sa?
>>
Yek ta nge yisti, yek ta wuli ɗe,
<<Ani kasi so.>>
26 A gon ka zhel ji bacina ga maŋ
Parisi ni ɗa. Zhel gwisi wo yas
ga malgwe Biturus kotlit kaŋg kawu
kaŋ, yek ta wul Biturus ɗe, <<Ale, ki
kaŋ a yenki sukti ka zhin wu na?>>
27 Yek Biturus po nge yis ɗa. Njet
nugo yek gunda kol lak yal.

Sa tala Yesu a cina ɗa Bilatus ka

28 Ka bultlwe, yek sa yilli Yesu ɗa
ka lubii ga Kayapa ka, yek sa talat
dlaboo ga gobna ga maŋ Roma. Ama
yek maŋ Yehuda nge tet ka dlaboo
ga guumi, ten ɗe sa lak dukaŋ dli
jwasaŋ a cina ga Nya ka ɗa, hal a
laki a basa po nguk ilga nguki ga Biki
Dakcitisi so.
29 Ten nak gwisi kaŋ yek Bilatus
yil tot deɓal tas mbisi, yek ta ngemsi
ɗe, <<Bohwe ten bi ga yek kaa tala
malgami tet dlaboo gi ye?>>
30 Yek sa ballit ɗe, <<De da ta pal
byas ilgon sogo, ai, da ma talati tet
malki so.>>
31 Yek Bilatus wulsi ɗe, <<Kamanti
kii na gaa gwakaŋ tak paliti kisti
gaɓa na mbat gaɓa gwakaŋ la.>>
Yek maŋ Yehuda ballit ɗe, <<Ai, sa
balaŋni iko taŋ ndokali malgon kisti
gaɓa ga tlot mbalaŋ so.>>
32 De ilgami pi wugo yek ni ndakce
suk ilgwe Yesu dlaŋm wu, gaɓa gwe
mbok ang ten wundal ga mashkaŋ
gwe ta pali wu.
33 Yek Bilatus pal te lubii ga guu ka,
yek pa ta mbe Yesu yek ta ngemti ɗe,
<<Kik ɗe guu ga maŋ Yehuda a?>>
34 Yek Yesu ngemti ɗe, <<Kumti
gazi gami ɗe ka pali go, ga daamti
ga mbadl gwa ka nwa ko majon ka
dlamik gaɓa tenaŋni?>>
35 Yek Bilatus ballit ɗe, <<Ai, ami
wo maŋ Yehuda kaɗe ami so, mbalaŋ
jwa suk kiɗi ji maŋ Paris ka talak tet
malaŋni. Yek ka pali ye?>>
36 Yek Yesu wuli ɗe, <<Guu gi wo
ga dii atl gaŋ ka so. De da guu gi wo
ga dii atl gaŋ kani go, da majwe asa
pali wul wu a dlansi ten ɗe ba maŋ
Yehuda doɓaŋ so. Ama guu gi wo tet
ka lu gon kaŋ ni.>>
37 Yek Bilatus wule, <<Ase ki wo
guu ka a?>>
Yek Yesu ballit ɗe, <<Ki na gaa gwa
kaŋ ka dlaŋm ɗe ami wo guu kaŋ.
Gwisi kaɗe ilgwe laki yek sa zaŋ wu,
a yek ɗe ilgwe laki yek a tul ten dii
atli wu, ten ɗe ta bal sheda ten gem.
A mas malgwe ɗe ti wo ga gem ka go
ata kati kaŋg yal gini.>>
38 Yek Bilatus ngemti ɗe, <<Yek ɗe
gem ye?>>

Sa ndokali kisti gaɓa Yesu ga nolti ga mashkaŋ

De ta dlaŋm nu wugo yek ta yil to
mal maŋ Yehuda ka, yek ta wulsi ɗe,
<<Ami wo a mbit na byas ilgon gaa
so.
39 Ama kwikii dani wi ɗe sa'i Biki
Dakcitisi ka ɓal go a ɓulikii mal ga
le ka ɗe naŋm. To ka naŋma lamti ta

zakikii <guu ga maŋ Yehuda nwa?>>>
40 Yek sa tlil yal nya yek sa ballit ɗe, <<Wowo, maḷ gwisi kaŋ ka zakini ti so, seko taḳ zakini Barabas!>> A Barabas wo mukaḷ maŋ ɓaṭṭi tantu kaɗe ti.

19

1 Yek Bilatus laki yek sa ɓo Yesu.
2 Yek maŋ hapti dlo pi tagiya guu gon na ili yek sa kini Yesu ten gaa. Yek paa sa lakit zil lukaḷ gon, wundaḷi ji guu.
3 Yek sa ngusi laṭ malti asa nit ma ɓot kalkaŋg asa naŋma wulti ɗe, <<Na nalti gwa, guu ga maŋ Yehuda!>>
4 Yek Bilatus po yil tot ɗa, yek ta wul maŋ Yehuda ɗe, <<Yekgu ca aɓa yilli kii Yesu toɗi ten ɗe a naŋma lamti taḳ yisi ɗe a mbit na byas ilgon gaa so.>>
5 Yek paa Yesu yil toɗi na tagiya guu ga ili ten gaa suk zil lukaḷ. Yek Bilatus wulsi ɗe, <<To, maḷi ka wu.>>
6 Ɗe kiɗi ji maŋ Paŗis suk bacina ji mbalaḷmi yenti wugo, yek sa tlil yal nya asa naŋma wulti ɗe, <<Ɓakaŋnti ka! Ɓakaŋnti ka.>>
Yek Bilatus ballisi ɗe, <<Kamaŋnti taḳ ɓakaŋnti ka ten gudaḷ yencin. Ama ami wo a mbit na paḷti byas ilgon so.>>
7 Yek maŋ Yehuda ngusi dlaŋmti ɗe, <<Ai, mbaṭ gaɓa nini ɗa, a tu ten mbaṭ gaɓe wo ngetli kaŋ taṣ tlot ka, ten ɗe ta palli gaa gwas ɗe yen ga Nya.>>
8 Ɗe Bilatus kum gaɓa gwisi wugo, yek ɓanti mbaḷ cit gwasi.
9 Yek ta po pal te ka dlaboo guu gwas ka ɗa. Yek ta gem Yesu ɗe, <<Ka yilaŋ ɗa ko?>> Ama yek ba Yesu ballit ɗe ilgon so.
10 Ten naḳ gwisi kaŋ yek Bilatus wulti ɗe, <<ka nima nget gaɓa a? Ka yisi ɗe iko zakti gwa sogo ga ɓakti gwa ka ten gudaḷ yencin ni ɗa sa?>>
11 Yek Yesu ballit ɗe, <<Iko gwe nik ɗa tenaŋ go iko gwe Nya baḷki wu kaŋ. Maḷgwe lakaŋ ka ang gwa wu manki na paḷti byas wul.>>
12 Ten gaɓa gwisi kaŋ yek Bilatus lam zakti ga Yesu, ama yek maŋ Yehuda tlil yal jwasaŋ to nya ka asa naŋma wulti ɗe, <<Kume ka zak maḷgaŋ go, to ki wo yelaŋ ga Kaisar ka so. Ai, mas maḷgwe palli gaa gwas ɗe guu go yelaŋ dlanti ga Kaisar kaŋ.>>
13 Ɗe Bilatus dlaŋm gaɓa gwisi wugo, yek ta yilli Yesu toɗi. Yek Bilatusi daŋm ten gopdlan kisti gaɓa gwe ni lu gwe asa mbe ɗe Ye ga Mbashi wu (Na bi Arameya wo yek ɗe Gabata).
14 Ten cin gwisi yek ɗe cin paḷti shiri Biki Ɗakciti ka dlo cin.
Yek Bilatus wul maŋ Yehuda ɗe, <<Guu gwakaŋ ka wu.>>
15 Ama yek sa tlil yal nya asa naŋma wulti ɗe, <<Tloti ka! Tloti ka! Ɓakaŋnti ka! Ɓakaŋnti ka!>>
Yek Bilatus ngemsi ɗe, <<Kaa naŋma lamti ta ɓak guu gwakaŋ ka nwa?>>
Yek kiɗi ji maŋ Paŗis ballit ɗe, <<Mi wo guu gon nini ɗa so seko Kaisar.>>
16 Yek pa Bilatus kan Yesu yek ta baḷ maŋ Yehuda ten ɗe taṣ ɓakti ka ten gudaḷ yencin.

Sa ɓak Yesu ka ten gudaḷ yencin

Ten naḳ gwisi kaŋ yek maŋ hapti dlomi zigaa na Yesu.
17 Yek Yesu zaḳ baṃi ata ni na gudaḷ yencin gwe sa ɓakti ka a dani yal yek sa taḷat ka lu gwe asa mbe ɗe Mbuka Is Gaa wu (na bi Arameya wo asa mbe ɗe Golgota).
18 Kaḷi kaŋ sa ɓak Yesu ka suk mbalaŋ ɗe lop jon. Sa ɓak maḷi gon ka ten ang yali gwasi, a maḷi gon wo ten ang shinti gwasi.
19 Yek Bilatus paḷ lishti gon gwe sa nal ten gudaḷ yencimi wu, ilgwe sa lishi go yek ɗe, YESU GA NAZARAT, GUU GA MAŊ YEHUDA.
20 Yek maŋ Yehuda wonti dlaŋm lishti gwisi, ten ɗe lu gwe sa ɓak Yesu ten gudaḷ yencin go, njaa ka bal baŋ kaŋ ni. Lishtisi wo sa paḷi na bi Arameya, suk bi Roma suk bi Girik.
21 Yek kiɗi ji maŋ Paŗis ga maŋ Yehuda wul Bilatus ɗe, <<Baṣ lishi ɗe

<Guu ga_ maŋ Yehuda> so, ama taŝ lishi ɗe malgaŋ wuli ɗe tik ɗe guu ga_ maŋ Yehuda.>>
22 Yek Bilatus balli ɗe, <<Ilgwe a lishi wugo, a lishi wi.>>
23 De maŋ hapti dlo ɓak Ymesu ka ten gudal yencin wugo, yek sa_ yem lukal jwasi yek sa_ hwuli boo ɗe wupsi, yek ko wokko kaŝi yem boo gwasi. Yek sa_ kan tlal lukal gwasi, wundali gwe ɗe baŝa tlaŋ so ama pati kaŋ asa_pi na_ang tun sut nya hal a zhile wu.
24 Yek sa_ wul yilkeni jwasaŋ ɗe, <<Baŋ keshaŋ lukal gaŋ ka_ so, taŋ palaŋ guriya taŋ yenaŋ malgwe a kan wu.>>
Gwisi pi nu kaŋ yek daŋ nakgwe gaɓa ga_Nya wu dlaŋ wu, gwe wule, <<Yek sa_ hul wul ji kini gi ka_ dlo gwasaŋ
Yek sa_ pal guriya ten lukal gi gini,>>*
Gami kaɗe ilgwe ɗe maŋ hapti dlomi pali wu.
25 To, majwe dlal njaa mal gudal yencin ga_ Yesu wu kaɗe kaa_ ana gwasi suk yilka ga_ane suk Maryam kili ga_ Kilobas suk Maryam maŋ Magadala.
26 De Yesu yen ana gwas suk yen lishti ga_ lami gwas a nya njaa kali wugo, yek ta_ wul ana gwas ɗe, <<Ana, yen gwa kawu!>>
27 Yek paa ta_ wul yen lishtisi ɗe, <<Ana gwa kawu.>> Kan ten sa'i gwisi kaŋ yek yen lishtisi tala ana ga_ Yesu lubii gwasi, yek ane daŋ ka_ lubii gwasi.

Maŝhkaŋ ga_ Yesu

28 Yesu yisi ɗe ka_ sa'i gwisi wo ta_ pak palti mas wuli wi, ten ɗe ta_ njikaŋ ilgwe sa_ lishi ka_ gaɓa ga_Nya wu, yek ta_ wuli ɗe, <<A naŋa kumti kalkaze.>>
29 To, a tatze gon ni kali, gwe ɗe sa_ njikami na_ze inabi maŋ mbayit wu. Yek sa_ njop wushgal ka_ ze inabisi, yek sa_ lak wushgali ten sanda ga_ tlindi izob, yek sa_ taki Yesu to bi ka.
30 De Yesu laŋ mbayi ze inabisi wugo, yek ta_ wuli ɗe, <<Paki wi.>> Yek paa ta_ ngusal gaa gwas atli yek ta_zak mbadl gwasi.

Sa_pak na_gashi

31 Yek maŋ Yehuda ngem Bilatus ten ɗe taŝ ndakisi ɗe taŝ cak-cali asaŋ mbalaŋ jwe sa_ ɓaksi ten gudal yencimi wu ka, asa_ shit dli jwasaŋ sut atli. Sa_ngemti ten nu ten ɗe cin gwisi wo cin palti shiri kaŋ, aba_ sa lami ɗe ta_ dli ji mbalami yi kali ten cin gwe a kop kaali wu so, cin gwe cin shukti ka_wu. A cin shukti gwe a tulisi wo zok cin shukti kaŋ.
32 Yek maŋ hapti dlomi li mal mbalaŋ jwe sa_ ɓaksi ka ten gudal yencin suk Yesu wu yek sa_ celi asaŋ mali ga_cina ka pak lop, yek pa sa_lak cal ga_mali gon wu ka nu pak.
33 Ama ɗe sa_li mal Yesu wugo yek baŝa_ celit asaŋ jwas ka_ so ten ɗe ta_ maŝh wi.
34 Ka_lal ga_nak gwisi wo yek gon ka_ maŋ hapti dlomi ɓak Yesu na_ gashi te malkaŋ ka, tumal is bingetli yek hwulan suk ze shot suɗi.
35 Ti ɗe ta_yen ilgwe pi wu ka_dlaŋ gaɓa gami, a mas ilgwe ta_ dlaŋ go gem kaŋ. Ti na_ gaa gwas mago ta_ yisi ɗe gem kaŋ ta_ naŋa dlaŋti, ata_ naŋa dlaŋti gaɓa ten ɗe kii mago tak balaŋ gem.
36 Wul jimi pi yek daŋ ndakce na_ ilgwe gaɓa ga_Nya dlaŋ wu, gaɓa gwe wule, <<Ko sa cal ɗe naŋ ka_is dli jwas so,>>†
37 A gaɓa ga_Nya ga_lishi ka_lu gon po wuli ɗe, <<Sa yen malgwe sa_ɓakti wu.>>‡

Lepti ga_Yesu

38 Ka_ kaali wo yek Yusupu maŋ Arimatiya, malgwe ti wo yen lishti ga_ Yesu kaŋ, ama ga_hwundali ten ɓanti ji maŋ Yehuda wu sak ngem hwu ga_ Yesu mal Bilatus. Yek Bilatus ndakiti yek ta_sak kan hwu gwasi.
39 Yek Nikodimus malgwe ta_ tul mal Yesu ka_gas wu li suk Yusupu.

* **19:24 19:24** Yen Zab 22:18 † **19:36 19:36** Yen Yil 12:46; D. W. 9:12; Zab 34:20 ‡ **19:37 19:37** Yen Zak 12:10

Nikodimusi ngip wul maŋ taŋmi wusaŋ te ang ka, jwe yek ɗe kaa mur suk alos gaˍ kutltli ka, diɓalti gwasaŋ a paˍl kilo ɗe kutl ɗe mekan.
40 Yek mbalaŋ ɗe lop jimi kan hwu gaˍ Yesu yek saˍ kuk-kus ka kaˍ hwol lukaˍl suk wul maŋ taŋmi wusaŋmi naˍk kangwe a maŋ Yehuda lep mbalaŋ wu.
41 Kaˍ lu gwe saˍ ɓak Yesu ka ten gudaˍl yencin go a zhin gon ni kaˍli, a kaˍ zhimi wo pyal gazukɗi gon ni giɓi, gwe ɗe saˍ ɓo taɓa zaˍt gaˍ maˍlgon a giɓi sowu.
42 Naˍk ɗe cin gwisi wo cin paˍlti shiri gaˍ maŋ Yehuda kaˍwu, a naˍk ɗe gazukɗisi ni njaa kaˍli, yek majwisi zi hwu gaˍ Yesu kaˍ lu gwisi.

20

Palti kaami gaˍ Yesu tot kaˍ maˍshkaŋ

1 Kaˍ bultlwe ten cin gaˍ na ɗe naŋm gaˍ multi ɗe nitgi, kaˍ sa'isi wo abaˍ lu ɓo pak tlot so, yek Maryam maŋ Magaˍdala li gazukɗi gaˍ Yesu yek taˍ mbi go saˍ jek ye gwe ɗe ni ten bi gazukɗisi wu kaˍ wi.
2 Yek taˍ yem naˍ apti te mal kaa Siman Biturus suk yen lishti gwe Yesu lamti wu ka, yek taˍ wulsi ɗe, <<Ai, saˍ kamaŋ hwu gaˍ Bagaa ɗaˍkaˍ gazukɗi kaˍ wi, a baˍmaˍ yis lu gwe saˍ lak zi wu so!>>
3 Yek Biturus suk yen lishti gwisi yili yek saˍ dop tantu laˍt kaˍ lu gazukɗisi.
4 Yek mas jwasaŋ pak ɗe loɓi yem naˍ apti, yek yen lishtisi gwisi te Biturus yek taˍ tet ten mbukti lu ten gazukɗisi.
5 De taˍ ngusi yek taˍ kus lu te kaˍ gazukɗisi kaˍ wugo, yek taˍ yen hwol lukaˍl gaˍ zi ka, ama yek baˍtaˍ te kaˍ gazukɗisi so.
6 Yek paa Siman Biturus tul kaˍ kaal gwasi, yek taˍ te kaˍ gazukɗisi, yek taˍ yen hwol lukaˍli gaˍ zi ka.
7 Yek taˍ yen lukaˍli gwe saˍ kushimi gaa Yesu ka naˍ nali gaˍ zi ka kaˍ luisi gon kak-kak suk hwol lukaˍlisi.
8 Yek pa yen lishti gwe taˍ te Biturusi ten mbukti lu ten gazukɗisi wu te giɓi pak. Taˍ yeni wugo yek taˍ baˍl gem pak.
9 (Ama hal ka sa'i gwisi mago a baˍsaˍ ɓo yis gaa gaˍ ilgwe saˍ lishi kaˍ gaɓa gaˍ Nya wu, ten ɗe ngetli kaŋ taˍ Yesu pal kaami tot kaˍ maˍshkaŋ wu so.)
10 Yek mil lishtisi pal lubii jwasaŋ.

Yesu yili Maryam maŋ Magaˍdala

11 Ama Maryam wo yek taˍ dlaˍl ten bi dlabii gazukɗisi tet tu deɓaˍl ten kulu. Taˍ naŋma kulu nu go yek taˍ ngusi yek taˍ kus lu te kaˍ gazukɗisi ka,
12 Yek taˍ yen mil shinti ji Nya jon ɗe lop naˍ hwol lukaˍl, naˍ zhila kaˍ lu gwe saˍ zi hwu gaˍ Yesu wu. Yen shinti gon daŋm tu lu gwe saˍ zi gaa gwas wu a gon wo tu lu gwe saˍ zi asaŋ gwa wu.
13 Yek mil shinti ji Nyami ngemti ɗe, <<Kili mbalaŋ, yek ka kulit ye?>>
Yek taˍ wulsi ɗe, <<Ai naˍkkaŋ saˍ kan hwu gaˍ Bagaa gi ka, a baˍ a yis lu gwe saˍ zaˍt wu so.>>
14 De taˍ dlaŋm nu wugo yek taˍ ballaˍti yek taˍ yen Yesu a nya kaˍ li. ama yek baˍtaˍ yisi ɗe tik ɗe gwisi so.
15 Yek Yesu wulti ɗe, <<Kili mbalaŋ, Yek ka kulit ye? Wok kaˍ naŋma ngot gwas wo?>>
Maryam daŋmaŋ gwa we tik ɗe maŋ zhimi, yek laki yek taˍ wulti ɗe, <<Maŋ nalti, kume kik kanti kaˍ go, hwi lu gwe kaˍ zaˍt wu ta sak kanti.>>
16 Yek Yesu wulti ɗe, <<Maryam.>>
Yek taˍ ballaˍt tet tu mal Yesu yek taˍ hwit naˍ bi Arameya ɗe, <<Rabboni,>> (gwe yek ɗe Maŋ Lishti wu).
17 Yek Yesu wulti ɗe, <<Baˍk giɓaŋ so, ten ɗe a ɓo to mal Aba so. Ama li mal yilkeni jini taˍk hwisi ɗe, <A ɓa pal to mal Aba gini ka suk Aba gwakaŋ, mal Nya gini suk Nya gwakaŋ pak.> >>
18 Yek Maryam maŋ Magaˍdala li yek taˍ hwi mil lishtisi ɗe, <<Hal a yen Bagaa!>> Yek taˍ dlaŋmisi ilgwe Yesu hwit ɗu pak.

Yesu yili mil lishti jwasi

19 Ka sukti ten cin na ɗe naam ga multi ɗe nitgi, a mil lishti ji Yesu ni ka lu ɗe naam. Sa kupla bi dlabii ka ten ɓanti ga bacina ji man Yehuda. Yek Yesu tuli yek ta dlal ka dlo gwasan, yek ta wulsi ɗe, <<Ta tami damti dam sukkii!>>
20 Ɗe ta dlam nu wugo yek ta mbokisi ang ten ang jwasi suk lu is bingetl gwasi. Yek mil lishtisi pal hwol tuk i'e na yenti ga Bagaa.
21 Yek Yesu po wulsi ɗe, <<Ta tami damti dam sukkii, nak kangwe Aba shinan sut wu, ami mago a nama shinti gwakan.>>
22 Ɗe ta dlam nu wugo, yek ta hotisi paskan gwasi yek ta wulsi ɗe, <<Kaman Shishi ga Nya.
23 Mas malgwe kaa taasit byas wul ka go, sa taasit byas wuli ka wi, a mas malgwe kaa taasit ka sogo, to, sa ɓo taasit ka so.>>

Yesu yili Tomas

24 Aba Tomas ɗe naam ka mil lishti ɗe kutl cet loɓi jwisi, gwe ɗe asa mbet ɗe ngusan wu ni suksi so ka sa'i gwe Yesu tulisi wu.
25 Yek naa mil lishtisi hwit ɗe, <<Hal ma yen Bagaa!>>
Ama yek Tomas wulsi ɗe, <<Kume a yen lal shu kusa ka ang gwasi yek a lak yen-ang gi a giɓi, yek a lak ang gi ka lu gwe sa ɓakti ka is bingetl wu sogo, ba bal gem so.>>
26 Kaal ɗa multi ɗe nitgi a mil lishtisi ni ka lu ɗe naam a lubiimi, a Tomas ni suksi. A bi dlabii ga lubiimi ni ga kuple ka, yek Yesu yilisi yek ta dlal ka dlo gwasan yek ta wulsi ɗe, <<Ta tami damti dam sukkii.>>
27 Yek ta wul Tomas ɗe, <<Lak yen-ang gwa aɗe, ɓo yen ang jini, tak ang gwa teɗi tak lak ka is bingetl gini. Zak tatlti mbadl ɗe lop tenanni tak bal gem.>>
28 Yek Tomas wulti ɗe, <<Bagaa gini suk Nya gini!>>
29 Yek Yesu wulti ɗe, <<Ai ten ɗe ka yenan kan yek laki yek ka bal gem. Man albarka kaɗe majwe sa bal gem ama basa yenan so wu.>>

Gaa ga littapisi

30 Yesu pal lal wul ngipti ang bi wonti ten gwel ga mil lishtisi, jwe ɗe basa lishi ka lishti gan sowu.
31 Ama sa lish jimi ten ɗe tak balan gem ɗe Yesu kaɗe Almasihu, Yen ga Nya. A tumal balti gemi wo a kaa mbi mbadl ka shin gwasi.

21

Yesu yili mil lishti jwas ɗe nitgi

1 Kaal ɗa nak gwisi yek Yesu po yilli gaa gwas mal mil lishti jwasi ten bi bal ze ga Tibariya.* Kangwe pi wukgu,
2 Siman Biturus suk Tomas malgwe asa mbet ɗe ngusan wu, suk Nataniyel man Kana ga Galili, suk mil ji Zabadi, suk mil lishti jon ɗe lop asa ni ka lu ɗe naam mas jwasan.
3 Yek Siman Biturus wulsi ɗe, <<Ba sa dopti kwesi,>> yek sa wule, <<Mi mago ma li sukki.>> Yek sa sak te ka jirgi ze, yek sa zigaa. Ama ka gas gwisi wo yek basa dop ilgon so.
4 A lu yima tlot nugo yek Yesu kawu ta dlal nya ten bi bal zesi, ama yek ba mil lishtisi yisi ɗe tik so.
5 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Mil samali ama kwes nikii ɗa?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Wowo.>>
6 Yek ta wulsi ɗe, <<Lakan wul dopti kwes gwakan tu ten ang shinti ga jirgi zesi kaa mbi jon.>> Yek sa laki nak kangwe Yesu hwisi. Yek sa dop kwesi hal yek basa man dlakti wul dopti kwesi dani tot ka jirgi so.
7 Yek yen lishti ga lami ga Yesu wu wul Biturus ɗe, <<Bagaa ka ca!>>Ɗe Biturus kumi ɗe, Bagaa ka wu, yek ta kan tlal lukal gwasi yek ta ɓal te dlo ka, ten ɗe tet go koo dlisi kan ta ni. Yek paa ta yil nya yek ta nda ten gaa zesi.
8 Yek naa mil lishtisi li tet ten bicikɗi ka jirgi zesi, asa nama dlakti wul dopti kwesi ga njikami na kwesi. Ten ɗe njaa ten bicikɗi ga bal zisi kan sa ni. Dlentat gwasan suk bicikɗi si wo ani ɗe lakti asan ɗe zambal ɗe mekan.

* **21:1 21:1** Gwisi kaɗe bal ze ga Galili

9 De sa mbuki ten bicikɗi wugo,
yek sa yen gazan wutu na kwes a
dani, suk burodi kali.
10 Yek Yesu hwisi ɗe, <<Tala kwesi
jon teɗi, tet ka jwe kaa doɓi wu.>>
11 Yek Siman Biturus te ka jirgi
zesi yek ta dlak wul dopti kwesi te
ten bicikɗi. A wul dopti kwesi ni
ga njikami na kiɗi kwesi, wontat
gwasan wo ɗe 153, ama mas na
wontat gwasan nu yek ba wul dopti
kwesi kesh ka so.
12 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Lan teɗi tak
ngukan ilga nguki ga na gasi.>> Yek
ba malgon ka mil lishtisi mbi ndali
gahwulan ngemti ɗe, <<Wok ɗe ki wo
so?>> Ten ɗe sa yisi ɗe Bagaa kan.
13 Yek Yesu tuli yek ta kan baredisi
yek ta balsi, yek ta kan kwesi yek ta
balsi pak.
14 Gami kaɗe asami na ɗe mekan
ɗe Yesu yilli gaa gwas mal mil lishti
jwasi ka kaal ga palti kaami gwas tet
ka mashkan wu.

Yesu suk Biturus

15 De sa pak ngukti ilga nguki ga na
gasisi wugo, yek Yesu ngem Siman
Biturus ɗe, <<Siman yen ga Yohana,
Ka laman man majin ma?>>
Yek ta ballit ɗe, <<Yi Bagaa, ai ka
yisan kangwe a lamki wu.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Bal ilga nguki
mbala jini.>>
16 Yek Yesu po ngemti ɗa asami na
ɗe lop ɗe, <<Siman yen ga Yohana, ka
laman ma?>>
Yek ta ballit ɗe, <<Yi, Bagaa, ai ka
yisi ɗe a lamki.>>
Yek Yesu hwit ɗe, <<Pi kyo ga
mbala jini.>>
17 Yesu ngemti asami na ɗe mekan
ɗe, <<Siman yen ga Yohana, ka
laman ma?>>
Yek mbadl lili Biturus ten ɗe
Yesu ngemti asami ɗe mekan ɗe,
<<Ka laman ma?>> Yek ta dlam ɗe,
<<Bagaa, ka yis mas wul. Ka yisi ɗe
a lamki.>>
Yek Yesu wulti ɗe, <<Bal ilga nguki
mbala jini.
18 Gem amik ka hwik ge, sa'i gwe
ka yi ɗe yen samali go a ka kini wul
gaa gwa, a ka li ka lu gwe ka lami wu,
ama kume ka koli wugo ka tak ang
gwa a malgon kinik wul, a ta talak
ka lu gwe ka lam lat sowu.>>
19 Yesu dlam nu kan tas mbok ang
ten wundal ga mashkan gwe Biturus
a pali wu, ten ɗe tas bal nalti Nya. Ka
kaal ga gaɓa gwisi wo yek Yesu hwi
Biturus ɗe, <<Koɓanni!>>

Yesu suk yen lishti ga lami gwasi

20 Biturus ballati yek ta yeni go yen
lishti gwe Yesu lamti wu nama kopti
gwasan. Gwisi wo tik ɗe yen lishti
gwe ta ngasti ten ngetl ga Yesu ka
sa'i ngukti ilga nguki ga Biki Daamti
Dakciti wu. A tik ngem Yesu ɗe,
<<Bagaa, Wok ka bal bi gwa wo?>>
21 De Biturus yenti wugo, yek ta
gem Yesu ɗe, <<Bagaa malgan pa?>>
22 Yek Yesu ballit ɗe, <<Kume lamti
gi kaɗe tas dami hal a pal sut go yek
ɗe ze gwa ye? Ki dai koɓanni.>>
23 Ten nak gwisi kan yek gaɓa
ngusi matlti ka dlo ji man kopti ga
Yesu ɗe yen lishti gwisi wo ta mash
so. Ama Yesu wo ta dlam ɗe ta mash
so so. Ta dlam ɗe, <<Kume a lami ɗe
tas dami hal a pal sut go yek ɗe ze
gwa ye?>>
24 Yen lishti gwisi kaɗe malgwe bal
sheda ten wul jimi wu yek ta lishi. A
ma yisi ɗe sheda gwas wo gem kan.
25 Wuli jon jwe Yesu pali wu wonti
ni ɗa pak, ɗe da mas wuli kan sa lishi
wu, a ɓa yeni go ko ta dii atl na gaa
gwas mago ta man kanti littapi gwe
sa lishi wu dani so.

Paḷti wul
Ndat zhila gaɓa

Luka ka lish gaɓa ge, ta lishi ɗe kopti kaal ga gaɓa maṇ taṃti gwe ta lishi cina ɗa gamisi wu. Baṇ gwe ta lish gaɓe giɓi maḷgon yisi so. Ta lishi Tiyopolos maṇ nalti, maḷgwe ta lishit taṃi gaɓa ten Yesu wu. Mbalaṇ ɓa yeni go kaal ɗa gin ɗe 63 kaal ɗa maṣhkaṇ ga Yesu kaṇ ta lish gaɓe, a naa mbalaṇ wo sa ɓa yeni go gin ɗe 70 kaal ɗa maṣhkaṇ ga Yesu kaṇ ta paḷ lishtisi.

Luka lak zhila lishti gaɓa ten palti ga Yesu to nya ka, naḳ kangwe lishti taṃi gaɓa gwas ten Yesu paki na dlaṃti gaɓa dani wu. Yek dlaṃ gaɓa ten kangwe maṇ kopti ji botli suk naa maṇ kopti ɓaṭ njikaṇti ga dlaḷlaṭ gaɓa gwe Yesu paḷisi wu a Wurshelima. Multi ɗe cutl Kaal ɗa palti ga Yesu to Nya ka. Ten cin motgaa daamti ɗakciti gwe asa mbe ɗe Pentekos wu, yek Shishi ga Nya susut tensi yek ta baḷsi ndaḷti manti paḷti wul. Kaal ɗa paṭ naḳ gwisi yek maṇ kopti ngusi mbaḷtidli baḷe-baḷe kan tet Wurshelima yek mbuki Samariya hal yek ngash dii atli (lu pulti 1:8).

Ka kaṭi gwe sa nda lak zhila lishtisi ɗa go, sa baḷ ndaḷti gaɓa ten Biturus suk motgaa maṇ kopti ji Wurshelima. A kan ten lu pulti 9 ta taḷe tu cina wo, sa lish gaɓa ten maṭlti dlaṃti taṃi gaɓa ten Yesu ga Bulus yen shinti ga botli ka atl ga Roma suk laṭ gwas ka lu kisti gaɓa mal bal guu ga atl ga Roma.

Paḷti Wul ga Maṇ Kopti ji Botli wo dlaṃti gaɓa ten lakti zhila daṃti ga motgaa maṇ kopti suk wul jwe ngusi paṭi ɗe a lak motgaami ten wontaṭ ɗu kaṇ. Lishtisi gaɓa ten cutgaa suk ten kangwe sa cisi dlelngapcan wu. Yek dlaṃ gaɓa ten kangwe gaɓa ngusi lakti ang suk ten ndaḷti paḷti wul ga Shishi ga Nya ka daṃti ga motgaa maṇ kopti yek gaɓa ten daṃti ga maṇtisi gaa-gaa pak.

Shishi gwe Nya wule ta shinti sut ɗu

1 Maṇ nalti Tiyopolos, ka lishti gwe a lishiki ga cina go a hwik mas wul jwe Yesu paḷi wu, suk gaɓa jwe ta mboki mbalaṇ ang dani wu,
2 hal se gas gwe Nya kanti to nya kawu. De ba Nya ɓo kanti to nya ka sogo, yek Yesu lak Shishi ga Nya taṣ hwi gaɓa mil shinti jwasi jwe ta botlsi wu.
3 Ta ngusi tulti malsi kaal ɗa maṣhkaṇ gwasi, ata nisi ma mbokti ang ten gaa gwasi taṣ yisi ɗe ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka wi. Multi gwas ɗe kutl ɗe wupsi ata ni suksi, ata nisi ma gaɓa ten Nya ɗe guu wu.
4 Gas gon, a Yesu naṃa ngukti* wul suksi yek ta wulsi ɗe, <<Daṃaṇ a Wurshelima taḳ ɓataṇ ilgwe Nya dlaḷli gaɓa ɗe ta baḷkii wu gwe ta dlaṃikii na bi gwas wu.
5 Yohana wo na† ze kaṇ ta paḷi mbalaṇ baptisma, ama njet ɗe Nya paḷikii baptisma na Shishi gwasi.>>

Nya kan Yesu to Nya ka

6 Sa mogaa wugo yek mil shinti ji botli ngemti ɗe, <<Bagaa, ninge kaṇ ka laki a maṇ Yisiraila mbi guu ga gaa gwasaṇ ɗa?>>
7 Yek Yesu wulsi ɗe, <<Yisti gas gwe wul a pi go gwakaṇ ka so, Nya bal kakshe na ngus ka yis cin jwe a wul pi wu.>>
8 Ama Nya a baḷkii ndaḷti naḳ ɗe ta shin Shishi gwas sut tenkii wu, apaa kaa daṃ ɗe maṇ dlaṃti gaɓa gi mbalaṇ ten wul jwe ka yeni tenaṇ wu a Wurshelima suk ka atl ga Yehudiya suk ga Samariya mas, hal a ka ngash dii atli mas.
9 Ta dlaṃ nu wugo yek Nya kanti to nya ka, yek kaluntu yitlat ka yek basa po yenti dani so.

---

* **1:4 1:4** Yesu naṃa ngukti *Ka lishti jon wo sa lishi ɗe Yesu yi suksi* † **1:5 1:5** Sogo*Ka*

10 A sa yima wutti gwel to Nya ka nugo, yek gal mbalaṇ ɗe lop jon maṇ hwol lukaḷ sak dlaḷ malsi.
11 Yek mbalaṃi wul si ɗe, <<Maṇ Galili, yek laki ɗe ka naṃa yenti lu to nya ka naṇ ye? Yesu gaṇ ɗe ta zakki yek ta to nya go, ta ya pal suɗi naḳ gwe ta zigaa wu.>>

Sa botl Matiyes ka lal ga Yehuda

12 Yek sa pal tet Wurshelima, tet ɗa ten tladaḷ gwe asa mbe ɗe Tladaḷ Tlindi Zetun wu, gwe dlentat gwas tet Wurshelima wo paḷ tatlti dlo mil ɗe naṃ‡ wu.
13 Sa mbuki ka baṇ Wurshelima wu, yek sa te ka tlalbii gon ka lu gwe asa kul daṃ wu. Majwe ni ɗa kaḷi go sik ɗe, Biturus suk Yohana suk Yakubu suk Andarawus, Pilip suk Toma suk Bartilomi, suk Matiyu suk Yakubu yen ga Halpa suk Siman maḷgwe asa mbet ɗe maṇ lamti mbalaṇ ga atl gwas wu, suk Yehuda yen ga Yakubu.
14 Sa mogaa mas jwasaṇ yek sa ngusi ngemti Nya na mbadl ɗe naṃ, suk modli jon suk Maryam ana ga Yesu suk yilkeni ji Yesu.
15 Yilkeni maṇ kopti jwe ni kaḷi ka multi jwisi go, wontat jwasaṇ la zambaḷ ɗe naṃ na kutl ɗe lop. Yek Biturus tlinya ka dlo gwasaṇ
16 yek ta wuli ɗe, <<Yilkeni jini, gaɓa ga Nya gwe Shishi ga Nya dlaṃ tumal Dauda guu gwe ta dlaṃ ten Yehuda maḷgwe tulli maṇ dopti ga Yesu wu ka daṃ wi ɗe gem.
17 Ti Yehude wo gon gaṇaṇ kaṇ ata nima paḷti wul Nya sukmi.>>
18 Yehudasi wul lu na wulpi gwe ta mbi ten paḷti byas wul gwas wu. Ka lusi kaṇ ta lak nda na gaa, yek tuk gwas mbutl ka, yek ɓot gwas yil deɓaḷ.
19 Mas maṇ Wurshelima kumi naḳ gwisi, yek sa mbe lusi na bi gwasaṇ ɗe, <<Akeldama,>> yek ɗe <<Lu hwulaṇ.>>
20 Yek Biturus wuli ɗe, <<Ni ga lishi ka Zabura ɗe,

<< <Haṇ ta lu daṃti gwas daṃ ɗe koo boo
Ba maḷgon te giɓi so,>§

a, <Hwe ta maḷgon daṃ ka gobdlan bacina gwasi.>

21 <<Yek laki ɗe ngetli kaṇ taṇ botlaṇ mbalaṇ ɗe naṃ ka majwe ni sukmi, ka mas paḷti wul gwe Bagaa Yesu paḷi ka dlo gaṇaṇ wu.
22 Maḷgwe ma botlaṇti go ngetli kaṇ taṣ ni ɗe maḷgwe ni sukmi ndati tet ten gaɓa ga Yohana ten bi baptisma, hal se gasi gwe Nya kan Yesu to nya kawu. Maḷgwisi ka hwi gaɓa mbalaṇ ten kangwe ma yen Yesu tli ɗaka maṣhkaṇ ka wu sukmi.>>
23 Yek sa baḷ shin ga mbalaṇ ɗe lop, ka Yusupu gwe asa mbet ɗe Barsabas wu, ti kaṇ asa po mbet ɗe Justus pak, suk Matiyes.
24 Yek sa ngem Nya ɗe, <<Bagaa, ki ɗe ka yis mbadl ga mbalaṇ mas wu, mboki ni ang ten maḷgwe ka botli wu ka majin,
25 maḷgwe a daṃ ɗe yen shinti ga botli gwa kaḷal ga Yehuda maḷgwe zak ni yek ta li ka lu gwe ndalti mani wu.>>
26 Yek sa paḷ botlti yek nda ten Matiyes, yek ta mbaḷdli ten mil shinti ji botli ɗe kutl cet naṃ ju.

2

Shishi ga Nya tuli maṇ kopti

1 Gas motgaa hwol tuki gwe asa mbe ɗe Pentekos wu tuli, a mas yilkeni maṇ kopti ni ka lu ɗe naṃ.
2 Sa ni nugo yek sa kum ilgon naṃa wulti sut Nya naḳ bal yetaḷ. Yek ili sak njikaṇ bii gwe sa ni giɓi wu ka.
3 Sa yen wuljon jwe te baḷbaḷ wutu wu, yek wuli ngusi lokti ɗaṇ ten gaa jwasaṇ ka.
4 Yek Shishi ga Nya njikaṇ mas mbadl jwasaṇ, yek sa njel gaɓa na bi* jwe ɗe ba jwasaṇ ka sowu naḳ kangwe Shishi ga Nyami baḷsi manti paḷti wu.

‡ **1:12 1:12** Yek ɗe 0.75 mil ɗe naṃ (naḳ mita ɗe 1,100) § **1:20 1:20** Yen Zab 69:25. * **2:4 2:4** Sogo*Zopsi bi jon*Nuk ni ka ndati ɗe 11 pak

5 Ten gasisi wo a maṇ Yehuda
wonti jwe asa kop mbaṭ gaɓa ga
Musa i'e ten dii atl wu ni a baṇ
Wurshelima.
6 Sa kum kangwe yetaḷi wul wugo
yek ili hwotsi i'e, yek sa mogaa naḳ
ɗe mas jwasaṇ kumsi ten gaɓa na bi
jwasaṇ wu.
7 Ili cisi ɓanti wugo yek sa ɓo ang
ten ngetli yek sa wuli ɗe, <<Ale majin
jo maṇ Galili kaṇ na?
8 Yek laki yek kokko naṃa kumti
gwasaṇ ten gaɓa na bi gwas ye?
9 A yek gu mi wo maṇ Partiya,
suk maṇ Midi, suk maṇ Elama, suk
maṇ daṃti a Mesopotamiya, suk a
Yehudiya, suk a Kapadokiya, suk
maṇ Pontus, suk a Asiya kaṇ.
10 Ajon ka mi wo maṇ Pirijiya, suk
maṇ Pampiliya, suk maṇ Masar suk
mbalaṇ tet ka kaṭ atl ga Libiya gwe
ni njaa mal Sayirin wu, mas suk
maṇdaki jwe sa yil tet ka atl ga Roma
wu.
11 Ka mi wo maṇ Yehuda suk
majwe te ka kopti Nya ga maṇ
Yehuda wu. Maṇ Keriti suk maṇ
Arab ama yek gu mas jinaṇ ma naṃa
kumti gwasaṇ ten gaɓa na bi jinaṇ,
sa naṃa dlaṃti kiɗi wul jwe Nya paḷi
wu!>>
12 Yek ɓanti cisi i'e mas jwasaṇ, yek
sa ngusi ngemti yilkeni jwasaṇ ɗe,
<<Yek nu kam ye?>>
13 Yek naami wulisi wuljon ɗe,
<<Ze inabi† kaṇ sa tla yek ɓa tlosi.>>

Biturus hwi gaɓa mbalaṇ

14 Yek Biturus tlinya suk yilkeni
jwas mil shinti ji botli ɗe kutl cet
naṃi, yek ta tlil yal Nya yek ta wule,
<<Yilkeni jini Maṇ Yehudiya suk mas
maṇ daṇti ka baṇ Wurshelima, ɓo
katini nini kaṇg.
15 Majin jo ze inabi kaṇ sa tla naḳ
gwe ka naṃa daamti wu so, Baḷe na
gasi ka yi!
16 Ilgwe Joyel maṇ dlaṃti gaɓa ga
Nya dlaṃ wu kaɗe ge.
17 <<Gwe Nya wuli ɗe, <Ka pakti
multi wo, ba baḷ Shishi gi mas
mbalaṇ i'e. Mas mil jwakaṇ a dlaṃ
gaɓa gini, Nya a ɓuli gwel mil maani
jwakaṇ asa yen iljwe a pi wu, kolsi
jwakaṇ a tlunki.
18 A ba baḷ Shishi gi zhel jini modli
suk maani, a sa dlaṃ gaɓa gini.
19 Ba paḷ wul cit ɓanti to Nya ka suk
wul jwe ba mbalaṇ zi ɗe a pi sowu
sut ten dii atli, hwulan suk wutu suk
baḷ kuno.
20 A palli cin ɗe daṃshal, a palli lip
naḳ hwulan, apaa bal cin maṇ nalti
gwe Bagaa Nya a kisi mbalaṇ gaɓa
dani wu tuli.
21 A mas majwe asa mbe shin ga
Bagaa wu mbi kisti.>‡
22 <<Maṇ Israila, ɓo kumaṇ gaɓa
ge. Yesu ga Nazarat maḷgwe Nya
mbokikii ang tenti ɗe tik shinti sut
ɗu, yek ta paḷikii wul cit ɓanti tu-
malti, naḳ gwe ka yeni na gwel
gwakaṇ wu.
23 Ti kaṇ ka lamti ga Nya suk yisti
ga ilgwe a pi a cina wu, kaṇ ta baḷti
a ang gwakaṇ, yek kaa tloti kii suk
byas mbalaṇ§ tumal ɓakti ten gudaḷ
yencin.
24 Yek Nya yillaṭ ɗaka cicit ga
maṣhkaṇ ka yek ta pallaṭ kaami naḳ
ɗe maṣhkaṇ gipti dani sowu.
25 Tenti kaṇ Dauda guu gaɓa ɗe ta
wuli ɗe,
<< <A yen Bagaa Nya a cina ɗa ka
mas cin,
Naḳ ɗe ta ni suk ami go, ilgon a
ci ɓanti so.
26 Naṇ ɗe a naṃa gaɓa go mbadl gini
ni ka taṃti,
Na hwol tuk kaṇ a naṃa gaɓa,
A zi mbadl gini ten ilgwe Nya
dlaḷli gaɓa ɗe ta paḷi wu.
27 Naḳ ɗe ka zakaṇni a daṃ ka
gazukɗi sowu.
A baka zak maṇ cilti gwa ata
moki so.
28 Ka mboki ang ten kangwe a mbi
mbadl wu,

† **2:13 2:13** Sogo*Njweti ze inabi* ‡ **2:21 2:21** YenJoy 2:28-32. § **2:23 2:23** Sogo*Majwe baṣa yis mbaṭ gaɓa ga Nya sowu*(Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu) * **2:28 2:28** Sogo*Almasihu* <<Kiristi,>> na bi Giris wo ɗe <<Almasihu,>> na bi Yehuda wo mas shin jwisi wo yek ɗe <<maḷgwe sa botli wu.>> Nuk ni ka ndati ɗe 36

yek ka lakaṇ ten paḷti hwol tuki
naḳ ɗe ka ni suk ami wu.>*
29 <<Yilkeni jini, haṇ ta ɓo hwiki.
Dauda aba gaṇaṇ maṣhi yek sa
lepti, gazukɗi gwas ka yi wu hal
ase.†
30 Tisi wo maṇ dlaṃti gaɓa ga
Nya kaṇ, yek Nya dlaḷlit gaɓa maṇ
ndaḷti ɗe ta lak gon ka mil jwasi, ɗe
guu ten gobdlan guu gwasi naḳ gwe
ta lakti wu.
31 Naḳ ɗe Dauda yen ilgwe a pi
wu, yek ta dlaṃ gaɓa ten tlit ɗaka
maṣhkaṇ ka ga Almasihu ɗe Nya a
zakti ka lu maṣhkaṇ so, a baṭa zak
dli gwasi ta moki so.
32 Mas jinaṇ ma yen Nya palli
Yesu kaami, a ma nima dlaṃti ɗe
Nya pallaṭ kaami wi.
33 Ningo ta ɓal ka nalti gwas mal
Nya, yek Nyami baḷti Shishi gwasi
gwe ta dlaḷli gaɓa ɗe ta baḷi wu. Ilgwe
ka naṃa yenti ningo a ka naṃa
kumti go, tet mal Shishi ga Nyami
kaṇ yili gwe Yesu wut ten ni wu.
34 Nya kan Dauda to to nya ka so
ama yek ta wule,
<< <Yek Bagaa Nya wul Bagaa gi ɗe,
Daṃ ka ndaḷti gini ten ang shinti
gini,
35 se a palli maṇ nget gwa a atl
ɗaaki.> ‡
36 <<Haṇ ta mas maṇ Yisiraila yisi
ɗe Yesu gwe kaa ɓakti ka ten gudaḷ
yencin go, ti kaṇ Nya pallaṭ ɗe Bagaa
ga mbalaṇ mas a tik ɗe Almasihu.>>
37 Sa kumi nu wugo yek ili taṇ
mbadl gwasaṇ i'e, yek baṣa yis ilgwe
sa paḷi wu so. Yek sa wul Biturus suk
naa mil shinti ji botlisi ɗe, <<Yilkeni
jinaṇ, yek ma paḷi ye?>>
38 Yek Biturus wulsi ɗe, <<Cin atl
gaa a paḷikii baptisma na shin ga
Almasihu Yesu, apaa Nya taasikii
byas wul jwakaṇ ka a ta baḷki Shishi
gwasi.
39 Gaɓa gaṇ ɗe Nya dlaḷli go
gwakaṇ kaṇ suk mil jwakaṇ suk
majwe ni dlenti wu, suk mas majwe
Bagaa Nya gaṇaṇ a mbesi tet malti
wu.>>
40 Na gaɓa jwisi suk gaɓe jon kaṇ
ta daḷisi kaṇg. Yek ta ngemsi ɗe, taṣ
yil ɗaka lilti ga mbalaṇ ji se ka.
41 Majwe kan gaɓe ka mbadl
jwasaṇ go yek sa paḷisi baptisma.
Ten gasisi wo mbalaṇ jwe mbaḷdli
ten wontaṭ ga maṇ koptisi wu la
zangu ɗe mekan.

Kangwe daṃti ga maṇ kopti ni wu

42 Yek sa ngusi katti kaṇ ka gaɓa
jwe a mil shinti ji botli hwisi wu, asa
nima cutgaa, asa naṃa ngukti wul
suk yilkeni jwasaṇ, asa ngusi ngemti
ga Nya.
43 Yek mbalaṇ mas baḷ Nya nalti,
naḳ ɗe Nyami paḷ wul cit ɓanti tumal
mil shinti ji botlisi wu.
44 Yek mas majwe pal ɗe maṇ kopti
go daṃ ka lu ɗe naṃ, asa naṃa mot
wul jwasaṇ ka lu ɗe naṃ asa ngusi
paḷti wul na nali mas jwasaṇ.
45 Yek sa ngusi wulti wul jwasaṇ
ka, asa naṃa baḷti wulpi kokko
kangwe ta Lami wu
46 Yek sa ngusi motgaa ka gib boo
lubii ga Nya ten mas cin, asa naṃa
ngukti wul na taṃi mbadli ɗaṇka
boo ji yilkeni jwasaṇ ka,
47 asa naṃa taṣti ga Nya, a hwol
hwulan nisi ɗa mal mbalaṇ mas. Yek
Bagaa ngusisi mbaḷti majwe baḷ gem
yek sa mbi kisti wu ten mas cin.

3

Ndokti ga kulki maṇ ngemti wul

1 Gas gon a Biturus suk Yohana
naṃa laṭ lubii ga Nya ka cin sukti.
2 Yek majon kaju ten bi dlabii gwe
asa mbe ɗe Mbuni Dlabii wu sa kan
kulki gon, gwe ta ɓo taɓa laṭ na
asaṇ gwas sowu. Asa kul taḷa kulkisi
ten mas cin kaḷi taṣ ngem wul mal
majwe asa te gib boo lubii ga Nyami
wu.
3 Yek ta yen Biturus suk Yohana ten
tet gib boo lubii ga Nyami wugo, yek
ta ngemisi wul.

† **2:29 2:29** ***hal ase*** Naṃa mbokti ang ten ɗe, hal ka multi jwe sa lish Paḷti Wul ga Mil Shinti ji Botli wu ‡ **2:35 2:35** Yen Zab 110:1.

4 Yek Biturus suk Yohana wutit gwel. Yek Biturus wulti ɗe, <<Bo yenni!>>
5 Yek ta katisi kaṇg i'e ta ɓaṭti taṣ mbi ilgon malsi ne.
6 Yek Biturus wulti ɗe, <<Wulpi ni ɗa so ama ilgwe ba paḷik go, yek ɗe na ndaḷti shin ga Almasihu Yesu ga Nazarat wu, tlinya taḳ li na asaṇ.>>
7 Yek Biturus ngip ang shinti gwasi, yek ta tlilti nya, yek giɓ asaṇ gwasi suk gwel asaṇ gwas ndaḷi.
8 Yek ta yil nya, yek ta njel laṭi, yek ta te gib boo lubii ga Nyami suksi ata naṃa yilti nya ata naṃa taṣti ga Nya.
9 Mas mbalaṃi yenti ten taṣti ga Nya wu,
10 yek sa yisti ɗe maṇ daṃti ka Mbuni Dlabii ata ngem wul wu kaṇ. Yek sa ɓo ang ten ngetli yek ɓanti ngusi cit gwasaṇ i'e na kangwe ta ndokti wu.

Biturus hwi gaɓa mbalaṇ a gib boo lubii ga Nya

11 Yek kulki gwe sa ndokti wu ngip Biturus suk Yohana, yek mas mbalaṇ li tet malsi ɓaa-ɓaa ka lu gwe asa mbe ɗe Baranda ga Sulemanu wu asa naṃa yenti wul cit ɓanti ten ilgwe pi wu.
12 Biturus yeni nu wugo yek ta wul mbalaṃi ɗe, <<Maṇ Israila yek laki yek ilgaṇ ni kii ma cit ɓanti nu ye? A yek laki yek ka ni nima wulti gwel nu ye? Ka ɓa yeni go na ndaḷti gaṇaṇ kaṇ ma ndok maḷgaṇ ma?
13 Nya gwe Ibirahim suk Ishiyaku suk Yakubu ngusit atl wu, tik ɗe Nya ga aba jinaṇ tik nalli Yesu zhel gwasi. Yesusi kaṇ ka nge yisti gwasi yek ka baḷtiti Bilatus gobna ko ɗe Bilatus lami ɗe taṣ zakti wu.
14 Ko ɗe ti wo maṇ cilti kaṇ a maṇ zok mbadl kaṇ wu, yek ka nge yisti gwasi, yek ka wule taṣ zakikii maṇ tlot mbalaṇ wu.
15 Yek ka dlo maḷgwe ata baḷ mbalaṇ mbadl gwe ba a paki sowu. Yek Nya pallaṭ kaami, mik yen kangwe pi wu na gwel gaṇaṇ.
16 Na nalti ga shin ga Yesu gwe ma ngaṣ tenti wu kaṇ maḷgaṇ ɗe ka yisti wu mbi ndaḷti suk ndokti, yek gwel gwakaṇ yenikii ndokti gwasi.
17 <<Yilkeni jini, a yisi ɗe naḳkaṇ ka yisi ɗe tik ɗe Almasihu so, yek laki yek ka paḷi nu kangwe bacina jwakaṇ paḷi wu.
18 Ama naḳ gwisi kaṇ Nya njikaṇ ilgwe ta dlaṃ tumal maṇ dlaṃti gaɓa gwasi, ɗe Almasihu* gwas atla bomti.
19 Cin atl gaa ta Nya taasikii byas wul jwakaṇ ka ata ndaḷli mbadl jwakaṇ,
20 kangwe ɗe ta ya shin Almasihu gwe ta botlikii ti wu sut ɗu, a Almasihusi kaɗe Yesu.
21 Ngetli kaṇ ta Yesu to to nya ka, se Nya palli mas wul pyali naḳ gwe ta dlaḷli gaɓa gwasi tumal maṇ dlaṃti gaɓa jwe ta ɓotlsi ju.
22 Naḳ gwe Musa maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya dlaṃ wu ɗe, <Nya tlilikii maṇ dlaṃti gaɓa gwas gon ka dlo gwakaṇ naḳ ami, ngetli kaṇ taḳ kataṇ kaṇg ten mas ilgwe ta hwikii wu.
23 Mas maḷgwe kum gaɓa gwas sogo, Nya a mbolti ɗaka mbalaṇ jwas ka.>†
24 <<Mas maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya jwe dlaṃ ilgwe a pi wu tun tet ten Samaila, sa dlaṃ gaɓa ten multi jimisi.
25 Ilgwe maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya ju dlaṃ wu suk gaɓa gwe Nya dlaḷli aba jwakaṇ jo jwakaṇ kaṇ. Naḳ gwe Nya wul Ibirahim ɗe, <Tumal mil jwakaṇ ba baḷ nalti mbalaṇ ji dii atli mas.>‡
26 Kii kaṇ Nya tlil zhel gwasi yek ta shinti malkii taṣ baḷkii nalti kangwe ta yillaḳii ɗaka yokit gwakaṇ kawu.>>

4

Sa tala Biturus suk Yohana dlaboo Sanhidirim

1 Biturus suk Yohana nima hwit gaɓa mbalaṇ nugo yek maṇ Paris suk

* **3:18 3:18** Sogo*Kiristi*. Nuk ni ka ndati ɗe 20 YenL. Z. 22:1; L. Z. 26:4.

† **3:23 3:23** YenK. M. 18:15,18,19. ‡ **3:25 3:25**

bacina ga maṇ ɓaṭti lubiimi suk maṇ Saduki li tet malsi.
2 Mbadl lilisi naḳ ɗe mil shinti ji ɓotlisi nima dlaṃti ɗe a mbalaṇ tli ɗaka maṣhkaṇ ka tumal Yesu wu.
3 Yek sa dop Biturus suk Yohana yek sa lesi ka naḳ ɗe sukti ka ɓal wu se lu tlo.
4 Ten cin gwisi wo mbalaṇ wonti kum gaɓa gwasaṇ yek wonti kasi baḶ gem. Yek wontaṭ ji maani maṇ kopti mbaḶdli yek sa la zaṃbaḶ kutl ɗe namtan (5,000).*
5 Lu tlo wugo yek guu suk bacina jwasaṇ suk maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga Musa mogaa a Wurshelima.
6 Ka majwe mogaa go Hanana bal maṇ Paris suk Kayapas suk Yohana, suk Alekzanda suk mas maṇ boo ga bal maṇ Parismi ni kasi.
7 Yek sa taḶa kaa Biturus suk Yohana tet malsi, yek sa ngemsi ɗe, <<Wok baḶkii manti paḶti ilgaṇ wo? Na shin ga wok a ka paḶi wo?>>
8 Yek Biturus na Shishi ga Nya ka mbadl gwasi, wulsi ɗe, <<Guu suk bacina jinaṇ,
9 ngemti kaṇ ka naṃa ngemti gaṇaṇ ten kangwe kulki wu ndoki gwa? De ɗa nii kaṇ pi yek ta ndok gwi gwa?
10 Haṇ taḳ yisini kii ɗe ka ni a ɗe wu, suk mas jwakaṇ maṇ Yisiraila ɗe na ndaḶti shin ga Almasihu Yesu ga Nazarat kaṇ maḶgaṇ ɗe ka yenti wu ndoki. Yesu gwe ka ɓakti ka ten gudaḶ yencin yek Nya pallaṭ kaami wu.
11 Ni ga lishi ka gaɓa ɗe Yesu go naḳ,
<< <Ye gwe kii maṇ kinti bii kaa nge,
yek lak daṇ ɗe zok ye kinti bii wu
kaṇ ta ni.†>‡
12 Yesusi na ngus ka man kisti ga mbalaṇ, na shin gwas na ngusi kaṇ mbalaṇ a man mbit kisti. Naḳ ɗe ba Nya baḶ shin ga zobsi maḶgon ten dii atli, gwe mbalaṇ a mbi kisti tumali wu so.>>
13 Sa yen kangwe Biturus suk Yohana gaɓa na ndaḶti gahwulaṇ wu asa yisi ɗe sa paḶ lishti so, a ba maṇ wul ang kaɗe si so, yek ili cisi ɓanti. Yek sa yisi ɗe sa daṇ suk Yesu.
14 Naḳ ɗe sa yen maḶgwe ndokisi dlaḶ nya a malsi wu, yek baṭa po man wulti ɗe ilgon so.
15 Yek sa wul Biturus suk Yohana ɗe taṣ yil ɗa dlaboo Sanhidirimi ka, yek sa gaɓa ka dlo gwasaṇ.
16 Yek sa wule, <<Yek ma paḶi majin ye naḳ ɗe sa paḶ wul cit ɓanti naḳ gaṇ, a baṃa manaṇ hwundaḶti so, naḳ ɗe mas maṇ Wurshelima yisi wu?>>
17 Yek sa po wuli ɗaɗe, <<Haṇ taṇ wulaṇsi ɗe taṣ zaki hwit gaɓa mbalaṇ ten bi shin ga maḶgwisi ba bi gwas ngusi maṭlti ɗaṇka mbalaṇ ka so ɗa.>>
18 Yek sa mbesi yek sa wulsi ɗe baṣ po hwi gaɓa maḶgon ten bi ga Yesu so, a baṣ po dlaṃ ilgon na shin gwas so ko njet.
19 Yek Biturus suk Yohana wulsi ɗe, <<Gaɓa ga Nya kaṇ ma koɓi ya ko gwakaṇ? Bo daamaṇkii.
20 Mi wo ma man daṇti mbetlak ten ilgwe ma yeni yek ma kumi wu so.>>
21 Maṇ daṃti dlaboo Sanhidirimi kumi nu wugo yek sa laki Biturus suk Yohana ɓanti ka dli. Yek sa zaksi taṣ zigaa naḳ ɗe sa mbi ilgwe sa nolsi dani sowu, a mbalaṇ naṃa ta taṣti ga Nya ten ilgwe pi wu.
22 MaḶgwe mbi ndoktisi wo ta man gin ɗe kutl ɗe wupsi na zaṭ wi.

Maṇ kopti ngem Nya ɗe taṣ ndaḶlaṣi gahwulaṇ

23 Maṇ daṃti dlaboo Sanhidirin zak Biturus suk Yohana wu yek sa pal mal yilkeni jwasaṇ maṇ kopti, yek sa hwisi mas ilgwe kiɗi maṇ Paris suk bacina jwasaṇ dlaṃisi wu.
24 Sa kumi nu wugo yek sa tlil yal nya mas jwasaṇ, yek sa ngem Nya ɗe, <<Bagaa Nya, kik paḶ dii atli suk dlo nya suk bal ze na mas ilgwe ni gipsi wu.

* **4:4 4:4** Modli suk mil mbalaṇ jwe mbaḶdli ten maṇ koptisi jo sa dlaṃsi so. † **4:11 4:11** Sogo *Ye dlanga bii* ‡ **4:11 4:11** YenZab 118:22.

25 Tumal Shishi gwakaṇ ka gaɓa
suk zhel gwa Dauda aba gaṇaṇ yek
ka wule,
<< <Yek laki ɗe mbadl lili majwe ba
maṇ Yehuda ka sowu ye?
Yek laki yek mbalaṇ naṃa ɓelti
bi ten wul jwe ni ten koo lu ye?
26 Yek guu ga mbalaṇ ji dii atli suk
bacina jwasaṇ ɓel bi
taṣ nge Bagaa Nya suk Almasihu
gwe ta botlti wu.§>*
27 Nu kaṇ kaa Hiridus guu suk Bun-
tus Bilatus gobna suk majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu, suk maṇ† Yehuda
mas mogaa ka baṇ ge taṣ ngem Yesu
zhel gwa maṇ cilti gwe ka botlti ɗe
Almasihu wu.
28 Yek sa paḷ ilgwe ka dlaḷli ɗe a pi tek
wu.
29 Bagaa, kum kangwe sa nini ma
lakti ɓanti ka dli wu, ma naṃa
ngemti gwa taḳ baḷni ndaḷi mbadli
kangwe ɗe ɓanti dlaṃti gaɓa gwa a
cini sowu.
30 Tak ang gwa taḳ ndok maṇ cwo a
ka paḷ wul cit ɓanti na ndaḷti ga shin
Yesu zhel gwa maṇ cilti.>>
31 Sa pak ngemi Nya wugo yek bii
gwe sa naṃa ngemti Nyami giɓi wu
nwu i'e, yek ta njikaṇ mbadl gwasaṇ
na Shishi gwasi yek sa ngusi dlaṃti
gaɓa gwas na ndaḷi mbadli.

Maṇ kopti ga Yesu paḷ wul ka lu ɗe naṃ

32 Yek maṇ kopti daṃ na mbadl ɗe
naṃ suk daamti ɗe naṃ mas jwasaṇ.
Ko gon wule ilgaṇ go gi so, naḳ ɗe
mas wul jwasaṇ wo ka lu ɗe naṃ kaṇ
ni wu.
33 Yek mil shinti ngusi dlaṃti gaɓa
mbalaṇ ten tlit ɗaka maṣhkaṇ ka ga
Yesu, kangwe Shishi ga Nya baḷsi
ndaḷti paḷti wu. Yek Nya baḷsi hwa
wul gwasi mas jwasaṇ.
34 Ko gon gwasaṇ daṃi a ba ilgon
niɗɗa so so, naḳ ɗe mas majwe lubii
sogo lu nisi ɗa go asa wul ka asa taḷa
wulpi te ɗi,
35 mal mil shinti ji botli, asa hwuli
maṇ koptisi kangwe kokko lami wu.
36 Nu kaṇ Yusupu gwe a mil shinti
ji botli mbet ɗe Barnabas paḷi. Shin
Barnabas wo yek ɗe maṇ ndaḷlaṭ
mbadli. Ti wo maṇ boo ga Lawi kaṇ
tet ten zaṇdaḷ Kuburus.
37 Yek ta wul lu gon gwas ka, yek ta
taḷa wulpi tet mal mil shinti ji botli.

5

Ilgwe Hananiya suk Sapiratu paḷi wu

1 Yek maḷgon gwe asa mbet ɗe
Hananiya suk kili gwasi Sapiratu wu
wul lu gon gwasaṇ ka.
2 Yek ta ɓel bi suk kilisi yek sa
hwudaḷ naa wulpi ka. Yek ta taḷa
naami tet mal mil shinti ji botli.
3 Yek Biturus wulti ɗe, <<Hananiya,
yek laki yek guu maẓhe njikaṇ
mbadl gwa nu hal yek ka sheli lal
Shishi ga Nya ye, ɗe ka hwudaḷ naa
wulpi lwisi kaẉu?
4 Ale lwisi wo gwakaṇ na ɗe ba ka
ɓo wul ka sowu? A wulpi lwisi mago
gwa. Yek mbik ɗe ka paḷi nu ye? Nya
kaṇ ka shelti, mbalaṇ ka so.>>
5 Yek Hananiya kumi nu wugo yek
ta nda atli, kaḷi-kaḷi yek ta maṣhi.
Mas mbalaṇ kumi nu wugo yek ɓanti
cisi ka.
6 Yek mil samali tlinya yek sa kan
hwu gwasi yek sa lak lepti.
7 Laṃ daṇti wugo yek kilisi tul kaḷi
a bata yis ilgwe pi wu so.
8 Yek Biturus ngemti ɗe,
<<Dlaṃini, kangwe ki suk kos gwa
wul lu gwakaṇ ka wuk gwa?>>
Yek ta wuli ɗe, <<Yii, nu kaṇ ma
wul ka.>>
9 Yek Biturus wulti ɗe, <<Yek laki
yek ka ɓel bi suk kos gwa taḳ
cingaḷaṇ Shishi ga Nya ye? Yekgu,
asaṇ ji majwe lep kos gwa wu ka
wullu ten bi dlabii wu, a ki mago nu
kaṇ sa kanki asa sak lepki pak.>>
10 Yek ta nda atl kaḷi-kaḷi a cina ɗa
Biturus ka, yek ta maṣhi. Yek mil
samali te suɗi yek sa mbi hwuuni
gwasi, yek sa kanti yek sa lak lepti
a malkaṇ ɗa kos gwasi.

§ **4:26 4:26** Sogo*Kiristi* * **4:26 4:26** YenZab 2:1-2. † **4:27 4:27** Na bi Giris Wo*Wonti mbalaṇ kaṇ*

11 Yek mas motgaa ga maṇ kopti
ji Wurshelima ɓanti ka, suk mas
majwe kum ilgwe pi wu.

Mil shinti ji botli ndok mbalaṇ wonti

12 Yek mil shinti ji botli paḷ wul
cit ɓanti wonti ka dlo ga mbalaṇ.
Yek mas maṇ kopti ngusi motgaa
ka lu gwe asa mbe ɗe Baranda ga
Sulemanu wu.
13 Ko ɗe mbalaṇ baḷsi nalti i'e wu,
ama ba maḷgon ka naa mbalaṇ mbi
ndaḷi gahwulaṇ cutgaa suksi so.
14 Mas na nu go, yek wontaṭ ga
majwe ngaṣsi ten Yesu wu ngusi
mbaḷti dli na modli na maani wu.
15 Nuk laki yek mbalaṇ ngusi yillaṭ
ɗa maṇ cwo to deɓaḷ ɗaṇ ten lumulti
ka ka baṃi, kangwe ɗe ko ta shishi
ga Biturus mago ta taṇ jon jwasaṇ.
16 Hal tet ka baṇ jwe ni njaa mal
Wurshelima wu mago, mbalaṇ tulli
maṇ cwo jwasaṇ suk majwe maẓhe*
ni kaṣi wu. Yek sa ndoki mas jwasaṇ.

Tlat bomti ga mil shinti ji botli

17 Yek bali ga maṇ Paṛis suk
yilkeni jwas dakaḷ i'e, majwe sa ni
ka mbalaṇ jwe asa mbesi ɗe maṇ
Saduki wu.
18 Yek sa dop mil shinti ji botlisi
yek sa yitlasi ka, ka bii gwe asa yitla
majwe paḷ byas wul wu.
19 Ama yek yen shinti ga Nya ɓul
dlabii bii yitlatisi ka yek ta yillaṣi,
yek ta wulsi ɗe,
20 <<Laṇ lubii ga Nya taḳ te gib
boo, akaa dlaḷ nya a dii boomi taḳ
hwi gaɓa mbalaṇ mas ten pyal tantu
daṃti gee.>>
21 Lu tlo wugo yek sa te gib boo
lubii ga Nyami naḳ gwe yen shinti
hwisi wu, yek sa njeli hwit gaɓa
mbalaṇ.
Bal maṇ Paṛismi tuli suk ma jwas
wu yek ta mbe mas kolsi ji dlaboo
Sanhidirin, yek ta shinlu ɗe taṣ yilli
mil shinti ji botlisi teɗi.
22 Yek maṇ hapti dlo li kaḷi wu yek
baṣa mbisi a giɓi so. Yek sa lak hwi
kiɗi jwasaṇ ɗe,
23 <<Ma mbi lu yitlatisi ga yitle ka
ndaḷi, a maṇ ɓaṭti dlabiimi ni kaḷi,
ama yek ma ɓul wugo yek baṃa mbi
maḷgon a giɓi so.>>
24 Kiɗi maṇ Paṛismi suk bacina ga
maṇ hapti dlomi kumi nu wugo, yek
ili gulsaṣi naḳ ɗe baṣa yis ilgwe a pi
wu sowu.
25 Yek maḷgon gwe kum mil shin-
tisi ten gaɓa wu, tul ka motgaa San-
hidirimi yek ta hwisi ɗe, <<Majwe
kaa yitlasi go, sa ni te ka lubii ga Nya
sa nima ta hwit gaɓa mbalaṇ.>>
26 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi
li kaḷi suk majwasi yek sa yemsi teɗi.
Sa lak mil shintisi ten laṭ ngetli so,
naḳ ɗe ɓanti naṃa cit gwasaṇ ɗe gon
a mbalaṇ laksi na ye wu.
27 Sa tullaṣi dlaboo motgaa San-
hidirin wu, yek bal maṇ Paṛismi
ngemsi ɗe,
28 <<Ma wulaṇkii ɗe baḳ po hwi
gaɓa mbalaṇ ten shin ga maḷlu so
sa? Ama yek gaɓa gwakaṇ ngash
baṇ Wurshelima wi mas. A lamti
gwakaṇ wo taḳ wuli ɗe mik tloti.>>
29 Yek Biturus ka lal ga naa mil
shinti ji botlisi wulsi ɗe, <<Ngetli kaṇ
nini taṇ kop gaɓa ga Nya man gaɓa
ga mbalaṇ!>>
30 Nya gwe aba jinaṇ ngusit atl wu,
tik palli Yesu kaami maḷgwe kaa tloti
ɗe ka ɓakti ten gudaḷ yencin wu.
31 Yek Nya baḷti nalti yek ta pallaṭ
ɗe guu suk maṇ kisti. Yek ta zaṭ ten
ang shinti gwasi, taṣ ɓul tantu gwe
maṇ Yisiraila a ci atl gaa wu, ata
taasisi byas wul jwasaṇ ka.
32 Mik yen ilgwe pi wu na gwel
gaṇaṇ. Shishi ga Nya gwe a Nya baḷ
majwe kumit bi wu mago ta dlaṃ
gaɓa dani.
33 Sa kumi nu wugo yek mbadl
lilisi i'e wule sa tlosi ka.
34 Yek ba Paresi gon asa mbet ɗe
Gamaliyel maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga
Musa, tik ɗe maḷgwe a mas mbalaṇ
baḷti nalti i'e wu. Yek ta tlinya a nya
ka dlaboo Sanhidirimi. Yek ta wule
ta mil shinti ji botlisi ɓo nak yil deɓaḷ.

* **5:16 5:16** Na Giris wo *Byas maẓhe*

35 Yek ta hwi kosisi ɗe, <<Kii maṇ
Yisiraila, paṇ ɗem'ɗem ten ilgwe kaa
naṃa lamti taḳ paḷi majin wu.
36 Ka multi jon tek go maḷgon asa
mbet ɗe Tudas ya yili yek ta ngusi
mbokti ang ten gaa gwasi, ɗe ti wo
ilgon kaṇ. Yek mbalaṇ zambaḷ ɗe
wupsi (400) kop gaɓa gwasi. Yek
majon tlot ka, yek majwe kop gaɓa
gwas wu cat ɗaṇka.
37 Kaal ɗati, yek maṇ Galili gon asa
mbet ɗe Yehuda ten gini gwe sa dlaṃ
wontaṭ ga mbalaṇ wu. Ta po shel
mbalaṃi jon pak, ama ti mago yek sa
tloti. Yek majwe kopti wu cat ɗaṇka
pak.
38 A naṃa ngemti gwakaṇ ten gaɓa
gee taḳ zakaṇ majin taṣ zigaa, kume
ilgwe sa naṃa dlaṃti go paḷti ga
mbalaṇ kawu, a li tu gon so.
39 Ama kume ga Nya kawu, ka
man dlaḷlaṭ gwasaṇ ka so, se ko taḳ
daṃaṇ ɗe maṇ nget ilgwe Nya paḷi
wu.>>
Yek gaɓa ga Gamaliyel taṇ mbadl
gwasaṇ,
40 yek sa mbe mil shinti ji botlisi
suɗi yek sa ɓosi. Yek paa sa wulsi ɗe
baṣ po gaɓa ten bi ga Yesu so. Yek sa
zaksi.
41 Yek mil shinti ji botlisi yil ɗaka lu
motgaa Sanhidirimi ka na hwol tuki,
naḳ ɗe sa mbuki taṣ tla bomti ten bi
ga Yesu wu.
42 Mas cin yek sa ngusi dlaṃti taṃi
gaɓa mbalaṇ asa nisi ma mbokti ang
ɗe Yesu kaɗe Almasihu ka lubii ga
Nyami suk lubii lubii.†

6

Maṇ kopti botl mbalaṇ ɗe nitgi ka kaṣi

1 Ka multi jwe wontaṭ ga maṇ
kopti naṃa mbaḷti dli wu, yek maṇ
Yehuda maṇ gaɓa na bi Giris njel
nalaṇti ten maṇ Yehuda maṇ gaɓa
na bi Arameya, ɗe modli jwe maani
jwasaṇ maṣh wugo baṣa mbi ilga
nguki gwe asa baḷi mas cin wu
ndakce suk naa modlisi so.
2 Yek mil shinti ji botli ɗe kutl
cet lop ju mbe motgaa ga mas maṇ
kopti, yek sa wulsi ɗe, <<Mbun ɗe
taṇ zakaṇ bi dlaṃti gaɓa ga Nya ama
palaṇ ten bi huulti ilga nguki ya?
3 Yilkeni jinaṇ, botlaṇ mbalaṇ ɗe
nitgi ka kii majwe kaa yissi ɗe maṇ
ɓotlkaṇ, a Shishi ga Nya ni ka mbadl
gwasaṇ wu, taṣ zini gwel ten bi hu-
ulti ilga ngukisi.
4 Mi wo ma zaṇ mbadl gaṇaṇ
ten ngemti Nya suk dlaṃti gaɓa ten
Yesu.>>
5 Yek gaɓe taṃi maṇ koptisi ɗa
mas jwasaṇ. Yek sa botl Istipanus
maḷgwe ngaṣti ten Yesu i'e, a Shishi
ga Nya ni gipti pak wu. Yek sa botl
Pilibus suk Burokoras suk Nikano
suk Timan suk Parminas suk Nikolas
maṇ Antakiya maḷgwe te ka kopti
Nya ga maṇ Yehuda wu pak.
6 Yek sa taḷa majwisi mal mil shinti
ji botli, yek mil shintisi wutisi ang
gaa, yek sa ngemisi Nya.
7 Yek wonti mbalaṇ kum gaɓa ga
Nya ɗaṇka. Yek maṇ kopti wonti a
Wurshelima i'e, yek maṇ Paris wonti
njel ngaṣsi ten Yesu.

Bacina ji maṇ Yehuda dop Istipanus

8 Nya baḷ Istipanus hwa wul gwasi,
suk ndaḷti paḷti wul, yek ta man paḷti
kiɗi wul cit ɓanti ka mbalaṇ.
9 Yek majon jwe sa yil tet ka bii
motgaa gon gwe asa mbe ɗe Majwe
Mbi Gaa Gwasaṇ Wu.* Sa yil tet ka
baṇ Sayirin suk Alekzandiriya suk
atl ga Silisiya suk Asiya. Yek sa ngusi
dlaḳti gaɓa suk Istipanus.
10 Ama yek baṣa mani na Shishi ga
Nya gwe ni ka mbadl gwas wu so suk
ɓotlkaṇ gaɓa gwas so.
11 Yek sa cok majon mukli taṣ wuli
ɗe, <<Ma kum Istipanus ten dlaṃti
gaɓa mbulti ga Nya, suk ten Musa
maṇ dlaṃti gaɓa gwasi.>>
12 Yek sa tlil mbadl ga mbalaṇ
suk bacina jwasaṇ suk maṇ yisti
mbaṭ gaɓa ga Musa. Yek sa lak

† **5:42 5:42** Sogo*Kiristi* * **6:9 6:9** ***Majwe Mbi Gaa Gwasaṇ Wu*** Naṃa mbokti ang ɗe, *Maṇ Yehuda jwe mbi gaa jwasaṇ ɗaḳa daṃti ɗe zhel kawu*

dop Istipanus, yek sa ta̱lat dlaboo Sanhidirin.
13 Yek sa tulli maṇ shelti lali, yek sa shelit lal gaa ɗe, <<A ma̱lgaṇ sa ten dla̱mti byas ga̱ɓa ten lubii ga Nya maṇ cilti gee suk ten mba̱t ga̱ɓa ga Musa.
14 Ma kumti ten dla̱mti ɗe we Yesu maṇ Nazarat wu a jek bii gee ka, ata laki a ba̱ma po da̱maṇ na̱k gwe Musa mboki ang aba jinaṇ wu so.>>
15 Yek mas majwe ni ka dlaboomi wu wuti gwel Istipanus, yek sa yeni go cinagwel gwas wo na̱k ga yen shinti ga Nya kaṇ ni.

7

Ga̱ɓa gwe Istipanus hwi maṇ dlaboo Sanhidirin wu

1 Yek bali ga maṇ daṇti ka lubii ga Nya ngem Istipanus ɗe, <<Iljin ɗe sa dla̱m tenki go gem ma?>>
2 Yek Istipanus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini suk aba jini, ɓo katini nini kaṇg. Nya maṇ nalti mboki ang koli gaṇaṇ Ibirahim ten kangwe ta ni wu a ta yi Mesopotamiya a ba̱ta ɓo da̱m a Haran so.
3 Nyami wulti ɗe, <Zak atl gwa suk majwa ta̱k li ka̱t atl gwe ba mbokik ang dani wu.>*
4 <<Yek ta zak ka̱t atl ga maṇ Kaldiya yek ta lak da̱m a baṇ Haran. Koli gwas ma̱sh wugo yek Nya ta̱la̱t tet ka lu gaṇ ɗe kaa naṃa da̱mti wu.
5 Nyami ba̱l lu Ibirahim a ɗe so ko njet. Ama ta dla̱lli ga̱ɓa sukti ɗe ta ba̱lti lu ge suk maṇ ga̱s jwasi, ko ɗe a ba yen ɓo niɗɗa sowu.
6 Yek Nya wulti ɗe, <Mil jwa a pa̱l da̱mti maṇda̱ki ka atl gwe ba gwasaṇ ka sowu, asa pallasi ɗe zhel asa tla bomti se sa pa̱l gin zamba̱l ɗe wupsi.
7 Ama ba nol maṇ atl gwe pallasi ɗe zhel wu. Kaal ɗa nugo, mil jwa a yil tet ɗa̱ka atl gwisi ka asa ba̱laṇ nalti ka lu gee.>†
8 Yek Nya dla̱lli ga̱ɓa suk Ibirahim ten bi pa̱lti sa̱lti ta mbok ang ɗe ti wo mbalaṇ gwas kaṇ. Yek Ibirahim zi Ishiyaku wu, yek ta sa̱lti ten cin na wusupsi kaal ɗa zat gwasi. Kaal ɗa nu, yek Ishiyaku zi Yakubu, yek Yakubu wut aba jinaṇ ɗe kutl cet lop jwe ma yisaṇsi ju.
9 <<Yek daka̱lti lak aba jinaṇ jwisi ten wulti Yusupu yilka gwasaṇ ka, sa wulti ka̱ɗe zhel ka atl ga Masar. Ama a Nya ni sukti
10 yek ta yilla̱t ɗa̱ka mas bomti gwe ta tla wu ka. Yek Nya ba̱lti ɓotlkaṇ yisti wul suk hwol hwulan mal Pir'auna guu ga maṇ Masar. Yek ta pallat ɗe guu a Masar suk bacina kaal ɗati.
11 <<Yek bal kuzaṇ gon nda ten mas atl ga Masar suk atl ga Kan'ana. Yek mbalaṇ wonti te ka bomti i'e na̱k ɗe ilga nguki niɗɗa sowu.
12 Yek Yakubu kumi ɗe ilga nguki ni Masar wugo, yek ta shin aba jinaṇ, yek ɗe ndat la̱t gwasaṇ Masar.
13 La̱t gwasaṇ na lop wo, yek Yusupu hwi yilkeni jwas ɗe ti kaṇ. Yek Pir'auna yis maṇ boo gwasi.
14 Kaal ɗa nu, yek Yusupu laki ta̱s mbe aba gwas Yakubu teɗi suk maṇ lubii gwasi mas, si ɗe kutl nitgi na namtan.
15 Yek Yakubu li Masar, ka̱li kaṇ ta ma̱shi suk aba jinaṇ.
16 Yek sa palli hwuu gwasaṇ tot Shekem, yek sa lepsi ka gazukɗi gwe Ibirahim wul mal mil ji Hamor wu.
17 <<Bal njaa ɗe ta Nya njikaṇ ga̱ɓa gwe ta dla̱lli suk Ibirahim wugo, yek mbalaṇ jinaṇ wonti a Masar i'e.
18 Yek ma̱lgon gwe ba̱ta yis Yusupu sowu daṇ ɗe Pir'auna guu ga Masar.
19 Guu gwisi ka lak aba jinaṇ ten tlat bomti, tik cisi dlelngapcan yek zisi ngetli ta̱s wut mil la̱li jwasaṇ ka ta̱s ma̱sh ɗa.
20 <<Ka multi jwisi kaṇ sa zi Musa, yen‡ maṇ mbunti i'e. Yek sa keta̱lti ɗa aba gwas ka lip ɗe mekan.
21 Maṇ zat jwas yilla̱t deɓa̱l wu, yek yen ga maɗli ga Pir'auna kanti yek ta keta̱lti ɗe yen gwasi.

---

* **7:3 7:3** Yen L. Z. 12:1. † **7:7 7:7** Yen L. Z. 15:13,14. ‡ **7:20 7:20** Sogo *Zok yen a cina ɗa Nya ka*

22 Musa paḷ lishti ga maṇ Masar suk ɓotlkaṇ yisti wul gwasaṇ. Yek laki yek ta mbi ndaḷti paḷti wul suk yek ta man gaɓa i'e.

23 <<Ta ɓal ka gin ɗe kutl ɗe wupsi go yek ta kumi ka mbadl gwas ɗe, taṣ lak yen yilkeni jwasi maṇ Yisiraila.

24 Ta li malsi yek ta yen kangwe ba Masar gon naṃa ɓot ga ba Israila gon wu, yek ta lak ɓetti ti hal yek ta tloti.

25 Muse daṃ gwa we yilkeni jwas maṇ Yisiraila a yisi ɗe Nya shinti taṣ yillaṣi ɗaḳa daṃti ɗe zhel ka, ama yek baṣa yisi so.

26 Kaal ɗa multi ɗe naṃ, yek ta mbi maṇ Yisiraila jon ɗe lop ten dlanti gwasaṇ. Yek ta tesi dlo ɗe taṣ laḳaṇ dlo gwasaṇ, yek ta wulsi ɗe, <Kii wo yilkeni kaṇ, yek laki ɗe kaa naṃa dlanti gwakaṇ ye?>

27 <<Yek maḷgwe kumi cwo yilka gwas wu wul Musa ɗe, <Wok lakki ɗe bagaa suk maṇ kisti gaɓa gaṇaṇ wo?

28 Ka naṃa lamti taḳ tloni naḳ gwe ka tlo ba Masar ahwul gwa?>§

29 Musa kumi nu wugo yek ta ap te atl ga Midiya ka, yek ta paḷ daṇti maṇdaḳi. Kaḷi kaṇ ta wut mil maani ɗe lop.

30 <<Kaal ɗa gin ɗe kutl ɗe wupsi, yek Nya tul mal Musa naḳ wule yen shinti gon gwasi ka baḷbaḷ wutu ten ludaṇ ka me, njaa mal tlaṇdaḷ Sinai.

31 Musa yeni nu wugo yek ɓanti citi yek ta am te mali ka taṣ yeni i'e ɗa. Ta am tek wugo yek Nya gaɓa sukti ɗe,

32 <Amik ɗe Nya ga aba jwakaṇ, Nya ga Ibirahim suk ga Ishiyaku suk ga Yakubu.>* Ta kumi nu wugo yek ɓanti citi i'e yek ta njel daḍalti, yek bata po man yenti ludaṃi so.

33 <<Yek Nya wulti ɗe, <Tus kaptaḷan gwa ka, lu gwe ka dlaḷ dani go lu gi kaṇ.

34 A yen kangwe mbalaṇ ji naṃa tlat bomti a Masar wu, a kum kulu gwasaṇ ga kumti dli wi, yek a susut wi ta kissi. Ningo teɗi ta shinki te Masari ka.>†

35 <<Musa gaṃi ɗe sa ngeti ɗe sa dlaṃ ɗe, <i lakki ɗe bagaa suk maṇ kisti gaɓa gaṇaṇ wo wu?> Ti kaṇ Nya shinti taṣ daṇ ɗe bagaa suk maṇ kisti gwasaṇ ɗaḳa daṃti ɗe zhel ka, tumal yen shinti gwas gwe tul malti ka baḷbaḷ wutu ten ludaṇ ka me wu.

36 Muse ka yillaṣi ɗaḳa atl ga Masar ka. Yek ta paḷ kiɗi wul cit ɓanti ka dlo gwasaṇ a kaḷi, suk dlaḷka bal ze gwe asa mbe ɗe Zil bal ze wu,‡ suk wul cit ɓantisi jwe ta paḷi ka gin ɗe kutl ɗe wupsi jwe maṇ Yisiraila paḷi ka me wu.

37 <<Tik wul maṇ Yisiraila ɗe, <Nya a shin maṇ dlaṃti gaɓa gwas gon naḳ gwe ta shinaṇ wu, ka dlo gwakaṇ tet ka mbalaṇ jwakaṇ.>§

38 Tik mwe gaa aba jinaṇ maṇ Yisiraila ka lu ɗe naṃ ka me, suk yen shinti ga Nya gwe gaɓa sukti ten tlaṇdaḷ Sinai wu. Yek Nya hwit gaɓa ten kangwe mbalaṇ a mbi mbadl wu, ɗe taṣ hwinii.

39 <<Ama yek aba jinaṇ nge kopti gaɓa gwasi. Yek sa ngeti. Yek sa lam palti te atl ga Masar ka mani.

40 Yek sa hwi Haruna yilka gwas ɗe, <Paḷini gunki gwe ma ngusit atli ata ndenii cina wu. Musa ɗe ta yillaṇi tet ka atl ga Masar go ma po yis ilgwe mbit wu so!>*

41 Kaḷi kaṇ sa paḷ gunki gon naḳ yen tla. Yek sa takit wul, yek sa paḷ hwol tuk na ilgwe sa paḷi na ang gwasaṇ wu.

42 Yek Nya yil ɗaḳa tantu jwasaṇ ka, yek ta zaksi taṣ ngusi atl cin suk kyatlaḷ ɗa. Naḳ gwe ni ga lishi ka lishti ga maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya wu.

<< <Kii maṇ boo ga Israila,
ami kaṇ ka baḷaṇ nalti ka gin
ɗe kutl ɗe wupsi ka me gwa?

43 Kaa baḷ nalti lu waal ga gunki
gwakaṇ gwe akaa mbet ɗe
Molek,

§ **7:28 7:28** Yen Yil 2:14. * **7:32 7:32** Yen Yil. 3:6 † **7:34 7:34** Yen Yil 3:5,7,8,10. ‡ **7:36 7:36** Zil bal ze *Nu kaṇ asa mbe bal ze gwisi. Kaḷi kaṇ Nya wul Musa ɗe taṣ ɓo sada gwas ten ze, yek ta ɓo wugo yek bal zesi tatl ɗe lop, yek maṇ Yisiraila yil ka dlomi.* § **7:37 7:37** Yen K. M. 18:15. * **7:40 7:40** Yen Yil 32:1.

suk kyatlaḷ ga gunki gwakaṇ
gwe akaa mbet ɗe Rampan
wu.
Gunki jimi kaɗe wul jwe kaa
paḷsi ɗe taḳ ngusisi atl wu.
Yek laki ningo ba laki asa taḷakii†
cina ɗa atl ga Babila ka.>
44 <<Tenti ni aba jinaṇ ɗa gwe sa
ngusi laṭ na nali ka me wu. Tenti
gwisi kaṇ Nya hwi Musa ɗe taṣ paḷi,
yek ta paḷi kangwe Nyami hwit ɗu.
45 Tenti gwisi kaṇ sa lak mbi ka
gini jwe Joshuwa ndesi cina, ɗe ta
mbolisi maṇ atl ga Kan'ana kaẉu.
Tenti gwisi ni ɗa hal yek la gini gwe
Dauda daṇ ɗe guu ga Israila wu.
46 Dauda ka mbi hwol hwulan mal
Nya, yek ta ngemti ɗe taṣ kini lubii
Nya ga Yakubu,‡ lubii gwe maṇ Yisir-
aila a ngusit atl giɓi wu.
47-48 <<Ko ɗe ba Nya Bal Kakshe a
daṇ ka lubii gwe a mbalaṇ kin sowu,
yek Sulemanu yen ga Daude kin bal
lubiimi. Naḳ gwe maṇ dlaṃti gaɓa
ga Nya gon dlaṃ wu ɗe,
49 << <Bagaa Nya dlaṃ ɗe,
Dlo nya kaɗe gobdlan guu gini,
a dii atl kaɗe lu zaṭ asaṇ gini.
Wudaḷ ga bii gwi kaṇ kaa kini gwi?
A ko kaṇ lu shukti gini ko?
50 Amik paḷ mas wul jwisi na ang gi
sa?>§
51 <<Kii mbalaṇ maṇ laṣhi kumti
bi, kii ɗe ka nge baḷti Nya mbadl
jwakaṇ wu. Dlip baḳaa kan gaɓa ga
Shishi ga Nya so naḳ aba jwakaṇ paḷi
wu.
52 Maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gon gwe
ba aba jwakaṇ cit dlelngapcan sowu
niɗɗa so. Majwe dlaṃ bi tulti ga maṇ
zok mbadl wu mago sa tlosi ka. A
ningo kaa baḷ bi gwasi yek kaa tlot
wi.
53 Kii ɗe mil shinti ji Nya baḷkii
mbaṭ gaɓa ga gwasi* yek baḳaa man
kopti sowu.>>

Sa lak Istipanus na ye

54 Maṇ dlaboomi kumi nu wugo,
yek mbadl lilisi i'e hal yek sa as shin.
55 Shishi ga Nya njikaṇ mbadl ga
Istipanus wugo yek ta lak gaa to dlo
nya ka, yek ta yen nalti ga Nya, a
Yesu ni ga dlaḷli njaa malti ten ang
shinti gwasi.
56 Yek Istipanus wule, <<A yen dlo
nya ga ɓuli, yek a yen Yen ga Mbalaṇ,
ta dlaḷ njaa mal Nya ten ang shinti
gwasi.>>
57 Yek sa cek kaṇg jwasaṇ ka na
ang, yek sa lak yal, yek sa tli tet tenti
ka mas jwasaṇ.
58 Yek sa dlaḳti te kaal baṇ ka, yek
sa njel lakti gwas na ye. Yek majwe
tulli gaɓa tenti wu wut lukaḷ jwasaṇ
mal yen samali gon gwe asa mbet ɗe
Shawulu wu.
59 Sa naṃa lakti ga Istipanus nugo
yek ta ngem Yesu ɗe, <<Bagaa Yesu,
kan mbadl gini.>>
60 Yek ta nda na gahwulaṇ, yek
ta wuli na ndaḷti ɗe, <<Bagaa, taasi
majin byas ilgaṇ ɗe sa paḷi wu ka.>>
Yek multi gwas paki.

8

1 A Shawulu ni kaḷi ata nima pit
kaal maṇ tlot ga Istipanus.

Maṇ kopti tla bomti, yek sa cat ɗaṇka

Ten cin gwisi kaṇ sa ci dlelngapcan
motgaa ga maṇ kopti i'e a Wurshe-
lima. Yek maṇ koptisi cat ɗaṇka atl
ji Yehudiya suk Samariya ka. Mil
shinti ji botli ka sa kaḷi na ngusaṇ.
2 Yek majwe asa ngusi atl Nya
i'e wu lep Istipanus. Yek sa mul
maṣhkaṇ gwasi na duu tuk i'e.
3 Yek Shawulu ngusi dlot gwas
ten cit dlelngapcan motgaa ga maṇ
kopti. Ta ngusi kopti lubii lubii ata
dopsi na maani na modli ata naṃa
yitlat gwasaṇ ka ka bii gwe asa yitla
majwe paḷ byas wullu.

Pilibus dlaṃ gaɓa maṇ taṃti a Samariya

4 Yek majwe sa catsi ɗaṇka wu
ngusi maṭlti asa naṃa dlaṃti taṃi
gaɓa ten Yesu.

† **7:43 7:43** Yen Amo 5:25. ‡ **7:46 7:46** Ka lishti jon tek wo*Lubii ga Yakubu* § **7:50 7:50** Yen Ish 66:1,2. * **7:53 7:53** Sogo *Nya*

5 Pilibus su ka bal baṇ gon ga Samariya, yek ta dlaṃi gaɓa mbalaṇ ten Almasihu kaḷi.
6 Yek mas maṇ baṃi kat kaṇg ka gaɓa gwe Pilibus dlaṃsi wu naḵ ɗe sa yen wul cit ɓanti gwe ta paḷi wu.
7 Naḵ ɗe na daḍalti suk desti lee kaṇ a duu maẓhe ngusi yilti ɗaḵa wonti majwe sa te gipsi wu ka. Yek majwe dli jwasaṇ tla kawu suk kulki ndoki wonti.
8 Yek mbalaṇ ji baṃi paḷ hwol tuk i'e.

Pilibus mo suk Siman maṇ waali

9 Maḷgon ni ɗa asa mbet ɗe Siman, ta laṃ multi ten paḷti waali ka baṇ a ɓanti ci maṇ atl ga Samariya ten ilgwe ta paḷi wu. Ta ɓa yen gaa gwas go ɗe ti wo bal mbalaṇ kaṇ.
10 Ti kaṇ a maṇ Samariye mas na kakshe na nak'eni katit kaṇg, asa kul wule, <<Maḷgaṇ go tik ɗe maṇ ndaḷti paḷti wul ga nya gwe asa mbet ɗe maṇ paḷti wul cit ɓanti wu.>>
11 Ti kaṇ asa kop gaɓa gwasi naḵ ɗe sa kuu na yenti wul cit ɓanti ka waal gwe ata paḷi wu.
12 Ama mbalaṃi kum taṃi gaɓa gwe Pilibus dlaṃisi ten Nya ɗe guu suk ten bi shin ga Almasihu Yesu wu, yek sa bal gem na gaɓa ga Pilibus. Yek ta paḷisi baptisma na modli na maani.
13 Yek Siman ngaṣti ten Yesusi pak, yek sa paḷit baptisma, yek ta ngusi kopti ga Pilibus mas lu gwe ta li wu, yek Siman ngip bi ka ang na yenti kiɗi wul cit ɓanti malti.
14 Mil shinti ji botli kumi wi ɗe maṇ Samariya ɓal ɗe maṇ kopti wu, yek sa shin Biturus suk Yohana malsi.
15 Biturus suk Yohana mbuki malsi wugo, yek sa ngemisi Nya ɗe ta Shishi ga Nya susut tensi.
16 Sa paḷi naḵ gwisi naḵ ɗe Shishi ga Nyami ɓo susut tensi so, ɗe ya paḷisi baptisma na* shin ga Yesu Bagaa wu.
17 Yek Biturus suk Yohana wutisi ang gaa wu, yek Shishi ga Nya susut tensi.
18 Siman yeni ɗe ang kaṇ a mil shinti zi mbalaṇ ten gaa a Shishi ga Nya susut tensi wu, yek ta takisi wulpi,
19 yek ta wulsi ɗe, <<Mbokini nini ang kangwe ba zi-ang mbalaṇ ten gaa asa mbi Shishi ga Nya wu.>>
20 Yek Biturus wulti ɗe, <<Haṇ taḵ paki ka wutu ki suk wulpi gwa, naḵ ɗe ka daṃaṇ gwa we ka man wulti zok wul ga Nya na wulpi wu.
21 Ze gwa ni ka ilgaṇ ɗe ma naṃa paḷti wu so, naḵ ɗe mbadl gwa ni hwaɓi mal Nya sowu.
22 Ci atl gaa mal Nya ten byas mbadl gwe nik ɗa wu, taḵ ngem Nya taṣ taasik byas wul gwe nikka mbadl wu ka.
23 A nikma dlaṃti naḵ gwisi naḵ ɗe aɓa yeni go yokit ni gipki i'e, a paḷti byas wul dop mbadl gwa wu.>>
24 Yek Siman wulti ɗe, <<Ngemini nini Nya ne, ba ilgon ka wul jin ɗe kaa dlaṃ wu mbi so.>>
25 Biturus suk Yohana hwi gaɓa ten daṃti gwasaṇ suk Yesu wu, yek sa dlaṃisi taṃi gaɓa ga Nya kaḷi, yek sa pal tet Wurshelima. De sa ɓal go yek sa ngusi dlaṃti taṃi gaɓe ɗaṇka nak mil baṇ ji Samariya wonti jwe ni ten tantu wu.

Pilibus mo suk ba Itiyopiya gon

26 Yek yen shinti ga Nya gon wul Pilibus ɗe, <<Li tu kudu, aka kop tantu laɓi, gwe yil sut Wurshelima yek su Gaza wu.>>
27 Yek ta nda tantu kaali. Ta naṃa laṭ nugo yek ta mo suk ba Itiyopiya† gon gwe baṭa man paṭ suk modli sowu, kaksha mbalaṇ kaɗe ti. Tik ɗe maṇ zaṭ wul ga guu ga maḍli ga Itiyopiya gwe asa mbet ɗe Kandisi wu. Ta li taṣ ngusi Nya atl a Wurshelima,
28 ata ɓal ten tantu palti. Ata ni ka kapsi gaḷla gwasi ta naṃa dlaṃti ka lishti ga Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya to nya ka.

* **8:16 8:16** Sogo*Ka* † **8:27 8:27** Atl ga Itiyopiya wo yek lu gwe ni tu nya ɗa bal ze Nilu ni wu.

29 Yek Shishi ga Nya wul Pilibus ɗe,
<<Li te mal kapsi gaḷle ka, taḳ ngusi
kopti gwas njaa-njaa.>>
30 Yek Pilibus li te mali ka na apti,
yek ta kum maḷi ten dlaṃti ka lishti
ga Ishaya. Yek ta ngemti ɗe, <<Lishti
gaṇ ɗe ka naṃa dlaṃti go ka yis
gaami ya?>>
31 Yek maḷi wulti ɗe, <<Ɗa nii kaṇ
ba yis gaami gwi, ɗe ba malgon
ka mboki ang dani sowu?>> Yek ta
ngem Pilibus ɗe taṣ te ka kapsi gaḷle
malti.
32 Ilgwe maḷi naṃa dlaṃti ka gaɓa
ga Nyami go, yek ɗe lu gwe wule,
<<Sa dlaḳti naḳ mbaḷa gwe sa taḷat ka
lu mboshti wu.
Naḳ gwe a ba yen mbaḷa a kul so
ɗe sa ɓa wutlit maḍlaṇ kawu,
nu kaṇ ti mago yek baṭa wule
ilgon so.
33 Naḳ ɗe baṣa pallaṭ ɗe ilgon sowu,
yek sa nget paḷti hwa kisti
gaɓa wu.
Wok ka man yisti ji mil jwas wo?
Naḳ ɗe sa kan mbadl gwas ɗa ten
dii atl kawu.>>‡
34 Yek maḷi ngem Pilibus ɗe, <<Ɓo
hwini, maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gwe
lish lu gaṇ go ten gaa gwas kaṇ ta
naṃa gaɓa a, ko ten zobsi maḷgon?
>>
35 Yek Pilibus ndet gaɓa ten lishti
gwisi, yek ta hwit taṃi gaɓa ten Yesu.
36 Sa naṃa laṭ nugo, yek sa lak
mbi ze gon. Yek maḷi wul Pilibus ɗe,
<<Ze kawu, yek ka laki a baka paḷi
baptisma so ye?>>§
38 Yek ta laki yek kapsi gaḷle dlaḷi.
Na ti na Pilibus yek sa su ka zesi yek
Pilibus paḷit baptisma.
39 Sa yil tot ɗaka zesi kawu go, yek
Shishi ga Nya kan Pilibus ka. Yek ba
ta po yenti so, ama yek ta ngusi hwol
tuki ata naṃa zaṭgaa.
40 Yek Pilibus lak mbi gaa gwas ka
baṇ Azotus, yek ta ngusi maṭlti ka
mas baṇ jwe ni kaḷi wu ata naṃa
dlaṃti gaɓa maṇ taṃti ten Yesu se
naḳ ta mbuki ka baṇ Kaisariya.

9

Cit atl gaa ga Shawulu

1 A Shawulu yima cit dlelngapcan
maṇ kopti ji Bagaa Yesu, ata naṃa
wulti ɗe ta tlosi ka. Yek ta li mal bal
maṇ Paris,
2 yek ta ngemti ɗe taṣ lishit gaɓa
gwe ta lak baḷi ka bii motgaa jwe
ni ka baṇ Demaskus wu. Ta paḷi
naḳ gwisi kangwe ɗe ta mbi majwe
sa naṃa kopti Tantu ga Yesu wugo
ata dopsi, ata ɓalsi ka, ata taḷasi tet
Wurshelima na modli na maani wu.
3 Ta naṃa laṭi yek ta ɓal njaa a
Demaskus nugo, yek baṳ! Cilti gon
sut nya cilli lu gwe ta ni wu ka.
4 Yek ta nda atli, yek ta kum yal
gaɓa gon gwe wulti ɗe, <<Shawulu!
Yek laki yek ka nima cit dlelngapcan
ye?>>
5 Yek Shawulu wule, <<Bagaa, wok
ɗe ki wo?>>
Yek yal gaɓe wule, <<Amik ɗe Yesu,
maḷgwe ka nitma cit dlelngapcan
wu, naḳ ɗe ka nima cit dlelngapcan
maṇ kopti ji wu.
6 Tlinya taḳ li ka baṃi, sa hwik
ilgwe nik ngetli ɗe taḳ paḷi wu.>>
7 Yek majwe naṃa laṭ sukti wu dlaḷ
ka yek baṣa man wulti ɗe ilgon na
ɓanti, naḳ ɗe sa kum yal gaɓe ama
yek baṣa yen maḷgon sowu.
8 Yek Shawulu tlinya. Ta ɓul gwel
go, ta po man yenti lu so. Yek sa
ngiɓit ang, yek sa taḷat ka baṃi.
9 Yek ta mul ɗe mekan ata ni
dwami, a baṭa nguk ilgon so a baṭa
tla ilgon so.
10 A maṇ kopti gon ni ɗa a De-
maskus shin gwas kaɗe Hananiya.
Bagaa Yesu ɓulit gwel yek ta takit bi
ɗe, <<Hananiya!>>
Yek ta ndaki ɗe, <<Bagaa, amik
gu.>>
11 Yek Bagaami wulti ɗe, <<Li ten
tantu gwe asa mbe ɗe Taki wu aka

‡ **8:33 8:33** Yen Ish 53:7,8. § **8:36 8:36** Ka lishti jon wo sa mbaḷ ndati ɗe 37 *Yek Pilibus wulti ɗe, <<Kume ka ngaṣki ten Yesu na mbadl ɗe naṃ go ba paḷiki.>> Yek maḷi wule, <<A ngaṣsaṇ ten Yesu Almasihu tik ɗe Yen ga Nya.>>*

li lubii ɗa Yehuda ka, aka kum gaṣ ga maḷgon tet Tarsus asa mbet ɗe Shawulu, ka yenti ten ngemti Nya.
12 A Shawulu mago Nya ɓuli gwel wi, yek ta yen maḷgon gwe asa mbet ɗe Hananiya wu, ta zit ang ten gaa ta gwel gwas ɓuli.>>
13 Yek Hananiya wule, <<Bagaa, a kum wul wonti ten maḷlu, kangwe ata paḷi ngalci mbalaṇ jwa a Wurshelima wu.
14 A yekgu ta tul ɗee na ndaḷti tet mal kiɗi maṇ Paṛis wi ɗe taṣ dop mas majwe asa ngusik atl wu.>>
15 Yek Bagaami wul Hananiya ɗe, <<Lak mbiti, a botlti wi taṣ hwi gaɓa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu tenaṇni na guu jwasaṇ suk maṇ Yisiraila pak.
16 Ba mbokit ang ten kangwe ɗe ngetli kaṇ taṣ tla bomti i'e tenaṇ wu.>>
17 Yek Hananiya li, yek ta te ka lubiimi. Yek ta wut ang ten gaa ga Shawulu, yek ta wulti ɗe, <<Yilka gini, Bagaa Yesu gwe tul malki, aka naṃa laṭ teɗɗu ka shinaṇni ta gwel gwa ɓul ɗa taḳ man yenti lu, a Shishi ga Nya njikaṇ mbadl gwa.>>
18 Kaḷi-kaḷi yek ilgon naḳ kola yil tet ka gwel ga Shawulu, yek gwel gwas ɓuli. Yek ta tlinya, yek sa paḷit baptisma.
19 Ta nguk wul wugo, yek ndaḷti gwas pali.

Shawulu dlaṃi gaɓa mbalaṇ ten bi ga Yesu

Yek ta laṃ multi mal maṇ kopti jwe ni Demaskus wu.
20 Njet nugo yek ta nde dlaṃti gaɓa mbalaṇ ɗaṇka lu motgaa ji maṇ Yehuda ɗe, Yesu wo Yen ga Nya kaṇ.
21 Yek ɓanti ci mas majwe kumti wu, yek sa ngusi wulti ɗe, <<Ale maḷgaṇ kaɗe maṇ lakti ga majwe ngaṣsi ten maḷgwisi ka bomti a Wurshelima wu naʔ Ta tul ɗee taṣ dopsi ata taḷasi ga ɓali mal kiɗi maṇ Paṛis! >>
22 Yek Shawulu ndaḷ ten dlaṃti gaɓa ga Nya. Yek ta gulsi maṇ Yehuda jwe ni Demaskus wu yek baṣa po wulti ɗe ilgon so. Naḳ ɗe ta nisi ma dlaṃti ɗe, gem Yesu kaɗe Almasihu wu.
23 Kaal ɗa multi wonti, yek maṇ Yehuda ɓel bi taṣ tlo Shawulu,
24 ama yek ta kum ilgwe sa ɓel bi ɗe sa paḷit ɗu ka. De sa naṃa ɓaṭti dlabii baṃi, na ka cin na ka gasi taṣ mbiti taṣ tlot wu.
25 Yek mil lishti jwas kanti ka ka gaɗa ka gasi, yek sa shitti a kaal baṃi tuka shu bii.
26 Tet kaḷi go yek ta ap te Wurshelima ka. Yek ta ngwe ɗe ta mogaa suk maṇ kopti, ama yek ɓanti gwas cisi naḳ ɗe baṣa kan ɗe gem kaṇ ta pal ɗe maṇ kopti wu so.
27 Yek Barnabas kanti yek ta taḷat mal mil shinti ji botli. Yek ta hwisi kangwe Shawulu yen Bagaa Yesu ten tantu wu, suk kangwe ta gaɓa sukti wu, suk kangwe ta hwi gaɓa mbalaṇ ten bi ga Yesu ka baṇ Demaskus na ndaḷi gahwulaṇ wu.
28 Yek Shawulu daṇ suksi a Wurshelima. Yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka, ata naṃa gaɓa ten bi ga Bagaa Yesu na ndaḷi gahwulaṇ.
29 Yek ta ngusi dlaḳti gaɓa suk maṇ Yehuda maṇ gaɓa na bi Giris wu, yek sa ngwe ɗe taṣ tloti.
30 Yilkeni maṇ kopti kumi nu wu, yek sa taḷat ka baṇ Kaisariya. Yek sa lakti tantu yek ta li Tarsus.
31 Yek motgaa ga maṇ kopti ji Yehudiya suk ji Galili suk ji Samariya wu mas mbi taṃi daṃti. Yek sa ndaḷ ten kopti ga Yesu naḳ ɗe Shishi ga Nya ndaḷli mbadl gwasaṇ wu. Yek sa ngusi wontaṭi asa naṃa daṇti asa nima baḷti nalti Bagaa Yesu. Biturus li baṇ Lida suk Jopa.
32 Biturus naṃa maṭlti ka atl ji maṇ Yehuda nugo yek ta la yenti ga mbalaṇ ji Nya jwe sa naṃa daṃti ka baṇ Lida wu.
33 Kaḷi kaṇ ta mbi maḷgwe asa mbet ɗe Iniyas, maḷgwe kaṭ tli gon gwas tla kawu. Ta paḷ gin ɗe wusupsi ata ni atli, baṭa man laṭ so.
34 Yek Biturus wulti ɗe, <<Iniyas, Yesu Almasihu ndokki wi, tlinya taḳ

tlil lumulti gwa.>> Ninge-ninge yek ta tlinya.
35 Yek mas majwe ni ka baṇ Lida suk naa baṇ jwe ni atl ga Sharon wu yenti, yek sa pal ɗe maṇ kopti ga Yesu.
36 Ka baṇ Jopa njaa mal baṇ Lida wo, maṇ kopti gon ni ɗa shin gwas kaɗe Tabita (gwe na Giris wo yek ɗe Dokas* wu). Ata kul paḷ wul na ang gwasi ata baḷ majwe ba ilgon nisi ɗa sowu.
37 Ka multi jwisi wo, yek ta paḷ cwo, yek ta mashi. Yek sa pol hwuuni gwas ka, yek sa zi to ka tlal bii ka.
38 Yek maṇ kopti kumi ɗe Biturus ni Lida. Naḳ ɗe dlo ga Jopa suk Lida dlenti sowu, yek sa shin mbalaṇ ɗe lop taṣ wulti ɗe taṣ li tet malsi baḷe-baḷe.
39 Yek Biturus li suksi. Ta mbuk lu malsi wu, yek sa tolti ka tlal biimi. Yek modli jwe maani jwasaṇ maṣh wu mas dlaḷ mal Biturus, asa naṃa kulu asa nitma mbokti ang ten lukaḷ suk naa wul jwe Dokas paḷisi ɗe ta yi suksi wu.
40 Yek Biturus yillaṣi deɓaḷ mas jwasaṇ, yek ta ngus na gahwulaṇ, yek ta ngem Nya. Yek ta ballaṭ tumal hwuunisi, yek ta wule, <<Tabita, tlinya.>> Yek Tabita ɓul gwel. Ta yen Biturus wu, yek ta tlinya, yek ta daṃ na zhila.
41 Yek Biturus ngiɓit ang, yek ta tlilti nya. Yek Biturus mbe mbalaṇ ji Nya teɗi suk modli jwe maani jwasaṇ maṣhi wu, yek ta mbokisi ang tenti, ta tli ɗaka maṣhkaṇ ka wi.
42 Yek ili maṭl ka baṇ Jopa mas, yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Bagaa Yesu.
43 Yek Biturus laṃ multi a Jopa ɗa maḷgon gwe asa mbet ɗe Siman, maṇ mokti kuul gon.

10

Korneliwus shini lu Biturus

1 Maḷgon ni ɗa ka baṇ Kaisariya shin gwas wo Korneliwus. Ti wo gon ka kiɗi maṇ hapti dlo jwe asa mbesi ɗe Maṇ Italiya wu.
2 Ti suk maṇ boo gwasi mas sa ɓanti Nya i'e. Ata baḷ wul majwe ba ilgon nisi ɗa sowu na mbadl ɗe naṃ, ata ngem Nya mas cin.
3 Gas gon ka cin sukti yek Nya ɓulit gwel, yek ta yen yen shinti ga Nya gwe tul malti wu, yek ta wulti ɗe, <<Korneliwus!>>
4 Yek ta yenti na gwel ɓanti, yek ta wulti ɗe, <<Bagaa, yek ke?>> Yek yen shinti ga Nyami ballit ɗe, <<Nya kum ngemti gwe ka naṃa ngemti gwas wu wi, ata yen baḷti wul gwe ka nima baḷti majwe ba wul nisi ɗa sowu wi.
5 Ningo shinlu te Jopa ka taṣ mbek Siman maḷgwe asa mbet ɗe Biturus wu.
6 Ta ni ɗa Siman maṇ mokti kul lu ka, maḷgwe lubii gwas ni ten bi bal ze wu.>>
7 Yen shinti ga Nyami zigaa wu, yek Korneliwus mbe ɗe lop ka zhel jwasi suk ɗe naṃ ka maṇ hapti dlo jwe asa paḷit wul wu, jwe asa ngusi Nya atl wu.
8 Yek ta hwisi mas ilgwe pi wu, yek ta shinsi te Jopa ka.

Nya ɓuli gwel Biturus

9 Lu dlo wi ɗe cin sukti ɓal go, a majwe Korneliwus shinsi ɓal njaa taṣ mbuki ka baṃi wu, yek Biturus to ten gaa bii taṣ ngem Nya.
10 Kuzaṇ lak njel tlo Biturus, a ba ilga nguki gwe sa naṃa zaṭi wu ɓo no so. Yek Nya ɓulit gwel,
11 yek ta yen dlo nya ɓuli. Yek ilgon naḳ bal lukaḷ yil suɗi.
12 Yek ta yen wul me suk ji lubii wonti a giɓi, wul maṇ asaṇ ɗe wupsi, suk wuci suk ɓalkaṇ, suk yadli.
13 Yek yal gaɓa gon wulti ɗe, <<Biturus, tlinya taḳ mboshi a ka nguki.>>
14 Yek Biturus ndaḳit ɗe, <<Bagaa a pi nu so, a ɓo taɓa ngukti tlu gwe ba ni hwaɓi ɗe ta maṇ Yehuda nguk wu so.>>

* **9:36 9:36** Na *Tabita*bi Yehuda suk*Dokas*bi Giris so, yek ɗe *Nang*.

15 Yek yal gaɓe po wulti ɗaɗe, <<Baḵ mbe ilgwe Nya palli hwaɓi
wu, ɗe byasi so.>>
16 Naḵ gwisi pi asaṃi ɗe mekan yek
paa bal lukaḷi pal to nya ka.
17 A Biturus naṃa daamti gwas
ten ilgwe pi wu nugo, yek majwe
Korneliwus shinsi wuk ju, sa mbi
boo ga Siman wi. A sa ɓal ten bi
dlaboo.
18 Yek sa kum gaẓi ɗe, ko Siman
gwe asa mbet ɗe Biturus wu naṇ ɗe?
19 Biturus yima daamti gwas ten
ili nugo, yek Shishi ga Nya wulti
ɗe, <<Siman, mbalaṇ ɗe mekan* jon
naṃa ngot gwa.
20 Tlinya taḵ su malsi, ɓaa-ɓaa, a
kaḷi suksi amik shinsi teɗi.>>
21 Biturus susut mal mbalaṃi yek
ta wulsi ɗe, <<Ami kaṇ ka naṃa ngot
gini. Yek tullaḵii ye?>>
22 Yek mbalaṃi wulti ɗe, <<Bal
maṇ hapti dlo ga Roma gon gwe asa
mbet ɗe Korneliwus wu ka shinni.
Zok mbalaṇ maṇ ɓanti Nya kaɗe ti,
maḷgwe a maṇ Yehuda mas baḷti
nalti wu. Yen shinti ga Nya dlaṃit
ɗe taṣ shinik lu taḵ li ɗatka taṣ kum
ilgwe ka dlaṃ wu.>>
23 Yek Biturus telsi gibboo yek ta
ngwesi lumulti.

Biturus ɗa Korneliwus ka

Lu tlo wu, yek Biturus suk yilkeni
maṇ kopti jon a Jopa li suksi.
24 Lu tlo wugo yek sa mbuk lu
Kaisariya. A Korneliwus ɓalma ɓaṭti
gwasaṇ hal ta mbe yilkeni suk yelaṇ
jwas tet wi.
25 Biturus te ka lubiimi wu, yek
Korneliwus ngusit atli yek ta baḷti
nalti.
26 Yek Biturus ngipti yek ta wulti
ɗe, <<Tlinya ka, am mago mbalaṇ
kaṇ naḵ ki.>>
27 Biturus yima gaɓa sukti nugo,
yek ta te giɓ boomi, yek ta mbi
mbalaṇ wonti.
28 Yek ta wulsi ɗe, <<Kii na gaa
gwakaṇ kaa yisi ɗe mbaṭ gaɓa gaṇaṇ
kan ɗe ta maṇ Yehuda, pi suk
maḷgwe ba maṇ Yehuda ka sowu
sogo taṣ li ɗaasi ka so. Ama Nya
mboki ang ɗe ba wule a Nya nge
majon a ta lam majon so.
29 Yek laki ɗe sa shinlu ɗe ta li tet
wugo yek a tuli baa nge so. Haṇ ta
ɓo ngemki, yek laki yek ka mbe ye?
>>
30 Korneliwus ndaḵit ɗe, <<Ndat
cin ɗe wupsi ka ɓal ge, ka cin sukti a
naṃa ngemti Nya a ɗaaka. A ni nugo
yek maḷgon dlaḷ a cina ɗaaka lukaḷ
gwas wo maṇ cilti i'e.
31 Yek ta wulaṇ ɗe, <Korneliwus
Nya kum ngemti gwe ka naṃa
ngemti gwas wu wi, ata yen wul jwe
aka baḷ majwe ba ilgon nisi ɗa sowu
wi.
32 Shin lu te Jopa ka ta mbek Siman
gwe asa mbet ɗe Biturus wu, ta ni ɗe
maṇdaḵi ɗa Siman maṇ mokti kul lu
ka gwe lubii gwas ni njaa ten bi bal
ze wu.>
33 Yek laki yek a shinik lu baḷe-baḷe,
yekgu mbun wi naḵ ɗe ka tul wu.
Ningo mik ɓallu mas jinaṇ a cina ɗa
Nya ka, taṇ kum ilgwe ta hwik ɗe taḵ
dlaṃi nii wu.>>
34 Yek Biturus ndesi gaɓa ɗe,
<<Ningo a yisi wi ɗe gem kaṇ Nya wo
ta lam maḷgon man gon so.
35 Ata kan mbalaṇ mas lu gwe sa
yil tet kaḷi wu kume sa ɓantiti asa paḷ
gem ka daṇti gwasaṇ wu.
36 Yek ɗe taṃi gaɓa maṇ tullaṭ taṃi
daṃti, gwe Nya hwi maṇ Yisiraila
tumal Bagaa Yesu ga mas mbalaṇ
wu.
37 Ka yisaṇ ilgwe pi ka mas atl ga
maṇ Yehuda wu gwe nde tet Galili
kaal ɗa gaɓa ga Yohana ten baptisma
wu.
38 Nya botl Yesu ga Nazarat wu,
yek ta njikaṇti na Shishi gwasi,
yek ta baḷti ndaḷti. Yek ta ngusi
maṭlti ɗaṇka ata nima paḷti hwa wul
mbalaṇ. Ta yilli majwe sa ni a ang
ɗa guu maẓhe kaju naḵ ɗe Nyami ni
sukti wu.
39 <<Mi wo mik yen ilgwe Yesu paḷi
wu mas, ka atl ga Yehudiya suk ka
baṇ ga Wurshelima na gwel gaṇaṇ.

* **10:19 10:19** Ka lishti gon tek wo*Lop*A jon lishti jo wo sa lish wontaṭ jwasaṇ so.

Bacina ji maṇ Yehuda ɓakti ten gudaḷ yencin yek saˍ tloti.
40 Yek Nya pallaṭ kaami ten multi gwas na mekan, yek taˍ laki yek mbalaṇ yenti.
41 Mas mbalaṇ kaˍyen Yesu kaal ɗaˍ tlit ɗaḳaˍ maṣhkaṇ ka gwas so, ama mi ɗe Nya botlni taṇ yeni amaˍdlaṃ wu, mi ɗe maˍnguk wul yek maˍtla sukti wu.
42 Yek Yesu hwini ɗe taṇ dlaṃi mbalaṇ amaˍdaḷisi kaṇg ɗe, ti kaṇ Nya lakti ɗe maḷgwe a kisi gaɓa majwe maṣh wu suk majwe yi kaami wu.
43 Maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya mas gaɓa tenti ɗe mas maḷgwe ngaṣti ten Yesu go Nya a taasit byas wul gwas ka.>>
44 Tun a Biturus yima gaɓa, yek Shishi gaˍNya susut ten majwe naṃa kumti gwas wu.
45 Ili ci ɓanti maṇ Yehuda maṇ kopti jwe tul suk Biturus wu. De saˍyeni wi ɗe majwe baˍmaṇ Yehuda kaˍso mago saˍmbi Shishi gaˍNya wu.
46 Naḳ ɗe saˍkumsi ten taṣti gaˍNya, asaˍnaṃa gaɓa naˍbi† jwe baˍgwasaṇ kaˍsowu.
Yek Biturus wuli ɗe,
47 <<Maḷgon a man ngeti ɗe taˍpaḷi baptisma majin naˍze nwa? Si mago saˍmbi Shishi gaˍNya wi naḳ gwe maˍmbi wu.>>
48 Yek Biturus laki ɗe taṣ paḷisi baptisma kaˍshin gaˍYesu Almasihu. Yek saˍngemti ɗe taṣ nak laṃisi multi.

11

Biturus hwi maṇ kopti a Wurshelima mas ilgwe pi wu

1 Mil shinti ji botlisi suk naa yilkeni maṇ kopti kaˍatl gaˍYehudiya kumi ɗe majwe baˍmaṇ Yehuda kaˍso mago saˍkan gaɓa gaˍNya kaˍmbadl jwasaṇ wu.
2 Biturus li Wurshelima wu yek maṇ Yehuda maṇ kopti matlti.
3 Yek saˍwulti ɗe, <<Kaˍli lubii ɗaˍmajwe baˍmaṇ Yehuda kaˍsowu yek kaˍnguk wul suksi.>>
4 Yek Biturus hwisi mas ilgwe pi wu, yek taˍyillisi gaa mi ɗe,
5 <<A yi kaˍbaṇ Jopa, a nima ngemti Nya yek Nyami ɓuli gwel, yek a yen ilgon naḳ bal lukaḷ gaˍɓuli, gwe yil sut nya yek mbuki sut kaˍlu gwe a ni wu.
6 A sul gwel kaˍbal lukaḷi go, wul me suk gaˍlubii maṇ asaṇ ɗe wupsi kaẉu, suk kaaˍwuci suk kaaˍɓalkaṇ suk kaaˍyadli a giɓi.
7 Yek a kum yal gaɓa gon gwe wulaṇ ɗe, <Tlinya taḳ mboshi a kaˍnguki.>
8 <<Yek a ballit ɗe, <A pi nu so Bagaa a ɓo taɓa ngukti tlu jwe baˍmbun ɗe taˍmaṇ Yehuda nguk naḳ jin wu so.>
9 <<Yek yali po gaɓa ɗaɗe, <Baḳ mbe ilgwe Nya palli hwaɓi wu ɗe byasi so.>
10 Naḳ gwisi pi asaṃi ɗe mekan yek paa saˍkan bal lukaḷi to nya ka.
11 <<A yi kaḷi nugo yek majwe saˍshinsi tet Kaisariya wuk ɓal ju ten bi dlaboo gaˍlubii gwe ani giɓi wu.
12 Yek Shishi gaˍNya wulaṇ ɗe ta kopsi ɓaa-ɓaa, yek yilkeni ɗe mukka jin koɓaṇni yek maˍte kaˍlubii gaˍmaḷi.
13 Yek taˍhwini kangwe ɗe yen shinti gaˍNya tul malti, yek taˍwulti ɗe <Shin lu su Jopa ka taˍmbek maḷgwe asaˍmbet ɗe Biturus wu toɗi.
14 Ta hwik kangwe ka mbi kisti wu suk mas maṇ lubii jwa.>
15 <<A ndesi gaɓa wi nugo yek Shishi gaˍNya susut tensi naḳ gwe taˍsusut tenaṇni wu.
16 Yek a daam ilgwe Yesu Bagaa dlaṃ wu ɗe, <Yohana paḷi mbalaṇ baptisma naˍ* ze, ama kii wo Nya a paḷikii baptisma naˍShishi gwasi.>
17 Naḳ ɗe saˍngaṣsi ten Almasihu Yesu Bagaa wugo, yek Nya baḷsi ilgwe taˍbaḷaṇnii ɗe ma ngaṣaṇni ten wu. Wok ɗe ami ta nge ilgwe Nya lami wu wo?>>
18 Saˍkumi nu wugo, yek baṣaˍpo wule ilgon so, ama yek saˍtaṣ Nya ɗe, <<Majwe baˍmaṇ Yehuda kaˍso mago

† **10:46 10:46** Sogo*Zopsi bi jon* * **11:16 11:16** Sogo*Ka*

Nya paḷisi tantu cit atl gaa taṣ mbi kisti pak.>>

Paḷti wul ji motgaa ga maṇ kopti a Antakiya ka atl ga Siriya

19 Yek maṇ kopti cat ɗaṇka naḳ ɗe mbalaṇ ngesi i'e wu hal yek sa dlo Istipanus. Yek maṇ koptisi jon li dlenti hal a Pinikiya suk Kuburus suk baṇ Antakiya. Yek maṇ Yehuda kaṇ sa ngusisi dlaṃti gaɓa ga Nya na ngusaṇ.
20 Ko ɗe jon jwasaṇ tet Kuburus suk tet Sayirin li Antakiya yek sa dlaṃi taṃi gaɓa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu. Sa hwisi gaɓa maṇ taṃti ten bi ga Yesu Bagaa.
21 Ndaḷti ga Nya ni ka maṇ koptisi, yek laki yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu yek mbalaṃi pal ɗe maṇ kopti.
22 Maṇ kopti jwe asa mogaa a Wurshelima kumi nu wugo, yek sa shin Barnabas te Antakiya ka.
23 Ta mbuki Antakiya wugo, yek ta yen hwa ilgwe Nya paḷisi wu, yek ta ndaḷlisi daala taṣ kop Yesu Bagaa na gem suk na mbadl ɗe naṃ.
24 Barnabas wo hwa mbalaṇ kaṇ gwe ngaṣti ten Yesu wu. A ndaḷti ga Shishi ga Nya ni gipti i'e pak. Mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu, yek sa pal ɗe maṇ kopti sabona wul jwe Barnabas paḷi wu.
25 Yek Barnabas sa ngot ga Shawulu a Tarsus.
26 Barnabas mbit wu yek sa li Antakiya sukti. Kaa Barnabas suk Shawulu daṃ a Antakiya gin ɗe naṃ asa nima hwit mbalaṇ wonti gaɓa ga Nya. A Antakiya kaṇ sa nda mbet ga maṇ kopti ɗe Kirista.
27 Ka multi jwisi kaṇ maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya jon sut Wurshelima su Antakiya.
28 Yek gon kaṣi maḷgwe asa mbet ɗe Agabus wu gaɓa, yek ta wule, <<Bal kuzaṇ a tul ten mas dii atli.>> Naḳ gwisi pi ka gin gwe Kaludiwus ni ɗe guu wu.
29 Yek maṇ kopti jwe ni Antakiya wu, zi ka mbadl gwasaṇ ɗe sa ziang maṇ kopti jwe ni Yehudiya wu, kokko na kangwe ta man baḷti wu.
30 Yek sa paḷi nu wugo, yek sa shinlu na zaṭ ang gwasaṇ tumal Barnabas suk Shawulu yek sa baḷ bacina ji maṇ kopti a Yehudiya.

12

Yilti ga Biturus ɗa ka lu leti ka

1 Ka multi jwisi kaṇ yek Hiridus guu njel nget ga maṇ kopti yek ta ngusi dopti jwasaṇ.
2 yek ta laki yek sa dlo Yakubu yilka ga Yohana na bal puka.
3 Ta yeni ɗe naḳ gwisi taṃi maṇ Yehuda ɗa wu, yek ta dop Biturus pak. Naḳ gwisi pi go asa naṃa motgaa ga burodi gwe ba yis ni giɓi sowu.
4 Hiridus dop Biturusi wugo yek ta lakti ka lu leti. Yek Hiridus zi maṇ hapti dlo ɗe kutl cet mukka taṣ ɓaṭti, ten ɗe ta paḷit kisti gaɓa ka dlo mbalaṇ kaal ɗa motgaami.
5 A Biturus ni ga le ka nugo, yek maṇ kopti ngusit ngemti Nya i'e.
6 Ka gas gwe lu a dlo a Hiridus taḷa Biturus taṣ kisit gaɓa wu, a Biturusi ni yembaḷ ga ɓali na zaa gaḷla ɗe lop ka dlo ga maṇ hapti dlo ɗe lop. A maṇ hapti dlomi jon naṃa ɓaṭti bi dlabiimi mi.
7 Ni nugo yek yen shinti ga Nya tul mal Biturus, yek punke cil ka. Yek ta taṇ Biturus yek ta paḍaḷ. Yek ta wulti ɗe, <<Tlinya, baḷe-baḷe!>> Yek zaa gaḷle ɓatl-ɓatl ka yek lokit ɗa ten yal ang ka.
8 Yek yen shinti wulti ɗe, <<Kin lukaḷ suk kaptaḷan gwa.>> Yek Biturus kini. Yek yen shinti po wulti ɗaɗe, <<Lak bal lukaḷ gwa taḳ koɓaṇni.>>
9 Yek Biturus kopti yek sa yil ɗaka lu letisi ka, a ba Biturusi yisi ɗe ilgwe naṃa paṭ go gem ka so. Ta daṃaṇ gwa we Nya ka ɓulit gwel yek ta yen ilgwe pi wu.
10 Sa ɗakci maṇ ɓaṭti lwisi ga na naṃ suk ga na lop wugo, yek sa li tet mal dlabii gwe sa le na gaḷla wu. Yek dlabiimi ɓul na ga gwasi, yek sa yili. Sa ɓal ka dlo baṃi go yek yen shinti ga Nyami zigaa.

11 Gaa ceti Biturus wi ɗe ta yisi ɗe
ilgwe pi go gem kawu, yek ta wule,
<<Ni go a yisi wi ɗe Bagaa Nya, kik
shin yen shinti gwa suɗi tas yillaṇ
ɗaka byas ilgwe Hiridus paḷi wu ka.
Suk mas yokit gwe maṇ Yehuda lami
ɗe tas paḷi wu.>>
12 Biturus yisi nu wugo yek ta li
lubii ɗa Maryam ka ana ga Yohana
gwe gon shin gwas kaɗe Markus wu,
kaḷi kaṇ mbalaṇ mogaa wonti yek sa
ngusi ngemti ga Nya.
13 Yek Biturus ɓo bi dlabiimi. Yek
zhel yen kili gon asa mbet ɗe Roda
yil teɗi tas yen maḷgwe naṁa ɓot bi
dlabimi wu.
14 Yek ta kumi ɗe yal ga Biturus
kawu, yek bata ɓul dlabimi so na
hwol tuki. Yek ta pal te gibboomi ka
na apti, yek ta hwisi ɗe, <<Biturus ni
ten bi dlaboo!>>
15 Yek sa wulti ɗe, <<Ama ka ni i'e
ma?>> Yek ta wulsi ɗe gem kaṇ ta nisi
ma dlaṁti. Yek sa wulti ɗe, <<Yen
shinti ga Nya gwe ni sukti wu kaṇ.>>
16 Yek Biturus ngusi ɓot bi dla-
boomi, sa lak ɓul go, yek sa yenti yek
ɓanti cisi.
17 Yek Biturusi paḷisi na ang ɗe
tas ɓo daṁ mbetlak, yek ta hwisi
kangwe Nya yillat ɗaka lu letisi
kawu. Yek ta wulsi ɗe, <<Hwi
Yakubu suk naa yilkeni jinaṇ ilgwe
pi wu.>> Yek ta tlinya yek ta li zobsi
lwisi gon.
18 Yek lu dlo wu yek ili gulsi maṇ
hapti dlo jwe naṁa ɓatti lwisi wu i'e,
ten ɗe yek mbi Biturus ye?
19 Hiridus ngo Biturus wi ɗe bata
mbit sowu, yek ta ngem maṇ ɓatti
lwisi ten ilgwe pi wu, yek ta laki ɗe
tas tlosi ka.

Mashkaṇ ga Hiridus

Kaal ɗa nugo, yek Hiridus zak
Yehudiya yek ta li Kaisariya yek ta
nak laṁ multi kaḷi.
20 Ka multi jwisi kaṇ maṇ Taya suk
maṇ Sidon lili mbadl Hiridus. Yek sa
mo bi mas jwasaṇ yek sa li tet malti,
a Bilastus zok zhel ga Hiridus nisi
kaali. Yek Bilastus nɗakisi yek saḷi
mal Hiridus. Yek sa ngemi ɗe tas paḷ
daṁti taṁti sukti nak ɗe ilga nguki
gwasaṇ wo tet ka atl ga guumi kaṇ a
yil tet wu.
21 Cin gwe sa botli wu tul wu, yek
Hiridus daṇ ten gobdlan guu ata ni
ka lukaḷ guu gwasi, yek ta hwi gaɓa
mbalaṇ.
22 Sa kum gaɓa gwas wu, yek sa tlil
yal gwasaṇ nya yek sa wule, <<Yal
gaɓa gaṇ go ga mbalaṇ ka so, ga Nya
kaṇ.>>
23 Kaḷi-kaḷi yek yen shinti ga Nya
ɓoti, yek ta nda atli nak ɗe ta baḷ nalti
Nya sowu. Yek zhibaḷ nguk tli gwas
ka hal yek ta lak maṣhi.
24 Yek maṇ kopti ngusi dlaṁti gaɓa
ga Nya mbaṭl ɗaṇka a mbalaṇ nima
ngaṣti ten Yesu.
25 De kaa Barnabas suk Shawulu
pak ilgwe sa zisi paḷti a Wurshelima
wu, yek sa pal te* Antakiya ka. Yek
sa kaṇ Yohana gwe gon shin gwas wo
Markus wu ang.

13

Maṇ kopti botl Barnabas suk Shawulu yek sa shinsi

1 Ka maṇ kopti jwe ni Antakiya jo,
maṇ dlaṁti gaɓa ga Nya suk maṇ
lishti ni gipsi. Kaa Barnabas suk
Siman gwe gon shin gwas ke Duni
wu, suk Lukiya mbalaṇ ga Sayirin,
suk Manayen daka ga Hiridus guu,
suk Shawulu wu.
2 Sa nima ngusti atl Nya na paḷti
kaḷkaze nugo, yek Shishi ga Nya
wulsi ɗe, <<Yilli ninini Barnabas suk
Shawulu, nak ɗe a botlsi ɗe tas paḷi
wul wu.>>
3 Sa pak ngemti Nya suk paḷti
kaḷkazesi wu, yek sa katisi ang gaa,
yek sa laksi tantu.

Shawulu suk Barnabas ten zaṇdaḷ Kuburus

4 Barnabas suk Shawulu majwe
Shishi ga Nya shinsi wu su Salukiya,
tet kaḷi go yek sa te ka jirgi ze yek sa
li ten Kuburus.

* **12:25 12:25** Ka lishti jon wo*Tet Wurshelima*

5 Sa te ka baṇ Salamis wu yek sa dlaṃ gaɓa ga Nya ka bii motgaa. A
Yohana ni suksi ata nisi ma zaṭ ang.
6 Yek Barnabas suk Shawulu maṭl ɗaṇka zaṇdaḷi ka hal yek sa mbuki
baṇ Paposa, yek sa mo suk maṇ
Yehudiya maṇ waal gon, maḷgwe
shel lal ɗe ti wo maṇ dlaṃti gaɓa
ga Nya keti wu. Shin gwas ke Bar-
Yeshuwa,
7 tik ni suk Sarjiyus Bulusu gobna
wu. Gobna wo mbalaṇ maṇ yisti
wul kaṇ i'e, yek ta laki yek mbet
Barnabas suk Shawulu naḳ ɗe ta lam
kumti gaɓa ga Nya wu.
8 Yek maṇ waal gon gwe shin gwas
ni na bi ga Giris kaɗe Alimas wu
ngwe ɗe ba gobne ngaṣti ten Yesu,
naḳ gwe kaa Barnabas suk Shawulu
mbok ang dani wu so.
9 Yek Shawulu maḷgwe asa po mbet
ɗe Bulus wu, ata ni ga njikmi na
Shishi ga Nya wuti gwel Alimas
10 yek ta wulti ɗe, <<Ki wo yen
ga guu maẓhe kaṇ maṇ nget mas
ilgwe ni hwaɓi wu! Mbadl gwa ni ga
njikmi na shelti lali suk mas yokiti. A
gasi kaṇ ka zak ballaṭ gaɓa gem ten
Bagaa Nya ka gwi?
11 Ni go Nya a nolki na ndaḷti
gwasi. Ka pal ɗe dwa, a ka laṃ multi
ba ka man yenti cilti cin so.>>
Kaḷi-kaḷi yek ɓondi suk daṃshal
yitlat ka, yek ta ngusi didipti lu ata
naṃa ngot maḷgwe a ngiɓit ang wu.
12 Gobne yen ilgwe pi wu, yek ta
ngaṣti ten Yesu naḳ ɗe ɓanti citi na
kangwe ta kum gaɓa ga Nya wu.

Bulus suk Barnabas a Antakiya ka atl ga Bisidiya

13 Yek Bulus suk yelaṇ laṭ jwas
te ka jirgi ze yek sa li Paposa tet
Perga ka atl ga Pampiliya. Kaali kaṇ
Yohana zaksi yek ta pal te Wurshe-
lima ka.
14 Tet baṇ Perga kaṇ sa li baṇ An-
takiya ka atl ga Bisidiya. Gas shukti
ga maṇ Yehuda ɓal go, yek sa li ka lu
motgaa ga maṇ Yehuda, yek sa daṃ
na zhila.
15 Kaal ɗa dlaṃti gaɓa ka mbaṭ
gaɓa ga Musa suk maṇ dlaṃti gaɓa ji
Nya, yek bacina ga lu motgaami shin
gon gwasaṇ mal kaa Barnabas suk
Bulus ɗe, <<Yilkeni jinaṇ kume gaɓa
gwe a ndaḷli madl mbalaṇ wu nikii
bi go, dlaminii ne.>>
16 Yek Bulus tlinya yek ta paḷisi ang
ɗe taṣ katit kaṇg, yek ta wule, <<Maṇ
Israila suk majwe ba maṇ Yisiraila
ka sowu, ɓo katini nini kaṇg!
17 Nya ga maṇ Yisiraila botl aba
jinaṇ yek ta laki yek mbalaṇ jinaṇ
wonti asa yi ka atl ga Masar. Yek
ta yillaṣi tot ɗa Masar ka na ndaḷti
gwasi
18 ko ɗe sa nget kumti bi. Ama yek
Nya dlo mbadl na si* yek sa paḷ wul
jwe sa lami, ka gin ɗe kutl ɗe wupsi
jwe sa daṃ ka laṗ wu.
19 Yek ta tlo maṇ Kan'ana ka. Bi
gwasaṇ ɗe nitgi. Yek ta baḷ atl
gwasaṇ maṇ Yisiraila ɗe gwasaṇ.
20 Naḳ gwisi pi ka gin zabaḷ ɗe
wupsi na ɗe kutl namtan.

<<Kaal ɗa nu, yek Nya ngusisi baḷti
maṇ kisti gaɓa ɗe bacina. Hal yek
taḷe multi ji Samaila maṇ dlaṃti
gaɓa ga Nya.
21 Yek mbalaṃi ngemi ɗe ta Nya
baḷsi guu, yek ta baḷsi Shawulu yen
ga Kish maṇ boo ga Bilyaminu tik paḷ
guu ga gin ɗe kutl ɗe wupsi.
22 Nya shit Shawuli wu, yek ta palli
Dauda ɗe guu gwasaṇ. Yek Nya gaɓa
ten Dauda ɗe, <A mbi Dauda yen
ga Yesse wi maḷgwe zaṇ ten mbadl
gwasi a ta ni ten mbadl wu, ta paḷi
ilgwe a lami wu.>
23 <<Tumal mil boo ga maḷgaṃi
kaṇ Nya tulli maṇ Yisiraila Yesu maṇ
kisti naḳ gwe ta dlaḷli gaɓa wu.
24 A ba Yesu ɓo tul sowu, Yohana
dlaṃi maṇ Yisiraila gaɓa ten bi cit atl
gaa suk paḷti baptisma.
25 De Yohana pak paḷti ilgwe Nya
zitɗu wugo, yek ta wuli ɗe, <Kaa
daṃaṇ gwa we wok ɗe ami wo?
Amik ɗe Almasihu so ca. Wowo, ta yi

* **13:18 13:18** Ka lishti jon wo *Ama yek ta pi naṣi*

suɗi kaal ɗa ami, ti kaṇ zaa kaptaḷan gwas mago a mbuki ta paṭl ka so.>

26 <<Yilkeni jini, mil ji Ibirahim suk kii maṇ ɓanti Nya ɗe ba maṇ Yehuda ka sowu, mi kaṇ tulli ni gaɓa ten bi kisti.

27 Yek ba maṇ Wurshelima suk guu jwasaṇ yis Yesu so yek sa lilti ka. Yek sa njikaṇ gaɓa ga maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gwe asa dlaṃisi mas gas shukti gwasaṇ wu.

28 Ko ɗe basa mbi ilgwe a laki asa baḷ bi tlot ga Yesu sowu, yek sa ngem Bilatus ɗe taṣ tloti.

29 Sa njikaṇ mas ilgwe maṇ dlaṃti gaɓe lishi tenti wu, yek sa yillaṭ sut ɗa ten gudaḷ yencimi ka, yek sa lepti ka gazukɗi.

30 Ama yek Nya pallaṭ kaami.

31 Yek majwe li Wurshelima sukti tet Galili wu, ngusi yenti gwasi ga multi wonti. Sik nima hwiti mbalaṇ ilgwe sa yeni na gwel gwasaṇ ɗe pi na ti wu.

32 <<Mik nikii ma dlaṃti taṃi gaɓa gwe Nya dlaḷli suk aba jinaṇ go

33 ta njikmi nii wi, mi mil jwasaṇ ɗe ta palli Yesu kaami wu. Naḳ gwe ni ga lishi ka Zabura na lop wu ɗe,

<< <Ki wo yen gi kaṇ,
Ase go a daṇ ɗe aba† gwa wi.>‡

34 Nya palli Yesu kaami tot ka gazukɗi baṣ po maṣh so ɗa. Gem kaṇ Nya njikaṇ gaɓa gwe ta dlaṃ wu, ɗe ta pallaṭ kaami wu, gwe wule.

<< <Ba zikii ang na gem naḳ gwe a dlaḷlit gaɓa Dauda§ ɗe ba paḷi wu.> >>

35 Ni ga lishi ka Zabura gon ɗaɗe,

<< <Ka zak maṇ cilti gwa taṣ moki ka so.>

36 <<Dauda pak paḷti wul ka multi jwas wugo, yek ta maṣhi. Yek sa lepti mal aba jwasi, yek dli gwas moki ka.

37 Ama Yesu ɗe Nya pallaṭ kaami go ta moki so.

38 <<Yilkeni jini, a lami taḳ yisi ɗe tumal Yesu wu kaṇ Nya a taas byas wul ji mbalaṇ ka.

39 Mas majwe ngaṣsi ten ti go sa mbi kisti, ama ba mbaṭ gaɓa ga Musa a man kisti mbalaṇ so.

40 Paṇ ɗem'ɗem ba ilgwe maṇ dlaṃti gaɓa Nya dlaṃ wu pi tenkii so,

41 << <kumini kii, ɗe a kaa jeti na shin ga Nya wu.
Ta ɓanti cikii akaa maṣhi
naḳ ɗe ba paḷ ilgon ka multi jwakaṇ,
ilgwe baḳaa baḷ gem ɗe amik paḷi sowu
Ko ta maḷgon hwikii ɗe a paḷi wu.>* >>

42 Bulus suk Barnabas ɓa yil ɗaka bii ngemti Nyami ka go, yek mbalaṃi ngemsi ɗe taṣ ya mbaḷisi dlaṃti gaɓa ten wul jwisi ɗa, gas shukti gwasaṇ maṇ tulti.

43 Mbalaṇ zigaa wu, yek maṇ Yehuda suk majwe te ka kopti Nya ga maṇ Yehuda na ndaḷi mbadl wu kop Bulus suk Barnabas. Yek kaa Bulus suk Barnabasi ndaḷlisi gahwulaṇ ɗe taṣ ci cina na zaṭ mbadl gwasaṇ ten Yesu.

44 Gaṣ shukti po ballaṭ tet wugo, yek mas maṇ baṃi mogaa taṣ kum gaɓa ga Nya.

45 Yek maṇ Yehuda yeni ɗe mbalaṇ wonti mogaa wu, yek sa dakaḷ i'e, yek sa ngusi nget ilgwe Bulus naṃa dlaṃti wu. Yek sa ngusi byalti gwasi.

46 Yek Bulus suk Barnabas gaɓa baṇa ɓanti so yek sa wule, <<Mbun ɗe taḳii maṇ Yehuda kaa kum gaɓa ga Nya cina. Ama naḳ ɗe kaa nge wu, kaa mbok ang wi ɗe kaa mbuki taḳ mbi mbadl gwe ba a paki sowu so. Mi wo mali mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.

47 Go yek ɗe ilgwe Nya zini wu,

<< <A lakkii† wi ɗe cilti ga majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.
Taḳ‡ tullaṇ kisti ka dii atli mas.>§ >>

48 Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu kumi nu wugo, yek sa paḷ hwol tuki i'e, yek sa dlaṃ ɗe gaɓa ga Nya zok gaɓa kaṇ. Yek majwe Nya botlsi ɗe sa

† **13:33 13:33** SogoA *zaḳ wi* ‡ **13:33 13:33** Yen Zab 2:7. § **13:34 13:34** Yen Ish 55:3. * **13:41 13:41** Yen Hab 1:5. † **13:47 13:47** Na bi Giris wo mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ. ‡ **13:47 13:47** Na bi Giris wo mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ. § **13:47 13:47** YenIsh 49:6.

mbi mbadl gwe ba a paki sowu kaṣi ngaṣsi ten Yesu.

49 Yek gaɓa ga Nya ngusi lakti ang ɗaṇka baṃi ka mas.
50 Ama yek maṇ Yehuda cok modli jon jwe ɓanti Nya majwe ɗe a mbalaṇ nallaṣi wu, suk kiɗi maani ji baṃi. Yek sa tlil nget ga Bulus suk Barnabas, yek sa mbolsi ɗaka baṇ gwasaṇ ka.
51 Yek sa bat kushka ga baṃi ɗa ten asaṇ gwasaṇ ka, ta daṇ ɗe ilgwe a daami maṇ baṃi wu, yek sa li Ikoniya.
52 Yek maṇ kopti jwe ni kaḷi wu njikaṇ na hwol tuki suk Shishi ga Nya.

14

Bulus suk Barnabas ka baṇ Ikoniya

1 Yek Bulus suk Barnabas li ka lu motgaa ka baṇ Ikoniya nak gwe asa kul paḷi wu. Yek sa dlaṃi gaɓa ga Nya mbalaṇ, yek maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ngaṣsi ten Yesu.
2 Ama yek maṇ Yehude jwe nge ngaṣsi ten Yesu wu cok majwe ba maṇ Yehuda ka sowu, yek sa lil dlo gwasaṇ suk maṇ koptisi ka.
3 Mas na nu yek Bulus suk Barnabas laṃ multi kaḷi asa naṃa dlaṃti gaɓa ga Nya, a Nya mbok ang ɗe ilgwe sa dlaṃ go gem kaṇ, nak ɗe ta laki yek sa paḷ wul cit ɓanti wu.
4 Yek maṇ baṃi tatl ɗe lop, jon pi kaal maṇ Yehude, a jon wo yek sa pi kaal mil shinti.
5 Yek majwe ba maṇ Yehuda ka soju, suk maṇ Yehude mas na bacina jwasaṇ ngwe taṣ ɓosi asa laksi na ye.
6 Yek mil shinti kumi ka, yek sa aɓ te ka baṇ ji Likoniya ka. Jwe a mbe ɗe Listera suk Dabe wu, suk lujwe ni njaa kaḷi ju.
7 Yek sa ngusi dlaṃti taṃi gaɓa ten Yesu kaḷi.

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a Listera suk Dabe

8 Kulki gon ni ɗa na zhila gwe ɗe ta man laṭ na asaṇ sowu ka baṇ Listera.
9 Ta katti kaṇ gaɓa gwe Bulus naṃa dlaṃti wu. Yek Bulus wutit gwel, ta yeni ɗe maḷi baḷ gem ɗe ta ndokti wu,
10 yek Bulus tlil yal nya yek ta wulti ɗe, <<Tlinya taḳ dlaḷ na asaṇ gwa!>> Yek ta yil nya yek ta njel laṭ na asaṇ.
11 Mbalaṇ jwe mogaa wu yen ilgwe Bulus paḷi wu, yek sa tlil yal gwasaṇ mas jwasaṇ yek sa wuli na bi gwasaṇ ɗe, <<Nya pal naḳ mbalaṇ yek ta susut malaṇni wi.>>
12 Yek sa zi shin Barnabas ɗe Zewus, Bulus wo yek sa mbet ɗe Hames naḳ ɗe tik ɗe maṇ gaɓa wu.*
13 Yek guu waal ga Zewus gwe bii waal gwas ni te kaal baṇ kawu taḷa tla suk buzha te ten bal dlabii baṃi ka. Na ti na maṇ baṃi lami ɗe taṣ baḷ gal ka shin ga Bulus suk Barnabas.
14 Bulus suk Barnabas mil shintisi kumi nu wugo, yek sa paḷ duu tuki, yek sa kesh lukaḷ jwasaṇ ka, yek sa li te ka lu gwe mbalaṃi mogaa wu ka baḷe baḷe asa naṃa wulti ɗe,
15 <<Yek laki ɗe kaa naṃa paḷti nu ye? Mi mago mbalaṇ kaṇ naḳ kii sole. Gaɓa maṇ taṃti kaṇ ma tulli kii taḳ zakaṇ iljwe kaa nisi ma ngusti atl ɗe ba mbadl nisi ɗa sowu. Taḳ palaṇ tet mal Nya gwe maṣh sowu, a tik paḷ dlo nya, suk dii atli, suk bal ze suk mas wul jwe ni giɓi wu.
16 Ka gin jwe nda na kaal lu go Nya zak mbalaṇ taṣ paḷ ilgwe sa lami wu.
17 Mas na nu, ta ɓo taɓa zakti ga mbalaṇ baṇa ilgwe a laki asa daamti sowu so. Tik nikii ɗe maṇ baḷti ze sut nya suk mbuni watlaṇ, ata kul baḷkii ilga nguki kangwe a kum kii wu, ata laki akaa daṇ na hwol tuki.>>
18 Mas na gaɓa jimi ɗe sa hwisi wu, yek sa ngo kanti gwasaṇ gaa. Ten ɗe si wo sa baḷ gal ka shin gwasaṇ.
19 Ama yek maṇ Yehuda jwe yil tet Antakiya suk Ikoniya ju mani na mbalaṃi. Yek sa lak mbalaṃi ten

* **14:12 14:12** *ka kopti ga maṇ Roma wo Zewus kaṇ asa mbet ɗe bal nya, a Hames kaɗe wokili gwasi.*

lakti ga Bulus na ye, yek sa dlakti te kaal baṇ ka sa daṃ gwa gwe ta maṣh wi.
20 Yek maṇ kopti lak gandaḷti wu yek ta tlinya, yek ta pal te ka baṇ ka. Lu dlo wugo yek ta zigaa te Dabe ka suk Barnabas.

Bulus suk Barnabas pal te Antakiya ka ka atl ga Siriya

21 Bulus suk Barnabas dlaṃ taṃi gaɓa ka baṃi gwisi yek mbalaṇ wonti ngaṣsi ten Yesu, yek sa pal te ka baṇ Listera ka suk Ikoniya, suk Antakiya,
22 yek sa ngusi ndaḷlaṭ mbadl maṇ kopti, yek sa ndaḷlisi daala ɗe taṣ dlaḷ ten ngaṣti ten Yesu. Yek sa wulsi ɗe, <<Ngetli kaṇ taṇ tla bomti i'e, apaa ma te ka Nya ɗe guu.>>
23 Yek Bulus suk Barnabas botlisi majwe a daṃisi ɗe bacina† ka lu motgaa ngemti Nya jwasaṇ wu. Yek sa paḷ kaḷkaze, yek sa ngemisi Nya gwe sa zi mbadl tenti ɗe, ta zisi ang wu.
24 Sa koɓi ka atl ga Bisidiya wu, yek sa mbuki Pampiliya.
25 Sa dlaṃ gaɓa ga Nya a Perga wu, yek sa su Ataliya.
26 Tet Ataliya go yek sa te ka jirgi ze, yek sa pal Antakiya. Kaḷu gwe ngemisi Nya ten wul ga Nya gwe sa pak paḷti wu.
27 Sa mbuk lu wu, yek sa mo maṇ kopti, yek sa hwisi mas ilgwe Nya paḷi tumalsi wu. Suk kangwe Nya ɓuli gwel majwe ba maṇ Yehuda ka soju yek sa ngaṣsi ten Yesu wu.
28 Yek sa mul wonti suk maṇ kopti kaḷi.

15

Motgaa kusti gaɓa kiɗi ji maṇ kopti a Wurshelima

1 Yek maṇ Yehuda maṇ kopti jon tet Yehudiya tul Antakiya, yek sa ngusi hwiti maṇ kopti ɗe, <<Kume sa saḷkii naḳ gwe mbaṭ gaɓa ga Musa dlaṃ wu sogo ka mbi kisti so.>>
2 Bulus suk Barnabas dlaḳ gaɓa suk majwisi i'e. Yek maṇ kopti botlsi suk maṇ kopti jon taṣ to Wurshelima taṣ mbi bacina suk mil shinti ji botli jwe ni kaḷi wu taṣ gaɓa suksi ten gaɓa gwisi.
3 Yek maṇ koptisi laksi tantu sut Wurshelima yek sa koɓi tu Pinikiya suk Samariya. Yek sa hwi maṇ kopti jwe ni ka lu jwisi kangwe majwe ba maṇ Yehuda ka soju ngaṣsi ten Yesu wu. Kumti naḳ gwisi lak maṇ koptisi ten paḷti hwol tuk i'e.
4 Sa ɓal Wurshelima go, yek mil shinti ji botli suk maṇ kopti suk bacina jwasaṇ paḷisi ɗem na palti. Yek Bulus suk Barnabas hwisi ilgwe Nya zisi ang yek sa paḷi ka majwe ba maṇ Yehuda kawu.

5 Yek maṇ kopti jon jwe maṇ Paresi kaɗe si wu tlinya yek sa wule, <<Ngetli kaṇ ta saḷ maṇ kopti jwe ba maṇ Yehuda ka soju, asa kop mbaṭ gaɓa ga Musa.>>

6 Yek mil shinti ji botli suk bacina ji maṇ jwasaṇ mogaa taṣ kus gaɓa gwisi.
7 Sa kusi i'e wu, yek Biturus tlinya yek ta wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, kaa yisi ɗe ka multi jon duk go Nya botlaṇni ta majwe ba maṇ Yehuda ka soju kum gaɓa maṇ taṃti taṣ ngaṣti ten Yesu tumalaṇni.
8 Naḳ ɗe Nya wo maṇ yisti mbadl ga mbalaṇ kawu, yek ta mbok ang ɗe ta kansi wi ɗe ta balsi Shishi gwasi naḳ gwe ta baḷaṇni wu.
9 Yek ta pol mbadl jwasaṇ ka tumal ngaṣti gwe sa paḷi wu, naḳ gwisi mbok ang ɗe Nya hul dlo gaṇaṇ suksi so.
10 Ke nuk go yek laki ɗe kaa naṃa lamti taḳ zi paḷti ilgwe manaṇ ngetl gaṇaṇ, mi suk aba jinaṇ wu maṇ kopti jin ye?
11 Naḳ gwe ma baḷaṇ gem ɗe tumal alheri ga Bagaa Yesu kaṇ ma mbi kisti wu, nu kaṇ si mago sa ngaṣsi ten Yesu.>>

† **14:23 14:23** Sogo *Barnabas mbok ang ten jon kaṣi ɗe bacina jwasaṇ* Sogo *Barnabas laki yek sa mbotl jon kaṣi ɗe bacina jwasaṇ*

12 Yek mas mbalaṃmi daṃ mbetlak
asa naṃa daamti gwasaṇ ɗe Biturus
gaɓa wu. Yek sa ngusi katti kaṇg
Barnabas suk Bulus ɗe sa dlaṃti wul
cit ɓanti jwe Nya paḷi ka majwe ba
maṇ Yehuda ka so tumalsi wu.
13 Barnabas suk Bulus pakisi
dlaṃti gaɓa wugo yek Yakubu wule,
<<Yilkeni jini, katini nini kaṇg.
14 Siman* hwini kangwe Nya tul
mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu
yek ta palli jon ɗe mbalaṇ jwasi.
15 Nu kaṇ gaɓa ga maṇ dlaṃti gaɓa
Nya dlaṃi, gwe ni ga lishi ɗe,
16 << <Kaal ɗa gwisi wo ba pal suɗi,
a palli boo guu ga Dauda gwe
nda kaẉu ɗe guu ɗa,
ba kin lu guumi ɗa,
a palli gus boo guumi liisi.
17 Ta naa mbalaṇ ngo Nya ɗa,
mas suk majwe ba maṇ Yehuda
ka so ɗe asa mbe shin gi wu,
ami Nya, amik dlaṃ nu>†
18 Nu kaṇ a dlaḷli gaɓa ka tlal
multi jon teka.‡
19 <<Gaɓa gi wo yek ɗe, baṇ lakaṇ
majwe ba maṇ Yehuda ka sowu jwe
pal tet mal Nya wu ka bomti so.
20 Ɗa nugo, taṇ lishisi ɗe baṣ nguk
ilgwe sa taki gunki wu so. A baṣ pi
paḷaṇ so, a baṣ nguk hwu wul suk
hwulaṇ so.
21 A dlaṃ nu naḳ ɗe ten mbaṭ gaɓa
ga Musa kaṇ a maṇ Yehuda ngusi
dlaṃti gaɓa ɗaṇka lu motgaa jwasaṇ
ka, mas gas shukti gwasaṇ ka gin jon
ka.>>

Ilgwe kiɗi ji maṇ kopti balli maṇ kopti jwe ba maṇ Yehuda ka soju

22 Yek mil shinti ji botli, suk bacina
ji maṇ kopti suk naa maṇ koptisi mas
botl majon tet gipsi. Yek sa shinsi te
Antakiya ka suk Bulus suk Barnabas.
Majwe sa botlsi go sik ɗe, ka Silas suk
Yehuda gwe asa mbet ɗe Barsabas
wu. Silas suk Barsabas wo bacina ji
maṇ koptisi kaɗe si.
23 Yek sa baḷsi lishti gwe wule:

Mi, mil shinti ji botli, suk bacina
ji maṇ kopti, yilkeni jwakaṇ.
Kii maṇ kopti ɗe ba maṇ Yehuda
ka so jwe ni a Antakiya suk Siriya
suk Silisiya wu.
Ma naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa.
24 Ma kumi ɗe jon jinaṇ li malkii
baṇa yisti gaṇaṇ so, yek sa gulsi
mbadl gwakaṇ na ilgwe sa hwikii
wu.
25 Yek ma mo bi gaṇaṇ ɗe taṇ
botl yelaṇ jinaṇ jon, ama moosi suk
Bulus suk Barnabas taṇ shinsi mal
malkii
26 majwe baḷ gaa gwasaṇ ten
paḷti wul ga Almasihu Yesu Bagaa
wu.
27 Nuk laki yek ma naṃa shinti
ga Silas suk Yehuda, taṣ hwikii ilgwe
ma ballikii wu na bi gwasaṇ.
28 Taṃi Shishi ga Nya ɗa ɗe baṇ
zikii bal ilgon gaa so, ɗe ba jin ka
sowu.
29 Baḳ ngukaṇ ilgwe asa baḷi ka
lu waal wu so, baḳ ngukaṇ hwulan
so, baḳ ngukaṇ tlu ga hwuu wul so.
Baḳ paṇ paḷaṇ so. Mbun ɗe taḳ
zakaṇ mas wul jwisi.
Se gasi gon jwakaṇ.
30 Yek sa shin majwisi yek sa li
Antakiya, yek sa mo mas maṇ kopti
yek sa baḷsi lishti gwisi.
31 Sa yen lishtisi wugo yek sa paḷ
hwol tuki, naḳ ɗe gaɓa gwe ni giɓi wu
ndaḷlisi gahwulaṇ ten ngaṣti ten Yesu
gwasaṇ wu.
32 Yehuda suk Silas hwi maṇ kop-
tisi gaɓa ndaḷlaṭ gahwulaṇ suk baḷti
ndaḷti i'e, naḳ ɗe si wo maṇ dlaṃti
gaɓa ga Nya kaɗe si wu.
33 Sa nak laṃ multi kaḷi wu, yek
maṇ koptisi pallisi bi na gaɓa taṃi
mbadli, yek sa pal gazaṇ mal majwe
shinsi wu.§
35 Yek Bulus suk Barnabas sa a
Antakiya, yek sa mboki ang mbalaṇ
wonti ten gaɓa ga Nya kaḷi.

Hwulti ga kaa Bulus suk Barnabas

* **15:14 15:14**Na bi Giris wo ɗe *Saminu, a hwa mbeti ke Siman*; gwe yek ɗe Biturus wu † **15:17 15:17** Yen Amo 9:11,12. ‡ **15:18 15:18** Ka lishti jon wo ɗe *Wul* 18 *Jwe Bagaa Nya ka yisi paḷti wul gwas gin wonti tek kaṇ* § **15:33 15:33** Ka lishtisi jon wo ɗe *Si* 34 *Ama Silas wo yek sa sa a kaḷi*

36 Laṃ multi wu, yek Bulus hwi
Barnabas ɗe, <<Ma pal teka taṇ kus
baṇ jwe ma dlaṃ gaɓa ga Nya kaḷi ju,
taṇ ɓo yen kangwe sa ɓal na ngaṣti
ten Yesu wu.>>
37 Yek Barnabas lami ɗe taṣ kan
Yohana gwe asa mbet ɗe Markus wu
taṣ li suksi.
38 Yek ba tami Bulus ɗa so naḳ ɗe
Markusi zaksi ɗe sa li Pampiliya bata
ci cina na dlaṃti gaɓa ga Nya suksi
sowu.
39 Yek sa njel dlaḳti gaɓa ka dlo
gwasaṇ yek sa hwuli. Yek Barnabas
kan Markus yek te ka jirgi ze yek sa
li te Kuburus ka.
40 Bulus wo yek ta botl Silas yek sa
zigaa, ɗe maṇ kopti ngemisi Nya ɗe
taṣ zisi ang wu.
41 Yek ta li baṇ Siriya suk Silisiya
yek ta ndaḷḷisi gahwulaṇ.

16

Timoti mo asaṇ suk Bulus suk Silas

1 Yek Bulus tul a Dabe, tet kaḷi go
yek ta li Listera, ka lu gwe maṇ kopti
gon gwe asa mbet ɗe Timoti ni na
daṇti wu. Ana gwas ga Timoti wo
nga Yehuda maṇ kopti wu, a aba
gwas wo maṇ Giris.
2 A maṇ kopti jwe ni Ikoniya suk
Listera dlaṃ hwa gaɓa tenti.
3 Bulus lami ɗe taṣ mo asaṇ suksi
ten laṭ gwasaṇ, yek ta saḷti naḳ ɗe
maṇ Yehuda jwe ni kaḷi wu mas yisi
ɗe aba gwas wo maṇ Giris kawu.
4 Yek sa ngusi maṭlti ɗaṇka baṇ jwe
ni kaḷi ju ka, asa nisi ma hwit ilgwe
bacina ji maṇ kopti suk mil shinti ji
botli a Wurshelima dlaḷli ɗe ta maṇ
kopti koɓi wu.
5 Yek maṇ koptisi mbi ndaḷti ten
ngaṣti ten Nya gwasaṇ, asa naṃa
wontaṭ tli mas cin.

Nya Buli Gwel Bulus ten Ilgwe a Pi na Malgon a Makedoniya wu

6 Yek Bulus suk yelaṇ laṭ jwas li
ɗaṇka baṇ jwe ni ka atl ga Pirijiya
suk Galatiya ju. Ama yek bata dlaṃ
gaɓa ga Nya a Asiya so naḳ ɗe Shishi
ga Nya zaksi ɗe taṣ dlaṃ kaḷi sowu.
7 Yek sa li tet ten mbaṭ ga atl ga
Misiya wu, yek sa ngwe ɗe taṣ te
Betiniya ama yek ba Shishi ga Nya
zaksi so.
8 Yek sa koɓi a njaa mal atl ga
Misiya, ɗe sa su Turawas wu.
9 Gas ɓal go, yek Nya ɓuli gwel
Bulus, yek ta yen maṇ Makedoniya
gon, maḷi dlaḷ nya ata naṃa ngemti
gwasi ɗe, <<To tot Makedoniya taḳ
zisi ang ne.>>
10 Nya ɓuli gwel Bulus wu yek ma
yisi ɗe ta mbe ni taṇ dlaṃ tami gaɓa
ten Yesu kaḷi, yek ma to Makedoniye
baḷe-baḷe.

Cit atl gaa ga Lidiya a Pilibi

11 Tet Turawas go yek ma te ka jirgi
ze, yek ma li Samotiras. Lu dlo wugo
yek ma li Niyopolis.
12 Tet kaḷi go, yek ma li Pilibi bal
baṇ ga Makedoniya ka atl ga Roma.
Yek ma laṃ multi kaḷi.
13 Gas shukti ga maṇ Yehuda ɓal
wu, yek ma yil te kaal dlabii baṃi ka
yek ma su tu dlaḷka, lu gwe ma zi ɗe
ma mbi lu ngemti Nya wu. Kaḷi kaṇ
ma daṃi yek ma hwi gaɓa modli jwe
mogaa kaḷi wu.
14 Gon ka modlisi ɗe kaatini kaṇg
go shin gwas kaɗe Lidiya, maṇ wulti
tutul ka kaɗe ti tet ka baṇ Tayatira,
ata ngusi Nya atli. ta kum gaɓa gwe
Bulus naṃa dlaṃti wu yek Nya taṇ
mbadl gwasi yek ta ngaṣti ten Yesu.
15 Yek sa paḷi baptisma Lidiya suk
maṇ lubii jwas jwe ngaṣsi ten Yesu
wu. Yek Lidiya wul ni ɗe taṇ li lubii
ɗatka. Ta dlaṃ ɗe, <<Kaa yisi ɗe a
ngaṣsaṇ ten Bagaa Yesu wu, ningo
lak daṃaṇ a daaka.>> Yek ta mani na
mi.

Let ga kaa Bulus suk Silas

16 Gas gon ama naṃa laṭ ka lu
ngemti Nya, yek ma moo suk zhel
yen kili gon maṇ maẓhe gwe a
maẓhe lakti ata man dlaṃti ilgwe a
pi wu. Ata mwe bal wulpi bagaa
gwasi ten paḷti naḳ gwisi.
17 Yek yen kilisi ngusi kopti ga
Bulus suk naa yilkeni jinaṇ ata naṃa
dlaṃti to nya kaɗe, <<Majin jo zhel

ji Nya Bal Kakshe kaṇ, sa tuli dlaṃti gaɓa ten kangwe kaa mbi kisti wu.>>
18 Ta ngusi paḷti nu multi wonti. Yek mbadl ga Bulus lak lil wu, yek ta ballaṭi, yek wul mazhe ɗe, <<Ka shin ga Almasihu Yesu, a naṃa wulti gwa ɗe taḳ yil ɗaḳa ti ka!>> Yek mazhesi zakti kaḷi-kaḷi.
19 Bagaa ji yen kilisi yeni ɗe sa po mbi wulpi sowu, yek sa dop Bulus suk Silas yek sa taḷasi ka lu motgaa mal maṇ kisti gaɓa.
20 Yek sa tullasi dlaboo kisti gaɓa yek sa wuli ɗe, <<Majin jo sa nima gulsaṭ ga maṇ baṇ gee i'e. A maṇ Yehuda kaṇ,
21 sa naṃa wulti ɗe taṇ paḷaṇ wul jwe mbun ɗe taṇ mi maṇ Roma paḷi sowu.>>
22 Yek mas mbalaṇ tlinya ka ten Bulus suk Silas, yek sa nget ɓot gwasaṇ. Yek maṇ dlaboo kisti gaɓe dlaḷli gaɓa ɗe, ta tusisi lukaḷ ka a ɓosi na tlemndi.
23 Sa ɓosi i'e wu, yek sa lesi ka ka lu leti. Yek sa wul maṇ ɓaṭti lwisi ɗe taṣ zi gwel tensi i'e.
24 Yek sa hwit nu wu, yek ta telsi su ka punka leti gwe ni te ka bii letisi kawu, yek ta ɓalisi asaṇ ka ka dlo ji gudaḷ yencin ɗe lop.
25 Ka dlo gas ɓallu ɗe Bulus suk Silas naṃa ngemti Nya asa naṃa wulti koo taṣti ga Nya, a majwe ɗe lesi pak ju naṃa kumti gwasaṇ wu.
26 Sa yi nugo, yek atl wuni na ndaḷti, hal yek zhila bii gwe sa lesi giɓi wu wuni. Naṃa paṭ nu yek mas bi dlabii lu letisi ɓul ka, yek zaa gaḷla jwe sa ɓalisi ang ɗaju ɓatl ka.
27 Maṇ ɓaṭti lwisi padaḷ wi ɗe ta yen dlabiimi ga ɓuli kawu, yek ta yilli bal puka gwasi taṣ tlo gaa gwas ka. Ta daṃ gwa we majwe lesi kaju aɓ wi.
28 Yek Bulus wulti to nya kaɗe, <<Baḳ kumi cwo gaa gwa so, ma ni ɗa mas jinaṇ!>>
29 Yek maṇ ɓaṭti lwisi kum gaṣ ga cilti wutu, yek ta te ka biimi ka na apti, yek ta lak nda a cina ɗa Bulus suk Silas ka a tli gwas naṃa daḍalti.
30 Yek ta yillaṣi tet deɓaḷ, yek ta ngemsi ɗe, <<Bacina jini, yek ba paḷi ta mbi kisti ye?>>
31 Yek sa ballit ɗe, <<Ngaṣki ten Bagaa Yesu apaa ka mbi kisti, ki suk mas maṇ lubii jwa.>>
32 Yek sa hwit taṃi gaɓa ten Yesu, suk mas maṇ lubii gwasi.
33 Ka gas gwisi kaṇ ta kan Bulus suk Silas yek ta polisi usu jwasaṇ ka. Yek Bulus suk Silas paḷisi baptisma kaḷi-kaḷi, na ti na maṇ lubii gwasi mas.
34 Ta ngusi paḷti hwol tuki naḳ ɗe ta ngaṣti ten Nya wi suk mas maṇ lubii gwas wu. Yek ta taḷa kaa Bulus suk Silas lubii ɗatka, yek ta baḷsi ilga nguki.
35 Lu tlo wugo yek maṇ kisti gaɓe shin maṇ hapti dlo mal maṇ ɓaṭti lu letisi ɗe, <<Zak ma ju taṣ zigaa.>>
36 Yek maṇ ɓaṭti lwisi wul Bulus ɗe, <<Maṇ kisti gaɓa baḷ bi ɗe ta zak ki suk Silas wi. Ningo zaṇgaa na taṃi mbadli.>>
37 Yek Bulus wul maṇ hapti dlomi ɗe, <<Mi wo maṇ atl ga maṇ Roma kaṇ, ama yek sa ɓoni ka dlo mbalaṇ a baṣa kisini gaɓa paa so. Yek ningo sa ɓa lam zakti ganaṇ mukli a? a pi nu so, taṣ sak paṭlni na gaa gwasaṇ.>>
38 Yek maṇ hapti dlomi tok hwi maṇ kisti gaɓe, sa kumi wi ɗe Bulus suk Silas wo maṇ Roma kawu yek ɓanti cisi.
39 Yek sa li tet ka lu letisi, yek sa baḷsi bii, yek sa yillaṣi ɗaḳa bii letisi ka. Yek sa ngemsi ɗe taṣ zak baṃi.
40 Bulus suk Silas yil ɗaḳa lu letisi kawu, yek sa li lubii ɗa Lidiya ka. Kaḷi kaṇ sa mbi maṇ kopti, yek sa ndaḷlisi daala, yek paa sa zigaa.

17

Bulus suk Silas a Tasalonika

1 Sa koɓi tu Ampibolis suk Apoloniya wu, yek sa li Tasalonika ka lu gwe lu motgaa ni kaḷi wu.
2 Yek Bulus ngusi tet ka bii ngemti Nyami ata nisi ma gaɓa tet ka gaɓa ga Nya, mas gas shukti gwasaṇ ɗe

mekan naḳ gwe ata kul paḷi ka mas lu jwe ta li ju.

3 Ta mbokisi ang ɗe Almasihu* wo ngetli kaṇ taṣ tla bomti ata maṣhi, apaa ta tli ɗaḳa maṣhkaṇ ka tot ɗaḳa majwe maṣh wu ka. Yek ta wulsi ɗe, <<Yesu gaṇ ɗe a nikii ma gaɓa tenti go tik ɗe Almasihu.†>>

4 Yek maṇ Yehuda jon ngaṣsi ten Yesu yek sa mogaa suk Bulus suk Silas. Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu jwe ɓanti Nya wu ngaṣsi ten Yesu yek sa mogaa suksi pak, suk kiɗi modli ji baṃi wonti.

5 Yek maṇ Yehuda jon dakaḷ, yek sa mbe mil yetaḷ tet ka lu motgaa wulti wuli yek sa tlil dlanti ka baṃi. Yek sa li lubii ɗa Jason ten ngot ga Bulus suk Silas taṣ tolsi ka dlo mbalaṇ.‡

6 Yek baṣa mbi Bulus suk Silas sowu, yek sa dop Jason suk maṇ kopti jon, yek sa taḷasi cina ɗa kiɗi ji baṃi ka, yek sa wul kiɗi ji baṃi ɗe, <<Majin ɗe sa naṃa gulsaṭ ga mbalaṇ ten dii atl mas go sik ɓallu a ɗe,

7 a Jason ka kansi ɗe maṇdaḳi a lubii ɗatka. Mas jwasaṇ sa naṃa ɗakcit mbaṭ ga gaɓa Kaisar asa naṃa wulti ɗe guu gon ni ɗa asa mbet ɗe Yesu.>>

8 Kiɗi ji baṃi suk mbalaṇ jwasaṇ kumi nu wugo, yek ili gulsaṣi mas.

9 Yek sak lak Jason suk naa maṇ koptisi taṣ ɓatl wulpi zakti gwasaṇ, yek paa sa zaksi.

Bulus suk Silas li Beriya

10 Gas gil wu, yek maṇ kopti lak Bulus suk Silas tantu laṭ Beriya. Sa mbuki li wu yek sa li ka lu motgaa.

11 Maṇ Beriya wo sa lami ɗe taṣ kati kan gaɓa ga Nya man maṇ Tasalonika. Naḳ ɗe sa kan gaɓe gwe Bulus hwisi wu na hwol tuki, yek sa ngusi bodlaḷti taṣ yisi ɗe ko ilgwe ta hwisi go gem kaẉu.

12 Yek maṇ Yehuda wonti suk kiɗi maani suk modli jwe ba maṇ Yehuda ka sowu wonti ngaṣsi ten Yesu.

13 Yek maṇ Yehuda jwe ni Tasalonika wu kumi ɗe Bulus naṃa hwit mbalaṇ gaɓa ten Yesu a Beriya wu, yek sa kaḷi yek sa sak gulsi maṇ baṃi yek sa coksi.

14 Yek maṇ kopti lak Bulus te ten bicikɗi ka baḷe-baḷe. Ama Silas suk Timoti wo yek sa sa a Beriya.

15 Majwe lak Bulus tantu wu tullaṭ a Atina wu ɓa pal gazaṇ go yek Bulus shinsi ɗe taṣ wul Silas suk Timoti ɗe taṣ kopti teɗi baḷe-baḷe.

Bulus a Atina

16 Bulus naṃa ɓaṭti gwasaṇ a Atina nu wu yek ta yen gunki wonti, jwe a maṇ baṃi ngusisi atl wu, yek mbadl lilit i'e.

17 Yek Bulus suk maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu, jwe ɓanti Nya wu ngusi bodlaḷti gaɓa ga Nya ka lu motgaa ga maṇ Yehude. Yek Bulusi hwi gaɓa mas majwe motgaa ka lu wulti wul kaẉu ten Yesu.

18 Yek motgaa ga maṇ lishti jon, jwe asa mbesi ɗe maṇ Abikuriya suk Sitokiya ju ngusi dlaḳti gaɓa suk Bulus. Yek jon jwasaṇ kum gazi ɗe, <<Yek maṇ shilaṇ gaṇ a dlaṃ kam ye?>> Yek jon po wule, <<Gon ata naṃa gaɓa ten gunki jwe baṃa yisaṇsi sowu.>> Ilgwe laki yek sa dlaṃ nugo yek ɗe, sa kum Bulus ten gaɓa ten Yesu suk tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka kaal ɗa maṣhkaṇ.

19 Yek sa taḷa Bulus dlaboo daṃti gwe asa mbe ɗe, <<Arepagus wu.>> Yek sa wulti ɗe, <<Bo hwini pyal ilgaṇ ɗe ka nima mbokti ang mbalaṇ dani wu.

20 Ka ni nima mokti ang ten pyal wul, ma naṃa lamti taṇ yis gaami.>>

21 (Mas maṇ Atina suk maṇdaḳi jwe ni a ɗee go, ten katti kaṇg suk gaɓa ten pyal wul kaṇ asa sa.)

22 Yek Bulus tlinya ka dlo ga maṇ daṃti Arepagusi yek ta wul kiɗi ji baṃi ɗe, <<Maṇ Atina, a yeni go ka mas paṭ jwakaṇ kii wo maṇ ngot Nya kaṇ.

23 De a maṭl ka baṇ go yek a ngusi yenti wul jwe akaa ngusisi atl

* **17:3 17:3** Sogo *Kiristi* † **17:3 17:3** Sogo *Kiristi* ‡ **17:5 17:5** Sogo *Motgaa mbalaṇ*

wu, yek a yen bagadi gwe kaa lishi dani ɗe, <Gaṇ go bagadi ga ilgwe a mbalaṇ ngusit atl ɗe baṃa yisaṇti sowu.> Nya gwe akaa ngusit atli ama baḳaa yisti sowu, haṇta mbokikii ang tenti.

24 <<Nya gwe paḷ dii atl suk mas wul jwe ni dani wu, tik ɗe Bagaa ga dii atli suk boo nya, ti wo baṭa daṇ ka bii gwe a mbalaṇ kin wu so.

25 A ba mbalaṇ a mani paḷti Nya ilgwe ta lami wu so, naḳ ɗe ti gaa gwas wo tik paḷ mbalaṇ suk wul maṇ mbadl mas wu.

26 Tumal mbalaṇ ɗe naṃ kaṇ ta paḷ mas mbalaṇ jwe ni ten dii atl wu, ten ɗe ta dii atli daṇ ɗe gwasaṇ. A tik lak kangwe daṇti gwasaṇ suk lu gwe sa daṃ wu a ni wu.

27 Ta paḷi nu ta mas mbalaṇ ngo lu gwas i'e asa lamti ka mbadl jwasaṇ taṣ mbit ɗa, ko ɗe Nya dlenti suk mas jinaṇ sowu.

28 <naḳ ɗe tumalti kaṇ mas daṃti suk paḷti wul jinaṇ ni.> Naḳ gwe maṇ manti bi jwakaṇ dlaṃ wu ɗe, <Mi wo mil jwas kaṇ.>

29 <<Naḳ ɗe mi wo mil ji Nya kawu, baṇ zaṇ ɗe Nya wo naḳ zinariya sogo azurpa sogo naḳ ye gwe mbalaṇ paḷi ka so, baṇ daṃaṇ ɗe ti wo ilgwe mbalaṇ paḷi na ang gwasaṇ wu ka so.

30 ka multi tek jo, wundaḷ ji kaḍlaṇ jwisi hwot Nya so. Ama ningo yek ta naṃa wulti mbalaṇ mas ɗe taṣ ci atl gaa, mas lu jwe sa ni wu.

31 A hwikii nu, naḳ ɗe Nya zi cin gwe ta kisi gaɓa mas mbalaṇ na gem tumal maḷgwe ta botlti wu. Nya mboki ang mbalaṇ ten naḳ gwisi ɗe ta palli maḷgwe ta botltisi kaami wu.>>

32 Sa kum bi tlit ɗaḳa maṣhkaṇ ka ga mbalaṇ wugo yek jon des njwaa, ama jon wo yek sa wule, <<Ma ya lam kumti gwa ten bi ilgaṃi ɗa.>>

33 Ten nu kaṇ yek Bulus yil ɗaḳa motgaami ka.

34 Yek maani jon kaḷi cugaa suk Bulus yek sa ngaṣsi ten Yesu. Majwe cugaa sukti jo sik ɗe, kaa Deyonisus maṇ daṃti motgaa Arepaguus, suk kili gon gwe asa mbet ɗe Damaris, suk naa mbalaṃi jon ɗa jwe ngaṣsi ten Yesu pak ju.

18

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a Korinti

1 Kaal ɗa nugo yek Bulus zak Atina yek li Korinti.

2 Kaḷi kaṇ ta mo suk maṇ Yehuda gon ɗe asa mbet Akila maṇ Pontus. Maḷgwe ya yil tet Italiya suk kili gwasi gwe asa mbet ɗe Pirisila wu, naḳ ɗe Kaludiwus guu ga Roma laki ta mas maṇ Yehuda zak atl ga Roma wu. Yek Bulus la yenti gwasaṇ,

3 naḳ ɗe Bulus mago maṇ mokti kul kaṇ naḳsi wu, yek ta daṃ suksi yek ta ngusi mokti kul suksi.

4 Yek Bulus ngusi gaɓa suk maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu kangwe sa yis gaami wu, taṣ dlaḳsi tet mal Yesu Almasihu ɗa.

5 Silas suk Timoti tul tet Makedoniya wu, yek Bulus dlaḷ gal ten dlaṃti gaɓa maṇ taṃti. Ta hwi maṇ Yehudasi ɗe Yesu kaɗe Almasihu.

6 Yek maṇ Yehuda nge kumti gwasi yek sa dlaṃ byas gaɓa tenti, yek Bulus batisi kushka ga lukaḷ gwasi yek ta wule, <<Ta hwulan gwakaṇ dlaḷ ten gaa jwakaṇ, ze gi po yi giɓi so. Ningo ba li mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.>>

7 Yek Bulus zak lu motgaami yek ta li lubii ɗa Titus Justus ka. Maḷgwe ba maṇ Yehuda ka sowu, gwe ɗe ata ngusi atl Nya wu.

8 Yek Kiribus bacina ga lu motgaami suk mas maṇ lubii jwas ngaṣsi ten Yesu Bagaa. Maṇ Korinti wonti jwe kum Bulus wu mago sa baḷ gem yek sa paḷisi baptisma.

9 Gaṣ gon ka gasi, yek Yesu Bagaa ɓuli gwel Bulus, yek ta wulti ɗe, <<Ba ɓanti cik so, ngusi dlaṃti gaɓa maṇ taṃti, baḳ daṃ mbetlak so.

10 A ni sukki, maḷgon a man tulti ata kumit cwo so, mbalaṇ wonti ka baṇ gaṇ a daṃ ɗe mbalaṇ jini.>>

11 Yek Bulus daṃ kaḷi ga gin ɗe naṃ na tatlti dlo, ata nisi ma mbokti ang ten gaɓa maṇ taṃti ten Yesu.

12 A Galiyo ni ɗe gobna ga Akaya,
yek maṇ Yehuda ɓel bi yek sa tulli
Bulus ka lu kisti gaɓa.
13 Yek sa gaɓa tenti ɗe, <<Maḷgaṇ
nima shelti mbalaṇ ɗe taṣ ngusi atl
Nya kangwe ba mbaṭ gaɓa wule ta
paḷi sowu.>>
14 Bulus ɓa nda gaɓa wu, yek
Galiyo wul maṇ Yehuda ɗe, <<Kaa
naṃa nalaṇti ten ilgwe ba yek sowu,
sogo byas wul wu, ani zoki ta kati kii
kaṇg.
15 Ama naḳ ɗe kumti gaz wul
kaṇ ten bi wul gwakaṇ suk mbaṭ
gaɓa gwakaṇ go, laḳaṃaṇ ili na
gaa gwakaṇ. Ba paḷ kisti gaɓa ten
wundaḷ ga gaɓa wu so.>>
16 Yek ta yillaṣi ɗaḳa lu kisti gaɓe
ka.
17 Yek sa pal ten Sostenus bacina
ga lu motgaami, yek sa ɓoti ten bii
dlaboo lu kisti gaɓe ka. Ama yek ba
hwot Galiyo so.

Laṭ Siriya suk ka Priska suk Akila suk Apolos

18 Bulus laṃ daṇti a Korinti wu,
yek ta zak maṇ kopti jwe ni kaḷi
wu, yek ta li Siriya suk Pirisila suk
Akila ka jirgi ze. Ta wutl gaa ka* a
Senkiriya, naḳ gwe ta dlaḷli gaɓa ɗe
ta paḷi wu yek paa ta nda zaṭgaa.
19 Sa mbuki a Apisa wu, yek Bulus
zak Pirisila suk Akila kaḷi. Ti gaa
gwas wo yek ta li ka lu motgaa ga
maṇ Yehuda yek sa bodlaḷ gaɓa suk
maṇ Yehude.
20 Sa ngemti ɗe taṣ ya daṃ suksi ɗa,
yek Bulus nge.
21 Bulusi ɓa zigaa go yek ta dlaḷlisi
gaɓa yek ta wule, <<Ba ya pali, kume
Nya lami wu.>> Yek ta te ka jirgi ze
yek ta zak baṇ Apisa.
22 Ta mbuk lu Kaisariya wu, yek ta
sak gaɓe maṇ kopti ji kaḷi, yek paa ta
li Antakiya.
23 Bulus laṃ multi ka baṇ ga An-
takiya wu, yek ta ngusi maṭlti ɗaṇka
lu ji Galatiya suk Pirijiya ka. A ta
nima ndaḷlaṭ gahwulaṇ maṇ kopti
mas.
24 Yek maṇ Yehuda gon asa mbet
ɗe Apolos, maṇ Alekzandiriya tul a
Apisa. Maṇ yisti wul kaɗe ti, ata yis
gaɓa ga Nya i'e.
25 Maṇ kopti jon hwi Apolos ten
kangwe mbalaṇ a kop Bagaa wu,† yek ta dloti ten mbokti ang mbalaṇ
ten kangwe sa kop Yesu wu ko ɗe
baptisma ga Yohana kaṇ ta yisi tokte
wu.
26 Yek Apolos njel gaɓa ka lu mot-
gaa, kaa Akila suk Pirisila kumti wu.
Yek sa mbet tet lubii ɗaasi ka, yek sa
yilit gaami i'e kangwe kopti Nya ni
wu.
27 Apolos ɓa li Akaya go yek maṇ
kopti ndaḷlit daala, yek sa paḷit lishti
gwe ta baḷ maṇ kopti jwe ni Akaya
wu taṣ kan maṇdaḳi gwas ɗa. Ta
mbuk lu wu, yek ta zi-ang majwe
ngaṣsi ten Yesu i'e tumal alheri ga
Nya wu.
28 Naḳ ɗe ta man ngetl ga maṇ
Yehuda jwe dlaḳ gaɓa sukti ka dlo
mbalaṇ wu, yek ta mbokisi ang ka
gaɓa ga Nya ɗe Yesu kaɗe Almasihu.

19

Bulus dlaṃ Gaɓa ga Nya a Apisa

1 De Apolos yi Korinti go, yek Bulus
kop tantu gwe koɓi Korintisi yek ta
mbuki Apisa. Yek ta lak mbi maṇ
kopti jon kaḷi
2 yek ta ngemsi ɗe, <<Kaa mbi
Shishi ga Nya ma, ɗe ka* ngaṣkii ten
Yesu wu?>>
Yek sa wulti ɗe, <<Hwowo, ma
yisi ɗe Shishi ga Nya ni ɗa so so
pamma.>>
3 Yek Bulus po ngemsi ɗaɗe, <<Yek
wundaḷ ga baptisma gwik sa paḷikii
gwi?>>
Yek sa ballit ɗe, <<Wundaḷ bap-
tisma ga Yohana wu.>>
4 Yek Bulus wule, <<Baptisma ga
Yohana go, ga cit atl gaa kaṇ. Ta
hwi mbalaṇ ɗe taṣ ngaṣsi ten Yesu
maḷgwe a tul kaal ɗaat ɗu.>>

---

* **18:18 18:18** ***Ta wutl gaa ka*** Paḷti nu wo ɗe alama njikaṇti gaɓa gwe mbalaṇ dlaḷli wu kaṇ † **18:25 18:25** Sogo *Na mbadl ɗe naṃ tumal Shishi ga Nya* * **19:2 19:2** Sogo*Kaal ɗa* † **19:5 19:5** Sogo*Ka*

5 Sa kumi nu wugo yek sa paḷisi
baptisma, na† shin ga Yesu Bagaa.
6 Bulus wutisi ang gaa wu, yek
Shishi ga Nya susut tensi, yek sa gaɓa
na zobsi bi,‡ yek sa dlaṃ gaɓa jwe
Nya hwisi ɗe taṣ dlaṃ wu.
7 Wontaṭ jwasaṇ mbalaṇ ɗe cutl cet
lop.
8 Bulus paḷ lip ɗe mekan ata naṃa
laṭ ka lu motgaa ga maṇ Yehuda ata
ngusisi dlaṃti gaɓa ga Nya na mbadl
ɗe naṃ. Ta ngusi dlaḳti gwasaṇ ten
bi ga Nya ɗe guu.
9 Yek jon jwasaṇ kaṇgaḷ ka, yek
sa nge ngaṣti ten Yesu, yek sa ngusi
dlaṃti byas gaɓa ten bi kopti Tantu
ga Yesu te ka mbalaṇ ka. Yek Bulus
zaksi, yek ta yem maṇ kopti yek sa
ngusi gaɓa mas cin ka bal bii motgaa
ga Tiranus.
10 Naḳ gwisi ngusi paṭi hal gin ɗe
lop yek mas maṇ Yehuda suk majwe
ba maṇ Yehuda ka sowu, jwe naṃa
daṃti ka atl ga Asiya wu kum gaɓa
ga Bagaa Yesu.
11 Nya paḷ kiɗi wul cit ɓanti tumal
Bulus,
12 kangwe wul taasti lwani gwasi
suk lukaḷ gwas ma wu, asa taḷe maṇ
cwo suk maṇ maẓhe. Asa ndoki a
maẓhesi yil ɗaḳaṣi ka.
13 Yek maṇ Yehuda jon jwe asa
maṭl ɗaṇka asa yilli maẓhe ɗaḳa
mbalaṇ kaẉu, lami ɗe taṣ ndok
majwe maẓhesi ni kaṣi wu na shin
ga Bagaa Yesu. Asa wul maẓhesi
ɗe, <<Na shin ga Yesu gwe a Bulus
gaɓa tenti wu, a nikma wulti ɗe taḳ
yilka.>>
14 Mil ɗe nitgi ji bal maṇ Paṛis gon
asa mbet ɗe Siba wu ngusi paḷti naḳ
gwisi.
15 Gasi gon wo yek maẓhesi ballisi
ɗe, <<Yesu co a yisaṇti, a Bulus mago
a yisti, yek ki wo wok ɗe ki wo?>>
16 Yek maḷgwe maẓhesi ni kaṭi wu
ndesi yek ta man ngetl gwasaṇ. Ta
paḷisi byas ɓoti yek lukaḷ gwasaṇ
kesh ka, se naḳ sa yil tot ɗaḳa lubiimi
ka na apti koo dlisi na hwulan ɗaṇ
ten dli gwasaṇ ka.
17 Maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu jwe nima daṃti
Apisa wu kumi nu wu, yek ɓanti cisi
i'e, yek shin ga Yesu Bagaa mbi nalti
i'e.
18 Yek majwe ngaṣsi ten Yesu wu
wonti ngusi dlaṃti byas wul jwe sa
paḷi wu ka dlo mbalaṇ.
19 Yek maṇ paḷti waal wonti, tulli
kul lishti jwe asa paḷ waal ɗa ju yek
sa kweli ka ka dlo mbalaṇ. Wulpi
gwe asa wul kul lishtisi ɗa go, a paḷ
50,000 ga zinariya.
20 Na nu kaṇ gaɓa ga Bagaa Yesu
mbaṭl ɗaṇka mbalaṇ ka yek ndaḷ i'e.
21 Kaal ɗa naḳ gwisi, yek Bulus zi
ka mbadl gwas ɗe ta li Wurshelima,
ata koɓi tu Makedoniya suk Akaya.
Yek ta wule, <<Ngelti kaṇ ta li Roma
pak.>>
22 Yek ta lak Timoti suk Irastus
majwe asa zit ang wu taṣ li Make-
doniya, ti gaa gwas wo yek taya laṃ
daṃti a Asiya ɗa.

Dlanti ka baṇ Apisa

23 Ka multi jwisi kaṇ bi kopti Tantu
ga Yesu gulsaḷ mbalaṇ i'e.
24 Maṇ desti azurpa gon gwe asa
mbet ɗe Demitiriyas, maḷgwe ata des
azurpa ata palli ɗe lu zaṭ naḳ'en
gunki gwe asa mbe ɗe Aritimis wu. A
maṇ desti wul mbi wulpi i'e ten paḷti
wundaḷ ji wul jwisi.
25 Yek Demitiriyas mbe maṇ desti
azurpe ka lu ɗe naṃ suk majwe asa
paḷ wundaḷ ga wul jwisi ju. Yek ta
wulsi ɗe, <<Yelaṇ jini, kaa yisi ɗe
ma naṇma mbit wulpi nal ten desti
azurpa gee.
26 Kik ka kumi wu akaa naṃa yenti
kangwe maḷgaṇ ɗe asa mbet Bulus
wu naṃa shelti ga mbalaṇ wonti taṣ
gillaṣi a ɗe a Apisa suk mas atl ga
Asiya wu. Ta naṃa dlaṃi ɗe gunki
jwe mbalaṇ paḷi go Nya ka so.
27 Ilgwe ma naṃa paḷti wu kaṇ
mbalaṇ a nge tokte so. Ama lu gwe a
zi gunki maṇ nalti Aritimis wu suk
gunkisi gaa gwasi, ti ɗe a mbalaṇ

‡ **19:6 19:6** Sogo*Bi jwe ba jwasaṇ ka sowu*

ngusit atli ka atl ga Asiya suk mas dii atl wu mago ta po yi ten bi ilgon so.>>
28 Sa kumi nu wugo yek mbadl lilisi, yek sa njel gaɓa to nya kaɗe,
<<Gunki Aritimis ga maṇ Apisa go maṇ nalti kaṇ!>>
29 Njet nugo yek mas baṃi hwot ka, yek mbalaṃi dop Gayus suk Aristakus yelaṇ laṭ ji Bulus tet Makedoniya, yek sa taḶasi ka lu motgaa gwasaṇ.
30 Bulus lami ɗe taṣ li mal mbalaṃi, ama yek ba maṇ kopti zakti so.
31 Yek bacina jon ka baṃi jwe ɗe yelaṇ ji Bulusi ju mago sa shinit lu ɗe, baṣ te ka lu motgaami so.
32 Yek motgaami gulsi ka, jon naṃa gaɓa ten ilgaṇ a jon naṃa gaɓa ten zobsi ilgon. A ba mbalaṃi wonti gipsi yis ilgwe tullaṣi kaḶi wu so pamma.
33 Yek maṇ Yehuda jwe ni ka mbalaṃi wu jek Alekzanda tet cina, yek sa wulti ɗe taṣ dlaṃ ilgwe naṃa paṭ ɗu. Yek ta paḶisi na ang ɗe taṣ ɓo daṃ mbetlak yek taṣ yilli gaa gwas kaɗa.
34 Yek mbalaṃi yeni ɗe maṇ Yehuda kaɗe ti wugo, yek sa tlil yal nya ndakce yek sa ngusi wulti ɗe,
<<Gunki Aritimis ga maṇ Apisa go maṇ nalti kaṇ!>> Yek sa pita dlaṃti nak gwisisi.
35 Yek bali gon ga baṃi laki yek sa daṃ mbetlak, yek ta wulsi ɗe, <<Maṇ Apisa, mas mbalaṇ ten dii atl yisi ɗe baṇ Apisa kaɗe maṇ ngipti ga lu gwe asa ngusi atl gunki Aritimis maṇ nalti gwe ɗe nda sut nya wu.
36 Nak ɗe ga hwudaḶi kaṇ ni sowu, daṃaṇ mbetlak, bak paḶaṇ ilgon ka lilti mbadl so.
37 Ka tulli majin a ɗe, mukaḶ kaṇ sa pi tet ka lu daṇti ga gunkisi so a baṣa dlaṃ byas ilgon ten gunki gaṇaṇ so.
38 Kume gaɓa ni Demitiriyas suk majwas ɗa ten maḶgon go maṇ kisti gaɓa ni ɗa, sik ka lak majwe paḶ ilgwe ba yek sowu taṣ ɓatlti.
39 A kume ilgon yi kaal go, suli ka lu motgaa ga baṇ.
40 Ningo ma paḶaṇ ilgwe ba mbun sowu wi nak ɗe ma tlilaṇ dlanti ase wu. Aba ilgwe laki yek ma tlilaṇ dlantisi wu ni ɗa so.>>
41 Ta dlaṃ nu wugo, yek ta wul mas mbalaṃi ɗe taṣ zigaa.

20

Bulus li Makedoniya suk Giris

1 Dlantisi paki wugo yek Bulus mbe maṇ koptisi yek ta ndaḶlisi gahwulaṇ, yek ta pallisi bi, yek ta li Makedoniya.
2 Ta ngusi maṭlti ka lu jwisi ata nisi ma ndaḶlaṭ gahwulaṇ maṇ kopti, yek ta lak mbuk atl ga maṇ Giris,
3 kaḶi kaṇ ta paḶ lip ɗe mekan, yek ta lami ɗe taṣ te ka jirgi taṣ li Siriya ama yek ta kume ɗe maṇ Yehuda jon naṃa ngoti taṣ tloti, yek ta koɓi tu Makedoniya.
4 Yek Sobata yen ga Parus maṇ Beriya, suk Aristakus suk Sakundus maṇ Tasalonika, suk Gayus tet Darbe, suk Timoti, suk Tikikus suk Turopimus maṇ baṇ Asiya kopti.
5 Majwisi ndenii cina yek sa sak ɓaṭni a Turawas.
6 Yek ma te ka jirgi ze tet Pilibi kaal ɗa motgaa ngukti burodi gwe ba yis ni dani sowu. Yek ma lak mbisi a Turawas kaal ɗa multi ɗe namtan ten tantu. Yek ma paḶ multi ɗe mukka kaḶi.

Iyutikus Pal Kaami kaal ɗa maṣhkaṇ gwasi

7 Gas shukti ga ka sukti, ma mogaa ɗe taṇ nguk wul ndakce wu, yek Bulus ngusi hwit gaɓa mbalaṇ, se nak lu dlo. Nak ɗe ta naṃa lamti zaṭgaa ɗe lu dlo wu.
8 Pitilla ni ka soɓaḶ tlal bii gwe ma mogaa giɓi wu.
9 Yek yen maani gon gwe asa mbet ɗe Iyutikus wu daṇ ka shu windo. Yek yebaḶ njel dopti ga gwasi hal yek kanti. Bulus naṃa gaɓa nugo yek ta dlunti ka yebaḶi. Yek ta nda sut atli sut ka soɓaḶ tlal biimi ga na mekan yek sa kanti go ta maṣh wi.

10 Yek Bulus yil sudi, yek ta ngus mal yeni, Yek ta wut ang sut tenti. Yek ta wul mbalaṃi de, <<Ba ili gulsaḶkii so, ta yi kaami!>>
11 Yek ta pal to ka soɓaḶ dlaḶ biimi ka yek sa nguk wul yek sa tla jibi. Ta ngusisi dlaṃti gaɓa se naḳ lu dlo wu, yek paa ta zigaa.
12 Yek mbalaṃi kan Iyutikusi na gasi, yek sa taḶat lubii ata ɓal kaami, yek mbadl taṃisi i'e.

Bulus palli bi bacina ji maṇ kopti a Apisa

13 Yek ma te ka jirgi ze, yek ma li Asos taṇ mbi Bulus kaḶi naḳ gwe ma dlaṃ sukti naḳ de ten asaṇ kaṇ ta li wu.
14 Ma mo sukti a Asos wu, yek ma kanti ka jirgi ze yek ma li Metilin.
15 Lu dlo wu yek ma ɗakci zaṇdaḶ ga baṇ Kiyos. lu po dlo ɗa wugo, yek ma mbuk lu ten zaṇdaḶ Samos, yek lwisi gon po dlo ɗa wu yek ma te baṇ Melitus.
16 Bulus lami de taṣ koɓi tu Apisa so, baṣ daṃ ka kaṭ atl ga Asiya so ɗa naḳ de ta lami de taṣ te Wurshelima ten cin motgaa ɗakciti kume naḳ gwisi pi wu.
17 Tet Melitusi go, yek Bulus shini lu bacina ji maṇ kopti jwe ni Apisa wu de taṣ tuli.
18 Sa tul wu, yek ta wulsi de, <<Kaa yis kangwe a daṃ wu, de a yi sukkii wu, tet ten cin gwe a tul ka kaṭ atl ga Asiya wu.
19 A paḶ wul de zhel ga Nya na lwu ka gwel gini, a ba a palli gaa gi de ilgon so, ko de maṇ Yehuda lami de taṣ telaṇ ka bomti wu.
20 Kaa yisi de a hwudaḶikii ilgon so, mas wul jwe mbun de taḳ yisi go a hwikii. A hwikii gaɓa ka lu motgaa jwakaṇ yek a po koɓi ɗaṇ boo jwakaṇ yek a hwikii.
21 A hwi maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu de ngetli kaṇ taṣ balaṣi tet mal Nya taṣ cit atl gaa malti, a taṣ ngaṣsi ten Yesu na Bagaa gaṇaṇ Yesu.
22 <<Ningo Shishi ga Nya zi de ta li Wurshelima, aba yis ilgwe a pi na ami tek wu so.
23 Ilgwe a yisi go yek de, mas baṇ gwe a li wu, a Shishi ga Nya hwi de, mbalaṇ a laki a te ka bomti, asa lakaṇ ka lu gwe a sa le majwe paḶ ilgwe ba yek sowu.
24 Mas na nu, mbadl gi ni ten bi ilgon a malaṇ so, kume a man pakti paḶti ilgwe Bagaa Yesu zi wu, gwe yek de dlaṃti taṃi gaɓa alheri ga Nya wu.
25 <<A yisi de kii de a dlaṃikii gaɓa ten kanti Nya de guu ka mbadl go, kaa po yenaṇ so.
26 Yek laki yek a nikii ma dlaṃti de, kume gon gwakaṇ maṣhi yek baṭa mbi Nya boo sowu, baḳ wuli de a hwikii so so.
27 Naḳ de a dlaḶ gal, yek a hwikii mas ilgwe Nya lami wu.
28 Paṇ dem'dem na daṇti gwakaṇ, akaa zi gwel ten majwe Nya kissi* tumal hwulan ga yen gwas wu.† Yek Shishi ga Nya zaḳii de bacina wu, taḳ paṇ kyo gwasaṇ naḳ gwe a maṇ kyo paḶi wu.
29 A yisi de kume a zigaa wugo byas wul mee a tulli ka dlo gwakaṇ, a baṣa zak majwe Nya kissi wu so.
30 Tet ka kii mago jon a yili asa shel mbalaṇ taṣ maṇ kopti gwasaṇ ɗa.
31 DlaḶaṇ na ndaḶti, akaa damkii ten kangwe a tla bomti de a hwi gaɓa, na ka cin na ka gasi ka ga gin de mekan wu.
32 <<Ningo a naṃa zaṭ gwakaṇ a ang ɗa Nya ka, suk taṃi gaɓa alheri gwasi. Kangwe taṃi gaɓa gwas a laki taḳ yisaṇ Nya i'e, kangwe Nyami a baḶkii hwa wul gwe ta baḶ mas maṇ kopti gwas wu.
33 A ɓo taɓa lamti de ta kaami zinariya sogo azurpa sogo lukaḶ maḶgon ka so.
34 Kii gaa gwakaṇ kaa yisi de a ngwe wul gaa gini suk majwe a na suksi wu.
35 Mas ilgwe a paḶi wu, a mbokikii ang ten kangwe kaa zi-ang majwe

* **20:28 20:28** Ka lishti jon wo de *Mbalaṇ ji Bagaa*
† **20:28 20:28** Zopsi dlaṃti wo yek de*Maṇ lishti*

ba ilgon nisi ɗa sowu. Daamaṇkii ten ilgwe Yesu dlaṃ wu ɗe, <Mbalaṇ baḷ nalti majwe asa baḷ wul wu, man majwe a mbalaṇ baḷsi wul wu.> >>
36 Bulus pakisi hwit gaɓa wu, yek ta ngus atli yek ta ngem Nya suksi.
37 Ta ɓa zigaa go yek sa ngusi gwas ngipti te dlo ka asa naṃa kulu,
38 naḳ ɗe ta wulsi ɗe sa po yenti sowu, yek ili hwotsi i'e. Yek sa lakti tantu ka lu gwe ta te ka jirgi ze wu.

21

Bulus Li Wurshelima

1 Ma palli bi bacina ji maṇ kopti a Apisa wu, yek ma te ka jirgi ze yek ma li baṇ gon gwe asa mbe ɗe Kos wu. Lu dlo wugo yek ma li Rodusa. Tet duk go yek ma li Patara.
2 Kaḷi kaṇ ma te ka jirgi ze gwe a li Pinikiya wu, yek ma te giɓi yek ma zigaa.
3 Yek ma ɓalma yenti baṇ Kuburus tek go, yek ma yil te malkaṇ baṃi ka ten tu kaṭ ang shinti yek ma li Siriya. Yek ma mbuk lu a Taya ka lu gwe jirgi zesi shit wul wu.
4 Yek ma mbi maṇ kopti kaḷi, yek ma mul ɗe nitgi a Taye. Yek Shishi ga Nya mboki ang maṇ koptisi yek sa hwi Bulus ɗe baṣ li Wurshelima so.
5 Ama yek zaṭgaa gaṇaṇ tul wu, yek ma ngusi laṭi. Yek mas maṇ kopti na modli jwasaṇ na mil jwasaṇ lakni tantu. Ma ɓal ten bi bal zesi go yek ma ngus atli mas jinaṇ yek ma ngem Nya.
6 Yek ma palli bi yilkeni wu, yek ma te ka jirgi zesi. Majwe lakni tantu go yek sa pal gazaṇ.
7 Tet Taya go yek ma mbuk lu Tolemayis, yek ma gaɓe yilkeni maṇ kopti jwe ni kaḷi wu. Yek ma mul kaḷi.
8 Lu dlo wu yek ma zak lwisi, yek ma mbuk lu a Kaisariya. Yek ma daṃ a lubii ɗa Pilibus ka, maḷgwe ɗe ata dlaṃi gaɓa ga Nya mbalaṇ wu. A Pilibusi ni ɗe gon ka mbalaṇ ɗe nitgi jwe sa botlsi wu* pak.
9 Mil modli ɗe wupsi jon ni Pilibus ɗa jwe baṣa ɓo yis mani sowu, jwe ɗe asa dlaṃ ilgwe Shishi ga Nya hwisi wu.
10 Ma laṃ multi kaḷi wugo, yek maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya gon kawu gwe asa mbet Agabus tet Yehudiya.
11 Yek ta kan wul hapti mis ga Bulus, yek ta ɓal asaṇ suk ang gwas na nali. Yek ta wule, <<Shishi ga Nya wule, <Naṇ kaṇ maṇ Yehuda a Wurshelima a ɓal maṇ wul hapti mis gee asa baltiti majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.> >>
12 Ma kumi nu wugo yek mas jinaṇ yek ma hwi Bulus ɗe baṣ li Wurshelima so.
13 Yek Bulus wuli ɗe, <<Yek laki yek kaa naṃa kulu akaa naṃa lamti ta cel ka mbadl ye? Ɓalti hwotaṇ so, ko ta tlot mago taṣ tloni a Wurshelima ten bi ga Yesu Almasihu kawu.>>
14 Yek ma yeni ɗe ma man dlaḷlaṭ gwas ka sowu, yek ma zakti yek ma wuli ɗe, <<Ta Nya paḷ ilgwe ta lami na ti wu.>>
15 Naḳ gwisi pi wu, yek ma yem wul jinaṇ yek ma li Wurshelima.
16 Yek maṇ kopti jon tet Kaisariya lakni tantu se naḳ sa taḷani tet lubii ɗa Manason ka, ka lu gwe ma daṇ wu. Manason wo maṇ baṇ Kuburus kaṇ a ta ni ka majwe ngaṣsi ten Yesu cina wu.

Bulus mbuk lu Wurshelima

17 Ma mbuk lu Wurshelima wu, yek yilkeni maṇ kopti wuli ni ɗem na taṃi mbadli.
18 Lu dlo wugo, yek Bulus suk mi mas sa yenti ga Yakubu a bacina ji maṇ kopti mas ni kaḷi pak.
19 Yek Bulus gaɓe si, yek ta hwisi ilgwe Nya zit ang yek ta paḷi majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.
20 Sa kumi nu wugo yek sa taṣ Nya. Yek sa wul Bulus ɗe, <<Ama ka yis kangwe ili ni a ɗee a Wurshelima gwa? maṇ Yehuda wonti ngaṣsi ten Yesu, a mas jwasaṇ lam kopti mbaṭ gaɓa ga Musa wu i'e.

* **21:8 21:8** Mbalaṇ ɗe nitgi*Majwe maṇ kopti botlsi ɗe taṣ hwuli ilga nguki mbalaṇ a Wurshelima wu.*

21 Sa kumi ɗe ka hwi maṇ Yehuda
jwe ni ka atl ga majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu ɗe baṣ kop mbaṭ
gwe Nya baḷ Musa wu so. Ka hwisi
ɗe baṣ saḷ mil so, a baṣ po paḷ wul
naḳ gwe a maṇ Yehuda paḷi wu so.
22 Yek ma paḷi ye nii wu, naḳ ɗe sa
kumi ɗe ka ɓalɗa wu?
23 Ilgwe ma lami ɗe taḳ paḷi go yek
ɗe, mbalaṇ ɗe wupsi jon ni ɗa jwe sa
mo gaɓa suk Nya wu.
24 Kopsi taḳ takaṇ wul gwe asa taki
Nya ɗe ta taṣ pol mbalaṇ ɗaka byas
wul kawu. A ka ɓatl mas wulpi ga
wul jwe sa taki Nyami ɗe taṣ wudlisi
gaa kawu. Na nu kaṇ mas mbalaṇ a
yisi ɗe ilgwe sa dlaṃ ten ki go gem ka
so, a maṇ kopti mbaṭ gaɓa ga Musa
ka yi ɗe ki.
25 Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu
go, ma hwisi wi ɗe baṣ nguk ilgwe sa
taki gunki wu so, a baṣ nguk hwuu
wul so, a baṣ nguk tlu ga dabba gwe
sa celit yal ka yek ta maṣh wu so, a
baṣ pi paḷaṇ so.>>
26 Yek Bulus li suksi, yek sa taki
wul Nya taṣ polti ɗaka byas wul ka.
Yek paa ta li ka lubii ga Nyami yek ta
hwisi gas gwe takti wuli a paki wu.

Sa dop Bulus

27 Multi ɗe nitgisi ɓal njaa ta njikaṇ
go yek maṇ Yehuda jon tet kaṭ atl ga
Asiya yen Bulus ka lubii ga Nya. Yek
sa cok mas mbalaṇ yek sa dop Bulus.
28 Yek sa dlaṃ ɗe, <<Maṇ Israila,
maḷgwe hwi maṇ Yehuda ɗaṇka ɗe
baṣ kop mbaṭ gaɓa ga Musa so, a
baṣ po kan lu gee ɗe maṇ cilti so
wuggu. A yek gee ta tulli majwe ba
maṇ Yehuda ka sowu a ɗe, taṣ lil lubii
ga Nyami ka.>>
29 Naḳ ɗe sa ya yen Turopimus
maṇ Apisa suk Bulus ka baṇ wu, yek
sa daṃ gwa we Bulus tullaṭ ka lubii
ga Nyami.
30 Yek mbadl ga maṇ baṃi tlili mas
jwasaṇ, yek sa dop Bulus yek sa yillaṭ
ɗaka lubii ga Nyami ka. Ka yillaṭ
gwas ka yek sa le dlabiimi ka.
31 Sa ɓa lam tlot gwas wugo, yek
bacina ga maṇ hapti dlo ga maṇ
Roma kumi ɗe Wurshelima hwot
kawi.
32 Yek ninge ninge yek ta su suk
maṇ hapti dlo jon. Yek mbalaṃi yen
bali ga maṇ hapti dlomi suk mbalaṇ
jwas wu, yek sa zak ɓot ga Bulus.
33 Yek bali ga maṇ hapti dlomi laki
yek sa dopti yek sa ɓalti na zaa gaḷla
ɗe lop. Yek ta kum gazi ɗe wok ɗe
Bulus wo? A yek ta paḷi ye?
34 Yek mas mbalaṃi dlaṃ wul jwe
Bulus paḷi wu, jon naṃa dlaṃti gaṇ a
jon naṃa dlaṃti gaṇ. Yek ba bacina
ga maṇ hapti dlomi yis gaa ga wul
jwe sa naṃa dlaṃti wu so, naḳ ɗe
mbalaṃi gulsidli kawu.
35 Sa naṃa laṭ suk Bulus nugo
yek gulsaṭdli mbaḷdli i'e, se naḳ maṇ
hapti dlomi kanti to nya ka.
36 Yek mbalaṃi jwe kopsi wu ngusi
wulti ɗe, <<Tloti ka.>>

Bulus dlaṃi gaɓa mbalaṃi

37 Sa ɓal njaa taṣ tel Bulus ka lu
daṃti ga maṇ hapti dlo wu, yek
Bulus wulsi ɗe, <<Haṇ ta ɓo hwikii
ilgon ne?>> Yek sa wulti ɗe, <<Ka
maṇ bi Giris a?
38 Kik ɗe bacina ga maṇ laṣhi
kumti bi tet Masar, gwe laki hal yek
mbalaṇ 4,000 ngusi tlot mbalaṇ ka
me wu sa?>>
39 Yek Bulus ballisi ɗe, <<A mi wo
maṇ Yehuda kaṇ tet Tarsus ka atl
ga Silisiya. A mi wo maṇ baṇ gwe
mbalaṇ yisi wu kaṇ. Bo zakaṇ ninini
ta hwi gaɓa majin.>>
40 Bacina ga maṇ hapti dlomi zak
Bulus taṣ gaɓa wu, yek ta tlinya yek
ta paḷisi na ang, yek sa daṃ mbetlak.
Sa daṃ mbetlak wu, yek Bulus hwisi
gaɓa na bi ga maṇ Yehuda.†

22

1 Yek Bulus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini
suk aba jini, ɓo kati ninini kaṇg ta ɓo
pol gaa gi ka.>>
2 Sa kumi ɗe na bi ga maṇ Yehuda
kaṇ ta nisi ma gaɓa wu, yek sa daṃ
mbetlak.

† **21:40 21:40** Gon a na*Na bi Arameya* Mat 22:2.

Yek Bulus wulsi ɗe,
3 <<A mi wo maṇ Yehuda kaṇ tet
Tarsus ka atl ga Silisiya, ama ka baṇ
gaṇ kaṇ a nali. Gamaliyel maṇ lishti
ka mboki ang ten mbaṭ gaɓa ga Musa
gwe a maṇ zaṭ jinaṇ koɓi wu. A lam
kopti mbaṭ gaɓa ga Musa i'e naḳ gwe
ka naṃa lamti ase wu.
4 A nge maṇ kopti Tantu ga Yesu i'e,
yek a ngusi dopti gwasaṇ na modli
na maani, yek a ngusi telti gwasaṇ
ka lu leti, hal yek naami maṣhi.
5 Naḳ gwe bal maṇ Paṛis suk
majwas mas yisi wu. Naḳ ɗe a lak
kan lishti tet malsi yek a taḷe maṇ
kopti jwe ni Demaskus wu, De ba
yemsi tet Wurshelima ta nolsi.
6 <<Ten gasisi ka dlo cin a naṃa laṭ
Demaskus nugo yek baṵ! Ndaḷi cilti
gon sut nya cilli lu gwe a ni wu ka.
7 Yek a nda te atl ka, yek a kum yal
gaɓa gon ten wulti gi ɗe, <Shawulu!
Yek laki yek ka nima cit dlelngapcan
ye?> >>
8 Yek a wule, <<Bagaa, wok ɗe ki
wo?>>
Yek yali balli ɗe, <<Amik ɗe Yesu
maṇ Nazarat maḷgwe ka nima cit
dlelngapcan wu.>>
9 Yek majwe naṃa laṭ suk ami wu
yen cilti, ama baṣa kum ilgwe yali
dlaṃ wu so.
10 Yek a wule, <<Bagaa, yek ba paḷi
ye?>>
Yek ta wule, <<Tlinya taḳ li De-
maskus, kaḷi kaṇ sa hwik mas ilgwe
a botlki ɗe taḳ paḷi wu.>>
11 Yek majwe ni suk ami wu ngiɓi
ang, yek sa taḷa Demaskus naḳ ɗe
cilti laki yek ba po man yenti lu
sowu.
12 <<Yek maḷgon asa mbet
Hananiya tuli taṣ yenaṇni. Maṇ
kopti mbaṭ gaɓa ga Musa i'e kaɗe ti,
a maṇ Yehuda ga baṃi mas yisi ɗe ti
wo hwa mbalaṇ kaṇ.
13 Yek ta lak dlaḷ a malaṇni, yek ta
wulaṇ ɗe, <Yilka gini, ɓul gwel taḳ
yen lu.> Yek ninge-ninge yek gwel gi
ɓuli yek a man yenti gwasi.
14 <<Yek ta wulaṇ ɗe, <Nya ga aba
jinaṇ botlki, taḳ yis ilgwe ta lami wu
a taḳ yen maṇ zok mbadl gwasi, taḳ
gaɓa sukti bi suk bi.
15 Ka dlaṃi mbalaṇ mas ilgwe ka
yeni yek ka kumi tenti wu.
16 Ningo yek ka yima ɓaṭti ye?
Tlinya taṣ paḷik baptisma taṣ po-
lik byas wul jwa ka, aka mbe shin
gwasi.>
17 <<A pal tet Wurshelima ɗe a
ɓalma ngemti Nya ka lubii ga Nya
wu, yek Nya ɓuli gwel,
18 yek a yen Bagaa. Yek ta wulaṇ
ɗe, <Zak baṇ Wurshelima ninge
ninge, maṇ baṃi a katik kang so, ɗe
ka ɓa dlaṃ gaɓa tenaṇ wu.>
19 <<Yek a wulti ɗe, <Bagaa, majimi
yisi ɗe a naṃa maṭlti ɗaṇka lu mot-
gaa ji maṇ Yehuda ka a dop yilkeni
jwasaṇ a telsi ka lu gwe asa le majwe
paḷ ilgwe ba yek sowu.
20 De sa dlo Istipanus maḷgwe hwi
gaɓa gwa mbalaṇ go, aa ni kaḷi ani
majwe tlot wu kaali. Hal amik ɗe
maṇ ɓaṭti lukaḷ ga majwe tlot wu.>
21 <<Yek ta wulaṇ ɗe, <Zigaa, ba
shinki dlenti te mal majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu.> >>

Bulus ɗe maṇ atl ga Roma

22 Mbalaṃi kumi ɗe Bulus dlaṃ nu
wu, yek sa tlil yal nya yek sa wule,
<<Kamaṇti te ka taḳ tloti, mbun ɗe
taḳ zakaṇ ti so.>>
23 Sa naṃa gaɓa asa naṃa catti atl
to nya ka asa naṃa wutti lukaḷ ka
nugo,*
24 yek bacina ga maṇ hapti dlomi
laki yek sa taḷa Bulus ka lu daṃti ga
maṇ hapti dlo. Yek ta dlaṃ ɗe taṣ ɓo
ti yek sa ngemti taṣ yis ilgwe laki ɗe
mbalaṇ naṃa gaɓa tenti nu?
25 Sa ɓal Bulus wi ɗe taṣ ɓot wugo
yek ta wul maṇ hapti dlomi ɗe,
<<Mbaṭ gaɓa wuli ɗe ta ɓo maṇ Roma
gwe baṣa ɓo paḷit kisti gaɓa so gwa?
>>
26 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi
kumi nu wu, yek ta li mal bali
gwasaṇ, yek ta wulti ɗe, <<Yek ka

* **22:23 22:23** Wutti lukaḷ ka yek ɗe *Lal gwe mbok ang ten lilti mbadli suk duu tuk wu*

naṃa lamti paḷti ye?>> maḷgaṇ co yen atl gaˍ Roma kaca.
27 Yek bali gaˍ maṇ hapti dlomi li mal Bulus yek taˍ wulti ɗe, <<Hwini, ki wo yen atl gaˍ Roma ka?>> Yek Bulus wulti ɗe, <<Yii ami wo yen Roma kaṇ.>>
28 Yek bacina gaˍ maṇ hapti dlomi wule, <<Ama go yen Roma kaɗe ami, ama se naḳ a dlo bal wulpi yek a nda daṃti ɗe yen Rome.>> Yek Bulus wulti ɗe, <<Ami wo kaˍ atl gaˍ Roma kaˍ saˍ zaṇni.>>
29 Yek baˍ majwe lami ɗe taṣ ngem Bulus ten ilgwe taˍ paḷi wu po man wulti ɗe ilgon so. Yek ɓanti njel cit gaˍ bacina gaˍ maṇ hapti dlomi naḳ ɗe Bulus wo yen atl gaˍ Roma kaṇ a yekgu taˍ ɓalti wu.

Saˍ taḷa Bulus dlaboo Sanhidirin

30 Bacina gaˍ maṇ hapti dlomi lami ɗe taṣ yis ilgwe laki yek maṇ Yehuda naṃa dlaṃti byas gaɓa ten Bulus wu. Yek taˍ laki ɗe lu tlo wugo taˍ mbe motgaa gaˍ kiɗi maṇ Paṛis kaˍ lubii gaˍ Nya suk kiɗi ji baṃi tet madl. Yek taˍ tulli Bulus malsi.

23

1 Yek Bulus yen maṇ daṃti Sanhidirin te gwel ka yek taˍ wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, a yisi ɗe a paḷ daṃti hwaɓi a cina ɗaˍ Nya ka a mbadl gi dlaṃi a paḷ byas ilgon a cina ɗaˍ Nya kaˍ so.>>
2 Bulus dlaṃ nu wugo yek Hananiya bal maṇ Paṛis wul majwe ni njaa mal Bulus wu ɗe taṣ ɓo bi gwasi.
3 Yek Bulus wulti ɗe, <<Nya a ɓoki ki maṇ shelti lali. Kaˍ daṃ ɗe taḳ kis gaɓa tenaṇni kaˍ mbaṭ gaɓa gaˍ Musa ama baḳaˍ man kopti mbaṭi so naḳ ɗe kaˍ wule taṣ ɓo wu.>>
4 Yek majwe dlaḷ njaa mal Bulus wu wulti ɗe, <<Bal maṇ Paṛis kaṇ kaˍ naṃa byalti gwas a?>>
5 Yek Bulus wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, a yisi ɗe tik ɗe bal maṇ Paṛis so. Gaɓa gaˍ Nya wule, <Baḳ dlaṃ byas gaɓa ten bacina gwa so.>* >>
6 Bulus yisi ɗe jon jwasaṇ wo maṇ Saduki kaṇ a jon wo maṇ Paresi wu. Yek taˍ wuli to nya ɗe, <<Yilkeni jini, ami wo ba Paresi kaṇ, aba gi mago ba Paresi. Kaa naṃa paḷti kisti gaɓa tenaṇni naḳ ɗe a zi mbadl ɗe majwe maṣh wu a tli ɗaḳaˍ maṣhkaṇ kaˍ wu.>>
7 Bulus dlaṃ nu wugo yek dlanti tli kaˍ dlo gaˍ maṇ Paresi suk maṇ Saduki, yek motgaami tatl ɗe lop.
8 Maṇ Saduki wo saˍ wule majwe maṣh wu a tli ɗaḳaˍ maṣhkaṇ ka so, a baˍ ilgon ni ɗaɗe mil shinti ji Nya suk maẓhe so ama maṇ Paresi zi mbadl ɗe mas jwisi ni ɗa.
9 Yek dlantisi mbaḷ tli. Yek maṇ yisti mbaṭ gaɓa gaˍ Musa jwe ɗe maṇ Paresi ju dlaḷ gaa suk kul yek saˍ wu wule, <<Maˍ yen byas ilgwe maḷgaṇ paḷi wu so, gon a yen shinti gaˍ Nya sogo maẓhe kaˍ gaɓa sukti?>>
10 Yek dlantisi po mbaḷdli ɗa, yek bacina gaˍ maṇ hapti dlomi yeni go gon asaˍ caccal Bulus ka. Yek taˍ laki yek saˍ kanti ka naˍ ndaḷti yek saˍ taḷat kaˍ lu daṃti gwasaṇ.
11 Gas ɓal go yek Bagaa lak tlal njaa mal Bulus yek taˍ wulti ɗe, <<Dlaḷ naˍ ndaḷti, naḳ gwe kaˍ dlaṃ gaɓa tenaṇni a Wurshelima go nuk ka dlaṃ a Roma pak.>>

Saˍ ɓel bi taṣ dlo Bulus

12 Lu dlo wugo yek maṇ Yehuda mogaa yek saˍ ɓel bi yek saˍ dlaḷli gaɓa ɗe saˍ nguk wul so a baṣa tla ilgon so se saˍ dlo Bulus.
13 Majwe ɓel bisi yek saˍ dlaḷli gaɓe go saˍ man kutl ɗe wupsi.
14 Yek saˍ li mal bal maṇ Paṛis yek saˍ wulti ɗe, <<Maˍ dlaḷli gaɓa ɗe ma nguk wul so se maˍ dlo Bulus.
15 Taˍ ki suk kiɗi ji baṇ laki ɗe taˍ bacina gaˍ maṇ hapti dlo taḷat tet malkii, ten ɗe kaaˍ lam kumti mas ilgwe tulli gaɓa tenti wu, moo ma tlot ka a baṭaˍ ɓo mbuk lu a ɗe so.>>
16 Yek yen kawu gaˍ Bulus kum ilgwe saˍ naṃa lamti taṣ paḷi Bulus wu, yek taˍ li kaˍ lu daṃti ji maṇ hapti dlomi yek taˍ hwi Bulus.

* **23:5 23:5** Yen Yil 22:28.

17 Yek Bulus mbe gon ka maṇ hapti dlomi yek ta wulti ɗe, <<Taḷa yen gaṇ mal bacina gwakaṇ ta lamit hwit ilgon.>>
18 Yek ta taḷa yeni mal bacina ga maṇ hapti dlomi.
19 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi ngiɓi ang yeni yek ta wulti ɗe, <<Yek ka lami hwiti ye?>>
20 Yek yeni wulti ɗe, <<Maṇ Yehuda ɓel bi ɗe sa ngemki taḳ taḷesi Bulus mal kiɗi ji baṇ ten ɗe sa kum gaṣ ilgwe tulli gaɓa tenti wu i'e.
21 Baḳ baḷsi Bulus so, mbalaṇ jwe sa man kutl ɗe wupsi wu naṃa ɓaṭti gwasi. Sa dlaḷli gaɓa ɗe sa nguk wul so a baṣa tla so se tloti. Ningo sa naṃa ɓaṭti ilgwe ka paḷi wu.>>
22 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi lak yeni tantu yek ta wulti ɗe, <<Baḳ hwi maḷgon ilgwe ka hwi wu so.>>

Sa Taḷa Bulus mal pelis gobna

23 Yek bacina ga maṇ hapti dlomi mbe ɗe lop ka maṇ hapti dlomi yek ta wulsi ɗe, <<Bodl maṇ hapti dlo 2,000 suk maṇ hapti dlo jwe a to ten kapsi 70 suk maṇ gashi 200† taṣ li Kaisariya ka gasi.
24 A ka ngo kapsi gwe Bulus a to dani wu aka taḷat mal gobna Pelis ba ilgon mbit so.>>
25 Yek ta lish gaɓa ɗe,
26 Ami Kaludiwus Lisiyas ka lishit gaɓa ge maṇ nalti Pelis gobna.
A naṃa gaɓet gwa.

27 Yek maṇ Yehuda dop maḷgaṇ sa naṃa lamti tlot gwasi, yek a li suk maṇ hapti dlo yek ma kisti tet ka ang gwasaṇ naḳ ɗe a kumi ɗe ti wo maṇ atl ga Roma kawu.
28 Yek a ngwe ta yis ilgwe laki yek sa naa nget gwas wu, yek a taḷat te mal kiɗi ga maṇ Yehuda.
29 Yek a kumi go ilgwe sa naṃa dlaṃti tenti go ten mbaṭ gwasaṇ kaṇ, ama ta paḷ ilgwe a laki a tlot wu sogo telti ka lu gwe asa le majwe paḷ ilgwe ba yek sowu so.
30 A kumi ɗe sa ɓel tenti wu, yek laki yek a wule taṣ taḷat malki ninge. Yek a hwi majwe dopti wu taṣ lak dlaṃik ilgwe ta paḷisi wu.
31 Yek maṇ hapti dlomi kan Bulus tet Wurshelima ka gasi naḳ gwe sa zisi paḷti wu, yek sa taḷat Antipatiris.
32 Yek lu dlo wugo, yek sa zak maṇ kapsi ju sukti yek sa paḷ tet ka lu daṇti ga maṇ hapti dlomi.
33 Maṇ hapti dlo jwe ni ten kapsi wu mbuki Kaisariya wu, yek sa baḷ lishiti gwe bacina gwasaṇ lishi gobne wu, yek sa baltiti Bulus.
34 Yek gobne yen lishtisi wu yek ta kum gaẓi ɗe ten kaṭ atl gwik Bulus yil tet gwi? Ta kumi wi ɗe tet Silisiya kaṇ ta yil tet wu,
35 yek ta wule, <<Ba gaɓa ten ilgwe sa taḷak tet malaṇ wu ɗe majwe tulli gaɓa ten ki wu ɓalɗa wu.>> Yek ta laki ɗe taṣ zi Bulus ɗa Hiridus ka asa ɓaṭti.

24

Maṇ Yehuda taḷa gaɓa ga Bulus mal Pelis Gobna

1 Kaal ɗa multi ɗe namtan yek Hananiya bal maṇ Paris su Kaisariya suk kiɗi mbalaṇ jon suk maṇ yisti mbaṭ gaɓa ga maṇ Roma gon gwe asa mbet ɗe Tartulus, yek sa dlaṃi gobne ilgwe Bulus paḷisi wu.
2 Sa mbe Bulus tet wu yek Tartulus wule, <<Ma paḷ tlal multi wi a ma naṃa kumti taṃti gwa guu, ɓotlkaṇ yisti wul gwa tulli laḳaṇti wul wonti ka mbalaṇ jinaṇ.
3 Ma yen cit cina ko a tu ko, yek laki yek ma naṃa hwol tuk na ilgwe ka paḷi wu maṇ nalti Pelis.
4 A lami ɗe ta dlaḳki na tlal gaɓa so, ama a naṃa ngemti gwa taḳ ɓo katini kaṇg njet ne.
5 <<Maḷgaṇ go maṇ tullaṭ dlanti ka mbalaṇ kaṇ, ma dopti ten tlilti dlanti ka maṇ Yehuda ten dii atl mas. A

† **23:23 23:23** Gaɓa bi Giris gwe sa lishi a du naṃa dlaṃti go yek laṣhi tabbatati

tik ɗe bacina ga majwe asa mbesi ɗe maṇ Nazara wu,
6 hal ta ngwe taṣ lil lubii ga Nya
ka, na ilgwe ba mbun ɗe ta paḷi giɓi
sowu, yek laki yek ma dopti.
8 Kume* ka bodlaḷti go ki na gaa
gwa ka yisi ɗe ilgwe ma naṃa dlaṃti
tenti go gem kaṇ.>>
9 Yek maṇ Yehudasi moo bi yek sa
dlaṃ ɗe mas ilgwe ta dlaṃ ten Bulus
go gem kaṇ.
10 Yek gobne baḷ lu Bulus ɗe taṣ
gaɓa wu yek Bulus wuli ɗe, <<A yisi
ɗe ka daṃ ɗe maṇ kisti gaɓa wonti
wi, yek laki yek ba dlaṃ ilgwe a yisi
ten gaa gi wu.>>
11 Kume ka kusi go ka yisi ɗe, multi
ɗe cutl cet lop ka yi, ɗe ala ngusti atl
Nya a Wurshelima wu.
12 Majwe taḷa tet malki wu yenaṇ
ten dlaḳti gaɓa suk maḷgon so, a
baṣa yenaṇ ten tullaṭ dlanti ka lubii
ga Nya sogo ka bii motgaa ga maṇ
Yehuda, sogo ka lu gon ka baṇ gaṇ
so.
13 A baṣa man mbokti ang ɗe byas
wul jwe sa wule a paḷi go gem ka so.
14 Ko ɗe gem kaṇ a nima ngusti atl
Nya ga aba jinaṇ, tumal kopti Tantu
ga Yesu gwe si wo asa mbe ɗe kopti
lal wu. A kan mas wul jwe mbaṭ gaɓa
ga Musa suk maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya
lishi ɗe gem.
15 A zi mbadl ten Nya gwe majin zi
mbadl tenti wu. Naḳ gwe sa yisi wu,
ama go a yisi ɗe majwe maṣh wu Nya
a pallisi kaami, na maḷgwe paḷ hwa
wul wu na maḷgwe paḷ byasi wu.
16 Yek laki a ngusi tlot gini, ta
daamti gi ni hwaɓi mal Nya suk
mbalaṇ.
17 <<A daṃ tu gon ka gin wonti a ɓa
pal Wurshelima wu, yek a pal tet na
wulpi gwe ba baḷ majwe ba wul nisi
ɗa sowu, suk wul jwe ba taki Nya wu.
18 Sa mbi ka lubii ga Nyami go, a
pak paḷti kangwe a maṇ Yehuda paḷi
asa laḳaṇ dlo gwasaṇ suk Nya wu wi.
Aba majon ni suk ami so, a ba tlil
dlanti so.
19 Maṇ Yehuda jon ni kaḷi, majwe
sa yil tet ka atl ga Asiya wu. Kume
gaɓa nisi ɗa tenaṇ wu taṣ lak dlaṃi
20 Sogo ta majin dlaṃ byas ilgwe
sa mbi tenaṇ wu ɗe sa taḷa te maṇ
Sanhidirin kawu.
21 Seko ɗe a dlaṃ gaɓa na ndaḷi
yal, <ten bi tlit ɗaka maṣhkaṇ ka
ga majwe maṣh wugo, yek laki yek
sa taḷa tet malki ase taḳ kisi ninini
gaɓa.> >>
22 Yek Pelis wo ta yis wul wonti ten
bi kopti Tantu ga Yesu. Yek ta dlaḳ
gaɓe ka se gasi gon, yek ta dlaṃ ɗe,
<<Kume Lisiyas bacina ga maṇ hapti
dlo tul wu, ba gaɓa ten gaɓa gee.>>
23 Yek ta wul maṇ hapti dlo gwe
naṃa ɓaṭti gwas wu ɗe, taṣ giɓ Bulus
a baṣ cit dlelngapcan so a baṣ mbol
yelaṇ jwas ɗa malti ka so.
24 Kaal ɗa multi jon yek Pelis suk
kili gwasi Dursila gwe ɗe ti wo maṇ
Yehuda kawu tuli. Yek Pelis shinlu
taṣ mbet Bulus teɗi. Yek sa kati
kaṇ Bulus i'e ɗe ta hwisi gaɓa ten bi
ngaṣti Yesu wu.
25 Bulus hwisi gaɓa ten daṇti na
zok mbadli suk nget ten gaa, suk kisti
gaɓa gwe Nya a paḷi mbalaṇ ten mas
ilgwe sa paḷi wu, yek ɓanti njel cit ga
Pelis, yek ta wule, <<Zigaa nu, kume
a mbi tantu, wu ba shinit lu.>>
26 Pelis zi mbadl ɗe, gwa a Bulus
baḷti wulpi cit icin, yek ta ngusi mbet
gwas ata ngusi gaɓa sukti.
27 Kaal ɗa gin ɗe lop yek Poshos
Pestus daṃ ɗe guu ka lal Pelis. naḳ
ɗe Pelis lam mbit hwol hwulan mal
maṇ Yehuda wu yek ta zak Bulus ga
leka.

25

Kisti gaɓa ga Bulus mal Pestus

1 Pestus li ka kaṭ atl ga Kaisariya
taṣ nda paḷti wul ɗe gobna. Kaal ɗa
multi ɗe mekan na daṃti ɗe gobna
wu yek ta to Wurshelima.

* **24:8 24:8** Ka lishti jo wo ɗe*Yek ka lami ɗe taḳ paḷiti kisti gaɓa taḳ cingaḷaṇti ten mbaṭ gaɓa gaṇaṇ.* 7 *Ama yek Lisiyas bacina ga maṇ hapti dlomi na ndaḷti yek ta dlaḳti ɗa ang jinaṇ ka* 8 *Yek ta wul majwe naṃa tullaṭ gaɓa ten ti wu ɗe taṣ tul mal ki.*

2 Kaḷi kaṇ kiɗi maṇ Paṛis suk kiɗi
ji maṇ Yehuda mogaa taṣ hwit ilgwe
Bulus paḷi wu.
3 Yek sa ngemti ɗe taṣ laki ta palli
Bulus tet Wurshelima ne, naḳ ɗe sa
ɓel bi wi ɗe sa tlot ka ten tantu wu.
4 Yek Pestus wulsi ɗe, <<Bulus ni
ga le ka a Kaisariya a ama go bali te
Kaisariye ka ninge.
5 Ta bacina jwakaṇ koɓaṇni taṣ lak
dlaṃ byas wul jwe ta paḷi wu.>>
6 Pestus mul ɗe kutl sogo ɗe
wusupsi suksi wu yek ta pal te
Kaisariya ka. Yek lu tlo wugo yek ta
daṇ ka gobdlan guu, yek ta laki yek
sa yilli Bulus teɗi.
7 Sa tulli Bulus wu, yek maṇ
Yehuda jon tet Wurshelima gadaḷti
yek sa ngusi dlaṃti kiɗi gaɓa tenti
wu, jwe baṣa man mbokti ang dani
ɗe nuk ni sowu.
8 Yek Bulus wule, <<A paḷ ilgwe ni
byasi ka mbaṭ gaɓa ga maṇ Yehuda
wu so, a baa tulli dlanti ka lubii ga
Nya so, a baa dlaṃ byas ilgon ten
Kaisar bal guu so.>>
9 Naḳ ɗe Pestus lami ɗe taṣ mbi
hwol hwulan mal maṇ Yehuda wu,
yek ta wulti ɗe, <<Ka lami ɗe taḳ li
Wurshelima taḳ tok paḷ kisti gaɓa ten
gaɓa jimi ɗe sa dlaṃ ten ki gwa?>>
10 Yek Bulus wule, <<Naḳ ningo ka
lu kisti gaɓa ga Kaisar kaṇ sa nima
kisti gaɓa, kaḷi kaṇ sa naṃa cingaḷti
gini. Ki gaa gwa mago ka yisi ɗe a
paḷi ilgon maṇ Yehuda so.
11 Kume a paḷ byas wul gwe a
mbuk dlot gi go, ba nge maṣhkaṇ
so. A kume gaɓa jin ɗe maṇ Yehuda
dlaṃ tenaṇ go gem ka sowu, maḷgon
a man baḷsi bi tenaṇ ɗe taṣ dlo so.
A naṃa ngemti gwa ɗe taḳ taḷa gaɓa
gaṇ mal Kaisar ne.>>
12 Pestus gaɓa suk yelaṇ dlaṃti
jwas wu, yek ta wulti ɗe, <<Naḳ ɗe
ka ngemi ɗe ta taḷa gaɓe mal Kaisar
wu, malti kaṇ sa sa taḷaki.>>

Pestus ngem Agiripa guu ten Bulus

13 Laṃ multi wu, yek Agiripa guu
suk yilka gwasi Bani li Kaisariya taṣ
gaɓe Pestus na daṃti ɗe gobna.
14 Naḳ ɗe sa mul Kaisariya wonti
wu, yek Pestus dlaṃ bi ga gaɓa
Bulus suk guumi. Yek ta wulti ɗe,
<<Maḷgon ni a ɗe maḷgwe Pelis zakti
ga le kawu.
15 De a to Wurshelima wu, yek kiɗi
maṇ Paṛis suk kiɗi ji maṇ Yehuda
dlaṃ ɗe ta paḷ byas wul wonti, yek
sa ngemaṇ ɗe ta lilti ka.
16 <<Yek a wulsi ɗe, mi maṇ atl ga
Roma wo baṃa baḷ bi ga mbalaṇ ba
paḷti cingaḷti gaɓa so, se ma zak maḷi
yek ta dlaṃ gaɓa gwe a man yillaṭ
gwas wu a cina ɗa majwe tulli gaɓa
tenti wu ka.
17 Yek majwe tulli gaɓa tenti wu
mbuk lu wu, yek a laki yek sa yilli
maḷi tot ka lu kisti gaɓa baḷe-baḷe,
yek ma njel kisti gaɓa tenti na tlot ɗa
lu wu.
18 Ama yek ba majwe tulli gaɓe wu
dlaṃ ilgwe a zi ɗe sa dlaṃ wu so.
19 Ilgwe te ka dlo gwasaṇ sukti go
yek ɗe, gaɓa ten kopti Nya gwasaṇ
suk ten bi ga maḷgon ɗe asa mbet ɗe
Yesu wu, gwe ta maṣhi ama yek Bu-
lus wule ningo ta tli ɗaka maṣhkaṇ
ka wu.
20 Yek gaa gili ka, yek ba a yis
ilgwe ba paḷi ten gaɓe wu so, yek
laki yek a ngem maḷi ɗe ko ta laman
tot Wurshelima ta paḷit kisti gaɓa ten
wul jimi ɗe sa dlaṃ tenti wu.
21 Yek ta ngemaṇ ɗe ta taḷa gaɓe
mal bal guu ne, yek a laki ɗe taṣ let
ka, se gas gwe ba taḷat mal Kaisari
wu.>>
22 Yek Agiripa guu wul Pestus ɗe,
<<Ami mago a lam kumti ga maḷi
pak.>>
Yek Pestus wulti ɗe, <<Ayo go ka
kumaṇti.>>

Sa yilli Bulus mal Agiripa guu

23 Lu dlo wu, yek Agiripa guu suk
Bani tul ka bal lu kisti gaɓa. Yek
mbalaṇ ngusi taṣti gwasaṇ asa nisi
ma paḷti wul jwe a baḷsi nalti wonti
wu. Yek sa te ka lu kisti gaɓe suk kiɗi
maṇ hapti dlo suk kiɗi ji baṃi. Yek
Pestus laki yek sa kan Bulus teɗi.
24 Yek Pestus wul guumi suk mas
majwe ni kaḷi wu ɗe, <<Ka yenaṇ

maḷgaṇ ma? Maṇ Yehuda a Wurshelima suk ji ɗe tulli gaɓa tenti, asa naṃa dlaṃti ɗe ta tlot ka.
25 Ama ami wo a yen byas ilgwe ta paḷi gwe mbuki ɗe ta tlot wu so. Yek laki, yek sa taḷat mal bal guu, naḳ ɗe ta ngemaṇ ɗe ta tol gaɓe malti wu.
26 Ama ami wo a yis ilgwe ba lishi bal guu gaṇaṇ tenti wu so. Yek laki yek a taḷat tet malkii, tun naḳ ba ki guu so, taṇ ɓo yeni ni, ta yis ilgwe ba lishi bal guu wu ɗa.
27 Yenti gi wo mbun ɗe ta taḷa mbalaṇ mal bal guu ba yisti byas ilgwe maḷi paḷi wu so so.>>

26

1 Yek Agiripa guu wul Bulus ɗe, <<Ma baḷki lu wi, hwini ilgwe ka yisi wu.>>

Yek Bulus tlinya yek ta baḷsi nalti na ang yek paa ta nda gaɓa yillaṭ gaa gwasi yek wule,
2 <<Mal nalti guu, a paḷ hwol tuki naḳ ɗe ki kaṇ ba hwik gaɓa gaṇ ase wu, ta gaɓa ten mas ilgwe mbalaṇ ji dlaṃ tenaṇ wu.
3 A dlaṃ naḳ gwisi naḳ ɗe ki wo maḷgwe yis paḷti wul ga maṇ Yehuda i'e kawu. A naṃa ngemti gwa taḳ dlo mbadli taḳ kati kaṇg ne.

4 <<Mas maṇ Yehuda yis kangwe paḷ daṃti ka atl gini suk a Wurshelima wu, tun tet ten nak eni gini.
5 Kume sa dlaṃ gem go, sa yisi ɗe ten bi kopti Nya gaṇaṇ wo, ami wo tek go ba Paresi kaṇ, majwe asa zi gwel ten kopti mbaṭ gaɓa gaṇaṇ i'e wu.
6 Zaṭ mbadl ten gaɓa Nya dlaḷli aba jinaṇ wu ka laki yek sa nima paḷti kisti gaɓa ase.
7 Gaɓa gwisi kaɗe ilgwe ta dlaḷli maṇ boo ga Israila ɗe kutl cet lop wu. Yek kaṇ sa naṃa ɓaṭti ta njikaṇ ɗe sa nitma ngusti atli na ka cin na ka gas wu. Na nalti gwa guu, zaṭ mbadl gwisi ka laki yek maṇ Yehuda nima taḷa tet dlaboo.
8 Yek laki ɗe baḳaa kan ɗe, Nya a man pallaṭ kaami majwe maṣh wu so ye?
9 <<Ami mago daṃti gi tek go a lam dlot gini ta paḷ ilgwe a laki a mbalaṇ nge Yesu ga Nazarat wu.
10 Nu kaṇ aa kul paḷi a Wurshelima, a kum gaẓi mal kiɗi maṇ Paris ɗe ta man dop maṇ kopti gwas ɗa. Yek a dop wonti kaṣi yek a lesi ka. A kume sa ɓa tlosi wu, a kop kaal ji maṇ tlot gwasaṇ.
11 A kul kopsi ka lu motgaa ga maṇ Yehuda a dopsi, a nolsi. A kul dloni ta laksi taṣ nget Yesu. Naḳ ɗe a mbadl gi lil i'e naṣi wu a ngusi kopsi gwasaṇ ɗaṇka daḳi baṇ ka ta cisi dlelngapcan ɗa.
12 <<Maṇ nalti guu, gas gon a naṃa laṭ Demaskus na lishti gwe kiɗi maṇ Paris baḷaṇ wu gwe baḷaṇ ndaḷti dopti ga maṇ kopti wu.
13 Na nalti gwa guu, ka dlo cin a ni ten tantu nugo yek a yen bal cilti gon sut nya gwe cil man cin wu. Yek baṵ! Cilti cillaṇ ka suk majwe a naṃa laṭ suksi wu.
14 Yek ma lok te atl ka kaḷi mas jinaṇ, yek a kum yal gaɓa gon na bi ga maṇ Yehuda* ten wulti ɗe, <Shawulu! Yek laki yek ka nima cit dlelngapcan ye? Ka kumi cwo gaa gwa, ɗe ka naṃa lamti taḳ dlanki suk ami?>
15 <<Yek a kum gaẓi ɗe, <Bagaa, wok ɗe ki wo?>
<<Yek ta balli ɗe, <Amik ɗe Yesu, maḷgwe ka nitma cit dlelngapcan wu.
16 Tlinya, a tul malki ta botlki ɗe zhel gini suk maḷgwe a mboki ang mbalaṇ ten ilgwe ka yeni suk ilgwe ba ya mbokik ang dani tenaṇ wu.
17 Ba kiski ɗaḳa ang ga mbalaṇ jwa maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu ka. Ba shinki malsi,
18 taḳ ɓulisi gwel aka yillaṣi ɗaka daṃshal ka, aka ballaṣi tumal cilti. Ba shinki taḳ yillaṣi ɗaka ndalti ga guu maẓhe ka, asa kan Nya ɗe guu ka mbadl gwasaṇ wu. A paa Nya taas

* **26:14 26:14** Sogo*Bi Arameya*

byas wul jwasaṇ ka, asa mbi lu daṃti ka mbalaṇ jini jwe a polsi ka tumal ngaṣti gwasaṇ tenaṇ wu.>

19 <<Maṇ nalti guu, naḳ gwisi laki yek ba a nge kopti gaɓa gwe a kumi sut nya wu so.

20 Majwe a ndaṣi dlaṃti gaɓa go sik ɗe maṇ Demaskus, yek paa maṇ Wurshelima suk maṇ Yehudiya, suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu pak. A hwisi gaɓa ga Nya ɗe taṣ ci atl gaa, asa ballaṣi tet mal Nya asa paḶ wul jwe a mbok ang ten cit atl gaa gwasaṇ wu.

21 Yek laki yek maṇ Yehuda doɓaṇ ka lubii ga Nya, yek sa ngwe ɗe taṣ tloni.

22 Ama yek Nya zi-ang, tet ten cin gwisi hal ase. Yek laki yek a nima dlaṃti gaɓa mbalaṇ mas, na kiɗi na naḳ mili. Gaɓa gwe a naṃa dlaṃti go yek ɗe gaɓa gwe maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya suk Musa dlaṃ ɗe a pi wu,

23 ɗe Almasihu† a tla bomti, a tik ɗe maḶgwe a lak zhila tlit ɗaka maṣhkaṇ ka ga mbalaṇ wu. A tik ka dlaṃi maṇ Yehuda suk majwe ba maṇ Yehuda ka sowu gaɓa maṇ cilti ga Nya.>>

24 A Bulus yima gaɓa taṣ pol gaa gwas nugo, yek Pestus tlil yal yek ta wulti ɗe, <<Bulus ki wo maṇ booli kaṇ, yisti wul gwa ɓa lakik gaa me.>>

25 Yek Bulus ballit ɗe, <<Maṇ nalti Pestus ami wo maṇ booli ka so, gem kaṇ a nima dlaṃti ka ceti gaa.

26 Guumi yis mas wul jwisi, yek laki yek ba gaɓa sukti ba ɓanti a cin so, naḳ ɗe a yisi ɗe ilgon nit ga hwudaḶi sowu. A ba mas wul jimi pi ga hwudaḶi so.

27 Maṇ nalti guu, ka kan ɗe gaɓa gwe maṇ dlaṃti gaɓa ji Nya dlaṃ go gem ka? A yisi ɗe ka kan naḳ gwisi.>>

28 A Bulus yima gaɓa nugo yek Agiripa wulti ɗe, <<Ka daṃ gwa we ka man pallaṭ gi ɗe Kirista baḶe-baḶe naḳ gaṇ ma?>>

29 Yek Bulus ballit ɗe, <<Gon a ɗem'ɗem sogo baḶe-baḶe kani, a naṃa ngemti ga Nya ba ɗe ki, ki na ngwe so ama suk mas jwakaṇ ɗe ka naṃa kumti gini ase wu. Taḳ palaṇ naḳ gwe a ni wu, ama ba ɗe naḳ gwe ani ga ɓalti wu so.>>

30 Yek guumi tlinya suk gobne suk Bani suk mas majwe daṃ suksi wu.

31 Yek sa yil ɗaka bal bii kisti gaɓe ka, yek sa ngusi gaɓa suk yilkeni jwasaṇ yek sa wule, <<MaḶgaṇ go ta paḶ ilgwe mbuki asa tloti, sogo ilgwe ta lakti ka lu let wu so.>>

32 Yek Agiripa wul Pestus ɗe, <<MaḶgaṇ a ngemi ɗe ta taḶa kisti gaɓa gwas a cina ɗa Kaisar ka sogo ma zakti taṣ zigaa.>>

27

Bulus te ka jirgi ze ɗe ta li baṇ Roma

1 Gaɓa dlaḶ wi ɗe taṇ li Italiya wu, yek sa lak Bulus suk maji le ka jon a ang ɗa bal maṇ hapti dlo gon gwe a sa mbet ɗe Yuliyos wu. Yuliyosi wo gon ka maṇ hapti dlo jwe asa paḶi wul Kaisar bal guu wu kaṇ.

2 Yek ma te ka jirgi ze gwe ya yil tet Adaramitiwus ka kaṭ atl ga Asiya gwe a ngusi dlaḶti ɗaṇ ten baṇ jwe ni ten tantu wu ka. Yek Aristakus maṇ Makedoniya gon tet ka baṇ Tasalonika li sukmi. Yek ma nda zaṭgaa.

3 Lu dlo wugo yek ma te baṇ Sidon yek ma dlaḶ kaḶi. Yek Yuliyos paḶi zok wul Bulus, ta zakti yek ta li mal yelaṇ jwasi, taṣ baḶti wul jwe ta lami wu.

4 Tet Sidon go yek ma pal ka jirgi zesi, yek ma zigaa yek ma lak zaṇdaḶ ga Kuburus na kaali naḳ ɗe yetaḶ ngusi zhibaḶti gaṇaṇ tet tucina wu.

5 Ma lak dlunti ze ji Silisiya suk Pampiliya na kaal wu, yek ma te baṇ Mira ka atl ga Likiya yek ma dlaḶ kaḶi.

6 A Mira kaṇ bal maṇ hapti dlomi mbi jirgi ze gwe yil tet Alekzandiriya yek naṃa laṭ Italiya wu, yek ta wutni giɓi.

7 Ma ngusi laṭi ɗem'ɗem yek ma laṃ multi ten tantu a ma naṃa tlat bomti, yek ma lak mbuki njaa a baṇ Kinidus. Yek ba yetaḶ zaki ɗe ta jirgi man laṭ tu ka lu gwe ma lami sowu,

† **26:23 26:23** Sogo*Kiristi*

yek ma li tu ten zaṇdaḷ gwe asa mbe ɗe Keriti wu yek ma koɓi njaa a baṇ Salamoni ta man lakti ga zaṇdaḷi na kaali.
8 Ma ngusi laṭ na tlat bomti ten tantu gwe koɓi njaa ten bicikɗi ga zaṇdaḷi wu. Yek ma lak te lu gwe asa mbe ɗe Zok Lu Hwunti gwe ni njaa mal baṇ Lasiya wu.
9 Ma paḷ tlal daṃti ten gaa zesi yek zaṭgami cini ɓanti, naḳ ɗe lulpi ka ɓali a multi jwe a paḷ kaḷkaze taasti byas wul ka ka ɓallu.* Yek Bulus matlsi yek ta wule,
10 <<Yilkeni jini, kumini, zaṭgaa gaṇaṇ a tulli tlat bomti, a lil wul ka wonti ka jirgi suk jirgi gaa gwasi, hal gon a man tlot mbalaṇ.>>
11 Ama yek bal maṇ hapti dlomi nge kumti gaɓa ga Bulus, yek ta kum gaɓa ga maṇ jirgi suk maṇ dlaḳti jirgisi.
12 Naḳ ɗe lu dlaḷti jirgi ze ga baṃi mbun ɗe ta mbalaṇ ci watlaṇ kaali sowu, yek majwe asa paḷ wul ka jirgi wu wonti lami ɗe taṇ zigaa, kume ɗe ma mbuki a baṇ Poniki wu apaa ma ci watlaṇ kaḷi. Lu dlaḷti jirgi ga Poniki ka atl ga Keriti wo hwaɓi kaṇ naḳ ɗe lwisi ni ka dlo ga yetaḷ gwe a tli tet tu kudu suk yemma na gwe a tli tet tu arewa suk yemma wu pak.

Tulti ga duu yetaḷ

13 Yetaḷ gwe ba ndaḷ sowu nda wulti tet tu kudu wu, yek mbalaṃi daṃ gon asa mbi ilgwe sa lami wu wi. Yek sa paṭl yilli wul gaḷla jwe a laki a jirgi man dlaḷti wu ɗaka atl ka, yek sa ngusi laṭ njaa tu ten bicikɗi ga zaṇdaḷ Keriti.
14 Njet nugo, yek duu yetaḷ maṇ ndaḷti gon gwe asa mbet ɗe, <<Yetaḷ tet dlo ga arewa suk yemma wu.>> yil sut tet ten zaṇdaḷ ga Keritisi yek susut ten jirgi yek jek jirgi te ka dlunti zesi ka.
15 Duu yetaḷi laki yek baṣa po man taḷat ɗa jirgi tu lu gwe sa lami wu so, nuk laki yek sa zak yetaḷi yek ta ngusi jekti gwasaṇ.
16 Ma ɓa lak yen zaṇdaḷ gwe asa mbe ɗe Kawuda wu na kaal go, yek tolti ga yen jirgi ze tot jirgi zesi bomini gaa i'e.
17 Sa tol yen jirgisi tot ka jirgi wu, yek kaa maṇ dlaḳtisi ɓal jirgi ka na zaa ta ngiɓi ɗa. Ɓanti dlaḷti jirgi ten bal gudaḷ yelsi ga Siritis ɓa cisi wu, yek sa wut wul maṇ diɓaḷti jwe a lak jirgi ten laṭ ɗem'ɗem su ka zesi ka, yek ma ngusi zaṭgaa nu.
18 Yek yetaḷi ngusi mbaḷti dli kangwe ɗe lu dlo wugo yek sa njel wuti wul jwe ni ka jirgi wu ka ka zesi.
19 Ten cin na mekan wo, yek maṇ dlaḳti jirgi wut wul jekti jirgi jon ka ka zesi na gaa gwasaṇ.
20 Ma mul wi wonti ɗe ma po yima yenti cin sogo kyalaḷ sowu, a duu yetaḷi naṃa wulti wu. Yek ma yilli mbadl ka, ten ɗe mapo mbi kisti so.
21 Kaal ɗa laṭ ga tlal multi kuzaṃi, yek Bulus tlinya a cina gwasaṇ yek ta wuli ɗe, <<Yilkeni jini, kaa kumaṇ gaɓa gi go ma zakaṇ zaṇdaḷ Keriti so, a ba wundaḷ ga lilti wul suk laṣhi gaṇ a mbinii so.
22 Ama ningo a nima ngemti gwakaṇ ɗe, taḳ dlaḷaṇ na ndaḷti, naḳ ɗe maḷgon a maṣh so, jirgi zesi ka caccalka na ngusi.
23 Ahwul ka gas go yen shinti ga Nya gini, Nya gwe a ngusit atl wu su suɗi yek ta dlaḷ a malaṇni.
24 Yek ta wule, <Bulus ba ɓanti cik so. Ka dlaḷ a cina ɗa Kaisar bal guu ka asa kisik gaɓa, a Nya paḷik hwa wul wi yek ta baḷki mas majwe ka ni suksi wu a baṭa zaki ta maḷgon maṣh kaṣi so.>
25 Yilkeni jini ningo dlaḷaṇ na ndaḷti, a ngaṣsaṇ ten Nya ɗe a pi naḳ gwe ta hwi wu.
26 Ko ɗe ma laṇ na asaṇ ten zaṇdaḷi jon wu.>>

Ndat ga jirgi ze

* **27:9 27:9 *kaḷkaze taasti byas wul ka,*** *Asa paḷ biki gwisi ten lip na topsi sogo ten lakti zhila ga lip na kutl, ka multi jwisi wo a byas yetaḷ tli ten bal ze.*

27 Ka gas na kutl cet wupsi a duu yetaḷi yima taḷat gaṇaṇ te ten bal ze gwe asa mbe ɗe Ze Aderiya† wu ka dlo gasi. Yek maṇ dlakti jirgi kumi go sa ɓa lam taṇti atli.
28 Yek sa cingaḷ zesi na zaa cingaḷti, yek sa mbi go dluntaṭ gwas wo asaṃi ɗe 120‡ ka ɓali. Po laṃ daṃti njet wu yek sa po cingaḷi ɗa, yek sa mbi go kutl ɗe topsi ka ɓali.
29 Ɓanti dutlti ye jwe ni njaa ten bicikɗi ɓa cisi wu, yek sa wut wul maṇ diɓaḷti jon ɗe wupsi su ka zesi ka, yek sa ngem nya jwasaṇ ɗe ta lu cil ne.
30 Maṇ dlakti jirgisi jon ɓa lam apti ɗaka jirgi ka go yek sa shit yen jirgi ze sut ten bal zesi. Yek sa ngusi paḷti wule nakkaṇ sa wut wul gaḷla wu ɗe asa dlaḷli jirgi na nali wu tucina.
31 Yek Bulus hwi maṇ hapti dlomi suk bali gwasaṇ ɗe, <<Ta majin dlaḷ ka jirgi zesi sogo mas jwakaṇ kaa maṣhi.>>
32 Yek maṇ hapti dlomi ndokaḷ zaa gwe ngiɓ yen jirgi zesi wu ka yek zaaɓi ndaka.
33 Lu ɓal njaa ta dlo wu yek Bulus ngemsi taṣ nguk wul ne, yek ta wule, <<Ka multi ɗe kutl cet wupsi jwe nda na kaal go mbadl gwakaṇ hwot ka yek baḳaa nguk ilgon so.
34 Ningo a naṃa ngemti jwakaṇ taḳ ngukaṇ wul taḳ daṃaṇ na mbadl ɗa. Ko ta maḍlaṇ gaa ɗe naṃ mago a nde gon gwakaṇ ka so.>>
35 Bulus dlaṃ nu wu yek ta yem burodi jon yek ta paḷ hwol tuk na Nya a cina ɗa mas jwasaṇ ka. Yek ta celi yek ta njel ngukti.
36 Yek sa mbi ndalti gaa hwulan mas jwasaṇ, yek sa nguk wul.
37 Wontaṭ gaṇaṇ ka jirgi go, mbalaṇ ɗe 276 kaṇ.
38 Mas jinaṇ nguk wul ɗe kumni wu yek sa wut gwe wul gwe ni ka jirgi wu ka ka zesi ba jirgi po diɓaḷ so ɗa.
39 Cin yil wugo yek baṣa yis atl gwe ma ɓallu so, ama yek sa yen bicikɗi maṇ yelsi gon teka, yek sa wule taṣ jek jirgi te ten dii atl ka ɗe sa mani wu.
40 Yek sa kotl zaa ji wul maṇ diɓaḷti gwe a lak jirgi ten laṭ ɗem'ɗem wu ka yek wuli lok su ka zesi ka, yek sa paṭl zaa gwe asa ɓal wul ballaṭ gaa jirgisi naḷi wu ka, yek sa tlil bal zani gwe ni tu cina ga jirgi wu ka pak. Yek sa zak yetaḷi yek ta jek jirgi te cina tu te ten bicikɗi ka.
41 Ama yek jirgi ɓo bal yelsi gon ka lu gwe laṭ ga zesi ballaṭ ɗu, yek tu cina ka jirgi ngatl giɓi. Yek tucina ga jirgi lil ka yek ba jirgi po man zaṭgaa so, yek bal kapsi ze laki yek tukaal ga jirgi caccal ka.
42 Yek maṇ hapti dlomi ɓel bi ɗe taṣ dlo maji lesi ka, kangwe ɗe sa man apti ka so kume sa man ze yek sa mbuki ten bicikɗi wu.
43 Ama yek bacina ga maṇ hapti dlomi lam kisti ga Bulus yek baṭa zak maṇ hapti dlomisi taṣ paḷ ilgwe sa ɓel bi dani wu so. Yek ta dlaṃ ɗe majwe man ze go taṣ nda ten zesi cina taṣ mbuki ten atli.
44 A naami wo taṣ kopsi ten wul jirgi zesi suk puktaḷaṇ yencin jwe a man su gaṣ gaa ze sowu. Na nu kaṇ mas jinaṇ li ten bicikɗi yek ma mbuki ten dii atli a ba ilgon mbi gon maḷgon so.

28

Bulus ten zaṇdaḷ Malita

1 Ma ɓal ten bicikɗi go, yek ma lak yisi ɗe shin ga zaṇdaḷ gwe maṇi dani wu kaɗe Malita.
2 Maṇ lwisi paḷini hwa wul, yek sa hotini wutu naḳ ɗe lu ndaɗi kawu a naṃa ndat ɗu, yek sa wulini ɗem na tulti.
3 Yek Bulus mo yencin yek ta wut ka wutu, yek ɓuɓul gon yil tet ka yencimi ɗe ta kum wuti wu yek ta watl Bulus ten ang.
4 Maṇ lwisi yen wucisi ten ang ga Bulus wu, yek sa ngusi hwiti yilkeni jwasaṇ ɗe, <<Maḷgaṇ go maṇ tlot mbalaṇ kaṇ, ta ap tet ɗaka bal zesi ka

† **27:27 27:27** Ka multi tek go shimi naṃa mbokti ang ɗe bal shu ze ga Italiya. ‡ **27:28 27:28** A la mita ɗe 37

ama yek ba nya asa mbet ɗe Alhaki wu zakti ɗe taṣ ya daṃ so.>>
5 Ama yek Bulus tlak wucisi te ka wuti ka, yek ba ilgon mbit so.
6 Mbalaṃi daṃ gwa we ta kiɗi ka, sogo ta maṣhka ninge-ninge, ama yek sa baṭi i'e yek baṣa yen byas ilgon mbit sowu yek sa wule ti wo nya kaṇ.
7 A lubii jon ga Pubiliyus bacina ga zaṇdaḷi njaa kaḷi gwe ma ni wu, Pubiliyusi wuli ni ɗem a boo ɗatka, yek ma mul ɗe mekan kaḷi ata ni nima paḷti wul na taṃi mbadli.
8 Aba ga Pubiliyus ni atl na cwo zazaɓi ata naṃa tet ze ishi. Yek Bulus sa yenti gwasi, ta ngemit Nya wugo yek ta wut ang tenti yek ta ndoki.
9 Naḳ gwisi pi wu, yek naa mbalaṇ ji lwisi jwe cwo naṃa cit gwasaṇ wu tuli yek sa mbi ndokti.
10 Sa baḷni nalti ten wul wonti. Ma ɓa zigaa go yek sa mweni mas wul jwe ma lami wu.

Mbukti lu ga Bulus ka baṇ Roma

11 Kaal ɗa lip ɗe mekan yek ma pal ten bal ze, yek ma te ka jirgi gwe ci watlaṇ ten bicikɗi ga zaṇdaḷi wu. Jirgisi ga baṇ Alekzandiriya, gwe sa tlat gaami naḳ ngusaṇ gunki gwe asa mbe ɗe Kasto suk Poluk wu.
12 Yek ma njel zaṭgaa yek lak te ka baṇ Sirakus yek ma daṃ kaḷi multi ɗe mekan.
13 Tet Sirakus go yek ma zigaa yek ma lak te baṇ Rigiyum. Lu dlo wugo yek yetaḷ tet tu kudu wuli, yek lu po dlo wugo yek ma mbuk lu a Puteyoli.
14 A Puteyoli kaṇ ma mbi maṇ kopti jon jwe mbeni tet malsi taṇ mulisi ɗe nitgi wu. Yek ma lak li baṇ Roma.
15 Maṇ kopti jwe ni kaḷi wu kumi wi ɗe maṇi tet wu, yek sa sak mbini ka lu wulti wul gwe ni a Apiyus suk lubii daṃti ga maṇdaḳi gwe mbet ɗe Lu Daṃti ɗe Mekan wu. Yek Bulus ngem Nya a cina ɗa majwisi ka yek ta mbi ndaḷi gahwulaṇ.
16 Ma mbuk lu baṇ Roma wu, yek sa zak Bulus taṣ paḷ daṃti ga gaa gwasi, a maṇ hapti dlo gon nima zaṭ gwel tenti.

Bulus dlaṃ gaɓa ga Nya a baṇ Roma

17 Kaal ɗa multi ɗe mekan yek Bulus mbe bacina ji maṇ Yehuda ji baṇ Roma. Sa mogaa wu, yek ta wulsi ɗe, <<Yilkeni jini, a paḷi byas ilgon mbalaṇ jinaṇ sogo paḷti wul ji aba jinaṇ jwe maṣh wu so, ama yek mbalaṇ jinaṇ doɓaṇni a Wurshelima. Yek sa lakaṇ a ang ɗa maṇ Roma ka.
18 Maṇ Rome bodlaḷaṇni yek sa lam ɗe taṣ zakni naḳ ɗe baṣa mbi byas ilgon tenaṇni gwe a laki asa dlo wu sowu.
19 Ama yek bacina jimi nge, yek sa wule ba maṇ Roma zakaṇ so, yek a ngemi taṣ taḷa gaɓe a cina ga Kaisar bal guu. Ba ɗe we byas ilgon ka ni mbadl ten mbalaṇ ji so.
20 Yek laki yek a lam yenti gwakaṇ ta gaɓa sukkii. Bi zaṭ mbadl ga maṇ Yisiraila ka laki yek sa ɓalaṇ ka na zaa gaḷla ge.>>
21 Yek sa ballit ɗe, <<Ma mbi lishti gon tet Yehudiya tenki so, a ba maḷgon po yil tet kaḷi yek ta hwini byas ilgon tenki so.
22 Ama ma naṃa lamti taṇ kum ilgwe ka yeni wu, naḳ ɗe ma yisi ɗe mbalaṇ ko ako naṃa dlaṃti byas gaɓa ten wundaḷ ji maju wu.>>
23 Yek sa dlaḷli gaɓa ɗe sa mo suk Bulus gas gon, yek mbalaṇ wonti tul malti ka lu gwe ta ni wu ten cin gwe sa zi wu. Tun tet na gasi hal sukti a Bulus nisi ma mbokti ang ten bi ga Nya ɗe guu yek ta dlot ten dlaṃti gaɓa ten Yesu ka mbaṭ gaɓa ga Musa suk lishti ji maṇ dlaṃti gaɓa ga Nya.
24 Jon jwasaṇ kan gaɓa gwe Bulus dlaṃ wu, yek jon jwasaṇ nge.
25 Sa ngusi dlaḳti gaɓa ka dlo gwasaṇ yek sa lak zigaa, kaal ɗa pakti gaɓa ga Bulus ɗe, <<Shishi ga Nya dlami gem aba jinaṇ ɗe ta hwisi tumal Ishaya maṇ dlaṃti ga Nya wu ɗe,

26 <Li mal majin aka wulsi ɗe,
<<Ka sa ten kumti gaɓa a baka yis
gaami so,

ka sa ten yenti wul a ba̱ka yis
wuli so.>>
27 Na̱k ɗe mba̱tl ji majin ka̱nga̱l
ka̱wu,
a ba̱ ka̱ng gwasa̱n kum ga̱ɓa
sowu,
asa̱ le gwel gwasa̱n ka̱wi.
Sa lak man yenti wul na̱ gwel gwasa̱n
sogo sa lak kum ga̱ɓa na̱ ka̱ng
gwasa̱n
asa̱ yis gaami ka̱ mbadl gwasa̱n
asa̱ balla̱si teɗi
apaa a ndoksi ɗa wu.>*
28 <<A na̱ma lamti ta̱k yisi ɗe Nya
ba̱l kisti majwe ba̱ ma̱n Yehuda ka̱
sowu wi, a sa kat ka̱ng!>>†
30 Bulus da̱m ka̱li gin ɗe lop ka̱ lubii
gwe ta̱ ɓatl wulpi da̱mti giɓi wu, ata̱
nima wulti ɗem majwe asa̱ tuli yenti
gwas wu.
31 Yek Bulus ngusi dla̱mti ga̱ɓa
ten bi ga̱ Nya ɗe guu ata̱ nima
mbokti ang mbala̱n ten Almasihu
Yesu Bagaa na̱ nda̱li gahwula̱n, a ba̱
ma̱lgon ngwe ta̱s dla̱lla̱t ka̱ so.

* **28:27 28:27** Yen Ish 6:9,10. † **28:28 28:28** Ka̱ lishti jon wo ɗe*Kata̱n ka̱ng.* 29*Ta̱ dla̱m nu wugo yek ma̱n Yehuda zak lwisi asa̱ na̱ma dla̱kti ga̱ɓa ka̱ dlo gwasa̱n.*

Maɲ Roma

Gaɓeti

1 Lishti gaɲ go tet mal ami Bulus zhel gạ Yesu Almasihu ɗe saˌ mbe ɗe ta daɱ ɗe yen shinti gạ Yesu, yek saˌ zaɲ ka ten ɗe ta lak icin ten gaɓa maɲ taɱti gạ Nya wu kaɲ.
2 Gaɱi kaɗe gaɓa maɲ taɱti gwe Nya pi alkawol gwas tun tek ka tu-mal maɲ dlaɱti gaɓa jwas wu, naˌk kangwe saˌ lishi kaˌ gaɓa gwas maɲ cilti wu.
3 Gaɓa maɲ taɱti gwisi wo ten bi gạ Yen gwas kaɲ, maɭgwe kaˌ daɱti gwas ɗe mbalaɲ wo maɲ gaṣ gạ Dauda kaˌ ɗe ti wu,
4 ama ten bi zaṭ gwas ka ɗe saˌ zaṭ ka kaˌ Shishi suk iko go gem ti wo Yen gạ Nya kaɲ, tumal tlit gwas tot ɗaˌkaˌ maṣhkaɲ ka. Gem Yesu Almasihu wo Bagaa gaɲaɲ kaɲ.
5 Tumal Yesu Amasihu suk ten ɗe taˌ shin gwas mbi nalti ɗa kaɲ a mbi alheri suk mbeti ten ta daɱti ɗe yen shinti gạ Yesu, ten ɗe ta mbe majwe ɗe baˌ maɲ Yehuda kaˌ sowu tet kaˌ mas baɲ taṣ baɭ gem asaˌ kumit bi.
6 A kii mago kaạ ni giɓi, kii ɗe Nya mbekii yek kaạ daɱ ɗe mbalaɲ ji Yesu Almasihu wu.
7 Mas jwakaɲ ɗe kaạ ni kaˌ baɲ Roma wu, kii mbalaɲ jwe Nya lamsi yek taˌ mbekii ten ɗe taˌk daɱaɲ ɗe mbalaɲ jwas wu,

Haɲ taˌ alheri suk multi mbadl sut mal Nya Buka gaɲaɲ, suk Bagaa Yesu Almasihu daɱ ɗe gwakaɲ.

Paṭ godiya Nya

8 Ten ndat zhile wo api godiya Nya gini tumal Yesu Almasihu ten bi gạ mas jwakaɲ, ten ɗe saˌ naɱa dlaɱti gaɓa ten bi ngaṣti ten Nya gwakaɲ ko ako ten dii atli.
9 Nya gwe a nitma paɭti wul naˌ mas mbadl gini tumal lakti icin ten gaɓa maɲ taɱti gạ Yen gwas wu kaˌ ɗe sheda gini ten ɗe a naɱa daamti gwakaɲ,
10 dlip kaˌ sa'i gwe a ɓa gem Nya wu. A naɱa gemti gạ Nya ɗe, ɗe kume taɱit ɗaˌgo, kotaˌnaˌk gwik-gwi ta mbi laṭ malkii ne.
11 A naɱa lamti yenti gwakaɲ ten ɗe ta baɭkii ilgon gạ Shishi gạ Nya ilgwe a ndaɭlikii gahwulaɲ wu.
12 lamti gi wo yek ɗe, taɲ ndaɭli gahwulaɲ yilkeni naˌ ami sukkii, ten ɗe ta ndaɭlikii gahwulaɲ naˌ ngaṣti ten Nya gini kii mago akaạ ndaɭli gahwulaɲ naˌngaṣti ten Nya gwakaɲ pak.
13 Yilkeni jini a naɱa lamti taˌk yisi ɗe a pi shiri laṭ malkii asaɱi wonti, ama hal ninge yek baṣaˌɓo zakaɲ ɗe ta tul so. Ilgwe a lakaɲ ten tulti go yek ɗe ta lak icin ten gaɓa maɲ taɱti kaˌ dlo gwakaɲ a mbalaɲ baɭ gem naˌk kangwe a paɭi kaˌ majwe baˌ maɲ Yehuda kaˌ sowu.
14 Diɓaɭti gaˌ wonti mbalaɲ ni gaa, diɓaɭti gaˌ maɲ baɲ suk maɲ gaˌ me, gaˌ majwe man lishti wu suk majwe saˌ mani sowu.
15 Yek laki yek a lak kaˌ mbadl gi ɗe kii mago ta dlaɱikii gaɓa maɲ taɱti kii ɗe kaˌ ni kaˌ baɲ Roma wu.

Iko gaˌ gaɓa maɲ taɱti

16 Gaɓa maɲ taɱti gaɲ go ɗe wul nsha kaɲ ni a mallaɲ so, ten ɗe yek ɗe iko gạ Nya gwe a taɭa mas maɭgwe baɭ gem wu ten mbit kisti, nde naˌ maɲ Yehuda yek paa majwe baˌ maɲ Yehuda kaˌ sowu.
17 Ten ɗe tumal gaɓa maɲ taɱti gaɱi kaˌ mbok ang ten paɭti wul ndakce gwe yil sut mal Nya wu, a mbalaɲ mbi paɭti wul ndakce gwisi tumal baɭti gem tet ten ndat zhile hal a la pakti. Naˌk kangwe ni gaˌ lishi kaˌ gaɓa gạ Nya wu ɗe, <<Maɲ paɭti wul ndakce wo tumal ngaṣti ten Nya kaɲ ta daɱi.>>*

Paɭti byas wul gaˌ mbalaɲ

18 Ten ɗe saˌ naɱa mbokti ang ten kangwe Nya sut nya a nol mbalaɲ kaˌ lilti mbadl gwas ten bi laṣhi ɓanti gaˌ Nya suk byas paɭti wul gaˌ majwe ɗe

* **1:17 1:17** YenM. I. 2:4

asa kup gem ka tumal yokit gwasan wu.
19 Ten ɗe ilgwe a mbalan man yisti ten Nya go ten dii kan ni a malsi, nak ɗe Nya mbokisi ang dani wu.
20 Palti wul ga Nya suk iko gwas man lashi pakti wo wul jwe asa man yenti na gwel wu ka so. Ama tun tet ten palti ga dii atl kan Nya mboki ang mbalan dani ten dii yek sa yis gaa gwasan tumal wul jwe Nyami palsi wu, kangwe ɗe mbalan a mbi ilga dlami sowu.
21 Ten ɗe ko ɗe sa yis Nya wu, ama mas na nu a basa balti nalti ten nalti gwas ɗe Nya so, a basa pit godiya so. Ka lal ga palti nak gwisi wo yek daamti wul gwasan dam ɗe daamti wul ga ten koo lu, yek mbadl gwasan gwe ɗe ba a daamti sowu njikan ka na damshal.
22 Ko ɗe sa dlam ɗe man ɓotlkan yisti wul ka ɗe si wu, ama si wo kadlan kan.
23 Yek sa balli nalti ga Nya gwe bata mash sowu suk ga gunki man tet ɗa mbalan suk ga gunki man tet ji yadli, suk dabbobi suk dingi ji wul man lat na ze tuki.

24 Ten nak gwisi kan yek Nya laksi ka yek sa pita lamti palti byas wul jwe ni ka mbadl jwasan wu yek sa ngusi palti wul nsha suk yilkeni jwasan na dli jwasan.
25 Sa palli gem ga Nya ɗe lal wi. Sa nima ngusti alt wul jwe Nya palsi wu hal asa palisi wul ka lal ga Man Palti Wuli gaa gwasi, ti ɗe ta mbuki ta mbalan tasti dlip wu. Amin.

26 Ten nak gwisi kan yek Nya laksi ka yek sa pita lamti palti byas wul nsha. Yek modli jwasan zak multi suk maani yek sa njel multi suk yilkeni jwasan modli kangwe ba mbun ɗe ta pali wu sowu.
27 Nu ka pak ɗe byas lamti ga yilkeni jwasan man ngetl gwasan wugo, yek maani zak multi suk modli nak kangwe Nya pali ɗe ta ni wu. A ba maani suk ba maani ngusi palti wul nsha ka dlo jwasan, na nukan sa dlaki gaa gwasan nolti gwe ni ndakce suk byas palti wul gwasan.
28 Nak ɗe sa nge damti na yisti ga Nya wu, yek ta laksi ka ten daamti wul ga ten koo lu ten ɗe tas ngusi pati ilgwe ba mbun ɗe tas pali sowu.
29 Sa njikan na mas wundal ga wul gwe ba yek sowu, suk ngalci, suk kotgwel, suk nget hwullan ga yilkeni. Sa ni ga njikami na dakalti suk tlot mbalan suk dlanti suk shelti mbalan suk duu tuki. Si wo man wulti yilkeni kan,
30 man lilti shin mbalan ka, man dlanti suk Nya, man byalti mbalan, man tlilti gaa nya, majwe asa tas gaa gwasan wu, man ɓelti bi ten ngalci, majwe basa kumi bi man zat gwasan sowu.
31 Si wo mbalan ji ten koo lu kan, majwe basa njikan alkawol sowu, man lashi lamti suk man lashi yenti gonti.
32 Sa yis mbat ga Nya ɗe mas majwe asa pal wundal ga pat jin jo sa ndal mashkan, ama baɗe we palti kan asa pal wul jimi tokte so, hal asa pi kaal majwe sa nama palti nu wu pak.

2

Kisti gaɓa ga Nya wo hwabi kan

1 Ten nak gwisi kan ki ɗe ka kisi gaɓa yilka gwa go, gaɓa nik bi so kota wok ɗe ki wo. Nak ɗe sa'i gwe ka nima kisti gaɓa malgon wu, ka nima kisti gaɓa gaa gwa, ten ɗe byas wul gwe ka nama yenti ga malgon ten palti wu yekkan ki mago ka nama palti.
2 Ma yisi ɗe kisti gaɓa ga Nya ten majwe asa pal wundal ji wul jin jo ndakce kan.
3 Ki mbalan! Yekgu ki na gaa gwa ka nama palti byas wul jimi ɗe ka nama yenti ga malgon na nali wu! Ka daman gwe we ka ɗakci nolti ga Nya wu nwa?
4 Ko nakkan ka nama mbulti nalti ga alheri ga Nya suk dlot mbadli suk lashi lilti mbadl bale-bale gwe ata palik wu kan? Ko nakkan ka yisi ɗe

alheri gwe Nya nik ma paḷti go ten ɗe taḳ ci atlgaa ka sa?

5 Ama laṣhi kumti bi suk kaṇgaḷti ga mbadl gwe ka naṃa paḷti wu, yek ka nima mwet gaa gwa nolti gwe naṃa ɓaṭti gwa ten cin lilti mbadl ga Nya, ka sa'i gwisi kaṇ sa mbok ang ten nolti ga Nya ɗe ni ndakce wu.
6 Nya a palli ko wokko ami ndakce na paḷti wul gwasi.
7 Ama mas na nu, majwe sa naṃa ngot nalti suk daṃti ɗe kiɗi suk mbadl gwe ba a paki sowu wu niɗa. Sik ɗe majwe sa dlosi ten paḷti wul ga alheri ka dlot mbadli a si kaṇ Nya a ɓatlsi na mbadl maṇ laṣhi pakti wu.
8 Ama ka maṇ lamti gaa, suk majwe asa nge gem asa paḷ ngalci wu sa pallisi ami na lilti mbadli suk duu tuki.
9 Bomti suk citi ka dli ka naṃa ɓaṭti ga mas maṇ ngalci, ndati ten maṇ Yehuda yek paa majwe ɗe ba maṇ Yehuda ka sowu.
10 Ama mas maṇ paḷti hwa wul wo ta mbi nalti suk daṃti ɗe bali suk taṃi mbadli, ndati ten maṇ Yehuda yek pa majwe ba maṇ Yehuda ka sowu.
11 Ten ɗe Nya wo maṇ lamti ga mbalaṇ jon ata nge mbalaṃi jon ka so.

12 Mas majwe sa paḷ byas wul a baṣa yis mbaṭ gaɓa ga Musa sowu, sa lilsi ka ko ɗe sa yis mbaṭ gaɓe sowu, ama majwe sa yis mbaṭ gaɓa yek sa paḷ byas wul go sa lilsi ka naḳ kangwe mbaṭ gaɓe dlaṃ wu.
13 Ten ɗe baɗe we katti kaṇg wul jwe mbaṭ gaɓe dlaṃ wu tokte kaɗe maṇ lakti a mbalaṇ daṃ ɗe maṇ paḷti wul ndakce mal Nya so, ama kumti bi wul jwe mbaṭ gaɓe dlaṃ wu kaɗe ilgwe laki asa mbe mbalaṇ ɗe maṇ paḷti wul ndakce wu.
14 Majwe ɗe ba maṇ Yehuda ka sowu go mbaṭ gaɓa ga Musa nisi ɗa so. Ama ka sa'i gon wo asa paḷ ilgwe mbaṭ gaɓe dlaṃ wu tu ten paḷti ilgwe mbadl gwasaṇ baḷsi wu. Ashe, maṇ laṣhi mbaṭ gaɓe mago mbaṭi nisi ɗa pak.
15 Paḷti wul jwasaṇ mbok ang ɗe wul jwe mbaṭ gaɓe dlaṃ ɗe ta paḷi wu ni ga lishi ka mbadl jwasaṇ. Ten ɗe daamti ga mbadl gwasaṇ mbokisi ang ten naḳ gwisi, naḳ ɗe a daamti gwasaṇ mbokisi ang ɗe sa byas wul ka sa'i gon, a ka sa'isi gon wo ba a mbokisi ang ɗe sa byas wul sowu.
16 Ten naḳ gwisi kaṇ, naḳ kangwe taṃi gaɓa gaṇ ɗe a naṃa lakti icin dani dlaṃ wu, nu kaṇ a pi ten cin gwe Nya a paḷ kisti gaɓa ten mas wul jwe ni ga hwudaḷi ka daamti ga mbadl ga mbalaṇ tumal Yesu Al-masihu wu.

Maṇ Yehuda suk Mbaṭ Gaɓa ga Musa

17 To, ki ɗe aka mbe gaa gwa ɗe maṇ Yehuda wu pa? Ka naṃa ngaṣti gwa ten Mbaṭ Gaɓa ga Musa aka naṃa ɓot ngetl gwa ten ɗe ki wo kaṇi nja mal Nya,
18 ka naṃa wulti ɗe ka yis ilgwe Nya lami wu, aka yisti gaa ga ilgwe Mbaṭ Gaɓa ga Musa dlaṃi ten bi kangwe ka ɓotl ilgwe ni ndakce wu.
19 Ki gaa gwa wo ka baḷ gem ɗe ki wo maḷgwe ata nde dwa cina wu kaṇ, a ki wo cilti kaṇ mal majwe saṇi ka daṃshal wu,
20 maḷgwe nima mbokti kaḍlaṇ ang ten wul wu, suk maṇ lishti ga majwe daamti gwasaṇ wo naḳ ga mil mbalaṇ kaṇ ni wu. Ten ɗe gem ka yisi ɗe ka mbaṭ gaɓa ga Musa kaṇ ka mbi mas yisti suk gem.
21 To, ki ɗe ka nima mbokti ang ten wul naa mbalaṇ wu, mboki ang gaa gwa dani la! Ki ɗe aka mboki ang mbalaṇ ɗe baṣ pi mukaḷ sowu, ki gaa gwa wo ka pi mukaḷ sa a?
22 Ki maṇ wulti ɗe ba mbalaṇ pi paḷaṇ sowu, ki gaa gwa wo ka paṇ paḷaṇ sa a? Ki ɗe ka palli gunki ɗe wul cit daɗe go, ka mukaḷ wul tet ka bii gunki sa a?
23 Ki maṇ ɓot ngetl na mbaṭ gaɓa ga Musa, ka naṃma lilti shin ga Nya ka tumal celti mbaṭi sa a?
24 Ai, sa lishi ka gaɓa ga Nya ɗe, <<Majwe ba maṇ Yehuda ka sowu sa naṃa dlaṃti gaɓa mbul shin ga Nya

ka dlo gwasan ten bi gwakan kii man Yehuda.>>*
25 De kume ka nama kopti mbat gaba ga Musa go, salti gwe sa palik wu palik ampani wi. Ama kume ka nama kopti mbat gaba ga Musa sogo salti gwa wo ten ko lu, kan nak wule sa salanki so.
26 De kume majwe basa ɓo salsi sowu nama palti ilgwe mbat gaba ga Musa dlam wugo, aba Nya a kansi nak majwe sa salsi wu so nwa?
27 Majwe sa palisi salti ga dli so ama asa kop ilgwe mbat gaba ga Musa dlam ɗe ta pali wu a kisik gaba, ki ɗe mbat gaba ga Musa nik ɗa ga lishi asa salki wi, ama aka cel mbat gaɓe ka wu.
28 Ten ɗe mbalan a man yisti ga man Yehuda ga gem tumal ilgwe ata yeni a deɓal wu so, a nu kan salti ga gem wo ba mbalan a yeni na gwel so.
29 Ka lal ka nak gwisi man Yehuda ga gem wo tik ɗe man Yehuda ka mbadli, a salti ga gem wo yek ɗe salti ga mbadli, ilgwe Shishi ga Nya kaɗe man palti wu ba ɗe we tumal mbat gaba gwe sa lishi wu so. Wundal ga malgwisi wo Nya kaɗe man tasti gwasi baɗe yen ga mbalan so.

3

1 To, yek ndat gwa ɗe man Yahuda a mbalik ye? Yek ɗe riba ga salti gwa ye?
2 Yii, a mbalik wul tu ten mas tantu ci! Ta nda dlamti wo, Nya bal man Yehuda ngipti gaba gwasi.
3 Ama ɗe kume man Yahude jon ngassi ten gaɓe sowu pa, lashi ngasti ten gaba gwasami a laki a Nya dam ɗe man lashi palti gem ma?
4 Ko njaa! Nuk'ni so! Nya wo man gem kan, kota ni ɗe mas mbalan wo man shelti lal kan. Nak kangwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu ɗe,
<<Gaba gwa wo gem kan ko a gasi
a kota a cina ga guu mago man
gem kaɗe ki.>>*
5 To, ɗe kume lashi palti wul ndakce ganan dam ɗe tantu mbokti ang ten palti wul ndakce ga Nya go, yek ma dlaman ye? Ma dlaman ɗe Nya wo man lashi palti wul ndakce kan ten ɗe ta nolanni nwa? A nama gaba gan ka damti gi ɗe mbalan.
6 Wowo! Ko njaa! Kume ɗe nu kan ni go, ɗani kan Nya a pali kisti gaba dii atl gwi?
7 Kume ɗe lashi gem gi laki yek gem ga Nya yil ten dii i'e, yek po laki yek sa mbal nallat ga Nya go, to, yek laki ɗe sa nolan ten ɗe man palti byas wul kaɗe ami ye?
8 De kume nu kawu yek laki ɗe bama panta ngalci ten ɗe ta dam ɗe hwa wul so ye? Majon man dlamti gaba lilti shin ganan ka nama wulti ɗe we nukan ma namma dlamti. Sa nol majwisi nak kangwe mbun ɗe ta nolsi wu.

Man palti wul ndakce ni ɗa so

9 To, ningo yek ɗe pakti ga gaba gan ye? Ten ɗe mi man Yehuda wo ma manan naa mbalan ma? Wowo! Ko njet! Ma mbokan ang dani tet wi ɗe na man Yehuda na majwe ba man Yehuda ka sowu mas sa pal byas wul a mas jwasan sa ni a atl ɗa iko ga byas wul.
10 Nak kangwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu ɗe,
<<Man palti wul ndakce ni ɗa so ko
ta ɗe nam mago ni ɗa so.
11 Man yis gaa ga wul ni ɗa so,
aba malgon nima ngot ga Nya so.
12 Mas jwasan sa balli tukaal Nya wi,
sa lil ka wi mas jwasan,
ko man palti wul ndakce ni kasi so,
ɗe nam mago ni ɗa so.>>†
13 <<Shukalyal gwasan wo nak gazukɗi gwe ni ga ɓuli wu kan ni,
Laka jwasan pal ɗe wul shelti mbalan wi.>>‡
<<Gaba jwasan wo nak dapi cilakmbal kan ni.>>§

* **2:24 2:24** YenIsh 52:5; Ezk 36:22 * **3:4 3:4** YenZab 51:4 † **3:12 3:12** YenZab 14:1-3; 53:1-3, ‡ **3:13 3:13** YenZab 5:9 § **3:13 3:13** YenZab 140:3; * **3:14 3:14** YenZab 10:7

14 <<Bi jwasaŋ wo gə njikmi kaŋ
ni nə gəɓa paŋti bi gaa mbalaŋ
suk byas gəɓa.>>*
15 <<A asaŋ gwasaŋ la shotti hwulan
gə mbalaŋ ɓaa-ɓaa,
16 a tlot mbalaŋ suk duu tuk kop
kaal gwasaŋ mas lu gwe sə li
wu.
17 A bəsə yis tantu gə lu gwe təmi
mbadl ni wu so.>>†
18 <<A bə ɓanti gə Nya nisi gwel
so.>>‡
19 Mi dai mə yisi wi ɗe mas ilgwe
mbət gəɓa gə Musa dləm go, məjwe
səni gəz gə mbəti wu kaŋ mbəti
dləmisi. Gwisi pi nu kaŋ ten ɗe bə
məlgon mbi ilgə gə dləmi so, a təs
mbok ang ɗe mas dii atl ni gəz gə
nolti gə Nya.
20 Nək ɗe ba məlgwe a dəm ɗe
maŋ ləshi paŋti byas wul mal Nya
tumal kopti ilgwe mbət gəɓe dləm
wu. Ilgwe a mbət gəɓe paŋi go yek
ɗe a mboki ang mbalaŋ ten byas wul
gwasi.

Paŋti wul ndakce tumal ngəsti ten Nya

21 Ama ningo sə mbok ang ten
zobsi tantu dəmti ɗe maŋ paŋti wul
ndakce mal Nya wi. A bə tumal kopti
mbət gəɓa gə Musa kaŋ a mbalaŋ
dəm ɗe maŋ paŋti wul ndakce gəmi
so, ko ɗe mbət gəɓa gə Musa suk
lishti ji maŋ dləmti gəɓa gə Nya bəl
sheda tenti wu.
22 Dəmti ɗe maŋ paŋti wul ndakce
gəmi ɗe sut mal Nya kaŋ ni go,
tumal ngəsti ten Yesu Almasihu kaŋ
a mbalaŋ mbi, Nya bəl paŋti wul
ndakce gəmi mas məjwe sə ngəssi
tenti wu. Nya lam məjon yek tə nge
məjon so,
23 ten ɗe ko wokko pəl byas wul
yek bə məlgon mbuk mbit nalti gə
Nya so.
24 Ama tumal alheri gwe Nya paŋi
mas mbalaŋ ten koo lu wu, yek ko
wokko mbi dəmti ɗe maŋ ləshi byas
wul a cina ɗə Nya ka tumal ɓatlti gwe
Almasihu Yesu ɓatl wul tenaŋni wu.
25 Ten ɗe Nya tak Yesu təs dəm ɗe
sadaka gwe kan diɓəlti gə byas wul
jinaŋ kə wu, ten ɗe sa taasi mbalaŋ
batlti nolti gə byas wul gwasaŋ ka,
tumal hwulan sadaka gwe shot wu
ɗe kume sə ngəsti ten Nya wu. Nya
paŋi nək gwisi kaŋ ten ɗe təs mbok
ang ten paŋti wul ndakce gwasi, nək
ɗe tə dlo bi nə mbalaŋ yek tə kan
gwel ɗə ten byas wul jwe sə paŋi tet
wu kə wu.
26 Tu ten nu kaŋ Nya mbok ang ten
paŋti wul ndakce gwasi ka sa'i gaŋ,
ten ɗe ti gaa gwas wo byas wul nit ɗə
so, ata lak mas maŋ ngəsti ten Yesu
ten dəmti ɗe maŋ ləshi byas wul a
cina gə Nya.
27 To, nə yek ma ɓo ngetl ye? Ai
wul ɓot ngetl wo nini ɗə so! Tu ten
yek sə kamini ilgwe ma ɓo ngetl ɗə
wu ka ye? Tumal kopti mbət gəɓa gə
Musa kaŋ sə kamini kə nwa? Wowo,
seko tumal ngəsti ten Nya.
28 Ten ɗe mə yeni ɗe tumal ngəsti
ten Nya kaŋ a mbalaŋ dəm ɗe maŋ
ləshi byas wul a cina gə Nya, bə ɗe
tumal kopti mbət gəɓa gə Musa so.
29 Ko Nya wo Nya gə maŋ Yehuda
kaŋ si nə ngusaŋ? Ashe, ti wo Nya
gə məjwe bə maŋ Yehuda kə sowu
kə pak sa? Yii, ti wo Nya gə məjwe
bə maŋ Yehuda kə sowu kə pak,
30 nək ɗe Nya wo ɗe nəm kəwu. A
ta laki a maŋ səlti dəm ɗe maŋ ləshi
byas wul malti tumal ngəsti ten Nya,
a nək gwisi kaŋ maŋ ləshi səlti a mbi
dəmti ɗe maŋ ləshi byas wul tumal
ngəsti ten Nya pak.
31 Bohwe, ma pallaŋ mbət gəɓa gə
Musa ɗe wul gə ten koo lu wi ten bi
gə ngəsti ten Nya nwa? Ko njet! Kə
lal gə nu wo kopti kaal gə mbəti kaŋ
mə nəma kopti.

4

Ngəsti ten Nya gə Ibərahim

1 To, yek ma dləmaŋ ten Ibərahim,
aba gə aba gə maŋ zət jinaŋ ye? Yek
ɗe ilgwe tə yis gaami ten bi ngəsti ten
Nya wu ye?

† **3:17 3:17** YenIsh 59:7; ‡ **3:18 3:18** YenZab 36:1

2 De kume Ibaraham mbi damti de man lashi byas wul a cina da Nya
ka tumal palti wul gwas kago, ashe
ilgwe ta bo ngetl na nali wu niti da,
ama ba de we a cina ga Nya so.
3 Ni ga lishi ka gaba ga Nya de,
<<Ten de Ibaraham ngasti ten Nya
yek Nyami dlamit palti nak gwisi de
palti wul ndakce.>>*
4 Malgwe nima palti wul ten de tas
mbi balti go, ilgwe sa balti go ten koo
lu kan ni so, batlti ga ilgwe ta pali wu
kan.
5 To, malgwe bata ngasti ten palti
wul gwas so, ama yek ta ngasti ten
Nya ti de ata palli man lashi pat ji
Nya de man lashi byas wul a cina
gwas wu, asa kan ngasti ten Nya ga
mali de palti wul ndakce gwasi.
6 Gwisi kade ilgwe Dauda nama
mbokti ang dani wu de ta gaba ten
bi albarka gwe sa laki malgwe Nya
mbet de man palti wul ndakce wu,
bade tu ten palti wul gwe mali pali
wu so, de ta wule,
7 <<Man albarka kade majwe
sa polisi daskan jwasan kawu,
majwe sa taasisi byas wul
jwasan kawu.
8 Man albarka kade malgwe
Bagaa dlamit byas wul jwas gaa
sowu.>>†
9 Bohwe, albarka gami wo majwe
sa salsi wu kan sa lakisi si na ngusan
ma ko suk majwe basa salsi sowu
pak? Ai ilgwe ama dlaman tet
ka lishti gaba ga Nya wu de wule,
Ibaraham kan sa dlamit ngasti ten
Nya gwas de palti wul ndakce.
10 To, ka sa'i gwi kan asa mbet de
man palti wul ndakce gwi? Ka sa'i
gwe sa salti wu gwa, ko tun a basa
bo salti so? Ai, tun a basa bo salti so
kan.
11 Ama de ta kan lal ga salti wugo,
yek damit de lal sheda ga palti wul
ndakce gwe ta mbi tumal ngasti ten
Nya gwasi tun a basa bo salti sowu.
Ten gwisi kan yek Ibaraham pal de
aba ga majwe sa ngassi ten Nya
ten de tas dlamsi de man palti wul
ndakce ko de basa salsi sowu.
12 Nu kan Ibaraham dam de aba ga
majwe sa salsi wu, ko de ba de salti
kan sa salsi tokte sowu, ama hal sa
nama kopti wundal ga lal ngasti ten
Nya gwe ni Ibaraham da tun a basa
bo salti sowu.

Alkawol ga Nya suk ngasti ten Nya ga mbalan

13 Alkawol wu de sa pi Ibaraham
suk gaz jwas wu de ta ci gado ga
dii atl wugo, ai tumal mbat gaba ga
Musa kan sa pit alkawoli so, ama ta
kan alkawoli tumal palti wul ndakce
gwe a mbalan mbi tumal ngasti ten
Nya wu.
14 Ten de kume de man kopti mbat
ga Musa kade majwe sa ci gado ga dii
atl go, ai ngasti ten Nya ga mbalan a
daman ten koo lu, a alkawol ga Nya
dam de wul ga ten koo lu.
15 Ten de mbat gabe wo lilti mbadl
ga Nya kan a tulli, ama ka mas lu gwe
mbat gaba ni da sowu, byas wul ni da
so pak.
16 Ten nak gwisi kan alkawoli tul
ten bi ngasti ten Nya, tumal alheri
ga Nya, ten de ta mas mil ji Ibaraham
mbi alkawoli. Ama sa dlallali alka-
woli gan majwe sa gaz ga mbat gaba
ga Musa wu si na ngusan so, ama suk
mas man ngassi ten Nya nak kangwe
Ibaraham pali wu. Ten nak gwisi kan
Ibaraham kade aba ganan mas jinan.
17 Nak kangwe ni ga lishi wu de,
<<A pallak wi de aba ga bi wonti.>>
Gwisi wo yek de sa dlalli alkawol
gami de gem wi. Ibarahim wo Aba
ganan kan a cina ga Nya gwe ta
ngasti ten ti wu, Nya gwe ata bal
mbadl majwe sa mash wu. Tik de
man iko mbet ji wul jwe sa ni da
sowu de tas tuli a wuli tuli.
18 Ko de zat mbadl ga Ibaraham
dam nak wule ten koo lu ka wu,
mas na nu yek bata cel ka mbadl so
yek ta cina na zat mbadli ata nama
ngasti ten Nya tas pal de, <<Aba ga bi
wonti.>> Gami pi nu kan nak kangwe

* **4:3 4:3** YenL. Z. † **4:8 4:8** YenZab 32:1,2

sa pit alkawol wu ɗe, <<nak gwisi kan man gaz jwa a wonti.>>
19 Ka sa'i gwisi wo a Ibarahim pal
gin ɗe zambal ɗe nam na zati, ama
yek ba ngasti ten Nya gwas ndaɗi
ka so, ko ɗe ta nama yenti kangwe
ndalti ga dli gwas paki ka wi na koliti
suk kangwe Saratu ɗakci sa'i zat yen
wu.
20 Ta cel ka mbadl na alkawol ga
Nya yek ta mbok ang ten lashi ngasti
ten Nya so, ama yek ta mbal ndalti
ngasti ten Nya gwas dani ata nima
balti nalti Nya.
21 A ta dam na yisti i'e ɗe iko
njikanti alkawoli ni Nya ɗa.
22 Yek laki yek sa dlami Ibarahim
ngasti ten Nya gwas ɗe palti wul
ndakce.
23 Gaba gan ɗe wule <<Yek sa dlam
ngasti ten Nya gwas ɗe palti wul
ndakce wu,>> ai, ba ɗe ten bi gwas
ti na ngus kan sa lishi so.
24 Ama sa pal lishti gami ten
bi ganan, mi ɗe mi mago Nya a
dlamanni ɗe man palti wul ndakce
wu, mi ɗe ma balan gem na malgwe
tlil Yesu Bagaa ganan ɗaka mashkan
kawu.
25 Ten bi byas wul ganan kan sa bal
bi ga Yesu ɗe tas mashi, yek sa pallat
kaami ten ɗe tan daman ɗe man lashi
byas wul a cina ga Nya.

5

Tamti ga damti ɗe man lashi byas wu a cina ga Nya

1 Ten Nak gwisi kan nak ɗe ma mbi
damti ɗe man lashi byas wul gaa mal
Nya tumal ngasti ten Nya wu, tami
damti ni ka dlo ganan suk Nya tumal
Bagaa ganan Yesu Almasihu.
2 Tumalti kan ma mbi tet ka alheri
gan ɗe ma nanma damti gibi tumal
ngasti ten Nya wu. A ma namma
palti hwol tuki ten ɗe ma zan mbadl
ɗe ma daman ɗe majwe sa cugaa gaa
ka nalti ga Nya wu.
3 A ba gwisi ka tokte so ama hal ma
nanma palti hwol tuk ka tlat bomti
ganan, ten ɗe ma yisi ɗe a tlat bomti
lakkan ni ten dlot bi,
4 a dlot bi laki a man daman ɗe
man palti hwa wul, a palti hwa wul
laki a ma daman na zat mbadli.
5 A ba zat mbadl gwisi ani ten koo
lu so ko njet, ten ɗe Nya tatok lamti
gwas ɗanka mbadl jinan ka tumal
Shishi ga Nya gwe ta balanni wu.
6 Ten ɗe ndakce ka sa'i gwe bama
mbuki zat ang gaa ganan sowu, yek
Almasihu mash ten bi ganan, mi
majwe ba Nya lam palti wul ganan
sowu.
7 Wul man bomti i'e kan ta malgon
mash ten bi ga man palti wul ndakce,
ko ɗe gon a malgon pal ndali gah-
wulan ata mashi ten bi ga hwa
mbalan wu.
8 Ama Nya mbokini ang ten nalti
ga lamti gwasi, nak ɗe tun a ma yi
ɗe man byas wul kan yek Almasihu
mashi ten bi ganan wu.
9 To, tun nak ɗe ma mbi damti
ɗe man lashi byas wul a cina ga
Nya tumal hwulan ga Almasihu wu,
bashe nak ninge ma, ai sa kisanni
ɗaka liliti mbadl ga Nya ka tumal
Almasihusi.
10 To, nak ɗe tun ka sa'i gwe ma yi
ɗe yelan tlanti ji Nya wu kan sa lakan
dlo ganan sukti tumal mashkan ga
Yen gwas wugo, bashe ta ninge ɗe sa
pallanni ɗe yelan jwas wu gwa, sa
kisanni ca tumal damti ga Yeni.
11 Ta man nak gwisi, hal ma
nanma palti hwol tuk ten bi ga ilgwe
Nya pali tumal Bagaa ganan Yesu
Almasihu, malgwe tumalti kan sa
lakan dlo ganan suk Nya wu.

Adamu suk Almasihu

12 To, nak kangwe byas wul tul
ten dii atl tumal mbalan ɗe nam,
yek byas wuli tulli mashkan, na nak
gwisi kan mashkan nda ten mas
mbalan ten ɗe ko wokko pal byas
wul wi.
13 Ka sa'i gwe ba sa ɓo bal mbat
gaba ga Musa sowu, a byas wul ni
ɗa ten dii atli. Ama a basa dlam
byas wul ka lugwe ɗe mbat gaba niɗa
sowu so.
14 Ama mas na nu yek mashkan
pal iko ten mas mbalan, kan tet ten
Adamu hal yek la Musa, hal yek

maṣhkaṇ paḷ iko ten majwe paḷti byas wul jwasaṇ wo ba ga celti mbaṭ ka ka sowu naḳ kangwe ga Adamu pi wu. Adamu kaɗe cingaḷti ga maḷgwe a tul gwe tik ɗe baḷti wul ga Nya wu.
15 Ama baḷti wul ga Nya ɗe ta baḷi tumal maḷgwe ta ya tul go ni kak-kak i'e suk byas wul gwe Adamu paḷi wu. A yekgu byas wul gwe mbalaṇ ɗe naṃ paḷi wu tulli wonti mbalaṇ maṣhkaṇ. Ama alheri ga Nya nal mani, hal yek baḷti wul gwas ɗe ta baḷi tumal alheri ga mbalaṇ ɗe naṃ gwisi wu laki yek mbalaṇ wonti mbi bal albarka.
16 Gem baḷti wul ga Nya ni kak-kak suk byas wul ga mbalaṇ ɗe naṃ wu. Naḳ ɗe nolti gwe kop kaal ga byas wul gwisi go yek tulli maṣhkaṇ, ama baḷti wul ga Nya go yek laki yek ba byas wul nini gaa a cina gwas so, ko ɗe ma paḷaṇ byas wul wonti wu.
17 Tumal byas wul ga mbalaṇ ɗe naṃ maḷgwe tik ɗe Adamu wu kaṇ maṣhkaṇ mbi iko ten ko wokko, ama iko ga byas wuli wo ni ten bi ilgon so ɗe kume sa cingaḷi na iko gwe mbalaṇ ɗe naṃ gwisi, maḷgwe tik ɗe Yesu Almasihu wu tulli mas majwe sa kan alheri ga Nya suk baḷti wul gwas ga daṃti ɗe maṇ paḷti wul ndakce a cina gwas wu. Tumalti kaṇ ma paḷaṇ iko ka daṃti gaṇaṇ.

18 Ten naḳ gwisi kaṇ naḳ kangwe ɗakcit mbaṭ ga mbalaṇ ɗe naṃ tulli nolti ga maṣhkaṇ ten ko wokko wu, nu kaṇ paḷti wul ndakce ga mbalaṇ ɗe naṃ tulli albarka ko wokko, gwe yek ɗe daṃti ɗe maṇ laṣhi byas wul a cina ga Nya suk maṇ pyal mbadl wu.
19 Naḳ kangwe ɗe mbalaṇ wonti daṃ ɗe maṇ byas wul tumal laṣhi kumti bi ga mbalaṇ ɗe naṃ wu, nu kaṇ mbalaṇ wonti a daṃ ɗe maṇ paḷti wul ndakce tumal kumti bi ga mbalaṇ ɗe naṃ pak.

20 Ilgwe laki yek sa baḷ mbaṭ gaɓa ga Musa go yek ɗe ta yilli byas wul ten dii. Ama sa'i gwe ɗe byas wul mbaḷdli wugo yek alheri ga Nya mbaḷdli mani,
21 ten ɗe naḳ kangwe ɗe byas wul paḷ iko tenti tumal maṣhkaṇ wu, nu kaṇ alheri ga Nya nima iko tenti ninge tumal paḷti wul ndakce, ten ɗe taṣ taḷani ka mbadl maṇ laṣhi pakti tumal Yesu Almasihu Bagaa gaṇaṇ.

6

Maṣhkaṇ ga zakti paḷti byas wul suk mbit mbadl tumal Almasihu

1 To, yek ma dlaṃaṇ ye? Ma cin cina na paḷti byas wul ten ɗe ta alheri ga mbaḷdli nwa?
2 Wowo! Ko nja! Mi ɗe ma maṣhaṇ wi, maṣhkaṇ ga zakti paḷti byas wul wugo ɗaṇi kaṇ ma cin cina na daṃti a giɓi gwi?
3 Ko naḳ kaṇ kaa yisi so ɗe mas jinaṇ ɗe sa paḷini Baptisma tet ka Almasihu Yesu go, tet ka maṣhkaṇ gwas kaṇ sa paḷini so nwa?
4 Gwisi ka mbok ang ɗe sa leɓaṇni ka sukti tumal Baptisma gaṇaṇ ka sa'i gwe sa lepti wu. Ten naḳ gwisi kaṇ ma ɓalaṇ ɗe naṃ sukti ka maṣhkaṇ gwasi, ten ɗe naḳ kangwe sa tlil Almasihu ɗaḳa maṣhkaṇ ka tumal iko maṇ nalti ga Aba wu, nu kaṇ mi mago ma paḷaṇ pyal daṃti pak.
5 Naḳ ɗe ma naṇ ɗe naṃ sukti ka wundaḷ ga maṣhkaṇ gwe ta maṣh wu, gem nu kaṇ ma daṃaṇ ɗe naṃ sukti ka tlit gwas ɗaḳa maṣhkaṇ ka.
6 Ma yisi ɗe sa ɓak byas paḷti wul jinaṇ ka ten gudaḷ yencin sukti wi, ten ɗe taṣ kamini iko ga byas wul gwe ni ka dli gaṇaṇ wu ka. Sa paḷi nu kaṇ ten ɗe baṇ po saka daṃti ɗe zhel ji byas wul so.
7 Naḳ ɗe kume mbalaṇ maṣh wugo, ta mbi gaa gwas tet ɗaḳa iko ga byas wul kawi.
8 Kume ɗe ma maṣhaṇ suk Almasihu wu, ma ngaṣsaṇ ten Nya ɗe ma paḷaṇ daṃti sukti pak.
9 Ten ɗe ma yisi ɗe sa tlil Almasihu ɗaḳa maṣhkaṇ kawi, a baṭa po saka maṣhkaṇ so, gwisi wo naṃa mbokti ang ɗe iko gon poyi maṣhkaṇ ɗa tenti so.

10 Maṣhkaṇ gwe taˌ paḷi go, asaˌmi ɗe naˌm tak kaṇ taˌ maṣhi ba mbaḷti ten ɗe taṣ cel iko gaˌ byas wul ka, ataˌ paḷ daˌmti suk Nya kaṇ.
11 Nu kaṇ kii mago pallaṇ gaa jwakaṇ naḳ hwuni majwe ɗe baˌ iko ni byas wul ɗa tensi so wu, ama kaaˌ ni kaami mal Nya tumal Almasihu Yesu.
12 Ten naḳ gwisi kaṇ baḳ zakini a paḷti byas wul paḷ iko kaˌ dli jwakaṇ maṇ maṣhkaṇ wu hal a lakkii ten kopti byas lamti wul gwas so.
13 Baḳ taki kaṭ dli jwakaṇ byas wul taṣ daˌm ɗe wul paḷti ngalci so. Seko taḳ taki gaa gwakaṇ Nya naḳ gwe ndal majwe saˌ yillaṣi ɗaka ang gaˌ maṣhkaṇ ka yek saˌ baḷsi mbadl wu, taki Nya kaṭ dli jwakaṇ ten ɗe taṣ daˌm ɗe wul paḷti wul ndakce.
14 Ten ɗe byas wul a paḷ iko tenkii so, naḳ ɗe kaaˌ ni gaz gaˌ mbaṭ gaɓa gaˌ Musa sowu, ama a gaz gaˌ alheri gaˌ Nya kaṇ kaaˌ ni wu.

Zhel ji paḷti wul ndakce

15 To, nikgwi? Taṇ paḷaṇ byas wul naḳ ɗe maˌ naṇ gaz gaˌ mbaṭ gaɓa so ten ɗe maˌ naṇ gaz gaˌ alheri gaˌ Nya ma? Wowo! Ko njaa maˌ paḷi nu so!
16 Ko kaaˌ yisi ɗe kume kaaˌ tak gaa gwakaṇ ten ɗe taḳ kumi bi maḷgon wugo, kaaˌ ɓal ɗe zhel kaˌ ang maḷgwe kaaˌ nit ma kumti bi wu sa? Kaa man daˌmti ɗe zhel gaˌ byas wul gwe a tulli maṣhkaṇ wu sogo zhel gaˌ kumti bi Nya gwe a taḷa mbalaṇ kaˌ paḷti wul ndakce wu.
17 Ama godiya wo gaˌ Nya kaṇ, ten ɗe ko ɗe tekgo zhel gaˌ byas wul kaɗe kii wu, ama ningo kaaˌ nima kumti bi wundaḷ gaˌ mbokti ang gwe saˌ lakkii gaz gwas wu naˌ mas mbadl gwakaṇ.
18 Saˌ ɓatl wul tenkii yek saˌ kiskii yek saˌ yillaḳii ɗaka ang gaˌ byas wul kaˌ wi, yek kaaˌ ɓal ɗe zhel gaˌ paḷti wul ndakce.
19 A nikii ma gaɓa ten wul ji ase naˌ ayo, ten bi gaˌ laṣhi njikaṇti gwakaṇ gaˌ mbalaṇ. Naḳ kangwe ɗe tekgo kaaˌ ku naˌ takti kaṭ dli jwakaṇ ten paḷti wul cit daɗe, suk ngalci ilgwe nima mbaḷtidli i'e wu, nu kaṇ ningo se taḳ taki Nya kaṭ dli jwakaṇ ten paḷti wul ndakce, ten ɗe taḳ daˌmaṇ ɗe majwe saˌ zaṣi ka a baˌ daṣkaṇ nisi ɗa mal Nya sowu.
20 Kaˌ sa'i gwe kaaˌ yi ɗe zhel gaˌ byas wul wugo, ba ze gwakaṇ naˌ paḷti wul ndakce.
21 Yek ɗe hwa ilgwe kaaˌ mbi tet kaˌ wul jin ɗe ningo daˌmikii ɗe wul nsha wu ye? Ai, ɓatlti gaˌ wul jimi wo maṣhkaṇ kaṇ!
22 Ama ningo kaˌ mbi gaa gwakaṇ tet ɗaka daˌmti ɗe zhel gaˌ byas wul kaˌ wi, yek kaaˌ ɓal ɗe zhel ji Nya. Hwa ilgwe kaaˌ naˌma mbiti ten gaˌmi go yek ɗe daˌmti kaˌ cilti gwe yek ɗe ilgwe naˌma lakti gwakaṇ ten mbit mbadl maṇ laṣhi pakti wu.
23 Naḳ ɗe ɓatlti gaˌ byas wul wo yek ɗe maṣhkaṇ, ama ilgwe a Nya baḷi go yek ɗe mbadl maṇ laṣhi pakti tumal Almasihu Yesu Bagaa gaṇaṇ wu.

7

Daˌmti hapti te daˌmti gaṇaṇ suk Almasihu

1 To, yilkeni jini, naḳ ɗe mas jwakaṇ kaaˌ yis mbaṭ gaɓa gaˌ Musa wu, kaa yis gaa gaˌ ilgwe ba dlaˌm wu. Mbaṭ gaɓa gaṇ go kaˌ sa'i gwe ɗe mbalaṇ yi kaami wu tokte kaṇ a paḷ iko tenti.
2 Cingaḷi gaɓa a dani wo yek ɗe kili gwe saˌ paḷit hapti wu, kilisi ni kaˌ ang gaˌ kos gwasi ɗe hal kume ɗe kosi yi kaami wu. Ama kume ɗe kos gwas maṣh wugo mbaṭ gaɓa gaˌ haptisi poyit gaa so.
3 Ten naḳ gwisi kaṇ kume ɗe taˌ hap zobsi maḷgon kaˌ sa'i gwe kosi yi kaami go sa mbet ɗe maṇ paṭ paḷaṇ. Ama kume ɗe kosi maṣh wugo mbaṭ gaɓa hapti poyit gaa so. Kume ɗe taˌ saka hapti zobsi maḷgon go, ti wo maṇ paṭ paḷaṇ kaˌ so.
4 Ili wo nukaṇ ni yilkeni jini, ilgwe a nikii ma dlaˌmti wu naˌma mbokti ang ten ilgwe naˌma paṭ naḳii wu. Maṣhkaṇ gaˌ Yesu Almasihu ten gudaḷ yencin laki yek kaaˌ ɓal ɗe hwuni mal mbaṭ gaɓa gaˌ Musa. Ningo kii wo mbalaṇ jwas kaṇ, ti

Yesu ɗe Nya tlilti ɗaka maṣhkaṇ kawu, ten ɗe taḵ paḷaṇ daṃti gwe mbun a cina gạ Nya wu.
5 Ten ɗe kạ sa'i gwe maṃ daṃaṇ kạ ang gạ iko gạ paḷti wul gạ dli go, Mbaṭ gaɓe ngusi cokti gạ byas lamti wul gaṇaṇ. Byas lamti wul gaṇaṃi nego yek ngusi paḷti wul kạ dli jinaṇ, a mas paḷti wul jinaṃi tullini maṣhkaṇ.
6 Ama ningo maṃ mbi gaa tet ɗaka iko gạ mbaṭ gaɓa gạ Musa kạ wi naḵ ɗe maṃ maṣhi ilgwe ɓalaṇni wu kawu. Ten naḵ gwisi kaṇ ningo maṃ nima paḷti wul Nya kạ pyal daṃti tumal Shishi gwasi. Gus paḷti wul ji tek ɗe a maṃ paḷi mbaṭ gaɓa wu nda naṃ kaal wi.

Mbaṭ gaɓa gạ Musa suk iko gạ byas wul

7 To, yek ma dlaṃaṇ ye? Mbaṭ gaɓe gaa gwas wo byas wul kạ nwa? Wowo, ko njet! Ten ɗe kume tumal mbaṭ gaɓe kani sogo ɗạ ni kaṇ ba yis ilgwe ni ɗe byas wul wu gwi? Ɗe da mbaṭ gaɓe a wuli ɗe, <<Baḵ koo gwel ten wul gạ maḷgon sowu,>> go ai da ba yisaṇ ilgwe asạ mbe ɗe kot gwel wu so.
8 Ama ten bi gạ mbaṭ gaɓa gwisi yek byas wul mbi bidlabii cokti gạ mas wundaḷ gạ kot gwel kạ ami. Ten ɗe kume ɗe baṃ tu ten mbaṭ gaɓa kạ sogo byas wul wo hwuni kaṇ.
9 Tek ɗe a ɓo yis mbaṭ gaɓa gạ Musa sogo ani naṃ mbadli, ama ɗe a yis mbaṭ gaɓe wugo yek byas wul tlinya naṃ mbadl kạ ami yek paa a maṣhi.
10 Yek paa a yis gaami ɗe, mbaṭ gaɓa gwisi ɗe saṃ lami ɗe taṃ tulli mbadl go yek tulli maṣhkaṇ.
11 Yek byas wuli mbi tantu yek paa shelaṇni yek tlo ka tumal mbaṭ gaɓe.
12 Ten naḵ gwisi kaṇ mbaṭ gaɓe gaa gwas wo maṇ cilti kaṇ, a wul jwe saṃ mbok ang dani a giɓi wu mago maṇ cilti kaṇ, a wul jwe ni giɓi go wul jwe saṃ ni ndakce wu kaṇ a hwaɓi kạ pak.
13 Ɓohwe mbalaṇ a manaṇ wulti ɗe hwa mbaṭ gaɓa gwisi kạ tulli maṣhkaṇ nwa? Wowo! Ko njaa! Ama ten ɗe byas wul kạ tulli maṣhkaṇ tumal hwa mbaṭ gaɓa gwisi ten ɗe taṃ mbok ang ten kangwe byas wul ten dii. Gwisi wo yek saṃ mbok ang ten lilti gạ byas wul ten dii tumal mbaṭ gaɓe.

Dlanti gwe ni kạ mbalaṇ ten bi byas wul gwas wu

14 Maṃ yisi ɗe mbaṭ gaɓa gạ Musa wo wul gạ Shishi gạ Nya kaṇ, ami nego maṇ paṭ gạ dli kaṇ, a zhel kaṇ kạ ang gạ byas wul.
15 A yis gaa gạ ilgwe a naṃa paḷti wu so. Ten ɗe ilgwe ɗe a naṃa lamti paḷti wu kaṇ a naṃa paḷi so, a ilgwe ɗe a naṃa nget paḷti wu kaṇ a naṃa paḷti.
16 Naḵ ɗe ilgwe a naṃa ngeti wu kaṇ a naṃa paḷti go, gwisi naṃa mbokti ang ɗe a kan wi ɗe mbaṭ gaɓe wo hwa wul kaṇ.
17 A gwisi naṃa mbokti ang ɗe ami gaa gi kaɗe maṇ byas wuli so, ama byas wul gwe ni kạ ami wu kaɗe maṇ paḷti kạ ami wu.
18 A yisi ɗe daṃti gi gạ mbalaṇ wo hwal ilgon ni kạ ami so, ten ɗe a naṃa lamti paḷti hwa wul ama yek paḷti naḵ gwisi kamaṇ gaa.
19 A paḷ hwa wul jwe ɗe a naṃa lamti paḷti wu so, ama yek a naṃa ta paḷti byas wul jwe ɗe baṃ a lam paḷti sowu.
20 To, kume a naṃa paḷti ilgwe baṃ a lam paḷti sowu, gwisi naṃa mbokti ang ɗe amik naṃa paḷti ili so, ama byas wul gwe naṃa daṃti kạ ami wu kạ naṃa paḷti.
21 Ten naḵ gwisi kaṇ, yek a yis gaami ɗe, ashe ilgwisi wo paṭ gi kaṇ ten ɗe kume aɓa lam paḷti hwa wul wugo, a mbi gaa gi ten paḷti byas wul.
22 Ten ɗe su kạ mbadl gi kạ wo a lam kopti mbaṭ gaɓa gạ Nya,
23 ama kạ kaṭ dli ji wo yek a naṃa yenti zopsi mbaṭ gon gwe nima tlanti suk mbaṭ gaɓa gwe mbadl gi kan wu. Gwisi wo yek ɓallaṇ ka kạ ang gạ mbaṭ gạ byas wul gwe nima daṃti kạ kaṭ dli ji wu.
24 Maṇ duu tuk naḵ ami! Ami wo wul cit gonti kaṇ! Wok ka kisaṇ

ɗaka ang ga dli man talat mbalan ka mashkan gan ka wo?
25 Ama godiya wo ga Nya ten ɗe ta kissanni tumal Yesu Almasihu Bagaa ganan!

Ten nak gwisi kan, ami gaa gi wo mbat gaba ga Nya kan a nit ɗe zhel ka ceti gaa gini, ama ka pat gi ga dli ga mbalan wo mbat ga palti byas wul kan a nit ɗe zhel.

8

Damti tumal Shishi ga Nya

1 Ten nak gwisi kan ningo nolti ga mashkan po yi majwe sani ɗe ga Yesu Almasihu wu gaa so.
2 Ten ɗe mbat ga Shishi man balti mbadl wu kissan ɗaka mbat ga byas wul suk mashkan ka tumal Almasihu Yesu.
3 Ten ɗe ilgwe ba mbat gaɓe man palti so ten bi lashi njikanti gwe a pat ga dli ga mbalan tulli go, yek ɗe ilgwe Nya pali wu. Nya shin Yen ɗe nam gwe nit ɗa wu suɗi ka wundal ga dli ganan man byas wul ge, ten ɗe tas ɗam ɗe sadaka ten bi ga byas wul asa tlo iko ga byas wul ɗaka dli ga mbalan ka ɗa.
4 Nya pali nu kan ten ɗe ta mas palti wul ndakce jwe mbat gaɓe dlam ɗe ta mbalan pali wu paldli malanni. Nya pali ni nak gwisi kan, mi ɗe ma nanma damti ka Shishi gwas ɗe a ba wundal ga damti ga pat ɗa dli kan ma namma palti sowu.

5 Majwe asa pal damti ga dli go asa sul gwel ten wul ji dli, ama majwe asa pal damti ga Shishi ga Nya go asa sul gwel ten wul jwe Shishi ga Nya lami wu.
6 Sulti gwel ten wul ji dli wo a tulli mashkan, ama sulti gwel ten wul ji Shishi ga Nya wo a tulli mbadl suk tami mbadli.
7 Mas malgwe sul gwel ten palti wul ga dli go, mali ɓal ɗe yelan dlanti ga Nya. Ten ɗe aba mali a taki mbat ga Nya gaa gwas so, a bata man palti wul jwe mbati dlam wu so pak.
8 Man damti ga pat ga dli wo ba kangwe sa man palti ilgwe a Nya lami wu.
9 Kii wo damti pat ga dli kan kaa nama damti so, seko damti ga Shishi ga Nya ɗe kume Shishi nama damti ka mbadl jwakan wu. Mas malgwe ɗe Shishi ga Almasihu nit ɗa sogo, mali wo ga Almasihu ka so.
10 Kume ɗe Almasihu nima damti ka mbadl gwakan wu, ko ɗe dli gwakan ni ten bi mashkan ka ten bi ga byas wul go, Shishi ga Nya nama ketalti gwakan ten bi ga Nya nak ɗe Nya pallakii ɗe man palti wul ndakce wu.
11 A kume Shishi ga Nya ɗe ta tlil Yesu ɗaka mashkan kawu nima damti ka mbadl gwakan go, to, ti ɗe ta tlil Almasihu ɗaka mashkan kawu a bal mbadl dli gwakan man mashkan wu, tumal Shishi gwas ɗe nima damti ka mbadl jwakan wu.
12 Ten nak gwisi kan, yilkeni jini, ngetli kan ba damti ganan ni baɗe ga pat ga dli ga mbalan ka so.
13 Ten ɗe kume damti ga dli kan kaa nama damti go kaa mashi. Ama kume ɗe tumal iko ga Shishi ga Nya kan kaa tlo pat ga byas wul ka go, kaa dami.
14 Ten ɗe majwe a Shishi ga Nya koɓi nasi go, mil ji Nya kaɗe si.
15 Ten ɗe Shishi gwe sa balkii go ga damti ɗe zhel kaso, kangwe ɗe ɓanti a cikii sowu. Wowo, Shishi gwisi wo ga damti ɗe mil ji Nya kan, a tumal Shishi gwisi kan ama mbe Nya ama mbeti ɗe, <<Abba, Aba!>>
16 Shishi ga Nya gaa gwasi suk shishi ganan nama dlallati ɗe gem mi wo mil ji Nya kan.
17 Ashe, tun nak ɗe mi wo mil ji Nya ka wu, ma ɓalan ɗe man cit gado gwasi. Gwisi wo yek ɗe man cit gado ga albarka ga Nya, suk yelan cit gado suk Almasihu, ɗe kume ma tla bomti suk Almasihu wu ngetli kan tas nallanni sukti.

Nalti gwe ma mbi a cina wu

18 Ai, a yisi ɗe gem kan, ba kangwe a cingal bomti gwe ma nanma tlati

ka mulți ji se wu, suk wundal ga nalti
gwe sa mbokini ang dani a cina wu.
19 Mas wul jwe Nya pali wu nama
ɓatti asa nama zat mbadl i'e ten ɓatti
ga sa'i gwe Nya a mbok ang ten mil
jwas ten dii wu.
20 Ten ɗe wul jwe Nya pali wu mas
mbuk damti ɗe ilgwe Nya lami wu
so, a baɗe lamti ji wuli gaa gwasan
kaso, ama ten ɗe nukan Nya lami ɗe
ta pi. Nya pali nak gwisi kan na zat
mbadli,
21 ten ɗe ta yilli wul jwe ta palsi wu
ɗaka damti ɗe zhel ga mokit wu ka,
ten ɗe sa mbi mbit gaa ga nalti gwe
sa bal mil ji Nya wu.
22 Ma yisi ɗe hal ninge mas wul
jwe sa palsi wu yima palti nishi nak
kangwe a kili man cit tuk ga zat yen
pali wu.
23 A baɗe wul jwe sa palsi wu na
ngusan ka nama nishisi tokte so ama
hal sukmi. Mi ɗe ma mbi Shishi ga
Nya wu, gwe yek ɗe ilgwe ɗe sa ndeni
balti wu, ma nanma nishi ka mbadl
jinan, ma nanma ɓatti na zat mbadl
i'e, ten ɗe ta Nya pallanni ɗe mil jwas
i'e wu, ata ɓatl dli jinan jin pak.
24 Ten ɗe tumal zat mbadl gan kan
sa kisanni. Ama kume ɗe ma yenan
ilgwe ma nanma zat mbadl a dani
wugo, ai gwisi wo poyi ɗe zat mbadl
so. Wok ka zi mbadl gwas ten ilgwe
ɗe ta mbi wu wo?
25 Ama kume ɗe ma nanma zat
mbadl ganan ten ilgwe ba ma ɓo mbi
sowu, ai, ama kul ɓati na dlot mbadli.
26 Nu kan a Shishi ga Nya zini
ang ka lashi manti wul ganan. Ma
yisan kangwe mbun ɗe tan ngeman
Nya wu so, ama Shishi ga Nya na
gaa gwas ka nama ngemti ga Nya ka
lal ganan na bal nishi jwe ba bi ga
mbalan a man dlamti sowu.
27 Nya ɗe ata bodlal mbadl ga
mbalan go, ta yis mas ilgwe Shishi
gwas lami wu, ten ɗe a Shishi ga Nya
ngemi wul mbalam ji Nya, kangwe
ɗe Nyami lami wu ka lal ga mbalan
ji Nya.
28 Ma yisi ɗe ka mas wul wo Nya
nima palti hwa wul majwe sa lamti
wu, gwisi wo sik ɗe majwe sa mbesi
nak kangwe ta lami wu.
29 Ten ɗe majwe Nya yissi tun tek
wu kan, si kan Nya laki wi ɗe tas te
Yen gwasi, ten ɗe ta Yeni dam ɗe yen
cina ka dlo ji yilkeni jwasi.
30 Majwe Nya laksi jo si kan ta
mbesi. Majwe ta mbesi go si kan ta
pallasi ɗe man lashi byas wul a cina
gwasi. Majwe sa pallasi ɗe man lashi
byas wul a cina gwas wu nego si kan
ta balsi nalti.

Lamti ga Nya ka Almasihu wo gem kan

31 To, yek ma dlaman ten ilgan ye?
Nak ɗe Nya nini kaal go wok mbuk
damti ɗe yelan tlanti ganan wo?
32 Nak ɗe Nya wo yek bata nge ten
Yen gwas so, ama yek ta takti ten bi
ganan mas wu. Ti Nya gaa gwasi
nak ɗe ta balanni Yen gwas go a bata
balanni naa wul na mbadl ɗe nam so
nwa?
33 Wok ka tulli gaba ten majwe
ɗe Nya botlisi wu wo? Ai Nya na
gaa gwas kaɗe malgwe pallasi yek sa
dam ɗe man lashi byas wul a cina
gwas wu.
34 Wok mbuki tas ndokalisi kisti
mashkan wo? Almasihu Yesu
malgwe ɗe ta mash wu, ta man nak
gwisi, yek ta tli tot ɗaka mashkan
ka, ata ni ten ang shinti ga Nya, a ta
nama ngemti ga Nya ka lal ganan.
35 Wok ka man hwulti dlo ganan
suk lamti gwe Almasihu nima lamti
ganan wu wo? Citi ka dli ka nwa,
sogo tlat bomti, sogo cit dlelngapcan,
sogo kuzan, sogo lashi wul ang, sogo
damti na ɓanti, sogo mashan kan?
36 Nak kangwe sa lishi ka gaba ga
Nya wu ɗe,

<<Ten bi gwa kan ma ni ten bi
mashkan dlip
sa pallani nak mbala gwe sa
boshti wu.>>

37 Ai! Ka mas wul jin jo ma manan
ngetl ga tas mbeni ɗe man cit ban
tokte wi, gwisi wo tumal ti ɗe ta
lamanni wu kan.
38 Ten ɗe gem a yisi ɗe, ko ta
mashkan sogo mbadli, sogo mil

shinti ji nya sogo maẓhe, sogo wul jwe maṇaṇ giɓi ninge wu sogo wul jwe yi tet wu, sogo iko kak-kak,
39 sogo tlalti, sogo dluntaṭi, sogo zobsi ilgon ka mas wul jwe saṗalsi wu. Mas jwasaṇ saṃbuki taṣ te kaḍlo gaṇaṇ suk lamti gwe Nya paḷini tumal Almasihu Yesu Bagaa gaṇaṇ wu so.

9

Nya botl maṇ Yisra'ila

1 A naṃa dlaṃti gem kaṂ Almasihu, lal kaṇ a naṃa shelti so. KaṂ daamti gaṂ mbadl gi wo a yisi ɗe gem kaṇ tumal baḷti sheda gaṂ Shishi gaṂ Nya ɗe,
2 a naṃa paḷti duu tuk i'e, a ili naṃa hwotti gaṂ mbadl gi ko a gasi.
3 NaṂ naḳ gwisi wo sa paḷini bi gaa go a mani, asaṂ hwulaṇ suk Almasihu, ten ɗe taṂ yilkeni jini suk maṇ bi ji mbi kisti ɗa!
4 Majwisi wo sik ɗe maṇ Yisra'ila. Si kaṇ Nya pallaṣi ɗe mil jwasi, yek taṂ mbokisi ang ten nalti gwasi, yek taṂ dlaḷli gaɓa gwas suksi, yek taṂ baḷsi Mbaṭ Gaɓa gaṂ Musa, yek taṂ mbokisi ang ten kangwe sa ngusit atli, ngusti atl gaṂ gem kaṂ lubii gaṂ Nya wu, yek taṂ baḷsi naa alkawoli.
5 Sik ɗe mil ji maṇ zaṭ ji maṇ zaṭ ju ɗe mbalaṇ yissi i'e wu. A Almasihu kaṂ daṃti gwas ɗe mbalaṇ wo, ti wo tet kaṂ maṇ bi gwasaṇ kaṇ. HaṇtaṂ Nya maṇ iko ten mas wul ba pakti mbi taṣti. Amin.
6 BaḌe we naḳkaṇ gaɓa gaṂ Nya njikaṇ so kaṂ so. Ten ɗe baṂ mas majwe ɗe asali gwasaṇ kaḌe maṇ Yisra'la wu kaḌe mbalaṇ ji Yisra'la so.
7 A baṂ mas majwe saṇi ɗe gaẓ gaṂ Ibaṛahim wu kaḌe mil ji Ibaṛahim ji gem so. KaṂ lal gaṂ nu wo yek Nya hwi Ibaṛahim ɗe, <<Ishaku kaḌe maḷgwe ɗe tumal ti kaṇ sa ci cina naṂ mbet gaṂ maṇ gaẓ jwa wu.>>*
8 Gwisi wo naṃa mbokti ang ɗe mil jwe saṂ wutsi naḳ kangwe a mbalaṇ wut mil ju kaḌe mil ji Nya so, mil jwe saṂ mbisi tumal njikaṇti alkawol wu kaḌe mil ji Ibaṛahim ji gem.
9 Ten ɗe ilgwe Nya dlaṃ wukgu ɗe taṂ pi alkawol Ibaṛahim wu, <<Kume ɗe sa'isi pi wugo ba pali, a paa Saratu zi yen.>>†
10 A ba gwisi tokte kaṂ so, kaa yeni ɗa ten mil ji Rabeka jwe ɗe aba gwasaṇ wo ɗe naṃ kaṇ, a tik ɗe aba gaṇaṇ Ishaku wu.
11 Ama tun a baṣaṂ ɓo wut gusaṃi so, tun a baṣaṂ ɓo paḷ hwa ilgon sogo byasi so, ten ɗe taṂ ilgwe Nya lami ten bi gaṂ botlti wul pi ɗa,
12 baṂ ɗe tumal ilgwe mbalaṇ paḷi wu kaṂ so ama tumal maḷgwe mbe Rebeka wu ɗe taṂ wulti ɗe, <<Kakshesi a daṃ ɗe zhel gaṂ nak'enisi.>>
13 Naḳ kangwe saṂ lishi kaṂ gaɓa gaṂ Nya wu ɗe <<A lam Yakubu yek a nge Isuwa.>>
14 To, yek ma dlaṃaṇ ye? ƊeNya paḷi ndakce so nwa? Wowo! Ko nja!
15 Ten ɗe Nya wul Musa ɗe,
<<MaḷgweNya ba kwet ang gaa go ba kwet ang gaa,
A maḷgwe ba yen gonti gwas go, ba yen gonti gwasi.>>
16 Gwisi naṃa mbokti ang ɗe lamti gaṂ mbalaṇ kaṂ so abaṂ dlot gwas kaṂ so, ama ten bi kwot ang gaa gaṂ Nya kaṇ.
17 Ten ɗe gaɓa gaṂ Nya gwe saṂ lishi wu wul Pir'auna ɗe, <<A tlilki taḳ daṃ ɗe guu ten ɗe ta mbok ang ten iko gi tumalki, a saṂ lak icin ten shin gini ko ako ten dii atli.>>
18 NaṂ naḳ gwisi kaṇ a Nya kwe ang gaa maḷgwe ta lamit kwot ang gaa wu, a taṂ kaṇgaḷi mbadl maḷgwe taṂ lamit kaṇgaḷti mbadl kaṂ wu.

Lilti mbadl gaṂ Nya suk kwot ang gaa gwasi

19 Gon gwakaṇ a man wulti gi ɗe, <<Kume nukaṇ ni go, yek laki yek Nya yima lilti mbadl naṃ mi ye? Wok ka man nget gaṂ ilgwe Nya lami wu wo?>>
20 Ama wok ɗe ki wo, ki mbalaṇ? ƊeNya hal kaḍlaḳ gaɓa suk Nya wu, <<Ilgwe saṂ kin wu a mani wulti malgwe

* **9:7 9:7** YenL. Z. 21:12 † **9:9 9:9** YenL. Z. 18:10,14 ‡ **9:20 9:20** YenIsh 45:9; 45:9

kinti wu ɗe, <Yek laki yek ka paḷaṇ naḳ gaṇ ye> nwa?>>‡
21 Ai, maṇ kinti cikɗa gulki wo iko
ga taṣ paḷ ilgwe ta lami na gulki wu
niti ɗa. A ta man kanti gudaḷ gulki ɗe
naṃ ata kin cikɗa jon ten bi paḷti wul
maṇ nalti a jon wo ga paḷti wul jwe
ba nalti nisi ɗa sowu.
22 Paḷti wul ga Nya wo nu kaṇni,
Nya lam mbokti ang ten lilti mbadl
gwasi, ten ɗe ta mbalaṇ yen iko gwas
ten dii. Ama yek ta dlo mbadl i'e, yek
ta dlo bi na majwe ta zaṣi kaɗe taṣ
nolsi wu.
23 Nuk pak Nya lami ɗe taṣ mbok
ang ten nalti ga nalti gwas majwe ta
kwesi ang gaa wu, majwe ta zaṣi ka
tun tet ten ndat zhile ten ɗe taṣ mbi
nalti gwas wu.
24 Ai, mik ɗe mbalaṇ jwisi majwe
ɗe Nya mbeni baɗe tet ka maṇ
Yehuda ka tokte so, ama hal suk
majwe ɗe ba maṇ Yehuda ka sowu
pak.
25 Naḳ kangwe sa dlaṃ ka lishti ga
Hosiya wu ɗe,
<<Si majwe ɗe ba mbalaṇ ji ka sowu,
ba mbesi ɗe <mbalaṇ jini.>
A mbalaṇ jwe ɗe a lamsi sowu ba
mbesi ɗe <maji lami jini,> >>§
26 Yek sa po lishi ɗe,
<<Dap ka lu gwe sa mbesi ɗe,
<Kii wo mbalaṇ ji ka sowu,>
sa mbesi ɗe <mil ji Nya maṇ mbadli.>
>>*
27 Nukaṇ kaṇ ten bi ga maṇ
Yisra'ila Ishaya maṇ dlaṃti gaɓa ga
Nya tlil yal Nya yek ta dlaṃ ɗe,
<<Ko ɗe wonti ga mil Yisra'la, ni naḳ
wontat ga yelsi ten bi bal ze
wu,
ama majwe sa njet tet kaṣi wu
kaɗe majwe sa mbi kisti wu.
28 Ten ɗe Bagaa a paḷ
nolti gwas ten mas dii atli baḷe-
baḷe.>>†
29 Naḳ kangwe Ishaya dlaṃ ka
gaɓa ga Nya tek wu ɗe,
<<De da kume Bagaa maṇ nalti
a zakini maṇ gaz sowu,
da ma daṃ naḳ Sodom,
da sa pallaṇi naḳ Gomora.>>‡

Laṣhi baḷti gem ga maṇ Yisra'ila

30 To, ningo yek ma ya dlaṃaṇ ye?
Yekgu majwe ɗe ba maṇ yehuda ka
so, majwe ɗe ba sa ngo mbit daṃti ɗe
maṇ paḷti wul ndakce mal Nya sowu,
ama yek sa mbi daṃti ɗe maṇ paḷti
wul ndakce a cina ga Nya. Paḷti wul
ndakce gwe sa mbi go wudaḷi gwe a
mbalaṇ mbi tumal ngaṣti ten Nya wu
kaṇ,
31 Ama maṇ Yisra'la ɗe sa ngo mbit
daṃ ɗe maṇ paḷti wul ndakce a cina
ɗa Nya ka, tumal Mbat gaɓa Musa go
yek baṣa mi so.
32 To, yek laki yek ba sa mbi so
ye? Ten ɗe tumal ngaṣti ten Nya
kaṇ sa ngwe so, ama tumal paḷti wul
gwasaṇ kaṇ sa ngwe. Yek sa kot asaṇ
ten <<ye maṇ lakti kotti asaṇ.>>
33 Naḳ kangwe ni lishi ka gaɓa ga
Nya wu ɗe,
<<Yekgu, azi ye a Sihiyona,
ye maṇ lakti ga mbalaṇ ten kotti
asaṇ
Ye gwe a lak mbalaṇ ten ndat
wu,
Ama mas maḷgwe ngaṣti tenti go
nsha a cit so.>>§

10

1 To, yilkeni, ilgwe a lami mani
go yek ɗe ta maṇ Yisraila mbi kisti.
Ilgwe a ngemi mal Nya ten bi gwasaṇ
wukgu.
2 Ba man baḷti sheda ɗe dakaḷti ga
ngusti atl Nya nisi ɗa, ama dakaḷti
gwasaṃi wo baɗe ka yisti kaṇ asa
paḷi so.
3 Tun naḳ ɗe baṣa yis tantu ga
daṃti ɗe maṇ paḷti ndakce gwe yil
sut mal Nya sowu, yek sa lak tantu
daṃti ɗe maṇ paḷti wul ndakce ga
gaa gwasaṇ gwe ni kak-kak suk ga
Nya wu, yek gwisi laki yek sa nge
kopti tantu paḷti wul ndakce ga Nya.
4 Ama Almasihu kaɗe njikaṇti ga
mbat gaɓa ga Musa, ten ɗe ta mas
maḷgwe baḷ gem naṭi wu mbi daṃti

§ **9:25 9:25** YenHos 2:23 * **9:26 9:26** YenHos 1:10 † **9:28 9:28** YenIsh 10:22,23 ‡ **9:29 9:29** Ish 1:9 § **9:33 9:33** YenIsh 8:14; 28:16

ɗe maŋ paltì wul ndakce a cina gaŋ Nya.

Kisti wo gaŋ mas mbalaŋ kaŋ

5 Musa pal lishti ten wundal gaŋ daŋmti ɗe maŋ paltì wul ndakce gwe a mbi dli tumal kopti Mbaŧ Gaɓa wu, ɗe taŋ wule, <<Mas malgwe kop ilgwe Mbaŧ Gaɓe dlaŋm go ta pal daŋmti gwas tumal Mbaŧ Gaɓe.>>*

6 Ama ilgwe gaɓa gaŋ Nya dlaŋm ten maŋ paltì wul ndakce tumal ngaṣti ten Nya wukgu, gwe wuli ɗe, <<Baǩ dlaŋm kaŋ mbadl gwa ɗe, <Wok ka to nya?>† >> (Ten ɗe taṣ shit Almasihu sut wo)

7 <<sogo, akaŋ dlaŋm ɗe, <Wok ka su kaŋ lu daŋmti gaŋ majwe maṣh wu?>‡ >> (Ten ɗe taṣ tlil Almasihu tot ɗaǩaŋ majwe saŋ maṣh wu so).

8 Ilgwe gaɓaŋ gaŋ Nya dlaŋm go yek ɗe, <<Gaɓa gaŋ Nya ni nja malki, gaɓe ni kaŋ bi gwa suk kaŋ mbadl gwa.>>§ Gaɓa gwisi kaɗe gaɓa balti gem gwe maŋ naŋma lakti icin dani wu.

9 Kume ɗe kaŋ dlaŋm naŋ bi gwa ɗe, Yesu kaɗe Bagaa, yek kaŋ bal gem kaŋ mbadl gwa ɗe Nya tlilti tot ɗaǩaŋ mashkaŋ kawu ka mbi kisti.

10 Ten ɗe naŋ mbadl kaŋ a mbalaŋ bal gem asaŋ daŋmti ɗe maŋ laṣhi byas wul a cina gaŋ Nya, a naŋ bi kaŋ a mbalaŋ bal sheda asaŋ mbi kisti.

11 Naǩ kangwe gaɓa gaŋ Nya gaŋ lishi dlaŋm wu ɗe, <<Mas malgwe bal gem naŧi go, nsha a cit so.>>*

12 Ten ɗe ilgon ni ɗa kak-kak kaŋ dlo gaŋ maŋ Yehuda suk majwe ɗe baŋ maŋ Yehuda kaŋ sowu so. Bagaa ɗe naŋm gwisi kaɗe Bagaa gaŋ ko wokko, tik ɗe maŋ lakti wonti albarka mas majwe asaŋ mbe shin gwas wu,

13 naǩ kangwe gaɓa gaŋ Nya gaŋ lishi dlaŋm wu ɗe, <<Mas malgwe mbe shin gaŋ Bagaa wu ta mbi kisti.>>†

14 Ama ɗaŋni kaŋ sa mbe malgwe ɗe baṣaŋ ngaṣsi tenti sowu gwi? A ɗaŋni kaŋ sa ngaṣsi ten malgwe ɗe baṣaŋ ɓo taɓa kumti gaɓa tenti sowu gwi? A ɗaŋni kaŋ sa kum gaɓa tenti gwi ɗe baŋ malgwe a lakisi icin tenti wu niɗaŋ sowu?

15 A ɗaŋni kaŋ maŋ lakti icin ten a lak icin tenti gwi ɗe baṣaŋ shinsi sowu? Naǩ kangwe ni gaŋ lishi wu ɗe, <<Naŋgo ten yek mbalaŋ a cingal mbunti gaŋ majwe asaŋ tulli gaɓa maŋ taŋmti wu ye!>>‡

16 Ama mas maŋ Yisra'la kaŋ kan gaɓa maŋ taŋmti so. Naǩ kangwe Ishaya dlaŋm wu ɗe, <<Bagaa, wok ngaṣti ten gaɓa gwe taŋ kumi tet bi ganaŋ go?>>

17 Ten naǩ gwisi kaŋ a ngaṣti ten Nya tul tumal kumti gaɓa maŋ taŋmtisi, a mbalaŋ kum gaɓa maŋ taŋmti gaŋ tumal lakti icin ten gaɓa gaŋ Almasihu.

18 Ama yek a naŋma kumti gaẓi ɗe, Ɓohwe, gem naǩkaŋ saŋ kum gaɓe sa? Ai, saŋ kumi wi. Ten ɗe gaɓa gaŋ Nya gaŋ lishi wule,

<<Yal dlaŋmti gaɓa gwasaŋ ngash mas
dii atl wi,
gaɓa jwasaŋ mbuklu ten mbaŧ
gaŋ dii atli wi.>>§

19 A naŋma kumti gaẓi ɗaŋ ɗe. Ɓohwe naǩkaŋ maŋ Yisra'raila yis gaami so nwa? Ai, ten ndat zhile wo Musa wuli ɗe Nya dlaŋm ɗe,

<<Ba lakkii ten dakaltì naŋ mbalaŋ
ji alt gwe baṣaŋ ni ten bi ilgon
sowu,
tumal mbalaŋ jwe baṣaŋ ɓotl
sowu kaŋ ba laki, a cina gwel
jwakaŋ docin ka.>>*

20 Yek Ishaya pal ndalli gahwulaŋ hal yek taŋ dlaŋmi Nya ɗe,

<<Majwe ɗe baṣaŋ ngo sowu, sik
mbini.
A yilli gaa gini, mal majwe baṣaŋ
kum gaẓ gaŋ lu gwe ani wu
sowu.>>†

21 Ama ten maŋ Yisra'ila wo, yek Nya dlaŋm ɗe,

<<A nda cin ten takti ang gi mbalaŋ
jwe baṣa kum bi sowu,

---

* **10:5 10:5** Yen Lib 18:5 † **10:6 10:6** YenK. M. 30:13 ‡ **10:7 10:7** YenK. M. 30:13 § **10:8 10:8** Yen K. M. 30:14 * **10:11 10:11** YenIsh 28:16 † **10:13 10:13** YenJoy 2:32 ‡ **10:15 10:15** YenIsh 53:1 § **10:18 10:18** YenZab 19:4 * **10:19 10:19** YenK. M. 32:21 † **10:20 10:20** YenIsh 65:1 ‡ **10:21 10:21** YenIsh 65:2

suk majwe basa kum gaba
sowu.>>‡

11

Nya nge man Yisra'ila mas jwasan so

1 Hwanta bo ngemkii, ko nakkan
Nya nge mbalan jwas man Yisrai'la
na? Ko nja! Ami gaa gi wo man
Yisra'ila kade ami, tet ka man gaz ga
Ibarahim, tet ka boo ga Bilyaminu.
2 Nya nge mbalan jwas jwe ta
botlsi tet ten ndat zhile wu so. Kaa
yis ilgwe gaba ga Nya ga lishi dlam
ten Iliya wu, gwe yek de kangwe Iliya
tala kulu mal Nya ten bi ga man
Yisra'ila wu de,
3 <<Bagaa, sa tlotl-tlo man dlamti
gaba jwa kawi, yek sa jek-jek bagadi
jwa ka. Ami na ngwe ka bali, asa
nama lamti tlot gi ka pak.>>*
4 Ama yek de ilgwe Nya ballit wu
ye? Ta ballit de, <<A zi gaa gi mbalan
de zangu de nitgi ka, majwe de basa
ngus atli yek sa pali gunki ga ba'al
wul sowu.>>†
5 Nukan gami ni hal nak ninge ma
wu. Nak naa mbalan jwe Nya botlsi
tumal alheri gwas wu yi da pak.
6 Botlti gami de Nya pali go tumal
alheri gwas kan, bade tumal palti
wul jwe de mbalami pali wu ka so.
Ten de kume nu ka sowu alherisi bo
dam de alheri so.
7 To, ningo nik gwi? Ai, man
Yisra'ila mbi ilgwe de sa nama ngoti
wu so. Seko nak njeti jon de sa botlsi
kasi wu ka mbi, ama naami wo yek
sa kangal mbadl jwasan ka.
8 Nak kangwe ni ga lishi wu de,
<<Nya laki yek sa pal de man lashi
yisti gaa ga wul bale,
yek ta balsi gwel jwe ba a yen lu
sowu,
suk kang jwe ba sa kum kang da
sowu.
Gwisi wo nukan ni hal yek la cin ga
se.>>‡
9 A Dauda dlam de,
<<Hwanta biki gwasan damisi de
tarko, ilgwe a laksi ten kumti
cwo wu,
Hwanta biki laksi ten kotti asan
a dlakisi nolti.
10 Hwanta gwel jwasan dukan ka
kangwe de basa po man yenti
lu sowu,
a dibalti ga bomti mansi ba
pakti.>>§

Kisti ga majwe de ba man Yehuda ka sowu

11 Hal ninge a yima kumti gazi
da. De man Yisra'ila kot asan yek sa
nda go sa po man tlannya so nwa?
Nuk'so! Ko nja! Ten bi ga byas
wul gwasan kan yek kisti mbuki mal
majwe de ba man Yehuda ka sowu,
ten de ta lak man Yehuda ten dakalti
nasi.
12 De hal kume byas wul gwe sa
pali wu ka tulli albarka dii atl wu, a
de kume lashi ndalti gwasan ka tulli
albarka majwe de ba man Yehuda ka
sowu go, to, ni kan nalti ga albarke
ani gwi de kume wontat ga man
Yisra'la njikan wu?
13 Ningo sukkii de ba man Yehuda
ka sowu kan a nama gaba. Tun nak
de ami wo yen shinti ga Yesu kan,
mal majwe de ba man Yehuda ka
sowu, ba nak bo ngetl na palti wul
gi ge.
14 Tumal palti nak gwisi kan a
nama zat mbadl de ta man lakti ji
mbalan jini man Yisra'la ten dakalti,
hal a laki asa kis jon jwasan.
15 Kume de hal nget gwe sa ngesi
wu ka dam de wul bulti tantu lakanti
dlo ga dii atl suk Nya wu go, yek de
ilgwe a pi gwe de kume sa ba kansi
wu? A she gwisi wo a dam de tantu
mbit mbadl tot daka mashkan kan ka
sa?
16 Kume de sa botl kati de nam
ga baredi ga gwe wul gwe no cina
wu tumal takti Nya go, sa botl mas
baredisi de man cilti wi. A kume de
sa botli Nya tlalki tlindi go, sa botl

* **11:3 11:3** Yen1Guu 19:10,14 † **11:4 11:4** Yen1Guu 19:18 ‡ **11:8 11:8** YenK. M. 29:4; Ish § **11:10 11:10** YenZab 69:22,23

mas mil ang ji tlindi yek dam ɗe man cilti wi.
17 Nak gwisi kan kume ɗe sa taki
Nya tlalki ga tlindi wugo ai mas suk
mil ang tlindi mago ɗe gwas ka ɓali.
Ten nak gwisi kan sa wotl naa mil
ang ji hwa tlindi zaitun ka wi, yek
sa wotl mil ang ji tlindi ga zaitun ga
me teɗi, yek sa ɓal mil ang ji tlindi
ga memi ten hwa tlindisi. Kii majwe
ɗe ba man Yehuda ka sowu, nak mil
ang ji tlindi zaitun ga me kan kani,
kii kan sa ɓalkii ten tlindi gwe sik
ɗe man Yehuda majwe tumalsi kan
akaa ngusi mbit albarka ga Nya wu.
18 Ten nak gwisi kan bak ɓo ngetl
ten ɗe kaa man mil ang ji hwa tlindi
ɗe sa wotl kawu so. A kume ɗe kaa
nama ɓot ngetl go, se tak daami ɗe
tlindi kan sa ɓal ten mil ami so, ama
mil ami kan sa bal ten tlindi.
19 Ama ka man dlamti ɗe <<Ai, sa
wotlan mil ami ka kan, ten ɗe tas
man ɓalti gi ten tlindi ɗa.>>
20 Yii, nukan ni! Ama ai lashi
ngasti ten Nya kaɗe ilgwe laki yek sa
wotlsi ɗa ten tlindi kawu, ki ne go
ngasti ten Nya gwa ka laki aka ci cina
na damti ga ɓali ka ten tlindisi. Ten
nak gwisi kan bak ɓo ngetl so, ka lal
ga nu wo ta ɓanti ciki.
21 Ten ɗe kume hal Nya zak mil ami
jwisi ɗe sik ɗe mil ang ji hwa tlindi
wu sowu, ki mago ta zakki so pak.
22 A duk go ma manan yenti hwa
wul suk ngapti ga Nya. Ta mbok ang
ten ngapti gwas ten majwe sa nda
wu, ama yek ta mbok ang ten palti
hwa wul gwas tenki, ɗe ka ci cina na
damti ka palti hwa wul gwas wu. A
kume ka cina na damti nu sowu, ki
mago ta wotlki ɗa ten tlindi ka pak.
23 De kume ɗe hal man Yisra'ila ci
cina na damti ka lashi ngasti gwasan
ten Nya sowu, ta saka pallat gwasan
ten tlindi ten ɗe Nya aya man pallat
jwasan ten tlindi ɗa.
24 Kii ɗe ba man Yehuda ka sowu,
nak tlindi zaitun ga me kan kani
gwe ɗe sa wotl tet wugo, yek sa ɓal
ten hwa tlindi zaitun wu. Ko ɗe ba
mbalan a pali nu so, nak ɗe tlindi
jwisi tla kak-kak wu. To, tun nak ɗe
man Yehuda wo sik ni nak mil ang
ga hwa zaitun wu, a dami Nya ɗe
ilgwe ba bom sowu mani tas pallasi
ten hwa tlindi lisi.

A Nya kwe ang gaa ko wokko

25 Yilkeni jini, a lami ɗe tak daman
ka lashi yisti gaa ga wul jin ɗe ni
ga hwundali kawu so, ten ɗe bak
kaman gaa gwakan ɗe man botlkan
yisti wul kaɗe kii so. Mbadl kangali
man Yisra'ila jon ka, hal se wontat ga
majwe ɗe ba man Yehuda ka so jwe
ɗe sa mbi tulti mal Nya wu njikan.
26 Na nukan sa kis mas man
Yisra'ila. Nak kangwe ni ga lishi wu
ɗe,
<<Man kisti a yil tet Sihiyona.
Ta kan mas lashi kopti ga Nya
ɗaka man gaz ga Yakubu ka.
27 Gami kaɗe dlallat gaba gi suksi,
ka sa'i gwe ɗe ba kamisi byas
wul jwasan kawu.>>*
28 Ten ɗe nget gaba man tamti ɗe
man Yehuda nge wu ka laki yek sa
dam ɗe yelan dlanti ji Nya. A kii
nego, kiik mbi riba ga palti nak gwisi.
Ama ten bi botlti gwe sa palisi go,
si wo mbalan jwe Nya nama lamti
gwasan wu kan. A gwisi wo ten
bi albarka ga man zat ga man zat
jwasan kan.
29 Ten ɗe balti wul ga Nya suk mbet
gwas wo wul jwe Nya a dlak kawu ka
so.
30 Tek go kii ɗe ba man Yehuda ka
so go man lashi kumti bi Nya kan,
ama ningo Nya kwekii ang gaa wi
tumal lashi kumti bi ga man Yehuda.
31 Nukan ningo† man Yehuda mago
sa dam ɗe man lashi kumti bi Nya
wi. Gwisi wo ten ɗe tas mbi kwot ang
gaa tumal kwot ang gaa gwe ɗe Nya
kwekii wu kan.
32 Ten ɗe Nya palli mas mbalan
nak majwe sani ga le kawu ka lashi
kumti bi jwasan. Ta pali nukan ten
ɗe tas kwe ang gaa mas jwasan ɗa.

* **11:27 11:27** YenIsh 59:20,21; Ish 27:9; Irm 31:33,34 † **11:31 11:31** ka lishti jon cina *ningo*ni giɓi so

Tasti Nya

33 Bo daamaŋkii ten wontaṭi suk
dluntaṭ gaˍ botlkaŋ yisti wul gaˍ
Nya, tluntaṭ gaˍ yisti wul gwas
wo mbaṭ nitɗaˍ so!
Kisti gaɓa jwas wo man ngetl gaˍ
ɓodlaḷti wul gaˍ mbalaŋ!
Tantu paḷti wul jwas wo mbalaŋ
a yis gaami dani so.
34 <<Wok taɓa yisti daamti gaˍ mbadl
gaˍ Bagaa wo?
Sogo wok taɓa daṃti ɗe yelaŋ
dlaṃti gaɓa gwas wo?>>‡
35 <<Wok taɓe baḷti ilgon Nya wo?
gwe daṃit ɗe ngetli kaŋ taṣ pallit
wu?>>§
36 Ten ɗe tik paḷ mas wul, a mas wul
jin jo tumalti kaŋ saˍpi suk ten
bi gwasi.
Hwaŋtaˍ nalti daṃ ɗe gaˍ Nya ba
pakti! Amin.

12

Takti sadaka maŋ mbadli

1 Ten naḳ gwisi kaŋ a naṃa ngemti gwakaŋ yilkeni jini ten bi gaˍ wontaṭ ɗaˍ kwot ang gaˍ Nya, taḳaŋ gaa jwakaŋ ɗe sadaka gwe asaˍ taki Nya wu, wul maŋ mbadli, gwe saˍ zi kaˍ wu. Gwisi wo yek ɗe wundaḷ gaˍ sadaka gwe a Nya kan wu, a yek ɗe tantu gwe kaa paḷi Nya wul gaˍ gem wu.

2 Baḳ paŋta kopti kangwe a dii atl ge paḷ wul wu so, ama zakini taˍ Nya balli ataˍ palli daamti gaˍ mbadl jwakaŋ pyali. Paḷti nu a laki a kaa yis gem gaˍ ilgwe ɗe Nya lami wu, gwe yek ɗe ilgwe ni hwaɓi, suk ilgwe Nya a kami suk ilgwe ni njikmi wu pak.

3 Tumal alheri gaŋ ɗe saˍ paḷi wu kaŋ a nima daḷti kaŋg mas jwakaŋ ten ɗe baˍ maḷgon kan gaa gwas naˍ nalti taˍ maŋ kangwe mbun ɗe taṣ paḷi wu so. Kaˍ lal gaˍ paḷti nu wo taˍ ko wokko pi ɗem-ɗem naˍ kangwe ataˍ palli gaa gwas wu, gwisi wo yek ɗe taṣ ngusi yenti gaa gwas ndakce suk wundaḷ gaˍ ngaṣti ten Nya gwe Nya baḷti wu.

4 Kaṭ dli nini ɗa wonti ten dli ɗe naṃ a mas kaṭ dli jwisi wo ko gwik-gwi naˍ ilgwe ɗe ataˍ paḷi wu kak-kak suk gaˍ yilka.

5 Nukaŋ ni, ko ɗe wonti mbalaŋ kaɗe mi wu, maˍ daṃaŋ ɗe dli ɗe naṃ wi kaˍ Almasihu, a ko wokko gaŋaŋ wo, kaṭ dli gaˍ yilka gwas kaŋ.

6 Naḳ ɗe wundaḷ ji baḷti wul jwe saˍ blaḷaŋni wu ni kak-kak ndakce ten naḷti gaˍ alheri gwe Nya paḷini wu se taŋ paḷaŋ wul naˍ nali. Kume ɗe saˍ baḷaŋni manti dlaṃti gaɓa gaˍ Nya go amaˍ dlaṃaŋ ndakce suk ngaṣti ten Nya gaŋaŋ.

7 A maḷgwe baḷti wul gwas wo gaˍ paḷti wul mbalaŋ kaẉu se taṣ paḷisi wul. A kume gaˍ mbokti ang ten wul kaẉu, taṣ mbokaŋ ang ten wul.

8 A kume ɗe gaˍ ndaḷḷaṭ gahwulaŋ mbalaŋ kaẉu, taṣ ngusi ndaḷḷaṭ gah-wulaŋ mbalaŋ. A kume ɗe gaˍ zaṭ ang mbalaŋ kaẉu, taṣ paḷi nu naˍ mbadl ɗe naṃ. A kume ɗe gaˍ daṃti ɗe bacina kaẉu taṣ dlot ten daṃti naḳ gwisi. A kume ɗe gaˍ yenti gonti kaẉu, se taṣ paḷi nu naˍ hwol tuki.

Kangwe mbalaŋ a yis maŋ kopti gaˍ gem wu

9 Mbun ɗe taˍ lamti gwakaŋ ni ɗe gaˍ gem. Nge mas ilgwe ni ɗe ngaḷci wu, ama giɓaŋ ilgwe ni ɗe hwaɓi wu naˍ ndaḷti i'e.

10 Hwotaŋdli naˍ yilkeni jwakaŋ kaˍ lamti, wundaḷ gaˍ lamti gwe a maŋ kopti paḷi wu. To, taˍ ko wokko baḷ yilka gwas nalti baḷe-baḷe man kangwe ataˍ baḷ gaa gwas wu.

11 Baḳ daṃaŋ ɗe majwe baṣa dlosi ten wul sowu so, ama kamaŋ kaˍ mbadl jwakaŋ i'e ɗe kaa dlokii ten paḷti wul gaˍ Nya.

12 Paḷaŋ hwol tuk kaˍ zaṭ mbadl gwakaŋ, akaaˍ dlo mbadl kaˍ tlat bomti, akaaˍ paḷ gem kaˍ ngemti Nya gwakaŋ.

13 A kaaˍ ngusi hwulti ilgwe nikii ɗaˍ wu suk mbalaŋ ji Nya maŋ laṣhi wul. A kaaˍ ngusi kanti gaˍ maŋdaḳi kaˍ lubii jwakaŋ naˍ ang ɗe lop.

‡ **11:34 11:34** YenIsh 40:13 § **11:35 11:35** YenAyu 41:11

14 Laki majwe ɗe asa cikii dlel-
ngapcan wu albarka. Lakisi albarka
bak palisi bi gaa so.
15 Palan hwol tuk suk majwe sa
nama palti hwol tuk wu, palan duu
tuk suk majwe nama palti duu tuk
wu.
16 Palan tami damti suk yilkeni
jwakan. Bak ɓo ngetl na gaa jwakan
so, ama pallan gaa jwakan ɗe yelan
ji majwe ɗe basa kansi ten bi ilgon
sowu. Bak kaman gaa jwakan nak
wule kaa ɓotlan man naa mbalan so.
17 Kume malgon palikii ngalci wu
bak palliti ami so. Daman na
kang gaa tak palan wul jwe ɗe mas
mbalan a yeni asa dlam ɗe ndakce
kan kaa pali wu.
18 Dlokamankii i'e, ɗe man pat
ka go palan tami damti suk mas
mbalan.
19 Bak daman ɗe majwe asa palli
ang byas wul wu so, yilkeni jini za-
kini ta Nya pallisi ami ka lilti mbadl
gwasi. Ten ɗe ni ga lishi ka gaɓa ga
Nya ɗe, <<Pallat ang wul wo gi kan,
amik ka pallli ami,>>* in ji Bagaa.
20 Gaɓa ga Nya ga lishi dlam ɗa ɗe,
<<Kume kuzan nama tlot ga yelan
dlanti gwa go, balti ilga nguki,
a kume ɗe kalkaze nama tlot
gwas go balti ze ga tle.
Palti nak gwisi a laki a nsha citi.>>†
21 Bak zakini ta ngalci ci ban tenkii
so, ama ka lal ga nu wo cin ban ten
ngalci tumal palti hwa wul.

13

Kumti bi bacina

1 Ngetli kan ta ko wokko kumi bi
bacina ji gobnati, ten ɗe iko damti ɗe
bacina gon niɗa so, seko gwe yil sut
mal Nya wu. A mas lugwe ɗe bacina
niɗa go Nya ka laksi.
2 Ten nak gwisi kan mas malgwe
nge kumti bacina ga gobnati go, il-
gwe Nya lak wu kan ta nitma nget
kumti bi. A man palti nak gwisi
wo gaa jwasan kan sa nisi ma dlakti
nolti.
3 Ten ɗe bacina ji mbalan ni ɗe wul
cit ɓanti mal man palti wul ndakce
so, ama si wo wul cit ɓanti kan mal
majwe asa pal ilgwe ba yek sowu. Ka
nama lamti ɗe tak hwulki na ɓanti ga
malgwe ni ɗe bacina wu nwa? To, se
tak pal ilgwe ɗe ni ndakce wu, ti nego
ta taski,
4 ten ɗe bacina wo man palti wul
ga Nya kan ten ɗe tas palik hwa wul.
Ama ɗe kume ki wo man ngalci ka
wu, se tak ɓantiti, ten ɗe ten koo lu
kan bacine ngip bal puka ndokalti
gaɓa ka ang gwas so. Ti wo man palti
wul ga Nya kan, a tumalti kan a Nya
mbok ang ten lilti mbadl gwasi a ta
nol man ngalci.
5 Ten nak gwisi kan ngetli kan tak
kumi bi bacina ji gobnati. Baɗe ten
ɗe tak aɓi lilti mbadl ga Nya tokte
ka so, ama ten ɗe ta daamti wul ga
mbadl gwakan mbok ang ɗe kaa pal
byas wu so.
6 A gamisi kaɗe ilgwe laki a kaa
ɓatl wulpi boo wu, ten ɗe bacina ji
gobnati wo man palti wul ji Nya kan,
majwe ɗe asa bal mas sa'i gwasan ten
bi palti wul ga bacine wu.
7 Batlan ko wokko dul gwe ɗe sa
nama kopti gwakan wu. De kume
wulpi boo gwe nikii gaa wu ka mbun
ɗe tak ɓatlan go se tak ɓatlanni, a
kume ɗe wulpi boo ga wul ji wuli ka
kawu se tak ɓatlanni. Banti malgwe
mbuki ɗe ta ɓantit wu, akaa bal nalti
malgwe mbuki ɗe tak balanti nalti
wu.

Lamti yilkeni

8 Bak ngiɓi dul malgon ka so, seko
dul gwe ɗe damikii ngetli ɗe tak ngiɓi
wu, gwe yek ɗe dul ga lamti ji yilkeni
jwakan wu, ten ɗe malgwe nama
lamti ga malgon go ta njikan ilgwe
Mbat Gaɓa ga Musa dlam wu wi.
9 Mbat gaɓa jwe yek ɗe, <<Bak pi
suk zobsi kili gon ka damti gwa ga
man hapti so, bak tlo mbalan so, bak
pi mukal so, bak ko gwel so,>>* suk
mas naa mbat gaɓa jwe sani ɗa wu,
mas jwasan mbi njikantidli ka gaɓa

* **12:19 12:19** YenK. M. 32:35 † **12:20 12:20** YenC. G. 25:21,22 * **13:9 13:9** YenYil 20:13-15,17; K. M. 5:17-19; K. M. 5:21

gwe ɗe dlaṃ ɗe, <<Lam yelaṇ daṃti gwa naḳ kangwe ka lam gaa gwa wu.>>†

10 De kume ka lam mbalaṇ go ka taɓet paḷti ngalci so. Ten naḳ gwisi kaṇ lamti kaɗe njikaṇti ga Mbat Gaɓa ga Musa.

11 To, paḷi nu ten ɗe kaa yis gaa ga wundaḷ ga sa'i gaṇ ɗe maṇaṇ giɓi wu wi. Sa'i gwe ɗe kaa paḍaḷ tet yembaḷ wu paḷi wi, ten ɗe sa'i gwe sa kissaṇni wu ɓal nja naḳ ninge man sa'i gwe ma cin atl gaa wu.

12 Gas ɓal nja ta paki ka, a sa'i njet ka ɓali ta lu tlo. Ten naḳ gwisi kaṇ se taṇ wutaṇ paḷti wul ji daṃshal ka, taṇ kinaṇ wul dlanti jinaṇ ji cilti.

13 Hwaṇtaṇ paḷaṇ daṃti ga hwa wul kangwe ni ndakce suk mbalaṇ jwe ɗe sa naṃa daṃti ga cilti wu, baɗe na paḷti biki tlati-tlati, suk tlat-dli, suk paṭ paḷaṇ suk lamti kumti taṃti ga laṣhi nsha, suk dlanti, suk dakaḷti so.

14 Ama ka lal ga paḷti nu wo se taḳ kamaṇ paḷti wul ga Bagaa Yesu Almasihu ta daṃikii naḳ lukaḷ, baḳ kamaṇ paḷti wul ga dli ga mbalaṇ gwe ɗe a lakkii ten paḷti ilgwe ta lami wu so.

14

Baḳ zi byas wul gaa yilka gwa so

1 Kamaṇ maḷgwe ɗe ngaṣti ten Nya gwas ndaḷ sowu, baḳ calaṇ gaɓa sukti ten wul jwe ɗe daamti ji mbalaṇ ni kak-kak a dani wu so.

2 Ngaṣti ten Nya ga maḷgon kamit ɗe taṣ nguk mas ilgwe taṃit ɗa wu, ama maḷgwe ɗe ngaṣti ten Nya gwas ndaḷ so go wul lambu suk yandi ji tlindi tokte kaṇ ata nguki.

3 Maḷgwe ɗe ata nguk mas wundaḷ ilga nguki go, baṣ mbul maḷgwe ɗe ti wo baṭa nguk wuli jon sowu so. A nukaṇ maḷgwe ɗe baṭa nguk wundaḷ ga wul ji nguki jon sowu baṣ zi byas wul gaa maṇ ngukti mas wundaḷ ji wul ga nguki so ten ɗe Nya kanti wi.

4 Wok ɗe ki wo ɗe hal ka zi byas wul gaa zhel ga maḷgon wu? De kume zheli paḷ hwa wul sogo byasi go, ai, ze ga baboo gwas kaṇ. Gem sa ndaḷlit gahwulan ɗe taṣ dlaḷnya, ten ɗe Bagaa a man lakti gwasi ata ci baṇ.

5 Maḷgon wo ata yen cin gon ɗe zoki man naa cin. A mal maḷi gon wo mas cin wo ɗe naṃ kaṇ ni. Ta ko wokko mbi gem ga mbunti ga ilgwe ta kan wu ka mbadl gwasi.

6 Mas maḷgwe ata yen cin gon ɗe zoki go, ta naṃa paḷti nukaṇ ten ɗe ta Bagaa mbi nalti ɗa. Mas maḷgwe ɗe ata nguk mas wundaḷ ga ilga nguki go ta naṃa paḷi nukaṇ ten ɗe ta Bagaa mbi nalti, ten ɗe ata pi godiya Nya ten ilga ngukisi. A mas maḷgwe ɗe baṭa nguk wundaḷ ji wul ji nguki jon sowu mago ata paḷi nukaṇ ten ɗe ta Bagaa mbi nalti ten ɗe ti mago ata pi godiya Nya.

7 A ka mi wo baɗe ten bi ga mbit wul ga gaa gwas kaṇ maḷgon naṃa daṃti so. A ba ten bi mbit wul ga gaa gwas kaṇ ata maṣh so.

8 De kume ma nima daṃti wu, ten bi ga Bagaa kaṇ ma naṃa daṃti, a ɗe kume maṣhkaṇ kaṇ ma maṣhaṇ ma wu, ten bi ga Bagaa kaṇ ma maṣhaṇni. Ten naḳ gwisi kaṇ ko daṃti kaṇ ma naṃa daṃti sogo maṣhkaṇ kaṇ ma maṣhi, mi wo ga Bagaa kaṇ.

9 Ten ɗe Almasihu maṣhi yek ta tlinya na mbadli ten ɗe taṣ daṃ ɗe Bagaa ga majwe sa maṣh wu suk majwe sa yi kami wu.

10 Ki pa, yek laki yek ka naṃa yenti ga yilka na byas wul gaa ye? A ki nego yek laki yek ka naṃa mbulti ga yilka gwa ye? Mas jinaṇ ma dlaḷlaṇ a cina ga gobdlan kisti gaɓa ga Nya.

11 Ten ɗe sa lishi ka gaɓa ga Nya ga lishi ɗe,

<<Gem naḳ ɗe amik ɗe Nya Bagaa
maṇ baḷti mbadl wu, a dlaṃ
ɗe,
<gahwulaṇ mas a ngus atl a cina gini,
a laḳa mas a baḷ sheda ɗe amik
ɗe Nya.> >>*

† **13:9 13:9** YenLib 19:18 * **14:11 14:11** YenIsh 45:23

12 To, ko wokko gaŋaŋ a dlaɱ wul ten
bi ga daɱti gwasi a cina ɗa Nya ka.

Baƙ daɱi yilka gwa ɗe wul kotti asaŋ so

13 Ten naƙ gwisi kaŋ se taŋ zaki
kisti gaɓa yilkeni jinaŋ. Ka lal ga nu
wo, taƙ ko wokko zi ka mbadl gwas
ten ɗe ta daɱi yilka gwas ɗe wul kotti
asaŋ so.
14 A yisi, a kan ɗe gem kaŋ ka
Bagaa Yesu wo ilgon gwe ɗe asali
gwas wo ɗe wul cit daɗe kawu niɗa
so. Ama ɗe kume maƖgon kan ilgon
ɗe wul cit daɗe wu, to, a malti kaŋ ili
ni ɗe wul cit daɗe.
15 De kume a ilga nguki gwa lak
yilka gwa ten hwottidli go, daɱti ga
lamti kaŋ ka naɱa paƖti so. Baƙ zaki
ta ilgwe aka nguk wu daɱ ɗe tantu
lilti ga yilka gwa gwe Almasihu maṣh
ten bi gwas wu so.
16 Baƙ zak ilgwe ni hwaɓi a malki
wu ta daɱ ɗe ilgwe mbalaŋ a dlaɱ
byas gaɓa dani wu so.
17 Ten ɗe Nya ɗe guu ga wo gaɓa
ten bi ga nguki suk tlati ka so, ama
gaɓa ten bi ga paƖti wul ndakce,
suk taɱi daɱti, suk hwol tuk tumal
Shishi ga Nya kaŋ.
18 A mas maƖgwe ɗe ata ngusi atl
Almasihu tu ten tantu gaɱi go, ti wo
maŋ paƖti ilgwe Nya lami wu kaŋ, a
maŋ mbit kantidli kaŋ mal mbalaŋ.
19 Ten naƙ gwisi kaŋ se taŋ
dlokaɱanni ten ɗe taŋ paƖaŋ ilgwe
a tulli taɱi daɱti suk ndaƖlaƭ
gahwulaŋ ga yilkeni jinaŋ wu.
20 Baƙ lilaŋ paƖti wul ga Nya ka ten
bi ilga nguki so. Gem mas ilga nguki
wo hwaɓi kaŋ, ama byas wul kaŋ
ɗe kume a ilgwe asa nguk wu daɱi
maƖgon ɗe wul kotti asaŋ wu.
21 A mbun mani ɗe baƙ nguk tlu
so, sogo baƙ tla ze inabi so, sogo baƙ
paƖ mas wundaƖ ga wul so, ɗe kume
a laki a yilka nda wu.
22 Haŋta daamti ga mbadl gwa ten
bi ga wul jin sa ka dlo gwa suk Nya.
Maŋ albarka kaɗe maƖgwe mbadl
gwas lakti ɗe byas wul ka sowu, ten
bi ga ilgwe ɗe ti na gaa gwas ka kan
ɗe ndakce kaŋ ni wu.
23 Ama maƖgwe mbadl nitma tatlti
ten ilgwe ta naɱa ngukti go, ta nima
dlaƙti gaa gwas nolti ga Nya ɗe kume
ta nguk wu, ten ɗe ka il gwisi ɗe ta
naɱa paƖti go ta ngaṣti ten Nya so. A
mas ilgwe mbalaŋ paƖi ɗe ba tumal
ngaṣti ten Nya ka sogo byas wul kaŋ.

15

PaƖi ilgwe mbadl a taɱi yilkeni jwakaŋ wu

1 Mi ɗe ma ndaƖaŋ ka ngaṣti ten
Nya gaŋaŋ wu, a mbun ɗe taŋ dlo
mbadl na laṣhi ndaƖti ga majwe ɗe
ba ngaṣti ten Nya gwasaŋ ndaƖ sowu,
ten ɗe taŋ zisi ang ka laṣhi ndaƖti
gwasaŋ, baŋ paƖaŋ wul ten ɗe taŋ
kumi taɱti gaa gaŋaŋ so.
2 Hwaŋta ko wokko gaŋaŋ paƖ il-
gwe a taɱi yilka gwas mbadl wu ten
ɗe ta yilke mbi wul, ata mbi zaƭ ang
ka ngaṣti ten Nya gwasi.
3 Ten ɗe kota Almasihu gaa gwas
ka daɱti gwas wo ta paƖ wul ten ɗe
taṣ kumi taɱti gaa gwas ka daɱti
gwas so. Naƙ kangwe ni ga lishi wu
ɗe, <<Byalti jwe ɗe sa naɱa byalti
gwa wu nda tenaŋni.>>*
4 Ten ɗe mas wul jwe sa lishi tun
teka ka Gaɓa ga Nya ga Lishi go,
sa lishi kaŋ ten ɗe taṣ mbokini ang
ten wul, kangwe ɗe ma daɱaŋ na
zaƭ mbadl tumal dlot bi suk ndaƖi
gahwulaŋ gwe a Gaɓa ga Nya ga
Lishi baƖlaŋni wu.
5 Hwaŋta Nya maŋ baƖti dlot bi suk
ndaƖi gahwulaŋ lakkii ten dlot mbadl
na yilkeni jwakaŋ ka sa'i gwe kaa
naɱa kopti lal ga Almasihu Yesu wu.
6 Na nukaŋ mas jwakaŋ kaa daɱ
na bi ɗe naɱ suk daamti wul ɗe naɱ,
akaa naɱa nallaƭ ɗa shin ga Nya ti
ɗe tik ɗe Aba ga Bagaa gaŋaŋ Yesu
Almasihu wu.
7 Ngiɓaŋ yilkeni jwakaŋ na ang ɗe
lop naƙ kangwe ɗe Yesu Almasihu
kankii na ang ɗe lop wu, ten ɗe taƙ
lakini a mbalaŋ baƖ nalti Nya ɗa.

* **15:3 15:3** YenZab 69:9

8 A mik ka hwikii ge, ɗe ilgwe laki
yek Almasihu daṃ ɗe maṇ paḷti wul
ga maṇ Yehuda go yek ɗe ten ɗe ta
mbok ang ten gem ga gaɓa ga Nya,
asa mbok ang ten gem ga alkawol
gwe sa pi maṇ zaṭ ji maṇ zaṭ jwasaṇ
wu,
9 suk ten ɗe ta majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu baḷ nalti Nya ten bi
ga kwot ang gaa gwasi. Naḳ kangwe
ni ga lishi wu ɗe,
<<Ten gaṃisi kaṇ, Bagaa ba taṣki ka
mbalaṇ jwe ba maṇ Yehuda ka
sowu,
ba wul koo taṣti ga shin gwa.>>†
10 Gaɓa ga Nya po dlaṃ ɗa ɗe,
<<Kii ɗe ba maṇ Yehuda ka sowu,
paḷaṇ hwol tuk suk mbalaṇ ji
Nya.>>‡
11 Yek ta po dlaṃ ɗa ɗe,
<<Mas jwakaṇ taṣaṇ Bagaa, kii ɗe ba
maṇ Yehuda ka sowu,
mas mbalaṇ ji dii atli taṣaṇti.>>§
12 Yek Ishaya po dlaṃ ɗe,
<<Maḷgon a yiltet ka maṇ boo ga
Yese,
ta tlinya ata daṃ ɗe guu ten
majwe ba maṇ Yehuda ka
sowu,
Tenti kaṇ majwe ba maṇ Yehuda ka
sowu a zi mbadli.>>*
13 Haṇta Nya maṇ lakti zaṭ mbadl
baḷkii hwol tuk ga njikmi suk taṃi
daṃti ka sa'i gwe kaa ngaṣti tenti wu,
ten ɗe ta zaṭ mbadl gwakaṇ nal i'e ɗa
tumal iko ga Shishi ga Nya.

Paḷti wul ga Bulus mal majwe ba maṇ Yehuda ka sowu

14 Yilkeni jini, ami gaa gini a yisi
ɗe gem kii gaa gwakaṇ wo maṇ paḷti
hwa wul i'e ka ɗe kii, a kaa yis wul
i'e hal kaa mbuki ɗe taḳ mboki ang
yilkeni jwakaṇ ten wul.
15 A ka lishti gaṇ ɗe a lishikii go a
yil ten dii i'e yek a gaɓa ten wul jon
ten ɗe ta daamikii wuli ɗa. A paḷi naḳ
gwisi kaṇ tumal alheri gwe Nya paḷi
wu,
16 gwe ɗe ta laki yek a daṃ ɗe maṇ
paḷti wul ga Almasihu mal majwe
ba maṇ Yehuda ka sowu. A naṃa
paḷti wul ɗe maṇ paḷti wul ka lubii
ga Nya tumal lakti icin ten gaɓa maṇ
taṃti ga Nya ten ɗe ta majwe ba maṇ
Yehuda ka sowu daṃ ɗe sadaka ga
taki Nya maṇ mbit kantidli, majwe
ɗe sa zaṣi ka tumal Shishi ga Nya wu.
17 Ten naḳ gwisi kaṇ ba man ɓot
ngetl ka Almasihu Yesu ten bi ga paḷti
wul gaṇ ɗe a nima paḷti Nya wu.
18 Ba paḷ ndaḷi gahwulaṇ a dlaṃ
gaɓa ten ilgon so, seko ten ilgwe
Almasihu paḷi tumalaṇ wu. Ilgwisi
wo yek ɗe kangwe sa dlaḳ majwe ba
maṇ Yehuda ka sowu ten ɗe taṣ kumi
bi Nya tumal gaɓa suk paḷti wul gini.
19 Yek a paḷ wul ga zaṭ laali suk
paḷti wul ngipti bi ang tumal iko ga
Shishi ga Nya. A tli tet Wurshelima
yek a gandaḷ lu hal yek a la Ilirikum,
a ngusi lakti icin ten gaɓa maṇ taṃti
ga Almasihu hal yek a pak mas paḷti
wul gini.
20 Ko a gasi lamti gi wo yek ɗe ta
dlaṃ gaɓa ten gaɓa maṇ taṃti ka
mas lu gwe baṣa ɓo yis Almasihu
sowu, ten ɗe ba daṃ ɗe a naṃa kinti
bii ten zhila bii gwe zobsi maḷgon ka
lak wu so.
21 Ama ka lal ga naḳ gwisi wo yek
daṃ naḳ kangwe ni ga lishi wu ɗe,
<<Majwe ɗe baṣa ɓo taɓesi dlaṃti
gaɓa ten bi gwas sowu sa yeni,
majwe baṣa ɓo taɓa kumti gaɓa
tenti sowu sa yis gaami.>>†
22 Gaṃi kaɗe ilgwe laki yek baṣa
zakaṇni ten ɗe ta tul amalkii so
asaṃi wonti wu.

Shiri laṭ baṇ Roma ga Bulus

23 Naḳ ningo a pak paḷti wul gi
ka kaṭ atl jin wi. Tun naḳ ɗe tun
ka wonti gin jon a naṃa lamti tulti
malkii ɗe ta yenkii wu,
24 a shirye wi ɗe ta sa yenti gwakaṇ
ninge. A naṃa zaṭ mbadl ɗe ka sa'i
gwe ba shige ta li ka atl ga Sipen go
a koɓi tumalkii a sak yenkii. A naṃa
zaṭ mbadl ɗe kume ɗe a kum taṃti
ga daṃti sukkii ga nak sa'i gon wu,

† **15:9 15:9** Yen2Sam 22:50; Zab 18:49 ‡ **15:10 15:10** YenK. M. 32:43 § **15:11 15:11** YenZab 117:1
* **15:12 15:12** YenIsh 52:15 † **15:21 15:21** YenIsh 52:15

ba ci cina na zatgaa ta li teka na zat ang gwakan.
25 Ningo ba li Wushelima ten de ta tale zat ang mbalan ji Nya jwe sani ka li wu.
26 Man kopti jwe sa ni Makidoya suk jwe sa ni Akaya wu kum tamti balti wul ten bi zat ang majwe sa ni ka lashi wul ka mbalan ji Nya jwe sa ni Wurshelima wu.
27 Sa kum tamti ga palti nak gwisi, ko de gwisi wo ngetli kan nisi gaa wu. Nak de majwe ba man Yehuda ka sowu mbi rabo gwasan ka albarka ga Shishi tet mal man Yehuda wu, yek damisi wi nak wule dul kan tas pal wul na albarka gwasan ga dii atli ten de tas batli wul man Yehuda na nali.
28 De kume a pak palti wul gan yek a balsi wul zat ang gwe sa bali ten bi gwasan wu, ba dop tantu lat Sipen a dlat te malkii ka a sak yenkii de aba zigaa wu.
29 A yisi de gem kan de a ba tul malkii wu, ba tul na albarka ga Almasihu ga njikmi.
30 Yilkeni jini ten bi ga Bagaa ganan Yesu Almasihu suk ten bi ga lamti gwe a Shishi ga Nya bali wu, a nama ngemti gwakan de tak zini nini ang ka dopti ngetl gwe a ni dlo wu, gaba suk Nya ten bi gini.
31 Ngeman Nya ten de ta mbi yilti daka ang ga majwe de ba man kopti ka so de sa ni ka kat atl Yehudiya wu, suk ten bi wul zat ang jwe ba bali a Wurshelima wu, ta wuli dam de ilgwe a kandli mal mbalan ji Nya jwe sa ni kali wu.
32 Gaba suk Nya pak ten de kume ilgwe ta lami wu kawu, ba mbuklu malkii ka hwol tuki, ta mbi ta shuk sukkii da.
33 Ta Nya man balti tami damti dam sukkii mas jwakan. Amin.

16

Gabeti

1 A nikii ma dlamti gaba gan ten de ta mbokikii ang ten yilka ganan Pibi malgwe a bal sheda de ti wo man palti hwa wul ka wu. Tisi wo bacina man palti wul ga motgaa ga man kopti kan a Kankiriya.
2 Kaman ti ka shin ga Bagaa kangwe mbun de tak kaman mbalan ji Nya wu. A kaa zit ang na mas ilgwe ta lami tet ang gwakan wu, ten de ti gaa gwas wo ta zi ang wonti mbalan wi, hal suk ami pak.
3 Gabe Bariskila suk Akila da, yelan palti wul gini ka Almashu Yesu.
4 Si wo sa bal mbadl gwasan hal njet ka bali asa mashi ten bi gini. A ba ami na ngwe kade malgwe nisi ma pat godiya wu so, ama hal suk mas motgaa ga man kopti jwe de ba man Yehuda ka sowu.
5 Gabe motgaa ga man kopti jwe asa mogaa ka lubii gwasan wu.
Gabe Apanitus yelan gi ga gem da, malgwe tik de malga cina gwe nda damti de man kopti ga Almasihu ka mas atl ga Asiya wu.
6 Gabe Maryam da, malgwe ta pal wul i'e ten bi gwakan wu.
7 Gabe Adaronikus suk Yuniya da, majwe de si wo man Yehuda kan nak ami wu, majwe de sa lesi ka ka lu leti suk ami pak wu. Sisi wo majwe de mbalan yissi i'e ka shinti ji Yesu wu kan, asa ni cina ten ngasti ten Almasihu.
8 Gabe Ampiliyatus da, yelan gi ga gem ka cutgaa ka Bagaa.
9 Gabe Urbanus da, yelan palti wul ganan ka Almasihu, suk yelan gini ga nja Sitakis.
10 Gabe Apalis da, malgwe de man palti gem i'e kan ka Almasihu wu.
Gabe man lubii ji Aristopulus da.
11 Gabe Hirudiyan da, malgwe ti mago yilka gi man Yehuda kade ti wu.
Gabe mbalan ji Bagaa da, majwe sa ni ka lubii ga Narkisus wu.
12 Gabe Tirayipina suk Tirayipusa da, modli man palti wul i'e ka Bagaa.
Gabe Parsis da, yelan ga lami gini ga madli man palti wul i'e ka

Bagaa.
13 Gaɓe Rupus ɗa, maḷgwe ɗe ti wo
sa̱ yisti i'e ka̱ paḷti wul ga̱ Bagaa
wu. A kaa̱ gaɓe ana gwas ɗa,
maḷgwe ta̱ kamaṇni naḳ wule
yen gwas ka̱ pak wu.
14 Gaɓe Asinkiritus, suk Piligona,
suk Hermes, suk Paturobas suk
Harmas, suk mas yilkeni jwe sa̱
ni suksi wu ɗa.
15 Gaɓe Pilologus, suk Yuliya, suk
Niriyus, suk yilka gwasi ga̱
maḍli, suk Olimpas, suk mas
mbalaṇ ji Nya jwe sa̱ ni kaḷi
suksi wu ɗa.
16 Gaɓe yilkeni jwakaṇ na̱ njupti bi
ten gaskaṇ wundaḷi ga̱ cilti.
Mas motgaa ji maṇ kopti ga̱ Al-
masihu naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa.
17 Yilkeni jini a naṃa ngemti
gwakaṇ ɗe taḳ daṃaṇ na̱ kaṇg gaa
ten bi ga̱ majwe ɗe asa̱ cat gaa
jwakaṇ ka̱ wu, majwe asa̱ lakkii ten
kotti asaṇ, asa̱ naṃa dlanti suk gaɓa
gwe sa̱ mbokikii ang dani wu. Ta̱ dlo
gwakaṇ dlenti suk wundaḷ ji maju.
18 Ten ɗe wundaḷ ji majwisi wo
Almasihu Bagaa gaṇaṇ kaṇ sa̱ nitma
paḷti wul so, tuk gwasaṇ tokte kaṇ.
Tumal taṃi bi suk taṣti ga̱ lal jwasaṇ
kaṇ asa̱ shel majwe asa̱ katisi kaṇg
wu. A majwe asa̱ katisi kaṇg go, maṇ
daamti wul naḳ mil mbalaṇ kaṇ.
19 Ko wokko kum kangwe ka̱ nima
kumti bi wu wi, gwisi ka̱ laki yek a
naṃa hwol tuki ten bi gwakaṇ. Ama
a naṃa lamti ɗe taḳ daṃaṇ ɗe maṇ
ɓotlkaṇ yisti wul ten ilgwe ni ɗe hwa
wul wu, a kaa̱ daṃ ɗe majwe ba̱
byas wul nisi gaa sowu ten bi ga̱ wul
ngalci.
20 Nya maṇ baḷti taṃi daṃti a taka
Sheɗan ka ka̱ asaṇ gwasi, ata̱ baḷkii
iko tenti njet ɗe.
Hwaṇta̱ alheri ga̱ Bagaa gaṇaṇ
Yesu daṃ sukkii.
21 Timoti, yelaṇ paḷti wul gi nima
gaɓet gwakaṇ ɗa, nu kaṇ Lushiyus
suk Yason suk Sosipata naṃa gaɓet
gwakaṇ ɗa, majwe si wo maṇ
Yehuda ka̱ wu.
22 Ami Tartiyus, maḷgwe lish lishti
gaṇ wu a naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa ka̱
Bagaa.
23 Gayus naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa,
maḷgwe kan maṇdaḳi gi ka̱ lubii
gwasi, a ka̱ lubiimi kaṇ a mas mot-
gaa ga̱ maṇ kopti mogaa wu.
Eratus maṇ gipti wul ga̱ baṇ suk
yilka gaṇaṇ Kwartus naṃa gaɓet
gwakaṇ ɗa.
24 Haṇta̱ alheri ga̱ Bagaa gaṇaṇ
Yesus Almasihu daṃ sukkii mas
jwakaṇ. Amin.*

Ngemti Nya ga̱ pakti

25 Hwaṇta̱ nalti daṃ ɗe ga̱ Nya
ti ɗe iko ga̱ taṣ dlaḷlaḳii ten ngaṣti
ten Nya naḳ kangwe gaɓa maṇ taṃti
ge ɗe a naṃa lakti icin dani ten
Yesu Almasihu dlaṃ wu. Gaɓa maṇ
taṃtisi wo ilgwe sa̱ hwundaḷi ka tun
ka̱ multi ji tek wu kaṇ,
26 ama ningo sa̱ yilli ten dii wi
tumal lishti ji maṇ dlaṃti gaɓa ga̱
Nya. A tumal ilgwe Nya dlaṃ ɗe
maṇ laṣhi pakti wu kaṇ sa̱ mboki ang
mas mbalaṇ ji dii atli dani, ten ɗe taṣ
ngaṣsi ten Nya asa̱ kumit bi ɗa.
27 Hwaṇta̱ nalti daṃ ɗe ga̱ Nya ti
ɗe tik ɗe maṇ ɓotlkaṇ yisti wul na̱
ngusi tumal Yesu Almasihu ba pakti
wu. Amin.

* **16:24 16:24** Ka̱ lishti jon cina wo lu ndati ge niɗa so

Lishti gwe Bulus lishi man kopti ji Apisa wu na nam. Yek de lishti gwe ama mbe de Man Korinti

Ndat zhila gaba

Bulus yen shinti ga botli ka lish gaba ge. Gini de 55 kaal da mashkan ga Yesu, ata yi ka ban Apisa ka atl ga nak'en Asiya. De Bulusi yima matlti dlamti gaba man tamti ten Yesu wu, ten asami na lop yek ta lak zhila motgaa kopti a Korinti. ban Korinti wo alti ban kan ka atl ga Giris. Alti kan dlo ga wulti wul suk wulti ka ni, a yek de dlo lu ngot Nya boo suk palti wul ga mbalan. Gon a Bulus lishi gaba motgaa man kopti ji ban Korinti asami de wupsi, ama lishti jwe ta pali na nam suk na lobi jwo gil ka wi. Lishti jwe ama mbe de na nam suk na lop go, jwe ta pali na lobi suk mekami kan.

Kaal da zakti Korinti ga Bulus yek bi mbokti ang ten hwa gaba ga Nya suk gaba ten wul ga dli ga mbalan ngusi hwotti ga motgaa man kopti, yek sa shini lu Bulus na gaba ga lishi tas kum gaz ga wul jwisi. Ama dlip Bulus ba ballisi gaba go ba a ni ten palti de kumti ga zisi gwe ta ma gaba dani wuggu so. Dlakti gaba ngusi tet ka dlo gwasan ten bi palti wul ga man Yehuda suk ga man Giris. Madl a modli yitla gaa ka ka mbalan, asa dam a tu kaali ka lu motgaa. Yek man Yehuda man kopti ngusi zat gwel modli Giris man kopti de tas pali nak jwasan wu.

1 Ami Bulus de Nya mbeni ta dan de yen shinti ga botli ga Yesu Almasihu nak kangwe ta pali wu. Amik lish gaba ge suk yilka man kopti gwe asa mbet de Sastanis wu.
2 Kii motgaa man kopti jwe ni ka ban Korinti wu, suk jwe Nya botlsi yek ta polsi ka yek sa dan de man hwa mbadl wu, suk mas majwe asa ngem Nya ka shin ga Yesu mas lu gwe sa ni wu, nak de tik de Bagaa ganan suksi wu.
3 Han ta yenti gonti na tami mbadl sut mal Nya Buka ganan suk mal Yesu Bagaa dan ka mbadl gwakan.

Bulus pal hwol tuki

4 A pal hwol tuk na Nya dlip nak de kaa mbi alheri tumal Almasihu Yesu wu.
5 Tumalti kan kaa mbi mas hwa wul, ten mas tantu ka mas gaba gwakan, suk mas yisti wul gwakan,
6 nak de gaba gwe ma hwikii ten Yesu go mbalan yeni ten pat gwakan wu.
7 Yek laki de kaa mbi mas balti wul ji Shishi ga Nya de kaa nama zat gwel ten palti sut ga Yesu Almasihu Bagaa wu.
8 Ta ndallikii gahwulan se gas gwe ta pal sut du. Tak daman de man lashi palti byas wul ten gas palti ga Almasihu Yesu.
9 Nya de ta mbekii ten de tak cugaa suk Yen gwasi Yesu Almasihu go, man njikanti gaba gwas kan.

Lashi mot bi ka dlo ga man kopti

10 A nama ngemti gwakan yilkeni jini ka shin ga Yesu Almasihu ta bi gwakan ni de nam. Bak daman kak-kak so, mo gaa gwakan tak daman na mbadl denam suk daamti denam.
11 Yilkeni jini, majon ka boo ga Kuluwi hwi de kaa nama dlakti gaba ka dlo gwakan.
12 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek de, gon gwakan wule, <<Bulus kan ta nama kopti gwasi,>> a gon wule, <<Ami wo Apolos,>> a gon wule, <<Ami wo Kepas,>>* a gon wo, <<Ami wo Almasihu.>>
13 Yesu wo de nami kan ta ni? Bulus kan sa bakti ka ten gudal yencin ka lal gwakan ma? Ka† shin ga Bulus kan sa palikii baptisma nwa?
14 A pal hwol tuk na Nya nak de a pali baptisma malgon so, ban na Kiribus suk Gayus sowu.

* **1:12 1:12** Kepas kade Biturus † **1:13 1:13** Sogo *ka*lu ndat gaba 15

15 Yek laki malgon a man wulti ɗe sa palit baptisma ka shin gi so.
16 A po pali baptisma man boo ga Sitipanus pak. Ban na ma ju sogo, ka daamti gi wo a po pali baptisma malgon so.
17 Yesu shinan ɗe ta pal baptisma so. Ta shinan ɗe ta dlami gaɓa man tamti mbalan, ba ɗe ta gaɓa na manti ga mbalan so, ta mbalan yis ndalti ɓakti ga Yesu ka ten gudal yencin.

Yesu kaɗe ɓotlkan ga Nya suk ndalti gwasi

18 Ɓakti gwe sa ɓak Yesu ka ten gudal yencin wu mal majwe gil go, ɗe kadlan kan ni. Ama mal ni ɗe ma mbi kisti go, bi ɓakti ga Yesu ten gudal yencin wo ndalti ga Nya kan
19 Nak gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu ɗe,
<<Ba lil ɓotlkan ga majwe dam gwa
we sa ɓotl wu ka.
Ba cat byas ɓotlkan ga man
ɓotlkan ka.>>‡
20 Man ɓotlkan nan ko? Man yisti mbat gaɓa ga Musa ka jwi? Majwe daman gwa we sa yis mas wul wuk gwi? Nya ɓo mbok ang ten byas ɓotlkan ga mbalan ten dii atl ɗe kadlan sa?
21 Ten ɗe Nya tumal ɓotlkan yisti wul gwasi, yek ta laki yek ba mbalan ji dii atl man yisti gwas tumal ɓotlkan yisti wul gwasan so. Ka lal ga nak gwisi wo yek Nya lami ɗe tas kis majwe ngassi tenti wu tumal lakti icin ten gaɓa man tamti gwe mbalan kan ɗe kadlan wu.
22 Man Yehuda wo sa nama lamti yenti wul cit ɓanti, a man Giris wo sa nama ngot ɓotlkan yisti wul.
23 Ama mi wo bi ga Yesu gwe sa ɓakti ka ten gudal yencin wu kan ma nama dlamti. Gaɓa gwe a lak man Yehuda ten kotti asan, a mal majwe ba man Yehuda ka sogo ɗe kadlan kan ni wu.
24 Ama mal majwe Nya mbesi go, ko ta man Yehuda ko ta majwe ba man Yehuda ka sowu Yesu kaɗe ndalti ga Nya suk yisti wul gwasi.
25 Mas ilgwe Nya pali yek mbalan yeni wule kadlan kawu man ɓotlkan yisti wul ga mbalan, a ilgwe Nya pali yek mbalan yeni wule lashi manti kawu, man manti wul ga mbalan.
26 Ɓo daamankii ten kangwe kaa ni ɗe Nya mbekii wu yilkeni jini, nam nam ka kii kaɗe man ɓotlkan nak gwe a mbalan yen ɓotlkan wu. Nam nam ka kii ka dan ɗe kiɗi mbalan wi, a nam nam ka kii kaɗe mil ji kiɗi mbalan.
27 Nya botl ilgwe mbalan kan ɗe kadlan wu tas laki ta nsha ci man ɓotlkan ten dii atli. Nya botl wul jwe mbalan mbuli wu ta nsha ci majwe ndal wu.
28 Wul ji dii atl jwe mbalan yeni ɗe hwaɓi ka so jwe sa mbuli wu ɗe a ba ni ten bi ilgon malsi sowu, yek kan Nya botli tas cat wul jwe mbalan yeni ɗe hwaɓi wu ka.
29 Nya pali nu ba malgon ɓo ngetl ɗe ti wo ta mbuk ilgon a cina ɗatka so.
30 Nya ka laki yek ma palan ɗe man kopti ga Yesu, a tik laki yek Almasihu damini ɗe ɓotlkan yisti wul. Tumalti kan Nya pallanni ɗe mbalan jwasi yek ta yillani ka yek ta kisni ɗaka danti ɗe zhel ga palti byas wul ka tumal Yesu.
31 Nu kan ni ka lishti gaɓa ga Nya ɗe, <<Mas malgwe ɓo ngetl ɗe ta mbuk palti ilgon go, tas ɓo ngetl na Nya.>>§

2

Gaɓa ten Almasihu gwe sa ɓakti ten gudal yencin wu

1 Yilkeni jini, ɗe a tul malki ɗe ta hwikii ilgwe ni ga hwudali* ɗe Nya dlam go, a tul na manti bi suk ɓotlkan ga mbalan suk yisti wul ga gaa gi so.
2 A zi ka mbadl gi ɗe danti gi sukkii wo, ba gaɓe kii ten ilgon so se ten bi

‡ **1:19 1:19** Yen Ish 29:14. § **1:31 1:31** Yen Irm 9:24. * **2:1 2:1** Lishti jwon wo ni sa lishi ɗe, Dlam hwikii gaɓa Nya ɗe ni ga hwudali wu

ga Yesu Almasihu gwe sa ɓakti ka ten gudal yencin wu.
3 De a nda tulti malkii go, dli ndali so, ɓanti cinni yek dli gi ngusi dadalti.
4 Gaba gi wo na manti bi suk ɓotlkan ga mbalan ka so ama na ndalti ga Shishi ga Nya kan.
5 Bak ngasankii ten ɓotlkan ga mbalan so, ama ngasankii ten ndalti ga Nya.

Ɓotlkan yisti wul gwe a Nya bali wu

6 Mas na nak gwisi ma nama lakti icin ten gaba ɓotlkan yisti wul mal majwe ndal ten ngasti ten ya gwasan wu. Gan go wundal ga ɓotlkan yisti wul ga mbalan ji se ɗe sa ni ten dii atl wu ka so. A ba wundal ɓotlkan yisti wul ga guu ji niige gwe a paki wuk so,
7 ama ma nama gaba ten ɓotlkan ga Nya gwe ni ga hwudali wu. Nya pal wundal ɓotlkan gwisi tan mbi nalti ɗa. Nyami pali nu a bata ɓo pal dii atl so.
8 Guu ji dii atl mas yis gaa ga ɓotlkan ga Nya gwisi so, sa yisi go sa ɓak Bagaa ganan man nalti ka ten gudal yencin so.
9 Ama ni ga lishi ka gaba ga Nya ɗe,
<<Ilgwe Nya zi majwe lamti wugo
malgon ɓo yeni so zam,
a ba malgon ɓo kumi so,
a ba malgon ɓo daamti ɗe a pi nu so.>>†
10 Ama yek Nya mbokinii ang ten wul jwisi wi tumal Shishi gwas man cilti.

Shishi ga Nyami wo ata bodlal mas wul, mas na wul ji Nya jwe ni dlunti gwe a bomi mbalan tas yisi wu.
11 Wok ka yis daamti ga malgon wo ɗe ba mbadl ga mali ka sowu? Nu kan yisti mbadl ga Nya mago se Shishi ga Nya.
12 Mi wo shishi ga dii atl kan ma kan so, ama Shishi gwe yil sut mal Nya wu kan ma kaami, tan yisan ilgwe Nya balanni ten koo lu wu.
13 Ilgwe ma nikii ma hwiti go, ma nama dlamti na ɓotlkan ga mbalan so, ma nama dlamti nak gwe Shishi ga Nya mbokinii ang dani wu. Ma nima dlamti majwe Shishi ga Nya nama kopti na si‡ wu gem gwe ni ka Shishi ga Nyami wu.
14 Malgwe ba Shishi ga Nya nama kopti nati sogo ta kan ilgwe yil tet mal Shishi ga Nya wu so, nak ɗe malti wo kadlan kawu, a bata yis gaami so nak ɗe tumal Shishi ga Nyami kan a mbalan yis gaami wu.
15 Malgwe Shishi ga Nya nama kopti na ti go, ata cingal mas wul, ama ti wo ba malgon a cingal ti so.
16 <<Wok yis daamti ga Bagaa wo,
ɗe hal ta mbokit ang ten ilgon wu?>>§
Ama daamti ganan wo ga Almasihu wu kan.

3

Yelan jini zhel ji Nya

1 Yilkeni jini, ba gaɓekii nak majwe Shishi ga Nya nama kopti na si wu so, ama nak naa mbalan ji dii atli, nak mil lali ka kopti ga Yesu.
2 A balkii ze nii ba ɗe ndali shin so, nak ɗe kaa ɓo mbuk ngukti sowu. Nak niige mago ka ɓo mbuki so.
3 Nak naa mbalan ji dii atl kan kaa yima damti, nak ɗe kaa yima dakalti, akaa yima dlakti gaba ka dlo gwakan wu. Nak niige mago palti wul gwakan wo ga dli ka yi. Kaa yima palti wul nak man dii atli.
4 Kume gon wule, <<Ami wo ga Bulus kan,>> A gon wule, <<Ami wo ga Apolos,>> go ndakce kan kaa yi suk na man dii atl sa?
5 Ta ngemkii, wok ɗe Apolos wo? A wok ɗe Bulus wo? Zhel ji Nya kan jwe kaa ngaskii ten Yesu tumalsi, ko gwik-gwi ta pal wul kangwe Nya balti tas pali wu.
6 Amik ɓak wudali, yek Apolos bal ze, ama Nya ka laki yek nali.

† **2:9 2:9** Yen Ish 64:4. ‡ **2:13 2:13** Sogo ɗe, *Mbokti ang ten gaba gem ga Shishi ga Nya nama kopti*
§ **2:16 2:16** Yen Ish 40:13.

7 Na nu kan, na malgwe bak wudali wu, na malgwe bal ze wu, ko gon ni ten bi ilgon so se Nya na ngusi ti de ta laki yek nal wu.
8 Na malgwe bak wudali wu, na malgwe bal ze wu, mas jwasan wo wul denam ka ni ka mbadl gwasan. A ko gwik-gwi Nya a batlti ndakce na kangwe ta pal wul wu.
9 Mi wo yelan ten palti wul ga Nya kan. A kii wo zhin ga Nya kan, a bii gwe Nya kin wu kan.
10 Nak gwe Nya balan manti wu, a lak zhila kinti biimi nak man manti kinti bii i'e, a malgon nama mbalti kinti dani. Ama mas malgwe a kin biimi go tas pi dem-dem na kangwe ta kin biimi wu.
11 Malgon a po man lakti zobsi zhila biimi gon ban na gwe a lak wu so, gwe Yesu Almasihu kade zhile wu.
12 Kume malgon kin ten zhila bii gwisi na zinariya sogo na hwol muni, sogo mbuni sunkan sogo na yencin sogo na koo me, sogo na mamo.
13 Ilgwe ta pali wu a yil debal, nak de gas gwe a yil ten cilti wu ni tet wu. Nya a cingal palti wul ga mas mbalan na wutu a wuti ka cingal palti wul ga mali.
14 Kume kinti gwe ta kin ten zhila biimi wu kwel ka sowu, malgwe kin wu a mbi batlti gwasi.
15 Ama kume kinti biimi kwel kawu, mali a sa ang kooni, ti gaa gwas wo ta mbi kisti ama nak malgwe kobi tu ka wutu wu.
16 Kaa yisi de kii wo bii ga Nya kasa? A Shishi ga Nya nama danti ka kii sa?
17 Mas malgwe lil bii ga Nya kago, Nya a lilti ka, nak de bii ga Nya wo daskan ni gibi sowu, a kik de bii gwisi.
18 Bak shelan gaa gwakan so, mas malgwe dam gwa we ta botl nak ninge wu, tas palli gaa gwas de kadlan tas dan de man botlkan da.
19 Ilgwe mbalan ji dii atli yeni de botlkan go, mal Nya wo de kadlan kan ni. Nak gwe ni ga lishi ka gaba ga Nya wu, <<Nya dop man botlkan ka botlkan gwasan.>>*
20 Ni ga lishi ka gaba ga Nya de, <<Bagaa yisi de daamti ga man botlkan wo ni ten bi ilgon so.>>†
21 Yek laki ba malgon bo ngetl ten ilgwe malgon a pali wu so, mas wul wo gwakan kan.
22 Ko ta Bulus, ko ta Apolos, ko ta Kepas,‡ ko ta dii atli, ko ta mbadli, ko ta mashkan, ko ta ilgwe nama pat nin wu, ko ta ilgwe a pi a cina wu, mas gwakan kan.
23 A kii wo ga Almasihu kan, a Almasihu wo ga Nya.

4

Mil shinti ji botli ji Almasihu

1 Kamanni de zhel ji Almasihu majwe Nya balsi gem gwas gwe ni ga hwudali wu.
2 Ngetli kan ta majwe sa balsi zat ilgon wu pal gem.
3 Ami wo hwotan so kume kii, sogo majon kis gaba tenan wu. Ami mago a cingal gaa gi so.
4 Ami wo a yis byas wul gwe a pali wu so, ama ba de we nakkan a pal byas wul so so, Nya ka cingalanni.
5 Ten nak gwisi kan bak cingalan malgon a ba cin cingalti bo tul so so. Batan cin gwe Bagaa a tul wu, ta yilli ilgwe ni ga hwudali ka ka damshal wu, suk ilgwe ni ka mbadl ga mbalan wu mas. Ten cin gwisi kan mbalan a mbi tasti mal Nya.
6 Yilkeni jini, a cingalikii gaba ten Apolos suk ami ta hwikii gaba jwisi, tak yisan gaa ga gaba gwe wule, <<Bak dakcan ilgwe ni ga lishi wu so.>> Yek laki ba malgon kan de man lishti gwas man ga malgon so.
7 Wok hwik de ka man malgon wo? Yek nik dade ba Nya ka balki so ye. A Kume Nya ka balki wu, yek laki yek ka nama bot ngetli wule balti kan sa balki so ye?

* **3:19 3:19** Yen Ayu 5:13. † **3:20 3:20** Yen Zab 94:11. ‡ **3:22 3:22** Ti kan asa mbet Biturus

8 To kaa mbi mas ilgwe kaa lami wu wi. Kaa ɓal ɗe man wul ang, akaa ɓal nak guu, a mi wo bama ni ten bi ilgon so. Guu ga gem kani ɗe kii wu, ma daman wi ɗe guumi sukkii.
9 Yenti gi wo mi mil shinti ji botli ji Almasihu mik ni kaali ten mas wul, nak majwe sa kis gaɓa ɗe tas tlosi ka ka dlo ga mbalan wu. Ma pal ɗe majwe mbalan ji dii atli, suk mil shinti ji Nya suk mas majwe mbalan zinii gwel wu.
10 Mi wo ma pal ɗe kadlan ka Almasihu ki wo yek ka pal ɗe man ɓotlkan ka Almasihu. Mi wo ma ndal so ama ki wo ka ndali. Ka mbi nalti wi, ama mi wo malgon nallani so.
11 Nak nin mago kuzan suk kalkaze nama tlot ganan, a ba hwa tutul gwe ma lak wu nini ɗa so, mbalan nama ɓot ganan, lubiii mago nini ɗa so.
12 Ama ngo wul na gaa ganan. Mbalan palini bi wu, ama ngemisi hwa wul ga Nya. A kume sa cini dlelngapcan wu, ama dlo mbadli.
13 Sa byalni wu, ama hwisi hwa gaɓa, mas na nu mas mbalan ten dii atl nama mbulti ganan, sa pallani nak bi zukɗi ten dii atli. Ilgwe sa nama palti wuggu.
14 A lishikii gaɓa ge ba ɗe ta nsha cikii so, ama ta matlkii nak gwe a aba matl mil jwas jwe ta lamsi wu.
15 Ko ta man lishti jwakan ka Almasihu wonti yek sa la zabal ɗe kutl, aba nikii ɗa wonti so. Amik dan ɗe aba gwakan ka Yesu Almasihu wi, nak ɗe a tullikii gaɓa man tamti wu.
16 nak ɗe nuk ni wu, a nama ngemti gwakan tak palan ilgwe ka yenan ten palti wu.
17 Yek laki ɗe yek a shin Timoti malkii, yen gi kan gwe a lamti wu. Ti wo man pal gem kan ten kopti ga Bagaa. Ta daamikii ilgwe a nama palti ka kopti ga Yesu Almasihu wu, nak kangwe ɗe a mboki ang mas motgaa ga man kopti ko ako.
18 Jon jwakan ɓa yeni go ba po tul malkii so, yek laki yek sa nama nalti gaa.
19 Ba tul malkii njet ɗe kume Nya lami wu. Apaa a bodlal ilgwe man nalti gaa ju nama dlamti wu suk ndalti gwe sa dlam gaɓa jwisi na nali wu.
20 nak ɗe Nya ɗe guu wo ten manti gaɓa kan ni sowu, ama ka ndalti ga Nya kan ni.
21 Botlan gon ta tul malkii na tlemndi ya? ko ta tul na gaɓa man mullat mbadli ka lamti?

5

Mbolan man pat palan

1 Sa hwi ɗe jon jwakan nama pat suk madli jwe ba gwasan ka sowu, gwe hal malgon pi suk kili ga aba gwasi, majwe basa yis Nya so mago sa pali so.
2 Ama yek kaa nama ɓot ngetl ɗe kaa mbuki wi! Yek ba mbadl lili kii yek kaa yilli man palti wudali gwisi ɗaka dlo gwakan ka sa?
3 Ko ɗe a ni sukkii ka dli sowu, ama mbadl gi ni sukkii. Ka shin ga Bagaa Yesu hal a nol malgwe pali nak gwisi wu wi, nak wule a nan kali.
4 Kume ka mogaa ka shin ga Yesu Bagaa wu, a mbadl gi ni sukkii, a ndalti ga Yesu Bagaa ni ɗa
5 Taki mallu Sheɗan, ta palti byas wul ka dli* ga mali mashi, apaa shishi ga mali mbi kisti ten cin ga Bagaa.
6 Ɓot ngetl gwakan wo ten koo lu kan. Ka yisi ɗe yist wo njet kan asa laski ka gudal baredi a ngashi mas sa?
7 Yillan gus yis ka tak palan ɗe pyal gudal baredi gwe ba yis ni giɓi sowu, nak gwe kaa kul ni wu. Nak ɗe sa mbosh yen bagalla motgaa ɗakciti wi, tik ɗe Almasihu.
8 Nak ɗe nu kawu, ma palan motgaa ɗakcitisi bana gus yis so, yis ga ngalci suk yokiti. Ama palan motgaami na baredi gwe ba yis ni giɓi sowu, gwe sa pali na hwa mbadli suk na gem wu.
9 A lishikii ten ga cina ɗe, bak cugaa suk man pat palan so,

* **5:5 5:5** Sogo*ga dli ga mali*, sogo kangwe dlisi

10 a nima dlamti gaba gan, ba de
suk man pat palan, suk man lamti
mot wul nal, suk mukal suk man
waal ji dii atl gan ka so. Kume na si
kawu, se ko tak zakan dii atli.
11 Ama a nikii ma lishti de bak
cugaa suk malgwe ata mbe gaa gwas
de man kopti, ama ata pi palan, ata
lam mot wul wonti, ata pal waali,
ata sheli lal mbalan gaa, ata tla duki,
sogo ata te mbalan gazi, ata dlam
byas gaba ten mbalan, ngukti wul
mago bak ngukan suk wundal ga
mallu so.
12 Yek de ze gi na kisti gaba majwe
basa bo ni de man kopti so wu ye?
Ase majwe sani ka motgaa kopti ju
kan kaa kisi gaba so nwa?
13 Nya ka kisi gaba majwe basa bo
ni de man kopti sowu. <<Mbolan
byas malgwe ni ka kii wu ka.>>†

6

Bak tala yilkeni man kopti dlaboo so

1 Kume ilgon te ka dlo ga malgon
suk yilka gwas man kopti go bata tale
mal mbalan ji Nya sa? A mal majwe
ba man kopti ka sowu kan tale a?
2 Kaa yisi de mbalan ji Nya ka kisi
gaba man dii atl sa? Nak de kik ka
kisi gaba man dii atl go, ba ka man
kisti gaba ten nak mil wul jwisi sa?
3 Kaa yisi de mik ka kisi gaba mil
shinti ji Nya sa? Nak de mik ka kisi
gaba mil shinti ji Nya wu, yek ka laki
a wul ji dii atli kamanni gaa ye?
4 Nak de nu kawu kume wundal
gaba jwisi te dlo gwakan wu, botlan
majwe a dan de man kisti gaba wu
ko basa ni ten bi ilgon so.*
5 A hwikii nu kan ta nsha cikii
da, bohwe malgon man botlkan ka
kii gwe a man kisti gaba ka dlo ga
yilkeni man kopti kume de ilgon te
ka dlo gwasan wu nikii da sa?
6 Ama yek a man kopti tala yilka
gwas man kopti ka lu kisti gaba mal
majwe ba man kopti ka sowu.
7 Nak de akaa tala yilkeni mal
majwe ba man kopti ka so tas kisisi
gaba go, yek de ndat gwakan. Yek
laki baka dlo mbadl na ilgwe sa palik
wu so ye? Dlanti suk yilkeni mago
wul nsha kan. Ka dlo mbadl na
byas ilgwe yilka gwa palik wu, a
manikii. Yek laki de baka zaki ta
yilkeni palikii byas wul so ye? Yek
laki de baka zaki tas tekii gazi so ye?
8 Ama yek kii na gaa gwakan mago
kaa pali byas wul yilkeni a kaa te
man kopti gazi.
9 Ka yisi de Nya de guu wo ga man
ngalci ka so sa? Ba malgon shelki
so, na man pat palan, na man waali,
na majwe asa mul suk yilkeni ten
tantu gwe ba mbun sowu. Na maani
man ngot modli, na maani man pat
suk maani sogo modli man pat suk
modli,
10 na mukal, na man lamti wul ga
mbalan, na man tlak duki, na man
hwit byas gaba mbalan, na majwe
asa te gazi mbalan wu, mas jwasan
sa mbi Nya de guu so
11 Nu kan jon jwakan ni tek wu,
ama yek sa polkii ka, yek sa pallakii
de man cilti, yek sa po pallakii de
man lashi byas wul ka shin ga Yesu
Almasihu tumal Shishi ga Nya.

Gaba ten man pat palan

12 <<Sa zakanni tan palan mas wul,
ama ba mas wul ka ni hwabi malan
so. Ba man palti mas wul, ama ba
dan de zhel ga ilgon so.>>
13 Ama majon a wule, <<Sa pal shin
de ga tuki, a tuk wo sa pali de ga
shin,>> Ama Nya a lilsi ka mas. Sa
pal dli go ba de ta mbalan pi palan
na nali ka so, sa pal dlisi kan ten de
ga Bagaa, ten nak gwisi kan dli gwa
wo ga Bagaa kan.
14 Nak gwe ndalti ga Nya tlil Bagaa
kaal da mashkan gwasi yek ta pal
kaami wu, nu kan Bagaami a tlilanni
ka ndalti gwas pak.
15 Kaa yisi de dli ga mas man kopti
wo kat dli ga Almasihu ka sa? Mbun

† **5:13 5:13** Yen K. M. 17:7; K. M. 19:1; K. M. 21:21; K. M. 22:21; K. M. 24:7.

* **6:4 6:4** Sogo *ka botl man kisti gaba ka mbalan jwe mani ka motgaa man kopti sa*

ɗe tan kaman dli ga Almasihu a mwe suk kili man kopti maani ya? Ko njaa!
16 Kaa yisi ɗe mas malgwe moo dli gwas suk kili man kopti maani go, dli gwas ɓal ɗenam sukti sa? Nak gwe gaba ga Nya dlam wu ɗe, <<Mbalan ɗe loɓi, sa pal ɗe dli ɗenam.>>†
17 Ama mas malgwe mo gaa suk Bagaa go, ta pal ɗenam sukti wi ka shishi gwasi.
18 Aɓi pat palan, mas byas wul jwe mbalan pali go, tan dli gwas so, ama malgwe pi palan go, ta te dli gwas gazi.
19 Kaa yisi ɗe dli gwakan wo boo ga Shishi ga Nya gwe ni ka kii wu ka sa? Gwe Nya balkii wu. Kaa po yi ɗe ga gaa gwakan so.
20 Nya wulkii wi. Nak ɗe nuk ni wu, nallan Nya na dli gwakan.

7

Kumti gazi ten hapti

1 Ten bi wul jwe ka lishi wu, mbun ɗe ta mbalan pal hapti so.*
2 Ama nak ɗe pat palan nal ka dlo gwakan wu, ta mas maani suk modli pal hapti.
3 Ta kos pali ilgwe ni ngetli ɗe tas pali kili gwas wu, a kili mago tas pal ilgwe ni ngetli ɗe tas pali kos gwas wu.
4 Dli ga kilisi wo gwas ka so, ga kosi kan, a dli kosi wo gwas ka so, ga kilisi ka pak.
5 Bak nge ten dli jwakan yilkeni so, se ko na lamti gwakan ga nak njet danti tak ngeman Nya ɗa, apaa ka palli mot gwakan, ba guu mazhe cingalkii so ɗa, nak ɗe bakaa man dlot mbadl na lashi mot gwakan sowu.
6 Amik ni kii ma hwit gaba ge, Nya ka wule ta hwikii so.
7 Lamti gi kani wu, a mbalan mas ni nak ami. Ama ko wokko na manti gwe Nya balti wu. Ta bal manti palti ilgan malgon, zobsi malgon wo yek ta balti manti palti ili gon.
8 Yenti gi wo mbun ɗe ta majwe ɓo pal hapti sowu suk modli jwe maani jwasan mash wu dam ba hapti so, tas dan nak ami.
9 Sa pal hapti go a mani si, ɗa gwe ta lamti modli sogo lamti maani man ngetl gwasan wu.
10 Majwe pal hapti wu, han ta hwikii mbat ge, amik dlam so, Bagaa ka dlami ɗe, <<Ba kili huul suk kos gwas so.>>
11 Ama kume kili a hul suk kos gwas wu, bas po hap malgon so, seko tas pal mal kos gwasi. Koosi mago bas hul suk kili gwas so.
12 Gaba gwe ba hwi naa mbalan go yek ɗe, ko ɗe amik dlami, Bagaa ka dlam sowu, yek ɗe kume kili ni man kopti ɗa, a kili si wo ba man kopti ka so, ata lam danti suk kos gwas wu, bas hul sukti so.
13 A kume kilisi kaɗe man koptisi a koosi wo ba man kopti ka sowu, ata lam danti suk kilisi wu, ba kilisi hul sukti so.
14 A dlam nu nak ɗe kosi ɗe ba man kopti ka sogo sa polti kawi tumal danti suk kili gwasi. Nu kan, kili gwe ba man kopti ka sowu, sa polti kawi tumal danti gwas suk kos gwas ɗe man kopti wu. Nuk kani sogo mil jwasan ani ga poli so, ama yek gu ningo sa polsi kawi.
15 Ama kume malgwe ba man kopti ka so ka lam zakti ga man koptisi wu, tas hwuli. Kume pi nu wu, man koptisi pal byas wul so, nak ɗe Nya mbeni tan daman na tami mbadl suk mas mbalan wu.
16 Ki kili man kopti wu ka yisi ya, a ɗe kik ka pal tantu kisti ga kos gwa wu? Ki kos wu ka yisi ya, a ɗe kik ka pal tantu kisti ga kili gwa wu?

Wundal danti gwe Nya lami wu

17 Han ta ko wokko pal wundal danti gwe Nya balti ɗe tas daman wu suk kangwe Nya mbet ɗe tas pali wu. Mbat gwe a bal mas man kopti wuggu.

† **6:16 6:16** Yen L. Z. 2:24.
* **7:1 7:1** Sogo <<*Mbun ɗe ba mbalan ɓo pi suk modli so.*>>

18 Malgwe sa salti paa yek Nya
mbet go, bas ngwe de tas dam ba salti
so. A malgwe Nya mbeti a basa bo
salti sogo, bas ngwe de tas salti so.
19 Na salti na lashi salti, ko gon ni
ten bi ilgon so. Ilgwe mani go yek de
kopti mbat ga Nya.
20 Han ta mas jwakan dam nak
gwe kaa ni de Nya mbekii wu.
21 Zhel kade kii de Nya mbekii
gwa? ba hwotkii so, a kume ka batl
gaa gwakan wu, bak nge so.
22 Nu kan kume Nya mbe mbalan
ata ni de zhel go, mal Bagaa wo sa
batlti wi. A malgwe Nya mbeti a
bata ni de zhel sogo ta dan de zhel
ga Almasihu wi.
23 Almasihu wulkii na bal batlti wi,
Na nu kan bak daman de zhel ga
mbalan so.
24 Yilkeni jini, kangwe de paa Nya
mbekii wu, daman suk Nya nu.

25 Ten mil modli jwe basa bo pal
hapti sowu, Bagaa hwi ilgon tensi so
ama ba dlam ilgwe a yeni de mbun
wu nak de kaa yisi de ami wo man
palti gem kan tumal yenti gonti ga
Bagaa wu.
26 A yeni go mbun de tak daman
nak gwe ka ni wu nak de mbalan bal
ka bomti wu. wul jwisi nama pat nu
wu.
27 A kume ka pal hapti wu, bak
batlan ka so. Kume ka bo pal hapti
sowu, ngo hapti so.
28 Kume ka pal hapti wu, ka pal
byas wul so. Kume yen kili pal
hapti wu, ta pal byas wul so. Ama
majwe pal hapti go sa tla bomti nal
na ngipti lubiii, yek laki yek a lami
de ta yillakii daka bomti gwisi ka.

29 Yilkeni, ilgwe a nama dlamti go
yek de, multi gwe sa zi go bal njaa.
Kan ase majwe pal hapti wu, tas dan
nak wule sa bo palan hapti so.
30 Majwe nama duu tuk wu tas
dan nak wule sa nanma duu tuk so,
majwe nama hwol tuk wu tas dan
wule sa nanma hwol tuk so, majwe
wul wul wu tas dan wule wuli wo
gwasan ka so
31 Majwe nama palti wul na wul ga
dii atl go bas zi mbadl dani so, nak de
a paki wu.
32 A lami de tak gulsalan gaa
gwakan so. Malgwe bo pal hapti
sogo, wul ga Bagaa ka hwotti i'e.
33 Ama malgwe pal hapti wugo,
daamti gwas wo ten wul ga dii atl
kan ni, kangwe ta mulli mbadl kili
gwas wu.
34 Mbadl gwas wo ga caali kan ni.
Nu kan, kili gwe ba kos nidda sowu,
suk yen kili gwe bata bo pal hapti
sowu, a wul ga Bagaa hwotti i'e tas
dan zoki ka Shishi. Kili gwe pal hapti
go a wul ga dii atl hwotti tas pali kos
gwas ilgwe ta lami wu.
35 A nikii ma dlamti nu ta
mbunikii. Ba de we ta pallakii dokco
ka so, ama tak ngusi atl Nya ba ilgon
gulsalkii so.
36 Kume malgon ndal yen kili de
ta hapti, ama yek ta yeni go ta palit
ilgwe de ba yek sowu a ta ba koli ka,
ama mas nu ta lami de tas hapti wu.
Tas hapti, ta pal byas wul so.
37 Ama malgwe zi ka mbadl de ta
hap yen kilisi so, a ba malgon mbuki
tas zit ngetl sowu, ti mago ta pal hwa
wul de ta hap yen kilisi sowu.
38 Malgwe hap yen kilisi gwe ta
ndalti wu pal hwa wul, ama malgwe
hapti sowu pal hwa wul mani.†
39 Kili a hul suk kos gwas so kume
ba kosi bo mash sowu. Ama kosi
mash wu, ta man hapti ga mas
malgwe ta lami wu, ama ngetl kan ta
malgwe ta hapti wu ni de man kopti
ga Bagaa Yesu.
40 Ka yenti gi wo, ta pal hapti sogo
ta kum tamti mani, ka yenti gi wo
Shishi ga Nya.

8

Ilga nguki gwe sa taki gunki wu

1 Ningo ten bi ilga nguki gwe sa
taki gunki wu, mas jinan ma yisan
wul wi, ko de yistisi wo a lak mbalan

† **7:38 7:38** Sogo 36*Malgwe dam gwa we ta nama kulati na yen gwas gwe ba koli wu, sowu*

ten nalti gaa, ama lamti yilkeni wo a laki a mbalan zi-ang mas mbalan.
2 Malgwe kan ɗe ta yis ilgon go, ta ɓo yisi nak gwe mbun ɗe tas yisi wu so.
3 Ama malgwe lam Nya go, Nya yisti.
4 Ten bi ilga nguki gwe sa taki gunki go, ma yisi ɗe gunki wo ta ni ten bi ilgon ten dii atl ge so. Malgwe mbuki ta mbalan ngusit atl go ɗe nam kan.
5 Ko ɗe wul jwe a mbalan ngusisi atl wu ni ɗa ten dii atli, sogo to dlo nya ka, nak ɗe wul jwe a mbalan ngusisi atli suk baboo ni ɗa wonti wu,
6 mas na nu, mi wo ma yisi ɗe malgwe mbuki ɗe ta mbalan ngusit atl go ɗenam kan, tik ɗe Buka. Tik pal mas wul, ti kan ma nama danti gwasi. Bagaa mago ɗenam kan, tik ɗe Yesu Almasihu malgwe tumalti kan mas wul pi wu. Mi mago ti kan ma nitma danti.
7 Ama mas mbalan ka yis gem gwisi so. Naa mbalan wo sa ku na gunki ka lu waal wi. Hal ninge mago kume sa nguk wul jwisi wu, asa daman gwa we gwe sa taki gunki wu kan. Nak ɗe mbadl gwasan kamisi nu sowu, sa ɓa yeni go sa pal ilgwe ba yek sowu.
8 Ilga nguki a talani njaa mal Nya so; kume ma ngukan sowu, mbali ni ilgon so, a kume ma nguk wu, mbali ni ilgon dani so.
9 Pan ɗem-ɗem na palti ilgwe sa zakkii ɗe tak pali wu, bak lakan majwe ngasti gwasan ten Yesu ɓo ndal sowu ten ndat so.
10 Kume majwe ngasti gwasan ten Yesu ɓo ndal sowu yen ki ten ngukti ilga nguki gwe sa taki gunki ka lu waal wu, ki ɗe ka yisi man si wu, a laki asa ngusi ngukti ilga nguki gwe sa taki gunkisi ka lu waal wu sa?
11 Na nu kan yilka gwe ngasti gwas ten Yesu ɓo ndal sowu, gwe Yesu mash a gaa gwas go, yisti gwa a laki ata zak ngasti gwas ten Yesu sa?
12 Kume ka pali byas wul yilka gwa nu hal yek bata man yisti dlo ga byas wul suk hwaɓi sowu, Yesu kan ka palit byas wul.
13 Yek laki kume ilgwe a nama ngukti wu a laki a yilka gi pal byas wul wu, ba po nguk tlu so ba lak laki a yilka gi nda.

9

Ilgwe mbun ɗe ta yen shinti ga ɓotli ga Yesu mbi wu

1 A ɓo mbi gaa gi sa? A mi wo yen shinti ga botli ga Yesu kasa? A yenan Yesu sa? Tumalan kan kaa dan ɗe man kopti sa?
2 Kume mal naa mbalan wo yen shinti ga botli ga Yesu kaɗe ami sogo, ama kii wo kaa yisi ɗe ami wo yen shinti botli ga Yesu kan, nak ɗe danti gwakan ɗe man kopti, mbok ang ɗe ami wo yen shinti ga Yesu kawu.
3 Ilgwe ba hwi majwe nama kumti gazi ɗe ko ami wo yenti shinti ga botli ga Yesu kaɗe ami wuggu.
4 Ngetli kan tas balni ilga nguki suk ga tle sa?
5 Ma manan hapti kili man kopti nak gwe naa mil shinti ji botli ga Yesu suk yilkeni ji Yesu suk Kepas pali wu sa*?
6 Ko ami suk Barnabas na ng-wenan kan nini ngetli tan ngo ilga nguki na gaa ganan?
7 Man hapti dlo gwik ka kan diɓalti ilga nguki ga gaa gwas gwi? Wok ka ɓak zhin inabi a ba ta nguk yandi so wo? Wok ka pi kyo tunga tla a bata tla zeni gwasan so wo?
8 Ilgan ɗe a dlam go, kaa ɓa yeni go daamti gi ga mbalan ka? Mbat gwe Nya bal Musa mago nu kan dlam sa?
9 Nu kan sa lishi ka mbat gwe Nya bal Musa wu, <<Bak kusi bi tla ka so kume ta nama ɓot alkama wu.>>† Kaa daman gwa we ten tla kan Nya nama gaɓa a?
10 Tenni kan sa lish gaɓa gwisi sa? Gem tenni kan sa lishi. Na man gut zhin na man cokti alkama mas

* **9:5 9:5** Ti kan asa po mbet, Biturus † **9:9 9:9** Yen K. M. 25:4.

jwasan sa zi mbadl kan ten ilgwe sa mbi wu.
11 Nak gwe ma ɓak gaɓa ga Nya ka mbadl gwakan nak kangwe asa ɓak gwe wundal ka zhin wu, byas wul ka kume ma mbi ilgon malki wu?
12 Kume majon man palti nu wu, ma mbuki tan pali man gwasan wu. Mas na nugo, yek bama pal ilgwe ma mbuki ɗe tan pali wu so.

Yek ma dlo mbadl na mas wul ɗa gwe tan tulli ilgwe a dlalli gaɓa ga Nya wu ka.
13 Kaa yisi ɗe majwe pal wul ka bii ngemti Nya go ilgwe a mbalan tulli kali wu kaɗe ilga nguki gwasan sa? A majwe ɗe asa taki wul Nya ka lu taktisi go a giɓi kan asa mbi ilga nguki gwasan sa?
14 Nu kan Nya dlam ɗe, <<Majwe dlam gaɓa man tamti go, tas mbi ilga nguki gwasan tumal dlamti gaɓa man tamti.>>
15 A ɓo taɓa wulti ɗe tak palini nini wul jwisi so, nin mago ba ɗe we nakkan a nikii ma lishti tak palini nini so. Mashkan manini ɗa gwe tas le bi ka a ba ba man ɓot ngetl ten iljin ɗe a dlam wu sowu.
16 Dlamti gaɓa man tamti a laki a ɓo ngetl ɗe a mbuki so, nak ɗe ngetli kan nini ta pali wu. Ba dan ɗe wul cit gonti kume a dlam gaɓa man tamti sowu.
17 Kume lamti gi kani ɗe a nama dlamti gaɓa man tamti wu, ngetli kan tas ɓatlanni. Ama nak ɗe ba lamti gi ka sowu, yek ɓal ɗe ilga pali gini.
18 Yek na yek sa ɓatlan ye? Ilgwe sa ɓatlan na nali go yek ɗe, kume a dlam gaɓa man tamti wu, ta pali ten koo lu, ba wule tas balan mas ilgwe ni ngetli ɗe tas balan wu so ɗe a nama dlamti gaɓa man tamti wu.
19 Ko ɗe ami wo zhel ga malgon ka sowu, ama yek a palli gaa gi ɗe zhel ga mas mbalan ta dlak mbalan wonti tet mal Yesu na mas manti gini.
20 A pal mal man Yehuda wu, a palli gaa gi naksi ta man talat gwasan tet mal Yesu. A kume a pal mal man kopti mbat gaɓa ga Musa wu, a palli gaa gi nak man kopti mbat ga Muse, (Ko ɗe mbati ni gaa sowu). A pali nu, ta man dlakti ga majwe nama kopti mbati wu.
21 Kume a ni suk majwe man Yehuda ka sowu, a palli gaa gi nak malgwe mbat nit gaa sowu (Ba ɗe we a kop mbat ka so so, mbat ga Almasihu kan a nama kopti). Ta man dlakti ga majwe mbat nisi gaa wu.
22 Kume a ɓal suk majwe ngasti gwasan ten Yesu ɓo ndal sowu. A palli gaa gi naksi ta dlaksi tet ɗa. A palli gaa gi ɗe wul wonti mal mbalan ta man dlakti gwasan tet ɗa.
23 A pal mas wul jwisi ta madlal gaɓa man tamti, ta mbi hwa wul gini gwe ni ka dlamti gaɓa man tamti wu.
24 Kaa yisi ɗe majwe asa pal jetit tet yilkeni go, mbalan ɗe nam kaɗe man tet gwasan mas asa ɓatlti sa? Aɓanni tak mbi ɓatlti.
25 Majwe asa jeti go, asa nol gaa gwasan i'e tas mbi ɓatlti gwe a paki wu. Ama mi wo ɓatlti gwe ma nama ngoti go gwe ba a paki sowu kan.
26 Yek laki ɗe apti gwe a nama palti go ten koo lu ka so, a dlanti gi wo nak man ɓot yetal ka so.
27 A nol dli gini yek a palli dlisi ɗe zhel gini. Ba Nya lakan ka so kume a pak dlamti gaɓa man tamti wu.

10

Matlti ten ngusti atl gunki

1 Yilkeni jini, a lami ɗe tak yisi ɗe aba jinan tet go mas jwasan sa ni gas nyaze, yek sa koɓi ka dlo bal dlalka man tlal me.
2 Yek sa palisi baptisma ka ɓondi suk ka bal zesi ka danti gwasan ɗe man kopti ga Musa.
3 Mas jwasan sa nguk ilga nguki ga Shishi wundali ɗenam.
4 Mas jwasan sa tla wul ga tle ga Shishi wundali ɗenam. Sa tla tet ka paa ga Shishi gwe ngusi kopti gwasan wu. Paa gwisi wo yek ɗe Almasihu.

5 Ama mas na nu, yek ba Nya pal
hwol tuk na wonti kasi so. Yek hwu
gwasan cat danka me ka.
6 Wul jwisi pi tan yeni ni* ban zan
mbadl ten byas wul nak gwe sa pali
wu so.
7 Bak ngusi atl gunki nak gwe jon
jwasan pali wu so. Nak gwe ni ga
lishi wu de, <<Yek mbalami dam na
zhila yek sa nguk wul, yek sa tla,
yek sa tlinya yek sa dlali, nak man
waali.>>†
8 Ban pan palan nak gwe sa pali wu
so, gwe laki yek zangu de kutl de lop
na mekan kasi mash ten cin de nam.
9 Ban cingalan Nya nak gwe jon
jwasan pali wu so. Yek laki yek wuci
assi yek sa mashi.
10 Bak nalamanni nak gwe jon
jwasan pali wu so hal yek Yen Shinti
ga Nya man tloti tlosi kawu.
11 Mas wul jwisi pi tan yeni ni. Yek
sa lishi tas dalini kang da mi de ma
nan ka pakti multi wu.
12 Yek laki kume ka daman gwa we
ka dlal ndali wu, pi dem-dem.
13 Kangwe sa cingalkii wu mas, yisi
de sa cingal majon nu wi pak. Nak
de Nya wo man palti gem kan, ta zak
cingalti gwe a man ngetl gwakan wu
a mbikii so. Kume sa cingalkii wu, ta
palikii tantu gwe ka yil wu akaa man
dlalti.

Ngukti ka gal ga Almasihu suk ga gunki

14 Yelan jini kii de a lamkii wu, abi
ngusti atl gunki.
15 Gaba gan go man botlkan kan
a nisi ma hwiti, bo daamankii ten
ilgwe a dlam wu.
16 Mbuka hwa wul ga Nya gwe a
ma palan hwol tuk na nali go yek laki
yek ma pallan de nam ka hwulan ga
Yesu sa? Burodi gwe a ma cali go,
yek de man lakti a ma pallan de nam
ka dli ga Almasihu sa?
17 Nak de baredi de nam kawu,
mi de manan wonti go denam kan
mananni, nak de baredi denam kan
ma ngukan wu.
18 Bo yenan man Yisiraila la,
majwe asa nguk ilgwe asa mboshi
Nya go, denam kan sani ka ngukti
ilgwe sa taki Nyami wu sa?
19 Yek a lamikii dlamti a de ye? De
ilgwe asa mboshi gunki go hwa wul
laa? Ko de gunki wo hwa wul kan?
20 Ko njet, ilgwe a man waali
mbosh wu kan a nama gaba dani.
Man waal wo mazhe kan asa
mboshisi wul, Nya kan asa mboshit
so. A lami de ta ilgon mokii suk
mazhe so.
21 Kaa tla ka mbuka ga Bagaa aka
po tla ka mbuka ga mazhe so. Ka
nguk ten tebur ga Almasihu aka po
nguk ten tebur ga mazhe so.
22 Ma namma lamti ta dakalti ga
Bagaa tli ya. Ma ndalan manti ya?

Palan mas wul ta mbalan bal nalti Nya

23 Mbalan nama wulti de, <<Sa
zakanni tan palan mas wul,>> ama
ba mas wul ka mbunikii so. A sa
nama wulti de, <<Sa zakanni tan
palan mas wul.>> ama ba mas wul
kade man taimakat ga mbalan so.‡
24 Ba ilga gaa gwa na ngwe hwotki
so, ama ta wul ji naa mbalan hwotki
pak.
25 Ngukan mas tlu gwe asa wul ka
ka lu motgaa wu, bak kuman gaz
ga lu gwe yil tet wu so. Ba mbadl
gwakan gulsi ka ten lu gwe yil tet wu
so
26 Nak gwe gaba ga Nya dlam wu,
<<Dii atli na mas ilgwe ni gibi wu, ga
Bagaa kan.>>§
27 Kume majwe ba man kopti ka
sowu mbekii de tak ngukan wul a
daasi kawu, ngukan mas ilgwe sa
balkii wu bak kuman gazi so ba hwot
mbadl gwakan so da.
28 Ama kume malgon wulkii de tlu
gan go gunki kan sa mboshit wu, bak
ngukan so, a gaa ga mali, a ki mago
mbadl a tamik so*

* **10:6 10:6** Sogo *wundal ji*ni ka lu ndati de 11 pak † **10:7 10:7** Yil 32:6. ‡ **10:23 10:23** Yen 1Kor 6:2. § **10:26 10:26** Zab 6:1. * **10:28 10:28** Ka lishti jwon wo de, *Daamti kade <<dii atl wo ga Nya kan na mas wul jwe ni gibi wu.>>*

29 Ba ɗe kangwe ka daamkii dani
wu so, ama kangwe mali a daamti
wu. Gon a malgon wule, <<Yek ka
laki a ilgwe mbadl gi lami wu dan ɗe
wul gaba mal malgon ye?>>
30 Kume a nguk wul a nima palti
hwol tuk na Nya go, yek ka laki a
malgon yenan na duu gwel ten ilgwe
a nguki a nama palti hwol tuk na Nya
gwe?
31 Mas ilgwe kaa pali wu, ko ngukti
ko tlati, palini mas ta Nya mbi nalti.
32 Bak lakan malgon tas pal byas
wul so, ko ta man Yehuda, ko ta
majwe ba man Yehuda ka sowu, ko
ta motgaa ga man kopti ga Yesu.
33 Pali nak gwe a nama palti wu,
a nama dlot gini ta pal ilgwe mas
mbalan a kum tamti na mas ilgwe a
nama palti wu. A pal wul a gaa gi na
nge so, ama a gaa ga ta mbalan wonti
mbi kisti ɗa.

11

1 Palan ilgwe a pali wu nak gwe a
pal ilgwe Almasihu pali wu.

Gaba ten yitlat gaa ga modli

2 A taskii nak ɗe bakaa masanan ka
mas ilgwe kaa nama palti sowu, kaa
ngip ilgwe a mbokikii ang dani wu*
nak gwe kaa kumi wu.
3 A lami ɗe tak yisi ɗe Almasihu
kaɗe bacina ga mas maani, a maani
kaɗe bacina ga modli. A Nya kaɗe
bacina ga Almasihu.
4 Mas maani gwe ngem Nya, sogo
ta dlam gaba ga Nya na gaa ga yitle
ka go, ta mbul bacina gwasi.
5 Mas kili gwe ngem Nya, sogo
ta dlam gaba Nya a bata yitla gaa
gwas ka sogo, ta mbul bacina gwasi.
Ndakce suk tas wutl gaami ka kan.
6 Kume kili mbalan a yitla gaa
gwas ka sowu, tas wutl ka. A kume
wutlti ka sogo pashti ka cit nsha wu,
tas yitle ka.
7 Ba maani wo mbun ɗe tas yitla
gaa gwas ka so, nak ɗe maani wo
ta mbok ang ten kangwe Nya ni suk
nalti gwas wu. Ama modli wo ta
mbok ang ten nalti ga maani.†
8 Maani wo tet ten kili mbalan kan
ta yil so, ama modli wo tet ka ba
maani kan ta yili.
9 Sa pal maani a gaa ga modli so,
ama sa pal modli a gaa ga maani.
10 Yek laki yek ni ngetli ta kili
mbalan yitla gaa gwas ka, tas mbok
ang ɗe ta ni atl ɗa ba maani, nak ɗe
Mil Shinti ji Nya nama yenti wu.
11 Mas na nu, ka kopti ga Bagaa wo,
modli ni kak-kak suk maani so, a ba
maani ni kak-kak suk modli so.
12 Nak gwe ɗe modli wo tet ten
maani kan ta yil wu, nu kan, maani
mago modli ka zati. Ama mas wul
wo sut mal Nya kan yili.
13 Bo yeni na gaa gwakan, mbun ɗe
ta kili mbalan ngem Nya a gaa gwas
ni ga ɓuli ka lu motgaa ga man kopti
ya?
14 Ai palti ga ba maani mbokan ang
ɗe wul nsha kan tas zak madlan gaa
gwasi ta tlali.
15 Ama kume madlan gaa ga kili
mbalan tlal go nalti kan a malti, nak
ɗe Nya palit madlami ta yitlet gaa
kawu.
16 Kume malgon lam dlakti gaba
ten gaba gwisi go, mi wo ma yis ilgon
so ban na gwisi sowu, a motgaa ga
man kopti mago nu.

Dalti kan ten ngukti wul ga Bagaa Yesu

17 Ten iljin ɗe ba hwikii go, ba
taskii so, nak ɗe motgaa gwakan wo
hwa motgaa ka sowu.
18 Ten ndat zhile wo a kumi ɗe
kume kaa mogaa wu, a ba bi gwakan

* **11:2 11:2**Sogo*Kangwe asa pal wul wu* † **11:7 11:7** 11:4-7 Sogo 4 *Mas ba maani gwe ta ngem Nya sogo dlam ilgwe aya pi wu na tlal madlan gaa go ta mbul gaa gwasi.* 5*A mas kili gwe ta ngem Nya sogo dlam ilgwe aya pi wu a bata yitla gaa gwas ka so go ta mbul gaa gwasi. Ta kak-kak suk modli jwe asa yil daka tantu jwasan kawu so.* 6 *Kume kili mbalan yitla gaa gwas sogo, tas ni ɗe kili gwe sa yisti na wutlti gaa wu, ama nak ɗe ɗe wul nsha kan ta kili mbalan wutl gaa kawu, tas zaki ta madlan gaami te ɗa.* 7*Ba maani mbun ɗe tas zak tlal madlan gaa so*

a ni ɗe nam so, yek a ɓa kan naa gaɓa jon ɗe gem.
19 Nuk ni, bi gwakan a ni ɗe nam so, ta mbalan yis majwe nama kopti Nya na gem wu ɗa.
20 Kaa mogaa wugo, ngukti wul ga Bagaa kan akaa nguk so.
21 Kaa mogaa wi ɗe kaa ɓa nguk wul go ko wokko ata nguk gwasi. Kuzan nama tlot ga mali gon a mali gon wo ta nguk wi hal ɓa tloti.
22 Lubii nikii ɗa gwe kaa ngukii akaa tla a giɓi sa? Ko motgaa ga man kopti kan kaa mbuli? Ko majwe ba ilgon nisi ɗa sowu kan kaa lami ɗe ta nsha cisi? Yek kaa lami ɗe ta hwikii ye, ni wu? Ta taskii ten ilgwe kaa nama palti gwa? Ko njaa, ba taskii so.

Ndat ngukti wul ga Bagaa

23 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe, ten gas gwe sa bal bi ga Bagaa Yesu wu yek ta kan baredi.
24 Ta pal hwol tuk na Nya wugo, yek ta caali, yek ta wule, <<Gan go dli gi kan, gwe Nya bali ga kisti gwakan wu. ngusi palti nu, tak daaman ninini ɗa.>>
25 Yek ta po pali nu ɗa kaal ɗa ngukti wul ga ka gasisi, yek ta kan mbuke, yek ta wule, <<Mbuka gan go yek ɗe ga pyal dlallat gaɓa ga hwulan gini. Dlip kaa tla wugo akaa ngusi daamti gini.>>‡
26 Dlip kume kaa nguk baredisi yek kaa tla ka mbuke wu, kaa nama gaɓa ten bi mashkan ga Bagaa se gas gwe ta pal sut wu.
27 Yek laki, mas malgwe nguk baredisi yek ta tla ka mbuka ga Bagaa ba kangwe mbun ɗe tas pali wu sogo, ta pali byas wul dli ga Bagaa suk hwulan gwas wi.
28 Ta mbalan daamti paa apaa ta nguk baredisi ata tla ka mbuke.
29 Mas malgwe nguk baredisi yek ta tla ka mbuke a bata yis damti ga dli Bagaa, ngukti suk tlatisi ɗe ta pali go ta nima tullat nolti gaa gwasi.
30 Yek laki yek ba mbalan wonti ka kii ndal so, a jon wo cwo nama cit gwasan, a jon wo yek sa mashi.
31 Ama kume ma nolan gaa ganan paa go, Nya a nolanni so.
32 A kume Bagaa ka nolanni wu, ta nolanni bas nolanni suk naa mbalan ji dii atl so.
33 Yek laki yek a nikii ma hwiti ɗe, kume kaa mogaa wi ɗe tak ngukan ilga nguki ga Bagaa go, ɓatan yilkeni.
34 Malgwe kuzan nama tlot gwas go, tas nguk wul gwas a lubii, ba motgaa gwakan laki a Nya nolkii so.
Naa wul jwe yi kaal go, a tul wugo ba hwikii ilgwe kaa pali wu.

12

Manti palti wul gwe a Shishi Ga Nya man Cilti bali wu

1 Yilkeni jini, a lami ɗe tak daman na lashi yisti ten balti balti jwe a Shishi ga Nya bali wu so.
2 Kaa yisi ɗe, ɗe bakaa ɓo ni ɗe man kopti sogo, sa ngusi gillat gwakan yek kaa kop gunki ɗe basa nwusi sowu.
3 Ten nak gwisi kan a lami ɗe tak yisi ɗe, ba malgwe a man wulti ɗe sa pali bi gaa Yesu tumal Shishi ga Nya wu. Aba malgon a man wulti ɗe <<Yesu wo Bagaa,>> kan se malgwe Shishi ga Nya koɓi nati wu.
4 Wul jwe a Shishi ga Nya bali wu wonti ama Shishi ga Nya wo ɗe nam kan.
5 Tantu gwe a mbalan pali wul Nya wu wonti, ama Nya ɗe nam kan asa palit wuli.
6 Palti wul ni ɗa wonti, ama Bagaa kaɗe man lakti a mbalan man palti.
7 Nya bal manti palti wul mas mbalan tas mbok ang ɗe Shishi ga Nyami ni kati, ta ko wokko mbi hwa wul a giɓi.
8 Mali gon wo ta balti manti gaɓa kangwe ta gaɓa na ɓotlkan yisti wul tumal Shishi ga Nya wu. Mali gon wo yek ta mbi manti gaɓa gwe yisti ni giɓi nal wu tumal Shishi ga Nya.

‡ **11:25 11:25** Yen Yil 24:6-8; Irm 31:31-34.

9 Gon wo yek ta balti ndalti ngasti
ten Nya bana ɓanti so tumal Shishi
ga Nyami. A gon wo yek ta balti
manti ndokti mbalan tumal Shishi ga
Nyami.
10 Mali gon wo yek ta balti manti
palti ilgwe a ci ɓanti mbalan wu, gon
wo yek ta balti manti dlamti ilgwe
Nya hwit ɗe tas dlam wu. Mali gon
wo yek ta balti yisti kangwe ta hul
dlo ga Shishi ga Nya suk gwe ba
shishi ga Nya ka sowu. Gon wo yek
ta balti manti gaɓa na bi wonti,* gon
wo yek ta balti manti ballat gaɓa gwe
sa dlamti na zobsi bi wu.†
11 Mas jwisi wo Shishi ga Nyami
kaɗe man balti na ngusi. Ata bal ko
wokko kangwe ta lami wu.

Dli ɗenam na kati wonti

12 Nak gwe dli ga mbalan wo
ɗenam kawu. Ko ɗe kat dlisi wonti
wu ama dlisi wo ɗenam kan ni. Nu
kan dli ga Almasihu ni pak.
13 Mas jinan sa palini baptisma
tumal‡ Shishi ga Nya ɗenam ka dli
ɗenam, na man Yehuda, na majwe
ba man Yehuda ka sowu, na zhel,
na majwe ba zhel ka sowu, yek mas
jinan ma tla ka Shishi ɗe nam.
14 Dli ga mbalan wo kati wonti ka
mo, kati ɗenam ka so.
15 Kume asan wule, <<Ami wo ang
ka so, kat dlisi kaɗe ami so.>> A laki
a ba asan ani ɗe kat dlisi sa?
16 A Kume kang wule, <<Nak ɗe
ami wo gwel ka sowu, kat dlisi kaɗe
ami so.>> A laki a ba kang ani ɗe kat
dlisi sa?
17 Kume mas dli wo gwel kani go,
ɗa nii kan mali a kum gaɓa gwi? A
kume mas dlisi wo kang ka go, ɗa nii
kan mali a kum wusan gwi?
18 Ama yek Nya zi kat dlisi ko gwik-
gwi ka lu gwe ta lami wu.
19 Kume kati ɗenam ka go, dlisi
nan ko?
20 Nak kangwe ni wu, kat dlisi wo
wonti kan ama dlisi wo ɗenam kan
ni.
21 Gwel a wul ang ɗe, <<Yek ba pali
naki ye so!>> A ba asan a wul gaa ɗe,
<<Yek ba pali naki ye so!>>
22 Nuk ni so, kat dli gwe ma yeni ɗe
ni ten bi ilgon sowu, ni hwaɓi i'e mal
dlisi.
23 Kat dli gwe ma yeni ɗe nal sowu,
yek kan ama ngalami ni. A kat dli
gwe mbun ɗe tan yilli deɓal sogo, yek
kan a ma hwudali ka.
24 Ama kat dli gwe tan yeni go ba
ɗe se ma palisi ilgon so. Nya pali
nak gwisi yek ta palli kat dlisi jwe tan
yeni sowu, ɗe man nalti,
25 ba lashi motgaa ni ka dlisi so ɗa,
se ko ta kat dlisi zi-ang yilkeni.
26 Kume kat dli ɗenam kum cwo
wu, a mas dlisi kum ciciti. A kume
sa tas ɗenam wu, a mas dlisi pal hwol
tuki.
27 Kii wo dli ga Almasihu kan, a ko
wokko kat dlisi gon gwas kan.
28 Ka lu motgaa ga man kopti wo,
yek Nya botl mil shinti jwasi. Na
lop wo yek ta botl jon ɗe man dlamti
gaɓa ga Nya. Na mekan wo yek ta
botl jon ɗe man mbokti ang ten gaɓa
ga Nya. Jon wo tas pal wul cit ɓanti.
Jon wo tas ndok mbalan. Jon wo
tas zi-ang mbalan. Jon wo tas dan
ɗe bacina. Jon wo tas man gaɓa na
zobsi bi kak-kak.
29 Mas jwasan kaɗe mil shinti ji
botli ya? Ko mas kaɗe mil shinti
dlamti gaɓa ga Nya? Mas kaɗe man
mbokti ang ten gaɓa ga Nya ma? Mas
kaɗe man palti wul cit ɓanti ya?
30 Mas jwasan kaɗe man ndokti
mbalan ma? mas jwasan ka man
gaɓa na zobsi bi ya?§ Mas jwasan ka
man balat zobsi bi gaɓe ya?
31 Laman balti wul jwe nal mani
wu.*

Ba tuli a mbokikii ang ten tantu
gwe mani wu mas.

---

* **12:10 12:10** Sogo*bi jwe ba gwas ka sowu,* nuk ni ka ndati ɗe 28 pak † **12:10 12:10** Sogo*bi jwe ba gwas ka sowu,* nuk ni ka ndati ɗe 28 pak ‡ **12:13 12:13** Sogo*na,* sogo *ka* § **12:30 12:30** Sogo*bi jwe ba gwakan ka sowu nwa* * **12:31 12:31** Sogo*Ama tak laman balti nal mani i'e*

13

Lamti kaɗe bali

1 Kume a man gaɓa na bi ga mbalaŋ mas* suk na bi ga mil shinti ji Nya, ama yek ba a lam mbalaŋ sogo, nak maŋ ɓot kwelalan sogo ɓot galla maŋ tot nya kaŋ ani.
2 Kume a man dlamti ilgwe Nya hwi ɗe ta dlam wu, a kume a yis mas ilgwe ni ga hwudali suk wul mas wu, a kume ngasti gi ten Nya a man ɗambalti tladal ama yek baa lam mbalaŋ sogo, ani ten bi ilgon so.
3 Kume a bal mas ilgwe ni ɗa wu majwe ba ilgon nisi ɗa sowu, yek a bal dli gini tas kweli ka,† ama baa lam mbalaŋ sowu, ba mbi ilgon so.
4 Lamti wo dlot mbadl kaŋ, lamti pal hwa wul. Lamti pal duu tuk na mbit wul ga malgon so, a ba a lak mbalaŋ ata ɓo getl ɗe ta mbuki wi so. Lamti lak nalti gaa sogo lamti gaa so.
5 Lamti lak tlilti gaa so a bata lak lamti gaa so. Bata lil mbadl bale so. Lamti wo ata dlo mbadl hal pakti daŋti
6 Lamti kum tamti ten yokit so ama ata kum tamti kume gem pi wu.
7 Lamti dlo mbadl ka mas daŋti. Lamti ngas ten Nya ka mas wul. Lamti zi mbadl ten Nya ka mas wul. Aba zat mbadl gwas a paki so, ata yisi ɗe ndalti gwas wo ten Nya kaŋ ni, ata dlo mbadl na mas ilgwe pi wu.
8 Lamti a paki so. Ama dlamti gaɓa ga Nya tumal mil shinti jwas a paki. Gaɓa na zobsi bi a paki. Yisti wul mago a paki.
9 Yisti wul ga mbalaŋ wo njikaŋ so, gaɓa ga Nya ɗe a mbalaŋ dlam go njikaŋ so.
10 Ama ilgwe njikaŋ wu tul wu, gwe njikaŋ sowu a gilka.
11 De a yi ɗe yen mbalaŋ go, gaɓa gi wo ga yen mbalaŋ kaŋ, a daamti gi wo ga yen mbalaŋ kaŋ, palti wul gi mago ga yen mbalaŋ kaŋ. Ama yek a nal wugo, yek a lak pat mil mbalaŋ ka.
12 Ningo yenti lu ganaŋ wo shish-shiti kaŋ nak maŋ yenti lu ka boka, ama ten gasisi kaŋ ma yen gwel suk gwel. Ilgwe a yisi ningo njikaŋ so, ama ten gasi wo ba yis wul mas kangwe Nya yisaŋ wu.
13 Ningo wul ɗe mekan ni ɗa jwe sa wu. Sik ɗe, ngasti ten Nya, suk zat mbadli suk Lamti. Ama gwe nal mani mas go yek ɗe lamti.

14

Gaɓa na zobsi bi suk dlamti gaɓa ga Nya

1 Koɓaŋ tantu lamti akaa ngo ilgwe a Shishi ga Nya bali wu i'e, tun nak ba dlamti gaɓa ga Nya so.
2 Malgwe gaɓa na zobsi bi* go, mbalaŋ kaŋ ta nisi ma gaɓa so, Nya kaŋ. nak ɗe malgon yis ilgwe ta nama dlamti wu sowu. Wul jwe ni ga hwudali wu kaŋ ta nama dlamti nak gwe Shishi ga Nya koɓi na ti wu†
3 Ama malgwe dlam gaɓa ga Nya go, mbalaŋ kaŋ ta nisi ma gaɓa tas zisi ang ata mullisi mbadli ata ndallisi daala.
4 Malgwe gaɓa na zobsi bi go gaa gwas kaŋ ta nama kinti. Ama malgwe dlam gaɓa ga Nya go ta nama kinti ga mas maŋ kopti jwe mogaa wu.
5 A lami ɗe ta mas jwakaŋ gaɓa na zobsi bi,‡ ama a lami ɗe tak dlaman gaɓa ga Nya mani. Malgwe dlam gaɓa ga Nya wu, ta man maŋ gaɓa na zobsi bi. seko kume maŋ gaɓa na zobsi bisi a balli wu, ta kin motgaa ga maŋ kopti.
6 Yilkeni jini, kume a tul malkii yek a hwikii gaɓa na zobsi bi go, yek ka mbi tenaŋ ye? Ama kume a hwikii ilgwe Nya ɓuli gwel yek a yeni wu, sogo yisti wul sogo dlamti gaɓa ga Nya, yek a mbokikii ang ten gaɓa ga Nya go a mani kii.

---

* **13:1 13:1** Sogo *manti gaɓa na wonti bi* † **13:3 13:3** Ka lishti jon tek wo *ta dli gi mbutl ka* * **14:2 14:2** Sogo*bi jwe ba gwakaŋ ka sowu*, nuk ni ka ndati ɗe 4, 13, 14, 19, 26 suk 27 † **14:2 14:2** Sogo*Tumal Shishi ga Nya* ‡ **14:5 14:5** Sogo*bi jwe ba gwakaŋ ka sowu*, nuk ni ka ndati ɗe 6, 18, 14, 22, 23 suk 39

7 Ko ta ilgwe ba mbadl nisi ɗa sowu
nak mbazhel suk molo, kume yal
gwasan yil i'e sogo ɗa nii kan mbalan
a kumi gwi.
8 A kume basa hot shetal kangwe
asa hot wu sogo, ɗa nii kan mbalan a
yili dlanti gwi?
9 Nu kan kume kaa hwi gaba
mbalan na bi gwe basa yisi sogo,
sa yisan ilgwe kaa dlam wu ɗa nii?
Gaba gwe ka dlam wu a kop yetal.
10 Bi gaba ni ɗa wonti ten dii atli, a
ko gwik-gwi na gaa gwasi.
11 Kume a man bi ga mbalan sogo
ɗe mandaki kan ani mal mali a mali
mago ɗe mandaki kan ta nini.
12 Nak ɗe ka lam manti palti wul
gwe a Shishi ga Nya bali i'e wu, ngo
gwe a kin man kopti wu.
13 Yek laki ningo mas man gaba na
zobsi bi wo, tas ngem Nya tas balti
manti ballat gabe.
14 Kume a gaba suk Nya na zobsi
bi wu, Shishi ga Nya kaɗe man gaba
suk Nya, a yis ilgwe a dlam wu so.
15 Yek ba pali ye ni wu? Ba gaba
suk Nya ka shishi gini. Ba wul koo
tas ga Nya ka daamti gini. Ba wul koo
ka daamti gini.
16 Kume ka gode Nya na shishi gwa
na ngwe go, ɗa nii kan malgwe bata
yis ilgwe ka nama dlamti sowu a
wule amin, nak ɗe ta yis ilgwe ka
nama dlamti sowu gwi?
17 Ka nama pit godiya Nya i'e, ama
mal go ka mbalti na ilgon so.
18 A pal hwol tuk na Nya nak ɗe a
man gaba na zobsi bi man kii mas
wu.
19 Ama ka lu motgaa ga man kopti
wo, ta dlamti gaba ɗe namtan gwe
mbalan a yis gaami wu manii gaba
na zobsi bi zangu ɗe kutl.
20 Yilkeni jini man kopti,
daamankii nak mil mbalan so. Ten
yokit wo, akaa dam nak mil lali,
ama ta daamti gwakan ni nak kiɗi
mbalan.
21 Nak gwe ni ga lishi ka gaba ga
Nya wu ɗe,

<<Ba gabe mbalan jin na pyal bi
suk mandaki bi.
Ko na nu, sa kati kan gaba gi so,>>§
Bagaa ka dlam nu.

22 Gaba na zobsi bi wo ga man
kopti ka so ama ta majwe ba man
kopti ka sowu yeni asa kaami. Ama
dlamti gaba ga Nya wo a gaa ga man
kopti kan asa pali, a gaa ga majwe ba
man kopti ka sowu ka so.
23 Kume man kopti mogaa mas wu
yek ko wokko nama gaba na zobsi
bi, yek majwe basa yis ilgwe kaa
nama palti sowu,* sogo majwe ba
man kopti ka sowu tul kali go, sa
wule booli ka kankii sa?
24 Ama kume kaa nama dlamti
gaba ga Nya mas jwakan kan yek
malgwe ba man kopti ka sowu sogo
malgwe bata yis ilgwe nama pat wu
sowu te tet go ai gabe a tanan mbadl
gwasi ata ci atl gaa.
25 Nak ɗe ilgwe ni ga hwudali ka
mbadl gwas wu yil debal wu, ta ngus
a cina ɗa Nya ka ata wule gem Nya
ni ka kii.

Kangwe mbun ɗe ta mbalan ngusi Nya atl wu

26 Nikma pali gwi yilkeni jini?
Kume ka mogaa wu, ta gon nama
wulti koo tas ga Nya, a gon nima
mbokti ang wul mbalan, a gon nama
dlamti ilgwe Nya ɓulit gwel yek ta
yeni wu, a gon nama gaba na zobsi
bi, a gon nama ballat zobsi bisi. Mas
ilgwe kaa pali go, palini kangwe ka
ndalli daala yilkeni man kopti wu.
27 Kume malgon a gaba na zobsi bi
wu, mbun ɗe ta mbalan ɗe lop sogo
ɗe mekan gaba na zobsi bi. Gan paki
wu, a gan po gaba ne, a malgon nama
ballat ilgwe sa dlam wu.
28 Kume man ballati ni ɗa sogo, ta
man gaba na zobsi bi dan mbetlak ka
motgaa ga man kopti, tas dlami gaa
gwasan suk Nya.
29 Ta mbalan ɗe lop sogo ɗe mekan
dlam gaba ga Nya, a naami bodlal
ilgwe sa dlam wu.

§ **14:21 14:21** Yen Ish 28:11,12. * **14:23 14:23** Sogo*jon ngusi kumti gazi*

30 Kume malgon nama dlamti gaba
ga Nya, yek Nya hwi ilgon mali gon
gwe ni na zhila wu, ta malgwe nama
gaba wu zak gaba.
31 Na nu kan mas jwakan nam nam
ka dlam gaba ga Nya ta mas mbalan
mbi yisti a ndallasi gahwulan.
32 Shishi dlamti gaba ga Nya ni ang
da mil shinti dlamti gaba ga Nya.
33 Nya ganan wo ga gulsat lu ka so,
ama man mullat mbadl kan,
Nak gwe asa pali ka lu motgaa ga
man kopti wu.
34 Modli wo tas dan mbetlak ka
motgaa ga man kopti, sa balsi bi gaba
so. Tas kop ilgwe ni wu nak gwe
mbat gaba ga Musa dlam wu.
35 Kume sa lam kumti gas ilgon go,
tas ngem maani jwasan a lubii, wul
nsha kan ta modli gaba ka lu motgaa
ga man kopti.
36 Yenti gwakan go gaba Nya wo tet
ka kii kan yilla? Ko kii na ngwekan
kan sa ndekii hwit gaba ga Nya?
37 Kume malgon kan de ti wo man
dlamti gaba ga Nya kade ti wu, sogo
Shishi ga Nya balti manti tas yisi
de ilgwe a nama lishti go Bagaa ka
hwini.
38 Mas malgwe kan de ilgwe a
nama dlamti go ni ten bi ilgon sowu,
ti mago bak kamanti de ilgon so.†
39 Yilkeni jini, dlokamankii tak
dlaman gaba ga Nya i'e, ama bak
hana gaba na zobsi bi so.
40 Mas ilgwe kaa pali wu, palini
kangwe mbun de tak pali wu.

15

Palti ga Almasihu kaami

1 Yilkeni jini, hanta daamikii gaba
man tamti gwe a hwikii wu, gwe de
kaa kan ka mbadl gwakan yek kaa
ngiɓi wu.
2 Gaba man tamti de a hwikii go
yek laki yek kaa mbi kisti de kume
gaba gwe a hwikii wu dlal ka mbadl
gwakan wu. a kume gabe dlal sowu
zat mbadl gwakan ten Almasihu wo
ten koo lu kan ni.
3 Ilgwe Nya balan go yek kan a
balkii gwe mbun man mas wul wu,
de Almasihu mashi nak gwe ni ga
lishi ka gaba ga Nya wu.
4 Yek sa lepti, yek Nya pallat kaami
nak gwe gaba ga Nyami dlam wu.
5 Yek ta tuli Biturus,* yek ta po tuli
mil shinti ji botlisi de kutl cet lop ju.
6 Yek ta tuli man kopti jwas jwe
wonti man zambal de namtan ju, jwe
jon jwasan yi kaami wu, ko de jon wo
sa mash wu.
7 Yek ta po tuli Yakubu pak. Kaal da
nugo yek ta tuli mas mil shinti jwas
ji botli.
8 Yek ta ba kul bisi go yek ta tulini
ami de baa ni ten bi ilgon sowu.
9 Amik de nak'eni ga mil shinti ji
Almasihu mas, mbun de tas mbe de
yen shinti ga Almasihu so pamma
nak gwe tet go a ci dletlnapcan mot-
gaa ga man kopti i'e wu.
10 Ama nak de Nya yen gonti gi wu,
yek ta pallan nak gan de ani wu. A
yenti gonti gwas wo ba ni ten koo lu
so. Ilgwe a pali wu man ji naa mil
shinti ji botli mas. Ko de manti gi ka
so ama yenti gonti ga Nya ka laki yek
a mani wu.
11 Na gaba gwe a dlam ten Al-
masihu wu, na gwe sa dlam wu
mas de nam kan, a dani kan kaa zi
mbadli.

Majwe mash wu a pal kaami

12 Nak de ma nama lakti icin ten bi
palti kaami ga Yesu go, yek laki yek
jon jwakan nama wulti de majwe
mash wu a pal kaami so ye?
13 Kume majwe mash wu a pal
kaami sowu, Yesu mago ta pal kaami
so.
14 A kume Yesu pal kaami sowu,
gaba ga Nya gwe ma hwikii go ni
ten bi ilgon so, a zat mbadl gwakan
mago nu.
15 Ama cina da nak gwisi, a nak
wule, ma nama kopti kaal ga lal
ten Nya, nak de ma wule ta tlil
Yesu tet daka mashkan kawu. Kume
Almasihu tli tet daka mashkan ka

† **14:38 14:38** Lishti jon wo *malgwe yis gaami sogo bas yis gaami so la*

* **15:5 15:5** Na bi Giris wo *Kepas*

sowu, majwe mash go gem kan sa tli tet ɗaka mashkan so.
16 A kume majwe mash wu a tli tet ɗaka mashkan ka sowu, Yesu mago ta tli so.
17 Kume sa tlil Yesu tet ka mashkan sowu, ngasti gwakan ten Yesu wo ten koo lu kan ni. A hal ninge ka yi ka palti byas wul gwakan.
18 Ten nak gwisi kan man kopti jwe sa mash wu gil kawi miti-miti.
19 Kume zat mbadl ganan ten Yesu wo tokte ten danti gan kawu, ma daman ɗe wul cit gonti man mas naa mbalan.

20 Ama gem kan, sa tlil Yesu ɗaka mashkan ka, Gwisi ka mbok ang ɗe sa tlil majwe mashkan wu ɗaka mashkan ka.
21 Nak ɗe mashkan tul tumal mbalan wu, nu kan mbalan a tli ɗaka mashkan ka tumal mbalan.
22 Nak gwe mas mbalan mash tumal ilgwe Adamu pali wu, nu kan mas mbalan a tli ɗaka mashkan ka tumal ilgwe Almasihu pali wu.
23 Ama tlit ɗaka mashkami wo jon a tli apaa jon po tli. Almasihu ka tli cina, apaa majwe ni ɗe jwas ju tli gas gwe ta pal sut ɗu.
24 Ka sa'isi kan paktisi a tuli, sa'i gwisi kan ta palli guumi a ang ɗa Nya Buka ka. De ta taas mas Yetal jwe ɗe sik ɗe guu ju ka wu, suk kiɗi bacina suk man iko.
25 Ngetli kan ta Almasihu dan ɗe guu, se Nya palli mas man nget gwas a atl ɗa asan gwas ka.†
26 Man nget gwas gwe ta tlot ka ka kaali go tik ɗe mashkan.
27 Nak gwe gaba ga Nya dlam wu ɗe, <<Nya zi mas wul a atl ɗatka.>> Sa dlam nugo <<mas>> ba ɗe we Nya na gaa gwas ɗe ta balti ndalti ten mas wul go ta ni atl ɗatka so.‡
28 Ka sa'i gwe Nya palli mas wul ten ang ga Yen gwas wu, Yeni wo ta dan ten ang Nya, malgwe palli mas wul ten ang gwas wu ta Nyami dan ɗe mas wul.

29 Kume majwe mash wu a tli ɗaka mashkan ka sowu, majwe sa palisi baptisma ka lal ga majwe mash wu hwa? A kume majwe mash wu sa po tli ɗaka mashkan ka sowu, yek laki yek sa pali baptisma mbalan ka lal gwasan ye?
30 Ama mi wo yek laki yek ma nama telti gaa ganan ka bomti mas cin ye?
31 Ani ten bi mashkan mas cin. Gem kan yilkeni jini, nak gwe a nama ɓot ngetl nakii ka Almasihu Yesu Bagaa wu.
32 Kume a dlananni suk wul me ka ban Apisa na zat mbadl ga mbalan go, yek ba mbi duk ye? Kume majwe mash wu a tli ɗaka mashkan ka sogo,
<<Ma ngukan wul a ma tlani
nak ɗe ayo go ma mashan wu.>>§
33 Ba malgon shelkii so, danti suk byas mbalan a laki a mbalan lil ka.
34 Daamankii hwaɓi tak zakan palti byas wul, nak ɗe jon jwakan wo sa yis Nya sowu, a dlam nu ta nsha cikii.

Dli gwe ma tli ɗaka mashkan ka na nali wu

35 Gon a mbalan kum gazi ɗe, ni kan majwe mash wu a tli ɗaka mashkan gwi? Wundal dli gwik sa tli na nali gwi?
36 Kadlan! Mas ilgwe mbalan ɓak go se mashi a paa nda teti.
37 Kume ka ɓak alkama sogo zobsi ilgon go, ilgwe ka ɓak wu ka te so, kume ka ɓak gwe alkama sogo zobsi ilgon wu, a te ɗe zobsi ilgon.
38 Ama a Nya bal dli mas ilgwe ma ɓakan nak gwe ta lami wu. Mas wundal wo a Nya balti dli gwasi.
39 Nu kan dli wo gaa ɗe nam kan ni mas so, dli ga mbalan ni ɗa, a dabba ni ɗa, a ga yadl ni ɗa, a ga kwes ni ɗa.
40 Ka wul jwe Nya pali go, ga dlo nya ni ɗa, a ga ten dii atli ni ɗa. Ama nalti ga gwe ni dlo nya wu ni kak-kak, a nalti ga gwe ni ten dii atl wu ni kak-kak.

† **15:25 15:25** Yeni Zab 110:1. ‡ **15:27 15:27** Yen Zab 8:6. § **15:32 15:32** Yen Ish 22:13.

41 Nalti ga cin ni ɗa, a ga lip ni ɗa, a ga kyatlal ni ɗa. Kyatlal mago kak-kak kan sani.
42 Nu kan tlit ɗaka mashkan ga majwe mash wu ani. Sa lep dli ganan man mokit gan ka, ama a lak tli, a ilgwe sa tlili go a po mash so.
43 Asa lep dlisi ka lashi nalti ama asa tlili na nalti. Asa ɓak dlisi ka lashi nalti, asa tlili ka nalti.
44 Sa lepti ɗe dli ga mbalan, ama asa tlili ɗe dli ga Shishi.

Dli ga mbalan ni ɗa, a dli gwe a Shishi ga Nya bali wu ni ɗa. Nak ɗe dli ga mbalan ni ɗa wu, nu kan dli ga Shishi mago ni ɗa
45 Nak gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu, <<Adamu mbalan ga cina wo man rai kan, ama Adamu ga kaali go Shishi man balti rai kan.>>*
46 Ga Shishi ka tul cina so, mbalan kan. Kaal ɗa mbalami yek Shishi tuli.
47 Mbalan ga cina wo na atl kan sa palti, a ga kushka kan. Ama mbalan ga na lop wo sut Nya kan ta yili.
48 Nak gwe mal ga atli ni wu, nu kan majwe ni ɗe ga atl wu ni. Nak gwe mal ga nya wu ni wu, nu kan majwe ni ɗe ga nya wu ni.
49 Nak gwe ma te malgwe sa palti na kushka wu, nu kan† ma te malgwe yil sut Nya wu.
50 Han ta ɓo hwikii yilkeni jini, a pi ta dli ganan man hwulan suk tlu gan mbi Nya ɓoo so, nu kan dli man mokiti mago a mbi dli gwe ba a moki sowu so
51 Bo katan kang ta ɓo hwikii ilgon gwe ni ga hwudali wu, mas jinan kan ma mashan so, ama mas jinan sa balli dli ganan.
52 Nak cit gwel kan sa balli dli ganan, na kumti hotti no ga kaali nak ɗe sa hot nomi wu. Apaa sa tlil majwe mash wu na dli gwe ba a moki sowu. Apaa sa balli dli ganan.
53 Ngetli kan tas balli dli ganan gwe a moki wu ta dan ɗe gwe a moki sowu. Apaa dli gwe a moki wu dan ɗe gwe a mash sowu.
54 Kume sa palli dli gwe a moki wu ɗe gwe a po moki sowu, a man mashkan pal ɗe gwe ba a mash sowu, apaa ilgwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu njikan gwe wule, <<Sa sanga mashkan kawi, sa ci ban tenti wi.>>‡
55 <<Ki mashkan ka cin ban ko,
ilgwe aka tlo mbalan na nali wuk gwi?>>§
56 Byas wul wo yek ɗe byas ikan man tlot ga balan. Mbat wo yek ɗe ndalti ga byas wul. go yek ɗe palti byas wul.
57 Ama ma pal hwol tuk na Nya nak ɗe ta laki yek ma cin ban tumal Bagaa Yesu Almasihu wu.
58 Yilkeni jini ga lami, dlalan na ndalti ba ilgon hwotkii so. Balan gaa gwakan ten palti wul ga Nya i'e mas cin nak ɗe kaa yisi ɗe ilgwe ka nama palti ka Bagaa Yesu go ten koo lu kan ni sowu.

16

Zat ang yilkeni man kopti

1 Ningo ten ilgwe kaa lishi ten bi zat ang gwe kaa zi-ang man kopti wu, palan ilgwe a hwi man kopti ga Galatiya ɗe tas pali wu.*
2 Cin ga cina ka multi ɗe nitgi mas ta kokko zi ilgon ka ka ilgwe ata mbi wu, bak ɓati ɗe se a tul paa a kaa nda mooti so.
3 Kume a tul wu, ba shin majwe kaa kansi ɗe man gem wu ɗe tas sul ilgwe kaa mwe wu na takarda tas tale Wurshelima.
4 Kume mbun ɗe ta li wu, apaa a li suksi.

Ilgwe Bulus ngemi wu

5 A koɓi tu ka atl ga Makedoniya wu, ba tul malkii, nak ɗe ba koɓi tu ka atl ga Makedoniya wu.
6 Gon a dam malkii hal a la pakti ga watlan, ten ɗe tak zini nini ang mas lu gwe ba li wu.
7 A lami ɗe ta tuli a yenkii a zigaa so. A nama zat mbadl ɗe ba lam multi sukkii ɗe Bagaa Yesu lami wu.

---

* **15:45 15:45** Yen L. Z. 2:7. † **15:49 15:49** Ka lishti jon tek go *han tan* ‡ **15:54 15:54** Yen Ish 25:8. § **15:55 15:55** Yen Hos 13:14. * **16:1 16:1** Yen Rom 15:25,26.

8 Ama ningo ba dan a Apisa se gas
Pentekos.
9 Nak de Nya buli bal tantu ga palti
hwa wul a de ama man nget ilgwe ba
pali wu wonti.
10 Kume Timoti tul malkii wu,
kamanti ang lop lop nak de ti mago
Bagaa Yesu kan ta nitma palti wul
nak gwe a nama palti wu.†
11 Ba gon gwakan mbulti so,
lakanti tantu tas pal tet malanni na
tami mbadli, a nama batti palti gwasi
suk naa yilkeni jwakan.
12 A ngem yilka ganan Apolos i'e
tas li ban Korinti malkii suk naa
yilkeni jon, ama nak ningo ta bo lam
lat so, kume ta mbi ang lat wugo ta
li.
13 Daman na kang gaa, dlalan
na ndalti ten ngasti gwakan ten
Nya. Daman na ndali mbadli, dlalan
ndali.
14 Palan mas wul ka lamti.
15 Yilkeni jini, kaa yisi de man boo
ga Sitipanus kade majwe dan de man
kopti ga Yesu cina ka ban Akaya wu,
yek sa bal gaa gwasan tas pali wul
man kopti.
16 A nama ngemti gwakan tak
koban gaba ga maju mas na majwe
tla bomti ten palti wul suksi wu.
17 A kum tamti tulti ga kaa Siti-
panus suk Potunatus suk Akaikus,
yek a yeni wule kik tuli.
18 Nak de sa lakan ten hwol tuk wu
mas sukkii, wundal ga majwe mbun
de ta mbalan nallasi.

Pallat bi ga Bulus

19 Man kopti jwe ni ka atl ga Asiya
wu mas nama gabet gwakan da. Kaa
Akila suk Pirisila‡ suk man kopti jwe
asa mogaa a daasi kawu nama gabet
gwakan da i'e ka Bagaa Yesu.
20 Mas yilkeni jinan nama gabet
gwakan. Gabe yilkeni na gabet
mbokti ang ten lamti ka zok mbadli
nak gwe mbun de ta man kopti pali
wu.
21 Ami Bulus amik lish gabet ge na
ang gini.
22 Malgwe lam Bagaa sogo ta Bagaa
palit bi gaa. Tuli, Bagaa!§
23 Han ta alheri ga Bagaa Yesu dan
sukkii.
24 A lamkii mas jwakan ka Al-
masihu Yesu. Amin.*

† **16:10 16:10** Yen 1Kor 4:17. ‡ **16:19 16:19** Mbeti na bi Giris wo yek de*Pirisika*sogo de*Pirisila*
§ **16:22 16:22** Ilgwe sa dlam na bi Arameya go yek de *Maranata*a gaa gwas kade *Tedi Bagaa.*
* **16:24 16:24** Ka lishti jon wo*Amin*ni gibi so.

2 Man Korinti

Gabeti

1 Ami Bulus yen shinti ga Almasihu
tumal lamti ga Nya suk Timoti yilka
ganan mik lish gaba ge,

Ma nikii ma lishti kii motgaa ga
man kopti gwe ni ka ban Korinti wu,
suk mas mbalan ji Nya jwe ni ma
damti ka atl ga Akaya wu.

2 Ta alheri suk multi mbadli gwe
a Nya Buka ganan suk Bagaa ganan
Almasihu Yesu bali wu dam sukkii.

Nya wo man taasti mbadl ka kan

3 Han ta nalti dam de ga Nya Buka
ga Bagaa ganan Almasihu Yesu, tik
de Buka man yenti gonti suk taasti
mbadl ga mbalan ka ka mas wullu.

4 Tik nini de man taasti mbadli
ka mas tlat bomti ganan, ten de tan
taasan mbadl ji mas majwe sa nama
tlat bomti wu ka, tumal taasti mbadl
gwe ma mbi mal Nya wu.

5 Nak kangwe ma namma tlat
wundal ga bomti gwe Yesu tla wu,
nak gwisi kan ma mbi bal taasti
mbadli ga Nya tumal Almasihu.

6 Ko de ma tla bomti wu, ai ten de ta
damikii de ilgwe a taasikii mbadl suk
ilgwe a laki akaa mbi kisti da wu kan.
A kume sa taasini mbadl ka go ten de
tak mbi taasti mbadl ka pak, kangwe
kaa man dlot mbadl ka bomti gwe
ma namma tlati wu.

7 Aba ma cel ka mbadl nakii so nak
de ma yisi de nak kangwe kaa nama
tlat bomti nak ganan wu, nu kan kaa
mbi taasti mbadl gwe a Nya palini
wu.

8 Yilkeni jini, a nama lamti tak yisi
de ma nama tlat bomti ten kat atl
ga Asiya. Ma tla bomti i'e yek bomti
ngwe ta man ngetl ganan hal yek ma
zi ka mbadl ganan de ma po pi so.

9 Gem, ma kumi ka mbadl ganan
wule mashkan ka bali, nak majwe sa
bal bi wi de sa tlosi kawu. Ama nak
gwisi pi kangwe ma po ngassanni
ten manti wul ga gaa ganan sowu,
ama tan ngasanni ten Nya, ti de man
pallat ji majwe mash wu kaami wu.

10 Nya yillani tot daka byas bomti
man laki mashkan gwisi ka, ama yisi
de taya kisanni. Tenti kan ma zan
mbadl ganan tas ngusi kisti ganan.

11 Ngusini ngemti Nya ne. Mbalan
wonti a pal hwol tuk na Nya ten bi
ganan suk hwa wul jwe ma mbi ten
ndakti ga ngemti Nya gwe mbalan
wonti pali wu.

Bulus dambal cin lat gwas ban Koronti

12 Bot ngetl ganan wo yek de mbadl
ganan balni de ma pal damti cilti na
gem na mbadl de nam ten dii atli nak
gwe Nya lami wu. Ma pali nak gwisi
tumal alheri ga Nya ba de we tumal
botlkan yisti wul ga dii atl so.

13 Ma lishikii ilgwe kaa man dlamti
akaa yis gaami mas wu.

14 Nak de ningo kaa nak yis gaami
wu, a nama zat mbadl de kaa lak
yis gaami mas, kangwe de gas gwe
Bagaa Yesu a pal go kaa bo ngetl
nami nak kangwe ma bo ngetl nakii.

15 Nak de ndali gahwulan ni ni da
ten gaba gami wu, yek laki yek a lami
de ta sak yenkii tak mbi hwa wul
asami na de lop ga tulti gi da.

16 A nama lamti ta kobi tu malkii
de a ba li Makedoniya wu, a po kobi
tu malkii da de a ba pal tet wu. A kaa
zi-ang, de a ba pal atl gi Yehudiya wu.

17 Kaa daman gwa we a zi mbadl gi
ka lu de nam ten bi tulti gi sa? Ko kaa
ba yeni go nak mbalan ji dii atl kan a
pal bi tulti gini, yek a wule, <<Yii, ba
tuli.>> Sogo <<Wowo ba tul so?>>

18 Ama nak de Nya wo man njikan
gaba gwas kawu. Mi ma wu gaba
gwe ma nikii ma hwiti go, ba de
<<Yii,>> a lak dam de <<Wowo,>> ka
so.

19 Nak de Yen ga Nya Almasihu
Yesu gwe de, na ami suk Silas suk
Timoti de ma hwikii gaba tenti
go man wulti de <<Yii,>> Sogo
<<Wowo,>> ka sowu. Ti wo dlip
<<Yii,>> kan.

20 Nak de tumal Almasihu Yesu kan
Nya njikan mas wul jwe ta dlalli

gaɓa dani wu, tumalti kan ama wule, <<Amin,>> tan tas shin ga Nya.
21 A Nya ka laki yek nami naki yek ma man dlali na ndali ten kopti ga Almasihu, nak ɗe tik botlanni,
22 yek ta lakini ilgwe a mbok ang ɗe mi wo mbalan jwas kan wu. Yek ta lak Shishi gwas ka mbadl ganan gwe nama mbokti ang ɗe ilgwe a pi a cina go gem kan wu.
23 Nya ka yis ilgwe laki yek ba po pal te ban Korinti ka sowu, a ilgwe laki go yek ɗe ba lak mbalikii diɓali gaa kan.
24 Ba ɗe we ma zikii pali wul ngetli ten ɗe kaa ɓal ɗe majwe ngassi ten Nya wu so, ma nama pali wul gaa ɗe nam sukkii tak palan hwol tuk ɗa nak ɗe kaa dlal na ndali ten ngasti gwakan ten Nya wu.

2

1 Yek laki yek a zi ka mbadl gi ɗe, ba po tul malkii a lakkii ten pali duu tuk so.
2 Kume a lakkii ten pali duu tuk go, wok ka lakan ten pali hwol tuk wo? kii ɗe a lakkii ten pali duu tukisi wu ka sa?
3 Ilgwe laki yek a lish gaɓa gwe a lishi ga cina wugo yek ɗe kume a tul wu, ba kii ɗe mbun ɗe tak lakanni nini ten pali hwol tuk wu lakan ten pali duu tuk so. Nak ɗe a yisi ma ya palan hwol tuki mi sukkii mas wu.
4 De a lishikii go a nima tlat bomti, a nama duu tuk i'e, na lwu ka gwel gini. A ba ɗe ta lakkii tak palan duu tuk ka so ama tak yisan kangwe a lamkii i'e wu.

Taasi majwe palikii byas wullu ka

5 Kume malgon pal wul duu tuk wu, ami kan ta pali so ama ai mas jinan kan ta palini. A nama dlamti nu ba ɗe ta cikii dlelngapcan ka so.
6 Nolti gwe ta tla ka ang ga mbalan wonti ka kii wu kumit wi.
7 Ningo taasan byas ilgwe ta palikii wu ɗa mbadl jwakan ka, akaa taasit mbadl ka. Bak zakanti ta duu tuk man ngetl gwas so.
8 Kume nuk'wu, a nama ngemti gwakan tak mbokiti ang ɗe kaa lamti i'e.
9 Ilgwe po laki yek a lishikii gaɓe go yek ɗe ta yeni ko kaa koɓan ilgwe a hwikii wu dlip.
10 Mas malgwe kaa taasit byas wul ka go, a taasit ka wi pak. A mas byas wul gwe a taasi ka go ɗe hal ilgwe a taasi ka ni ɗa wu, ten bi gwakan kan tumal Almasihu,
11 kangwe sheɗan a man gillat gwakan ka sowu, nak ɗe ma yisan ɓotlkan gwas wu.

Lilti mbadl ga Bulus a ban Turawas

12 De a li ban Turawas ta dlam gaɓa man tamti ten Almasihu kali wu, yek Bagaa ɓuli tantu dlamti gaɓa.
13 Ko ɗe ili hwotan i'e nak ɗe a mbi yilka gi Titus kali sowu. Yek laki yek a pallisi bi yek a li ban Makedoniya.
14 Ama a nama palti hwol tuk na Nya, ti ɗe ata koɓi nami ama cin ban ka mas wul tumal Almasihu wu. Tik nima kopti nami tan tala tami gaɓa ten Almasihu ko a ako nak turare man tami wusan gwe a ngashlu wu.
15 Damti ganan wo nak turare man tami wusan gwe Almasihu taki Nya kan ni. Gwe a tami wusami matl ɗanka majwe sa ɓa kissi ju suk majwe sa ni ten tantu ga lilti ka ju.
16 Majwe sa ni ten tantu ga lilti ka ju, sa ɓa kum tami wusami go nak wusan gwe a tuli mbashkan wu kan. A mal majwe sa ɓa kisi go tami wusan gami wo wusan ga mbadl kan gwe a bal mbadl mbalan wu. A ba malgon a man kanti diɓalti ga palti wul nak gwisi so.
17 Mi wo nak majwe asa dlam gaɓa ga Nya ten ɗe tas mbi ilgon wu kan manan so. Ama nak ɗe Nya ka shinan wu, yek laki yek ma namma dlamti gaɓa gwasi na gem a cina ɗatka ka damti ganan ɗe man palti wul ga Almasihu.

3

Man palti wul ji pyal dlallat gaɓa

1 Ma ɓa nda tasti gaa ganan ma? Kaa nama lamti ɗe tas lish gaɓa gwe
a mbok ang tenni malkii sogo gwe a
mbok ang tenkii malanni wu nwa?
2 Kii gaa gwakan kik ɗe lishti gaɓa
ganan, gwe sa lishi ten mbadl ganan
wu, ta ko wokko dlami tas yisi ɗa wu.
3 Kaa mbok ang ɗe kii wo lishti
gaɓa ga Almasihu kan, gwe sa lishi tu
ten palti wul gwe ma pali wu. Ama
ba ɗe na wul lishti kan sa lishi so, sa
lishi na Shishi ga Nya gwe ni mbadl
wu ba ɗe we ten ye gwe asa pal lishti
dani wu so.
4 Ma dlam nak gwisi nak ɗe ndalli
gahwulan nini ɗa a cina ga Nya tu-
mal Almasihu wu.
5 Ilgwe ma pali go na manti palti
wul ga gaa ganan ka so, ama Nya ka
balni manti palti wul nak gwisi.
6 Tik laki yek ma dam ɗe man palti
wul ji pyal dlallat gaɓa, ba ɗe tumal
mbat gaɓa gwe sa lishi wu so, ama
tumal Shishi ga Nya. Nak ɗe a mbat
gaɓa gwe sa lishi tulli mashkan ama
a Shishi bal mbadl wu.
7 Nak ɗe mbat gaɓa ga Musa gwe
sa lishi ten ye tulli cilti ga nalti ga
Nya, hal yek ba man Yisiraila po man
yenti cina gwel ga Musa so, ko ɗe a
cilti gwisi gil ka wu. Nak ɗe cilti ga
cina gwel ga Musa wo man pakti ka
kawu,
8 cilti ga nalti ga Shishi ga Nya ɗe a
pal wullu a nal man gwisi sa?
9 Kume ilgwe a lak mashkan go
man nalti kawu, ilgwe a tulli damti
ɗe man palti wul ndakce a cina ga
Nya wu nallan mani!
10 Kume ma kusan gus dlallat gaɓa
suk pyal dlallat gaɓe go ma yisi ɗe
gusisi gwe ɗe tek go man nalti kawu,
ningo nalti poyit so nak ɗe sa cingalti
ten pyali gwe nal mani wu.
11 Nak ɗe ilgwe a cilti gwas paki wu
tul na nalti wu, ni kan nalti ga cilti ga
ilgwe ba a paki sowu a ni gwi?
12 Nak ɗe wundal ga zat mbadl gan
nini ɗa wu, yek laki yek gahwulan
ndalini.
13 Mi wo nak Musa kan ma nan
so, ɗe ata yitla cina gwel gwas ka
na lukal, kangwe ba man Yisiraila a
man yenti cilti ga nalti man paktisi
ka sowu.
14 Ama yek mbadl gwasan kangal
ka. A hal ase a ilgon yitla gwel mbadl
ka basa yis gem gwe ni ka gus mbat
gaɓa wu so ɗe sa dlam wu. Gwisi
nama mbokti ang ɗe hal ase sa ɓo
kamisi ilgwisi ka so, nak ɗe tumal
Almasihu na ngus kan asa man kanti
ili kawu.
15 A ilgwisi laki basa yis gaa ga
mbat gaɓa ga Musa so, hal ase kume
sa ɓa dlamisi wu.
16 Ama kume mbalan ballat tet mal
Bagaa wu asa yillit ka.
17 Bagaa kaɗe Shishi gwisi, a lu gwe
a Shishi ni go ba mbalan a dam ɗe
zhel so.
18 A mi ɗe sa yitleni gwel ka sowu,
ma namma mbokti ang ten cilti ga
nalti gwasi nak boka. Asa nama
ballat ganan tan palan nakti. A ballat
gami ɗe sa ni nima palti wu nama
mbaltidli na cilti nalti tumal Bagaa ti
ɗe Shishi wu.

4

Wul ang ka cikɗa atli

1 Nak ɗe tumal yenti gonti ga Nya
kan sa balanni palti ilgan wu, ma
celan ka mbadl so.
2 Ma po ngusi hwunti ka ama
palan byas wul so, nak ɗe wundal ga
wul jwisi wo wul nsha kawu. Baa
ze ganan na shelti lali sogo shelti
mbalan na gaɓa ga Nya. Ama ma
nima dlamti gem ta ko wokko kumi,
ta mbalan mas yis palti gem ganan a
cina ga Nya ka mbadl gwasi.
3 Kume gaɓa man tamti gwe ma
dlam wu ni malgon ga hwudali go,
ai majwe ni ten tantu gilti ju kan.
4 Sa bal gem na gaɓa man tamti
so, nak ɗe Sheɗan ɗe a man dii atl
ge ngusit atl wu yitlesi gwel mbadl
kawu. Ta laki yek basa man yenti
cilti gwe ni ka tami gaɓa man cilti ga
Almasihu wu so. Ti ɗe tik ɗe man tet
ɗa Nya tas cillasi ɗa wu.

5 A ten Almasihu Yesu kan ma dlam gaba ba de ten gaa ganan so. A mi wo zhel jwakan kan tumal Yesu.
6 Nak de Nya dlam de, <<Han ta cilti cilli damshal ka.>> Tik lak cilti gwas ten cilti ka mbadl jinan. Ta cilti cilli mbalan tas yis nalti ga Nya tu ten cina gwel ga Almasihu.
7 Ningo mi wo nak cikda atl gwe wul ang ni gibi wu kan ma nanni, tan mbokan ang de Nya kade man manti wul mas ba de we mi so.
8 Ma nama tlat bomti ko tet tu ko. Mas na nu bama nakan na pali wuli so. Ka sa'i jon wo ama celan ka mbadli, mas na nu bama zakan zat mbadl so.
9 A mbalan cini dlelngapcan, ama Nya wo bata zakanni so. Ka sa'i jon wo asa desanni atli ama bama mashan ka so.
10 Ama nan ten bi mashkan mas cin nak ga Yesu wu, ten de ta mbok ang ten kangwe Yesu dam wu ka damti ganan wu.
11 Ma namma damti ten bi mashkan ka mas damti ganan ten dii atli ten bi ga Yesu. Kangwe mbalan a yen damti gwas ka dli ganan man mashkan wu da.
12 Yek laki yek ma nan ten bi mashkan tak mbi mbadli.
13 Ni ga lishi ka gaba ga Nya de, <<A nama dlamti gaba, nak de a ngasan tenki wu.>> Nak de Shishi ngasti de nam ka nini da wu, yek laki yek ma namma dlamti gaba nak de ma balan gem wu.
14 Nak de ma yisi de malgwe palli Bagaa Yesu kaami a tlilanni sukkii, ata tullanni a cina datka sukkii wu.
15 Mas wul jimi pi go ten de tak mbi wul da kan, ten de ta mbalan wonti yen mbaltidli ga alheri ga Nya asa mbal palti hwol tuk nati wu kan a shin gwas po mbi nalti da.

Damti ga malgwe ngasti ten Nya wu

16 Nu ka laki yek bama celan ka mbadl so. Ko de dli ganan nama lilti kawu, shishi ganan nama palti pyali ko a gasi.
17 Nak de nak bomti gan de ma namma tlati wu, a tlal so ama yek ka tullini bal nalti gwe ba a cingaldli so a ba a paki sowu.
18 Nu ka laki yek ma zi mbadl ten wul jwe ma bo yeni sowu, ba de ten wul jwe ma nama yenti wu so. Nak de wul jwe ma namma yenti a paki ka njet de, ama wul jwe bama manan yenti sowu a paki so.

5

Batti pyal dli

1 Ma yisi de kume sa jek bii mee gan de ma namma damti gibi kawu, bii gwe yek de dli gan de nini da ten dii atl wu, Nya na gaa gwas ka palini lubii to nya ka. Lubii gwe ba mbalan ka kin so a ni da ko a gasi wu.
2 Ningo ma namma citi ka dli i'e ten lamti de tan mbi dli gwe sa lakini to nya kawu gwe sa yitlani ka na nali wu,
3 a kume sa yitlani ka na nali wu, sa mbini koo dlisi so.
4 Nak de ma yi ma damti ka dli gan gwe ni nak bii mee go ma namma citi ka dli yek hwotanni na ngapti gwasi. Ba de we nakkan ma nama lamti ta hwulni na dli ga dii atl gan ka so, ama ma lami de ta yitlani na dlisi ga to nyami kawu, ten de ta ilgwe de ba a mash sowu yitla ilgwe a mash wu ka mas.
5 Nya na gaa gwas lak wundal ga ballat gami de ma ballanni wu, Ta balanni Shishi gwasi tan yisan gem ten bi wul jwe a pi a cina wu.
6 Nu ka laki yek ma manan dlalti na ndali gahwulan yek ma yisi de kume ma yi na dli ga dii atl gan go, ma yi dlenti suk boo ganan gwe ni to mal Bagaa ka wu.
7 Damti ga ngasti ten Nya kan ma namma palti, ba de we damti ga ilgwe ama yeni na gwellu so.
8 Ndali gahwulan nini da ma lami de tan hwulan na dli gan mani tan tok daman to nya ka mal Bagaa.
9 Ama ilgwe mbun mani go yek Nya kum tamti ganan i'e, na tan yima

daṃti ten dii atli na taṇ ɓalaṇ to nya ka.
10 Naḳ ɗe ngetli kaṇ taṇ dlaḷaṇ a jinaṇ ga gobdlan kisti gaɓa ga Almasihu mas jinaṇ, taṣ kisini gaɓa wu. Asa baḷ ko wokko ilgwe dalti ten wul jwe ta paḷi ata yima daṃti ka dli wu, na hwaɓi na byasi.

Laḳaṇti dlo ga mbalaṇ suk Nya

11 Naḳ ɗe ma ɓanti Bagaa wu, yek laki yek ma naṃa dlot gaṇaṇ taṇ lakaṇ mbalaṇ taṣ li tet malti. Nya yisaṇni mas jinaṇ a naṃa daamti ɗe ka yis gwisi ka mbadl gwakaṇ.
12 A ba ɗe we ma naṃa lamti taṇ taṣ gaa gaṇaṇ a malkii ka so, ama ma naṃa lamti taṇ hwikii hwa ilgwe a lakkii ten ɓot ngetl naṃi wu. A kaa mani ballaṭi majwe naṃa ɓot ngetl na ilgwe nisi ɗa wu ka lal ga paṭ gwasaṇ wu.
13 Mi wo ba maṇ boli kaṇ naḳ gwe mbalaṇ naṃa dlaṃti wu so. A kume ma naṃa paḷti wul naḳ maṇ boli ma wu, ma naṃa paḷti naḳ gwisi ɗe taṇ baḷ nalti Nya ɗa kaṇ. A hal ɗe na ceti gaa gaṇaṇ kaṇ maṇi go, to ma paḷi nu ten ɗe taḳ mbi wul ɗa kaṇ.
14 Lamti ga Almasihu ka doɓaṇni naḳ ɗe ma yisi ɗe mbalaṇ ɗe naṃ maṣh ka lal ga mbalaṇ mas wu. Naḳ gwisi ka laki ɗe ningo mas mbalaṇ maṣh sukti.
15 Ta maṣhi ka lal ga mbalaṇ mas, ten ɗe ba majwe yi kaami ju po paḷ daṃti ga gaa gwasaṇ a cina so. Ama taṣ daṃ ɗe mbalaṇ ji maḷgwe maṣhi ten bi gwasaṇ, yek sa pallaṭ kaami ten bi gwasaṇ wu.
16 Ningo baṃa po yen maḷgon naḳ kangwe a dii atl ge paḷi so. Ko ɗe tek go ma yenaṇ Almasihu naḳ kangwe a maṇ dli atl yenti wu, ama ningo ma po yenaṇti nu so.
17 Yek laki ɗe kume mbalaṇ ni ɗe ga* Almasihu go ta pal ɗe pyal mbalaṇ wi. Gus wul gwas po yi so mas, ko yek ke gwas ɓal pyali.
18 Mas wul jwisi wo Nya ka paḷi, ti ɗe ta laḳaṇ dlo gaṇaṇ sukti tumal Almasihu wu, a tik baḷaṇni paḷti wul ga laḳaṇti dlo ga mbalaṇ sukti.
19 Gaɓa gwe ma dlaṃ go, yek ɗe Nya naṃa laḳaṇti dlo gwas suk mas mbalaṇ tumal Almasihu. Ni go ta po yima dlaṃti byas wul jwe sa paḷi wu tensi so, yek ta baḷaṇni paḷti wul ga laḳaṇti dlo jwasaṇ sukti.
20 Nuk go, mi wo mik ɗe gwel ga Almasihu ka mbalaṇ. A naḳ wule Nya ka naṃa gaɓa na gaa gwas tumalaṇni. Na shin ga Almasihu ma naṃa ngemti gwakaṇ ɗe, taḳ laḳaṃaṇ dlo gwakaṇ suk Nya.
21 Almasihu ɗe ta po taɓa paḷti byas wul sowu ama yek Nya pallaṭ ɗe sadaka ga byas wul, ten ɗe taṇ daṃaṇ ɗe maṇ paḷti wul ndakce mal Nya tumal Almasihu.

6

1 Naḳ ɗe mi wo maṇ paḷti wul suk Nya kawu, ma naṃa ngemti gwakaṇ kii ɗe kaa mbi alheri gwas wu, ɗe baḳ pallaṇ alherisi ɗe wul ga ten koo lu so.
2 Bo kumaṇ ilgwe Nya dlaṃ wu ɗe,
<<Ka sa'i alheri gi wo, yek a katikii kaṇg,
ka sa'i kisti, yek zi-ang.>>
Kataṇ kaṇg, naḳ ninge kaɗe sa'i alheri ga Nya, A ase kaɗe cin kisti.

Tlat bomti ga Bulus

3 Ma daṃi maḷgon ɗe wul kotti asaṇ so, ten ɗe ba maḷgon dopni na byas ilgon so ka paḷ wul gaṇaṇ.
4 Ka mas wul jwe ma paḷi go ma mbok ang ɗe mi wo majwe asa paḷi Nya wul na gem wu kaṇ. Ma dlo mbadl ka tlat bomti suk ka citi ka dli suk ka duu bomti daṃti ga dii atli.
5 Sa ɓoni yek sa leni ka, sa kumini cwo ka dlanti. Sa lakni ten paḷti wul se naḳ man ngetl gaṇaṇ hal yek baṃa nde yembaḷ dani so, yek kuzaṇ tloni a ba ilga nguki ni ni ɗa so.
6 Ama tumal zok mbadli, suk yisti wul gwe nini ɗa wu, suk mati suk paḷti hwa wul mbalaṇ yek ma mbok ang ɗe mi wo maṇ paḷti wul ji Nya

* **5:17 5:17** *ɗe ga* Sogo *ka*

kan tumal Shishi gwasi suk lamti ga gem.
7 Na gaba ga gem gwe ma dlam wu,
suk ndalti ga Nya. Ma nama palti
wul ndakce nak wule wul dlanti kan
danka ang jinan ka.
8 A mbalan balanni nalti, asa
pallan de majwe sa ni ten bi ilgon
sowu, asa tasanni asa dlam gaba lilti
shin ka tenanni. A mbalan pallani de
man shelti lali mas na nu, mi wo ma
nama ta dlamti gem.
9 Nak wule nakkan sa yisanni so,
ama sa yisanni i'e. Nak wule majwe
sa ni ten bi mashkan wu kan, ama
ma nan kaami. Sa ta bot ganan ama
sa tloni so.
10 Ama yek ka tlat bomti ganan yek
pal hwol tuki. Nak wule ilgon ka nini
da so, ama wul wo mas ganan kan.
11 Kii man Korinti, ma hwudalikii
ilgon so, ama ma mbokikii ang de ma
lamkii i'e.
12 Mik nge lamti gwakan so so ca,
kik nge lamti ganan.
13 A nikii ma hwit gaba gan nak
gwe a aba hwi gaba mil jwas wu. Kii
mago mbokini ang ten lamti gwakan
nak gwe ma lamkii wu.

Kii wo lubii ga Nya kan

14 Bak daman de nam suk majwe
ba man kopti ka sowu so. Da nii
kan man palti wul ndakce wu a man
damti suk man palti byas wul gwi?
Sogo yek mo cilti suk damshal ye?
15 Almasihu a ni de yelan suk
Shedan nwa? Sogo yek mo man kopti
suk malgwe ba man kopti ka sowu
ye?
16 Yek mo lubii ga Nya su bii waal
ye? Mi co lubii ga Nya gwe ni kaami
wu kan. Nak gwe Nya dlam wu, de
ta wule, <<Ba dam suksi, a li suksi,
ba dam de Nya gwasan asa dam de
mbalan jini.>>
17 <<Ke nuk'wu yilan tet dakasi ka,
hwulankii suksi,
Bagaa ka dlam nak
gwisi.>>
<<Bak tanan wul man daskan so,
apaa a wulikii dem na tulti.>>
18 <<Ba damikii de aba, akaa dam de
mil jini ji mani suk ji modli,
Bagaa Bal Kakshe ka dlam
nak gwisi.>>

7

1 Yelan ji lami jini, nak de sa
dlallini gaba nak gan go, ma yillan
gaa ganan daka mas daskan gwe a
man dukanti dli ganan sogo shishi
jinan wu ka. Ta damti ganan ni ka
cilti i'e ka banti ga Nya.

Bulus pal hwol tuki ten bi kopti ga man Korinti

2 Mbokinii ang de kaa lamni. Ai
bama pali gon gwakan byas wul so,
bama lil gon gwakan ka so, a bama
te gon gwakan gazi so.
3 A dlam nak gwisi ta zikii duu gaa
so ama nak gwe a hwikii wu, ilgon
a te ka dlo ganan sukkii a zak lamti
gwakan so, na tan yi kaami na tan
mashi.
4 Ndali gahwulan ni da tenkii i'e, a
nama bot ngetl nakii. Mbadl gi cel
nakii so, mas na bomti ma nama tlati
wu a nama na palti hwol tuk i'e.
5 Ma mbi shukti so de ma li Make-
doniya wu, ko tu ko kan ma ballanni
ko asa palni. Sa ni nima ngotbi a
debal a banti ka cini a gip boo wu.
6 Ama yek Nya de ata ndlalli
gahwulan majwe yilli mbadl kawu,
dlallini gahwulan tumal tulti ga Ti-
tus.
7 Ba de tulti gwas na ngus ka laki
so, ama suk kangwe ka ndallit gah-
wulan wu. Ta hwini kangwe kaa
nama kuzan yenti gi wu, suk kangwe
kaa pal duu tuk na ilgwe pi wu suk
kangwe kaa dlal gal yek ka pi kaal
wu. Nak gwisi ka laki yek a nama
hwol tuk nakii i'e.
8 Kume lishti takarda gan lilikii
mbadl ma wu, ami wo lili mbadl
so. Tek go mbadl gi lili ten de
lishtisi lilikii mbadli ama lilti mbadl
gwakami wo ga nak njet damti kan.
9 Ama nak ningo a nima palti hwol
tuki. Ko de lilti mbadl gwe a lilikii
wu tami da sowu, ama ai lilti mbadl
gwakan lakankii ten cit atl gaa wi.

Lilti mbadl gwakami wo lamti ga Nya kan, nuk laki yek bama palikii byas ilgon so.
10 Lilti mbadl gwe a Nya zaki a mbini go a lakanni ten cit atl gaa, a ma mbi kisti. Aba a lak mbalan ten wulti de ba yisi go ba pali so so, ama lilti mbadl gwe a dii atl gan laki go a tulli mashkan.
11 Bo yenan ilgwe lilti mbadl gwe a Nya zaki a mbi mbalan wu tullikii wu. Yekgu, lakkii ten kuzan palti hwa wul, yek lakkii ten mbokti ang ten byas wul gwe ka pali wu wi. Yek lakkii ten lilti mbadli, yek ɓanti cikii. Yek lakkii ten zat mbadli yek ka dlokii. Yek laki yek kaa lakan damti gwakan, kangwe kaa man palti wundal ga nolti gwe ndali de tak pali wu. Ten gaba gan go gem kan kaa mbok ang de kaa pal byas ilgon so.
12 Ka lishti gwe a lishikii tek go, malgwe pal byas wullu, sogo malgwe sa palit byas wul hwotan so. Ama ka lishtisi wo a hwikii de Nya yis kangwe a kaa kumini bi wu.
13 Nu ka laki yek gahwulan ndalini nakii.

Kaal da ndali gahwulami de nini da go, yek ma pal hwol tuk i'e de ma yen kangwe Titus nama palti hwol tuk wu. Nak de kaa ndallit gahwulan mas jwakan wu.
14 Ko de a hwit de a nama ɓot ngetl nakii mago, ai bakaa lakanni nini ka nsha so. Ama nak gwe de mas wul jwe ma dlam go gem kawu, nu kan mas gaba ɓot ngetl jwe ma dlami Titus tenkii wu mago gem kan.
15 A lamti gwe Titus nima lamti gwakan wu ngusi mbaltidli i'e de ta daamti ten kumti bi gwakan mas jwakan suk kangwe kaa balti nalti de kanti de mandaki gwakan.
16 A nama palti hwol tuki, nak de ningo ndalli gahwulan ni da tenkii i'e wu.

8

Balti wul na lamti ga mbadli

1 Ningo yilkeni jinan, ma lami tak yisan ilgwe alheri ga Nya laki yek mot ga man kopti jwe ni atl ga Makedoniya ju pali wu.
2 Nak de sa ci ka dli i'e tumal bomti sa mbi gaa gwasan giɓi wu. Ama yek sa pal hwol tuki i'e hal yek palti hwol tukisi laksi ten balti wul wonti mbalan, ko de si wo ilgon nisi da so wu.
3 A yisi sa lami tas bali kangwe sa man balti wu, ama hal yek bali kangwe man ngetl gwasan wu. Sa bali na lamti gwasan ba de ngetli kan sa zisi so.
4 Sa ngemni de tan balsi lu ne, de si mago sa bal wul tas zi-ang mbalan ji Nya jwe sa ni a ka atl ga Yehudiya wu.
5 Yek sa bal wuli man kangwe ma dam gwe we sa man balti wu! Yek sa nde na balti gaa gwasan Nya Bagaa, kaal da palti nak gwisi wo yek sa balni gaa gwasan nak gwe Nya lami wu.
6 Yek laki yek ma ngem Titus de tas ci cina na mot wul jwe kaa nama balti na mbadl de nam wu, nak de tik lak zhila mot wuli wu.
7 Kik de maji cina ten wul mas. Kaa ni cina ten ngasti ten Almasihu suk ten manti gaba, suk ten yisti gem suk ka lamti de ta pali wul Nya suk ka lamti gwe kaa ni nima palini wu. Yek laki yek ma nama lamti tak cin cina na wundal ga balti wul na mbadl de nam gami.

8 Ngetli kan a nikii ma zati tak bali so, ama a nikii ma mbokti ang ten kangwe majon dlosi wu. A nak gwisi ka mbok ang ten wundal ga lamti gwe nikii da wu.
9 Kaa yis alheri ga Bagaa ganan Yesu Almasihu, ko de wul niɗda wu, ama yek ta palli gaa gwas de man lashi wul ten bi gwakan. Kangwe kaa dam de man wul mal Nya tumal lashi wul gwas wu.

10 Ningo ilgwe ba hwikii go yek de, a mbun mani de kume kaa pak palti ilgwe kaa lak zhila palti ayokge wu nak de kaa bal wul a ba malgon ka

zikii balti so kiik lak gaa gwakan ten palti nak gwisi mani.
11 Ni go pakan palti ili na wundal
ga mbadl gwe ka lak zhila palti da
wu, pali kangwe kaa man palti.
12 Kume mbadl balti wul nikii da
go, Nya a kum tamti ga balti wul
gwakan, de bali ten ndalti gwakan
wu. Nya lami de tak balan wul
kangwe man ngetl gwakan wu so.
13 Ba de we lamti gi kade ta bal
majon wul gwe dibal so wu a kii wo
balkii wul man dibalti ka so. Ama
mbun de ta hwul palti ilgan ndakce
ni go zisi ang nak tantu zat ang nikii
da wu. A kii mago gasi gwe ilgon
nikii da so yek nisi da wu asa zi-ang
na nu kan wok yek ke a dam ndakce.
14 Ama nak de ningo wul nikii da
nal wu, kaa mani balti majwe ba nisi
da sowu tak zisi ang ne. Kii mago
gasi gwe wuli nikii da so, yek nisi da
wu asa po balkii ne. Na nu kan kaa
palti wul gwakan ani ndakce.
15 Nak gwisi kan ni ga lishi ka gaba
Nya de, <<Malgwe mo wul wonti go,
wul wontit hwo so, a malgwe mo wul
njet go nit njet hwo so.>>

Titus suk yelan jwasi

16 Ma pal hwol tuk na Nya kangwe
ta laki yek Titus lamikii zat ang nak
kangwe a lami de ta pali wu.
17 Ba de we ndakti kan Titus ndaki
de ta li malkii kangwe ma ngemti de
tas li wu kawei so, ama ti mago nit
ka mbadl de ta li malki.
18 A yekgu ma shin ga yilka ganan
wu sukti malkii. Malgwe pal shin
mal motgaa ga man kopti ten dlamti
gaba man tamti ga Yesu wu.
19 Ban na nak gwisi wo, motgaa
ga man kopti botlti de tas ngusi lat
sukmi ten bi palti wul alheri gan de
ma nama palti ta shin Bagaa mbi
nalti wu. Palti nak gwisi a mbok ang
de ma lamikii zat ang.
20 Ai bama lami de ta malgon zini
byas ilgon gaa, ten kangwe ma nama
palti wul na wul jin de motgaa man
kopti me na mbadl de nam wu so.
21 Lamti ganan wo yek de tan pal
ilgwe ni ndakce wu na a cina ga Nya
suk a cina ga mbalan.
22 Ama nima shinti ga yilka ganan
suksi, malgwe ma yisti de ti wo man
zat ang mbalan kade ti wu. A nak de
ndali gahwulan nit da tenkii wu yek
laki yek ta nama lamti tas mbalikii
zat ang i'e da.
23 Titus wo yelan palti wul gi kan
ma nama palti ilgan ten bi gwakan.
Naa yilkeni jinan jwe ni sukti go, mot
ga man kopti kaa shinsi, a ilgwe asa
pali wu bal shin ga Almasihu nalti.
24 Nuk go mbokisi ang ten lamti
gwe kaa lamsi wu, ta mot ga man
kopti de sa shinsi ju kum ilgwe kaa
pali wu, nak gwisi a mbokisi ang de
mot ngetl gwe ma bo ngetl nakii go
gem kan.

9

Balti wul ji mbalan Nya

1 Ni ngetli de ta lishikii gaba ten bi
zat ang mbalan ji Nya so.
2 Nak de a yis kangwe a kaa
lami zat ang mbalan wu, a yekgu a
bo ngetl nakii mal man ban Make-
doniya. A dlamisi de, <<Kii man
Akaya wo kaa lami de tak balan wul
tun ayokge.>> Han ta hwikii lamti
balti wul gwe kaa pali wu, ka lak
wonti kasi ten ngot wul jwe sa balti
wul.
3 Yekgu aba po shin yilkeni jinan
malkii, kangwe bot getl ganan nakii
ten bi balti wul a ni gaba ga bi sowu.
Ama tak daman na kang gaa nak
kangwe a dlam de kaa pali wu.
4 Kume a tul suk man kopti jon
tet Makedoniya go, ba tuli a mbikii
wuzali so. Kume ma mbikii nu go
nsha a cinni i'e nak de a bo ngetl
nakii wu, a ba ami na ngwe kan nsha
a cin so ama mas sukkii.
5 Nak gwisi ka laki yek a ngem
yilkeni jinan jimi de, tas li malkii
cina da ni, tas sak mo wul jwe kaa
dlalli gaba de kaa bali wu. Kangwe
wuli ani ga mee ka lu de nam de a
tul wu, palti nak gwisi a mbok ang

ɗe na tami mbadl ka bali ba ɗe ngetli kan zikii so.

6 Damankii ɗe <<Man zhin gwe ɓak
wul njet go ta mbi wul njet, a malgwe
ɓak nal go, ta mbi nal.>>
7 Ta ko wokko bali kangwe mbadl
gwas lami wu, ba ɗe ta malgon bali
na lilti mbadli sogo ngetli so. <<Nya
lam malgwe ata bal wul na tami
mbadl wu.>>
8 Nya a manikii balti hwa wul i'e
man kangwe kaa lami wu, tak mbi
ilgwe kaa tamikii ɗa wu ko a gasi,
kangwe kaa pali hwa wul mbalan
wu.
9 Nak gwe gaɓa ga Nya dlam wu ɗe,

<<A ta bal wul majwe ba wul nisi ɗa
sowu bata nge dani so
Ti wo bata zak palti ndakce
so.>>*

10 Nya kaɗe man balti man ɓakti
zhin wundal gwe ata ɓak wu, a tik nit
ɗe man balti ilga nguki. Nya a balkii
wundal gwe kaa ɓak wu, ata laki a
ilgwe kaa ɓak wu nali. Nak gwisi ka
laki a balti wul gwakan gwe a kaa
pali na tami mbadl wu mbalikii hwa
wul ga alheri.
11 Nya a balkii hwa wul ka mas
palti wul gwakan ko a gasi, kangwe
kaa dam ɗe mbalan man balti wul na
tami mbadl ko gasi wu. Nak gwisi ka
laki a mbalan pal hwol tuk na Nya
ten balti wul gwakan gwe kaa shinlu
na nali tumalni wu.
12 Pali wul alheri gan ɗe kaa nama
pali go, zat ang mbalan ji Nya kan
tokte so, ama hal a lak mbalan ten
palti hwol tuk na Nya.
13 Tumal ilgami ɗe kaa pali wu kan
kaa mboki ang man kopti ten gaa
gwakan. A ningo sa tas Nya ten
kangwe kaa kop gaɓa man tamti ga
Almasihu wu, suk kangwe kaa bal
wul gwakan tak zi-ang naa mbalan
baka nge dani sowu.
14 Ningo sa ngemti Nya, asa nama
daamti mbadl gwakan i'e, ten alheri
gwe man ngetl ga daamti ga mbalan
ɗe Nya palikii wu.
15 Tan palan hwol tuk na Nya ten bi
balti wul gan ɗe ta balanni wu, gwe
hal mbalan a man gaɓa dani sowu.

10

Ngeti ten gaa ga Bulus ten bi palti wul gwasi

1 Ami Bulus a nama ngemti
gwakan ami ɗe asa mbe ɗe <<man
sauki gaa,>> ɗe ani malkii wu, ama
<<man ngapti mbalan,>> a ɗe ani
sukkii sowu. Ten bi pallat gaa ɗe
wule ilgon ka so suk lashi gaɓa ga
Almasihu.
2 A nama ngemti gwakan bak
lakanni nini ta ngaɓikii so, ɗe a tul
malkii wu. Nak ɗe gon a ngaɓi
majwe sa nama wulti ɗe ma nama
daamti nak man dii atl wu.
3 Ko ɗe ma damti ten dii atli wu,
ama bama palan dlanti nak kangwe
a man dii atl pali wu so.
4 Nak ɗe wul dlanti jinan wo
wudali ji dii atl gan ka so, ama
wudali jwe ndalti ga Nya ni dani ju
kan, na nali kan ama jek ndalli lu ji
daamti ga mbadl ga mbalan ka.
5 Ma nama manti ngetl ga dlakti
gaɓa, ma nama jekti mas ilgwe a
laki a ba mbalan a yis Nya sowu, a
ma nama lakti ga daamti ga ko wok
ko ten damti ɗe zhel a ta kumi bi
Almasihu.
6 Ma mbuki tan matl mas majwe
basa kop ilgwe Almasihu dlam sowu,
ɗe hal kaa nama kopti mas ilgwe ta
dlam wu.
7 Ili nan ga wudali so ca, malgwe
wuli ɗe ti wo mbalan ga Almasihu
kaɗe ti wu, tas daamti i'e ɗa. Tas
daamti ɗe mi mago mbalan ji Al-
masihu kan.
8 Ko ɗe gon a nima ɓot ngetli na
ndalti gwe Bagaa balni ɗe ta nallakii
wu, gwe ba ɗe we ta lilkii ka sowu, ai
a palan ilgwe a laki a nsha cin wu so.
9 Bak daman go we a nama lamti
ɗe ta lakikii ɓanti ka dli na lishti
takarda jin so.
10 Nak ɗe naami jwakan nama wuli
ɗe <<Lishti takarda jwas wo, man

* **9:9** Yen Zab 112:9

diɓalti kan, ata ngaɓi mbalan a giɓi. Ama kume ta ɓal sukmi go ba gaɓa gwas a ndal so, a ba ta dlam ilgwe ni ten bi ilgon wu so.>>

11 Ta wundal ji majwisi yisi ɗe, ilgwe a ma dlamikii ɗe ma ni sukki wu ni kak-kak suk ilgwe ma dlamikii ka lishti ju so.

12 Wok ɗe mi wo, yek ka laki a ma cugaa ten dli ganan ye? Sogo a ma cugaa ganan suk majwe ɗe sa ɓa yen gaa gwasan go wule sa manan naa mbalan wu ye? Wudal ji maju wo asa cingal gaa gwasan na gaa gwasan asa ngusi bodlalti gaa jwasan ten ɗe sa nda kak-kak suk yilkeni gwasan. Palti nak gwisi wo kadlan kan.

13 Mi wo ma ɓo ngetl ganan ta man kangwe mbun ɗe tan pali wu so, ama ma dlal ten mbat gwe Nya zini wu, kii mago pali nu.

14 Nak ɗe kii mago kati gon ka zhin gwe Nya balan wu, ai bama ɗakcan mbat gwe sa zini wu so ɗe ma talekii dlamti gaɓa man tamti ten Almasihu wu.

15 A bama ɓo ngetl na gaa ganan man kangwe mbun ɗe tan pali wu so, nak ɗe bama ɓo ngetl na ilgwe majon ka pali wu sowu. Ama ma nama zat madl ɗe ta ngasti ten Almasihu gwakan a ngusi mbaltidli, apaa palti wul ganan ka kii a nal i'e,

16 hal a ma dlam gaɓa man tamti ka lu jwe ni cina ɗa lu gwakan wu. A bama ɓo ngetl na ilgwe malgon pali ka lu gwe sa palti wu so.

17 Ama nak gwe sa lishi ga Nya wu ɗe, <<Mas malgwe lam ɓot ngetl na ilgon go, tas ɓo ngetl na Bagaa.>>

18 Ai ba malgwe ata tas gaa gwas wu kan asa kanti ten bi ilgon so, seko malgwe Nya tasti wu.

11

Bulus suk mil shinti ji botli ji lali

1 A nima ngemti gwakan ɗe tak dlo mbadl na ami ko ta nama kadlan. Se tak dlo mbadli.

2 A nama dakalti tenkii wundal dakalti gwe a Nya pali wu. A ndalikii kos wi a kosi kaɗe Almasihu ten ɗe ta talakii bii malti, akaa yi ɗe mil modli jwe sa dop gaa jwasan yek basa ɓo yis mani so wu.

3 Ama ɓanti nama cit gini ten ɗe ba ɗe nak gwe wuci wu gilli Hauwa na ɓotlkan gwasi yek ta lakti ten palti byas wul wu. Kii mago tas gillakii a daamti gwakan lak gil ka, a bakaa po bal gaa gwakan mas Almasihu na mbadl ɗe nam so.

4 Ama akaa kan gaɓa ga majwe asa tulikii ju bale-bale, kaa kan ilgwe sa hwikii ten bi ga Yesu ko ɗe ni kak-kak suk ilgwe ma hwikii wu. Kaa kan wundal ga shishi gwe sa dlamikii wu, ko ɗe wundal ga shishi gwisi wo Shishi ga Nya gwe kaa kan wu ka sowu. Yek kaa bal gem na wundal ga tami gaɓa gwe sa tullikii wu ko ɗe ni kak-kak suk gwe ma tulli wu.

5 A ɓa yeni go majwe akaa mbesi ɗe, <<Kiɗi mil shinti ji botli wu,>> manan na ilgon so.

6 Gon a ba ba man dlamti gaɓa nak gwe sa mani wu so, ama a yis wul. Na nak gwisi kan ma mbokikii ang dani ka mas wul jwe ma pali wu.

7 Byas wul kan a palikii ya? De a dlamikii gaɓa man tamti yek bakaa ɓatl ilgon so wu, ɗe a palli gaa gi nak'eni tak mbi nalti ɗa wu.

8 Nak wule a kan wul mal naa motgaa ji man kopti ta palikii wul na nali ɗa.

9 De a yi sukkii go kume a ɓa pal lashi wullu, a damikii ɗe dibalti so. nak ɗe yilkeni jinan jwe ni Makedoniya wu balan mas wul jwe a lami wu. A zikii diɓalti gon gaa ka multi jwisi so, a nu kan ba ngusi palti.

10 Gem ga Almasihu ɗe ni ka ami wu ka laki yek ka mas atl ga Akaya wo malgon mbuki tas hane ɓot ngetl so. Malgon mbuki tas wulan ɗe,

11 yek laki yek a dlam nu ye? Ten ɗe, nget kan a ngekii ya? Nya yisi ɗe a lamkii.

12 Ama ba ngusi nget kanti wulpi gwakan, kangwe kiɗi mil shinti ji botli jimi a man ɓot ngetl ɗe ma nama palti wul nak gwasan wu so.

13 Wudal ga ma jimi wo mil shinti ji botli ji gem ka so, ama si wo man palti wul ga shelti lal kan. Asa pali gaa gwasan nak wule si wo mil shinti ji Almasihu kade si.
14 Yii, wul cit banti ka. A wule Shedan mago ata gilli asan gwas ka, nak wule yen shinti ga cilti kade ti na.
15 Nan de wul cit banti ya de kume zhel jwas gilli asan gwasan ka, yek sa palli gaa jwasan nak wule zhel man palti wul ndakce kade si gwa? Ten pakti wo Nya a balsi batlti gwasan kangwe ndal ilgwe si pali wu.

Bomti jwe Bulus tla ten palti wul gwas wu

16 Han ta po dlamikii da, Bak daman gwa we ami wo kadlan ka so. Ama kume nak gwisi kan kaa kaman wu, to, bo katini nini kang nak gwe asa kati kan kadlan wu. Kangwe ami mago ba nak mbi ilgwe ba man bot ngetl na nali wu.
17 Wudal ga gaba bot ngetl gan de a nama dlamti ten gaa gi go, Bagaa ka wulan de ta pali so. A nama bot ngetl nak gwisi nak kadlan.
18 Ama nak de majon nama bot ngetl na gaa gwasan, kangwe a man dii atl pali wu. Ami mago han ta pali nak gwisi.
19 Ama nak de kii wo man botlkan ka wu, yek kaa dlo mbadl na kadlan.
20 Kume mbalan lakkii ten palti wul nak wule zhel gwasan wu akaa dlo mbadl na nu, sogo kume sa kamikii wul ka na ndalti wu, sogo kume sa tekii gazi hal yek sa dam de bagaa gwakan yek sa bekii kalkang wu.
21 Ami wo ni de wul nsha kan nini nak de mi wo ma man palti nak gwisi sowu!
Ama kume ndali gahwulan ni malgon da yek ta ba bo nget na ilgon wu, ami mago a pali nak gwisi. Ade go ani ma gaba nak kadlan.
22 A si wo maji Ibirahim ka? Ami mago nu kan. Si wo man Yisiraila ka? Ami mago nu kan. Si wo mil ji Ibirahim ka? Ami mago nu kan.
23 Si wo mbalan jwe asa pali Almasihu wul wu ka? A mansi na ndat nak gwisi. Ani ma gaba nak wule gaa ka gili ka! Ai a dlokamankii nini ten palti wul ga Almasihu mansi. Mbalan le ka asami wonti yek a tla boti asami wonti yek a teka hasari jwe a man tlot gi wu wonti.
24 Asami de namtan a man Roma nama bot gi de 39 (kutl de mekan na de topsi).
25 Man Roma bo na tlemndi asami de mekan, yek a tla lakti na ye asami de nam, asami de mekan a jirgi ze nama tatlti ka ani gibi, a mul ten gaa bal ze yek a nda cin dani yek sa yillan da gibi ka.
26 Ten lat danka jwe a pali wu, a te ka duu bomti ji kidi ze, a te ka bomti a ang da mukal tlot tantu ka, a te ka bomti a ang ga yilkeni jini man Yehuda suk majwe ba man Yehuda ka so wu. A te ka bomti ka kidi ban, yek a te ka bomti ka me, a te ka bomti ten gaa bal ze. Yek a po te ka bomti a ang da majwe asa shel lal de si wo man kopti kade si wu.
27 A pal wul yek a ci ka dli i'e, a ngusi multi kaami, a kuzan suk kalkaze nama tlot gini. A asami wonti a ba ilga nguki ni da so. Yetal tloni asami wonti, a ba lukal gwe ba lak wu ni da so.
28 Kaal da wul jimi wo, a zi mbadl gi ten palti wul motgaa ga man kopti ko gasi.
29 Kume mali gon ndal sowu, a kumi wule amik ndal so. A kume sa laki yek malgon pal byas wul wu, a nda mbadl i'e.
30 Ama kume ba bo ngetl na ilgon go, ba bo ngetl na wul jwe a mbok ang ten lashi ndalti gi wu.
31 Nya de Aba ga Bagaa ga Yesu Almasihu wu yisi de lal kan a sheli so. Nalti wo gwas kan gin ten gin.
32 De a yi ka ban Demaskus wu, gobna gwe ni atl da Aritas guu wu laki yek sa ngusi batti dlabii bami kangwe sa man dopti gi wu.
33 Ama yek sa yillan daka bami ka, yek sa shitan sut atli ka gada tu ka

shu windo ga bal sambal ga bami. Yek a aɓi ti.

12

Wul jwe Yesu ɓuli Bulus gwel yek ta yeni wu

1 Ko ɗe ba ɓot ngetl a mbali mbalan ilgon dani sowu, ama ngetli kan ta ɓo ngetli. Ningo ba njel gaba ten wul jwe Bagaa mboki ang dani wu, wule tlunkat ka! Wule gwel gi kan ta ɓuli yek a yen wul jwe ni ji hwudali wu.
2 A yis malgon gwe sa kanti to nya na mekan kawu tumal ndalti ga Almasihu gin ɗe kutl cet wupsi jwe nda kaal lu. Ta nan na dli ga mbalan ma ko ta nan na nali so nwa go yek o a yisi so, Nya ka yisi na ngusi.
3 A yisi malgwisi wo sa kanti to nya na mekan ka kam. Ta nan na dli ga mbalan ma, ko na dli ga mbalan kan ta ni so nwa? Go Nya na ngus ka yisi.
4 Yek sa hwit gaba ten wul jwe ni to nya kawu, yek ta kum gaba ten wul jon jwe a man dlamti sowu, wundal wul jwe yen ga mbalan a man dlamti sowu.
5 Ba ɓo ngetl na malgwisi, ama ba ɓo ngetl na gaa gi so. Kume ba ngetl na gaa gi ma go, seko ta ɓo ngetl na lashi ndalti gi ni.
6 Kume a wuli ɗe ta ɓot ngetl na gaa gi ma wu, ba ni ɗe kadlan so, nak ɗe ilgwe ba dlam go gem kawu. Ama ba ɓo ngetl na ilgon so, nak ɗe ba a lami ɗe ta malgon kaman man kangwe ta yenan wu suk man ilgwe ta kumi a malan wu so.
7 Ten ɗe ba lak ɓo ngetl na kiɗi wul ji hwudali jwe sa ɓuli gwel yek a yeni wu. yek sa zi cwo gon gwe dami nak iil ka dli gi wu. Yek illi dan nak wule Sheɗan ka shin yen shinti gwasi tas nolanni, kangwe ba po ɓo ngetl na gaa gi sowu.
8 A ngem Bagaa ɗe tas kaami ilgami ka asami ɗe mekan.
9 Am yek ta wulan ɗe, <<Alheri gi kumki wi, tumal lashi ndalti gwakan a mbalan yen bal ndalti gini.>> Nuk laki ami wo na hwol tuk kan ba ɓo ngetl na lashi ndalti ga dli gini, kangwe ndalti ga Almasihu Yesu a dlal tenan wu.
10 Yek laki yek a lam lashi ndalti ga dli gini suk byalti gwe a tla wu, suk citi ka dli gwe a ci wu suk cit-dlelngapcan gwe asa ci wu, suk bomti gwe a tla wu. Nak ɗe kume ɗe dli gi ndal sowu yek ɗe sa'i gwe a dli ndali wu.

Motgaa man kopti ji ban Korinti lak Bulus ten hwottidli

11 A palli gaa gi ɗe kadlan, ama kik lakan ten palti nu. Kii co mbunan ɗe tak tasanni nini nak ɗe, <<Kiɗi mil shinti ji botli jimi,>> manan na ilgon so, ko ɗe ani ten bi ilgon sowu.
12 Wul jwe a mbok ang ɗe mbalan wo yen shinti ga botli ka go yek palti wul cit ɓanti suk wul jwe a mbok ang dani wu, suk palti wul jwe ba mbalan ɓo ku na yenti so wu. A pal wul malkii na dlot mbadli, wul cit ɓanti jimi ka mbok ang ɗe ami wo yen shinti ga botli ga gem kan.
13 Ilgon nan ɗa gwe a naa motgaa ga man kopti pali gwe bakaa pali dani so gwa? Ko lakti ɗe a laki a bakaa zi-ang na wulpi gwakan sowu kan na! To dlo mbadl na ami tak taasini nini byas palti gami ka.
14 Ningo a mo gaɗa gi paki wi, ba suk yenkii asami na mekan. Ba zikii diɓalti gon gaa so, nak ɗe kii kan a lamkii ba ɗe we wulpi gwakan sowu. Ai ba mbunan ɗe ta man zat zi mil jwasan diɓalti gaa so, ama ta man zat kan diɓalti ga mil jwasan.
15 Ba kum tamti ga tlot mas ilgwe ni ɗa wu hal suk gaa gi tenkii pak. Kume a lamkii i'e nugo, kii wo njet kaa laman ɗa?
16 Kaa ndaki ɗe nak gwisi kan, a damikii ɗe diɓalti gaa so. Ama gon a jon jwakan wule a tlekii ɓotlkan ka yek a shelkii.
17 Ko a tekii gazi tumal majwe a shinsi malkii wu?
18 A ngem Titus ɗe tas li malkii yek a lak yilka man kopti gon tas li sukti. Titus tekii gazi so, ko ta tekii gazi? Na ami na tisi wo lamti ganan wo wul ɗe

nam ka sa? A ba tantu ɗe nam kan ma nama kopti sa?

19 Tek go kaa ɓa yeni go nak wule yillat gaa ganan kan ma nama lamti tan yilli gaa ganan ɗa ang gwakan ka? Nya ka yenni wu, ilgwe ma nama dlamti go gem kan na shin ga Almasihu. Yelan ji lami jini, mas ilgwe ma pali go ten ɗe tan ndallikii gahwulan kan.

20 Nak ɗe ɓanti nama cit gini ten ɗe gon a tuli, a ba ba mbikii ten damti kangwe a lami ɗe tak daman wu so, a kii mago a kaa mo suk ami nak kangwe bakaa lami ɗe ta ni nu sowu. Ɓanti nama cit gi ɗe, gon a mbi wulti yali-yali, suk dakalti suk kaa mbadli suk lamti gaa, suk lilti shin ga yilkeni jwakan ka, suk wulti yilkeni jwakan suk bal gaa suk tlilti dlanti ka dlo gwakan.

21 Ɓanti nama cit gini, ɗe gon a kume a tul malkii wugo a Nya laki a pal ɗe nak'eni a cina gwakan. Ɓanti nama cit gi ɗe ba mbadl lil na mbalan wonti ka kii jwe sa pita balti byas wul tek wu, ama basa ci atl gaa tas zak palti byas wuli so wu. Jon jwakan ɓo zak palti wul man daskan so, kaa yima lamti pat palan suk lamti kumti tamti wudali ga majwe ba nsha nisi gwel sowu.

13

Pakti dalti kang ga Bulus

1 Tulti gan ɗe ba tul malkii wu kaɗe asami na mekan. A nak gwe gaɓa ga Nya dlam wu ɗe, <<Ten gaɓa ga mbalan ɗe lop sogo ɗe mekan kan asa dlalli mas gaɓa wu.>>

2 A dalikii kang aa yi malkii asami na lop, A nin ɗe a ni ɗa so ma wu aɓa po dlam gaɓa dani ɗa. A ɓa pallan wuco ba zakan majwe pal byas wul tek wu sogo naa mbalan so,

3 nak ɗe kaa nama lamti tak yisi ɗe ko Almasihu ka nama gaɓa tumalan wu. Kaa yisi nak gwisi nak ɗe ti wo man lashi ndalti kan ka dlo gwakan sowu, ama ta mbok ang ten ndalti gwas ka kii.

4 Ko ɗe sa tlot ten gudal yencin ka lashi ndalti gwas wu ama ta pal kaami tumal ndalti ga Nya. Ko ɗe mi wo man lashi ndalti kan ka ti wu ama mas na nu, mbadl nini ɗa tumalti na ndalti ga Nya ten bi palti wul gwe ma nama palti ka kii wu.

5 Cingalan gaa gwakan tak yisi ɗa, ko kaa namma kopti ga Yesu Almasihu na gem. Ngusi cingalan gaa gwakan Kaa yisi ɗe Almasihu ni ka mbadl jwakan sa? Kume kaa yisi sogo to kaa nda wi ten cingaltisi wi.

6 A zi mbadl gi ɗe, kaa yisi ɗe ma ɓo nda ka cingaltisi so.

7 Ningo ma nama ngemti ga Nya ɗe bak palan byas ilgon so. Ba ɗe we ma nama lamti tan pallan gaa ganan nak wule mik cin ban wi so, ama ma nama lamti tak palan ilgwe ni ndakce wu, ko ɗe mbalan aɓa yeni go nak wule nak kan kamanni gaa wu.

8 Mi wo ma pal ilgwe a nge gem wu so, ama ma kop kaal ga gem.

9 A ma pal hwol tuki kume ma ndal so wu, ama kii wo ndalti nikii ɗa. Ma nama ngemti ga Nya tas laki tak njikamanni.

10 Yek laki yek a lishikii wul jimi aba ni sukkii so, ten ɗe kume a tullu wugo ba dami ngetli ɗe ta pal wul na ndalti gwe Bagaa balan wu ta ngaɓikii so. Nak ɗe ndalti ga Bagaa wo ndalti kinti kan ba ɗe ga jekti ka ka so.

Gaɓa pallat bi

11 Ningo ilgwe ba gaɓa ka kaali dani go yek ɗe, yilkeni jini, se gasi gon gwakan! Dlokamankii tak njikamanni. Kuman ilgwe a nama ngemti gwakan ɗe tak pali wu, ndalli gahwulan yilkeni jwakan, ta daamti gwakan ni ɗe nam akaa dam na tamti suk yilkeni jwakan. Palti nak gwisi ka laki a Nya ɗe a ta lam mbalan ata balsi tami damti wu a dam sukkii.

12 Gaɓe yilkeni jwakan, njukan bi ten gaskan gwasan ka lamti na hwa mbadli.

13 Mbalan ji Nya nima gaɓet gwakan ɗa mas jwasan.
14 Han ta alheri ga Bagaa Yesu Almasihu, suk lamti ga Nya, suk damti tamti ga Shishi dam sukkii mas jwakan.

Maɲ Galatiya

Gaɓeti

1 Lishtisi wo tet malaɲ kaɲ ni, Ami
Bulus yen shinti ga botli ga Yesu
Almasihu, gwe ba mbalaɲ ka botlaɲ
sowu. Ama Yesu Almasihu suk Nya
Buka gwe palli Yesui kaami wu ka
botlaɲni.
2 Mas yilkeni jinaɲ maɲ kopti ɗe
saɲi suk ami wu,
Ka nima gaɓet ga mot gaa ga maɲ
kopti jwe saɲi Galatiya wu.
3 Haɲ ta alheri suk multi mbadl sut
mal Nya Buka gaɲaɲ, suk Bagaa Yesu
Almasihu daɲ ɗe gwakaɲ,
4 Almasihu Yesu ka baɭ gaa gaa
gwas ten bi byas wul gaɲaɲ ten ɗe
taṣ kisaɲni ɗaka byas daɲti ga dii atl
gaɲ ka. Ta paɭi naɭk gwisi kaɲ Nya
Aba lami ɗe ta pi wu.
5 Haɲ ta nalti daɲ ɗe gwasi gin ten
gin. Amin.

Gaɓa maɲ taɲti gon ni ɗa so seko gaɲ

6 Ilgwe kaa naɲa paɭti go nima cit
ɓanti i'e. Nja-nja a duk go yek kaa ɓa
zak Nya ɗe ta mbekii ɗe taɭk daɲaɲ
ka alheri ga Almasihu wu, yek hal
kaa ɓa lam kanti pyal gaɓa gon, gwe
ni kak-kak suk taɲi gaɓe wu.
7 Ai ba zobsi taɲi gaɓa gon po yi ɗa
ka kaal ga taɲi gaɓa gaɲi so. Gem
majon ni ɗa, majwe sa naɲa lamti
taṣ gillikii gaa ka, taṣ man zhimbaɭti
gwakaɲ ten bi gem gwe ni ka taɲi
gaɓa ga Almasihu wu ɗa.
8 Ama amik ka hwikii ge, kume gon
gaɲaɲ, sogo yen shinti ga Nya ka tuli
yek ta dlaɲikii zobsi gaɓa gon, gwe
ni kak-kak suk taɲi gaɓa gaɲ ɗe ma
dlaɲikii wugo ta Nya paɭi maɭi bi
gaa.
9 Naɭk gwe ma dlaɲikii tet wu, a
po kaɓikii dlaɲti wi ɗa ɗe, kume
maɭgon dlaɲikii zobsi gaɓa gon gwe
ni kak-kak suk taɲi gaɓa gwe kaa
kan wugo, ta Nya paɭi bi gaa maɭi.
10 Gaɓa gaɲ ɗe a dlaɲ go, ten ɗe
ta mbalaɲ kan ilgwe a dlaɲ wu ka?
wowo, a dlaɲ naɭk gwisi kaɲ ten ɗe
ta Nya kan ilgwe a naɲa paɭi wu.
Kaa daɲaɲ gwa we mbalaɲ kaɲ ba
naɲa lamti ɗe ta paɭisi ilgwe sa lami
wu nwa? Wowo, ai mbalaɲ kaɲ ba
lami ɗe ta paɭisi ilgwe sa lami wugo
ba naɲ ɗe zhel ga Yesu so.

Nya mbe Bulus taṣ daɲ ɗe yen shinti ga botli

11 Yilkeni jini, mani suk modli a
naɲa lamti taɭk yisi ɗe, gaɓa maɲ
taɲti gaɲ ɗe a nikii ma dlaɲti go tet
mal mbalaɲ kaɲ yil so.
12 Tet mal mbalaɲ kaɲ a mbi so,
a ba maɭgon ka mboki ang dani so.
Ama tumal ɓulti gwel gwe Yesu paɭi
wu kaɲ a mbi.
13 Kaa kum kangwe ani, ɗe a yi ma
kopti Nya naɭk gwe a maɲ Yehuda
paɭi wu. Ka sa'isi wo, a dlaɭ gal
ten lakti ga motgaa ga maɲ kopti ka
bomti i'e, ten ɗe ta tlosi ka ɗa.
14 Kaa yisi ɗe a ndaɭ ka kopti Nya
naɭk gwe a maɲ Yehuda paɭi man
daka jini. A dakaɭ mansi ten bi paɭti
wul naɭk gwe aba jinaɲ ku na paɭti
wu.
15 Ama Nya botlaɲni a yi ka tuk ga
ana gini yek ta mbeni tumal alheri
gwasi naɭk kangwe ta lami wu,
16 ten ɗe taṣ mbok ang ten Yen
gwas Yesu tumaɭaɲni, a ta dlaɲi
gaɓa maɲ taɲti majwe ba maɲ
Yehuda ka sowu. Ama ɗe ta paɭi naɭk
gwisi go, yek ba gaɓa suk maɭgon a
dani so,
17 a ba a li Wurshelima mal majwe
sik ɗe mil shinti ji botli yek pa ami
wu so. Ama yek a tlinya yek a li ka
atl ga maɲ Arabiya, yek paa a pal tet
ka baɲ Demaskus.
18 Kaal ɗa gin ɗe mekan, yek a to
Wurshelima ta yen Kepas, maɭgwe
asa mbet Siman Biturus wu, yek a
mul ɗe kutl cet namtan malti.
19 A yen naa mil shinti ji botlisi so,
Yakubu yilka ga Bagaa kaɲ a yenti.
20 Ilgaɲ ɗe a nikii ma lishti go gem
kaɲ, lal ka so dlo gi suk Nya.

21 Kaal ɗa naǩ gwisi wo yek a li ka atl ga Siriya suk Silisiya.
22 Ama motgaa ji maŋ kopti jwe sa ni ten kaṭ atl ga Yehudiya jo sa ɓo yenaŋni gwel suk gwel so.
23 Ama sa kum gaɓa ɗe, <<Malgwe ata lakaŋni ka bomti tek wu yek gu ta ɓa dlami gaɓa mbalaŋ ten bi ngasti gwe ta ngwe ɗe taṣ taasi kawu!>>
24 Yek sa bal Nya nalti ten bi gini.

2

Bulus mbi kantidli mal naa mil shinti ji botli

1 Kaal ɗa gin ɗe kutl cet wupsi, yek a pal to baŋ Wurshelima ka suk Barnabas suk Titus.
2 A to kali ten ɗe Nya ɓuli gwel yek ta mboki ang ɗe ta to. De a mbuki kali wu yek a moo suk bacina ji motgaa ji maŋ kopti, yek a mbesi te malkami ka yek a hwisi kangwe a dlami majwe ba maŋ Yehuda ka sowu gaɓa maŋ taṃti. A pali naǩ gwisi kaŋ ten ɗe ba ilgwe a pali wu suk ilgwe a nima palti wu daṃ ten koo lu so.
3 Ama ko ta Titus ɗe ma naṃa laṭ sukti wu mago malgon zit ngetli ɗe taṣ salti so, ko ɗe ti wo maŋ Yehuda ka sowu.
4 Bi salti gaŋ go tet mal mbalaŋ jwe asa shel lal ɗe si wo yilkeni jinaŋ kaɗe si wu kaŋ yili, majwe sa te tet malaŋni mukli wu. A ilgwe laki yek sa te tet go yek ɗe taṣ lil daṃti mbit gaa gwe ma mbi ka kopti ga Almasihu Yesu wu ka. Lamti gwasaŋ wo taṣ pallaŋni ɗe zhel,
5 ama baṃa balsi lu so ko njaa, ten ɗe ta gem ga gaɓa maŋ taṃti daṃ sukkii.
6 Ama ma jimi ɗe a mbalaŋ kansi ɗe, si wo kiɗi mbalaŋ kawu mbal ilgon ten ilgwe a naṃa mbokti ang dani wu so. Ka yenti gi wo, ko ta nik sa ni gwi mas ɗe naṃ kaŋ. Ai ba Nya lamaŋ malgon man gon so.
7 Ama sa yen dlaṃti gaɓa maŋ taṃti gwe Nya balaŋ ɗe ta pali maŋ laṣhi salti, majwe ba maŋ Yehuda ka sowu, naǩ gwe ta bal Biturus ɗe taṣ pali maŋ Yehuda wu.
8 Ai Nya ɗe ta shin Biturus mal maŋ Yehuda taṣ daṃ ɗe yen shinti ga botli malsi wu, tik shinaŋ mal majwe ba maŋ Yehuda ka sowu ta daṃ ɗe yen shinti ga botli malsi.
9 Yenti alheri gwe Nya pali wu ka laki yek Yakubu, suk Kepas, suk Yohana kamaŋ na ang ɗe lop, sa kamaŋ suk Barnabas na mbadl ɗe naṃ naǩ ɗe sik ɗe bacina ji motgaa ji maŋ kopti ga Yesu wu. Yek ma dlalli gaɓa suksi, ɗe mi wo ma li mal majwe ba maŋ Yehuda ka sowu, a si wo sa li mal maŋ Yehuda.
10 Yek damini ɗe ba majwe ba ilgon nisi ɗa sowu lakini mik kang so, a gwisi kaɗe ilgwe a naṃa lamti palti i'e wu.

Bulus maṭl Biturus

11 De Biturus tul Antakiya wu, yek a matlti gwel suk gwel naǩ ɗe mas mbalaŋ yisi ɗe ilgwe ta pali go ba mbun sowu.
12 Tek go a Biturus nguk wul suk majwe ba maŋ Yehuda ka sowu. Ama yek ɗe Yakubu shin majon te Antakiya ka wu, yek ta yilli gaa gwas ka yek ta daṃ a malkami. Ten ɗe ta nima ɓanti majwe sa nima lamti ɗe ta sal majwe ba maŋ Yehuda kaɗe si sowu.
13 Yek naa maŋ Yehuda maŋ kopti jwe sa ni suk mi wu kopti ka palti riya gwasi, hal Barnabas mago sa kanti giɓi.
14 Ama yek a yeni ɗe ilgwe sa pali go sa pal gem naǩ kangwe ni ka gaɓa maŋ taṃti wu sowu, yek a wul Biturus te ka mbalaŋ kaɗe, <<Ki wo maŋ Yehuda kaɗe ki, ama yek ka naṃa palti wul naǩ malgwe ba maŋ Yehuda ka sowu. Da ni kaŋ ka zi majwe ba maŋ Yehuda ka so palti wul ga maŋ Yehuda gwi?>>
15 <<Gem kaŋ mi wo ɗe maŋ Yehuda kaŋ sa zaŋni, mi wo ba maŋ palti byas wul ka so, ami wo ba naǩ majwe ɗe ba maŋ Yehuda kaɗe si sowu kaŋ maŋaŋ so.

16 Mas na nak gwisi, ma yisi ɗe
Nya a taasi malgon byas wul gwas
ka ten ɗe mali kop mbat gaɓa ga
Musa so, ama sa taasi mbalaŋ byas
wul gwas ka tumal ngasti ten Yesu
Almasihu. Ten nak gwisi kaŋ, mi
maŋ Yehuda mago tu ten ngasti ten
Yesu Almasihu kaŋ ma mbi taasti
byas wul gaŋaŋ ka tumal kopti mbat
gaɓa ga Musa ka so, ten ɗe tumal
kopti mbatti wo malgon a mbi taasti
byas wul gwas ka so.
17 <<Kume mi maŋ Yehuda mago
se ma ngasaŋni ten Almasihu a paa
Nya taasi ni byas wul gaŋaŋ ka go, mi
mago maŋ byas kaŋ. To, nak gwisi
naŋa mbokti ang ɗe Yesu nima pit
kaal palti byas wul la? Ko njaa, nak
gwisi ka so!
18 Ama kume ɗe hal a po kin ilgwe
a jek kawu go, a daŋ ɗe maŋ palti
ilgwe mbat gaɓa dlam ɗe ba pali
sowu wi.
19 Nak ɗe ami wo hwuuni kaŋ ani
tu ten kopti mbat gaɓa ga Musa, nak
ɗe mbati tlo ka ten ɗe ta daŋ na
mbadl mal Nya wu.
20 Sa ɓakaŋ ka ten gudal yencin suk
Almasihu. Ni go amik naŋa daŋti
so Almasihu ka nima daŋti ka ami.
Daŋti gi ka dli gaŋ wo, a naŋa daŋti
ngasti kaŋ ten Yen ga Nya, ti ɗe ta
lamaŋni yek ta bal mbadl gwas ten
bi gi wu.
21 Ami a palli alheri ga Nya ten koo
lu so, ɗe kume mbalaŋ a mbi daŋti
ndakce mal Nya tumal kopti mbat
gaɓa ga Musa go, gwisi naŋa mbokti
ang ɗe maŋshkaŋ ga Almasihu wo ten
koo lu kaŋ ni.>>

3

Ngasti ten Nya suk mbat gaɓa ga Musa.

1 Kii maŋ Galatiya kadlaŋ, wok tla
gaa gwakaŋ nu wo? Ale, ten dii kaŋ a
dlaŋikii bi ɓakti ga Yesu ka ten gudal
yencin na!
2 Ta ɓo ngemkii, tumal kopti mbat
gaɓa ga musa kaŋ ka mbi Shishi ga
Nya ma, ko tumal balti gem na gaɓa
gwe kaa kumi wu?
3 Kii wo kadlaŋ ka le? Kaa nde ka
Shishi yek kaa ɓa paki ka dli ya?
4 Ase mas bomti jwe ka tla go ten
koo lu kaŋ kaa tla a, nak gwisi wo
maŋ pat ka nwa?
5 Nya balkii Shishi gwasi yek ta pal
wul cit ɓanti wonti ka dlo gwakaŋ
ten ɗe kaa naŋa kopti mbat gaɓa
ga Musa nwa? Ko ten ɗe kaa bal
gem na taŋi gaɓa gwe kaa kumi ten
Almasihu wu?
6 Bo daamaŋkii ten daŋti ga Ibi-
rahim la na! Ni ga lishi ɗe, <<Ta
ngasti ten Nya, yek Nyami dlaŋti ka
maŋ palti wul ndakce.>>
7 Kume nak gwisi kawu, se tak yisi
ɗe majwe ngassi ten Yesu go sik ɗe
mil ji Ibirahim.
8 Tek go gaɓa ga Nya mbok ang
ɗe, majwe ba maŋ Yehuda ka sowu
a daŋ ɗe majwe byas wul nisi gaa
sowu tu ten ngasti ten Yesu, nak ɗe
tun tek go sa hwi Ibirahim taŋi gaɓe
ɗe, <<Mas mbalaŋ a mbi albarka
tumalki wu.>>
9 Ten nak gwisi kaŋ mas majwe
ngassi ten Yesu wu a mbi albarka suk
Ibirahimi maŋ ngasti.
10 Nak ɗe sa pali bigaa mas majwe
ngassi ten mbat gaɓa ga Musa ɗe
tas mbi kantidli mal Nya wu. Sa
lishi nak gwisi ɗe, <<Maŋ bi gaa kaɗe
malgwe bata kop mas wul jwe sa
lishi ka mbat ga gaɓa Musa sowu.>>
11 Gaɓa wo ni ga hwudali so, ɗe
malgon a daŋ ɗe maŋ lashi byas
wul gaa mal Nya tumal kopti mbati
so, nak ɗe sa lishi ɗe, <<Maŋ palti
wul ndakce a pal daŋti gwasi tumal
ngasti ten Nya.>>
12 Mbati wo tu ten ngasti kaŋ tul so,
nak ɗe sa lishi ɗe, <<Malgwe kop mas
wul jwe mbati dlaŋ wugo ta daŋ
tumal mbati wu.>>
13 Almasihu yillaŋi tet ɗaka bigaa
gwe mbat gaɓa paliŋi wu ka, ten ɗe
sa pallat ɗe wul bigaa ten bi gaŋaŋ,
nak gwe ni ga lishi ɗe, <<Maŋ bigaa
kaɗe mas malgwe sa ɓakti ka ten
gudal yencin wu.>>
14 Almasihu Yesu kisaŋni ten ɗe
ta albarka gwe sa laki Ibirahim wu

daɱ ɗe gạ majwe baˌ maŋ Yehuda kaˌ sowu pak, gwisi kaˌ laki yek maˌ mbi Shishi gạ Nya ɗe saˌ paḷ alkawol gwas tumal ngaṣti gaṇaṇ.

Naṭ kak-kak gạ mbaṭ gaɓa suk alkawoli

15 Yilkeni jini, haṇta ɓo cingaḷikii ten ilgaṇ ɗe kaạ yisi wu, naḳ kangwe ɗe hal mbalaṇ ɗe lop dlaḷli gaɓa kaˌ dlo gwasaṇ yek sa lak ang dani wugo, baˌ maḷgon a man ɓaṭlti kaˌ so a baˌ maḷgon a man mbaḷti ilgon dani sowu naḳ gwisi kaṇ ni ten gaɓa gaṇ.
16 Naḳ gwisi kaṇ ni pak, Nya dlaḷli gaɓa kaˌ dlo gwas suk Ibirahim suk yen gwasi. Lishti gaɓa gạ Nya wule, <<suk mil,>> so, kangwe ɗe ma damaṇni ɗe mili wo saˌ wonti wu sowu. Ama gaɓa wo saˌ lishi ɗe, <<suk yen gwa,>>* gwe yek ɗe mbalaṇ ɗe naɱ, a tik ɗe Almasihu wu.
17 Ilgwe a naɱa dlaɱti go yek ɗe, Nya dlaḷli gaɓa kaˌ dlo gwas suk Ibirahim. Ten naḳ gwisi kaṇ mbaṭ gaɓa gwe saˌ tuli gin 430 kaˌ kaali wu a palli dlaḷlaṭ gaɓe ten koo lu so.
18 De kume mbalaṇ a mbi albarka gạ Nya tumal kopti mbaṭi go, ai ta mbi tumal alkawol gaˌ dlaḷlaṭ gaɓe so. Ama Nya kaˌ alheri gwasi, yek taˌ laki Ibirahim albarka ten bi alkawoli.
19 Kume naḳ gwisi kaɯu, yek ɗe laki yek saˌ baḷ mbaṭ gaɓa gạ Musa ye? Ilgwe laki yek saˌ mbaḷ mbaṭi dani go yek ɗe taṣ yillini byas wul jinaṇ ten dii kaṇ. Saˌ tulli mbaṭi taˌ mbalaṇ paḷ wul ɗa kaṇ se sa'i gwe Yen gạ Ibirahimi tul wu, naḳ ɗe ten bi gwas kaṇ saˌ paḷ alkawoli wu. Mil shinti ji Nya kaˌ tulli mbaṭi tumal maḷgwe ataˌ dlaḷ kaˌ dlo gaˌ mbalaṇ suk Nya wu.
20 Asaˌ ngo maṇ dlaḷti kaˌ dlo kume gaɓa ni kaˌ dlo gaˌ mbalaṇ ɗe lop wu, ama Nya wo ti wo ɗe naɱ kaṇ.

Ilgwe laki yek saˌ tulli mbaṭ gaɓa wu

21 Bohwe gaɓa gaɱi nima dlaɱti ɗe we mbaṭ gaɓe wo baˌ a mo suk alkawol gạ Nya sa? Hwowo ko njaa! De kume saˌ tullaṇ mbaṭ gaɓa maṇ baḷti mbadl go, ai mbalaṇ a mbi daɱti paḷti wul ndakce mal Nya tumal kopti gaˌ mbaṭ gwisi.
22 Ama saˌ lishi kaˌ gaɓa gạ Nya ɗe mas dii atl wo zhel gaˌ paḷti byas wul kaṇ, Nya paḷi naḳ gwisi kaṇ ten ɗe taṣ baḷ majwe ngaṣsi ten Almasihu Yesu ilgwe taˌ paḷ alkawol ɗe ta baḷi tumal ngaṣti ten Almasihu Yesu wu.
23 De ngaṣti ɓo tul sowu, mbaṭi leni ka naḳ majwe saˌ lesi kaɯu, ma manaṇ yilti kaˌ so se ngaṣti tuli.
24 Naḳ gwisi naɱa mbokti ang ɗe saˌ lakaṇni kaˌ ang gaˌ mbaṭi ten ɗe taˌ taḷani mal Almasihu, amaˌ ngaṣti kaˌ laki yek baˌ byas wul ni ni gaa mal Nya so.
25 Naḳ ninge ɗe ngaṣti tullu, maˌ po yi gaz gaˌ mbaṭ gaɓa gạ Musa so.
26 Ten naḳ gwisi kaṇ, mas jwakaṇ wo mil ji Nya kaṇ tu ten ngaṣti ten Almasihu Yesu,
27 naḳ ɗe mas jwakaṇ wo saˌ paḷikii baptisma kaˌ Almasihu wu, gwisi mbok ang ɗe kaạ kan paṭ gaˌ Almasihu ɗe paṭ gwakaṇ wi.
28 Ten naḳ gwisi kaṇ, kaạ po yi kak-kak so, maṇ Yehuda, sogo majwe baˌ maṇ Yehuda kaˌ sowu, zhel sogo majwe baˌ zhel kaˌ sowu, mani sogo modli. Ten ɗe mas jwakaṇ ɗe naɱ kaṇ kaạ ni mal Almasihu.
29 Kume kii wo mbalaṇ ji Almasihu kaˌ wu, to kii wo mil ji Ibirahim kaṇ, a kik ɗe majwe a ci gado gạ Nya naḳ gwe taˌ paḷ alkawol wu.

4

1 Ilgwe a naɱa dlaɱti go yek ɗe, kume hal maṇ cit gado yi ɗe yen mbalaṇ go taˌ ɓo man zhel na ilgon so, ko ɗe mas wul ji maṇ zaṭ gwas aya daɱ ɗe gwas wu.
2 Kaˌ sa'i gwe ɗe taˌ yi nak'eni go, yeni yi kaˌ ang gạ maṇ ketaḷti jwasi suk majwe saˌ nit ma zaṭ gwel ten wul, hal se cin gwe aba gwas zi wu tuli.
3 Naḳ gwisi kaṇ maṇaṇni kaˌ sa'i gwe tantu gạ Yesu Almasihu ɓo tul

* **3:16 3:16** Yen L. Z. 12:7: L. Z. 24:7

so wu, ka sa'i gwisi wo ma daman nak mil mbalan, ma daman ɗe zhel ji man iko jwe sik ɗe guu ji dii atl ge wu.
4 Ama ɗe sa'isi njikan wugo, yek Nya shin yen gwas suɗi gwe kili mbalan na ngus ka zat wu, ama ta
5 zat ka sa'i gwe sa yima kopti mbati wu, tas ɓatl wul ten majwe sa ni gaz mbati wu, ata pallasi ɗe mil ji Nya.
6 Nak ɗe kaa ɓal ɗe ma ɓalan ɗe mil jwas go, yek ta shin Shishi ga Yen gwas sut ka mbadl ganan, gwe a mbe Nya ɗe, <<Abba,* Aba>> wu.
7 Ten nak gwisi kan, ningo ki wo zhel ka po yi so, ki wo yen gwas kan. A nak ɗe ki wo yen gwas kawu, Nya pallak ɗe man cit gado gwas wi pak.

Bi ga maŋ Galatiya hwot Bulus

8 Tek wu ɗe bakaa ɓo yis Nya sowu, akaa ngusi atl wul jwe a mbalan ngusisi atli, jwe ɗe basa ni ten bi ilgon sowu.
9 Ama nin ɗe kaa yis Nya wu, sogo nin ɗe Nya yiskii wu, ɗani kan kaa kop iko jwe sik ɗe guu ji dii atl gee ɗe basa ndal sowu gwi? Yek laki yek kaa nama lamti tak ɓo palan ɗe zhel jwasan ɗa ye?
10 Kaa pal ɗe man kopti cin jon, suk lip jon suk gini jon.
11 Ilgwe kaa nama palti wu ci ɓanti, ba citi ka dli gi tenkii ni ten koo lu so!
12 A nama ngemti gwakan yilkeni jini, ɗe tak daman nak ami ten ɗe ami mago ani nak kii A bakaa pali byas ilgon so.
13 Kaa yisi ɗe cwo gwe cin wu ka laki, yek a mbi tantu ta ndekii tullat tami gaba.
14 Ko ɗe cwo gi wusi tullikii bomti i'e wu, ama mas na nak gwisi yek bakaa mbulanni sogo yek kaa nge palti tenan so. Ama yek kaa kaman na ang ɗe lop nak wule yen shinti ga Nya kaɗe ami, nak gwe kaa kan Almasihu Yesu gaa gwas wu.
15 Kaa pal hwol tuk i'e ka sa'i gwisi! Ama yek ningo hwol tuk gwe kaa pali na ami wu ɓal ko? Ten ɗe gem, ka sa'i gwisi wo, ɗe man pat kani go, kaa yilli gwel jwakan akaa balanni.
16 Ama yek ningo, a damikii wi ɗe yelan dlanti ten ɗe a dlamikii gem ma?
17 Man mbokti ang ten gaba shelti lal jimi, nama lamti tlat gaa jwakan, ama ilgwe nisi ka mbadl go hwa wul ka so. Ilgwe sa nama lamti go yek ɗe tas hul dlo gwakan sukmi, apaa mas mbadl gwakan pal tensi.
18 Ai mbunan ɗe ta mbalan pal ilgwe sa pali wu, ɗe hal kume ilgwe nit ka mbadl go hwaɓi ka wu. Ama tas dloti ko agasi, ba ɗe we se gasi gwe ani sukkii wu so.
19 Mil ji lami jini, gan kaɗe bomti na lop gwe a tla tenkii wu nak wule kili gwe ni ten gahwulan na cicit zat yen wu. A ba ngusi tlat bomti gami, hal se a yen Yesu ka damti gwakan.
20 Ayya, wule ba nan sukkii ninge ta balli yal gini, bi gwakan nima hwotti gi i'e.

Gaba ten Hajara suk Saratu

21 Hwini nini, kii ɗe ka na lamti kopti mbat gaba ga Musa wu, kaa yisan ilgwe mbati dlam wu sa?
22 Nak ɗe ni ga lishi ɗe, mil maani ɗe lop ni Ibirahim ɗa, yeni gon wo tumal kili zhel, a gon wo tumal kili gwe ba zhel ka sowu.
23 Yeni gwe sa zat tumal kili zhel go sa zati nak kangwe asa wut mil wu. Ama yeni gwe sa zat tumal kili gwe ba zhel ka sowu go ti wo sa zat tu ten bi alkawol gwe Nya pali Ibirahim wu.
24 Wul jimi wo sa cingal gaba dani, ten ɗe modli jimi wo sa nama mbokti ang ten dlallat gaba ɗe lop. Hajara kaɗe ana ga zhel tani nak dlallat gaɓe gwe sa pali ten tlandal Sinai wu.
25 Ningo Hajara kan sa cingalti ɗe tlandal Sinai ka atl ga Arabiya. Tik ni nak ban Wurshelima nak ningan, nak ɗe na ti na mil jwasi mas sa nama damti zhel wu.
26 Ama Wurshelima gwe ni nya go ti wo zhel ka so, a tik ɗe ana ganan.

* **4:6 4:6** *Aba* Na bi Arameya

27 Ten naɣ gwisi kaŋ saˌ lishi ɗe,
<<Paɬ hwol tuki, ki ndokla,
kii ɗe baɣka wut mil sowu,
lak icin, kul ten paɬti hwol tuki,
ki ɗe kaˌ yis cit tuk zaɣt yen sowu.
Ten ɗe mil ji kili gwe kos gwas catti
kaˌ go
saˌ wonti
saˌ wonti man mil ji kili gwe kos
gwas
yi sukti wu.>>
28 Ningo yilkeni jini, kii wo kaa
ɓal ɗe mil ji Nya tumal alkawoli naɣ
kangwe Ishiyaku ni wu.
29 Kaˌ sa'i gwisi wo yek yen gwe
saˌ zaɣt naɣ kangwe asaˌ wut mil wu
ci dlelngapcan yen gwe saˌ zaɣt tumal
iko gaˌ Shishi gaˌ Nya wu. Nu kaŋ ni
pak hal nin.
30 Ama ni gaˌ lishi kaˌ gaɓa gaˌ ɗe,
<<Mbol zhel kili wu suk yen gwasi,
ten ɗe yen gaˌ zhel kilisi a mbi gado
suk yen gaˌ kili gwe baˌ zhel kaˌ sowu
so.>>
31 Naɣ gwisi kaˌ laki yilkeni jini, mi
wo mil ji kili zhel kaˌ so, ama mil ji
kili gwe baˌ zhel kaˌ sowu.

5

Mbit gaa tumal Almasihu

1 Almasihu laki yek maˌ mbi gaa
gaŋaŋ ten ɗe baˌ maɬgon po ngapaŋni
so. Ten naɣ gwisi kaŋ, se taɣ dlaɬaŋ
naˌ ndaɬti, baɣ baɬaŋ gaa gwakaŋ
akaaˌ po paɬ wul ɗe zhel so.
2 Bo kumaŋni nini i'e! Ami Bulus,
amik ka hwikii gaɓa ge, ɗe kume saˌ
saɬkii ten ɗe taɣ mbi kantidli mal Nya
kaˌ go, Almasihu nikii zikii ang naˌ
ilgon so.
3 Amik ɓa po hwikii wu ɗaˌ ɗa, ɗe
hal kaaˌ naɱa lamti taɣ mbi kantidli
mal Nya tumal saɬti go, to, nikii ngetli
taɣ koɓaŋ mas mbaɣt gaɓa gaˌ Musa.
4 Kii ɗe kaaˌ naɱa lamti taɣ daɱaŋ
ɗe maŋ laʂhi byas wul gaa mal Nya
tumal kopti mbaɣt gaɓa gaˌ Musa go,
kaa yil ɗaɣkaˌ kopti gaˌ Almasihu kaˌ wi.
A kaaˌ nge alheri gaˌ Nya wi pak.
5 Ama tumal Shishi gaˌ Nya suk tu-
mal ngaʂti tenti kaŋ maˌ naɱa ɓaɬti,
suk zaɣt mbadl gaŋaŋ ten mbit paɬti
wul ndakce gaˌ Nya.
6 Ten ɗe kume maˌ naŋ ɗe mbalaŋ ji
Almasihu Yesu go, naˌ taʂ saɬaŋni, naˌ
baʂ saɬaŋni so mas ni ten bi ilgon so.
Ilgwe hwotaŋni go yek ɗe ngaʂti ten
Yesu gwe asaˌ yisi tumal lamti yilkeni
wu.
7 Tek go kaaˌ naɱa yemti hwa lalsi.
To, wok tlekii cina yek taˌ lakkii ten
zakti kopti gaɓa gem wo?
8 Wundaɬ gaˌ shelti gaɱi ɗe saˌ
shelkii go, sut mal Nya ɗe taˌ mbekii
wu kaŋ yil so.
9 Naɣ kangwe asaˌ wule, <<Njet
yis kaɗe maŋ lakti gaˌ bal apti paɬti
burodi ten toti.>>
10 Mas naˌ naɣ gwisi gahwulaŋ
ndaɬi naɣkii. Daɱti gaŋaŋ sukkii
kaˌ paɬti wul gaˌ Bagaa kaˌ laki yek
gahwulaŋ ndaɬi naɣkii, ten ɗe kaa kan
gaɓa gaˌ maɬgon man gi so. Ama Nya
a nol maɬgwisi ɗe taˌ naɱa zhimbaɬti
gwakaŋ wu, ko taˌ tik ɗe wokko.
11 Yilkeni jini, a wulaŋkii ɗe, bi
saɬti kaŋ a yima gaɓa dani go, da yek
ka laki asaˌ yima cit dlelngapcan ye?
Ai, gaɓa bi maʂhkaŋ gaˌ Almasihu ten
gudaɬ yencin a daɱi maɬgon ɗe wul
kotti asaŋ so.
12 Ama lamti gi wo, taˌ maˌ jimi
ɗe saˌ nima zhimbaɬti gwakaŋ wu
pita dlaɱti gaɓe hal se saˌ yilli ndis
jwasaŋ ka mas jwasaŋ.
13 Yilkeni jini, kii wo saˌ mbekii ten
ɗe taɣ paɬaŋ daɱti mbit gaa. Ama
paŋ ɗem-ɗem baˌ mbit gaa gwakaɱi
lakkii paɬti byas wul so, ama kaˌ lal gaˌ
paɬti naɣ gwisi wo taˌ gaɱi lakkii ten
paɬti wul yilkeni jwakaŋ kaˌ lamti.
14 Ai mas mbaɣt gaɓa gaˌ Musa wo
saˌ mwe ka kaˌ gaɓa ɗe naɱ ɗe, <<Lam
maɬgwe ni njaa sukki wu naɣ gwe kaˌ
lam gaa gwa wu.>>
15 Ama kume daɱ naɣ wul me,
akaaˌ ngusi dlanti suk yilkeni jwakaŋ,
akaaˌ ngusi asti yilkeni jwakaŋ, akaaˌ
naɱa ngukti tlu gaˌ yilkeni jwakaŋ
go, paŋ ɗem-ɗem naˌ paɣt jwakaŋ sogo
kaa pak yilkeni jwakaŋ mas.

Daɱti tumal Shishi gaˌ Nya

16 Ilgwe a nikii ma hwiti go yek ɗe, taḳ zakaŋ Shishi gaˍ Nya taṣ koɓi naḳii. Kume kaaˍ paḷi naḳ gwisi go kaa kop ilgwe dli lami wu so.
17 Ten ɗe ilgwe a dli lami go baˍami wo suk ilgwe a Shishi gaˍ Nya lami wu so. A naḳ gwisi kaˍpak ilgwe a Shishi gaˍ Nya lami go baˍa mo suk ilgwe a dli lami wu so, wul ɗe lop jimi wo asaˍ ngusi dlanti suk yilkeni. Yek laki a baḳaa man paḷti ilgwe kaaˍ lam paḷti wu so.
18 Ama kume Shishi gaˍ Nya naŋma kopti naḳii go, to, kaaˍ po yi gaz gaˍ mbaṯ gaˍ gaɓa gaˍ Musa so.
19 Byas paṯ gaˍ dli wo, gaˍ hwundaḷi kaŋ ni so. Yek ɗe paṯ suk kili gwe baˍ gwa kaˍ sowu, suk paḷti byas wul, suk paḷti wul nsha.
20 Suk ngusti atl gunki, suk ngukti mbalaŋ, suk nget hwulan gaˍ yilkeni, suk dlanti, suk dakaḷti. Suk lilti mbadli, suk lamti gaa, suk hwulti suk yilka, suk laṣhi kopti ji maji cina.
21 suk duu tuk naˍ mbit wul gaˍ yilka, suk tlatdli, suk motgaa tlat wul suk naa wundaḷ ji wul jwisi. A nikii ma daḷti kaŋng naḳ gwe a paḷikii tet wu, ɗe mas maŋ paḷti wundaḷ ji wul jin jo sa mbi Nya boo so.
22 Ama wul jwe a Shishi gaˍ Nya tulli go sik ɗe, lamti, suk hwol tuki, suk taḷmi mbadli, suk dlot mbadli, suk kirki, suk paḷti hwa wul, suk paḷti gem,
23 suk mullaṯ gaa atli, suk dopti gaa. Ai, baˍ mbaṯ gaɓa gon wuli ɗe baˍ paḷ wundaḷ ji wul jimi so so.
24 A mas mbalaŋ ji Almasihu wo, saˍ ɓak paḷti wul ji dli ka wi suk wonti byas lamti wul gwas kaˍ wi ten gudaḷ yencin.
25 Naḳ ɗe maˍ naŋma daḷmti tumal Shishi gaˍ Nya wu, maˍ zakaŋ Shishi gaˍ Nya taṣ koɓi naˍ mi kaˍ daḷmti gaŋnaŋ.
26 Baŋ daḷmaŋ ɗe maŋ nalti gaa, suk maŋ ngot dlanti suk maŋ duu tuk naˍ yilkeni jinaŋ so.

6

Zi ang yilkeni jwakaŋ

1 Yilkeni jini, kume saˍ dop maḷgon ten paḷti byas wul wu, kii ɗe Shishi gaˍ Nya nima kopti naˍ kii go, pallaŋ maḷi tet ten tantu naˍ taḷmi yal, baˍ ɗe naˍ yal mati so. Ama paŋ ɗem-ɗem naˍ gaa gwakaŋ, ɗe baˍ naḳ gwisi kaˍ sowu kaa nda kaˍ paḷti byas wul gwe taˍ paḷi wu.
2 Kamaŋ diɓaḷti gaˍ yilkeni jwakaŋ, naˍ naḳ gwisi kaŋ kaa njikaŋ mbaṯ gaɓa gaˍ Almasihu.
3 Kume gon gwakaŋ daḷm gwa we ilgon kaɗe ti ama baˍ ilgon kaɗe ti sogo, maḷi naŋma shelti gaa gwasi.
4 Ama taˍ ko wokko cingaḷ ilgwe taˍ naŋma paḷti wu taṣ yeni. Kume paḷti wul gwas ɗe mbun wu, apaa taˍ paḷ hwol tuk naˍ nali, ama baṣ cingaḷ gaa gwas ten maḷgon so,
5 taˍ ko wokko kan diɓaḷti gaˍ gaa gwasi.
6 Haŋ taˍ majwe saˍ nisi ma mbokti ang ten gaɓa gaˍ Almasihu wu paḷi alheri maŋ lishti gwe nisi ma mbokti ang ten gaɓe wu.
7 Baḳ shelaŋ gaa gwakaŋ so. kaa mani tlet ɓotlkaŋ Nya kaˍ so. Mas ilgwe mbalaŋ ɓak go yek kaŋ ta wotli.
8 Ten ɗe maḷgwe ɓak zhin tumal lamti gaˍ dli gwas go, a lakti ten wotlti maṣhkaŋ. A kume taˍ ɓak ilgwe Shishi gaˍ Nya lami wugo, taˍ mbi mbadl gwe baˍ a paki sowu.
9 Ten naḳ gwisi, baŋ nakaŋ naˍ paḷti hwa wul so, naḳ ɗe hal ɗe sa'i wotlti tul wugo ma wotlaŋ wul i'e, kume ɗe maˍ celaŋ kaˍ mbaṯl sowu.
10 Ten naḳ gwisi kaŋ, mas sa'i gwe maˍ mbi ang paḷti alheri wugo taŋ paḷi ko wokko, tun naḳ baˍ yilkeni jinaŋ kaˍ Almasihu so.

Pakti gaɓa gaˍ Bulus

11 Bo yenaŋ kiɗit ji bakake lishti jee ɗe a paḷikii lishti ɗa naˍ ang gi wu.
12 To, majwe saˍ nikii ma ngapti ten ɗe taˍ saḷkii wu naŋma lamti taṣ mbok ang ten gaa gwasaŋ ɗe si wo maŋ kirki kaŋ. Ilgwe laksi ten paḷti naḳ gwisi go yek ɗe, saˍ nima ɓanti wundaḷ gaˍ bomti gwe sa tla ten bi

maʂhkaŋ ga Yesu ten gudaḷ yencin wu.
13 Ai, ko ta majwe sa naŋma wulti gwakaŋ ɗe taʂaḷkii wu mago saʂnima kopti mbaṯ gaɓa ga Musa mas so, ama yek saʂnaŋma lamti taʂaḷkii, ten ɗe taʂ man wulti ɗe sik saḷkii ɗa.
14 Ama ami wo ko njet ba ɓo ngetl naʂilgon so, seko naʂgudaḷ yencin gwe saʂɓak Bagaa Yesu Almasihu wu. Ten ɗe maʂhkaŋ gwas ten gudaḷ yencimi kaʂlaki yek a maʂhi lamti wul ji dii atl ka, yek wul ji dii atli daŋm ɗe hwuuni a malaŋ pak.
15 Naʂsaḷti, naʂlaʂhi saḷti mas ni ten bi ilgon so, ama ilgwe ni ɗe ilgon go yek ɗe taʂmbalaŋ pal ɗe maḷgwe saʂ paḷti pyali wu.
16 Haŋ taʂ taŋmi mbadli, suk yenti gonti daŋm ɗe gaʂ majwe saʂ naŋma kopti pyal mbaṯ gaɓa gaŋ wu, suk maŋ Yisiraila ji gem ji Nya.
17 A cina wo baʂmaḷgon po hwotaŋ naʂilgon so, nak ɗe dudul ji kaʂdli gi mbok ang ɗe ami wo zhel gaʂYesu kaʂ wu.
18 Haŋ taʂalheri gaʂBagaa gaŋnaŋ Yesu Almasihu daŋm sukkii yilkeni jini. Amin.

Gaɓa gwe Bulus lishi man kopti ji Apisa wu. Yek ɗe lishti gwe ama mbe ɗe Man Apisa Gabartati

Bulus yen shinti ga botli lish gaɓa ge, ka multi jwe ta ni ga yitle ka a Roma wu. Gon a gin ɗe 60 kaal ɗa maṣhkan ga Yesu kan ta pal lishti gan. A Bulus lam multi i'e a Apisa ɗe nima matlti dlamti gaɓa man tamti asami na mekan kan wu,

Gaɓeti

1 Ami Bulus, yen shinti ga botli ga Almasihu Yesu nak kangwe Nya lami wu.
A nima lishti gaɓa gan mbalan ji Nya jwe sa ni ka ban Apisa*, majwe asa pal gem ten kopti ga Yesu Almasihu wu.
2 Han ta alheri suk multi mbadl sut mal Nya Buka ganan, suk Bagaa Yesu Almasihu dam ɗe gwakan.

Albarka ji Shishi ga Nya tumal Almasihu

3 Gem, albarka wo ga Nya Aba ga Bagaa ganan Yesu Almasihu kan!
Ti ɗe ata balanni albarka sut nya tumal Almasihu, ata laki ama mbi mas albarka tumal Shishi gwas pak wu.
4 Nak ɗe ta botlanni tumal damti ganan ka Almasihu tun basa ɓo pal dii atl so, ten ɗe tan daman ɗe mbalan man cilti, man lashi byas wul a cina ɗaat ka.
5 Ka lamti gwas kan ta pali, yek ta laki ɗe tan daman ɗe mil jwasi tumal Yesu, ten ɗe nak gwisi kan ta lami, a nak gwisi ka tamit ɗa.
6 Ta pali nu tan tasan alheri gwas man nalti, gwe ta balanni ten koo lu tumal Yen gwas gwe ta lamti i'e wu.
7 Tumal Almasihu kan sa ɓatl wul gwe nini gaa wu tumal hwulan gwasi, gwe yek ɗe taasti ga byas wul ganan ɗe sa taasi kawu. Sa pali nak gwisi tumal nalti ga alheri ga Nya,
8 gwe ta balanni ɗe ba pakti niɗɗa so wu, suk mas ɓotlkan yisti wul suk yisti gaa ga wul gwe ta balanni wu.
9 Yek Nya mbokini ang ten wul jwas jwe ni ga hwudali ka nak kangwe ɗe ta lami wu, wul jwe ɗe ta laki ta njikan tumal Almasihu wu.
10 Kume cin gwe ta zi wu tullu go, ta mo wul mas ka Almasihu, na wul jwe ni to nya kawu suk jwe ni ten dii atl wu mas.
11 Nya botlanni ka Almasihu tan daman ɗe mbalan jwasi, ta laki ɗe ta pi nak gwisi nak ɗe yek ɗe ilgwe ta lam palti wu, ai tik ɗe man palti wul kangwe tamit ɗa wu.
12 Nya botlanni mi ɗe mik nda zhila zat mbadl ten Almasihu wu, ten ɗe tan palan damti tasti ga nalti gwasi.
13 A kaa dam ɗe mbalan ji Nya wi tumal Almasihu ka sa'i gwe kaa kum gaɓa gem, gwe yek ɗe tami gaɓa gwe tullikii kisti wu. Ka sa'i gwe kaa ngaskii ten Almasihu wu, Nya lak shaida gwas tenkii ɗe ta dalikii gaɓa ɗe ta balkii Shishi gwas wu.
14 Shishi ga Nyami ka nini ɗe man mbokti ang ten ɗe gem kan, Nya a balanni ilgwe ta dlalli gaɓa gwas dani wu, ilgwe a dam ɗe ganan ka sa'i gwe Nya kis mbalan jwas wu, ata pal mas wul jwisi ten ɗe ta mbalan tas nalti gwas ɗa kan.

Bulus ngemi Nya man ban Apisa

15 Yek laki, ɗe a kum bi ngasti gwakan ten Bagaa Yesu suk kangwe ɗe kaa nama lamti ji mas mbalan ji Nya wu,
16 a ba ba zak palti hwol tuk na Nya ten bi gwakan so, a ngusi palti nak gwisi dlip ɗe aba ngemkii Nya wu.
17 A nama ngemti ga Nya ga Bagaa ganan Almasihu Yesu, Buka man nalti tas balkii Shishi gwasi gwe a lak yisti wullu, a mbok ang ten wul jwe ni ga hwundali kawu ten tak yisanti i'e ɗa.

* **1:1 1:1** Ka lishti jon ji cina wo sa lishi ɗe *Ka ban Apisa* So.

18 A ngem Nya ɗe, ta gwel ga mbadl
gwakan ɓuli, kangwe ka yis gaami
akaa yis wundal ga zat mbadl gwe ta
mbekii ɗe tak pali wu, tak yisan wul
gwe ni ka nalti ga dlallat gaɓa gwe ta
pali mbalan jwas wu.
19 Ani nima ngemti Nya, mi ɗe
ma ngassanni tenti, ten ɗe tan yisan
ndalti ga iko gwas ɗe ba a cingaldli
sowu, gwe yek nama palti wul ka mi
wu. Ndalti ga iko gwisi kaɗe bal iko
20 yek tlil Yesu tot ɗaka mashkan
ka, yek zat ka mbuni lu damti ten
ang shinti ga Nya to nya ka.
21 Lu gami ɗe Almasihu nima
damti go ni nya ɗa mas guu, suk
bacina, suk ndalti, suk bagaa, suk
mas shin. Ba ɗe ka gin jee tokte so,
ama suk gin jwe aya tullu.
22 A Nya zi mas wul a atl ɗati, yek ta
lakti ɗe bacina ga wul mas ga motgaa
ga kopti.
23 Ka motgaa ga man kopti wo Al-
masihu wo njikami kan, nak kangwe
ti na gaa gwas njikan wul mas wu.

2

Nya balanni mbadl gwe ba a paki so wu ka almasihu

1 Tek go nak ga mashi kan kaa ni
nak ɗe kii wo man lashi kumti bi suk
man palti byas wul kawu.
2 Ka sa'i gwe kaa yima kopti byas
tantu ji dii atl ge wu, ɗe akaa kop
byas guu gwe tik ɗe bacina ga to
nya ka wu.* Tik ɗe byas mazhe gwe
nama cokti ga mbalan ten ɗe bas
kumi bi Nya sowu.
3 Tek go mas jinan nu kan ama
damanni, ma nanma kopti kapti ga
dli ganan, ma nanma kopti ilgwe dli
ganan suk mbadl ganan zini wu. Mi
mago tek go lilti mbadl ga Nya a
susut tenanni nak gwasan wu, nak
ɗe palti wul ganan wo ga dli kawu.
4 Ama Nya wo man yenti gonti kan
i'e, lamti gwe ata lamanni go man
nalti kan.
5 Tun ka sa'i gwe ma yi ga mashi
ka ka palti byas wullu yek ta pallani
kaami suk Almasihu. Tumal alheri
kan kaa mbi kisti.
6 Nya pallani kaami suk Almasihu
yek ma mbi lu danti to nya ka tumal
Almasihusi.
7 Nya pali nu tas mbok ang ten
alheri gwas man nalti gwe ɗe ba
a cingal dli sowu ka gini jwe aya
tullu. Ta mbokini ang ten alheri
gwasi tumal Almasihu Yesu.
8 Alheri ga Nya ka laki yek kaa mbi
kisti, ba ɗe we manti palti wul ga gaa
gwakan ka so, balti wul ga Nya kan.
9 Palti wul gwakan ka laki so, ba
malgon ɓo ngetl so.
10 Mi wo ilgwe Nya pali wu kan, ta
palanni ka Almasihu Yesu ten ɗe tan
palan hwa wul jwe ta pali tun tek ɗe
tan pali wu.

Mi wo ɗe nam kan ka Almasihu

11 Ten nak gwisi kan ɓo damankii,
ten kangwe kaa ni tek wu kii ɗe man
Yehuda ka so wu, a majwe asa mbe
gaa gwasan ɗe si wo sa salsi wu,
mbekii ɗe <<man lashi salti.>> (Salti
gwasami wo wundali ga dli kan, gwe
asa pali na ang ga mbalan wu).
12 Daamankii ɗe ka sa'i gwisi wo,
kaa ni suk Almasihu so, basa dlamkii
ka man Yisiraila so, kii wo mandaki
kan ka dlallat gaɓa alkawol gwe Nya
pali wu, a ba zat mbadl ni kii ɗa ga
mbit ilgon mal Nya so, a bakaa ni suk
Nya ten dii atl gee so.
13 Ama ningo ka Almasihu, kii ɗe
tek go ka ni dlenti suk Nya wu, sa
talakii tet njaa malti wi tumal hwu-
lan ga Almasihusi.
14 Tik tullini tami mbadli, tik palli
man Yehuda suk majwe ba man
Yehuda ka sowu ɗe nam. A tik jek
sabal gwe hwul dlo ganan wu ka,
gwe yek ɗe nget hwulan gwe ni ka
dlo ganan wu.
15 Almasihu kan mbat gaɓa ga
Musa, suk dalti kang jwasi, suk shele
jwas ka ka dli gwasi. Ta pali nak
gwisi ten ɗe tas pal pyal mbalan jwe
sa yil tet ka mbalan ɗe lop jwisi wu.

* **2:2 2:2** byas guu gwe tik bacina ga to nya kawu *Sheɗan*

Palti nak gwisi ka tulli tami damti ka dlo gwasan.
16 Ta lakan dlo ga mbalan ɗe loɓi suk Nya ten ɗe tas dam ɗe dli ɗe nam. Ta pal gwisi tumal mashkan gwas ten gudal yencin, ta tulli pakti ga nget hwulan gwe ni ka dlo gwasan tek wu.
17 Ta tullikii gaɓa tami mbadli kii ɗe ba man Yehuda ka sowu, kii ɗe kani dlenti suk Nya wu, yek ta pali man Yehuda ɗe sa ni njaa suk Nya wu pak.
18 Tu ten tantu ɗe nam ka Almasihu kan pak loɓi jinan mbi lat mal Nya, tumal Shishi ga gwasi.
19 De nuk go, kii wo mandaki ka po yi so, kii mago mil boo ka ɓali suk mbalan ji Nya. Kii wo mil lubii ji Nya kan.
20 Sa kinkii ten zhila bii gwe ɗe mil shinti ji botli suk man dlamti gaɓa ji Nya kin wu, a Almasihu kaɗe zok ye ka kinti biimi.
21 Kati kan mas kinti biimi mo, tik ɗe man lakti a biimi tli, hal a pal ɗe punka man cilti ga Nya.
22 Kii mago kati kan sa nama kinti gwakan suk naa mbalan, ten ɗe tak damaan ɗe lubii gwe Nya dam giɓi wu, tumal Shishi gwas man Cilti.

3

Ilgwe Nya zi majwe ba man Yehuda ka sowu

1 Ten nak gwisi, ami Bulus ɗe sa le ka ten bi ga Almasihu Yesu wu, ten zat ang gwakan kii majwe ba man Yehuda ka sowu.
2 A yisi ɗe Kaa kum gaɓa alheri ga Nya gwe sa balan wu, ten zat ang gwakan.
3 Yek ɗe ilgwe ni ga hwudali ɗe Nya ɓuli gwel yek ta mboki ang dani wu, nak gwe a nak lish gaɓa tet dani wu.
4 Kume kaa koɓi ka lishtisi go, kaa yis gaa ga ilgwe a yisi ten wul ga hwudali ga Almasihu wu.
5 Ilgwe ɗe tek go mbalan yisi so, ama ningo Nya mboki ang mil shinti ji botli suk man dlamti gaɓa ga Nya dani wi tumal Shishi gwasi.
6 Ilgwe sa hwundali ka go yek ɗe, tumal gaɓa man tamti majwe ba man Yehuda ka sowu a mbi wul gado suk man Yehuda, asa dan nak dli ɗenam, asa mbi ilgon ka alkawol gwe Nya pali tumal Almasihu Yesu wu.
7 A pal ɗe zhel ga gaɓa man tamti gan tumal alheri ga Nya gwe sa balan wu tumal ndalti gwasi.
8 Ko ɗe amik ɗe nak'eni ka mas mbalan ji Nya go, ama yek Nya balan alheri ga talat tami gaɓa ten wul ga Yesu gwe ba a bodlaldli sowu, ta tale majwe ba man Yehuda ka sowu.
9 A po dlami mas mbalan kangwe a Nya pal ilgwe ni ga hwundali kawu, yek ɗe ilgwe ni ga hwundali tun te ka mal Nya, gwe tik pal mas wul wu.
10 Lamti gwas wo yek ɗe tas mboki ang man mulki, suk man iko jwe sa ni dlo nya ju, ten ɓotlkan yisti wul gwasi tumal motgaa ga man kopti.
11 Nak gwe Nya laki ɗe ta pi tun tet ten ndat zhile wu, yek ta pali tumal Almasihu Yesu Bagaa ganan.
12 Katisi kan tumal ngasti tenti kan ma mbi ndali gahwulan lat mal Nya bana ɓanti so.
13 Ten nak gwisi kan a nama ngemti gwakan ɗe bak celan ka mbadli, ten bomti gwe a nama tlati ten bi gwakan wu so, bomti gami ɗe a nama tlati go ten ɗe tak mbi nalti ɗa kan.

Bulus ngemi Nya man ban Apisa

14 Ten nak gwisi kan yek a ngus atl a cina ɗa Buke ka,
15 ti ɗe tik bal shin mas dingi jwe ni to nya ka, suk jwe ni ten dii atl wu.
16 A ngem ti ɗe ka bal nalti gwasi tas ndallikii gahwulan tak ndalan ka mbadl gwakan tumal Shishi gwasi.
17 Ta Almasihu dam ka mbadl gwakan ɗa, tumal ngasti gwe kaa ngaskii tenti wu. A nikii ma ngemti Nya nak ɗe ningo kaa kiɗi wi, yek kaa ndal i'e ka lamti gwe nikii ɗa wu.
18 Ten ɗe tak yisan gaami suk mbalan ji Nya, tak yisan nalti ga lamti ga Almasihu, na altat gwasi, na dlentati gwasi, na tlalti gwasi, na

dluntat ga lamti gwe Almasihu palini wu.
19 A nikii ma ngemti daɗe tak yisan lamti ga Almasihu wu, gwe man ngetl ga yisti wul ga mbalan wu, tak njikaman na mas njikanti ga Nya.
20 Ningo, han ta nalti dam ɗe ga Nya, ti ɗe ata pal wul jwe ma dlaman paki dani sowu, ta palini man kangwe ɗe ma ngemanti wu, suk man kangwe ama daamanni dani wu, nak gwe ndalti gwas nama palti wul kami wu.
21 Han ta nalti dam ɗe ga Nya ka motgaa ga man kopti suk ka Almasihu Yesu, gin ten gin ba pakti! Amin.

4

Damti na bi ɗe nam ka Almasihu

1 Ten nak gwisi, ami ɗe ani ga lee ka ten bi kopti ga Bagaa wu, a nama ngemti gwakan, tak palan wundal damti gwe ni ndakce suk nalti ga mbet gwe sa palikii wu.
2 Shitan gaa atli, ta damti gwakan ni ɗem-ɗem, daman ɗe man dlot mbadli, akaa ci cina na dlot mbadl na yilkeni jwakan ka lamti.
3 Dlokamankii tak ngiɓan motgaa gwakan gwe Shishi ga Nya balanni tumal tami mbadl gwe meeni gaa ka lu ɗe nam wu.
4 Dlisi wo ɗe nam kan, a Shishi ɗe nam, nak gwe Nya mbekii tumal zat mbadl ɗe nam wu.
5 Bagaa ganan wo ɗe nam kan, ngasti ten Yesu ɗe nam, a palti baptisma mago ɗe nam.
6 Nya ganan ɗe nam, tik ɗe Buka ganan mas jinan, tik ni nya ɗa ko wokko, a tik nima palti wul ka mi mas jinan, ata ni ka ko wokko.
7 Yek ningo sa bal ko wokko ganan hwa wul wi, nak kangwe a Yesu bali wu.
8 Nak gwe ɗe gaba ga Nya dlam wu,
<<De ta to nya go,
ta nde majwe ta dopsi ju cina,
yek ta bal zok wul mbalan jwasi.>>*
9 (Yek ɗe ilgwe dlamti ɗe, <<ta to nya,>> nama mbokti ang dani gwe, ɗe ba nakkan ta yil sut atl sowu?
10 Tisi ɗe ta yil sut ten dii atl go tik po to nya man mas dlo nya ka, ten ɗe tas njikan nya suk atli.)
11 Almasihu na gaa gwas ka laki yek naami ni ɗe mil shinti ji botli, naami wo man dlamti gaba ga Nya, naami wo tas dam ɗe man shele ga gaba man tamti, naami wo tas dam ɗe pasto, a naami wo tas dam ɗe man lishti.
12 Ta pali nak gwisi tas lakan mbalan ji Nya tas pal wul gwasi, ten ɗe ta dli ga Almasihu mbi nalti ɗa.
13 Hal se ma daman ɗe nam mas jinan ka ngasti ten Almasihu ganan, ama daman ɗe nam ka yisti ga yen ga Nya, hal ama daman ɗe kiɗi mbalan, ama njikamanni nak kangwe Almasihu ni wu mas.
14 Nak gwisi a laki a bama po daman nak millali so, majwe a yetal zhilu mbokti ang ten wul ga dii atl ge ngusi madlalti daamti ga mbadl gwasan nak kapsi ze wu, a mbalan man ɓotlkan ngusi shelti gwasan asa tesi gazi.
15 Ka lal ga nugo, ma dlami gem yilkeni jinan ka lamti, ama cin cina na nalti ka wul mas, hal ama daman nakti Almasihu, ti ɗe tik ɗe gaa ga dlisi.
16 Tumalti kan kat dlisi ngip yilkeni jwasan tumal tlalki jwe ngiɓi wu, kume ko kati gwik-gwi pal ilgwe zitɗu wu, a lak dlisi ten nalti a ndali ka lamti.

Pyal mbadl ka Almasihu

17 A nikii ma dlamti gaba gan yek a kaɓikii dlamti ɗa na shin ga Bagaa ɗe bak po daman nak majwe ba man Yehuda ka sowu so, majwe ɗe daamti gwasan wo ten wul ji ten koo lu kawu.
18 Mbadl jwasan njikan na damshal, a ba mbadl gwe a Nya bali wu nisi ɗa so ten lashi yisti suk lashi kumti bi gwasan.

* **4:8 4:8** Yen Zab 68:18

19 Ko njet nsha po yisi gwel so, sa bal gaa gwasan palti byas wul, asa yitla ngetl ten wul asa ngusi palti mas wul citdaɗe.

20 Ama kii wo nu kan Almasihu mbokikii ang dani ɗe tak pali so.

21 Ka sa i gwe ɗe ka kum gaba tenti wu, ka damti gwakan ɗe man kop gwas wo, sa mbokikii ang ten gem gwe ni ka Yesu wu.

22 Sa mboki kii ang wi, ten palti wul nak gwe akaa kul pali tek wu, tusan gus mbalan wu ka, gwe lil wu, ten wul shelti lal jwe ta nama lamti wu,

23 Ten ɗe tak pallan ɗe pyali ka daamti ga mbadl gwakan.

24 Palan pyal damti wudali gwe ni nak ga Nya wu ka gem, suk palti wul jwe ni ndakce na damti ka cilti wu.

25 Kume nuk'wu zakan shelti lali, ta ko wokko dlami gem yelan damti gwasi, nak ɗe mas jinan wo kat dli ji dli ɗe nam kan wu.

26 <<Kume mbadl lilik wugo bak pal byas wul so.>>† Bak zaki a cin nda bii a ka yima lilti mbadl so.

27 A bak balan sheɗan lu so, ka lilti mbadl gwakan.

28 Malgwe kul pi mukal go bas po pi mukal so, ama tas ngo wul tas pal hwa wul na ang gwasi. Kangwe ta mbi ilgon hal ata zi-ang majwe ba ilgon nisi ɗa sowu.

29 Bak zaki ni ta byas gaba yil tet ka bi jwakan so, ama dlaman gaba gwe a zi-ang a ndalli gahwulan yilkeni jwakan wu nak kangwe sa lami wu. Palti nak gwisi a laki a gaba gwakan zi-ang man kumti jwakan.

30 A bak lili mbadl Shishi ga Nya so, nak ɗe nati kan Nya paliki lalas tas mbok ang ɗe kii wo ma jwas kan ten cin kisti wu.

31 Zakan mas yokiti, suk byas mbadli, suk lilti mbadli, suk ngot bi, suk mas ngalci.

32 Pali yilkeni jwakan hwa wul, akaa yen gonti ga yilkeni jwakan, taasan byas wul jwe yilkeni jwakan palikii wu ka, nak gwe Nya taasikii gwakan kawu tumal Almasihu.

5

Damti ka cilti

1 Ten nak gwisi, ka damti gwakan ɗe mil ji lami ji Nya, palan wul nak gwe a Nya pali wu.

2 Akaa pal damti gwakan ka lamti nak gwe ɗe Almasihu lamanni hal yek ta bal gaa gwas ka lal ganan, ɗe sadaka man tami wusan ga Nya wu.

3 Bak zakini ta mbi man pat palan ka dlo gwakan suk man palti wundal wul citdaɗe gon, sogo man yitlat ngetl ten wul so. Wudal il jimi te pat ji mbalan ji Nya so.

4 Bak dlaman gaba lashi nsha so, bak dlaman byas gaba so, bak dlaman gaba kadlan so, ten ɗe nak gwisi mbun so. Ama ka lal ga palti nak gwisi wo ngusi palti hwol tuk na Nya.

5 Tak yisi ɗe gem man pat palan sogo man palti wundal wul citdaɗe gon, sogo man yitlat ngetl ten wul (ilgwe ni ndakce suk kopti gunki wu) a mbi tet ka boo ga Almasihu suk Nya so.

6 Ba malgon shelkii na gaba shelti lal so, ten ɗe wundal ga wul jwisi kaɗe man lakti a lilti mbadl ga Nya nda ten majwe basa kum bi sowu.

7 Ten nak gwisi kan bak cugaa suksi so.

8 Tek go mi wo damshal kan, ama ningo mi wo cilti kan ka kopti ga Bagaa, ten nak gwisi, palan wul nak mil ji cilti.

9 (Nak ɗe cilti kaɗe man tullat ga mas hwa palti wul, suk palti wul ndakce, suk gaba ga gem)

10 se tak ngo ilgwe Nya lami wu.

11 Ba ilgon mokii suk palti byas wul ji ka damshal so, ama ngusisi ɓulti gal ɗa gaa ka.

12 Ni ɗe wul nsha ta dlam wundal ji wul jwe a man lashi kumti bi jwisi pali ka damshal wu.

13 Ama mas ilgwe sa tulli ka cilti go, mbalan a man yenti gwasi.

† **4:26 4:26** Yen Zab 4:4.

14 Cilti kaɗe man lakti a mbalan man yenti wul mas. Yek laki yek sa dlam ɗe,
<<Man ndet yembal padal ka,
tlinya ɗaka mashkan ka,
a Almasihu cil tenki.>>
15 Pan ɗem-ɗem na kangwe akaa pal damti gwakan wu, bak palan damti nak kadlan so, ama palan damti nak man ɓotlkan.
16 Pal wul na mas ilgwe Nya balki wu, kangwe mbun ɗe tak pali wu, ten ɗe multi jin ɗe ma ɓalan giɓi go byasi kan.
17 Ten nak gwisi, bak daman ɗe kadlan so, ama yisan lamti ga Nya.
18 Bak tladli na ze inabi, gwe ɗe a lil mbalan kawu so, ka lal ga palti nak gwisi wo njikaman na Shishi ga Nya.
19 Hwi yilkeni jwakan gaba na koo zabura, suk koo tasti ga Nya, suk koo jwe Shishi ga Nya lakkii ten wulti wu. Ngusi wulti Bagaa koo na desti gan-gan ka mbadl gwakan.
20 Ngusi palti hwol tuk na Nya Buka ten wul mas ko agasi, ka shin ga Almasihu Yesu Bagaa ganan.
21 A kaa ngusi balti gaa yilkeni jwakan ten ɓanti ga Almasihu.

Damti hapti

22 Modli, balan gaa gwakan kos jwakan ten ɓanti ga Nya.
23 Ten ɗe kos kaɗe bacina ga kili gwasi nak gwe Almasihu kaɗe bacina ga motgaa man kopti wu. Motgaa ga man kopti kaɗe dli ga Almasihu, a Almasihusi kaɗe man kisti gwasi.
24 Nak gwe a man kopti kop Almasihu wu, nu kan kii modli ma wu, balan gaa gwakan kos jwakan ten wul mas.
25 Kii kos wo laman modli jwakan, nak gwe Almasihu lam man kopti yek ta bal gaa gwas ka lal gwas wu.
26 Ta pali nak gwisi ten ɗe tas pallat ɗe man cilti, tas taasti ka, tumal polti gwe ta polti ka na ze, gwe yek ɗe gaba gwas wu.
27 Yesu pali nak gwisi tas taki gaa gwas motgaa ga man kopti na mas mbunti gwasi, ba ɗe na lal ilgon so, ba ɗe na daskan so, sogo zobsi iligon so, ama tas dam na cilti ba ɗe na byas wul so.
28 Nak gwisi kan ta mani lam modli jwasan, nak dli gwasan wu. Ai malgwe lam kili gwas go gaa gwas kan ta lami.
29 Ko ɗe malgon ɓo taɓa nget ga dli gwas sowu, ama ata bal ilga nguki dlisi ata ketalti i'e nak gwe a Almasihu pali motgaa ga man kopti wu
30 mas jinan wo kat dli ga Almasihu kan.
31 <<Yek laki a mani zak aba suk ana gwasi ata ngatli kili gwas dli, asa dam ɗe dli ɗe nam.>>
32 Gaba gan go bal wul gwe ni ga hwudali kawu kan, ama ami wo ten Almasihu suk motgaa ga man kopti kan a nama gaba.
33 Ama ta mas kos lam kili gwasi nak gwe ata lam gaa gwas wu, a mas kili wo tas bal kos gwas nalti.

6

Damti ga mil suk man zat jwasan

1 Kii mil mbalan, kuman bi ga man zat jwakan ka Bagaa, palti nu ni hwaɓi.
2 Mbat gaba ga Musa ga cina suk alkawoli gwas dlam ɗe, <<Bal nalti aba suk ana gwa,
3 ten ɗe tak mbi hwa wul akaa pal tlal multi ten dii atl ɗa.>>*
4 A kii man zati, bak ngwe bi mil jwakan hal a mbadl lilisi so, ama ketalansi akaa nisi ma mbokisi ang ten gaba Nya suk dalti kang jwasi.

Zhel suk bagaa jwasan

5 Kii zhel kumi bi bagaa gwakan ji dii atli, akaa balsi nalti i'e akaa ɓantisi na mbadl ɗe nam nak wule Almasihu kan kaa nitma palti.
6 Bak palisi wul ga dalan gwel so, nak ga majwe asa pali wul mbalan ten ɗe ta mbadl tamisi ɗa wu, ama pali nak kangwe ɗe zhel ji Almasihu a pali wu, akaa nama palti ilgwe Nya lami wu ka mbadl gwakan.

* **6:3** Yen K. M. 5:16

7 A kaa nama palti wul gwakan na
mbadl de nam, nak wule Bagaa kan
kaa nitma palti ba de we mbalan ka
so.
8 Kaa yisi de mas hwa ilgwe
mbalan pali go ta mbi balti mal
Bagaa, na zhel na malgwe ba zhel ka
sowu.
9 Kii bagaa mago pali zhel jwakan
nak gwisi, bak lakisi banti ka dli so,
nak de kaa yisi de Bagaa de nam kani
kii da mas jwakan to nya ka, a bata
lam mali gon man gon so.

Wul dlanti ji Nya

10 Pakti ga gabe wo yek de, tak
ndallan gaa gwakan ka Bagaa suk ka
ndalti iko gwasi.
11 Yeman mas wul dlanti ji Nya,
tak manan dlalti ka mas botlkan ji
shedan da.
12 Dlanti ganan wo suk mbalan
ka so, ama suk guu man iko suk
bacina ji dii atl man damshal gan,
suk mazhe man ngalci jwe sa ni to
nya kawu kan.
13 Ten nak gwisi, yeman mas wul
dlanti ji Nya, ten de tak manan dlalti
ka byas cin gwisi da, kume kaa pak
palti wul mas wugo, akaa ya man
dlalti da.
14 Ten nak gwisi, balan mis gwakan
ka na gem, yitla ngetl gwakan ka na
palti ilgwe ni ndakce.
15 Laki asan gwakan lat dlamti
tami gaba ga tami mbadli.
16 Kaal da wul jwisi, kaman ngasti
ten Nya gwe yek de garkuwa gwakan
wu, gwe na nali kan kaa man bot ji
pas man wutu ji man ngalci wu ka
na nali wu.
17 Kinan kulugaa ga galla gwe yek
de kisti wu suk bal puka ga Shishi
gwe yek de gaba ga Nya wu.
18 Panta gaba suk Nya ka iko ga
Shishi gwasi ka sa'i mas, suk mas
wundal ga gaba gwe kaa pali suk
Nya, suk ngemti wullu, daman na
kang gaa, akaa gaba suk Nya ten mas
mbalan jwasi ko agasi.
19 Ngemini nini Nya pak, tas balan
ilgwe ba dlami mbalan dlip de a ba
gaba wu. Ten de ta hwi mbalan tami
gaba gan de ni ga hwudali ka wu, ba
de na banti so.
20 Ami wo gwel ga Nya kan ama
sa balan ka wi, gaba suk Nya ten bi
gini ten de mas sa'i gwe ba dlam tami
gaba go ta dlami ba banti, kangwe
mbun de ta dlam wu.

Pakti gaba

21 Tikikus yilka ganan de ma lamti
man palti gem ka wul Bagaa wu, a
hwikii mas ilgwe nama pat a de wu,
ten de tak yisan ilgwe ani gibi wu suk
ilgwe a nama palti wu.
22 Nu ka laki yek a shinti malkii,
ten de tak yisan kangwe mani a de
wu, a tas ndallikii gahwulan da.
23 Yilkeni jini, han ta tami mbadl
sut mal Nya Buka, suk Bagaa ganan
Yesu Almasihu dam ka kii, suk lamti,
suk ngasti ten Nya.
24 Han ta alheri dam de ga mas
man lamti ga Bagaa ganan Yesu Al-
masihu suk lamti gwe ba a paki
sowu. Amin!

Lishti gaɓa ga Yakubu

Gabatartati

Yakubu kakshe ka gaggaɓi ji Yesu ka lish gaɓa ge, ti wo ɗe naṃ ka kiɗi Kirista ji cina, a bacina kaɗe ti ka motgaa maṇ kopti ji Wurshelima wu. Ka gin ɗe 62 sogo 63 bacina ji maṇ Yehuda jwe bal maṇ daṃti ka bii ngemti Ananus bin Ananus laki yek sa ngeti yek sa lakti na ye hal ta maṣh wu. A ta lish wasike gin ɗe 45-48 Kaal ɗa maṣhkaṇ ga Yesu pak, lishti gaṃi kaɗe lishti gwe daɗe maṇ naa lishti ji pyal dlaḷlaṭ gaɓa ga Nya wu.

1 Ami Yakubu zhel ga Nya suk ga Bagaa Almasihu Yesu, amik lish gaɓa gee. A lishi maṇ boo ga Israila ɗe kutl cet lop ju jwe sa cat ɗaṇka wu, a naṃa gaɓet gwakaṇ ɗa.

Paḷaṇ hwol tuki kume sa cingaḷ ngaṣti ten Nya gwakaṇ wu

2 Yilkeni jini, kume bomti mbikii wonti wu, kamaṇ ɗe wul bal hwol tuki,
3 naḳ ɗe ka yisi ɗe kume sa cingaḷ ngaṣti gwakaṇ ten Nya wu dlot mbadl gwakaṇ a mbaḷdli.
4 Kume tlot mbadl gwakaṇ njikan wu, ka ndaḷ ten ngaṣti ten Nya gwakaṇ a baḳaa po lami ɗe taṣ mbaḷikii ilgon dani so.
5 Maḷgwe lam mbit ɓotlkaṇ yisti wul go taṣ ngem Nya, naḳ ɗe ti wo ata baḷ mas mbalaṇ i'e wu ta bal maḷi.
6 Kume ta ɓa ngemti wu, taṣ zi mbadl ɗe ta baḷti. Baṣ daamti ɗe ta man paḷti so so. Maḷgwe zi mbadl ka lu ɗe naṃ sogo, naḳ kapsi ze gwe a yetaḷ ngusi ballaṭi wu kaṇ ta ni.
7 Wudaḷ ji maju wo, sa mbi ilgon mal Nya Guu so,
8 naḳ ɗe mbadl gwasaṇ cal ɗe lop wu, a baṭa man dlaḷti ten wul ɗe naṃ sowu.

Maṇ wul ang suk maṇ laṣhi wul

9 Maṇ kopti jwe ni ten bi ilgon sowu taṣ paḷ hwol tuki naḳ ɗe Nya pallaṣi ɗe kiɗi mbalaṇ wu.
10 A majwe wul nisi ɗa wu taṣ paḷ hwol tuk ɗe Nya pallaṣi sut atli, naḳ ɗe na si na wul gwasaṇ sa paki naḳ kangwe a buzha paki wu.
11 A wutu cin laki a me kooni, a buzha loki a koo ka, mas mbunti gwasaṇ wo a gilka. Nu kaṇ maṇ wul ang a paki ten mot wul gwasaṇ.*

Tlat bomti cingaḷti

12 Maḷgwe dlo mbadl ka bomti cingaḷti go ta mbi hwa wul ga Nya, naḳ ɗe Nya a ɓaṭlti na mbadl gwe ba a paki so, gwe ta dlaḷli gaɓa gwas dani ɗe ta baḷ majwe lamti wu.
13 Kume sa cingaḷkii ten paḷti byas wul go, baḳ wuli ɗe Nya ka cingaḷkii so, maḷgon a man cingaḷti ga Nya so, a ba Nya cingaḷ maḷgon taṣ paḷ byas wul so.
14 Cingaḷti ga mbalaṇ wo tet ten byas lamti ga mbadl gwas kaṇ a yilli, a daḷti hal a lak man ngetl gwasi.
15 Kume mbadl ga mbalaṇ lam byas wul wu, yek ka laki a maḷi paḷ byas wul, a paḷti byas wul kaɗe maṇ tullaṭ maṣhkaṇ.
16 Yilkeni ji lami jini, ba maḷgon shelkii so.
17 Mas hwa wul wo sut mal Nya kaṇ ni, ti ɗe ta paḷ cin suk kyatlaḷ suk lip wu. Ti ɗe baṭa ballaṭ naḳ shishi sowu.
18 Ta botlaṇni yek ta balaṇni pyal mbadli tumal gaɓa gwas maṇ gem, taṇ daṃaṇ ɗe mbalaṇ jwas ji cina maṇ zok mbadli.

Katti kaṇ suk paḷti ilgwe gaɓa ga Nya dlaṃ wu

19 Yilkeni ji lami jini, ɓo kumini, kati kaṇ wul ɓaa-ɓaa ama baḳ gaɓa baḷe-baḷe so, a ba mbadl lilikii baḷe-baḷe so,
20 naḳ ɗe a lilti mbadl ga mbalaṇ laki a ba mbalaṇ a daṃ na zok mbadl mal Nya sowu.
21 Nu kawu, zakaṇ palti byas wul suk yokiti, akaa zak nalti gaa, taḳ

* **1:11 1:11** Yen Ish 40:6-7

ngiɓaŋ gaɓa gwe sa ɓak ka mbadl gwakaŋ wu, naŋk ɗe yek laki yek kaa mbi kisti wu.
22 Shelaŋ gaa gwakaŋ so, kumaŋ gaɓa ga Nya akaa paŋl ilgwe dlaŋm wu.
23 Mas maŋlgwe kum gaɓa ga Nya yek baŋta paŋl ilgwe gaɓe dlaŋm sowu, maŋli te maŋlgwe yenti ka boka,
24 yek ninge-ninge kangwe ta ni wu maŋsnit ka wu.
25 Ama maŋlgwe kati kaŋn mbaŋt gaɓa ga Nya gwe a kis mbalaŋn ɗaŋka daŋnti ɗe zhel ga guu maŋzhe ka yek ta ngusi paŋlti ilgwe mbaŋt gaɓa dlaŋm wu, a ba mbaŋt gaɓa maŋsnit ka sogo ta mbi hwa wul ga Nya ka mas ilgwe ta paŋli wu.
26 Maŋlgwe daŋmaŋn gwa we ta naŋma kopti ga Nya ama yek baŋta man ngipti bi gwas sogo, ta naŋma shelti gaa gwasi, a kopti Nya gwas wo ten koo lu kaŋn ni.
27 Kopti gwe ni hwaɓi mal Nya go yek ɗe ta mbalaŋn ngip mil jwe maŋn zaŋt maŋshisi kawu suk modli jwe maani jwasaŋn maŋsh kawu jwe sa naŋma tlat bomti wu. Majwe baŋsa zaki ta lamti ga wul ji dii atl te ka mbadl gwas sowu.

2

Ba maŋn kopti lam majon asa nge jon so

1 Yilkeni jini, naŋk ɗe kaa ngaŋskii ten Almasihu Yesu Bagaa gaŋnaŋn maŋn nalti wu, baŋk lamaŋn majon man jon so.
2 Kum ɗe maŋn wul ang gon tul ka motgaa gwakaŋn na lukaŋl suk muni maŋn wulpi ten mil ang gwasi yek maŋlgwe ba ilgon niɗɗa sowu tuli na gus lukaŋl gwasi.
3 Kume ka baŋl nalti maŋn wul wu yek ka wulti ɗe, <<Hwa gobdlan kawu daŋn dani.>> Ama yek maŋlgwe ba ilgon niɗɗa sowu yek ka wulti ɗe, <<Dlaŋl teka,>> sogo <<Daŋn ka atl a cina ɗaaka.>>
4 Kaa paŋli nugo, kaa lam maŋlgon man gon sa? Kaa ɓo mbok ang ɗe maŋlgon man gon ka dlo gwakaŋn sa? A kaa ɓo paŋl byas wul sa?
5 Yilkeni ji lami jini, ɓo kataŋn kaŋn, Nya botl majwe ba ilgon nisi ɗa ten dii atl sowu taŋs daŋn ɗe maŋn wul naŋk ɗe sa ngaŋssi tenti, yek sa kanti ɗe guu ka mbadl gwasaŋn naŋk gwe ta dlaŋlli gaɓa gwas majwe lamti wu.
6 Ama yek ka mbul majwe ba ilgon nisi ɗa sowu. Maŋn wuli ka ni kii ma cit dlelngapcan a sik naŋma taŋlat gwakaŋn dlaboo mal maŋn kisti gaɓa wu sa?
7 Aba sik ɗe maŋn mbulti shin maŋn nalti gwe asa mbekii dani wu sa?
8 Kume kaa kop mbaŋt gaɓa ga Almasihu gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu ɗe, <<Laam yelaŋn daŋnti gwa naŋk gwe ka lam gaa gwa wu,>> ka paŋli nugo, kaa paŋl hwa wul.*
9 Ama kume kaa lam majon man jon go kaa paŋl byas wul, akaa ɗakci mbaŋt gaɓa gwe ni ga lishi ka gaɓa ga Nya wu wi.
10 Naŋk ɗe maŋlgwe kop mas mbaŋt gaɓa ama yek ta ɗakci ɗe naŋm go ndakce kaŋn ta ni suk maŋlgwe koɓi so mas wu.
11 Nya gwe wule, <<Baŋk pi paŋlaŋn so,>> tik wule, <<Baŋk dlo mbalaŋn so.>> Kume ka pi paŋlaŋ† so ama yek ka dlo mbalaŋ‡ go ka ɗakci mbaŋt gaɓa wi.
12 Mas ilgwe kaa paŋli, suk ilgwe kaa dlaŋm wu, yisi ɗe gas gon wo a kisikii gaɓa ten mbaŋt gaɓa gwe kiskii ɗaŋka daŋnti ɗe zhel ga guu maŋzhe kawu.
13 Nya a nge yenti gonti ga maŋlgwe nge yen gonti ga mbalaŋn wu. Yenti gonti ga Nya wo, man ngetl ga kisti gaɓa gwasi.

Maŋlgwe ngaŋsti ten Nya go ta paŋl hwa wul

14 Yilkeni jini, kume mbalaŋn wule ta ngaŋsti ten Nya ama yek ba paŋt gwas mbok ang nu sowu, ngaŋsti gwas wu a kisti so.

* **2:8 2:8** Yen Lib 19:18. † **2:11 2:11** Yen Yil 20:14; K. M. 5:18. ‡ **2:11 2:11** Yen Yil 20:13; K. M. 5:17.

15 A kume lukaḷ ni yilka gạ mani
sogo yilka gạ modli gon gwakaṇ ɗạ
so a baˌ ilgạ nguki niɗɗạ so,
16 yek gon gwakaṇ wulti ɗe, <<Li
ge naˌ taṃi mbadli, lak hwa wul akạ
nguk wul i'e,>> ama yek baṭạ baḷti
ilgwe taˌlami wu sogo, yek taˌpaḷi duk
ye?
17 Ngaṣti ten Nya mago nu kaṇ ni,
kume kạ ngaṣki ten Nya ama yek
baḳaˌpaḷ ilgwe mbalaṇ a yeni asạ yisi
ɗe kạ ngaṣki tenti sowu, ngaṣti ten
Nya gwa wo ten koo lu kaṇ ni.
18 Maḷgon a wule, <<Ki wo kạ
ngaṣki ten Nya, a ami wo a paḷ hwa
wul.>> Mboki ang ten ngaṣti ten Nya
gwa ɗe a baḳạ paḷ hwa wul sowu,
ami ne go ba mbokik ang ten a ngaṣti
ten Nya gini tumal hwa wul gini.
19 Kạ kan kạ mbadl gwa ɗe Nya wo
ɗe naṃ kaṇ, naḳ gwisi mbuni, mạzhe
mago nuk sa kaami hal naˌdlạḷi dli.
20 Ki kạdlaṇ, kạ lami ɗe ta mbokik
ang ɗe ngaṣti ten Nya baṇaˌpaḷti hwa
wul so wo ten koo lu§ kaṇ ni nwa?
21 Daami ɗe Nya yen koli gaṇaṇ
Ibirahim ɗe maṇ zok mbadli tumal
ilgwe taˌ paḷi wu ɗe taˌ taki Nyami
Ishaku yen gwas wu.
22 Kạ yeni ɗe hwa wul gwe taˌ paḷi
wu mo suk ngaṣti gwas ten Nya, yek
ngaṣti gwas njikaṇ tumal paḷti hwa
wul gwasi.
23 Yek ilgwe gaɓa gạ Nya dlaṃ wu
daṃ ɗe gem, gwe wule, <<Ibirahim
ngaṣti ten Nya, yek Nyami yenti ɗe
maṇ zok mbadli.>>* Yek laki yek
mbalaṇ yen Ibirahim ɗe yelaṇ gạ
Nya.
24 Kạ yeni go paḷti hwa wul gạ
mbalaṇ sogo ngaṣti kaɗe maṇ lakti
ataˌ daṇ ɗe maṇ zok mbadl mal Nya
ma? Ngaṣti ten Nya tokte kạ so.
25 Kili maṇ kopti maani gon asạ
mbet ɗe Rahab mago nu kaṇ Nya
yenti ɗe maṇ zok mbadli tumal ilgwe
taˌ paḷi wu ɗe taˌ kan maṇdaḳi gạ mil
shinti ji Israila ju hal yek taˌ zaṣi ten
zobsi tantu wu.
26 Naḳ gwe ɗe dli gwe mbadl ni giɓi
sogo hwuuni kạwu, nu kaṇ ngaṣti
ten Nya gwe baˌpaḷti hwa wul ni dani
sogo hwuuni kaṇ.

3

Taˌ maṇ kopti mani naˌ bi jwasaṇ

1 Yilkeni jini, baṇ kamaṇ ɗe mas
jinaṇ se maˌ daṃaṇ ɗe majwe a
mboki ang mbalaṇ ten gaɓa gạ Nya
wu so. Majwe asạ mboki ang
ten gaɓa gạ Nya mbalaṇ jo, Nya a
bodlaḷsi i'e ɗe taˌ ɓa kisisi gaɓa wu
man naa mbalaṇ.
2 Mas jinaṇ a maˌ paḷaṇ ilgwe baˌ
yek sowu wonti. A mas maḷgwe dlip
ataˌ mani naˌ bi gwas go, hwa mbalaṇ
kaṇ, ataˌ man ngipti dli gwas pak.
3 A saˌ laki zaa kapsi bi taṣ kum bi
ɗa, naˌ nali kaṇ asạ taḷat kạ lu gwe saˌ
lami wu.
4 Ɓo yenaṇ jirgi ze pak, kaksha wul
kaṇ, bal yetaḷ kaɗe maṇ jekti. Ama
naˌ nak en sada kaṇ a maṇ dlaḳti jirgi
taḷe kạ lu gwe taˌ lami wu.
5 Nu kaṇ laḳa ɗe a mbalaṇ gaɓa naˌ
nali mago nak eni kaṇ ni ama a dlaṃ
kiɗi gaɓa. Ɓo yenaṇ kangwe a nak en
wutu man kwelti bal ludaṇ kạwu.
6 Laḳa mago naḳ wutu kaṇ ni, naˌ
nali kaṇ a mbalaṇ dlaṃ byas wul,
maṇ lilti gạ mas mbadl gwas ka.
Laḳa a man lakti gạ mbalaṇ kạ wutu.
Buu wuti kaɗe maṇ cokti gwasi.
7 A mbalaṇ man lakti a wul me
mas, suk yadli, suk wuci suk ɓalkaṇ,
suk wul ze, asạ kumit bi. Asạ pal ten
ang gwasi.
8 Ama maḷgon a mani naˌ laḳa gạ
mbalaṇ so. Laḳa wo baˌ a shuk naˌ
paḷti byas wul so, gạ njikmi kaṇ ni
naˌ byas ikaṇ gwe a man tlot mbalaṇ
wu.
9 Naˌ laḳa kaṇ a maˌ taṣaṇ Bagaa
suk Buka gaṇaṇ, a naˌ naḷi kaṇ a
maˌ byalaṇ mbalaṇ, jwe ɗe Nya paḷsi
naḳti gaa gwas wu.
10 Naˌ bi gwe a maˌ taṣaṇ Nya wu
kaṇ a maˌ byalaṇ mbalaṇ. Yilkeni
jini, mbun ɗe taṇi nu so.

§ **2:20 2:20** Kạ lishtisi jon ji cina wo saˌ lishi ɗe *hwuuni*
* **2:23 2:23** Yen L. Z. 15:6.

11 Da nii kan hwa ze suk kudali a
yil tot ka shu de nam gwi?
12 Yilkeni jini, yandi zaitun a guli
ten tlindi tulan, sogo a yandi tulan
guli ten tlindi inabi so? A man pat
nu so. Aba shu gwe a yilli kudal ze
wu, a bal hwa ze so.

Hwa botlkan yisti wul

13 Man hwa botlkan yisti wul ni ka
kii, yek ta yis ilgwe Nya lami gwa?
Han tas mbok ang ten yisti wul gwasi
ten kangwe ata pi wu tumal palti wul
bana nalti gaa so, gwe de a yil tet ka
botlkan yisti wul wu.
14 Ama kume bal dakalti suk lamti
gaa ni ka mbadl jwakan wu, bak bo
ngetl de kaa yis ilgon akaa nge kumti
gem so.
15 Wudal ga botlkan gwisi wo sut
mal Nya kan ni so, ga man dii atl kan,
gwe de a guu mazhe bali wu kan, ga
Shishi ga Nya man cilti ka so.
16 Lu gwe dakalti suk lamti gaa a ni
da go, ka mbi gulsatdli suk mas palti
byas wul.
17 Ama botlkan yisti wul gwe a yil
sut mal Nya go, man cilti kan. A
laki a mbalan dan na tami mbadl
pak, man mbulti mbalan ka so, aba
a lak mbalan ten pallat gaa gwas de
ta man naa mbalan so, a yen gonti
i'e, a laki a mbalan pali hwa wul naa
mbalan. A ba a laki a mbalan lam
majon man jon so.
18 Majwe dan na tami mbadl suk
yilkeni jwasan go, sa laki a naa
mbalan dan na zok mbadli, nak de
sa zakisi hwa lal wu.

4

Balan gaa jwakan Nya

1 Yek de man lakti dlakti gaba suk
dlanti ka dlo gwakan ye? Lamti
mbadl gwakan gwe nima dlanti ka
mbadl jwakan wu kasa?
2 Akaa lami de tak mbi wul, kume
kaa mbi sowu yek laki akaa tlo
mbalan. Akaa dakal de malgon mbi
ilgon wu, akaa ngusi dlanti jwakan
ama bakaa mbi ilgwe kaa lami wu so
nak de kaa ngem Nya sowu.
3 Akaa ngem wul mal Nya a bata
balkii so, nak de akaa ngemti na byas
mbadl wu. A de tak kuman tamti
mbadl jwakan da ka laki yek kaa
ngemti wu.
4 Kii man zakti ga Nya, kaa yisi de
kume mbalan lam wul ga dii atl go de
nam kan ta ni suk malgwe nge wul
ga Nya wu sa? Mas malgwe botl wul
ga dii atl go mali palli gaa gwas de
man nget Nya wi.
5 Kaa daman gwa we ten koo lu
kan gaba ga Nya mbok ang de, Nya
wo man dakalti kan ten bi ga shishi
gwe ta zi ka mbadl jinan gwa?
6 Ama Nya balanni zok wul i'e. Yek
laki yek gabe wule,
<<Nya balli tukaal man nalti gaa,
a malgwe ngusal gaa gwas atl go
a Nya palit alheri.>>*
7 Balan gaa jwakan Nya, akaa balli
tukaal Guu mazhe, ta abikii.
8 Daman njaa mal Nya, ta dam njaa
malkii pak. Ki man palti byas wul pol
ang gwa ka. Ki de mbadl gwa wo lop-
lop kan ni wu, pol mbadl gwa ka.
9 Kulanni akaa pal duu tuki ten
byas wul jwe kaa pali wu. Han ta
gitlti gwakan pal de kulu, a hwol tuk
gwakan pal de duu tuki.
10 Ngusalan gaa jwakan atli, Bagaa
a tlilkii.
11 Yilkeni jini, bak dlaman byas
gaba ten yilkeni jwasan so. Mas
malgwe dlam byas gaba sogo mali zi
byas wul yilka gwas gaa go, de nam
kan ni suk ta mali dlam byas gaba ten
mbat gaba ga Nya. A kume ka zi byas
wul mbat gaba ga Nya go, ka nama
kopti mbat gabe so, ama ka nama
pallat gaa gwa de man kisti gaba.
12 Man zat mbat gaba suk kisti gaba
wo de nam kan. Tik de malgwe mbuk
kisti suk lilti ga mbalan kawu. Ama
wok de ki de hal ka dlam byas gaba
ten yilka gwa wo?

Ndalan ka ndalti ga Nya ba de ka ndalti gaa gwakan so

13 Katan kan kii de akaa wuli de,
<<Ase sogo ayo go ma li ka ban ge suk

* **4:6 4:6** Yen C. G. 3:34

ga tek gu, ama pal gin ɗe nam kali, ama wul wul ka, ama mbi wulpi>> wu.
14 Kaa yisan ilgwe a pi ayo gwa? Ten bi yek mbadl jwakan ni pamma ye? Mbadl jwakan wo nak sasal kan ni gwe a tuli a zigaa wu.
15 Ka lal ga dlamti nugo wuli ɗe, <<Kume Nya Bagaa lami go, ma pal ilge suk ge.>>
16 Ama akaa ngusi ɓot ngetl na manti ga gaa gwakan. Palti nak gwisi wo byas wul kan.
17 Mas malgwe yis ilgwe ni mbuni ɗe ta pali wu yek bata pali sogo, ta pal byas wul wi.

5

Gaɓa ten man wul ang jwe asa mbul naa mbalan wu

1 Ɓo katan kan, kii man wul ang, kulanni akaa des lee nak ɗe Nya a nolkii wu.
2 Wul ang gwakan moki kawi, wuljon ci lukal jwakan kawi.
3 Wulpi gwakan lil kawi. Lilti ga wulpi ka ka mbok ang ten palti byas wul jwakan, tlu dli jwakan a kwel ka nak ɗe kaa nama mot wulpi ka pakti multi wu.
4 Ɓo katan kan, nak ɗe ka nge ɓatlti ga majwe wotlikii wul zhin wu. Kulu jwasan mbuki mal Nya Bal Kakshe wi.
5 Kaa dan ka tamti ten dii atli, kaa nguki yek kaa tla ilgwe kaa lami wu. Gaa jwakan kan kaa ketali nak dabba gwe sa mboshti wu.
6 Ka lil majwe basa pal byas wul sowu yek kaa tlosi, ko ɗe sa dlansi sukkii sowu.

Dlot mbadl ka bomti

7 Yilkeni jini, dlo mbadl ten ɓatti palti sut ga Yesu Bagaa ganan. Ɓo yenan kangwe a man kolti zhin ɓat not ga ilgwe ta ɓak wu, tet ka ze lulpi hal ala ga gisi.
8 Kii mago ɓatan palti ga Yesu Bagaa akaa dlal na ndalti nak ɗe ta ɓal njaa sut wu.
9 Bak nalaman na yilkeni so, sogo a kisikii gaɓa dani, nak ɗe man kisti gaɓa ɓal ten bi dlabii wu.
10 Ɓo yenan kangwe man dlamti gaɓa ga Nya tla bomti ten dlamti gaɓa ga Bagaa yek sa dlo mbadl ɗa wu.
11 Ma yisi ɗe majwe dlo mbadl ka tlat bomti go, man mbit hwa wul kaɗe si. Ɓo daamankii ten kangwe Ayuba dlo mbadl wu suk kangwe Guu Nya yillat ɗaka bomti kawu. Nya wo man yenti gonti suk lamti mbalan i'e kan.
12 Yilkeni jini, bali ga mas ilgwe a hwikii go yek ɗe, mo gaɓa na Nya so, ko ta na dlo nya, ko ta na dii atli ko ta na zobsi ilgon. Han ta gaɓa gwakan dlal ten <<yii,>> sogo <<hwowo,>> nuk sogo Nya a nolkii.

Ngemti na ngasti ten Nya

13 Mas malgwe nama tlat bomti a gipkii go tas ngem Nya. A malgwe nama hwol tuk go, tas wul koo tasti ga Nya.
14 Malgwe cwo nama cit gwas go, tas mbe bacina ji motgaa ga man kopti tas ngemit Nya asa pit mili ka shin ga Bagaa.
15 Ngemti gwe sa pali na ngasti ten Nya go, a laki a man cwo ndoki, nak ɗe Nya a ndok man cwoɓi wu. Kume ta pal byas wul wu, Guu Nya a tasit ka.
16 Kume kaa pal byas wul wu, hwi yilkeni jwakan akaa ngem Nya ta ndokkii, nak ɗe ngemti Nya ga man zok mbadl wo ndali a pal wul wonti wu.
17 Ɓo daamankii ten Iliya, mbalan kaɗe ti nakmi, ta ngem Nya i'e ɗe ba ze nda so, yek ba zesi nda ten dii atl so se pal gin ɗe mekan na lip ɗe mukka.
18 Yek ta po ngem Nyami ɗa ɗa, yek ze nda sut nya, yek wul te tot ka atli.
19 Yilkeni jini, kume gon gwakan pal na kaal ten kopti gem yek malgon pallat tet ten tantu wu,
20 yisi ɗe malgwe laki yek man palti byas wul ci atl gaa go, ta kisti ɗaka mashkan kawi, nak ɗe Nya

a taasi maḻi wonti byas wul gwas kaẉu.

1 Yohana
Gabartati

Shin gạ ana gạ Yohana yen shinti gạ botli ka kaɗe Salomi, tik ɗe yilka gạ Maryam ana gạ Yesu (yen Mat 27:56; Mar 16:1; Yoh 19:25). Yohana suk yilkeni jwasi, kaạ Yakubu suk Biturus kaɗe mil shinti jwe ni njaa mal Yesu wu. Kaal ɗa lishti takaṛda ɗe mekan jimi wo, Yohana lish gaɓa maṇ taṃti gwe asa mbe na shin gwas wu, a tik ɗe maḷgwe lish Ruya gạ Yohana wu pak. Ko ɗe sa dlaṃ shin gạ maḷgwe lish wasike ka lishtisi wu, ama yal gaɓa ka lishti jwisi suk ka gaɓa maṇ taṃti tumal Yohana te yal gaɓa gạ mbalaṇ ɗe naṃ. A kolsi ji motgaa gạ maṇ kopti dlaṃ ɗe yen shinti gạ botli Yohana ka lishsi. Ta lish lishti takaṛda ɗe mekan ju ka pakti multi gwasi, ka gin ɗe 85 ta la ɗe 95 Kaal ɗa maṣhkaṇ ga Yesu. Gon a baṇ Apisus ten kaṭ atl gạ nak'en Asiya, lu gwe ta maṣhi ata ni kaksha bacina gạ maṇ kopti wu, kaɗe lu gwe ta lish wasike kaḷi wu.

Yohana ndaḷli gahwulaṇ mbalaṇ taṣ paḷ zumunta suk Yesu suk yilkeni jwasaṇ na lishti takaṛda gaṇ. Ta daḷisi kan ten bi gaɓa shelti jwe a palli gaɓa ten Yesu, Yen gạ Nya ɗe lal wu

Gaɓa gwe a baḷ mbadl gwe ba a paki sowu

1 Ma ni kii ma dlaṃti gaɓa ten maḷgwe ta ni ɗa tet ten lakti zhila gạ dii atl wu, tik ɗe maḷgwe ma kum yal gwasi, yek ma yenti na gwel gaṇaṇ wu. Yek ma wutit gwel i'e yek ma taṇti na ang gaṇaṇ, tik ɗe gaɓa gạ mbadl gwe ba a paki sowu.

2 Gaɓa gạ mbadl gwisi tul ten dii atli, yek ma yenti, yek ma hwi mbalaṇ gaɓa ten daṃti gwasi yek ma dlaṃikii gaɓa ten mbadl gwe ba a paki so gaṃisi. Tek go ta ni to mal Nya Aba ka, yek ta tul mal ni.

3 Ma hwikii ɗe mi wo ma yenti yek ma kumti wi, kangwe ɗe kaa cugaa sukmi wu. A cutgaa gaṇaṇ mi wo suk Abe kaṇ suk yen gwasi Almasihu Yesu.

4 Ma ni kii ma lishti naḳ gaṃi ta hwol tuk gaṇaṇ* njikaṇ ɗa.

Laṭ ka cilti ga Nya

5 Gaɓa gwe ma kumi tet bi ɗatka yek ma hwikii wi wuggu, Nya wo cilti kaṇ, a malti wo daṃshal ni ɗa so ko njet.

6 Kume ma wuli ɗe ma naṃa cutgaa sukti ama ama yima laṭ ka daṃshal go, ma shelaṇ lali a ba ma naṇma daṃti ka gem so.

7 Ama kume ma naṇma laṭ ka cilti naḳ gwe ta ni ka cilti go, ma cugaa suk yilkeni jinaṇ, a hwulan gạ Yen gwasi Yesu polini daṣkaṇ gạ paḷti byas wul ka mas.†

8 Kume ma wuli ɗe mi wo maṇ paḷti byas wul ka sowu, ma shelaṇ gaa gaṇaṇ a ba gem naṇ gipni so.

9 Kume ma dlaṃi Nya byas wul jinaṇ wu, ti wo maṇ njikaṇti gaɓa gwe ta dlaṃ wu kaṇ a maṇ paḷti gem kaṇ, ta taas byas wul jinaṇ ka, ata polini daṣkaṇ gạ laṣhi paḷti gem gaṇaṇ ka mas.

10 Kume ma wuli ɗe mi wo ma paḷaṇ byas wul sogo, ma pallaṇ Nya wi ɗe maṇ shelti lali, a ba gaɓa gwas mbi lu daṃti ka mbadl gaṇaṇ so.

2

1 Mil ji lami jini, a lishikii gaɓa gee kangwe ɗe kaa paḷ byas wul sowu. Ama kume maḷgon paḷ byas wul wu, maṇ gaɓa na Nya Aba ka lal gaṇaṇ nini ɗa, maḷi kaɗe Almasihu Yesu maṇ paḷti wul ndakce.

2 Maṣhkaṇ gwas kaɗe sadaka gwe sa paḷi ta Nya taas daṣkaṇ byas wul jinaṇ ka, a ba mi na ngwenaṇ ka so ama suk byas wul ji mas mbalaṇ ji dii atli.

3 Na nu kaṇ ma mbokaṇ ang ɗe ma yisaṇti, ɗe ma koɓaṇ ilgwe ta hwini ɗe taṇ paḷi wu.

---

* **1:4 1:4** Ka lishtisi jon wo sa lishi ɗe *gwakaṇ*

† **1:7 1:7** Sogo *ko wokko*

4 Maḷgwe dlaṃ ɗe, <<Ami wo a yis
Nya,>> ama baṭa kop ilgwe ta hwini
ni wu sogo, maḷi shel lali a ba gem
nit ka mbadl so.
5 Ama maḷgwe kop gaɓa ga Nya
go gem, lamti Nya njikaṇ ka mbadl
gwas wi. Na nu kaṇ ma yisi ɗe mi
wo mbalaṇ jwas kaṇ.
6 Mas maḷgwe dlaṃ ɗe ti wo
mbalaṇ ga Nya ka go, ngetli kaṇ taṣ
paḷ wundaḷ daṃti gwe Yesu paḷi wu.
7 Yelaṇ ji lami jini, pyal ilgon kaṇ a
nikii ma lishti gaɓa dani so ama gus
wul kaṇ, ilgwe ɗe tet ten ndat zhila
gaɓa gaṇaṇ kaṇ a hwikii wu. A yek
ɗe gus ilgwe kaa kum gaɓa dani wu.
8 Ama hal ase ilgaṃi yi ɗe pyal
wul gwe a yi kii ma lishti gaɓa wu.
Gem kaṇ mbalaṇ yeni ka daṃti ga
Almasihu yek sa po yeni ka daṃti
gwakaṇ wi ɗa, naḳ ɗe daṃshal naṃa
pakti ka, a cilti ga gem nda cilaṭ lu
wu.
9 Maḷgwe wuli ɗe ta nima daṃti ka
cilti ata yima nget hwulan ga maṇ
kopti yilka gwas go, ta yima daṃti ka
daṃshal.
10 A maḷgwe lam yilka gwas go ta
nima daṃti ka cilti, a ba ilgwe a
lakti ten kotti asaṇ ka daṃti gwas wu
niɗɗa so.
11 A maḷgwe nge hwulan ga yilka
gwas go, ka daṃshal kaṇ ta nima
paḷti wul suk daṃti gwasi. A baṭa
yis lu gwe ta nima laṭ ɗu so naḳ ɗe
daṃshali yitlet gwel kawu.
12 Mil ji lami jini, a nikii ma lishti
gaɓa,
naḳ ɗe Nya taasikii daskaṇ ga
byas wul jwakaṇ ka tumal
Yesu wu.
13 Kolsi, a nikii ma lishti gaɓa,
naḳ ɗe kaa yisti wu, ti ɗe tet ten
lakti zhila ga dii atl kaṇ ta ni
wu.
Mil samali, a nikii ma lishti gaɓa,
naḳ ɗe kaa man ngetl ga guu
maẓhe wu.
Mil jini, a nikii ma lishti gaɓa,
naḳ ɗe kaa yis Nya Aba wu.
14 Kolsi, a nikii ma lishti gaɓa,
naḳ ɗe kaa yisti wu, ti ɗe tet ten
lakti zhila ga dii atl kaṇ ta ni
wu.
Mil samali, a nikii ma lishti gaɓa,
naḳ ɗe kii wo maṇ ndaḷti kaṇ,
a gaɓa ga Nya nima daṃti ka
mbadl gwakaṇ wu,
a kaa man ngetl ga guu maẓhe
wu.

Baḳ lamaṇ byas daṃti ga dii atl gee so

15 Baḳ lamaṇ byas daṃti ga dii
atl gee, sogo wul jwe ni giɓi wu so.
Maḷgwe lam byas daṃti ga dii atl gee
go, lamti Nya Aba ni ka mbadl gwas
so.
16 Kangwe a mbalaṇ lam wul jwe
ni ten dii atl wuggu, kaptaṭ ɗa dli
ga mbalaṇ gwe a lak mbalaṇ ten
paḷti byas wul wu, lamti paṭ paḷaṇ,
suk yenti ga gaa wule ka manaṇ naa
mbalaṇ. Wudaḷ ji wul jwisi wo wul
ji Nya ka so, wundaḷ ji wul jimi wo ji
byas daṃti ga dii atl kaṇ.
17 Byas daṃti ga dii atl gee na
kaptaṭ ɗa dli ga mbalaṇ a paki, ama
maḷgwe ata paḷ ilgwe Nya lami go
daṃti gwas a paki so.

Daḷti kaṇg ten maṇ nget hwulan ga Yesu

18 Mil ji lami jini, pakti ga dii atl ɓal
njaa. A naḳ gwe kaa kumi wu maṇ
nget hwulaṇ ga Almasihu ni teɗi,
naḳ ninge mago maṇ nget hwulaṇ ga
Almasihu ɓalɗa wonti. Nuk laki yek
ma yisi ɗe pakti ga dii atl gee ka ɓali.
19 Tet ka mi kaṇ maṇ nget hwulaṇ
ga Almasihusi ni, ama si wo yilkeni
jinaṇ ji gem ka so. Yilkeni jinaṇ kani
ɗe si go sa daṃ sukmi. Ama yek
zaṭgaa ɗe sa zigaa wu mbok ang ɗe
si wo yilkeni jinaṇ ka so.
20 Ama kii wo Maṇ Cilti ka botlkii
yek kaa yis gem mas jwakaṇ.
21 Laṣhi yisti gem jwakaṇ ka laki
yek a lishikii gaɓa so ama yisti gemi
ɗe ka yisi ka laki. A ka gem wo ba lal
a ni ɗa so.
22 Wok ɗe maṇ shelti lali wo?
Maḷgwe dlaṃ ɗe Yesu wo Almasihu
ka sowu. Wudaḷ ga maḷgwisi kaɗe

maɲ nget hwulaɲ gạ Yesu, maḷi nge yisti gạ Abe suk Yeni pak.
23 Mas maḷgwe nge yisti gạ Yeni go,
ta yis Abe so, a maḷgwe wule ta yis
Yeni go, ta yis Abe pak.
24 Nu kạwu, ngiɓaɲ gaɓa gwe sạ
dlạmikii ɗe sạ nde dlạmti gaɓa wu.
Kume paḷi nu go, kaạ nima daɲti suk
Yeni suk Abe pak.
25 A ilgwe ta dlạllini gaɓa dani go
yek ɗe, kume ma daɲaɲ sukti wu ma
mbi mbadl gwe ba a paki sowu.
26 A lishikii gaɓa gaɲ ta daḷikii kaɲg
ten majwe naɲa lamti gillaṭ jwakaɲ
ju.
27 Kii gaa jwakaɲ wo botli gwe
Almasihu paḷikii wu yi kii gaa, a
baḳaa po lami ɗe ta maḷgon mbokikii
ang ten ilgon so. Naḳ ɗe botli gwe ta
paḷikii wu mbokikii ang ten wul mas
wu, a botlisi wo gạ gem kaɲ ba ɗe
gạ lal so, dlaḷaɲ malti naḳ gwe botlisi
mbokikii ang wu.

Mi wo mil ji Nya

28 Nuk go, mil jini, daɲaɲ ka Al-
masihu, kangwe ta susut ɗu go ma
manaɲ dlaḷti na ndaḷi gahwulaɲ a ba
nsha a cinni a cina ɗatka sowu.
29 Naḳ ɗe kaạ yisi ɗe ti wo maɲ
paḷti wul ndakce kạwu, yisi ɗe mas
maɲ paḷti wul ndakce mbi zaṭ ɗe yen
gạ Nya wi.

3

1 Bohwe ni kaɲ nalti gạ lamti gwe
Nya Aba lamaɲ ni wu ni gwi, ɗe hal
asạ mbe ni ɗe mil jwas wu! A ɗe mil
jwasisi kaɲ maɲaɲni. Ilgwe laki ba
mbalaɲ ji dii atl gee Kamaɲnii sogo
yek ɗe mbalạmi yis Nya so.
2 Yelaɲ ji lami jini, ningo mi wo mil
ji Nya ka ɓali, a kangwe ma ya tok
daɲaɲ go, maḷgon ɓo yisi so. Naḳ
kaɲ ma yisi ɗe, kume Yesu susut ɗu,
ma palaɲ naḳti ama yenaɲti naḳ gwe
ta ni wu.
3 Mas majwe zi mbadl gwasaɲ
tenti go, sạ pol daṣkaɲ paḷti byas
wul jwasaɲ kạwi, naḳ gwe Yesu wo
daṣkaɲ niɗɗa sowu.
4 Mas maḷgwe paḷ byas wul go maḷi
ɗakci mbaṭ gaɓa wi, ɗe gem kạgo
paḷti byas wul wo ɗakcit mbaṭ gaɓa
kaɲ.
5 Ama kaạ yisi ɗe Yesu tuli taṣ taas
byas wul jinaɲ ka. A ti wo ba byas
wul niɗɗa so.
6 Mas maḷgwe nima daɲti ka Al-
masihu go baṭa po pita paḷti byas wul
so. Maḷgwe yima ta paḷti byas wul go
ta ɓo yis gaa gạ Yesu so a baṭa ɓo yisti
so.
7 Mil ji lami jini, ba maḷgon gillaḳii
so. Maḷgwe a ta paḷ wul ndakce
go, maɲ zok mbadl kaɲ, naḳ gwe
Almasihu wo maɲ zok mbadl kạwu.
8 A mbalaɲ maɲ paḷti byas wul
wo gạ guu maẓhe kaɲ, naḳ ɗe guu
maẓhe wo tun tet ten ndat zhila gạ
dii atl kaɲ ta nima paḷti byas wul wu.
Ilgwe laki yek Yen gạ Nya tul go yek
ɗe, taṣ jek wul jwe guu maẓhe laki
wu ka.
9 Mas majwe ɓal ɗe mil ji Nya go
sa po pita paḷti byas wul so, naḳ ɗe
wundaḷ gạ Nya ni kaṣi, asa ɓal ɗe zaṭi
gạ Nya wu.
10 Kangwe a ma hwul dlo ji mil ji
Nya, suk mil ji guu maẓhe wuggu.
Mas maḷgwe a ta paḷ byas wul go yen
gạ Nya ka so, a maḷgwe ba ta lam
yilka gwas so ma go maḷi wo yen gạ
Nya ka so.

Lamaɲ yilkeni jwakaɲ

11 Gaɓa gwe kaạ kumi tet ten ndat
zhile wuggu, taɲ lamaɲ yilkeni jinaɲ.
12 Baḳ paḷi naḳ gwe Kayinu paḷi wu
so, ɗe ta tlo yilka gwas wu, ti wo gạ
guu maẓhe kaɲ. A yokit gwas ka laki
yek ta tloti ama ilgwe yilke paḷi go
zok wul kaɲ.
13 Yilkeni jini, ba ndekii ɗe wul cit
ɓanti so, kume ɗe mbalaɲ ji dii atl
gee nge hwulan jwakaɲ wu.
14 Mi wo ma ɗakcaɲ maṣhkaɲ wi
ma ɓalaɲ na mbadl gwe ba pakti
niɗɗa sowu, naḳ ɗe ma lamaɲ yilkeni
jinaɲ wu. Maḷgwe lam yilkeni jwas
sogo maḷi yima daɲti maṣhkaɲ.
15 Mas maḷgwe nge hwulan gạ
yilka gwas go ta ni ɗe naɲ suk maɲ
tlot mbalaɲ, a kaạ yisi ɗe maɲ tlot

mbalaŋ wo mbadl gwe ba a paki sowu niɗɗa so.

16 Kangwe ma yisaŋ lamti wuggu,
Almasihu Yesu baḷ mbadl gwas ka
lal gaŋaŋ. A mi mago mbun ɗe
taŋ baḷaŋ gaa jinaŋ ka lal ga yilkeni
jinaŋ.
17 Kume wul ang ni maḷgon ɗa, yek
ta yen yilka maŋ laṣhi wul, ama yek
bata yen gonti gwas sogo, ɗa ni kaŋ
wundaḷ ga maḷgwisi a wule lamti ga
Nya ni ka mbadl gwas gwi?
18 Mil ji lami jini, baŋ lamaŋ
yilkeni jinaŋ na bi sogo laka so, taŋ
lamaŋsi na gem suk paḷti wul jinaŋ.
19 Nak gwisi kaɗe kangwe ma yisi
ɗe mi wo mbalaŋ ji gem ga Nya kaŋ,
a na nak gwisi kaŋ ma mbi ndaḷi
gahwulaŋ a cina ɗa Yesu ka.
20 A kume mbadl jinaŋ desaŋnii
wu, Nya man ngetl ga mbadl jinaŋ,
a ta yis wul mas.
21 Yelaŋ ji lami jini, kume mbadl
jinaŋ desaŋni sowu, ndaḷi gahwulaŋ
nini ɗa a cina ɗa Nya ka.
22 A ta baḷaŋni ilgwe ma ngemiti
wu, nak ɗe ma paḷaŋ ilgwe ta hwini
wu suk ilgwe taḷmit ɗa wu.
23 Ilgwe ta hwini wu kaɗe taŋ
ngaṣaŋni ten Yesu, Almasihu Yesu,
yek Yesusi po hwini ɗe taŋ lamaŋ
yilkeni jinaŋ.
24 Majwe naḷma kopti ilgwe ta hwisi
go, sa nima daḷmti sukti ata nima
daḷmti suksi pak. A kangwe ma yisi
ɗe ta nima daḷmti sukmi wuggu, tu-
mal Shishi gwas ɗe ta baḷaŋnii wu
kaŋ ma yisi nak gwisi.

4

Cingaḷaŋ shishi mas

1 Yelaŋ ji lami jini, bak ndaki mas
majwe wule shishi ga Nya nisi ɗa wu
so, a ma cingaḷaŋ shishisi tak yisi ɗe
tet mal Nya kaŋ ni paa. Paḷi nak
gwisi nak ɗe majwe asa shel lal ɗe si
wo maŋ dlaḷmti gaba ga Nya kaɗe si
wu, ɓalɗa wonti ten dii atli wu.

2 Kangwe kaa yis Shishi ga Nya
wuggu, mas maḷgwe wuli ɗe Al-
masihu Yesu tul na* dli ga mbalaŋ
wu, wundaḷ ga maḷ gwisi wo Shishi
ga Nya ni ka ti.
3 Ama mas maḷgwe wule Yesu tul
na dli ga mbalaŋ sowu, wundaḷ ga
maḷ go Shishi ga Nya ni ka ti so.
Shishi nget hwulaŋ ga Yesu kaŋ,
shishi gwe sa hwikii ɗe aya tul wu.
A nak ninge go ɓalɗa ten dii atli.
4 Mil ji lami, kii wo mbalaŋ ji Nya
kaŋ akaa man ngetl ji maju wi, nak
ɗe maḷgwe ni gipkii wu man ngetl ga
maḷgwe ni ka mbalaŋ ji dii atl gee
wu.
5 Si wo mbalaŋ ji dii atl kaŋ yek
laki asa yen wul na gwel yenti wul
ji maŋ dii atli, a maŋ dii atli katisi
kaŋg.
6 Mi wo mbalaŋ ji Nya kaŋ, a
majwe yisti wu katini kaŋg, ama mas
maḷgwe ba gwas ka sowu bata katini
kaŋg so. Na nu kaŋ ma yisaŋ majwe
Shishi gem ga Nya ni kaṣi tet ka
majwe shishi ga gillaṭ mbalaŋ ni kaṣi
wu.

Kangwe Nya lam mbalaŋ wu

7 Yelaŋ ji lami jini, ma lamaŋ
yilkeni jinaŋ. Lamti wo sut mal
Nya kaŋ ni. Mas majwe lam yilkeni
jwasaŋ go sa ɓal ɗe mil ji Nya, asa
yisti wi.
8 Mas majwe lam yilkeni jwasaŋ
sogo sa yis Nya so, nak ɗe Nya wo
lamti kaɗe ti wu.
9 Kangwe Nya mbok ang ten
wundaḷ ga lamti gwas ka dlo gaŋaŋ
wuggu. Taḷak Yen ɗe naḷm gwe niɗɗa
wu sut ten dii atli, kangwe mbalaŋ a
mbi mbadl gwe ba a paki so tumalti
wu.
10 Kangwe lamti ga gem ni wuggu.
Ba ɗe mik lamaŋ Nya so, ama tik
lamaŋni yek ta lak Yen gwas sut ten
dii atl ɗe sadaka ga taasti daṣkaŋ
paḷti byas wul jinaŋ ka.
11 Yelaŋ jini, nak ɗe Nya lamaŋ i'e
nu wu, ngetli kaŋ ma lamaŋ yilkeni
jinaŋ.

* **4:2 4:2** Sogoka

12 Maɩgon ɓo taɓa yenti gạ Nya so
ama kume maˌ lamaṇ yilkeni jinaṇ
go, taˌ ni kaˌ mbadl gaṇaṇ a lamti
gwas njikaṇ kaˌmi wi.

Kangwe a Nya daṃ kaˌmbalaṇ wu

13 Naˌ nu kaṇ maˌ yisi ɗe maˌ nima
daṃti suk Nya ataˌ ni ten mbadl
jinaṇ, naɨk ɗe taˌbalaṇnii Shishi gwasi
taṣ daṃ sukmi wu.
14 A maˌ yeni wi yek maˌ dlaṃi
mbalaṇ gaɓa dani ɗe, Nya Aba lak
Yen gwasi taṣ daṃ ɗe maṇ kisti gạ
mbalaṇ ji dii atli.
15 Mas maɩgwe kan Yesu ɗe Yen gạ
Nya go, Nya ni kaˌ mbadl gạ maɩi a
maɩi nima daṃti sukti pak.
16 Nuk laki yek maˌ yisi ɗe Nya
lamaṇni yek maˌ ngaṣaṇ ten lamti
gwisisi.

Nya wo lamti kaṇ. Mas maɩgwe
nima daṃti naˌlamti gạ yilkeni jwas
go maɩi nima daṃti suk Nya, a Nya
ni kaˌmbadl gạ maɩi.
17 Kume lamti njikaṇ kaˌdlo gaṇaṇ
wugo, ma mbi ndaɩi gahwulaṇ ten
cin gwe Nya a kisi gaɓa mbalaṇ mas
wu, naɨk ɗe maˌ naṃma daṃti ten dii
atli naɨk kangwe Yesu daṃ wu.
18 Wudaɩ gạ lamti gaṃi wo ɓanti
ni giɓi so. Lamti gạ gem wo a mbol
ɓanti ka, naɨk ɗe mbalaṇ maṇ ɓanti
wo nolti gạ Nya kaṇ ataˌ ɓantit wu.
Nuk laki a baˌ maṇ ɓanti a njikaṇ dli
naˌlamti gạ gem so.
19 Ama maˌ naṃma lamti gạ yilkeni
jinaṇ naɨk ɗe Nya kaˌlak zhila lamti gạ
mbalaṇ wu.
20 Kume maɩgon wule, <<A lam
Nya,>> ama yek taˌ naṃa nget hwu-
lan gạ yilka gwas go, maṇ shelti lal
kaɗe maɩi. Maɩgwe nge hwulan gạ
yilka gwas ɗe taˌ naṃa yenti gwas
wu, a man lamti Nya ɗe taˌ ɓo yenti
so gwa?
21 Ilgwe Nya hwini go yek ɗe, mas
maɩgwe lamti go ngetli kaṇ taṣ lam
yilkeni jwas pak.

5

Ngaṣti ten Yen gạ Nya

1 Mas majwe baɩ gem naˌ Yesu ɗe
Almasihu go saˌ ɓal ɗe mil ji Nya, a
mas majwe lam Nya Aba go saˌlam
Yen gwas pak.
2 Kangwe ma mbokaṇ ang ɗe maˌ
lamaṇ mil ji Nya wuggu, ɗe maˌ
lamaṇ Nyami yek maˌkoɓaṇ ilgwe taˌ
hwini wu.
3 Kangwe lamti Nya ni wuggu, taˌ
mbalaṇ paɩ ilgwe taˌ dlaṃ ɗe taṣ paɩi
wu. A ilgwisi wo baˌ maṇ bomti kaˌ
so,
4 naɨk ɗe mas majwe ni ɗe mil ji Nya
go, saˌman ngetl gạ byas daṃti gạ dii
atl ge wu. Naɨk gwisi kaɗe kangwe
maˌmanaṇ ngetl gạ byas daṃti gạ dii
atl gee, tumal ngaṣti tenti wu.
5 Kaạ wok ɗe majwe saˌman ngetl
gạ byas daṃti gạ dii atl ge go? Majwe
baɩ gem naˌ Yesu ɗe Yen gạ Nya wu naˌ
ngusaṇ kaṇ.

Dlaṃti gaɓa ten Yen gạ Nya

6 Saˌ mbok ang ten Yesu Almasihu
ɗe Yen gạ Nya tumal ze baptisma
suk hwulan gwas ɗe shot ɗe sa tlot
ten gudaɩ yencin wu. Abaˌ tumal ze
baptisma gwas tokte kaˌso, ama naˌze
baptisma suk hwulaṇ gwas ɗe shot
ɗu. Shishi gạ Nya kaɗe maṇ dlaṃti
nu, naɨk ɗe Shishi wo maṇ dlaṃti
gem kaɗe ti wu.
7 De mekami kaɗe maṇ dlaṃti
gaɓe,
8 naˌ Shishi gạ Nya suk ze baptisma
suk hwulan, a ɗe mekami dlaṃ gaɓa
ɗe naṃ mas jwasaṇ.
9 Kume dlaṃti gaɓa gạ mbalaṇ kaṇ
maˌ kamaṇ go dlaṃti gaɓa gạ Nya
ndaɩ mani, a dlaṃti gaɓa gwe taˌ paɩi
ten Yen gwas wu kaɗe gwisi.
10 Maɩgwe baɩ gem naˌ Yen gạ Nya
go dlaṃti gaɓa gaṃi nit kaˌ mbadli.
A maɩgwe baɩ gem naˌ Nya sogo maɩi
pallaṭ ɗe maṇ shelti lal wi, naɨk ɗe taˌ
baɩ gem naˌ dlaṃti gaɓa gwe taˌ paɩi
ten Yen gwas wu sowu.
11 A dlaṃti gaɓe wo yek ɗe, Nya
baɩaṇnii mbadl gwe baˌa paki sowu,
a maˌ mbi mbadlisi tumal Yen gwasi.
12 Maɩgwe Yen gạ Nya nit ɗa go
mbadl gwe baˌa paki sowu niɗɗa, a

maḷgwe Yeni niɗɗa̱ sowu mbadl gwe ba̱ a paki sowu niɗɗa̱ so.

Pakti gaɓa

13 A lishikii wul jee kii ɗe kaa̱ ngaṣti ten Yen ga̱ Nya wu, kangwe ka yisi ɗe mbadl gwe ba̱ a paki sowu ni kii ɗa̱ wu.
14 Gwisi kaɗe ndaḷi gahwulaṇ gaṇaṇ ten dlaḷti a cina ɗa̱ Nya ka, ɗe ta kumaṇnii, kume ma̱ ngemaṇ wul kangwe ta̱ lami wu.
15 Naḳ ɗe ma̱ yisi ɗe Nya a kumaṇnii ten wul jwe ma̱ ngemi wu, ma̱ yisi ɗe ma̱ mbi wul jwe ma̱ ngemiti wu.
16 Kume gon gwakaṇ yen yilka gwas ten paḷti byas wul gwe ɗe a lak maḷi ten maṣhkaṇ sowu, taṣ ngem Nya taṣ baḷ maḷi pyal mbadli. A naṃa gaɓa ten majwe paḷti byas wul jwasaṇ a taḷasi kaa̱ maṣhkaṇ sowu. Paḷti byas wul gwe a lak mbalaṇ ten maṣhkaṇ wu ni ɗa. Wudaḷi gwisi kaṇ a naṃa wulti ɗe taṣ ngem Nya dani so.
17 Mas ilgwe paḷi naḳ gwe mbun ɗe ta̱ paḷi sowu byas wul kaṇ, ama wundaḷ ga̱ byas wul gwe ba̱ lak mbalaṇ ten maṣhkaṇ sowu ni ɗa.
18 Ma̱ yisi ɗe mil ji Nya wo baṣa pita paḷti byas wul so, a Yen ga̱ Nya ngipsi ka̱ ang gwasi, a ba̱ guu maẓhe a manisi paḷti ilgon so.
19 Ma̱ yisi ɗe mi wo mil ji Nya kaṇ, a ma̱ yisi ɗe naa mbalaṇ ji dii atl mas ni ang ɗa̱ guu maẓhe ka.
20 A ma̱ yisi ɗaɗe Yen ga̱ Nya tuli yek ta̱ baḷaṇnii mbotlkaṇ yisti wul, kangwe ma yisaṇ Nya ga̱ gem. A ma̱ daṃaṇ sukti ti ɗe gem wu, a ma̱ daṃaṇ suk Almasihu Yesu Yen gwasi. Tik ɗe Nya ga̱ gem suk maṇ baḷti mbadl gwe ba̱ a paki sowu.
21 Mil ji lami jini, nge paḷti wul ji gunki, wul jwe a mbalaṇ kansi ɗe Nya wu.